

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

WIDENER LIBRARY

HX JVE6 Y

Gh 46.220 ~~Cont~~

The Classical Department

FROM

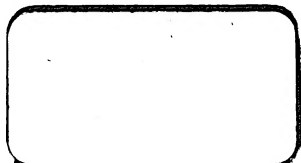
the Library of the late

FREDERIC DE FOREST ALLEN, Ph.D.

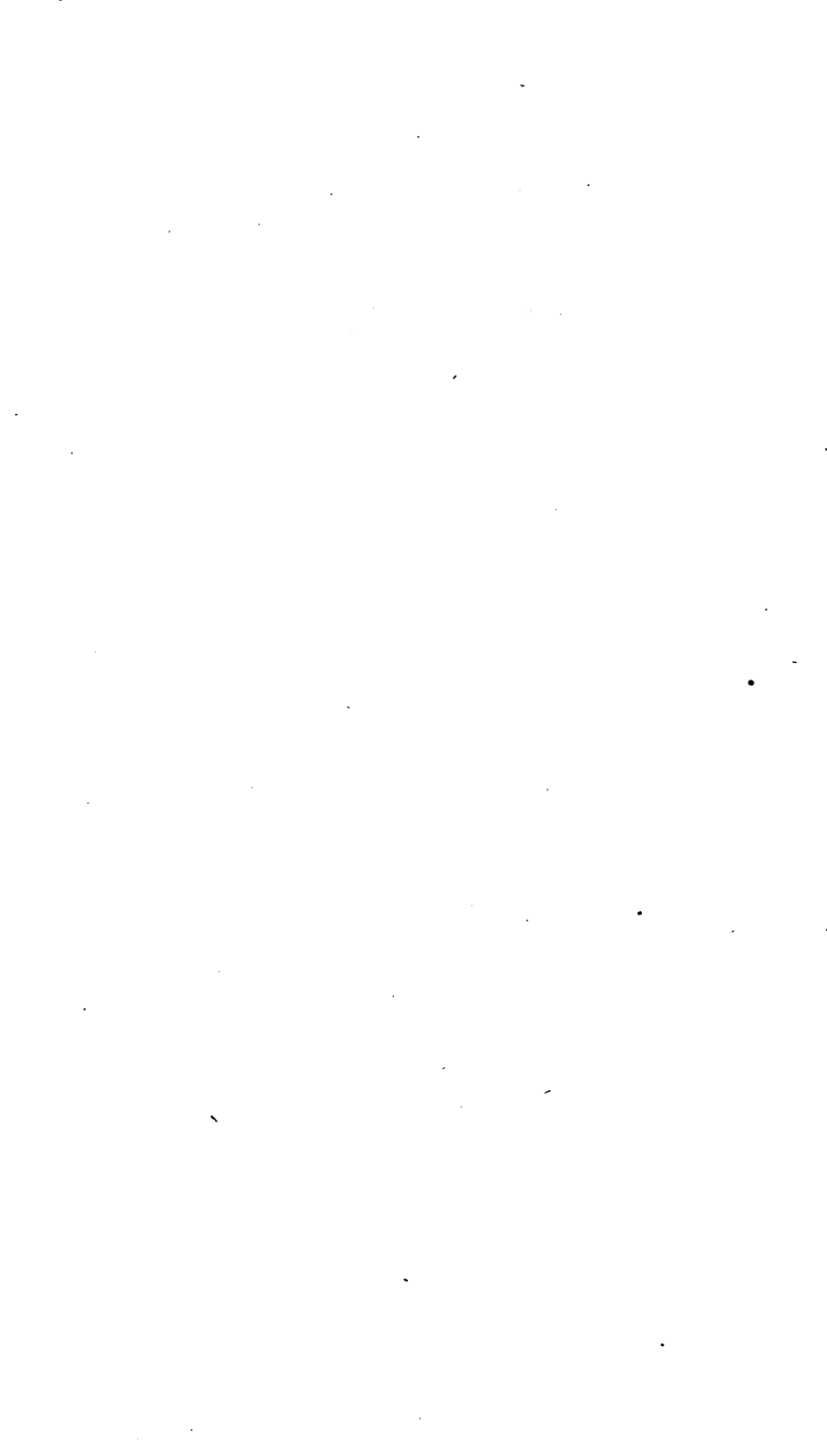
First Professor of Classical Philology

1880-1897

Received, Dec. 30, 1897.

Frederic D. Allen.

HESIODI
THEOGONIA.

0

HESIODI
=

THEOGONIA.

LIBRORUM MSS. ET VETERUM EDITIONUM

LECTIONIBUS COMMENTARIOQUE

INSTRUXIT

DAVID IACOBUS VAN LENNEP.

AMSTELODAMI,
APUD IOANNEM MUELLER.

MDCCLXIII.

Gh 46.220

1897, Dec. 30.

From the Library of
Prof. F. S. Allen

PRAEFATIO.

Cum ab ineunte aetate mea aliquot mensium quotannis in villa paterna rusticatio magno me vitae reiue rusticae amore imbuisset, consequens fuit, ut, ex quo pariter literas amare, veteresque scriptores Graecos et Latinos, praesertim poëtas, in deliciis habere coepissem, lubentius semper me ad illos applicarem, qui vel agriculturae praecepta traderent, vel agricolarum pastorumve opera, studia, lusus, agrorumque et sylvarum amoenitates, praecipuum operis argumentum haberent. Itaque, ut Virgiliti Georgica, eiusdem et Theocriti Bucolica, ex Horatianis etiam multa sic mihi placebant, ut eorum lectionis nulla me satietas caperet, ita in Hesiodicis fuerunt Opera et Dies, quae primum et potissimum me allicerent, maximeque me legentem oblectarent. Itaque post delatum mihi Graecas Latinasque literas in Illustri Amstelodamensi Athenaeo tradendi munus cum de auctore cogitarem, cuius editione procuranda bene de literis mererer, meque loco, quem obtinueram, haud plane indignum ostenderem, fuere item maxime Opera et Dies, quae me impellerent ad eligendum, quem ederem, Hesiodum. Ceterum accessit, quod animadvertisse mihi

videbar, *Hesiodeorum* nondum satis ex omni parte probabilem editionem exstare, *Doctorumque Virorum* adhibitam iis curam multa adhuc aliis praestanda reliquisse. Capto igitur novam eorum editionem comparandi consilio statim id egi, ut necessariis instruerer subsidiis, praesertim collatione Codicum MSS., satisque cito nactus sum minime contemnendum eius generis apparatus. Neque tamen ita factum est, ut possem cito quoque editionem absolvere. Namque primo, quo minus continenter operam in *Hesiodo* ponerem, variae deinceps obstiterunt causae, ut fuere pietatis officia mihi implenda in absolvendis editionibus *Anthologiae Graecae* *Boschiana*, *Terentiani Mauri* *Santianana*, factaque interim a me semel iterumque *Ovidianarum Heroicum* editio; sed imprimis, quod occupatissimum me haberet demandatum mihi in *Athenaeo* munus, ubi per quadraginta annos soli mihi sine collega tradendae fuere *Graecae Latinaeque* literae et antiquitates cum historia tum populorum, tum artium ac doctrinarum; in quo negotio sic versandum esse mihi statui, ut eius praecipuam semper curam haberem, reliquis omnibus postpositis, quippe qui mallet in schola ac domi studiosae iuventuti prodesse, quam edendis in publicum scriptis famae meae foras consulere. Beinde, cum iam, aliquid otii subinde nactus, ad *Hesiodum* redibam, quo magis in eo progrediebar, eo magis tarde cauteque mihi progrediendum esse intellexi: qua de re iam pene persuasum mihi fuit, ex quo *Ruhnkenii Epistolam Criticam*, *Heynii Commentationem de Theogonia*, eiusdem et *Wolphi* *Commentarium* in eam legi. Nec fere postea prodit alicuius viri docti, quod ad *Hesiodum* per-

tineret, scriptum, quin novum semper mihi scrupulum, quo tardarer, obiiceret; interdum etiam faceret, quo minus me tardiozem in vulganda editione fuisse poeniteret, qui iam uti possem etiam recentiorum Doctorum Virorum in Hesiodum curis, editione carminum eius a Goettlingio a. 1831, censuraque huius editionis anno seq. ab Hermanno facta, tum et egregio opere Muetzellii de emendatione Theogoniae Hesiodaeae edito a. 1833. Cum vero tandem aliquando mihi pro provincia, quam in Athenaeo sustinebam, alia in re publica obvenisset, plus mihi otii relinquens, eo statim usus sum otio ad continentius operam Hesiodo navandam, factumque est labore quinquennii, ut duntaxat in Theogoniam parata iam haberem ea, quibus vulgatis possem haud omnino male de dilecto mihi poëta Ascraeo meritus videri. Nam, tametsi per Opera et Dies mea ille primum in se studia converterat, perque ea mihi sic etiam commendatus homo fuerat, ut in hoc eius carmine lubentissime versarer, tamen haud una fuit causa, quae me impelleret, prius illa ut digererem et absolverem, quae super Theogonia adnotaveram. Scilicet pridem ea mihi sedit opinio, compositam esse ab Hesiodo Theogoniam ante Opera et Dies; deinde, cum provector mea aetas faceret, ut iam sperare vix possem, fore, ut satis mihi otii vitaeque superesset ad absolvendam omnium Hesiodi carminum editionem, edendi initium mihi faciendum visum est ab eo poëtae carmine, quod nostra aetate Doctorum Virorum curas maxime advertit, ut, cum essent tot ab his prolatae variae de Theogonia sententiae, mea quoque iam in lucem emissa exstaret, quo fortasse ante obitum possem, qualis ea harum rerum peri-

tis videretur, intelligere. Ea sententia ferme huc redit: rationes, quae Viros Doctos impulerint, ut Theogoniam, quae nunc exstat, variis locis vel interpolatam, vel conglutinatis variis eiusdem enunciati recensitionibus deformatam, vel mancam et mutilam ad nos venisse statuerent, non tam certis argumentis niti, ut non possit contra cum aliqua veritatis specie disputari.

Scilicet esse in eo carmine multa minus concinna et parum apte disposita multasque otiosas repetitiones, ita demum, me iudice, certum interpolationis indicium haberi potest, si censendus est Hesiodus excultae iam ad aliquam perfectionem artis poeta. Atqui causa, cur talis ille censeatur, manifesto nulla apparet. Potius iusta suspicandi causa est, illo tempore, quo vixit Hesiodus, poetas fere magis ingenio, quam arte valuisse, artemque poeticam longe tum adhuc a perfectione abfuisse. Neque me laudes movent, quas Hesiodo tum alii Veterum tribuerunt, tum disertius Quintilianus Inst. Or. X. I. 52. Namque illae laudes non ad artem pertinent, sed ad lenitatem verborum et compositionis, quam a dispositione distinguit idem Quintilianus VIII. III. 59. Est autem artis, eiusque iam excultae, disponere, ut est item eius repetitiones effugere, quas rudioris adhuc et simplicioris aevi poetae passim admittere non reformidant, ut docent etiam illorum exempla, qui apud recentiores Europae populos ante renatas literas rhythmica carmina composuerunt. Itaque, cum crebra in Theogonia eiusdem enunciati repetitio praecipue in causa fuerit, cur de variis in eo carmine recensitionibus Viri Docti cogitarent, vereor, ut alterum ex altero colligi necessario debuerit.

Neque, quod sunt versus in Theogonia, quales vel iidem vel similes apud Homerum exstant, statim semper ut interpolationis indicium agnoscendum mihi videtur. Primo, quis definiat, uter illos ab altero mutuatus sit, cum ipsis Veteribus incerta habita et controversa fuerit utriusque aetas? Deinde licitum, puto, fuit utrique sic alterum ab altero mutuari, vel utrumque ab antiquioribus mutuari versus, qui paullatim solemnes facti essent in re certa quasi formulae.

Possit fortasse quibusdam in locis recentioris operae ac proinde interpolationis certum satis indicium haberi (nec vero non habitum est) neglectum digamma, fateorque ultro, mihi quoque omnino rationem eius habendam videri in Hesiodis; neque tamen ei rei tantum tribuo, ut propterea statim abiudicandos Hesiodo versus dicam, ubi neglectum appareat, cum possit, quo tempore et loco poëta ille vixit, minus iam constans fuisse observatio digammatis, ita ut liberum poëtis fuerit pro re nata vel usurpare digamma vel negligere. Qui sic statuebat, Wakefieldius, in Epistola quadam, ad C. I. Foxium scripta, non omnino temere monuit, similiter Italos modo ovo, modo uovo usurpare, congruitque a me facta observatio similiter in carmine aliquo Maerlantii, Belgæ rhythmici poëtae, qui saeculo XIII exeunte floruit, idem vocabulum, ostream significans, scriptum exstare modo oester, modo hoester, modo woester.

Mancam ac mutilam ad nos pervenisse Theogoniam, sic demum admitterem, si citarentur a Veteribus ex eo carmine loci, nunc in eo non exstantes, vel adessent eorundem alia de ea re testimonia, quibus posset satis tuto fides tribui: qualia

mihî nondum se obtulerunt. Nam, quem locum ex Chrysippi quodam libro citat Galenus, neque Theogoniae, quam Grammatici Alexandrini agnoverunt, pars fuisse probatur, neque colorem habere mihî videtur Hesiodæum.

Ceterum supra dicta non sic accipi velim, quasi negem, esse nonnunquam in delata ad nos Theogonia certa satis interpolationis vel aliis corruptelae indicia, aut repugnem, quo minus in aliis bene multis locis scrupuli adesse censeantur, ad quos offensus aliquis haud omnino temere in suspicionem de interpolatione vel aliqua corruptela incidat: tantum hoc volo, temerarium esse, si quis, ultra suspicionem procedens, pro certo habeat, quod certum non sit, neque ut certum demonstrari unquam possit. Quam lubricum autem sit omne super re tam antiqua et incerta iudicium, etiam hinc liquet, quod, qui sunt maxime ad interpolationes vel varias recensiones admittendas proni, inque hoc consentientes, ceterum tamen magnopere inter se variant sententiis, saepe alio tuente, quod alius reiicit, recensioneum etiam numerum et rationem aliter definiente alio. Itaque ipse tandem eo deveni, ut mallet in eorum iudicio acquiescere, qui Theogoniam, ut nunc exstat, pro longe maiori certe parte ab Hesiodo profectam censuerunt: quam sententiam fere Veterum fuisse tot ab iis ex eo carmine citati loci arguunt. Diligens pridem fueram in citationibus iis ad suum quamque carminis locum adnotandis: cumque non minus diligens in ea re fuisset Muetzellius, eius vulgato libro constitit mihî, comparatione facta, non nisi perpauca vel me vel illum fugisse. Consequens fuit, ut, collectis rationibus, quae mihî pro illa Veterum sententia facere

viderentur, eas item ad suum quasque locum apponerem, additis etiam iis, quae mihi dissentientium rationibus videntur posse obiici, sed ita, ut fere non procederem ultra illud sic videri mihi, neque meas rationes proponerem ut certas, sed ut aliquo modo probabiles. Sic paulatim ac serius mihi nata est altera pars mei in Theogoniam Commentarii, post elaboratam a me multo iam prius illam, quae res in eo carmine proditas verbaque ac sententias illustrare studui: quam quidem partem aggredientem me statim advertit celebratus Herodoti locus (II. 53.) statuentis, Hesiodum et Homerum esse τοὺς ποιήσαντας Θεογονίην Ἑλληνισι, καὶ τοῖσι θεοῖσι τὰς ἑπωνυμίας δόντας, καὶ τιμὰς τε καὶ τέχνας διέλοντας καὶ εἶδεα αὐτῶν σημήναντας, in quo loco quod ab Herodoto coniunctim cum Hesiodo memorari Homerum videbam, continuo me impulit, ut hos poëtas inter se confere-
 rens, accurate notarem prodita ab iis, ἔνθεν ἐγένετο ἕκαστος τῶν θεῶν, εἴτε δὲ ἀεὶ ἦσαν πάντες, ὁκοῖοί τε τίνες τὰ εἶδεα. Hac collatione instituta cum viderem, illos in nonnullis consentire, in aliis diversos abire, nec raro factam ab uno vel Dei vel alicuius mythicae personae aut historiae mentionem apud alterum frustra quaeri, consequens fuit, ut crederem, ea, in quibus consentirent, fuisse tum pridem iam opinione Graecorum recepta, nondum vero ea, in quibus dissentirent, ut potuerint de iis pro sua uterque opinione suo-
 ve lubitu tradere. Neque enim mihi deneganda visa est utrique omnis inveniendi in hac re laus, ut verbum ποιήσαντες apud Herodotum l. c. ita accipiendum sit, quasi voluerit ille, Homerum et Hesiodum primos esse carmine complexos, quae iam pridem ante illos vulgo innotuerant.

Ad Hesiodum quidem quod attinet, tametsi illum non eo usque progressum puto, ut Deum aliquem primus fingeret, tamen in memorandis Deorum nuptiis, generationibus, cognationibus, affinitatibus, itaque Theogoniã proprie sic dictã, multa eum, quae illo tempore ἐτύμοισιν ὁμοία viderentur, invenisse primum ac finxisse, mihi persuasum habeo. Ceterum post absolutam illam, de qua dixi, Homeri atque Hesiodi comparisonem, neque negligendae mihi visae sunt, quae celebriores exstarent aliorum poëtarum super iisdem illis rebus traditiones. Itaque illas etiam in Commentarium recepi. Simul quoque recipienda in eum censui, quae de memoratorum ab Hesiodo Deorum variis Graeciae locis notitia ac religione prodita apud antiquos scriptores exstant, quo scilicet manifestius pateret, non finxisse Deos Hesiodum, sed contra religiose cavisse, ne quem Deum, alicubi in Graecia cultum, silentio praetermitteret. Denique inquirendum quoque mihi post alios duxi in causas, quae in carmine Hesiodico de Cosmogonia ac Theogonia commemoratis mythis, seu poëta illos antiquioribus debuerit, seu primus illos prodiderit, occasionem et ortum dederint. Attamen illa inquisitione neminem posse ulterius, quam ad probabilem aliquam quasi veritatis speciem pervenire, facile statim intellexi, qualem si videar aliquatenus adsecutus meis de significatione mythico sermoni personarumque mythicarum nominibus tribuenda coniecturis (namque hac de re scripta mihi in Commentario fere non nisi pro meris accipi coniecturis volo) satis superque habeo.

Commentarius quo minus, quod prius constitueram, carminis contextui subderetur, fecit maior sensim facta eius moles. Fuerat quidem commodius, si, quae ad poëtam il-

lustrandum pertinebant, legentis eum statim item fuissent oculis subiecta: sed non patiebantur illa se divelli ab longiore saepe de controverso loco disputatione, quae requireretur ad meam locum explicandi rationem tuendam. Tales autem disputationes, ipsae quoque contextui carminis subiectae, ita maiorem cuiusque paginae partem occupassent, nec fere ita nisi perpaucis carminis versibus ac saepius non nisi uni in quaque pagina relictus esset locus, quod plane inelegans, neque ulla ratione legenti gratum fore putabam. Sic igitur potius duxi, carminis contextui non nisi varias Codicum MSS. Editionumque lectiones subiicere, addito subinde, quam brevissime res sineret, meo de singulis iudicio. Longiores criticas, quae vulgo dicuntur, super locis, de interpolatione vel aliunde suspectis, disputationes omnes, ob causam supra mihi indicatam, reservandas duxi Commentario.

Ad contextum constituendum multa, ut dixi, mihi adfuerunt subsidia, de quibus iam accuratius dicendum, ac primum quidem de Codicibus MSS.

Codicum igitur Florentinorum sex collationem, ad Editionem D. Heinsii a. 1603 factam, Viro eruditissimo Francisco de Furia debui. Sunt hi, literis a me maiusculis designati,

Flor. A. chartaceus in 8° Bibliothecae Laurentianae plutei XXIV. n. 31. comprehendens Opera et Dies, Theogoniam et Scutum Herculis, scriptus saeculo XVI. Vid. Bandinius Bibl. Laurent. T. II. p. 95.

Flor. B. chartaceus in 4to, plutei XVI. n. 32. praeter multa alia comprehendens Opera et Dies, Theogoniam et

Scutum Herculis; scriptus saeculo XIII, atque inter meliores habendus. Vid. Bandin. ibid. p. 142.

Flor. C. chartaceus in 4to, plutei XX. n. 31. continens Theogoniam et Scutum, scriptus saeculo XV. Vid. Bandin. ibid. p. 91.

Flor. D. quondam Abbatiae Florentinae, nunc Bibliothecae Laurentianae sub n. 2823, continens Theogoniam, Opera et Dies, et Scutum, scriptus saeculo XIV.

Flor. E. chartaceus in 8vo plutei X. n. 91. comprehensens inter alia Theogoniam, sed quae mutila desinit in v. 705, scriptus saeculo XIV. Vid. Bandin. T. III. p. 429.

Flor. F. membranaceus in 4to plutei XXXII. n. 31. continens Scutum Herculis et Theogoniae fragmentum, quod desinit in v. 577, scriptus saeculo XV.

Horum Florentinum C. Muetzelliis de Em. Theog. p. 157. eundem esse putat Mediceum, cuius, facta ad Edit. Iuntinam a. 1540, collatio, e d' Orvillianis libris deprompta, exstat in Gaisfordi Poëtis Graecis Minor. T. I. p. 197 seqq.: sed repugnat magna lectionum in Flor. C. et Mediceo dicto Codice diversitas. (Vid. e. g. notatas mihi Varr. Lectt. in vv. 55. 108. 150. 158. 273. 288. 336. 370. 384. 398. 405. 454. 482. 499. 593. 595. 601. 605. 669. 697. 703. 721—723. 748. 763. 764. 795. 827. 847. 981. 991.). Aliquanto magis hic Codex, neque tamen in omnibus, conspirat cum memorato mihi Florentino D., multo autem minus cum Florr. A. B., recteque iam Muetzelliis eum a Florr. E. F., quippe mutilis, diversum esse censuit. His de causis seorsim semper a me notatae sunt Medicei dicti Codicis Varr. Lectiones.

Debeo item Viri humanissimi Francisci de Furia singulari in me benevolentiae, quod collationem accepi Codicis Regii Neapolitani, Opera et Dies, Theogoniam et Scutum continentis, factam a Viro docto Salvatore Cyrillo ad Graevianam Edit. a. 1667, cui collationi doleo non additam fuisse descriptionem Codicis. Ceterum illum non magni pretii esse comperi.

Vaticanae Bibliothecae Codicem n. 915., quo tempore delatus Roma fuerat Parisios, ibi cum Loesneriana Ed. contulit mihi Vir eximius I. F. Boissonadius, qui Codicem esse notavit bombycinum, folio parvo, scriptura non bona, saeculi fortasse XIV vel XV.

Ab hoc diversus, Goettlingio collatus, Vaticanus n. 1409; cuius item in Varr. Lectt. rationem habui, sicut etiam habui collatorum ab eodem Codicum

Taurinensis B. III. 16. saeculo XVI scripti et

Veneti Bibliothecae S. Marci Codd. Gr. n. 464. 4to, scripti manu Demetrii Trielinii annis 1316—1320. Vide Iac. Morellum in Wolfii Anal. Litt. III. p. 263.

Qui de Goettlingianis Vaticano et Taurinensi accurate disputavit, Muetzellius L. II. c. 11. p. 239 seqq. de Veneto L. I. c. 1. p. 6 seqq., idem posteriore capite et loco pleniorrem nobis notitiam aperuit alterius Codicis Veneti, quem a Bibliotheca S. Ioannis et Pauli, ex qua in Marcianam delatus est, Paullinum appellavit. Ex hoc Paullino Codice notarum passim ab eodem lectionum item ratio a me habita est.

Parisini Codd., quorum ad me collatio pervenit, hi sunt: Codex, mihi A., Paris. 2551, chartaceus, continens inter

alia *Scutum Herculis et Theogoniam*, saeculo *XV*, ut videtur, exaratus. Conspirant eius lectiones fere cum *Aldinis*.

Codex, mihi *B.*, Paris. 2678, continens inter alia *Theogoniam et Scutum Herculis cum Glossis interlinearibus et quibusdam Scholiis marginalibus*, scriptus saeculo *XVI*.

Codex, mihi *C.*, Paris. 2708, saeculo *XV* scriptus, continens inter alia *Theogoniam, cum Glossis passim inter lineas, coniectisque ad marginem Scholiis, quae ab editis diversa; Scutum Herculis cum similibus Glossis et Scholiis etiam ineditis; Scholia in Theogoniam, quae ab Heinsio Vetera dicuntur; Opera et Dies cum similibus Glossis et Scholiis ineditis; Manuelis Moschopuli Scholia in Opera et Dies; Ioannis Diaconi Scholia in Theogoniam, Procli Diadochi Scholia in Opera et Dies. Est hic Codex Goettlingio et Muetzello Parisinus 1., cuius lectiones iis innotuerant ex collatione, quam Gaisfordo fecit doctus Vir Gregorius Georgiades Zalucus, natione Graecus, a Gaisfordo edita in Poët. Graec. Minor. T. II. Append. ad Vol. I. p. IX seq. Egit de hoc Cod. Muetzellius L. II. c. 2. p. 158 seq. c. 6. p. 213 seqq.*

Codex, mihi *D.*, Paris. 2763, chartaceus, olim Colbertinus, saeculo *XV* exaratus, inter alia continens *Opera et Dies, quibus subiecta Scholia, quam in Editis breviora; Scutum Herculis et Theogoniam. Est hic Codex, Goettlingio et Muetzello dictus Paris. 2., ex quo cum Ruhnkenius exemplari Heinsiano bonam variarum lectionum copiam apposuisset, eam Gaisfordus Lugduni Batavorum a se transcriptam in publicum emisit. Vide Edition. Gaisfor-*

diani Hesiodi Lips. T. I. p. 170. et confer Muetzellium L. II. c. 2. p. 159. c. 7. p. 219 seqq.

Codex, mihi E., Paris. 2772, bombycinus, olim Guarini Veronensis, saeculo XIV, ut videtur, scriptus, continens Opera et Dies cum Glossis passim inter lineas miniatis coniectisque ad marginem Manuelis Moschopuli Scholiis; Scutum Herculis cum Glossis interlinearibus miniatis et Scholiis marginalibus, quae in multis ab editis discrepant, praefixo item argumento, ubi quaedam ab editis diversa; Theogoniam cum Glossis interlinearibus et Scholiis brevioribus, ad calcem reiecta huius poematis explicatione allegorica sine auctoris nomine.

Codex, mihi F., Paris. 2776, chartaceus, saeculo XVI scriptus, continens Opera et Dies cum Glossis hinc illic interlinearibus, coniectisque ad marginem Scholiis partim minio, partim atramento scriptis, praefixoque argumento; Scutum Herculis cum pauculis Scholiis, item praefixo argumento; denique Theogoniam.

Codex, mihi G., Paris. 2333, membranaceus, elegantissimis vineolis ornatus, olim Mediceus, inter alia continens Hesiodi Opera et Dies, cum Glossis passim interlinearibus coniectisque ad marginem brevibus Scholiis, praemissis Procli argumento in Theogoniam et Poetae vita; Scutum Herculis, praefixo argumento adiunctisque Glossis et Scholiis brevibus; Theogoniam cum Glossis et similibus Scholiis. Sub finem saeculi XV exaratus videtur.

Codex, mihi H. Paris. 2834, membranaceus, saeculo XV scriptus, inter alia continens Opera et Dies, Scutum et Theogoniam.

Codex, mihi I. Paris. 2877, chartaceus, Saeculo XVI exaratus, olim Boutellerianus, continens inter alia Theogoniam cum Glossis interlinearibus et Scholiis quibusdam marginalibus non magni momenti; Scutum quoque Herculis. Conspirat in multis cum Paris. A.

Horum Codicum collatio facta ad Loesnerianam Editionem, Parisini quidem E. a Boissonadio, ceterorum autem omnium a Georgiade.

Adhibita quoque a me collatio Codicum in Anglia servatorum, tum eorum, quibus Robinsomus usus est, Bodleiani et Regiae Societatis Londinensis, (mihi Bodl. et Reg. Soc. vel R. S.) tum, cuius per Gaisfordum prima ad nos notitia pervenit, Cantabrigiensis Collegii Emmanuelis (mihi Emm.), cuius tamen ab eo lectiones a versu demum 537 commemorantur. Vid. Muetzell. L. II. c. 2. p. 159 c. 8. 9. 10.

Neque a me neglecta est collatio Codicis, Rehdigerani dicti a quondam possessore eius Thoma Rehdigero, quam debemus viro doctissimo G. Marckscheffelio, subiectam ab illo praefationi ad Hesiodi, Eumeli, Cinaethonis, Asii et Carminis Naupactii fragmenta, quorum ab eo curata Editio prodit Lipsiae a. 1840. 8vo. Scriptus ille Codex in Italiae Patavino, vel Veneto tractu, Saeculo XV exeunte. Vid. d. praef. p. XI. seq.

In horum Codicum etiam minutis notandis diligentior fui, cum mihi videretur inde quoque posse statui de illorum pretio ac dignitate, deque librariorum vel fide ac peritia, vel negligentia aut stupore.

Editiones usurpavi veteres ac recentiores omnes, quarum facta est a Muetzello recensio in laudati operis Libro I.,

praeter Iuntinam anni 1515, quam neque mihi videre contigit, unde acquiescere debui in citatis eius Variis Lectionibus in Loesneriana Ed., ubi depromptae exstant ex Ioh. Petr. Schmidii ad novam carminum Hesiodi editionem, quam is meditabatur, apparatus. Vid. Loesner. in Praef. Sed adfuit mihi, quam Muetzelliuss non vidit, Frobeniana. Scilicet Ioannes Frobenius, qui iam a. 1518, Hesiodi Opera et Dies cum Nic. Vallae translatione versibus heroicis ediderat, idem Hesiodi Opera omnia edidit Basileae a. 1521, 8°, cuius cum exemplum haberem, eius quoque Varias Lectiones mihi notandas duxi, unde constitit mihi, Frobenianam non nisi in paucis differre ab Aldina, ut vix videatur Frobenius aliquem Codicem adhibuisse.

Vt autem Varias Codicum et Editionum Lectiones, ita, quam potui, diligentissime etiam illas notavi, quas in citatis apud Veteres Scriptores Theogoniae locis exstantes repperi.

His igitur Codicum atque Editionum subsidiis, nonnunquam etiam, tametsi rarius, certioribus mihi visis Doctorum Virorum coniecturis ad constituendum contextum usus sum.

In illo non nisi paucos a me appositos uncinos apparere nemo mirabitur, qui supra a me scripta legerit. Neque sane videbam qui, post Gruppium praesertim, plus quam nongentos versus e Theogonia resecantem, constituendus iam esset uncinis modus. Tum eo minus necessarios uncinos putavi, quod locorum, quos suspectos aliqua de causa Viri Docti habuerant, satis plane esset a me factum indicium in Commentario.

Vix equidem sperare audeo, fore, ut quae in illo Commentario contra inveteratam iam magis magisque opinionem de factis in Hesiodico carmine interpolationibus, deque variis eius recensionebus disputavi, multos ab opinione illa deducant, sed tamen futurum spero, ut me dissentientem ab se Viri Docti ferant, utque adeo quibusdam meum illud vetera Veterumque auctoritatem tuendi institutum aliquam habere videatur a novitate gratiam, cum certe novum id videri debeat, pridem in alia omnia digressis eruditorum hominum plerisque.

Hac profligata mihi in Theogoniam opera, porro sine dilatione me conferam ad ea, quae parata habeo in reliqua Hesiodi carmina et fragmenta, item iam accommodanda editioni; mihiq; imprimis est in votis, ut possim duntaxat Hesiodici Carminis de re rustica, quo mihi primum et maxime commendatus poëta fuit, editionem absolvere. Quod, vel alia deinceps, conantem si mors occupaverit, spes mihi blanditur, fore, ut propterea non prorsus perituri sint labores mei, sed amica manus idem iis praestitura sit officium, quod ipse praestiti Boschianis ac Santenianis. Scr. Amstelodami, ipsis Kalendis Decembribus anni CIOIccccxliii.

ΗΣΙΟΔΟΥ ΘΕΟΓΟΝΙΑ.

Μουσάων Ἐλικωνιάδων ἀρχώμεθ' αἶδειν,
αἴθ' Ἐλικῶνος ἔχουσιν ἕρος μέγα τε ζάθεόν τε,
καί τε περὶ κρήνην ἰοειδέα πόσσ' ἀπαλοῖσιν
ὄρχεῦνται καὶ βωμῶν ἔρισθενέος Κρονίωνος·
5 καί τε λοεσσάμεναι τέρενα χρῶα Περμησσοῖο

VARIAE LECTIONES.

vs. 3. καὶ τ' ἐπὶ κρ. Par. C. et sic exemplaria Libanii Or. XIX. T. III. p. 352 f seqq., sed deberi id librariis, non auctori, docent sequentia ibid. 14, 15. ἀπαλοῖσι Flor. C.

vs. 4. ὄρχεῦνται Flor. F. et sic habet Schol. Victor. ad Il. Z. apud Heynium T. VII. p. 804. Vulgatum tuentur Libanius loco prius citato et Lucianus de Saltatione c. 24 T. II. p. 82.

vs. 5. λοεσσάμεναι Flor. E. Περμησσοῖο receptam post Stephanum lectionem agnoscunt Par. B. C. E. Neap. Περμησσοῖο exhibet Flor. A. ut Trinc. at Παρμησσοῖο Flor. B. Τερμησσοῖο Flor. C. D. Par. F. I. Taur. Vat. Goettlingii, Stephani margo; Τερμησσοῖο Flor. E. F. Vat. Par. A. D. G. H. Rehd. Ald. Iunt. 1. 2. Frob. Basil., ubi interpretetiam, ut Mombritius, *Termessi*. Docent Scholia Veneta Τερμησσοῖο scriptum fuisse in Zenodoteis exemplis; Cratetis autem in Boeoticis testimonio constare, fluvium ab Heliconis accolis vocari consue-

visse Πάρμησον. Recepit Goettlingius Τερμησσοῖο, quod hoc nomine fluvius memoratur apud Pausaniam IX. 29. Me vero, ut cum aliis Π non Τ vocabuli initio scriberem, maxime movit cum ille Cratetis aetate Heliconis accolarum usus, tum auctoritas Nicandri Ther. 12. Strabonis IX. p. 407. 409, et in primis etiam Latinorum poetarum. Contulit iam Muetzellius, cuius est copiosissima de hac re disputatio de Emend. Theogoniae p. 33, Virgilianum illud Ecl. VI. 64. *Permessi ad flumina*, ubi vid. Servius, ac Statianum Theb. VII. 283 *tuque, o Permesse, canoris et felix Hormie vadis*, in quibus Statio obversatus videtur hic Hesiodi locus. Vult Goettlingius Τερμησσοῖον dictum esse fluvium, quod esset Heliconis τέριαν. Sed potest similis etymologia a πέρω, πέρημι, unde πέρας, etiam formae Περμησσοῖος affingi. Secundum Schol. Ven. ad h. l. et Schol. margin. Par. G. Τερμησσοῖος ἕρος, οὐ ποταμός. Fuit utique mons Boeotiae,

ἢ Ἴππου κρήνης, ἢ Ὀλμειοῦ Ζαθέσιο,

VARIAE LECTIONES.

Τευμησσός et *Τελμησσός* dictus, de quo multis egit Valcken. ad Euripidis Phoen. 1107. Is quorundam pronuntiatione pro *Τελμησός* etiam dictus fuisse *Τερμησός* potest, nec veri specie carebit opinio, homines non Boeotos et procul a Boeotia degentes, quod montis nomen erat, in fluvium transtulisse: sed ab accolis fluvii profecto non tam facile *Περμησός* in *Τελμησός*, vel contra pronuntiatione mutari potuit, quam *Περμησός* in *Παρμησός*. Itaque lectio Cod. Flor. B. h. l. et quorundam Nicandri Codd. l. c. *Παρνησσοῖο* vel *Παρνησσοῖο* corrupta ex *Παρμησσοῖο* videri potest: quam formam adeo Nicandro tribuit Sylburg. ad Pausaniam l. c. quemadmodum etiam e vetustissimorum librorum fide *Parmessiaci gurgitis fontes* apud Martianum Capellam L. VIII. p. 273. Grot. reponendum ait Muetzellius l. c. quamvis h. l. *Περμησσοῖο* tuens. Fuit *Περμησός* haud dubie scriptura antiquior: sed pronuntiatum *Περμησσός* fuisse Latinorum usus docet, ac videtur pridem etiam in his vocabulis postrema acutis ut *Ταρτησσός*, *Ἀλικαρνασσός*, *Λυκαβησσός* in scribendo duplici litera notatus fuisse sibilus. Cum autem antiquiorem in Homero et Hesiodo scripturam ubique restituere nemo facile possit, non est eius, qui constare sibi velit, in uno id alterve loco facere.

vs. 6. ἢ Ἴππου κρήνης sic disiunctim Flor. A. Taur. Ven. Par. C. D. F. G. H. I. Rehd. Ald. Frob. Iunt. 1. 2. Trinc. Steph. margo, favetque huic scripturae tum Callimachi illud H. in Lav. Pall. 71 Ἴππω ἐπὶ κρήνη Ἐλκωνίδι, tum ipsa de fontis origine

historia, luculente ab Arato in primis prodita v. 215 seqq. ubi bis, v. 216 et 220, item disiunctim scriptum exstat. ἢ Ὀλμειοῦ scribere malui cum Par. B. Ald. Frob. quam cum ceteris SS. et Edd. Ὀλμειοῦ, tum, quod E-pici post ἢ producendum libentius adspiratum ponunt, tum ob Statii locum supra citatum, in quo nolui equidem *Hormie*, quod habet etiam Lactantius, cum Hemsterhusio mutare in *Holmie*, cum Ὀρμειδς verius esse nomen potuerit magno impetu (*δρμη*) ruentis fluvii, quod solemnii illa literarum ρ et λ permutatione factum sit Ὀλμειδς, vel promiscue iam olim dictus esse fluvius Ὀρμειδς vel Ὀλμειδς de monte ruens et volutus. E locis Veterum, qui praeter Statium huius fluvii mentionem fecerunt, vix est, ut solvatur de spiritu in nomine quaestio. Namque apud Strabonem IX. p. 409 et 412 (Ed. Almel. p. 624 A. p. 631 B.) Chrestomath. Strabon. p. 1265. Lucianum adv. ind. c. 3 ibique Schol. Nonnum VII. 256, iam omnes a Muetzelio p. 43 docte hanc quaestionem tractante citatos, vel variant libri, vel incertum videri potest, qua auctoritate librarii hunc vel illum spiritum praetulerint. Nonnum quidem ipse pene recentior est, quam ut hac in re auctoritatem habeat. Valet idem in Arcadio p. 44 ib. et Hesychio, apud quem adeo scriptum legitur Ὀλμειδς contra Arcadii praeciptum postremum acui iubentis. Recentior etiam Auctor Libelli *περὶ πνευμάτων* post Ammonium Valckenarii p. 232 le-nem usurpandam in h. v. praecipiens. Neque multum movere nos debet, quod

- ἀκροτάτῳ Ἐλικῶνι χοροὺς ἐνεποιήσαντο
καλοὺς, ἡμερόντας· ἐπερρώσαντο δὲ ποσσίν·
ἔθθεν ἀπορνύμεναι, κεκαλυμμένα ἡέρι πολλῇ
10 ἐννύχιαι στείχον περικαλλέα ὄσσαν ἰεῖσαι,
ὑμνεῦσαι Δία τ' αἰγίοχον καὶ πότνιαν Ἥρην
Ἀργείην, χρυσεῖσι πεδίλοις ἐμβεβαυῖαν,
κούρην τ' αἰγίόχοιο Διὸς γλαυκῶπιν Ἀθήνην,
Φοῖβόν τ' Ἀπόλλωνα καὶ Ἄρτεμιν ἰοχέαιραν,
15 ἠδὲ Πασιδάωνα γαίηοχον, ἐννοσίγαιον,

VARIÆ LECTIONES.

apud Schol. Ven. et Schol. Par. F. ad h. l. dicitur Ὀλμειδὸς ποταμὸς ἐν Ἐλικῶνι τῆς Βοιωτίας ἀπὸ Ὀλμείου Σισύφου παιδός, cum ille Sisyphi filius Ὀλμος dictus in Schol. Ven. ad Il. B. 511. et Codd. Pausaniae II. 4, in eiusdem Codd. IX. 24. 34. 36 modo Ὀλμος, modo Ἄλμος vel Ἄλμος dicatur, unde Ἄλμωναες vcl Ἄλμωναες populus. Conf. Schol. Paris. ad Apollon. Rh. III 1094 ac puto equidem cum Muellero in Orchomeno, p. 134 in nota, ipsum fluvii nomen induxisse nonnullos, ut Sisyphi filium huc traherent et accolam Heliconis fingerent, aliis rectius ei sedem tribuentibus ad orientem lacus Copaidis: vid. Pausanias IX. 24.

vs. 7. ἀκροτάτῳ ἐν Ἐλικῶνι Flor. F. Par. H. Ἐλικῶνι Par. H. Iunt. 1. ἐνεποιήσαντο Flor. A. ἀνεποιήσαντο Vat. Fuisse ἐνὶ ποιήσαντο statuit Heynius Comm. ad. Il. Ω. 610.

vs. 8. ἡμερόντας Vat. ut Trinc. ex iotacismo. ἐπερρώσαντο. Par. F. ἐπεράσαντο Par. A.

vs. 9. ἡέρι πολλῇ Flor. D. C. E. Neap. Par. C. F. (qui tamen in margine πολλῇ) Gresh. Bodl. Vat. Goettl.

Rehd. Ald. Iunt. 1. 2. Frob. Basil. Steph. margo, Robinson: male, cum sit ἀήρ, quando caliginem notat, feminini generis. Conf. infra v. 697.

vs. 10. στείχον περὶ καλλέα Frob. Idia Par. A. D. F. G. H. v. 11. αἰγίοχον τε καί. Par. H. Frob. Ἥρην Par. G.

vs. 15. Offenderunt VV. DD. ad Πασιδάωνα γαίηοχον ob primam in γαίηοχον correptam, quae apud Homerum Il. T. 34, Od. Γ. 53, I. 528 producta observatur, ut est longa semper prior in γαῖα. Itaque γαίηοχον rescripsit Hermannus in Praef. ad Hymn. Hom. p. xiv. seq. adstipulante Boeckhio not. crit. ad Pindar. p. 224. Πασιδάωνα γαίηοχον Goettlingius, invitis omnibus libris et Etymol. M. p. 727. 37. Πασιδάωνα habent Ald. Frob. Bas. Equidem, si quis a vulgari consuetudine (conf. a Muetzellio p. 227 citatus Eustath. ad Od. p. 1392. 23) et tantum non omnium Codicum lectione descendendum hic putat, ei recipiendam censeo coniecturam Hermannai, plane firmatam a Flor. B. et cuius haud dubie non nisi corruptela est, quod e Bodleiano Cod. Robinsonus enotavit, γανό-

καὶ Θέμιν αἰδοίην, ἑλικοβλέφαρόν τ' Ἀφροδίτην,
 Ἥβην τε χρυσοστέφανον, καλήν τε Διώνην,
 Ἥῳ τ', Ἠελίον τε μέγαν, λαμπράν τε Σελήνην,
 Λητώ τ', Ἰάπετόν τε, ἴδῃ Κρόνον ἀγκυλομήτην,
 20 Γαῖαν τ', Ὠκεανόν τε μέγαν, καὶ Νύκτα μέλαιναν,
 ἄλλων τ' ἀθανάτων ἱερὸν γένος αἰὲν ἔόντων·
 αἶψά νύ ποθ' Ἠσίοδον καλήν ἐδίδαξαν ἀοιδήν,
 ἄρνας ποιμαίνονθ' Ἐλικῆνος ὑπὸ Ζαθέοιο.
 Τόνδε δέ με πρῶτιστα θεαὶ πρὸς μῦθον ἔειπον

VARIAE LECTIONES.

χον. Sed mihi quidem non recedendum duxi a vulgata; cum ex hoc ipso, quod γαῖα in γῆ contractum et inde orta sint γεμῆρος, γεηπῆρος et similia, colligi mihi posse videatur, diphthongi αἶ in γαῖα et derivatis hanc fuisse naturam, ut facile se pronunciando corripi pateretur, multorumque usu γαιή-οχος in γεήοχος abiret. Ac potuit, quo tempore primum scripta haec fuerunt, diphthongus hic in scriptura servari, quamvis non amplius longae vim syllabae in pronuntiatione retineret, ut retinuit in Homeri locis citatis. Certe ex Homeri usu non continuo reformanda est in Hesiodicis lectio. vv. 18, 19, inverso ordine, ut a Wolfio exhibiti sunt, leguntur in Flor. A. D. E. F. Taur. Ven. Vat. Goettl. Par. C. D. E. F. G. H. I. Rehd. Iunt. 1. 2. Trinc. Colligit hinc Hermannus in cens. Goettlingianae, versum 18. serius additum fuisse, cui sedem ipse iustam fuisse censet post v. 20. Sed, ut recte animadvertit Muetzell. p. 69, series ab universorum Deorum memoria concinnius post Iapetum et Saturnum ad omnium rerum primordia ducitur. Abest v. 18. a Flor.

C. Par. I. in eo versu Ἥῳ τ' Ald. Iunt. 1. 2. Frob. Bas. primum Trinc. recte Ἥῳ τ'. Vid. Schol. Ven. ad Il. B. 262, I. 140. Pro λαμπράν τε Goettl. scripsit λαμπρήν τε cum Hermanno, sed hic in Goettl. cens. priore illa opinione sua reiecta tam hic, quam infra v. 371. (372) servandum λαμπράν statuit, quod tum Codd. (mei quidem omnes) utroque loco exhibent, tum citantes v. 371. (372) firmant Schol. ad Eurip. Phoen. 175, ad Apoll. Rh. IV. 54 et sic est λαμπρά τε Σελήνη in Hom. Epigr. 3.

vs. 19. Abest a Par. M. Λητώ τε Ἰάπετόν τε ἡδὲ Κρ. legitur apud Aristidem T. II. p. 369. Ed. Iebb. Est ἡδὲ Κρ. etiam in Flor. B. Ἰάπετόν τ' ἡδὲ Κρ. corrigebat Heyn. in Ep. ad Wolf. Placuit idem Bentleio. Mihi post comma minus habere videtur offensionis hiatus.

vs. 20. Γαῖαν δὲ, Ὠκ. Vat. Par. E. vs. 24. Τόντε δὲ Flor. F. Par. A. B. Ald. Bas. sed interpres hoc autem. πρῶτα Par. D. G. ἔειπον praeferendum duxi cum Heynio in Ep. ad Wolf. et secuto hunc Dindorfio, exhibentibus illud Flor. C. D. E. F. Neap. Par. C. G. H. I. Iunt. 1. 2.

25 Μοῦσαι Ὀλυμπιάδες, κοῦραι Διὸς αἰγιόχοιο·

Ποιμένες ἄγραυλοι, κὰκ' ἐλέγχεα, γαστέρες οἶον,
ἴδμεν ψεύδεα πολλὰ λέγειν ἐτύμοισιν ὁμοῖα,
ἴδμεν δ', εὖτ' ἐθέλωμεν, ἀληθέα μυθήσασθαι.

Ὡς ἔφασαν κοῦραι μεγάλου Διὸς ἀρτιέπειαι·

30 καὶ μοι σκῆπτρον ἔδον, δάφνης ἐριθηλέος ὄζον,

δρέψασθαι θηητόν, ἐνέπνευσαν δέ μοι αὐδῆν

θεῖαν, ἵνα κλείοιμι τὰ τ' ἐσσόμενα, πρό τ' ἐόντα·

VARIÆ LECTIONES.

ἔοικον Frob. ceteri ἔειπαν. Goettlingio tuendum hoc in Hesiodo visum, ut rarius.

vs. 26. γαστέρες οἶον Rehd. Par. B. Frob. Bas. et ibi ventres veluti interpretres: at Mombritius *duntaxat ventres*.

vs. 27. ἴσμεν Athenagoras Leg. § 24 extr. Ed. Marani. Abest versus a Par. B.

vs. 28. εὖτ' ἂν ἐθέλωμεν Flor. C. E. Taur. Par. I. Trinc. αὖτ' ἂν ἐθέλ. Bodl. R. S. εὖτ' ἐθέλ. Ald. Frob. εὖτε θέλωμεν Rehd. μυθήσασθαι exhibent SS. moi, editique omnes. Fuit tamen, teste Scholiasta, olim in quibusdam libris γηρύσασθαι, convenitque Paullinus Cod. Morellii in Wolfii *Analectis* II. p. 267 et est glossa hæc τοῦ μυθήσασθαι in Par. C. Vulgato præstabilius id visum Graevio in *Lectionibus Hesiodicis*, conferenti *Ἔργ.* 257 seqq. et esse Epicis frequentatum γηρύσασθαι docet Muetzell. p. 364. citans H. Hom. in Merc. 425 seq. Apollon. Rh. II. 884 seq. Oraculum apud Porphy. de Vita Plotini p. 15. D. Hesychium v. γηρύσασθαι et ἕπα γηρύσσοντες, tametsi parem esse putat vulgatæ conditionem. Nobis ipsa simplicitate sua magis arridet vulgata, quam et Homericus usus passim firmat. Vid. II. Z. 582. Od. ε. 123. P. 13. Σ. 341.

vs. 29. Pro κοῦραι Flor. C. Rehd.

κῆναι, Flor. F. Par. H. Μοῦσαι, sed in Florentini margine alia manu γρ: κοῦραι. μεγάλας Διὸς Flor. A. Ven. Διὸς μεγάλου Flor. D. E. Paull. Par. C. vs. 30. ὕδον Bodl. Ald. Frob. Bas. ἕλον Flor. E. Taur. Par. I.

vs. 31. δρεψάσαι Par. C. δρεψάμεναι Par. B. Tzetzes p. 2. Ed. Heins. Vtrumque tanquam vulgatæ medicina Wolfio in mentem venit. Attamen illud maluit in contextum recipere, quem latebat antea iam sic correctum voluisse Iortinum in Biblioth. Britann. T. VII. p. 9. Recepit idem Dind. Nobis sana visa est Codicum tantum non omnium lectio δρέψασθαι, firmata etiam ab Aristide T. II. p. 370. Conf. infra Commentarius. θηητόν Flor. F. Neap. Par. A. H. Bodl. Ald. Bas. Frob. Iunt. 1. 2. θνητόν Flor. D. Par. F. Interpretes in Basil. reddens *decarpendum mortalium* in suo exemplo videtur habuisse θνητῆ.

vs. 32. Θεῖαν ἵνα κλείοιμι lectionem ceteris præferendam duximus. ἵνα κλείοιμι τὰ τ' ἐσσόμενα πρό τ' ἔοντα, ut Hesiodæa citat Anistides l. c. Apud Lucianum, in Disp. cum Hesiodo pr. alloquentem poëtam, est ἕπως κλείοις. Exstat item κλείοιμι in Codd. Flor. E. F. Neap. Par. A. B. H. I. (etiam in C.

καί με κέλονθ' ὑμνεῖν μακάρων γένος αἰὲν ἔόντων,
 σφᾶς δ' αὐτὰς πρῶτον τε καὶ ὕστερον αἰὲν αἰεΐειν·
 35 ἄλλα τίη μοι ταῦτα περὶ δρῦν ἢ περὶ πέτρην;
 Τύνη, Μουσάων ἀρχώμεθα, καὶ Διὶ πατρὶ
 ὑμνεῦσαι τέρπουσι μέγαν νόον ἐντὸς Ὀλύμπου,
 εἰρεῦσαι τὰ τ' ἔοντα, τὰ τ' ἔσσόμενα, πρὸ τ' ἔοντα,
 Φωνῇ δμηρεῦσαι τᾶν δ' ἀκάματος ῥέει αἰδῆ

VARIAE LECTIONES.

ex corr.) Bodl. Vat. Goettl. et sic Ald. Frob. Bas. Iunt. 1. 2. κλῶοιμι Par. F. ἴνα, quod apud Aristidem legitur, Codd. fere omnes exhibent, ut Ald. Fröb. Bas. Iunt. 1. 2. Steph. margo. Quod autem post Trincavellum plerasque Edd. occupavit, probatum item Guyeto, ὡς κλῶοιμι legitur in Ven. Flor. A. Par. C. ὕφρα κλῶοιμι in Flor. B. Correxit ὡς κλείοιμι Stephanus, adoptarunt hoc deinceps Robins. Wolf. Gaisf. Boisson. Dind. Goettl. Quod in omnibus Edd. est θείην, exstat item in Florentinis meis omnibus, Vat. Par. A. D. E. G. H. I. sed est θείην in Parisinis reliquis, Neap. Bodl. R. S. et hoc postulat sequens ἴνα; cumque θείην dixerit Hesiodus *Ἔργ.* 224, potest etiam h. l. dixisse θείην. Apud Aristidem et Lucianum II. cc. eius, ni fallor, explicatio est *θεσπεσίην*: nam paulo fervidius Muetzell. p. 378 ita reperisse eos in suo Hesiodi exemplo statuit, itaque veram esse lectionem; ἐνέπνευσαν δὲ μοι αἰδῆν *θεσπεσίην κλείειν ἕμα τ' ἔσσόμενα πρὸ τ' ἔοντα*. Speciosum quidem est argumentum ex Aristidis καὶ *θεσπεσίην παλὴν αὖ προσέθηκε* ductum, sed ipse Aristides ut Hesioidea citat ἴνα κλείοιμι, ante quae *θεσπεσίην* stare non

petuit, habentque optativum et τὰ τ' ἔσσόμενα, ut Aristides, nec non Lucianus, sic omnes Hesiodi Codd. quorum ne unus quidem *θεσπεσίην* exhibet. τὰ τ' ἔσσόμενα Flor. C. τὰ πρῶτ' ἔοντα Par. B. πρῶτ' ἔοντα Par. G. πρῶτα ἔοντα Rehd. vs. 33. καὶ μ' ἐκέλονθ' Flor. A. B. Par. C. καὶ μ' ἔκλειον θ' Trinc. καὶ με κέλον θ' Frob. Bas. καὶ μ' ἔβελον θ' Bodl. αἰδῶντων Flor. D.

vs. 34. abest τε a Flor. C. F. Par. F. *ὑστατον*, quod ab Wolfio commentatum in contextum recepit Dindorffus, Codicum unus exhibet Flor. B. sed correctum manu antiqua ex *ὑστερον*. Hermannus in cens. Goettl. Dindorffi factum probans, in rebus constante usu firmatis nihil esse debere momenti ait in Codicibus praesertim Hesiodi. Mihi contra non recedendum videtur a lectione, quam a vulgari consuetudine diversam tot numero Codices tuentur. *ὑστατον* quidem librorum, opinor, nemo facile in *ὑστερον* mutasset. αἰδῆ abest a Taur.

vs. 36. τήνη vitium est Frobenianae.

vs. 37. ὑμνεῦσαι Frob. μέγα νόον Flor. C. αἰδῆ Ὀλύμπου Trinc. incertum, an ex Codice.

vs. 38. εἰρεῖσαι ex εἰροῦσαι Par. I.

- 40 ἐκ στομάτων ἠθεΐα γελᾷ δέ τε δώματα πατρὸς
 Ζηνὸς ἐργυθούποιο θεῶν ὑπὲρ λειριόεσση
 σκιδναμένη ἠχεῖ δὲ κάρη νιφόντος Ὀλύμπου,
 δώματα τ' ἀθανάτων. αἱ δ' ἄμβροτον ὕσσαν ἰεῖσαι
 θεῶν γένος αἰδοίων πρῶτον κλείουσιν ἀοιδῆ,
 45 ἐξ ἀρχῆς οὐς Γαῖα καὶ Οὐρανὸς εὐρὺς ἔτικτεν,
 οἳ τ' ἐκ τῶν ἐγένοντο θεοὶ, δωτῆρες ἑάων
 δεῦτερον αὐτε Ζήνα, θεῶν πατέρ' ἠδὲ καὶ ἀνδρῶν,
 ἀρχόμεναί θ' ὕμνεῦσι θεαί, λήγουσαί τ' ἀοιδῆς,

VARIÆ LECTIONES.

vs. 41. ἐργυθούπου Flor B. θεῶν formam Boeoticam cum Schol. Cantabr. plerique exhibent Codd. θεῶν Flor. A. C. Vat. Goettl. Ven. Paull. Trinc. θεῶν^{αἱ} meus Vat.

vs. 42. κιδναμένη Flor. B. Par. B. F. νιφόντα Bodl.

vs. 43. Δώματα τ' ἀθανάτων. Sic Flor. A. Ven. Par. B. C. et ita correxerat Wintertonus, quem secuti sunt Gaisf. Dind. Goettl. probante correctionem illam etiam Hermanno in Ep. ad Ilgen. p. xiv. δώματ' ἀθανάτων Flor. D. F. Paull. Rehd. Ald. Iunt. 1. 2. Frob. Bas. Trinc. δώματα ἀθανάτων ceteri SS. et Edd. Correctionem sibi non probari indicans Muetzell. p. 20, cur probari nequeat, longa ait explanatione indigere. Num offendit eum, quod sic diversa memorantur κάρη νιφ. ὈΑ. et δώματα ἀθανάτων? Sed simile est Il. E. 398 πρὸς δῶμα Διὸς καὶ μακρὸν Ὀλυμπόν. ἰεῖσαι. Par. B. D. F. G.

vs. 44. θεῶν γένος αἰδοίων cum Iunt. 1. 2. Goettl. praefendum duximus secundum Par. B. F. vulgato αἰδοίων.

vs. 45. cum Wolfio secundum Scholia

distinctionem, quae vulgo in Edd. obtinet, post ἀρχῆς sustuli. Γαῖα τε καὶ Οὐρ. Flor. F. Vat. Par. E. H. Iunt. 1. 2. ἔτικτεν (interpretis in Bas. genuerunt) quod post Wintertonum Editores recipiendum duxerunt, unus habet Par. E. ἔτικτε Flor. A. B. F. Par. D. F. G. I. reliqui ἔτικτεν, firmantque hoc Schol. Vict. et L. ad Il. A. 604 p. 45 Ed. Bekker., ubi citantur posteriora huius versus cum initio sequentis.

vs. 46. δωτῆρες Par. C. E. Rehd. Ald. Frob. Bas. Iunt. 1. 2. ἑάων Par. F.

vs. 47. πατέρα ἠδὲ Par. A. Ald.

vs. 48. ἀρχόμεναί θ' ὕμνεῦσι θεαί λήγουσαί τ' ἀοιδῆς. Pro lectione hac faciunt tum Scholia, tum Codd. fere omnes. Versus est spondiacus, ἀοιδῆς in disyllabum contracto, quod quin fieri potuerit, dubitare nos non sinit recentior huius vocabuli forma ἠδῆ, ἦς, quae iam exstat Hom. H. in Cer. 497 in Ap. 20. Itaque recte hac ratione vulgatum tuiti sunt Heins. Krebs. Wolf. Boisson. ad h. l. Arnald. Obs. Crit. p. 30. Ruhnken. ad H. Hom. in Bacch. 5.

ὅσσον φέρτατός ἐστι θεῶν, κράτει τε μέγιστος·
 50 αὐτίς δ' ἀνθρώπων τε γένος κρατερῶν τε γιγάντων
 ὑμνεῦσαι τέρπουσι Δίδε νόον ἐντὸς Ὀλύμπου
 Μοῦσαι Ὀλυμπιάδες, κοῦραι Δίδε αἰγιόχοιο,
 τὰς ἐν Πιερίῃ Κρονίδῃ τέκε πατρὶ μιγείσα
 Μνημοσύνη, γουνοῖσιν Ἐλευθῆρος μεδέουσα,
 55 λησμοσύνην τε κακῶν ἄμπαυμά τε μερμηράων.
 ἔννεά γάρ οἱ νύκτας ἐμίσηγετο μητίετα Ζεὺς

VARIAE LECTIONES.

Wolfius etiam in Anál. p. 418. *λήγουσι τ' αἰοιδῆς* Neap. Flor. F. (sed in margine γρ. *λήγουσαι*) Ald. (sed *αἰοιδῆς*) Iunt. 1. 2. Frob. Bas. Stephani margino. Citat etiam sic Turneb. Adv. VI. 17. sed ait in nota Stephanus esse *ἀνακόλουθον* hoc *ἀρχόμεναι ὑμνεῦσαι καὶ λήγουσιν αἰοιδῆς*, nisi subaudiamus participium hoc modo: *ἀρχ. ὕμν. καὶ λήγουσιν αἰοιδῆς ὑμνεῦσαι*. At esse unice verum *λήγουσι* subaudito hoc participio putat Hermann. in Cens. Goettl. et iam antea idem placuerat Ernestio ad Callim. T. I. p. 260, probatumque sibi sic Gaisfordius *λήγουσι* in contextum recipit. Guyetus item, sed de coniectura, praeferebat *λήγουσαι*, intellectum volebat *dicentes, quam sit praestantissimus*. Mihi vix ferenda huiusmodi ellipsis videtur. Lennep. ad Coluth. p. 2 vulgatam haud minus sensu, quod miror, quam metro laborare arbitratus, hinc tentavit *λήγουσιν τ' αἰοιδῆς*, ut intelligatur *Ζηνός*, parum item, me iudice, probabiliter. Dindorf. coniecit *ἀρχόμεναι δ' ὑμνεῦσαι*, idē *λήγουσαι αἰοιδῆς* probabilis sensu, sed invitis Codd. Recte iam Wolf. contulit Theognidea gr. ὦ ἄνα, Λητοῦς υἱε, Διδε τέκος, οὔποτε σεῖο Λήσομαι ἀρχόμενος, οὐδ'

ἀναπαύομενος et ipsius Hesiodi fr. apud Eustath. p. 1163 *ἀρχόμενοι δὲ Δίνον καὶ λήγοντες καλλέουσι*.

vs. 49. ὅσον Flor. E. τόσον Flor. B. D. Neap. Par: A. B. Bodl. Ald. φέρτατος Flor. F. (sed in marg. φέρτατος) Vat. Par. E. H. Iunt. 1. 2. κάρτει Flor. C. Vat. Par. E. κάρτει Par. D. Rehd.

vs. 50. αὐτίς ut epicam et antiquiorum formam (Vid. Συναγ. λεξ. χρῆσ. in Bekkeri Anecd. p. 463. 8.) praeferebatur duxi cum Dind. et Goettl. oblatum a Vat. Par. B. C. E. Ceteri, ut vulgo, αὐτίς. Variatur sic etiam in Homeri Codd. δ' omittunt Flor. D. Frob. ut mox τε Flor. E.

vs. 51. ὕμνοῦσαι Bodl. ut supra v. 48 ὕμνοῦσι.

vs. 52. Ὀλυμπιάδαι Flor. E.

vs. 53. τέκε πρὶν μιγείσα Flor. D.

vs. 53. in Flor. C. supra λησμοσύνην eadem manu v. 8. Μνημοσύνη scriptum. λησμοσύνη Med. Par. B. Ald. Consentit Schol. Cant. p. 219. Scilicet fuisse aliqui videntur, qui poetae suas tribuentes argutias ludere cum voluisse crediderunt in Μνημοσύνη λησμοσύνη.

vs. 56. μίσγητο Flor. B. Bodl. μητίετα Dind.

- νόσφιν ἀπ' ἀθανάτων ἱερὸν λέχος εἰσαναβαίνων
 ἀλλ' ὅτε δὴ ῥένιαυτος ἔην, περὶ δ' ἔτραπον ὦραι
 μνηῶν Φθινόντων, περὶ δ' ἤματα πᾶλλ' ἔτελέσθη,
 60 ἢ δ' ἔτεκ' ἀνέας κοῦρας ὀμόφρονας, ἧσιν ἀοιδῆ
 μέμβλεται, ἐν στήθεσσι ἀκηδέας θυμὸν ἐχούσας,
 τυτθὸν ἀπ' ἀκροτάτης κορυφῆς νιφθέντος Ὀλύμπου,
 ἔνθα σφι λιπαροὶ τε χοροὶ καὶ δώματα καλά,
 πᾶρ δ' αὐτῆς Χάριτες τε καὶ Ἴμερος οἶκ' ἔχουσι
 65 ἐν θαλίῃς ἑρατὴν δὲ διὰ στόμα ὄσσαν εἶσαι
 μέλπονται πάντων τε νόμους καὶ ἦθεα κεδνὰ
 ἀθανάτων κλείουσαι, ἐπήρατον ὄσσαν εἶσαι
 αἰ τὸτ' ἴσαν πρὸς Ὀλυμπον ἀγαλλόμεναι ὀπί καλῆ,
 ἀμβροσίῃ μολπῇ· περὶ δ' ἴαχε γαῖα μέλαινα

VARIÆ LECTIONES.

vs. 57. ἀπαθανάτων Rehd. εἰς ἀναβαίνων Trinc.

vs. 58. δὴ β' ἦν Ἰνιαντὸς Vat. Par. E. H. Iunt. 1. 2. Frob. ἔτραπον Flor. B. ἔτραπον Ven. ὦραι Par. C.

vs. 59. ἔτελέσθη Flor. C. Par. A. D. F. G. Rehd. Ald. Bas.

vs. 60. ἢ δ' ἔτεκ. Par. C. ἔτεκς Iunt. 1. 2. Frob. κοῦρας primus recte Gaisf. Antiquiores Edd. et SS. omnes κοῦρας.

vs. 61. μέλλεται ἐν Flor. F. Neap. Par. A. H. Ald. Bas. Frob. Iunt. 1. 2. μέλλετ' ἐν Par. B. μέμβεται ἐν Par. F. μεμήλετ' ἐν Par. C. Trinc. μεμήλεται ἐν Paull.

vs. 62. τυτθὸν ἐπ' Par. 1. Schol. Bas. p. 219. sed ibid. seq. pag. τυτθὸν ἀπ'.

vs. 63. recipiendum ἔνθα σφι λιπαροὶ τε duximus e Par. B. Bodl. probatum etiam Muetzellio p. 227. Pronunciabatur σφιλιπαροὶ, quod recentiores cum lateret, hi de metro solliciti σφιν scripserunt.

vs. 63. ἐν θαλίαις Flor. B. Wolfius distinctione post ἔχουσι posita post θαλίης sustulit. διὰ στόματ' ὄσσαν Taur. quem secutus est Goettl. Sed nihil est, cur vel numerus singularis, vel hiatus offensionem hic faciat. Confer citatum a Muetzellio p. 242. Apollon. Rh. III. 410. 496. εἶσαι Par. D. F. G. H. I. Rehd.

vs. 66. cum seq. abest a Flor. C. D. Paull. Vat. Goettl. Par. C. νομοῦς Ven. Trinc. ἦθεα καλά Vat. sed supra scriptum κεδνὰ.

vs. 67. κλείουσαι e Flor. E. Taur. Par. D. G. ut epico sermoni convenientius cum Hermanno in Cens. Goettl. recipiendum duxi pro κλείουσιν, ut habent cum plerisque SS. omnes Edd. κλαίουσαι Rehd. εἶσαι etiam hic Par. F. G. H.

vs. 68. δπη vitiose Iunt. 1. 2.

vs. 69. ἀμβροσίῃ Flor. D. περὶ δ' οἶαχε Trinc. περὶ δι' ἔαχε Iunt. 1. περιδίαχε Iunt. 2. Guyeto scribendum vi-

- 70 ὑμνεύσαι· ἐρατὸς δὲ ποδῶν ὑπο δοῦπος ὄρωρει
 νισσομένων πατέρ' εἰς ὄν· ὁ δ' οὐρανῷ ἐμβασιλεύει,
 αὐτὸς ἔχων βροντὴν ἢδ' αἰθαλόεντα κεραυνὸν,
 κάρτει νικήσας πατέρα Κρόνον· εὖ δὲ ἕκαστα
 ἀθανάτοισι διέταξεν ὁμῶς καὶ ἐπέφραδε τιμᾶς·
- 75 Ταῦτ' ἄρα Μοῦσαι ἀείδον Ὀλύμπια δώματ' ἔχουσαι,
 ἑνέα θυγατέρες μεγάλου Διὸς ἐκγεγαυῖαι,
 Κλειώ τ', Εὐτέρπη τε, Θάλειά τε, Μελπομένη τε,
 Τερψιχόρη τ', Ἐρατώ τε, Πολύμνιά τ', Οὐρανίη τε,
 Καλλιόπη θ' ἣ δὲ προφερεστάτη ἐστὶν ἀπασῶν·

VARIÆ LECTIONES.

debatur *περὶ δὲ σφείας ἴαχε γαῖα μέλαινα*. Sed sic versus fit iusto longior. Fortasse deletum voluit *μέλαινα*. At vero iniecto *σφείας* nihil indigemus, nisi versum ita reformatum malis ob digamma. Sed *περὶ δ' Ἰάαχε (ἀνωίαχε)* equidem ferendum puto.

vs. 70. *ὕποδοῦπος* Flor. C. E. Par. I. *ὄπὸ δ.* Rehd.

vs. 71. *νισσομέναν* Flor. A. C. Ven. *νισσομένων* Trinc. *νισσομένων*, quod primus Stephanus invenit, adoptarunt Heins. Graev. etiam Gaisf. et Dind., in nullo Codice inveni, nec facile probabitur conferentibus, quos citat Muetzell. p. 73. Etym. M. p. 606. 13. seq. Gud. p. 410. 7. 8. *νισσομένων* malebat Wolfius. *εἰς ὄν* Par. D, G. Rehd. *οὐρανὸν* Taur. Par. E. H. Iunt. 1. *ἐμβασιλεύει* Neap. Par. A.

vs. 72. *αὐτὸν ἔχων* Par. C. Habuit fortasse alius Cod. *ὁ δ' οὐρανὸν ἐμβ. αὐτὸν, ἔχων βρ.*

vs. 73. *κάρτει* Flor. D. E.

vs. 73 seq. *εὖ δὲ ἕκαστα Ἀθανάτοισι διέταξεν ὁμῶς* agnoscit et firmat Theophilus ad Autolyicum II. 5. Variant

autem in illis Codd. *ἕκαστον* Flor. E. sed supra scriptum eadem manu *ἕκαστα*. Idem cum Bodl. et Par. I. *ἀθανάτων*. In Par. H. ut in Iunt. 1. 2. est *ἀθανάτους*. Guyetus scribi volebat *ἀθανάτοισι διέταξε νόμοις legibus immortalibus*, quod vereor, ut sit epicum et Hesiodicum. Equidem pene in id inclino, ut profectum a poeta putem *εὖ δὲ ἕκαστα Ἀθανάτοισι διέταξε νόμοις καὶ ἐπέφραδε τιμᾶς* ob versum supra 66 et *Ἔργ. 274.* constructione simili Homericæ II. A. 11. Od. T. 592 seq.

vs. 74. *καὶ ἐπέφραδε* Theophilus l. c. quem Muetzellius p. 383 legitimos et genuinos servasse numeros statuit, cum altera forma *ἐπέφραδε* commodam in tertio pede sedem habens (ut infra 162. Od. T. 250. Apollon. Rh. IV. 1459) vix ferenda sit in quarto. Sed Codd. omnes hic *ἐπέφραδε* tuentur. Vnus Bodl. levi mutatione *ἐπέφρασε*.

vs. 77. Post *Εὐτέρπη* deest *τε* in Flor. D. qui versui 77 subiectos habet v. 66 seq.

vs. 78. *Οὐρανία τε* Par. A. Ald. Bas.

vs. 79 ἢ *σφείων* *πρ.* Diodor. Sic IV.

80 ἡ γὰρ καὶ βασιλεῦσιν ἅμ' αἰδοίοισιν ὀπηδεῖ.
 Ὅντινα τιμήσουσι Δίδε κοῦραι μέγαλοιο,
 γεινόμενόν τ' ἐσίδωσι διοτρεφέων βασιλῆων,
 τῷ μὲν ἐπὶ γλώσση γλυκερῆν χεῖουσιν ἔεργον,

VARIÆ LECTIONES.

7. ἡ καὶ πρ. Io. Diacon. p. 552, 12. ἦδε Par. A. C. ut Bas. Ceteri ἡ δὲ, ut vulgo Edd. Quod apud Stobaeum Serm. XLVI. p. 326 legitur Καλλιόπη τ' εἶδη, recentiori correctione τ' εἶδει, probabilliter Muetzellius p. 384 corruptelam esse censet vulgatae. Commendatum ab Hermanno in praef. ad Hymn. p. xv ἡ τε in contextum recepit Dindorf. qui tamen postea praeferendum ἡ δὲ censuit. ἀπασῶν Flor. C. D. Par. B. ἀπασῶν Par. A. C. F. Ald. Frob. Bas. Trinc. ἀπασῶν Iunt. 2.

vs. 80. ἡ γὰρ καὶ, ut habent Dio Chryst. Or. II. de Regno T. I. p. 80. et Themistius Or. IX p. 122. D. quodque firmare videtur Aristides T. II. p. 98, exhibent etiam Codd. tantum non omnes et Edd. usque ad Lectium, qui primus ἡ μὲν γὰρ edidit, ut legitur apud Stobaeum l. c. Placuit hoc inde Graevio et paucis quibusdam aliis. Apud Plutarchum T. II. p. 746 D. p. 801 E. ante βασιλεῦσιν est δὲ, priore loco extra versum, posteriore ut pars versus editum. αἰδοίωσιν Flor. D. Trinc.

vs. 81. Pro τιμήσουσι, quod habet cum Dione, Aristide, Stobaeo II. cc. Themistius Or. XXXI extr. apud eundem Or. IX l. c. τιμήσουσι legitur, pariterque hoc exstat in Par. B. Flor. F. (ex correctione) et Dionis MSS. Morelli, potestque accommodatum id videri ad sequens ἐσίδωσι; itaque recepit post Dindorfium Goettlingius, neque

improbavit hoc Hermannus. Mihi ritenenda visa altera plurimorum Codicum lectio, cum habeat magis definitam mansuri quoque in posterum his regibus honoris promissionem.

vs. 82. γεινόμενον Aristides, sed ibi Coisl. γινόμενον, ut habent Themistius, Stobaeus, Flor. A. Frob. Iunt. 1. 2. Ceteri SS. et Edd. γεινόμενον. Conf. Heyn. ad II. T 128. τ' ἐπίδωσι Flor. E. Paull. Par. C. τεῖδωσι Stobaeus.

vs. 83. τοῦ μὲν Themistius. γλώσσης Par. D. γλώσσην Aristidis Coll. nova et Bar. 7. χεῖουσιν Flor. B. ut Aristides et Themistius, sed Aristidis Cod. Coisl. et Coll. nova χεῖουσιν, quae forma est antiquior. χέουσιν Par. F., sed cum εἰ superscripto; προχέουσιν Stobaeus; ἀοιδῆν Aristides, Stobaeus, Flor. A. D. F. Ven. Par. A. B. E. H. Bodl. margo, Ald. et antiquiores Edd. omnes. At ἔεργον Themistius, Flor. B. C. E. Neap. Taur. Vat. Goettl. et meus, Bodl. Rehd. Par. D. F. G. I. et sic Scholiastes legerat. Hoc a Graevio probatum primus in contextum recepit Clericus, quem secuti sunt recentiores. Attamen Wolfius disputatis a Graevio quid regibus cum cantilena obici posse Achillis censuit exemplum. Sed recte animadvertit Muetzellius p. 286 proximos versus nullam cantationum h. l. cogitationem admittere. Quod autem ipse ἀοιδῆν interpretatur Orationem numerosam atque temperatam vellem eius

- τοῦ δ' ἔπε' ἐκ στόματος ρεῖ μέλιχα οἱ δὲ νυ λαοὶ
 85 πάντες ἐς αὐτὸν ὀρώσι διακρίνοντα θέμιστας
 ἰθείησι δίκησιν ὁ δ' ἀσφαλῆως ἀγορεύων
 αἰψά τε καὶ μέγα νείκος ἐπισταμένως κατέπαυσε.
 τοῦνεκα γὰρ βασιλῆες ἐχέφρονες, οὔνεκα λαοῖς
 βλαπτομένοις ἀγορήφι μετάρροπα ἔργα τελεῦσι
 90 ῥηϊδίως, μαλακοῖσι παραιφάμενοι ἐπέεσσιν
 ἐρχόμενον δ' ἀνὰ ἄστυ θεὸν ὡς ἰλάσκονται

VARIAE LECTIONES.

hac significatione vocabuli exempla ex epicis protulisset; quodque ἔεσσην elegantiam esse putat serioris aetatis, temere ab illa in Hesiodum invecetae, potest contra aliquam censere, αἰοδὴν glossam esse invecetae ab eo, qui poetae mentem haud satis perspectam haberet. Me quidem iudice et convenientius dicitur χεῖουσιν ἔεσσην, quam χεῖουσιν αἰοδὴν, quacunq; significatione hoc vocabulum accipias et optime iunguntur τῆ μὲν ἐπὶ γλωσσῇ γλυκερὴν χεῖουσιν ἔεσσην (*dulcem rorem s. roscida mella affundunt linguae*) et τοῦ δ' ἔπε' ἐκ στόματος ρεῖ μέλιχα.

vs. 84 ἔπη ἐκ στ. Stobaeus. In ple-risque Aristidis libris ἔπε' excidit; in uno est τοῦ δ' ἄρα ἐκ στ. οἱ δὲ τε λαοὶ Aristides et Themistius.

vs. 85 εἰς αὐτὸν Flor. D. Vat.

vs. 86. ἰθείησι Aristidis Cod. Bar. 7 et Coll. nova; τηθείησι Taur. margo. δίκησι Steph. ὁ δ' ἀτρεκέως Aristides, quem hinc colligas de memoria citasee; nam vulgatam cum Stobaeo omnes habent Codd.

vs. 87. κατέπαυσεν Flor. A. Vat. κατέπαυσε Trinc.

vs. 88. τοῦνεκα ἄρ' Aristides T. II. p. 99. Οὔνεκα γὰρ Ald. οὔνεκεν ἄλλοις

Stobaeus XLVI. p. 326. sed οὔνεκα λαοῖς LXXIV. p. 468. λαοῖσι Par. A. Ald. Bas. Trinc.

vs. 89. ἀγορῆς Par. C. τελεῦσιν Flor. A. τελοῦσι Aristides.

vs. 90. παραιφάμενοι Aristidis Coll. nova, Bar. 7. Ald. Frob. Bas. Iunt. 1. 2 Trinc. παραιφάμενοι Bodl. ἐπέεσσι Flor. B. D.

vs. 91. θεὸν δ' ἄς Flor. A. Ven. ut Trinc. Ceterum Codd. mei omnes ver-sum, ut edidimus, exhibent. Vnus Par. F. in margine additum habet γρ. ἀγῶνας. Voluit ἀγῶνα, quemadmodum Scholia habere librarius videtur. In Basil. quoque reddidit interpres *incedentem vero per coetum populi*, citatque Coelius Rhodiginus Lectt. Antiq. XVIII. 3. ut Hesiodi ἐρχόμενον δ' ἀν' ἀγῶνα. Hanc, quam Scholiastes ut meliorem lectionem affert, agnoscit quoque et quodammodo firmat Schol. Mosquensis ad II. Ω. 1. p. 627. Ed. Bekk. παρὰ δὲ Βοιωποῖς ἀγῶν ἢ ἀγορὰ καὶ τὸν ἀγορανέμον ἀγωνάρχον καλοῦσιν ἕθεν καὶ ἀγωνίους θεοὺς Αἰσχυλος τοὺς ἀγοραίους καὶ Ἡσίοδος Ἐρχόμενος (sic) δ' ἀν' ἀγῶνα. Leguntur eadem ferme, sed sine Hesiodi mentione, apud Schol. Ven. ad illum locum (Villois. p. 315 a) et Eustath. p. 1338. 37. seqq.

αἰδοῖ μελιχίῃ, μετὰ δὲ πρέπει ἀγρομένοισιν
 οἷά τε Μουσάων ἱερῇ δόσις ἀνθρώποισιν
 ἐκ γὰρ Μουσάων καὶ Ἀπόλλωνος ἐκάτοιο

VARIÆ LECTIONES.

Praeferendum hinc ἀν' ἀγῶνα duxit Graevius ad h. l. et Sc. 312. Mihi equidem, ut Muetzellio p. 339. 387 seq.

artum esse videtur ἀν' ἀγῶνα do-
 quiquitatis memoria a multis et
 inctoribus fuisse in Carmine
 sive repositum, quod etiam
 veniat sequentibus: μετὰ δὲ
 ομένοισι. Sed cum ἀνὰ ἔστυ

bonum sit et auctoritate
 exempli cum supra allati,
 l. 69 seq. confirmetur, hoc,
 consensu Codd. offerunt
 exemplo Scholiastes iam
 equidem haud temere dese-
 ki.

πρέποι Flor. D. Rehd. ἀγρο-
 κ. C.

et 94. inverso ordine exhi-
 D.

οἷά τε vel οἷα τε vel οἷα τε
 Codd. οἷα τε etiam Ald.
 Iunt. 1. 2. Omissum τε in
 τοι Flor. A. οἷα τοι Ven.
 hinc Trincavellianam et
 multas Edd. occupavit. Si-
 tati metri causa recipienda
 dem Florentini Cod. lectio.
 at factum video a Boissona-
 si vereor, ut οἷα poste-
 sit Hesiodi. Conf. Sc. 1.

Τοῖς Μουσάων, quae Guyeti correctio
 est, in contextum recepta a Wintertono,
 Gaisf. Dind. probata etiam Lemnecio ad
 Coluth. p. 54. Wolfio ad h. l. et Muet-
 zellio p. 84. nullius, quod sciam, au-
 ctoritate Codicis firmatur. Attamen red-

ditum iam a Bas. interprete Tale Mu-
 sarum ingens manus hominibus, quem
 secuti hinc alii. Sed, vel si ille sic ex
 Cod. reddiderit, unius huius Codicis
 auctoritas non satis ponderis habet con-
 tra tantum aliorum consensum, ut pro
 οἷα τε substituamus τοῖς, ac puto οἷα
 τε locum suum hic tueri posse. Conf.
 infra Comment.

vs. 94 abest a Paull. In Par. C.
 versum ad marginem scripsit idem li-
 brarius, qui Scholia. ἐκ γὰρ τοι Μου-
 σάων Schol. A. D. ad Il. A. 176. Ed.
 Bekk. Schol. minora ad eund. locum
 Ed. Ald. p. 17. B. Schol. Pindari ad
 Pyth. IV. 133. Nem. III. 1. Schol. Can-
 tabr. et Ven. ad Theog. 30. Flor. B. C.
 D. Ven. Taur. Par. D. F. Bodl. Rehd.
 Iunt. 1. 2. quod ferri possit recepto
 Μουσάων, ut fecit Boissonadius: sed, ex-
 cepto, quod in Cod. Gott. Scholiorum
 ad Pindari Pyth. l. c. item Μουσάων
 exstat, constans in Codd. et apud au-
 ctiores citatos lectio est Μουσάων. Cum
 Themistio ll. cc. Eustathius p. 76. ἐκ
 μὲν Μουσάων: cui tamen variationi non
 nimium tribuendum puto: at Themistii
 utroque loco lectionem καὶ Ἀπόλλωνος
 ἐκάτοιο in contextum recipere non du-
 bitavi, cum vulgata καὶ ἐκνηβόλου Ἀπόλ-
 λωνος in digamma peccet, altera au-
 tem etiam apud Homerum clausula in-
 veniatur Il. H. 85. T. 285. H. in
 Ap. 1. et aliis locis. Quod in Schol.
 Ven. et Par. ad Th. 30. legitur καὶ
 Ἐλικωνίου. Απ. scribentis error censen-
 dus est.

authority on governing boards of Schools and
 properly qualified teachers of Greek and Latin;
 endeavor to keep itself informed in regard to

καὶ Θέμιν αἰδοίην, ἑλικοβλέφαρόν τ' Ἀφροδίτην,
 Ἥβην τε χρυσοστέφανον, καλήν τε Διώνην,
 Ἥῳ τ', Ἡελίον τε μέγαν, λαμπράν τε Σελήνην,
 Λητώ τ', Ἰάπετόν τε, ἰδὲ Κρόνον ἀγκυλομήτην,
 20 Γαῖαν τ', Ὠκεανόν τε μέγαν, καὶ Νύκτα μέλαιναν,
 ἄλλων τ' ἀθανάτων ἱερὸν γένος αἰὲν ἔοντων
 αἶ νύ ποθ' Ἡσίοδον καλήν ἐδίδαξαν αἰοιδήν,
 ἄρνας ποιμαίνονθ' Ἐλικᾶνος ὑπο Ζαθέοιο.
 Τόνδε δέ με πρῶτιστα θεαὶ πρὸς μῦθον ἔειπον

VARIAE LECTIONES.

χον. Sed mihi quidem non recedendum duxi a vulgata; cum ex hoc ipso, quod γαῖα in γῆ contractum et inde orta sint γεμῆρος, γεηπόνος et similia, colligi mihi posse videatur, diphthongi αἶ in γαῖα et derivatis hanc fuisse naturam, ut facile se pronuncians corripitur pateretur, multorumque usu γαιήσχος in γεήσχος abiret. Ac potuit, quo tempore primum scripta haec fuerunt, diphthongus hęc in scriptura servari, quamvis non amplius longae vim syllabae in pronuncians retineret, ut retinuit in Homeri locis citatis. Certe ex Homeri usu non continuo reformanda est in Hesiodicis lectio. vv. 18, 19, inverso ordine, ut a Wolfio exhibiti sunt, leguntur in Flor. A. D. E. F. Taur. Ven. Vat. Goettl. Par. C. D. E. F. G. H. I. Rehd. Iunt. 1. 2. Trinc. Colligit hinc Hermannus in cens. Goettlingianae, versum 18. serius additum fuisse, cui sedem ipse iustam fuisse censet post v. 20. Sed, ut recte animadvertit Muetzell. p. 69, series ab universorum Deorum memoria concinnius post Iapetum et Saturnum ad omnium rerum primordia ducitur. Abest v. 18. a Flor.

C. Par. I. in eo versu Ἥῳ τ' Ald. Iunt. 1. 2. Frob. Bas. primus Trinc. recte Ἥῳ τ'. Vid. Schol. Ven. ad II. B. 262, I. 140. Pro λαμπράν τε Goettl. scripsit λαμπρήν τε cum Hermanno, sed hic in Goettl. cens. priore illa opinione sua reiecta tam hęc, quam infra v. 371. (372) servandum λαμπράν statuit, quod tum Codd. (mei quidem omnes) utroque loco exhibent, tum citantes v. 371. (372) firmant Schol. ad Eurip. Phoen. 175, ad Apoll. Rh. IV. 54 et sic est λαμπρά τε Σελήνη in Hom. Epigr. 3. vs. 19. Abest a Par. M. Λητώ τε Ἰάπετόν τε ἠδὲ Κρ. legitur apud Aristidem T. II. p. 369. Ed. Iebb. Est ἠδὲ Κρ. etiam in Flor. B. Ἰάπετόν τ' ἠδὲ Κρ. corrigebat Heyn. in Ep. ad Wolf. Placuit idem Bentleio. Mihi post comma minus habere videtur offensionis hiatus.

vs. 20. Γαῖαν δὲ, Ὠκ. Vat. Par. E. vs. 24. Τόντε δὲ Flor. F. Par. A. B. Ald. Bas. sed interpres hoc autem. πρῶτα Par. D. G. ἔειπον praeferendum duxi cum Heynio in Ep. ad Wolf. et secuto hunc Dindorfio, exhibentibus illud Flor. C. D. E. F. Neap. Par. C. G. H. I. Iunt. 1. 2.

- 25 Μοῦσαι Ὀλυμπιάδες, κοῦραι Δίος αἰγιόχοιο
 Ποιμένες ἄγραυλοι, κάκ' ἐλέγχεα, γαστέρες οἶον,
 ἴδμεν ψεύδεα πολλὰ λέγειν ἐτύμοισιν ὁμοῖα,
 ἴδμεν δ', εὖτ' ἐθέλωμεν, ἀληθέα μυθήσασθαι.
 Ὡς ἔφασαν κοῦραι μεγάλου Δίδος ἀρτίεπειαι
- 30 καί μοι σκῆπτρον ἔδον, δάφνης ἐριθηλέος ὄζον,
 δρέψασθαι θηητόν, ἐνέπνευσαν δέ μοι αὐδῆν
 θεῖαν, ἵνα κλείοιμι τὰ τ' ἐσσόμενα, πρό τ' ἐόντα

VARIÆ LECTIONES.

- ἔοικον Frob. ceteri ἔσιπαι. Goettlingio tuendum hoc in Hesiodo visum, ut rarius.
- vs. 26. γαστέρες οἶον Rehd. Par. B. Frob. Bas. et ibi ventres veluti interpretes: at Mombritiis *duniatat ventres*.
- vs. 27. ἴσμεν Athenagoras Leg. § 24 cxt. Ed. Marani. Abest versus a Par. B.
- vs. 28. εὖτ' ἂν ἐθέλωμεν Flor. C. E. Taur. Par. I. Trinc. αὖτ' ἂν ἐθέλ. Bodl. R. S. εὖτ' ἐθέλ. Ald. Frob. εὔτε θέλωμεν Rehd. μυθήσασθαι exhibent SS. mei, editique omnes. Fuit tamen, teste Scholiasta, olim in quibusdam libris γηρύσασθαι, convenitque Paullinus Cod. Morellii in Wolfii Analectis II. p. 267 et est glossa hæc τοῦ μυθήσασθαι in Par. C. Vulgato præstabilius id visum Graevio in Lectionibus Hesiodicis, conferenti Ἔργ. 257 seqq. et esse Epicis frequentatam γηρύσασθαι docet Muetzell. p. 364. citans H. Hom. in Merc. 425 seq. Apollon. Rh. II. 884 seq. Oraculum apud Porphyr. de Vita Plotini p. 15. D. Hesychium v. γηρύσασθαι et ὕπα γηρύοντες, tametsi parem esse putat vulgatae conditionem. Nobis ipsa simplicitate sua magis arridet vulgata, quam et Homericus usus passim firmat. Vid. II. Z. 582. Od. ζ. 125. P. 15. Σ. 341.
- vs. 29. Pro κοῦραι Flor. C. Rehd. κῆραι, Flor. F. Par. H. Μοῦσαι, sed in Florentini margine alia manu γρ: κοῦραι. μεγάλαι Διός Flor. A. Ven. Διὸς μεγάλου Flor. D. E. Paull. Par. C. vs. 30. ἔδον Bodl. Ald. Frob. Bas. ἔλον Flor. E. Taur. Par. I.
- vs. 31. δρέψασθαι Par. C. δρεψάμεναι Par. B. Tzetzes p. 2. Ed. Heins. Vtrumque tanquam vulgatae medicinae Wolfio in mentem venit. Attamen illud maluit in contextum recipere, quem latebat antea iam sic correctum voluisse Iortinum in Biblioth. Britann. T. VII. p. 9. Receptit idem Dind. Nobis sana visa est Codicum tantum non omnium lectio δρέψασθαι, firmata etiam ab Aristide T. II. p. 370. Conf. infra Commentarius. θηητόν Flor. F. Neap. Par. A. H. Bodl. Ald. Bas. Frob. Iunt. 1. 2. θηητόν Flor. D. Par. F. Interpretes in Basil. reddens *decerpendum mortali* in suo exemplo videtur habuisse θηητῆ.
- vs. 32. Θεῖαν ἵνα κλείοιμι lectionem ceteris præferendam duximus. ἵνα κλείοιμι τὰ τ' ἐσσόμενα πρό τ' ἐόντα, ut Hesioidea citat Aristides l. c. Apud Lucianum, in Disp. cum Hesiodo pr. alloquentem poetam, est ἕως κλείοις. Exstat item κλείοιμι in Codd. Flor. E. F. Neap. Par. A. B. H. I. (etiam in C.

καί με κέλονθ' ὑμνεῖν μακάρων γένος αἰὲν ἔόντων,
 σφᾶς δ' αὐτὰς πρῶτον τε καὶ ὕστερον αἰὲν ἀεΐδειν'
 35 ἄλλα τῆ μοι ταῦτα περὶ δρῦν ἢ περὶ πέτρην;
 Τύνη, Μουσάων ἀρχώμεθα, ταὶ Διὶ πατρὶ
 ὑμνεῦσαι τέρπουσι μέγαν νόον ἔντδς Ὀλύμπου,
 εἰρεῦσαι τὰ τ' ἔόντα, τὰ τ' ἔσσόμενα, πρὸ τ' ἔόντα,
 Φωνῇ ἡμρεῦσαι τᾶν δ' ἀκάματος ῥέει αὐδῆ

VARIAE LECTIONES.

ex corr.) Bodl. Vat. Goettl. et sic Ald. Frob. Bas. Iunt. 1. 2. κλέοιμι Par. F. ἴνα, quod apud Aristidem legitur, Codd. fere omnes exhibent, ut Ald. Frob. Bas. Iunt. 1. 2. Steph. margo. Quod autem post Trincavellum plerasque Edd. occupavit, probatum item Guyeto, ὡς κλέοιμι legitur in Ven. Flor. A. Par. C. ὕφρα κλέοιμι in Flor. B. Correxit ὡς κλείοιμι Stephanus, adoptarunt hoc deinceps Robins. Wolf. Gaisf. Boisson. Dind. Goettl. Quod in omnibus Edd. est θέϊαν, exstat item in Florentinis meis omnibus, Vat. Par. A. D. E. G. H. I. sed est θέϊαν in Parisinis reliquis, Neap. Bodl. R. S. et hoc postulat sequens ἴνα; cumque θέϊαν dixerit Hesiodus *Ἔργ.* 224, potest etiam h. l. dixisse θέϊαν. Apud Aristidem et Lucianum ll. cc. eius, ni fallor, explicatio est *θεσπεσίην*: nam paulo fervidius Muetzell. p. 378 ita reperisse eos in suo Hesiodi exemplo statuit, itaque veram esse lectionem; *ἐνέπνευσαν δὲ μοι αὐδὴν θεσπεσίην κλείει ἡμᾶ τ' ἔσσόμενα πρὸ τ' ἔόντα*. Speciosum quidem est argumentum ex Aristidis καὶ *θεσπεσίην παλὴν αὐ προσέθηκε* ductum, sed ipse Aristides ut Hesioidea citat ἴνα κλείοιμι, ante quae *θεσπεσίην* stare non

potuit, habentque optativum et τὰ τ' ἔσσόμενα, ut Aristides, nec non Lucianus, sic omnes Hesiodi Codd. quorum ne unus quidem *θεσπεσίην* exhibet. τὰ τ' ἔσσόμενα Flor. C. τὰ πρῶτ' ἔόντα Par. B. πρῶτ' ἔόντα Par. G. πρῶτα ἔόντα Rehd.

vs. 33. καὶ μ' ἐκέλονθ' Flor. A. B. Par. C. καὶ μ' ἤκελον θ' Trinc. καὶ με κέλον θ' Frob. Bas. καὶ μ' ἔβελον θ' Bodl. αἰόντων Flor. D.

vs. 34. abest τε a Flor. C. F. Par. F. *Ἔστατον*, quod ab Wolfio commentatum in contextum recepit Dindorfius, Codicum unus exhibet Flor. B. sed correctum manu antiqua ex *Ἔστατον*. Hermannus in cens. Goettl. Dindorffi factum probans, in rebus constante usu firmatis nihil esse debere momenti ait in Codicibus praesertim Hesiodi. Mihi contra non recedendum videtur a lectione, quam a vulgari consuetudine diversam tot numero Codices tuentur. *Ἔστατον* quidem libroriorum, opinor, nemo facile in *Ἔστατον* mutasset. αἰὲν abest a Taur.

vs. 36. τήνη vitium est Frobenianae.

vs. 37. ὑμνεῦσαι Frob. μέγα νόον Flor. C. αἰὲν Ὀλύμπου Trinc. incertum, an ex Codice.

vs. 38. εἰρεῦσαι ex εἰροῦσαι Par. I.

- 40 ἐκ στομάτων ἠδεῖα γελᾷ δέ τε δώματα πατρὸς
 Ζηνὸς ἐργυδούποιο θεῶν ὅπλι λειριόεσση
 σκιδναμένη ἠχεῖ δὲ κάρη νιφόντος Ὀλύμπου,
 δώματα τ' ἀθανάτων. αἱ δ' ἄμβροτον ὕσσαν ἰεῖσαι
 θεῶν γένος αἰδοίων πρῶτον κλείουσιν αἰοιδῆ,
 45 ἔξ ἀρχῆς οὐδὲ Γαῖα καὶ Οὐρανὸς εὐρὺς ἔτικτεν,
 οἳ τ' ἐκ τῶν ἐγένοντο θεοί, δωτῆρες ἑάων
 δεῦτερον αὐτὲ Ζήνα, θεῶν πατέρ' ἠδὲ καὶ ἀνδρῶν,
 ἀρχόμεναί θ' ὕμνεῦσι θεῶν, λήγουσαί τ' αἰοιδῆς,

VARIÆ LECTIONES.

vs. 41. ἐργυδούπου Flor B. θεῶν formam Boeoticam cum Schol. Cantabr. plerique exhibent Codd. θεῶν Flor. A. C. Vat. Goettl. Ven. Paull. Trinc. θεῶν meus Vat.

vs. 42. σκιδναμένη Flor. B. Par. B. F. νιφόντα Bodl.

vs. 43. Δώματα τ' ἀθανάτων. Sic Flor. A. Ven. Par. B. C. et ita correxerat Wintertonus, quem secuti sunt Gaisf. Dind. Goettl. probante correctionem illam etiam Hermanno in Ep. ad Pgen. p. xiv. δώματ' ἀθανάτων Flor. D. F. Paull. Rehd. Ald. Iunt. 1. 2. Frob. Bas. Trinc. δώματα ἀθανάτων ceteri SS. et Edd. Correctionem sibi non probari indicans Muetzell. p. 20, cur probari nequeat, longa ait explanatione indigere. Num offendit eum, quod sic diversa memorantur κάρη νιφ. Ὀλ. et δώματα ἀθανάτων? Sed simile est II. E. 398 πρὸς δῶμα Διδὸς καὶ μακρὸν Ὀλυμπον. ἰεῖσαι. Par. B. D. F. G.

vs. 44. θεῶν γένος αἰδοίων cum Iunt. 1. 2. Goettl. praeferendum duximus secundum Par. B. F. vulgato αἰδοίων.

vs. 45. cum Wolfio secundum Scholia

distinctionem, quae vulgo in Edd. obtinet, post ἀρχῆς sustuli. Γαῖα τε καὶ Οὐρ. Flor. F. Vat. Par. E. H. Iunt. 1. 2. ἔτικτον (interpretis in Bas. genuerunt) quod post Wintertonum Editores recipiendum duxerunt, unus habet Par. E. ἔτικτε Flor. A. B. F. Par. D. F. G. I. reliqui ἔτικτεν, firmantque hoc Schol. Vict. et L. ad II. A. 604 p. 45 Ed. Bekker., ubi citantur posteriora huius versus cum initio sequentis.

vs. 46. δωτῆρες Par. C. E. Rehd. Ald. Frob. Bas. Iunt. 1. 2. ἑάων Par. F.

vs. 47. πατέρα ἠδὲ Par. A. Ald.

vs. 48. ἀρχόμεναί θ' ὕμνεῦσι θεῶν λήγουσαί τ' αἰοιδῆς. Pro lectione hac faciunt tum Scholia, tum Codd. fere omnes. Versus est spondiacus, αἰοιδῆς in disyllabum contracto, quod quin fieri potuerit, dubitare nos non sinit recentior huius vocabuli forma ἠδῆ, ἦς, quae iam exstat Hom. H. in Cer. 497 in Ap. 20. Itaque recte hac ratione vulgatum tuiti sunt Heins. Krebs. Wolf. Boisson. ad h. I. Arnald. Obs. Crit. p. 30. Ruhnken. ad H. Hom. in Bacch. 5.

- ὅσσον φέρτατός ἐστι θεῶν, κράτεϊ τε μέγιστος
 50 αὖτις δ' ἀνθρώπων τε γένος κρατεράν τε γιγάντων
 ὑμνεῦσαι τέρπουσι Διὸς νόον ἔντοδς Ὀλύμπου
 Μοῦσαι Ὀλυμπιάδες, κοῦραι Διὸς αἰγιόχοιο,
 τὰς ἐν Πιερίῃ Κρονίδῃ τέκε πατρὶ μιγεῖσα
 Μνημοσύνη, γουνοῖσιν Ἐλευθῆρος μεδέουσα,
 55 λησμοσύνην τε κακῶν ἄμπαυμά τε μερμηράων.
 ἔννεα γάρ οἱ νύκτας ἐμίσγετο μητίετα Ζεὺς

VARIAR LECTIONES.

Wolfius etiam in Anál. p. 418. *λήγουσι τ' αἰοιδῆς* Neap. Flor. F. (sed in margine γρ. *λήγουσαι*) Ald. (sed *αἰοιδῆς*) Iunt. 1. 2. Frob. Bas. Stephani margo. Citat etiam sic Turneb. Adv. VI. 17. sed ait in nota Stephanus esse *ἀνακλόουθον* hoc *ἀρχόμεναι ὑμνεῦσαι καὶ λήγουσιν αἰοιδῆς*, nisi subaudiamus participium hoc modo: *ἀρχ. ὕμν. καὶ λήγουσιν αἰοιδῆς ὑμνεῦσαι*. At esse unice verum *λήγουσι* subaudito hoc participio putat Hermann. in Cens. Goettl. et iam antea idem placuerat Ernesto ad Callim. T. I. p. 260, probatumque sibi sic Gaisfordius *λήγουσι* in contextum recepit. Guyetus item, sed de coniectura, praeferens *λήγουσι*, intellectum volebat *dicentes*, quam sit *praestantissimus*. Mihi vix ferenda huiusmodi ellipsis videtur. Lennep. ad Coluth. p. 2 vulgatam haud minus sensu, quod miror, quam metro laborare arbitratus, hinc tentavit *λήγουσι τ' αἰοιδῆς*, ut intelligatur Ζηνὸς, parum item, me iudice, probabiliter. Dindorf. coniecit *ἀρχόμεναι ὁ ὑμνεῦσιν, ἰδὲ λήγουσαι αἰοιδῆς* probabili sensu, sed invitis Codd. Recte iam Wolf. contulit Theognidea gr. ὦ ἄνα, Λητοῦς υἱῆ, Διὸς τέκος, σὺ ποτε σείο Λήσσομαι ἀρχόμενος, οὐδ'

ἀναπαυόμενος et ipsius Hesiodi fr. apud Eustath. p. 1163 *ἀρχόμενοι δὲ Λίνων καὶ λήγοντες καλέουσι*.

vs. 49. *ὅσον* Flor. E. *τόσσον* Flor. B. D. Neap. Par. A. B. Bodl. Ald. *φέρτερος* Flor. F. (sed in marg. *φέρτατος*) Vat. Par. E. H. Iunt. 1. 2. *κάρτεϊ* Flor. C. Vat. Par. E. *κάρτει* Par. D. Rehd.

vs. 50. *αὖτις* ut epicam et antiquiorem formam (Vid. *Συναγ. λεξ. χρῆσ.* in Bekkeri Anecd. p. 463. 8.) praeferendum duxi cum Dind. et Goettl. oblatum a Vat. Par. B. C. E. Ceteri, ut vulgo, *αὖτις*. Variatur sic etiam in Homeri Codd. δ' omittunt Flor. D. Frob. ut mox *τε* Flor. E.

vs. 51. *ὑμνοῦσαι* Bodl. ut supra v. 48 *ὑμνοῦσι*.

vs. 52. *Ὀλυμπιάδαι* Flor. E.

vs. 53. *τέκε πρὶν μιγεῖσα* Flor. D.

vs. 55. in Flor. C. supra *λησμοσύνην* eadem manu v. 8. *Μνημοσύνην* scriptum. *λησμοσύνη* Med. Par. B. Ald. Consentit Schol. Cant. p. 219. Scilicet fuisse aliqui videntur, qui ποῦται suas tribuentes argutias ludere eum voluisse crediderunt in *Μνημοσύνη λησμοσύνη*.

vs. 56. *μίσγετο* Flor. B. Bodl. *μητίετα* Dind.

- νόσφιν ἀπ' ἀθανάτων ἱερὸν λέχος εἰσαναβαίνων
 ἀλλ' ὅτε δὴ β' ἐνιαυτὸς ἔην, περὶ δ' ἔτραπον ὦραι
 μνηῶν φθινόντων, περὶ δ' ἤματα πόλλ' ἐτελέσθη,
 60 ἢ δ' ἔτεκ' ἐννεὰ κοῦρας ὀμόφρονας, ἧσιν αἰοιδῆ
 μέμβλεται, ἐν στήθεσσι ἀκηδέα θυμὸν ἐχούσας,
 τυτθὸν ἀπ' ἀκροτάτης κορυφῆς νιφέντος Ὀλύμπου,
 ἔνθα σφι λιπαροὶ τε χοροὶ καὶ δώματα καλὰ,
 πὰρ δ' αὐτῆς Χάριτές τε καὶ Ἴμερος οἰκ' ἔχουσιν
 65 ἐν θαλίῃς ἔρατῆν δὲ διὰ στόμα ὄσσαν ἰεῖσαι
 μέλπονται πάντων τε νόμους καὶ ἦθεα κεδνὰ
 ἀθανάτων κλείουσαι, ἐπήρατον ὄσσαν ἰεῖσαι·
 αἱ τότε ἴσαν πρὸς Ὀλυμπον ἀγαλλόμεναι ὅπῃ καλῆ,
 ἀμβροσίῃ μολπῇ· περὶ δ' ἴαχε γαῖα μέλαινα

VARIAE LECTIONES.

vs. 57. ἀπαθανάτων Rehd. εἰς ἀναβαίνων Trinc.

vs. 58. δὴ β' ἔην ἑνιαυτὸς Vat. Par. E. H. Iunt. 1. 2. Frob. ἔτραπον Flor. B. ἔτραπον Ven. ὦραι Par. C.

vs. 59. ἐτελέσθη Flor. C. Par. A. D. F. G. Rehd. Ald. Bas.

vs. 60. ἢ δ' ἔτεκ. Par. C. ἔτεκε Iunt. 1. 2. Frob. κοῦρας primus recte Gaisf. Antiquiores Edd. et SS. omnes κοῦρας.

vs. 61. μέλλεται ἐν Flor. F. Neap. Par. A. H. Ald. Bas. Frob. Iunt. 1. 2. μέλλετ' ἐν Par. B. μέλβεται ἐν Par. F. μεμήλετ' ἐν Par. C. Trinc. μεμήλεται ἐν Paull.

vs. 62. τυτθὸν ἀπ' Par. 1. Schol. Bas. p. 219. sed ibid. seq. pag. τυτθὸν ἀπ'.

vs. 63. recipiendum ἔνθα σφι λιπαροὶ τε duximus e Par. B. Bodl. probatum etiam Muetzellio p. 227. Pronunciabatur σφιλλιπαροὶ, quod recentiores cum lateret, hi de metro solliciti σφιν scripserunt.

vs. 63. ἐν θαλίαις Flor. B. Wolfius distinctione post ἔχουσιν posita post θαλίης sustulit. διὰ στόματ' ὄσσαν Taur. quem secutus est Goettl. Sed nihil est, cur vel numerus singularis, vel hiatus offensionem hic faciat. Confer citatum a Muetzellio p. 242. Apollon. Rh. III. 410. 496. ἰεῖσαι Par. D. F. G. H. I. Rehd.

vs. 66. cum seq. abest a Flor. C. D. Paull. Vat. Goettl. Par. C. νομοδὲ Ven. Trinc. ἦθεα καλὰ Vat. sed supra scriptum κεδνὰ.

vs. 67. κλείουσαι e Flor. E. Taur. Par. D. G. ut epico sermoni convenientius cum Hermanno in Cens. Goettl. recipiendum duxi pro κλείουσιν, ut habent cum plerisque SS. omnes Edd. κλείουσαι Rehd. ἰεῖσαι etiam hic Par. F. G. H.

vs. 68. δπῆ vitiose Iunt. 1. 2.

vs. 69. ἀμβροσίῃ Flor. D. περὶ δ' οἴαχε Trinc. περὶ δε' ἔχε Iunt. 1. περιδίαχε Iunt. 2. Guyeto scribendum vi-

- 70 ὑμνεύσασαι· ἔρατος δὲ ποδῶν ὑπο δαῦπος ἑράρει
 νισσομένων πατέρ' εἰς ὄν' ὃ δ' οὐρανῶ ἔμβασιλεύει,
 αὐτὸς ἔχων βροντὴν ἢ δ' αἰθαλδέντα κεραυτὸν,
 κάρτει νικήσας πατέρα Κρόνον· εὖ δὲ ἕκαστα
 ἀθανάτοισ διέταξεν ὁμῶς καὶ ἐπέφραδε τιμᾶς·
- 75 Ταῦτ' ἄρα Μοῦσαι ἀείδον· Ὀλύμπια δώματ' ἔχουσαι,
 ἑννέα θυγατέρες μεγάλου Διὸς ἐκγεγαυῖαι,
 Κλειώ τ', Εὐτέρπη τε, Θάλειά τε, Μελπομένη τε,
 Τερψιχόρη τ', Ἐρατώ τε, Πολύμνιά τ', Οὐρανίη τε,
 Καλλιόπη θ' ἢ δὲ προφερεστάτη ἐστὶν ἀπαισέων·

VARIAE LECTIONES.

debatatur *περὶ δὲ σφέας ἴαχε γαῖα μέλανα*. Sed sic versus fit iusto longior. Fortasse deletum voluit *μέλανα*. At vero iniecto *σφέας* nihil indigemus, nisi versum ita reformatum malis ob digamma. Sed *περὶ δ' Ἐίαχε (ἀνιᾶχε)* equidem ferendum puto.

vs. 70. *ὑποδοῦπος* Flor. C. E. Par. I. *ὄνδ δ. Rehd.*

vs. 71. *νισσομένων* Flor. A. C. Ven. *νισσομένων* Trinc. *νισσομένων*, quod prius Stephanus iniecit, adoptarunt Heins. Graev. etiam Gaisf. et Dind., in nullo Codice inveni, nec facile probabitur conferentibus, quos citat Muetzell. p. 73. Etym. M. p. 606. 13. seq. Gud. p. 410. 7. 8. *νισσομένων* malebat Wolfius. *εἰς ὄν* Par. D. G. Rehd. *οὐρανὸν* Taur. Par. E. H. Iunt. 1. *ἔμβασιλεύει* Neap. Par. A.

vs. 72. *αὐτὸν ἔχων* Par. C. Habuit fortasse alius Cod. *ὃ δ' οὐρανὸν ἔμβ. Αὐτὸν, ἔχων βρ.*

vs. 73. *κάρτει* Flor. D. E.

vs. 73 seq. *εὖ δὲ ἕκαστα Ἀθανάτοισ διέταξεν ὁμῶς* agnoscit et firmat Theophilus ad Autolyicum II. 5. Variant

autem in illis Codd. *ἕκαστον* Flor. E. sed supra scriptum eadem manu *ἕκαστα*. Idem cum Bodl. et Par. I. *ἀθανάτων*. In Par. H. ut in Iunt. 1. 2. est *ἀθανάτους*. Guyetus scribi volebat *ἀθανάτοισ διέταξε νόμοισ* *legibus importabilibus*, quod vereor, ut sit epicum et Hesiodicum. Equidem pene in id inclino, ut profectum a poeta putem *εὖ δὲ ἕκαστα Ἀθανάτοισ διέταξε νόμοισ καὶ ἐπέφραδε τιμᾶς* ob versum supra 66 et *Ἔργ. 274.* constructione simili Homericæ II. A. 41. Od. T. 592 seq.

vs. 74. *καὶ ἐπέφραδε* Theophilus l. c. quem Muetzellius p. 383 legitimos et genuinos servasse numeros statuit, cum altera forma *ἐπέφραδε* commodam in tertio pede sedem habens (ut infra 162. Od. T. 250. Apollon. Rh. IV. 1459) vix ferenda sit in quarto. Sed Codd. omnes hic *ἐπέφραδε* tuentur. Vnus Bodl. levi mutatione *ἐπέφραδε*.

vs. 77. Post *Εὐτέρπη* deest *τε* in Flor. D. qui versui 77 subiectos habet v. 66 seq.

vs. 78. *Οὐρανία τε* Par. A. Ald. Bas.

vs. 79 ἢ *σφέων* *πρ.* Diodor. Sic IV.

80 ἡ γὰρ καὶ βασιλεῦσιν ἅμ' αἰδοίσιον ὀπηδεῖ.
 Ὅντινα τιμήσουσι Διὸς κοῦραι μέγαλοιο,
 γεινόμενον τ' ἐσίδωσι διοτρεφέων βασιλῆων,
 τῷ μὲν ἐπὶ γλώσση γλυκερὴν χεῖουστιν ἔεργον,

VARIAE LECTIONES.

7. ἡ καὶ πρ. Io. Diacon. p. 552, 12. ἤδε Par. A. C. ut Bas. Ceteri ἡ δὲ, ut vulgo Edd. Quod apud Stobaeum Serm. XLVI. p. 326 legitur Καλλιόπη τ' εἶδη, recentiori correctione τ' εἶδει, probabiliter Muetzellius p. 384 corruptelam esse censet vulgatae. Commendatum ab Hermanno in praef. ad Hymn. p. xv ἢ τε in contextum recepit Dindorf. qui tamen postea praeferendum ἡ δὲ censuit. ἀπασῶν Flor. C. D. Par. B. ἀπασῶν Par. A. C. F. Ald. Frob. Bas. Trinc. ἀπασῶν Iunt. 2.

vs. 80. ἡ γὰρ καὶ, ut habent Dio Chrysost. Or. II. de Regno T. I. p. 80. et Themistius Or. IX p. 122. D. quodque firmare videtur Aristides T. II. p. 98, exhibent etiam Codd. tantum non omnes et Edd. usque ad Lectium, qui primus ἡ μὲν γὰρ edidit, ut legitur apud Stobaeum l. c. Placuit hoc inde Graevio et paucis quibusdam aliis. Apud Plutarchum T. II. p. 746 D. p. 804 E. ante βασιλεῦσιν est δὲ, priore loco extra versum, posteriore ut pars versus editum. αἰδοίσιον Flor. D. Trinc.

vs. 81. Pro τιμήσουσι, quod habet cum Dione, Aristide, Stobaeo II. cc. Themistius Or. XXXI extr. apud eundem Or. IX l. c. τιμήσουσι legitur, pariterque hoc exstat in Par. B. Flor. F. (ex correctione) et Dionis MSS. Morelli, potestque accommodatum id videri ad sequens ἐσίδωσι; itaque receptum post Dindorfium Goettlingius, neque

improbavit hoc Hermannus. Mihi retinenda visa altera plurimorum Codicum lectio, cum habeat magis definitam mansuri quoque in posterum his regibus honoris promissionem.

vs. 82. γηγόμενον Aristides, sed ibi Coisl. γινόμενον, ut habent Themistius, Stobaeus, Flor. A. Frob. Iunt. 1. 2. Ceteri SS. et Edd. γεινόμενον. Conf. Heyn. ad H. T. 128. τ' ἐσίδωσι Flor. E. Paull. Par. C. τ' ἴδωσι Stobaeus.

vs. 83. τοῦ μὲν Themistius. γλώσσης Par. D. γλώσσην Aristidis Coll. nova et Bar. 7. χεῖουστιν Flor. B. ut Aristides et Themistius, sed Aristidis Cod. Coisl. et Coll. nova χεῖουστιν, quae forma est antiquior. χεῖουστιν Par. F., sed cum εἰ superscripto; προχέουστιν Stobaeus; ἀοιδὴν Aristides, Stobaeus, Flor. A. D. F. Ven. Par. A. B. E. H. Bodl. margo, Ald. et antiquiores Edd. omnes. At ἔεργον Themistius, Flor. B. C. E. Neap. Taur. Vat. Goettl. et meus, Bodl. Rehd. Par. D. F. G. I. et sic Scholiastes legerat. Hoc a Graevio probatum primus in contextum recepit Clevericus, quem secuti sunt recentiores. Attamen Wolfius disputatis a Graevio quid regibus cum cantilena obici posse Achillis censuit exemplum. Sed recte animadvertit Muetzellius p. 286 proximos versus nullam cantationum h. l. cogitationem admittere. Quod autem ipse ἀοιδὴν interpretatur Orationem numerosam atque temperatam vellem eius

- τοῦ δ' ἔπε' ἐκ στόματος ρεῖ μέλιχα· οἱ δέ νυ λαοὶ
 85 πάντες ἐς αὐτὸν ὄρωσι διακρίνοντα θέμιστας
 ἰθείησι δίκησιν· ὁ δ' ἀσφαλῶς ἀγορεύων
 αἰψά τε καὶ μέγα νείκος ἐπισταμένως κατέπαυσε.
 τοῦνεκα γὰρ βασιλῆες ἐχέφρονες, οὔνεκα λαοῖς
 βλαπτομένοις ἀγορήφι μετὰ τροπα ἔργα τελεῦσι
 90 ῥήϊδιως, μαλακοῖσι παραιφάμενοι ἐπέεσσιν·
 ἐρχόμενον δ' ἀνὰ ἄστυ θεὸν ὧς ἰλάσκονται

VARIAE LECTIONES.

hac significatione vocabuli exempla ex epicis protulisset; quodque ἔεσσην elegantiam esse putat serioris aetatis, temere ab illa in Hesiodum invectae, potest contra aliquis censere, αἰοδὴν glossam esse invectam ab eo, qui poetae mentem haud satis perspectam haberet. Meo quidem iudice et convenientius dicitur χεῖουσιν ἔεσσην, quam χεῖουσιν αἰοδὴν, quacunq; significatione hoc vocabulum accipias et optime iunguntur τῆ μὲν ἐπὶ γλωσσῇ γλυκερὴν χεῖουσιν ἔεσσην (*dulcem rorem s. roscida mella abundant linguae*) et τοῦ δ' ἔπε' ἐκ στόματος ρεῖ μέλιχα.

vs. 84 ἔπη ἐκ στ. Stobaeus. In plerisque Aristidis libris ἔπε' excidit; in uno est τοῦ δ' ἄρα ἐκ στ. οἱ δέ τε λαοὶ Aristides et Themistius.

vs. 85. εἰς αὐτὸν Flor. D. Vat.

vs. 86. ἰθείησι Aristidis Cod. Bar. 7 et Coll. nova; τηθείησι Taur. margo. δάμοσι Steph. ὁ δ' ἀτρεκέως Aristides, quem hinc colligas de memoria citasse; nam vulgatam cum Stobaeo omnes habent Codd.

vs. 87. κατέπαυσεν Flor. A. Vat. κατὰπαυσε Trinc.

vs. 88. τοῦνεκα ἄρ' Aristides T. II.

p. 99. Οὔνεκα γὰρ Ald. οὔνεκα ἄλλοις

Stobaeus XLVI. p. 326. sed οὔνεκα λαοῖς LXXIV. p. 468. λαοῖσι Par. A. Ald. Bas. Trinc.

vs. 89. ἀγορῆς Par. C. τελευσὶν Flor. A. τελοῦσι Aristides.

vs. 90. παραφάμενοι Aristidis Coll. nova, Bar. 7. Ald. Frob. Bas. Iunt. 1. 2 Trinc. παραφάμενοι Bodl. ἐπέεσσιν Flor. B. D.

vs. 91. θεὸν θ' ὧς Flor. A. Ven. ut Trinc. Ceterum Codd. mei omnes versus, ut edidimus, exhibent. Vnus Par. F. in margine additum habet γρ. ἀγῆνας. Voluit ἀγῆνα, quemadmodum Scholia habere librarius viderat. In Basil. quoque reddidit interpretes *incendentem vero per coetum populi*, citatque Coelius Rhodiginus Lectt. Antiq. XVIII. 3. ut Hesiodi ἐρχόμενον δ' ἀν' ἀγῆνα. Hanc, quam Scholiastes ut meliorem lectionem affert, agnoscit quoque et quodammodo firmat Schol. Mesquensis ad II. Ω. 1. p. 627. Ed. Bekk. παρὰ δὲ Βοιωτοῖς ἀγῆν ἢ ἀγορὰ καὶ τὸν ἀγορανόμον ἀγορὰρχον καλοῦσιν· ἕθεν καὶ ἀγορῆσις θεοῦ Δίσχυλος τοὺς ἀγοραίους καὶ Ἡσίοδος· Ἐρχόμενος (sic) δ' ἀν' ἀγῆνα. Leguntur eadem ferme, sed sine Hesiodi mentione, apud Schol. Ven. ad illum locum (Villois. p. 515 a) et Eustath. p. 1353. 57. seqq.

αἰδοῖ μελιχίη, μετὰ δὲ πρέπει ἀγρομένοισιν
 οἶά τε Μουσάων ἱερὴ δόσις ἀνθρώποισιν
 ἐκ γὰρ Μουσάων καὶ Ἀπόλλωνος ἐκάτοιο

VARIÆ LECTIONES.

Praeferendum hinc ἀν' ἀγῶνα duxit Graevius ad h. l. et Sc. 312. Mihi quidem, ut Muetzellio p. 339. 387 seq. illud certum esse videtur ἀν' ἀγῶνα doctae antiquitatis memoria a multis et probatis auctoribus fuisse in Carmine sive lectum, sive repositum, quod etiam bene conveniat sequentibus: *μετὰ δὲ πρέπει ἀγρομένοισι.* Sed cum ἀνὰ ἔστυ non minus bonum sit et auctoritate Homericæ exempli cum supra allati, tum Od. H. 69 seq. confirmetur, hoc, quod tanto consensu Codd. offerunt et in suo exemplo Scholiastes iam invenerat, equidem haud temere deserendum duxi.

vs. 92. *πρέποι* Flor. D. Rehd. *ἀγρομένοισι* Flor. C.

vs. 93 et 94. inverso ordine exhibet Flor. D.

vs. 93. *οἶά τε* vel *οἶα τε* vel *οἶα* *τε* omnes fere Codd. *οἶα τε* etiam Ald. Frob. Bas. Iunt. 1. 2. Omissum *τε* in Flor. B. *οἶα τοι* Flor. A. *οἶα τοι* Ven. quod vitium hinc Tripcevillianam et alias bene multas Edd. occupavit. Simul duntaxat metri causa recipienda fuerat eiusdem Florentini Cod. lectio. *Μουσάων*, ut factum video a Boissonadio, tametsi vereor, ut *οἶα* posteriore longa sit Hesiodi. Conf. Sc. 1. *Τοίη Μουσάων*, quae Guyeti correctio eat, in contextum recepta a Wintertono, Gaisf. Dinā. probata etiam Lennepio ad Coluth. p. 54. Wolfio ad h. l. et Muetzellio p. 84. nullius, quod sciam, auctoritate Codicis firmatur. Attamen red-

ditum iam a Bas. interprete *Tale Musarum ingens munus hominibus*, quem secuti hinc alii. Sed, vel si ille sic ex Cod. reddiderit, unius huius Codicis auctoritas non satis ponderis habet contra tantum aliorum consensum, ut pro *οἶα τε* substituamus *τοίη*, ac puto *οἶα τε* locum suum hinc tueri posse. Conf. infra Comment.

vs. 94 abest a Paull. In Par. C. versum ad marginem scripsit idem librarius, qui Scholia. *ἐκ γὰρ τοι Μουσάων* Schol. A. D. ad Il. A. 176. Ed. Bekk. Schol. minora ad eund. locum Ed. Ald. p. 17. B. Schol. Pindari ad Pyth. IV. 133. Nem. III. 1. Schol. Cantabr. et Ven. ad Theog. 30. Flor. B. C. D. Ven. Taur. Par. D. F. Bodl. Rehd. Iunt. 1. 2. quod ferri possit recepto *Μουσάων*, ut fecit Boissonadius: sed, excepto, quod in Cod. Gott. Scholiorum ad Pindari Pyth. l. c. item *Μουσάων* exstat, constans in Codd. et apud auctores citatos lectio est *Μουσάων*. Cum Themistio ll. cc. Eustathius p. 76. *ἐκ μὲν Μουσάων*: cui tamen variationi non nimium tribuendum puto: at Themistii utroque loco lectionem *καὶ Ἀπόλλωνος ἐκάτοιο* in contextum recipere non dubitavi, cum vulgata *καὶ ἐκ γὰρ τοι Ἀπόλλωνος* in digamma peccet, altera autem etiam apud Homerum clausula inveniat H. H. 83. T. 285. H. in Ap. 4. et aliis locis. Quod in Schol. Ven. et Par. ad Th. 30. legitur *καὶ Ἑλικωνίου Απ.* scribentis error censendus est.

- 95 ἄνδρες ἀοιδοὶ ἕασιν ἐπὶ χθόνα καὶ καθαρισταί·
 ἐκ δὲ Διὸς βασιλῆες· ὁ δ' ὄλβιος, ἄντινα Μοῦσαι
 φιλῶνται· γλυκερὴ αἰ ἀπὸ στόματος ῥέει αἰδή·
 εἰ γάρ τις καὶ πένθος ἔχων νεοκηδέϊ θυμῷ
 ἄζηται κραδίην ἀκαχήμενος, αὐτὰρ ἀοιδὸς
- 100 Μουσάων θεράπων κλεῖα πρᾶτέρων ἀνθρώπων
 ὑμνήσῃ, μάκαράς τε θεοῦς, οἳ Ὀλυμπον ἔχουσιν,
 αἰψ' ὄγε δυσφρονέων ἐπιλήθεται, οὐδέ τι κηδέων
 μέμνηται· ταχέως δὲ παρέτραπε δῶρα θεῶων.

VARIAE LECTIONES.

vs. 95. ἕασιν Flor. F. Ald. Frob. Iunt. 1. 2. Trinc. Habet etiam Par. C. supra ἕασιν scriptum σ. Scholia Veneta vocabulum omittunt ἐπὶ χθονί, probatum Guyeto ad h. 1. et Hermanno praef. ad Hymn. p. xix., cum sit item in Hom. H. in Musas, exhibent Schol. ad Pindari Pyth. l. c. Schol. Ven. ad h. 1. et Cod. Par. C. Vulgatam tuitus est Schaefer. ad Longum p. 427. confirmantque eam similia Th. 187. 530. Ἔργ. 505. Neglexit haec vocabula in citatione Themistius, pariterque Eustath. l. c. Apud Cornutum c. 32. sic exstat versus ἄνδρες ἀοιδοὶ ἕασιν ἐπιχθόνιοι βασιλῆες. Scilicet Cornutus, ita versum citans, memoria magis tenebat ea, quae versum antecedunt, quam, quod proxime sequitur, ἐκ δὲ Διὸς βασιλῆες. Cornutum expressit Eudocia p. 9.

vs. 96. ἐκ Διὸς omissio δὲ Flor. D.

vs. 97. φιλῶνται, quod cum Dind. recepimus, probatum I. H. Vossio et Hermanno ad Hom. H. in Cer. 117 exhibent Flor. A. C. D. E. (etiam B, sed ex correctione manu antiqua ex φιλεῖνται) Ven. Paull. Taur. Vat. meus et Goettl. Par. D. E. H. Rehd. Ceteri, et

vulgo Edd. φιλεῖνται, pro quo iam Mitscherlich. ad H. in Cer. l. c. scribendum consueerat φίλωνται, quod prima in φίλωμαι, ομαι fere brevis, in φίλωμαι autem longa sit. Accedit, quod φιλεῖνται passivam, ut formam, ita significationem habet, cum φίλωσθαι activa significatione comprobet Homericum ἐφίλωτο II. E. 61. Stobaei Codd. pari ut hic, discordia alii φιλῶνται, alii φιλεῖνται. Sed H. in Musas 3 Codd. omnes φίλωνται.

vs. 98. νεοκιδέει Par. A. νεομηδέει Rehd.

vs. 99. ἄζηται Rehd. ἀκαχήμενος Par. H. Iunt. 1. 2. ἄταρ Flor. C. Par. D. Rehd.

vs. 101. ὑμνήσει Flor. A. E. F. Ven. Taur. Par. E. H. I.

vs. 102. αἰψα δ' ὄγε δυσφρονέων Flor. D. αἰψα τε δυσφρονέων Par. D. αἰψα τε δυσφρονέων Vat. quasi esset a δυσφρονή, de quo cogitasse etiam Virum Doctum video in notis penes me MSS. δυσφροσυνέων Flor. B. E. Par. C., quod ortum esse e glossa potest. Idem Flor. E. ἐπιλήθεται, quasi ἐπὶ suspectum habens. ούκετι κηδέων Par. B. F.

vs. 103. ταχέως γὰρ παρέτραπε Par. B.

- Χαίρετε τέκνα Διός, δότε δ' ἡμερβέσσαν ἀοιδὴν·
 105 κλείετε δ' ἀθανάτων ἱερὸν γένος αἰὲν ἔοντων,
 οἱ Γῆς ἐξεγένοντο καὶ Οὐρανοῦ ἀστερβέντος,
 Νυκτὸς τε δυοφερῆς, οὐς θ' ἄλμυρὸς ἔτρεφε Πόντος.
 Εἶπατε δ' ὡς τὰ πρῶτα θεοὶ καὶ γαῖα γέγοντο,
 καὶ ποταμοὶ καὶ πόντος ἀπείριτος οἶδμασι θύων,
 110 ἄστρα τε λαμπετόωντα καὶ οὐρανοῦς εὐρύς ὑπερβεν,
 οἱ τ' ἐκ τῶν ἐγένοντο θεοὶ, δωτῆρες ἑάων,
 ὡς τ' ἄφενος δάσσαντο καὶ ὡς τιμὰς διέλοντο,
 ἠδὲ καὶ ὡς τὰ πρῶτα πολύπτυχον ἔσχον Ὀλυμπον.
 Ταῦτά μοι ἔσπετε Μοῦσαι Ὀλύμπια δῶματ' ἔχουσαι
 115 ἐξ ἀρχῆς, καὶ εἶπαθ' ὅ, πρῶτον γένητ' αὐτῶν.

VARIÆ LECTIONES.

- vs. 106. οἱ Γῆς τ' ἐξεγένοντο Flor. B. in citatione, cum ad narrationem absolvendam omnino requiratur, *δοτῆρες* Par. C. E. Vat. Rehd. Iunt. 1. 2. *ἑάων* Par. I. vs. 112. *ἄστ' ἄφενος* Par. A. C. Vat. Ald. *ὡς στέφανον δάσαντο* Origenes l. c. Nam *λάσαντο* ibi merus est I. Gronovii error, teste Salvinio Supplem. l. c. In *ὡς στέφανον* latet fortasse *ὡς τ' ἄφενον*, ut habet Flor. D. Idem et B. *δάσαντο*, ut Origenes. Mox καὶ ὡς Par. A. C. E. Ald.
- vs. 113. etiam *ὡς* Vat. Ald.
- vs. 115. καὶ ἔπειτα ἔτι περ πρῶτον γένητ' αὐτῶν Origenes l. c. quibus Muetzell. p. 392. eum dissolvisse poetæ orationem statuit, cum Iac. Gronovius in iis veram ac veterem sectionem censuisset καὶ ἔπειθ' ἔτι πρῶτον γένητ' αὐτῶν, qua recepta evitaretur ineptissima et inutilis abundantia vs. 108 *εἶπατε*, vs. 114 *ἔσπετε*, vs. 115 *εἶπαθ'*. Sed *ἔπειτα* multo magis hęc ineptum est. *εἶπαθ' ὅ, τι* Par. A. I. Ald. Bas. *γένεθ'* Vat.
- vs. 106. οἱ Γῆς τ' ἐξεγένοντο Flor. B.
- vs. 107. Νυκτὸς τε δυοφερῆς malimus cum Gaisf. Dind. Goettl. oblatum a Theophilo ad Autol. II. 6. p. 85. Flor. A. C. Vat. meo et Goettl. Taur. Par. A. B. C. D. F. Bodl. Ald. Bas. Trinc. Steph. *νυκτὸς τε καὶ ἡν.* Iunt. 1. *νυκτὸς δὴ ἡν.* Par. I. *Νυκτὸς καὶ ἡν.* Flor. B. E. Opor. Heins. Graev. ceterique ante Gaisf. *οὐς δ' ἄλμυρὸς* Par. H. Iunt. 1. 2. Frob. *οὐς ἄλμυρὸς* Theophilus Flor. E. Par. B. I. Bodl. *ἔτρεφε* Iunt. 1. 2.
- vs. 108. *εἶπατε* Med. in meorum Florentinorum nullo repperi. *ὅ' ὡς* Par. H. Frob. *γένεστε* Par. A.
- vs. 109. *οἶδμασι* Flor. D. *οἶδματα* Par. H. *οἶδμα τε πόντου* Origenes in Philos. c. 26 p. 174.
- vs. 110. *ἄστρα τε λαπτήντα* sive *λαπτέοντα* Origenes l. c. vide Supplementum Ed. Wolfianae p. 48.
- vs. 111. omissus est ab Origene, vel potius librorum scordia praetermissus

Ἦτοι μὲν πρότιστα Χάος γένητ', αἰτὰρ ἔπειτα
 Γαῖ' εὐρύστερνος, πάντων ἕδος ἀσφαλὲς αἰεὶ
 ἀθανάτων, οἳ ἔχουσι κάρη νιφέντος Ὀλύμπου,
 Τάρταρά τ' ἠέροντα μυχῶ χθονὸς εὐρυοδείης,
 120 ἠδ' Ἔρος, δε κάλλιστος ἐν ἀθάνατοισι θεοῖσι,

VARIAE LECTIONES.

vs. 116. Πάντων μὲν πρότιστα scripsit Aristoteles Metaph. I. 4. Physic. Auscult. IV. 1. quem locum transcripsit Iustinus Martyr. Aristot. Dogm. Avers. p. 131. Omnium, quod sciam, Hesiodi Codicum lectionem Ἦτοι confirmant versum citantes Cornutus c. 17. Plutarch. Conv. Quaest. V. 3. p. 678. F. Aquila, an Ign. p. 955 E. Sext. Empir. P. H. III. 16. S. 121. 123. adv. Phys. I. 6. 7. II. 11 et 18; Achilles Tat. Isag. ad Arat. c. 3. Origenes Philos. c. 26. p. 177. Clemens Romanus Hom. IV. 3. Theophilus ad Antol. II. 5. p. 90. Stobaeus Edd. Phys. I. 10. Proclus et Philo' apud Lobeck. Aglaoph. p. 470 seq. Simplicius ad Aristot. de Coelo I. 364. B. Cod. Taur. apud Peyron. Empedoclis et Parmenidis fr. p. 16. Videtur mihi quidem cum P. Petito Misc. Obs. c. 18. Aristoteles πάντων scripsisse non, quod sic in suo Hesiodi exemplo invenisset, sed ut rebus antecedentibus, quae ab omni parte declarant poëtae iudicium, brevitatis causa praetermissis, leni mutatione omnem eius sententiam illustraret. In Schol. ad II. Σ, 246. πάντων πρῶτον non nisi explicatio est τοῦ πρότιστα. Eodem modo locutus Aristoteles de Xenophane c. 1. Conf. Muetzell. p. 396. Ἦτοι μὲν γὰρ πρῶτα Sext. Emp. P. H. I. c. Sed, ut alii, Ἦτοι μὲν πρότιστα adv. Physic. I. c. Pro γένητ' in Bodl. est γίνετ'.

vs. 117. Γαῖα δ' εὐρ. Bodl. ἕδος Par. B. G. H. I. Rehd.

vs. 118. ἀθανάτων τοι Cornutus I. c.

vs. 119. Τάρταρα τ' εὐρυόδοντα vitiose in citatione loci scriptum est apud Cornutum p. 173. Sed est ἠέροντα ibid. seq. pag. Apud Stobaeum I. c. (p. 20 Ed. Heeren) item vitiose nonnulli exhibuerunt ἠέροντα. Apud Origenem autem I. c. ἠνεμόντα varia videri lectio potest. Sed omnes Hesiodi Codd. h. I. constanter ἠέροντα habent, firmantque lectionem hanc Th. 682. 721. 736. 807. et cum Cornuto ac Theophilo Plutarch. de Primo Frigido p. 984 F. Adde etiam citatos a Muetzello p. 400. Schol. Ven. ad II. A. 312. Eustath. p. 108. 23. Etym. M. p. 520. 31. Choeroboscus in Etym. Gud. p. 314. 15. μυχῶν Flor. A. Bodl. Trinc. Voluerunt, puto, μυχῶν, ut legisse videtur Cornutus p. 174. scribens τὰ ἠέροντα Τάρταρα, ἀ δὲ μυχῶν γῆς ἀνόμασεν ὁ προειρημένος ποιητής. Eandem ex optimis Stobaei Codd. lectionem produxit Heeren. I. c.

vs. 120. Aristoteles Metaph. et de Xenophane II. cc. sic citat: ἠδ' Ἔρος, δε πάντεσσι μεταπρέπει ἀθανάτοισιν, quod Muetzellius p. 402. non dubitat, quin pro verae discrepantiae exemplo habendum sit. Mihi videtur Aristoteles de memoria citasse, dicti sensum magis, quam verba recordatus. Sext. Empiricus quidem, in ceteris Aristotelem

λυσιμελής, πάντων τε θεῶν πάντων τ' ἀνθρώπων
δάμναται ἐν στήθεσσι νόον καὶ ἐπίφρονα βουλήν.

Ἐκ Χάεος δ' Ἐρεβός τε μέλαινά τε Νύξ ἐγένοντο
Νυκτὸς δ' αὐτ' Αἰθήρ τε καὶ Ἡμέρη ἐξεγένοντο,
125 οὓς τέκε κυσαμένη, Ἐρέβει Φιλότητι μιγεῖσα.

VARIÆ LECTIONES.

exprimens l. c. versum posuit, ut eum exhibent tum Codd. quod sciam, omnes, tum etiam Cornutus, Origenes, Theophilus, Stobæus. Ἐρωσε vulgari usu Par. 1. Rehd.

vs. 122. δάμνα τε Vat. Codices autem Origenis Mediceum et Taurinensem δαμνᾶ τε exhibere auctor est Salvinus Supplement. ad Wolf. p. 48. Puto equidem δάμνα τε Vaticani ortum esse ex pronuntiatione τοῦ ται in δάμναται, quae librarium dictata excipientem in errorem induxerit: quod cum item passus esset operam Origeni dans librarius, postea factum esse, ut solentior alius scripturam manifesto vitiosam correxerit δαμνᾶ τε, laborante tamen sic versu, cui medela porro facienda erat scribendo δαμνᾶ τ' ἐν στήθεσσι, ut scribendum statuit Hermannus in Cens. Goettl. citans Od. A. 221. atque idem praecedente versu πάντων τε θ. κ. τ' ἀνθρ. e λυσιμελής nectens, ut saepe tum nectenda sunt. An sic voluerit Bas. interpretes, dubitari potest. Certe δάμναται legit, non δαμνᾶ τ', reddens *domai*, non *domatique*. Varia autem est in antiquis Edd. interpunctio. Ald. et Trinc. post θεοῖσι vs. 120. maiorem distinctionem habent, versu 121. comma post λυσιμελής, non post ἀνθρώπων; Basil. autem comma post θεοῖσι, ut item in vs. 121 post θεῶν et ἀνθρώπων. Ab Iuntinis et Frob. omnis interpunctio abest. Comma quidem secundum Ald. constructio

est versuum 121 et seq. Sed incommode sic, servato δάμναται, tollitur nexum cum superioribus. Vulgo autem recepta interpunctio commodum satis omnium nexum exhibet, modo τε post prius πάντων non de more ad sequens τε referas, sed pro καὶ accipias, quod tamen durius fieri non temere dictum est ab Hermanno. Sed huius rursus rationi vereor ne hoc obstet, quod sine exemplo sic vocabulo λυσιμελής tribuitur vis substantivi, cum sit nomen mere adiectivum, tum in versibus Sapphōs et Archilochi apud Hephaest. p. 42. 90. Gaisf., tum Th. 911. Od. γ. 57. ψ. 343. Eurip. Suppl. 46. Itaque tuentibus Hesiodi Codd. tantum non omnibus cum imitato locum hunc Archilochi δάμναται, in vulgata quoque interpunctio loci acquiescendum mihi duxi. στήθεσι Flor. D. Pro ἐπίφρονα Cornutus l. c. ἐχέφρονα. Alterum epicum est et Hesiodicum.

vs. 123. Χάεος Flor. C. Par. D. Rehd. ἐγένετο Par. I. ἐξεγένοντο Ald. Frob. Bas. Trinc.

vs. 124. abest a Flor. D. δ' αὐτ' Αἰθήρ Flor. C. Rehd. τ' αὐτ' Αἰθήρ Par. C. ἡμέραι legitur apud Ammonium v. ἡμέραι vitio non ipsius, sed librorum; ἡμέραι apud Etym. M. p. 429, 25 seq. et Schol. Vratial. ad Pindar. Ol. II. 58.

vs. 125. κυσαμένη Flor. A. B. Ald. κικισσαμένη Trinc. κισσαμένης Flor. D. κισσαμένη cum altero σ superaddito Par.

Γαῖα δέ τοι πρῶτον μὲν ἐγείνατο ἴσον ἑαυτῇ
 Οὐρανὸν ἀστερόενθ', ἵνα μιν περὶ πάντα καλύπτῃ,

VARIAE LECTIONES.

C. Ceteri SS. et plerique Edd. *κωσαμένη*. Scribendum *κωσαμένη* recte praecepit Heyn. ad Il. Z. 26, quod *κῶα πραεγνῆσις* est, unde *ἐγκύμων*, productum ὕ habuit. Recepere igitur iam Dind. et Goettl.

In vs. 126. Codicum nulla variatio est, nisi quod Flor. A. vitiose ἴσων. Rehd. ἴσον. Sed Γαῖα μὲν τοι πρῶτον Orio Etym. p. 118. 30. Γαῖα δέ τοι πρῶτιστον Schol. ad Pind. Nem. VI. 1. Γαῖα πρῶτα μὲν ἐγείνατο Origenes l. c. Γαῖα δέ τοι πρῶτον γείνατο Scholia ad Arat. vs. 22. p. 270. deinde ἴσον αὐτῇ Orio, ἴσον ἑαυτοῦ Schol. ad Aratum l. c. Adfert tamen *ἑαυτῇ* scrupulum: quippe apud Hesiodum non nisi unum hoc exemplum exstat compositae pronominis reciproci formae; apud Homerum autem nusquam *ἑαυτῇ* vel *ἑαυτῶ* reperias; et, quod apud eum *ἑαυτῆν* Il. ε. 162. P. 551. probavit Zenodotus, id divisim scribendum Aristarchus aliique Veteres Grammatici consueverant. Vid. Apollon. Dyscol. de Pron. p. 102. f. de Synt. II. 18. p. 140 seq. Schol. ad Il. ll. cc. et A. 271. Eustath. p. 103, 22; p. 1202. 8. atque esse illud Homericæ utique in pronomibus rationi convenientius, nemo, opinor, qui subtilem super his Apollonii disputationem legerit, inficias ibit. An autem Grammatici, quæ Homericæ sermoni scriptæ erant consuetudinis leges, earumdem ad normam Hesioidea exegerint, nobis non tam exploratum videtur, ac visum est Muetzello p. 406. Certum est in Hesioideis multa observari potuisse ab Homericis diversa, nec potuisse aut certe debuisse Hesioidea semper ad Homericam normam exigi, quamobrem

neque statim admittendum est, quod e Grammaticorum de Homericis iudicio collegit Muetzellius, ἴσον ἑαυτῇ aut ferri h. l. non potuisse ab Aristarcho, Seleuco, Aristonico, si acceperant traditum; aut eo tempore nondum comparuisse in libris. Quid Aristarchus aliique memorati a Muetzello Grammatici h. l. existimaverint, prorsus ignoramus et parum firmum est omne inde petitum argumentum. Didymus quidem, cuius sententia in Scholiis ad h. l. exstat, utique ἴσον ἑαυτῇ legit, videturque mihi tum Cratetis disputatio in iisdem Scholiis, tum Zenonis Stoici de h. l. sententia apud Diog. Laërt. VIII. 48. satis ostendere, lectum etiam ab iis h. l. pronomem fuisse, quod ἴσον referendum ad Terram argueret, quo referri non tam planum aut perspicuum est, si cum Muetzello fuisse in libris statuas ἴσον ἀπάντη, vel cum Hermanno in Cens. Goettl., item ad *ἑαυτῇ* offenso, πάντοτε ἴσον. Nam potest sic Ἴσος Οὐρανὸς alia ratione, magis ad ipsum pertinente, accipi, ut dicuntur νῆες ἕτεροι et ἀσπίς πάντοσ' ἕτεροι. Tum pronomem quoque legit certe iam Cornutus, cuius vide explicationem p. 175. Attamen etiam mihi suspectum est *ἑαυτῇ*, cum, ut dixi, unum hoc eius formæ apud Hesiodum et ex illa ætate exemplum exstat. Itaque fere est, ut a poeta profectum putem αὐτῇ Ἴσων vel αὐτῇ ἕτερον, quod a posterioribus ad morem sui temporis immutatam fuerit.

vs. 127. δύναιμι περὶ πάντα καλύπτειν Origenes. καλύπτῃ recepimus ex Orione et Schol. Pind. l. c. Cyrillo adv.

ὄφρ' εἴη μακάρεσσι θεοῖς ἔδος ἀσφαλὲς αἰεὶ
 γέιναιτο δ' οὔρεα μακρὰ, θεῶν χαρίεντας ἐναύλους
 130 Νυμφέων, αἰ ναίουσιν ἀν' οὔρεα βησσηέντα
 ἠδὲ καὶ ἀτρύγετον Πέλαγος τέκεν οἴδμασι θῦον,
 Πόντον, ἄτερ φιλότητος ἐφيمέρου· αὐτὰρ ἔπειτα,
 Οὐραυῶ εὐνηθεῖσα, τέκ' Ὀκεανὸν βαθυδίνην,
 Κοῖόν τε, Κρεῖόν θ', Ὑπερίονά τ', Ἰαπετόν τε,

VARIAE LECTIONES.

Julian. II. p. 53. Theophili Cod. Bodl. Hesiodeorum Flor. A C. Ven. Vat. Par. C. D. G. pro καλύπτει, quod ab aliis Codd. oblatum Editiones vulgo occupavit. Familiaris est Hesiodo post ἵνα subiunctivus. Vid. infra v. 461. 2. 892. 3. Sc. 407. Ἔργ. 461. 539. 626.

vs. 129. οὔρατα Par. H. Pro θεῶν χαρ. Origenes l. c. ὕσα χαρ. Sed cum Theophilo l. c. θεῶν Codd. Hesiodi omnes. Hermannus in Cens. Goettl. sequente Νυμφέων, θεῶν scriptum fuisse coniecit. Exemplum equidem huius formae vereor ut apud epicōs exstat: neque tamen dixerim Hermanno sine causa suspectum fuisse hoc loco θεῶν, cum de feminis epicorum sit θεῶν.

vs. 130. Νυμφέων Flor. F. Vat. Par. A. B. E. F. H. Ald. Iunt. 1. 2. Bas. Frob. Νυμφαίων Origenes. ἀντ' οὔρεα Neap. Par. A. Ald. μησσηέντα Par. B.

vs. 131. ἠδὲ καὶ, quod habent Ald. Iunt. 1. 2. Bas. Frob. Trinc. restituendum duximus. Stephanus H δὲ, incertum quo spiritu. Prima Heinsiana minor ἠ δὲ καὶ, quod temere postea receptum ab aliis. Namque, ut recte animadvertit Muetzellius p. 80 seq. ἠ δὲ καὶ cum singulari vi dictum est, quemadmodum vs. 112, 113, 619 et aptius sic iunguntur haec cum supe-

rioribus, cum hic quoque sermo sit de prole, quam Terra ex se citra nuptias genuit. Consentit Hermannus in Cens. Goettl. Codicum certe Rehd. ἠδὲ. De ceteris affirmare id non ausim, cum in mihi facta collatione ad vulgatum in Edd. ἠ δὲ nihil variationis enotatum videam. τέκεν abest a Par. I. τέκεν ἐν οἴδμ. Vat. οἴδμασι Flor. B. θῦον Rehd.

vs. 132. pro ἐφимέρου Par. D. G. Rehd. ἡμέρου, Vat. ἐφηνέρου. Apud Cornutum p. 176 et in Gronoviano Origenis exemplo scriptum est ἐφηνέρου. Scilicet, cum dictata haec a librariis exciperentur, confundi saepe vocales η et ε debuerunt.

vs. 133. Οὐραυῶ δ' ἐν. Flor. E. τέκεν Ὀκ. Flor. C. Par. D. Rehd.

vs. 134. Κρεῖόν θ' omnes Codd. tuentur, excepto, quod Par. B. Κρεῖόν τ'. Editionum autem solae Iuntinae Κρεῖόν τ'. In exemplo Mombrithii nimis admoda nomini copula fecit, ut bonus vir redderet Creontem. Firmant vulgatam Plutarchus de Plac. Philos. I. 6. p. 880. Origenes l. c. Cyrillus adv. Julian. II. p. 53. C. Tum etiam a Veterum plerisque, Titanem hunc memorantibus, nomen Κρεῖος, vel Κρεῖος scribitur, paucis Aristarchum secutis, qui, teste Etym. M. p.

- 135 Θείαν τε, 'Ρείαν τε, Θέμιν τε, Μνημοσύνην τε,
Φοίβην τε χρυσοστέφανον, Τηθύν τ' ἔρατεινήν.
• τοὺς δὲ μέθ' ὀπλότατος γένετο Κρόνος ἀγκυλομήτης,

VARIÆ LECTIONES.

346, 41 κριδς, etiam cum Titan significaretur, scriptum voluit. Vide copiosius de his disputantem Muetzellium p. 189 seqq.

vs. 135. abest a Flor. D. Οὐλν Rehd. Ceterum Θείαν τε 'Ρείαν τε cum Origene et Cyrillo omnes Codd. Hesiodi, neque aliter Edd. omnes usque ad Goettl. qui primus Θείην edidit, in hoc Dindorfio obsecutus. Id temere factum equidem arbitror cum Muetzellio p. 140. Θεία, Dea, per excellentiam sic dicta, numen fuit antiquioris Graeciae, cuius apud posteros obsoleto cultu minus inde frequens etiam memoria fuit. Itaque nomen etiam rarius usurpatum eo sincerius priscam formam retinuit, non, ut alia, constante et communi Graecorum cultu per varias tractum Graeciae dialectos, proque diversis iis diversum factum est: quam ob rem etiam in referente ferme Hesiodae versu, quod sub Orphei nomine citat Proclus apud Lobeck. in A. glaoph. p. 503, scriptum videmus Θείαν τε, subiecto 'Ρείην τε, in quibus auctor priore nomine formam secutus videri potest, quam apud Hesiodum invenerat, aliis raro Deam illam memorantibus, posteriore autem sequi maluisse vulgarem seniorum poetarum consuetudinem. Apud Homerum II. ε 203. 'Ρείας scriptum voluere Aristarchus et Aristophanes, teste Schol. Ven. A. ad illum vers., secundum quos 'Ρείαν τε h. l. contra Dindorfium tuitus est Goettlingius, scribens recentiorum epicorum esse 'Ρείην. Attamen 'Ρείην invenias II. in Cer. 442.

'Ρείη H. in Ap. 93, ad quae provocans Herm. in Cens. Goettl. etiam hinc cum Dindorf. 'Ρείην, itemque Θείην scribi iussit; versu autem Th. 453 lectioni 'Ρεία δ' ὑπομνηθεῖσα praeferendam statuit alteram 'Ρείη δ' αὐ δμνηθεῖσα. Certum est vers. 467 'Ρείην, vers. 634 'Ρείην omnium esse Codd. lectionem, quamvis ibi 'Ρείαν, 'Ρεία pariter ferri possint. At v. 625 Flor. D. 'Ρεία. Equidem in re dubia non temere discendum censeo ab auctoritate Codicum, neque sequendum in his constantiam, quam fortasse ne poetæ quidem ipsi sunt secuti. Quod enim Muetzellius in accuratissima ceteroquin super his disputatione p. 140 seqq. statuit formas 'Ρεία et 'Ρεία censendas esse Homeri proprias fuisse, contra 'Ρείη et 'Ρείην vindicandas esse Hesiodo ac poetis serioribus, illud vereor ut tam certum sit, ac Viro Doctissimo videtur. Nam quidni tum Homero, tum Hesiodo licuerit, ut in diversis vocibus, ita subinde etiam in iisdem diversas sequi Dialectos? 'Ρείαν τε Trinc. Goettl. Ceteri omnes rectius 'Ρείαν τε.

vs. 136. Φοίβον τε Flor. E. Τηθύν ἔρ. Flor. D. Par. C.

vs. 137. τοὺς δὲ μετ' ἀπλότατος Origenes. Vulgatam firmat Cornutus p. 178, apud quem, quod in Ed. Galei legitur ἀπλότατος, corrigendum est ex ipsius explicatione et Iodoci Velarei exemplari p. 159. ὀπλότητος vitium est Iuntinae 1, quod inde adoptavit etiam Frob. ἀγκυλομήτης Flor. E. Par. 1. ἀγκυλομήτης Rehd.

δεινότατος παίδων θαλερόν δ' ἤχθηρε τοκῆα.
 γείνατο δ' αὖ Κύκλωπας ὑπέρβιον ἦτορ ἔχοντάς,
 140 Βρόντην τε, Στερόπην τε, καὶ Ἄρην ὄβριμόθυμον,
 οἱ Ζηνὶ βροντὴν τ' ἔδωσαν, τεύξάν τε κεραυνόν.
 οἱ δ' ἦτοι τὰ μὲν ἄλλα θεοῖς ἐναλίγκιοι ἦσαν,

VARIAE LECTIONES.

vs. 139. γείνατο αὖ Rehd. ὑπέρβιον ὕβριν Flor. C. Par. D.

vs. 140. Βρόντην τ' Ἄστερόπην τε Flor. A. E. Ven. Taur. Par. B. I. Bodl. Trinc. cui formae praesidium esse videatur in Schol. ad Eurip. Alcest. pr. ubi de Pherecydis auctoritate traditur: κτείνει ('Απόλλων) τοῦ Βρόντεω, καὶ Ἄστεροπέω καὶ Ἄργεω παίδας. Sed ibi Codd. Florentini duo Στεροπέω, firmantque h. l. vulgatam Nonnus ad Greg. Naz. fab. 73. Eudocia p. 263. Eustath. p. 1622, 50. nititurque Cyclopiis nomen Στερόπης consensu tum Apollodori I. p. 1 et Hygini praef. p. 3. Staver. tum poetarum Graecorum pariter ac Latinorum. Vid. Spanhem. ad Callim. H. in Del. 68. Muetzell. p. 224 seq. Ἄρην Med. Vulgatam Ἄρην omnes mei Codd. tuentur, agnoscitque h. l. formam eam etiam Eustath. p. 906, 44. p. 1528, 36. monens de discrimine accentus in nomine proprio Ἄργης et adiectivo ἄργης. Vide illum etiam p. 1622, 50. Itaque Ἄργος, quod apud eum exstat p. 157, 4. errorem esse oscitantis puto librarii, quamvis hoc Cyclopiis nomen habeant etiam Athenagoras c. xv. 8. Schol. ad Aeschyli Prom. 351. Schol. ad Euripid. Alc. 5. Hic certe locus ei formae non est, firmantque alteram Callim. H. in Dian. 68. Philostephanus apud Steph. Byzant. v. Ἄτρήνη, Nonnus Dionys. XIV. 60. Pherecydes, Eudocia,

Nonnus ad Greg. II. cc. ὄβριμόθυμον Med. Flor. A. B. C. E. F. Vat. Par. B. E. F. H. I. Bodl. Iunt. 1. 2. Frob. quos secutus est Goettlingius, probante Hermanno, ita tamen, ut reiecta Goettlingii etymologia haud sane probanda, τὸ βρῖ vocis radicem esse, μ autem inter σ intensivum et β euphoniae causa inditum putet. Nobis Muetzelli p. 69. optime ex Sexto Empir. adv. Grammatic. c. IX. p. 253 et Etym. M. 613. 23. demonstrasse videtur ὄβριμος veram et antiquam esse formam, itaque μ inditum recentioribus deberi. Conf. idem Muetzell. p. 150 seq.

vs. 141. Codd. in principio versus non variant, nisi quod ἔδωκαν Flor. E. Par. B. F. I. At Scholiasta Paris. ad Apollon. Rh. I. 730. citat οἱ βρόντην τε Ζηνὶ δῶσαν, cui similem editi in Muetzell. p. 410. οἱ βροντὴν Ζηνὶ ἔδωσαν. Vulgatam autem tuetur editus in exemplis Stephani, Hoeltzlini, Brunckii, firmatque eam imitatio poetæ Orphici apud Lobeck. Aglaoph. p. 504. οἱ Ζηνὶ βροντὴν τε πόρον τεύξάν τε κεραυνόν. Mihi Ζηνὶ non incommode versus principio positum videtur. Conf. tamen Muetzell. d. l. τεύξάν τε Par. A. Ald. τεύξαντι Flor. C. κεραυνός Par. D.

vs. 142. οἱ δ' ἦτοι, quod plane exhibent Flor. C. Vat. Par. D., cum Goettlingio secundum egregiam Hermannii dis-

μοῦνος δ' ὀφθαλμὸς μέσσω ἐνέκειτο μετώπῳ

Κύκλωπες δ' ὄνομ' ἦσαν ἐπάνυμον, οὔνεκ' ἄρα σφέων

145 κυκλοτερὴς ὀφθαλμὸς ἕεις ἐνέκειτο μετώπῳ.

ἰσχύς τ' ἠδὲ βίη καὶ μηχαναὶ ἦσαν ἐπ' ἔργοις.

VARIAE LECTIONES.

putationem ad H. in Ven. 226. recipiendum duxi pro vulgato *οὐδέ τοι*. De versu, quem pro hoc substitutum voluit Crates, vid. infra Commentar.

vs. 143. Qui apud Herodianum *περὶ μον. λεξ.* p. 18, 29 citatur versus *ὀφθαλμὸς δὲ ἕεις ἐν μέσσω ἔκειτο μετώπῳ*, mihi, ut Goettlingio, videtur ab Herodiano citatus memoriter, confusis vv. 143. 145. non, ut Dindorfio placuit, habendus pro genuina versus 143 scriptura, si modo pro *μέσσω* scribatur *μέσση*, ut fecit, versu in contextum recepto, Boissonadii, vel, ut ipse vulgatae lectioni convenientius proponit, *μέσσω ἐνέκειτο μετώπῳ*. Verum *μοῦνος δ' ὀφθ.* omnes Hesiodi Codd. quodque hic post δὲ ingratissimum hiatus facit, *ἕεις*, in v. 145. commodiore loco positum agnoscunt Veterum bene multi. Conf. Muetzell. p. 411. *μέσση* Flor. C. E. F. Par. C. Rehd. Iunt. 1. 2. Frob. Trinc. *ἐνέκειτο* cum Goettl. pro vulgato *ἐπέκειτο* scribendum hic quoque duximus, oblatum a Ven. Med. Flor. A. B. C. D. F. Vat. meo et Goettl. Taur. Par. D. G. H. Iunt. 1. 2. *αἰέκειτο* vitiose Trinc.

vs. 144. *δ' ὄνομ' ἦσαν ἐπ.* Par. C. Trinc. Melius ordine inverso Etym. M. p. 544. 7. *Κύκλωπες δ' ἦσαν ὄνομ' ἐπ.* pro quibus vitiose Schol. ad Od. I. 106. p. 315 Bekk. *δ' ἦσαν οὔνεκ' ἐπ.* In Flor. B. legitur *δ' ὄνομ' ἦσαν*. Ceteri omnes *δ' ὄνομ' ἦσαν* exhibent et sic Etym. Gud. p. 523. 43. et Havniensis

liber apud Blockium ann. ad Etym. M. p. 377. *ἐπάνυμον* Hesiodi Codd., quod sciam, omnes: at *ἐπάνυμοι*, de quo Guyetus cogitavit, plane exhibet Etym. M. l. c. Vulgatum autem *δ' ὄνομ' ἦσαν ἐπάνυμον* recte iam Wolfius animadvertit confirmari locis Homeri Od. H. 54. T. 409. Quamvis enim ibi paulo diversa sit structura, certe tamen inde stabilitur *ὄνομ' ἐπάνυμον*, nec dubitandum, quin bona locutio sit *ἦσαν δὲ (κατ') ὄνομ' ἐπάνυμον Κύκλωπες*, *εἶπε* *cognomine Cyclopes*, ut *Volteium nomine Menam* dixit Horatius. *Οὔνεκ' ἄρ' αὐτοῖς* Etym. M. et Gud. II. cc.

vs. 145. *κυκλοτερὴς* Vat. *ἕεις*, quod maior pars Codicum h. l. exhibet, firmant Apollon. de Adv. p. 557. 26. Bekk. Herodianus l. c. Schol. ad Callim. H. in D. 53. Eustath. p. 1055. 13; 1592. 36. Grammaticus Paris. Bastii ad Gregor. p. 675 et Bachmanni in Anecd. II. p. 364. 31. *ἕεις* Par. I. *εἶς* Schol. ad Od. I. c. *ἕεις* (sic) Par. F. ἦν Par. A. ἦσαν Neap. Ald. ἦς Trinc. Steph. *οἶς* Flor. D. *ἕοις* Frob. *εἰς ἐνέκειτο μετώπῳ* Natalis Comes Myth. IX. 8. *εἶς ἐνέκειτο μετώπῳ* Robortell. Annot. Virgil. p. 1448. Grut. Formam *ἕεις* post Hesiodum usurpavit poeta incertus Anth. Pal. cccxli. p. 404. Simile est *ἦς* II. IT. 208. ubi vid. Eustath. et Heyn. Alia exempla *πλεονάζοντος τοῦ s* habet Apollonius l. c.

vs. 146. *τ' ἰδὲ* Vat. ex iotacismo. *ἦσαν*

ἄλλοι δ' αὖ Γαίης τε καὶ Οὐρανοῦ ἐξεγένοντο
 τρεῖς παῖδες μεγάλοι καὶ ὕβριμοι, οὐκ ὀνομαστοί,
 Κοττός τε, Βριάρεώς τε, Γύγης θ', ὑπερήφανα τέκνα.
 150 τῶν ἑκατὸν μὲν χεῖρες ἀπ' ὤμων ἀΐσσοντο
 ἄπλαστοι κεφαλαὶ δὲ ἑκάστω πεντήκοντα

VARIAE LECTIONES.

ἐπ' Ἔργοις peccat in digamma. Fuitne
 ἦν ἐπὶ Ἐργοῖς, ut est v. 321. 825.
 ἦν pro ἦσαν?

vs. 147. Γαίης καὶ Οὐρ. Flor. A.
 Οὐρ. ἀσπερόντες Vat. Goettl. Flor. C.,
 sed hic in margine ἐξεγένοντο.

vs. 148. μεγάλοι καὶ ὕβριμοι Codd.
 quod sciam, omnes. Attamen Hesiodicum
 esse cum Hermanno puto μεγάλοι τε
 καὶ ὕβριμοι. ὕβριμοι Flor. A. B. D.
 E. F. Vat. Par. B. E. F. G. I. Bodl.
 Iunt. 1. 2. Frob. et sic cum Hermanno
 Goettlingius. Vide supra ad vs. 140. ἥδ'
 ante ὀνομαστοί antiqua manu correctum
 ex οὐκ ὀνομαστοί in Flor. B. habetque id
 etiam Par. B. Versum hunc et sequentem
 inverso ordine exhibent Par. D. Rehd.

vs. 149. abest a Par. G. Κοττός dicitur
 Κοττός apud Greg. Naz. Or. III. 3.
 p. 103. quem sequitur Elias Cretensis
 p. 382. D. Fortasse alteram formam
 poëticam habuerunt. Certum quidem est
 Κοττός ira et Κοττός Centimani nomen
 cognata esse origine vocabula. Codd.
 autem Hesiodi omnes Κοττός, ut item
 omnes Βριάρεώς τε nulla hic variatione.
 Sed Γύγης, ut Iunt. 1. 2. Codd. exhibent
 Taur. Med. Flor. B. Par. H. traditque
 Muretus V. L. VI. 13. se quaedam
 optimae notae exemplaria, in
 quibus sic scriptum esset, vidisse. Vari-
 ant Codd. etiam apud Apollod. I. init.
 p. 3. nec minus in Latinorum poëta-
 rum libris, ubi nomen huius Centimani

exstat. Vid. Heims. ad Ovid. Am. II. 1. 12.
 Beatl. ad Horat. II. XVII. 14. Γύγης,
 quod post Lambinum et Schottum prae-
 stabilis hic visum est Hermanno in Ep.
 ad Creuzer. p. 85 et Buttmanno in Lexie.
 II. p. 274. in contextum recepit Goett-
 lingius; sed alteram formam praeclare
 tuitus est Muetzell. p. 207. citatis He-
 siodi Schol. ad h. v. et 617, 639. Io.
 Diacono in Alleg. Athenagora apud Lo-
 beck. Aglaoph. p. 504. Hygino praef.
 p. 3. Palaephato c. 20. Schol. Flor.
 et Paris. ad Apoll. Rh. I. 1165. Schol.
 Platon. p. 552. Bekk. Gregorio Naz.
 et Elia Cret. II. cc. Eudocia p. 29. 144.
 Etym. M. p. 768. Suida v. τριτοπάτορες,
 Schol. ad Nicandri Ther. 633. Schol.
 ad Aesch. Prom. I. c. Quod VV. DB.
 e nomine Lydiae regis et memorati apud
 Virgilium Aen. IX. 762. Gygis priore
 syllaba producta argumentum petunt,
 quo minus hic stare possit Γύγης, id
 nihili est, cum diserte Choeroboscus in
 Bekkeri Anecd. p. 1389 ex Herodiano
 (vid. Priscianus L. VI. c. 11. p. 257.
 scr.) Γύγης, Γύγισ καὶ Γύγιος· ἐπὶ
 δὲ τοῦ γίγαντος· ὅτε δὲ ἐπὶ τοῦ βασι-
 λικῆς τῆς Λυδίας λέγεται, σπονδιακὸν
 ἔστι καὶ ἰσοσυλλάβως κλίνεται. Itaque
 Gigantis nomen non est spondiacum,
 sed priorem correptam habet.

vs. 150. ἐπ' ὤμων Med. Par. H. Iunt.
 1. ἀΐσαντο Flor. F. Par. H. Iunt. I.
 vs. 151. ἄπλαστοι Flor. A. Ven. Par.

ἐξ ὧμων ἐπέφυκον ἐπὶ στιβαροῖσι μέλεσσιν

VARIAE LECTIONES.

D. G. Trinc. Stephani margo, quod secuti Gaisf. Dind. Boisson. ἄπλαστοι Taur. ἄπλαστοι cum Schol. ceteri omnes. In nullo est ἄπλητοι, quam formam hīc et in aliis Hesiodi locis unice veram statuit Herm. in Cens. Goettl. At vero forma illa, quam in multis poëtae locis tuiti sunt librarii, cum hīc a nullo retenta sit, videtur neque adfuisse hīc antiquitus, unde nec temere nunc recipienda in contextum est. "Erg. v. 148 similiter Codd. multi mei et Lanziani ἄπλαστοι, plures ἄπλατοι, nullus ἄπλητοι. Itaque optio datur inter ἄπλαστοι et ἄπλατοι, quorum hoc equidem admittendum non censeo. Cum enim haud dispari vocis a πελάω repetenda significatione forma Ionica ἄπλητος saepius apud Hesiodum recurat, videtur, ubi quibusdam in locis in forma variatur, id potius seriorum negligentiae, quam Hesiodi tribuendum esse inconstantiae. Quin Attici constanter ἄπλατος dixerint, dubitandum non est, declarante id manifestius loco Sophoclis in Trach. v. 1093, ubi leo Nemeaeus dicitur ἄπλατον θρέμμα κηροσήμερον. Sed in Epicis, antiquioribus quidem, forma Ionica ἄπλητος item est, ut constanter retenta fuisse videatur. Restat ἄπλαστοι, quod h. l. maior pars Codicum exhibet. Interpretatum illud Scholiastam ἀπροπέλαστοι secuti sunt Mombrilius, Basil. Pasor. Heinsius, alii, reddentes *inaccessae*. Graevio placuit *magna*, ut in Soph. Aiace v. 236 αἴσ' ἄπλαστος (al. ἄπλατος) in Schol. maior. expositum est *μεγάλη*. Schmidius primus reddidit *informes* voce a πλάσσω repetita. Vide Indic. Pasoris. Receptio-

rum similiter vocem acceperunt primum I. H. Voss. vertens *ungeschlacht*, postea Goettling. qui *informes*, denique Muetzell. p. 54. qui *prae magnitudine deformes* reddidit, hic quidem igitur partim etiam Graevianam rationem secutus. Verum eum vero, tametsi πλάσσω et πλάσθη *frangendi* notione apud Hesiodum inveniuntur, mihi tamen haud videtur Hesiodum esse ἄπλαστοι significatione ea, quam ei supra memorati VV. DD. tribuerunt. Pariter ab his dissentiens Hermannus in Cens. Goettl. a πλάσσω ductum ἄπλαστοι nihil significare posse statuit nisi *nicht erdichtet*. Equidem illud, ab ea ductum origine, in epico nihil notare posse arbitror nisi *non manu factae*. Sed neque causam video, cur a πλάσσω vox repetatur, posthabita Scholiastae, secutorumque eum antiquiorum interpretum ratione. Nam quidni sit ἄπλαστος contractum ex ἀπέλαστος? Non utar Hesychiano πλάσθ, προσπλασθ, cum pro eo Photii Lexicon habeat πλάτθ, προσπλασθ et sic in ipso Hesychio restituendum esse suadeat vocabulorum ordo, neque provocabo ad Sophocleum in Aiace l. c. αἴσ' ἄπλαστος et Scholia ad eum minora ac Demetrii Triclinii ἀπέλαστος exponentia, cum sit ibi quoque alia lectio ἄπλατος, sed confirmabo syncopen simili apud Aesch. Prom. 722. Χάλυβες, οὐδὲ φυλάξασθαί σε χρή· Ἄνήμεροι γὰρ, οὐδὲ πρόσπλαστοι ξένοις, ubi lectio πρόσπλαστοι a Scholiasta item exponitur *προσπέλαστοι*, nec, quod sciam, a quoquam sollicitata est, et videtur utique eo, quo Scholiasta voluit, accipi sensu debere, cum paulo ante v. 716. de alio item inhospitali populo di-

ἰσχυὸς δ' ἄπλητος, κρατερὴ, μεγάλῳ ἐπὶ εἶδει.
 ὅσσοι γὰρ Γαίης τε καὶ Οὐρανοῦ ἐξεγένοντο,
 155 δεινότατοι παίδων, σφετέρῳ δ' ἤχθοντο τοκῆι
 ἐξ ἀρχῆς· καὶ τῶν μὲν, ὅπως τις πρῶτα γένοιτο,
 πάντας ἀποκρύπτασκε, καὶ ἐς Φάος οὐκ ἀνίσσκε,
 Γαίης ἐν κευθμῶνι, κακῶ δ' ἐπετέρπετο ἔργῳ
 Οὐρανόσ. ἢ δ' ἐντὸς στεναχίζετο Γαίᾳ πελῶρη,

VARIÆ LECTIONES.

cium a poeta sit οἷς μὴ πελάζειν. Tum vero apud Homerum II. M. 285. προσπλάζον, Od. A. 582. προσέπλαζε dicta pro προσπέλαζον, προσεπέλαζε, non temere, ut videtur, censuerunt Grammatici. Vid Apollon. Lex. in πλάζεται.

vs. 152. ἐπιστιβαροῖσι μέλεισσι Rehd.

vs. 153. ἰσχυὸς τ' ἀπλ. Med. Flor. A. B. C. F. Vat. Par. D. E. H. Frob. ἰσχ. ἀπλ. Flor. D. Par. C. Trinc. ἀπλ. ατος maior pars Codicum; sed ἄπλαστος Flor. D. Par. C. ἄπλητος, quod in Cod. regio Par. ab se inventum ait Rubnk. ad H. in Cer. 83 in meorum nullo repperi. Sed sunt satis clara eius lectionis indicia in aliis Codd. Nam Bodl. ἄπλητοι, Flor. E. Par. I. ἄπλετος, Par. F. ἄπλετος (sic). ἄπλητος autem clare exhibent Iunt. 1. et 2, ad quam cum nulla enotata sit Medicei Cod. apud Gaisfordium varietas, videri potest etiam hic Codex eam offerre lectionem. Certe mihi quoque constantiae causa scribendum hō ἄπλετος visum est cum Wolfio et Muetzellio p. 57. ut h. l. ἰσχυὸς ἄπλητος dicatur, quo sensu Sc. 230. Γοργόνες ἄπλητοι. Forma altera in maiori Codicum parte non dubito quin profecta sit a seriorum usu, quemadmodum etiam in Herodotum multae formae invectae sunt non Ionicae.

vs. 154. ὅσσοι δὲ Par. F. Muetzellius

p. 95. legendum proponit ὅσσοι: sed Codd. neque id, neque aliud quid in h. versu et seq. offerunt, quo facilior et pluior constructio fiat loci, de quo vid. infra Commentarius.

vs. 157. πάντ^{ως}_{ας}. Sic eadem manu Flor. C. ἀπεκρύπτασκε Par. C.; ἀποκρύπτεσκε Flor. C. Ceteri omnes vulgatam agnoscunt. Simplex κρύπτασκε exstat apud Homerum II. Θ. 272. ἀνίσσκε SS. tantum non omnes et hinc Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Trinc. Steph. Commel. Heins. Wintert. Robins. sed iam Pasor reponendum vidit ἀνίσσκε, recepitque hoc Graevius et sic, corrigentem Wolfium secuti, reposuerunt Gaisf. Boisson. Dind. Goettl. ἀνίσκεν habet Flor. A. Simile est μεθίσκεν apud Apollon. Rhod. III. 274. Mira quadam ratione Goettlingius, quamvis recepta altera lectione, ἀνίσσκε ad Hesiodi posse referri censuit Dorismos. Certum est, ut huius laudari τίθεσκε, non τίθηςκε in fragm. apud Etym. M. p. 21. 26.

vs. 158. ἐπετέρπετο, quod dedimus, exhibent Med. Vat. Par. E. Iunt. 1. 2. ἐτέρπετο Par. C. ἐπέτετος ἔργων corrupte Etym. Gud. p. 317. 40.

vs. 159. ἢ δ' ἐντὸς Par. C. Ald. ἢ δ' ἐντὸς Frob. στεναχίζετο, ut scripsimus, habent Med. Flor. C. D. Par. G. H. Rehd. Iunt. 1. 2. Ceteri omnes στοναχίζετο. Alterum

- 160 στενομένη δολίην δὲ κακὴν ἐπεφράσσατο τέχνην.
αἶψα δὲ, ποιήσασα γένος πολιού ἀδάμαντος,
τεύξε μέγα δρέπανον, καὶ ἐπέφραδε παυσὶ φίλοισιν.
εἶπε δὲ θαρσύνουσα, φίλον τετιμημένη ἦτορ·
Παῖδες ἐμοὶ καὶ πατρὸς ἀτασθάλου, αἶ κ' ἐθέλητε
165 πείθεσθαι, πατρός κε κακὴν τισαίμεθα λῶβην
ὑμετέρου· πρότερος γὰρ ἀεικέα μῆσατο ἔργα.

VARIAE LECTIOES.

praefereudum duximus, quod infra v. 858. στενάχιζε omnes scripti habent et v. 843. ἐπιστενάχιζε maior pars Codicum. Ceterum proba censenda est utraque forma. Namque, ut recte docuit Buttmann. Lexil. T. I. p. 215. a στοναχή ductum esse στοναχίζω, sic non minus vere Muetzell. p. 66. a στενάχω, στεναχή prodire posse censuit στεναχίζω.

vs. 160. στενομένη omnes Codd., nullus, quod Seleuco placuit, ἀχνημένη. δολίην τε Par. B. Scribendum Goettlingius suggerit δολίην τε κακὴν τ' ἔ. τ. ἐπεφράσατο. Flor. A. D. Vat. Par. C. Trinc. ἀπεφράσατο Bodl. ἐφράσατο scribendum ait Goettlingius, quod Hesiodus non admisit Atticas correptiones, qua de re nos videre iubet Hermannus in Orphicis p. 756. Sed Hermannus, postquam docuerat correptiones huiusmodi, quoties vitari possent, ab antiquis magna cura declinatas fuisse, tamen ipse fatetur, in horum carminibus pauca quaedam earum exempla inveniri, de quibus dubium sit, ipsorumne negligentiae, an Criticorum malae sedulitati debeantur, atque, Hesiodus, inquit, in Theogonia v. 160. secundam in ἐπεφράσατο et v. 632 primam in Ὀθρυος corripiit. Itaque Hermannus ibi non, ut in aliis Hesiodi locis, quos deinde citat, correcti-

onem tentat. Puto equidem veram esse Hermannii doctrinam super illa veterum poetarum cura; sed tamen hos ei non tam religiose addictos fuisse, ut eam nunquam neglexerint; certe nobis, ubi neglecta appareat, non continuo recurrendum esse ad correctionem. Hic quidem in ἐπεφράσατο minime otiosa est praepositio.

vs. 161. ποιήσασθαι Par. G. Rehd. ἐποίησατο Taur.

vs. 162. μὲν (pro καὶ) ἐπέφρ. Trinc. ἐπέφραζε Flor. D. φίλοισι Vat.

vs. 163. θαρσύνουσα Vat. θαρσύνουσα Trinc.

vs. 164. πατέρος Par. A. αἶκε θέλητε Flor. A. Rehd. Frob.

vs. 165. πείθεσθε Flor. E. Bodl. R. S. πατρός κε κακὴν τισαίμεθα λ., quam lectionem a Goettlingio, Hermanno, Muetzellio commendatam recepimus, Par. B. exhibet; πατρός etiam Par. D. Ald. Dind. Ceteri Scripti et Editi πατέρος: sed π. μὲν κακὴν Flor. B. π. δὲ κακὴν Med. Iunt. 1. 2. πατέρος κακὴν Taur. Reliqui omnes π. γε κακὴν. At vero κα syntaxis et sententia postulant. Facile autem a librariis sibi dictata scribentibus γ et κ confundi potuerunt, cuius rei exemplum exstat etiam infra v. 170.

vs. 166. γὰρ abest ab Iunt. 1.

“Ὡς Φάτο· τοὺς δ’ ἄρα πάντας ἔλεν θεός, οὐδέ τις αὐτῶν
φθέγγατο· θαρσήσας δὲ μέγας Κρόνος ἀγκυλομήτης
ἄψ αὐτίς μύθοισι προσηύδα μητέρα κεδνήν·

170 Μῆτερ, ἐγὼ κεν τοῦτό γ’ ὑποσχόμενος τελέσαιμι
ἔργον, ἐπεὶ πατρός γε δυσωνύμου οὐκ ἀλεγιζώ
ἡμετέρου· πρότερος γὰρ ἀεικέα μῆσατο ἔργα.

“Ὡς Φάτο· γήθησεν δὲ μέγα Φρεσὶ Γαῖα πελώρη·
εἶσε δὲ μιν κρύψασα λόχῳ, ἐνέθηκε δὲ χεῖρι

175 ἄρπην καρχαρόδοντα, δόλον δ’ ὑπεθήκατο πάντα.
ἦλθε δὲ Νύκτ’ ἐπάγων μέγας Οὐρανός, ἀμφὶ δὲ Γαίῃ
ἰμείρων Φιλότητος ἐπέσχετο, καὶ β’ ἐταυύσθη
πάντη· ὁ δ’ ἐκ λοχεῖο πᾶσις ὠρέξατο χεῖρι

VARIAE LECTIONES.

vs. 167. τοὺς δ’ ἀνὰ πάντας Flor. C. Par. D. G. ἔλε θεός Flor. C. D. E. Vat. Par. E. H. Rehd. Iunt. 1. 2. αὐτῶν Flor. E. sed in margine est αὐτῶν ab alia manu.

vs. 168. θαρσήσας Par. D. Rehd., μέγα Vat.

vs. 169. αἴψ ἂ. Flor. A. E. Bodl. Rehd. ἄψ δ’ αὐτίς Flor. B. ἀδῖς Flor. D.

vs. 170. ἐγὼ γεν Vat. Post τοῦτο abest γ’ a Par. D. G. I. Rehd.

vs. 171. πατέρος Ven. Flor. A. B. D. G. F. Vat. Par. D. E. Steph. πατέρος τε Iunt. 1. 2. abest γε a Taur. ἀλογίζω Par. H. Iunt. 1. 2.

vs. 173. γήθησε δὲ Flor. A. E. F. Rehd. Ald. Iunt. 1. 2. Frob. Bas. Trinc. γήθησεν δὲ θεὰ μέγα Γ. π. Par. B. In Flor. D. post ὡς φάτο est, ut in v. 167.

vs. 174. in Flor. D. est, ut in v. 168. κρύψασα vitiose Par. A. χερσὶν Flor. A. B.

vs. 175. ἄρπην Par. A. D. G. Ald. δόλον δ’ ὑπεθ. Flor. A.

vs. 178. ἐκ λοχεῖο Vat. meus, quam item antiquam fuisse lectionem arguunt Schol. ad h. l. ἐκ λοχεῖο Vat. Goettl. Ven. (?) ἐκ λοχεῖο Par. E. H. Iunt. 1. 2. ἐκ λέχεος Par. B. ἐκ λόχαιο Flor. D. E. et in margine C. Taur. Vat. Goettl. in margine, Par. C. D. F. G. I. Bodl. R. S. Rehd. pro quo ἕκ τε λοχεῖο legendum suspicabatur Heynius. Sed formam λοχεῖο, quam cum Scholiis ad h. l. exhibent Flor. A. B. C. F. Neap. Par. A. et post Aldum ferme Edd. satis confirmant citati a Muetzellio p. 204. Methodius Grammaticus Byzantinus in Etym. M. p. 59. 43. alius Grammaticus ibid. p. 742. 31. quique analogiam illustrent Orio p. 148. 13. seq. Etym. Gud. p. 520. 566. Etym. M. p. 150. 49. seq. 509. 47. 636. 27. Schol. A. ad II. Ψ. 160. Eustath. p. 1682. 36. 1293. 41. seq. πᾶσις τ’ ὠρέξατο Flor. A. ὠρέξατο Flor. D. item Par. E. sed in margine ἐδέξατο, quod Medicei quoque margini adscriptum est et receptum in Iunt. 1. 2.

- σκαῖη, δεξιτερῇ δὲ πελώριον ἔλλαβεν ἄρπην
180 μακρῆν, καρχαρόδοντα, φίλου δ' ἀπὸ μήδεα πατρὸς
 ἔσσυμένως ἤμησε, πάλιν δ' ἔρριψε φέρεσθαι
 ἔξοπίσω τὰ μὲν οὔτι ἐτώσια ἔκφυγε χειρός·
 ὄσσαι γὰρ ραθάμιγγες ἀπέσσυθεν αἱματοέσσαι,
 πάσας δέξατο Γαῖα· περιπλομένων δ' ἐνιαυτῶν,
185 γείνατ' Ἐρινύς τε κρατεράς, μεγάλους τε Γίγαντας,
 τεύχεσι λαμπομένους, δολίχ' ἔγχεα χερσὶν ἔχοντας.
 Νύμφας θ', ἃς Μελίαις καλέουσ' ἐπ' ἀκείρονα γαῖαν.
 μήδεα δ', ὡς τὸ πρῶτον ἀποτμήξας ἀδάμαντι
 κάββαλ' ἀπ' ἠπείροιο πολυκλύστῳ ἐνὶ πόντῳ,

VARIAE LECTIONES.

- vs. 179. *πελώριον* Flor. C. ἔλλαβεν ut dedimus, plerique SS. et Edd. Ἐβρινύς Flor. F. Vat. Par. C. D. E. G. Ald. Flor. D. E. Ἐρινύς Par. E. H. Iunt. Bas. ἔλλαβε Flor. C. D. ἄρπην Par. D. G. 1. 2. Goettl. Ἐρινύς Par. B. F. Ἐρινύς Etym. Gud. l. c.
- vs. 180. *μακρῆν* Flor. B.
- vs. 181. ἔρριψε Flor. A. C. D.
- vs. 184. *πάσας δέξατο* Etym. Gud. p. 206. *πάσας ἰδέξατο* unus Bodl. ex quo *πᾶσας ἰδ.* recepit Goettlingius. *περιπλομένων δ' ἐνὶ αὐτῶν* Flor. A. *περιπλομένων ἐνιαυτῶν* Flor. D. E. *περιπαρμένον δ' ἐνιαυτῶν* Par. F. *περιπλομένῃ δ' ἐνιαυτῷ* Etym. Gud. l. c. Mombrinium in suo exemplo item singulari numero *περιπλομένου δ' ἐνιαυτοῦ* invenisse, qui verterit *hinc longus sibi vertitur annus*, censere Muetzellius p. 251 videtur. In meis omnibus numerus est pluralis, quem recte tuitus est ipse Muetzellius p. 106 collato etiam Hegecini versu apud Pausan. IX. 29. 1. nec mirationem facere is numerus debet, cum saepissime fiat, ut quo anno conceptus est infans, eo non in lucem edatur, sed sequente demum.
- vs. 185. *γείνατο δ' Ἐρ.* Flor. D. E. *γείνατ' Ἐρ.* Etym. Gud. l. c. Ἐρινύς, ut dedimus, plerique SS. et Edd. Ἐβρινύς Flor. D. E. Ἐρινύς Par. E. H. Iunt. 1. 2. Goettl. Ἐρινύς Par. B. F. Ἐρινύς Etym. Gud. l. c.
- vs. 186. *abest a Bodl.*
- vs. 187. *Νύμφας δ' ἄς* Vat.
- vs. 188. *μήδεα δ' ὡς* sic Flor. B. C. Med. Vat. Par. A. D. E. G. H. Bodl. Iunt. 1. 2. Frob. Goettl. ut opposita sibi sint *ραθάμιγγες* versu 183 et *μήδεα* hoc versu. *μήδεα θ' ὡς* ceteri Scripti et cum Aldo plerique Edd. *ἀδάμαντον* Par. A. Ald. Iunt. 1. 2. Trinc. ceteraque fere antiquiores Editiones; totum sic exhibentes locum: *Μήδεα θ' ὡς* (vel *δ' ὡς*) *τὸ πρῶτον ἀποτμήξας ἀδάμαντον Κάββαλ' ἐπ'* (vel *ἀπ'*) *ἠπείροιο π. ἔ. πόντῳ, Ὡς φέρετ' ἀμ πέλαγος*, in quibus vitiosa baud minus constructio est, quam forma *ἀδάμαντον*.
- vs. 189. *κάμβαλε* Flor. F. Vat. Par. E. *ἐπ' ἠπ.*, quod vitium inde ab Aldo plurimas Edd. insedit, unus meorum Codicum habet Flor. E.; ceteri omnes *ἀπ' ἠπ.*, ut iam Iunt. 1. 2. *ἀπὸ* Flor. D. *ἀπ'* etiam Scholiastes in suo legerat

- 190 ὡς φέρετ' ἄμ πέλαγος πουλὺν χρόνον' ἀμφὶ δὲ λευκὸς
ἀφρὸς ἀπ' ἀθανάτου χροδὸς ἄρνυτο· τῷ δ' ἐνὶ κούρη
ἐθρέφθη. πρῶτον δὲ Κυθήροισι Ζαθέοισιν
ἔπλητ'· ἔνθεν ἔπειτα περιῖρτον ἵκετο Κύπρον.
ἐκ δ' ἔβη αἰδοίη καλὴ θεός· ἀμφὶ δέ ποίη
- 195 ποσσὶν ὑπα ραδινοῖσιν ἀέξετο· τὴν δ' Ἀφροδίτην
[ἀφρογένειάν τε θεᾶν, καὶ εὐστέφανον Κυθέρειαν]
κικλήσκουσι θεοὶ τε καὶ ἄνθρωποι, οὐνεκ' ἐν ἀφρῷ
θρέφθη, ἀτὰρ Κυθέρειαν, ὅτι προσέκυρσε Κυθήροισι.

VARIÆ LECTIONES.

exemplo. ἠπειροῦ Flor. D. E. Par. C. F. Trinc. "Ἠπειρος Hesiodo est terra continens opposita insulis et mari. Vide infra v. 582. 964. "Erg. 622. Epirum, vel mare Epiroticum significari perperam primus Basil. interpres ereditit, quem secutis hinc tum aliis, tum Graevio, recte oblocutus est iam Clericus, ut nuper I. H. Vossio, Sched. Crit. T. II. p. 366, ἐπ' Ἠπειροῖο circa Epirum reddenti, Muetzellius p. 419.

vs. 190. πολὺν C. D. E. F. Par. A. C. F. Rehd.

vs. 191. χροδὸς ἄρνυτ' τῷ Flor. B.

vs. 192. Ζαθέοισι Flor. C. Rehd.

vs. 193. ἔπλητ', ut Guyetus legendum vidit, exhibent Flor. B. C. D. E. Par. C. D. F. G. Rehd. et sic edidit iam Trinc. ἔπλετ' est in Par. B. in ceteris ἔπλετο, ut habent Ald. et praeter Trinc. omnes Edd. usque ad Wolfium.

vs. 195. ὑπαὶ ραδ. Flor. A. Med. Bodl. Iunt. 1. 2. Frob. quod miror placuisse Heyno. Certum est deberi id librariis perperam de metro sollicitis.

vs. 196. ἀφρογένειάν τε θεᾶν Flor. B. C. D. E. F. Neap. Vat. Par. B. C. D. F. G. I. Rehd. et sic Edd. ante Robinsonum omnes: nam perleve est

illud in Ald. discrimen ἀφρογενείην τε θεᾶν, quae lectio est etiam Parisini A. ἀφρογενείαν θεᾶν (sic) Ven. ἀφρογένειαν θεᾶν Flor. A. ut Etym. M. p. 179. 4. ἀφρογένειά τε θ. Par. H. quod favere videatur correctioni Reizii, Werferi in Act. Monac. II. p. 152. et Thierschii Gr. Gr. § 181. 1. a Goettlingio receptae Ἀφρογένειά τε θ., minus utique recedenti a vulgatis, quam a Guyeto proposita, ab Robinsono recepta ἀφρογενή τε θ. Sed praecedentibus syllabis duabus brevibus ingratam esse duarum brevium vocalium synizesin haud temere dicit Hermannus in Goettl. Cens. Ceterum magis etiam ingrata, de qua L. Barlaeus cogitavit, synizesis in ἀφρογένειαν, Κυπρογένειαν. Tum pro altera nominum forma facit auctoritas Clementis Alex. Cohort. ad Gentes p. 15. apud quem ex hoc, ut videtur, loco Venus ἀφρογενής τε καὶ Κυπρογενής memoratur. Vt ut est, mihi, cum Wolfio, Gaisfordio, aliis spurium versum habenti, potius relinquendus ille visus est, ut plerique eum Codd. exhibent.

vs. 198. αὐτὰρ Flor. E. F. Neap. Par. H. et sic Ald. Bas. Frob. Κυθέρεια Ald. Κυθήρας Etym. Gud. p. 351.

[Κυπρογένειαν δ', ὅτι γένητο πολυκλύστῳ ἐνὶ Κύπρῳ,
200 ἠδὲ Φιλομμηδέα, ὅτι μηδέων ἕξεφαάνθη.]

τῇ δ' Ἔρος ὠμάρτησε, καὶ Ἴμερος ἔσπετο καλὸς
γενομένη τὰ πρῶτα, θεῶν τ' ἐς Φῦλον ἰούση.
ταύτην δ' ἕξ ἀρχῆς τιμὴν ἔχει, ἠδὲ λέλογχε
μοῖραν ἐν ἀνθρώποισι καὶ ἀθανάτοισι θεοῖσι,

205 παρβένιους τ' ὀάρους, μειδήματα τ', ἕξαπάτας τε,

VARIAE LECTIONES.

vs. 199. *Κυπρογένειαν δ' ὅτι* Flor. B. F. Vat. Par. A. F. ut fere omnes ante Robins. Edd. *Κυπρογένειαν ὅτι* Par. B. ut Frob. *Κυπρογενεῖν τε ὅτι* Par. C. *Κυπρογένεια δ' ὅτι* Med. Flor. E. Taur. Vat. Goettl. Schellersh. Par. E. H. I. *Κυπρογένεια δ' ὅτι* Flor. D. *Κυπρογένει' ὅτι* Ven. Flor. A. *Κυπρογένεια θ' ὅτι* Par. G. *Κυπριγένεια δ' ὅτι* Rehd. ut duntaxat non invitis Codd. recipi possit Reizii, Werfēri, Thierschii, Goettlingii correctio *Κυπρογένεια δ' ὅτι*, cui tamen post Robinsonum Hermannus ob causam supra memoratam praefereendum censuit *Κυπρογενῆ δ' ὅτι*. Equidem spurium haud dubie versum cum Gaisf. Boisson. Dind. ita relinquere malui, ut antiquiores eum Edd. exhibent. Conf. de versu hoc et seq. Commentar. *ὅτι γένητο* Flor. F. Par. B. H. *ὅτι γένηστο* Par. A. ut Ald. Frob. Trinc. Steph., in qua postrema Ed. pro *ὅτι* est *ὅτι*, ut in Flor. D. *διδ γωνᾶται* Schol. ad II. E. 422. Etym. M. p. 547. 20. Etym. Gud. p. 353. 10. quibus verbis subiecta *φαῖσε* videntur in quibusdam exemplis *Κύπρῳ ἐνὶ καλῆ*, quae pro *πολυκλ.* ἐνὶ *Κύπρῳ* exstant in Par. B. quamquam apud citatos grammaticos non variatur, nisi quod *περικλύστῳ* pro *πολυκλύστῳ* habent. ἐνὶ πάντῳ pro ἐνὶ *Κύπρῳ* Flor. E. Par. A. F. Bodl. Ald. Frob. At Basil. iam *Κύπρῳ* cum interprete.

vs. 200. abest a Par. F. Vulgatam inde ab Aldo lectionem ἠδὲ *Φιλομμηδέα ὅτι*, quam retinendam etiam Hermannus censuit, exhibent Flor. B. Neap. Par. A. F. Sed *μ* non geminato, ἠδὲ *Φιλομμηδέα ὅτι* Flor. C. D. E. F. Vat. Par. D. E. G. H. I. Rehd. ἠδὲ *Φιλομμηδέαν ὅτι* Par. C. ἠδὲ *Φιλομμηδέαν ὅτι* Par. G. Bodl.; καὶ *Φιλομμηδέα δ' αὖ ὅτι* Flor. A. Ven. quod probat Goettlingius. Sed apud Homerum, ubi saepius hoc epitheton Veneris recurrit, semper habet secundam syllabam productam, variantibus tamen ibi quoque Codicibus, cum alii simplice *μ*, alii geminato habeant vocabulum. Satis autem constat, antiquos nonnisi pronuncians geminasse. Conf. Heyn. ad II. Γ. 424.

vs. 201. Ἔρος Par. C. *ὠμάρτησε* Par. G. H. καλῆ Flor. D. Fortasse voluit librarius, vel quisquis auctor huius lectionis fuit, *καλῆ*.

vs. 202. *γενομένη* Flor. C. Par. B. D. G. Bodl. *γενομένη* Flor. E. Ald. Iunt. 1. 2. Frob. Trinc. *γενομένη* Bas.

vs. 203. *ταύτην ἕξαρχῆς* Flor. D. *τιμὴν ἔσχε* Bodl. *λέλογχε* Flor. B.

vs. 204. *ἀνθρώποις* Flor. F. Vat. Par. E. *θεοῖσιν* Flor. A. B.

vs. 205. *μειδήματα* Flor. C. Par. D. G. Rehd. Vulgatam firmat Cornutus c. 24. p. 198.

τέρψιν τε γλυκερὴν, Φιλότητά τε, μελιχίην τε.

Τοὺς δὲ πατὴρ Τιτῆνας ἐπίκλησιν καλέεσκε,
 παῖδας νεικείων μέγας Οὐρανός, οὓς τέκεν αὐτός·
 Φάσκε δὲ, τιταίνοντας ἀτασθαλίη μέγα ῥέξαι
 210 ἔργον τοῖο δ' ἔπειτα τίσιν μετόπισθεν ἔσεσθαι.

Νύξ δ' ἔτεκε στυγερόν τε Μόρον, καὶ Κῆρα μέλαιναν,
 καὶ Θάνατον, τέκε δ' Ἴπνον, ἔτικτε δὲ Φῦλον Ὀνειρών
 οὔτινι κοιμηθεῖσα θεὰ τέκε Νύξ ἐρεβεννή.

δεύτερον αὖ Μῶμον, καὶ Ὀϊζὺν ἀλγυνόεσσαν,
 215 Ἐσπερίδας θ', αἷς μῆλα πέρην κλυτοῦ Ὠκεανοῖο
 χρύσεια καλὰ μέλουσι, φέροντά τε δένδρεα καρπὸν
 καὶ Μοίρας καὶ Κῆρας ἐγείνατο νηλεοπίουσι,
 Κλωθῶ τε, Λάχεσιν τε καὶ Ἄτροπον, αἶτε βροτοῖσι

VARIAE LECTIONES.

vs. 206. φιλότητα Par. H.

vs. 207. τοὺς δὲ πατὴρ ἐπίκλησιν
 καλέεσκε Τιτῆνας Flor. F. Τιτῆνας Flor.
 D. καλέεσκεν vulgo Edd. cum Codici-
 bus plerisque. καλέεσκε, ut habent Iunt.
 1. 2. recipiendum duximus e Flor. B.
 D. E. Vat. Par. C.

vs. 208. νεικείων Vat.

vs. 209. εἴφασκε Rehd.

vs. 210. τοῖς δ' ἔπειτα τίσι Flor. D.
 δ' ἔπειτα Par. C. Post v. 210 in Vat.
 legitur hic: ἐκ παιδός περ εἰσὶ: ὡς γὰρ
 πεπρωμένοι ἐστί.

vs. 211. τε abest a Par. B. I. μό-
 νον pro Μόρον Flor. D.

vs. 212. ἔτικτε δὲ abest a Vat. Par.
 E. et H. φῦλον cum υ supra scripto. Vat.

vs. 215. οὔτι κοιμ. Flor. D. E. Par.
 I. ἔτινι κοιμ. Flor. F. Neap. Par. A.
 H. Trinc. ἢ τίνι Ald. ἐρεβεννή Flor.
 F. Par. H. Μῶμον in Cod. Schellershem.
 apud Creuzerum in Ep. ad Hermann.
 p. 170. correctum in Μῶλον, ut legit

et explicare studuit Io. Diaconus. Ὀϊζὺν
 Flor. F. ἀλγυνόεσσαν Vat. Par. E. H. I.

vs. 215. κλειτοῦ Ὠκ. Rehd.

vs. 216. μέλλουσι Rehd. μελέοντι
 Vat. καρπὸν Par. H. Iunt. 1. 2.

vs. 217. Κῆρας Par. H. νηλεοπίνας
 Flor. E. Taur. Par. D. G. I. Bodl.
 Rehd. Iunt. 1. 2. in Flor. C. supra
 ας scriptum ους et in margine γρ. κλε-
 σπόνους, ut est apud Io. Diaconum.
 Vulgatum firmat Stobaeus Ed. Phys.
 I. IV. 38. p. 124. et I. VI. 5. p. 168.
 nisi quod corrupte Cant. priore loco
 ἡλεοπίουσι habet. Quod νηλιτόποιον
 Ἐριννὸν dixit Orpheus Argon. 1362.
 bene esse νηλιτοπίουσι ab Hesiodo scri-
 ptum suspicabatur Ruhnkenius, cui ad-
 stipulatus est Heynius in Ep. ad Wolf-
 fium. Sed levis, vel potius nulla est
 haec probum vocabulum et poëtae con-
 silio accommodatum corrigendi causa.
 vs. 218. Κλωθῶ καὶ Λάχεσιν Par. B.
 βροτοῖσιν Flor. A. F. Iunt. 1. 2.

- γεινομένοισι διδοῦσιν ἔχειν ἀγαθόν τε κακόν τε,
 220 αἴτ' ἀνδράν τε θεῶν τε παραιβασίας ἐφέπουσιν,
 οὐδέ ποτε λήγουσι θεὰ δεινοῖο χόλοιο,
 πρὶν γ' ἀπὸ τῷ δάωσι κακὴν ὄπιν ὅστις ἀμάρτη.
 τίκτε δὲ καὶ Νέμεσιν, πῆμα θνητοῖσι βροτοῖσι,
 Νύξ ὀλοή' μετὰ τῆν δ' Ἀπάτην τέκε καὶ Φιλότητα,
 225 Γῆράς τ' οὐλόμενον, καὶ Ἔριν τέκε καρτερόθυμον.
 Αὐτὰρ Ἔρις στρυγερὴ τέκε μὲν Πόνον ἀλγινόεντα,
 Λήθην τε, Λιμόν τε, καὶ Ἀλγεα δακρυόεντα,
 Ἵσμῖνας τε, Φόνους τε, Μάχας τ', Ἀνδροκτασίας τε,

VARIAE LECTIONES.

- vs. 219: *πεινομένοισι* Par. A. Ald. *τερρόθυμον* Flor. D. E. Par. C. *καρτε-*
 vs. 220: *αἴτ' ἀνδρῶν παραιβασίας τε* *ρόθυμον* Par. H.
θεῶν ἐφέπουσαι Par. B. *θεῶν τε* abest vs. 226. *ἀλγινόεντα* Vat.
 a Vat. qui et *παραβασίας. ἐφέπουσιν,* vs. 227. Pro *Λήθην* Ruhnkenius hic
Οὐδέ ποτε λήγουσι, ut sermoni epico reponerat Ἀτὴν e v. 230, in cuius
 convenientius cum Hermanno in Cen- locum rursus reducebat Ἀπάτην, ab
 sura Goettlingianae recipere non dubi- ipso expulsam e v. 224. Heynius pro
 tavimus. *ἐφέπουσιν* exhibet Flor. B. *ἀ-* Λήθην malebat *Λοιμόν*, qui alibi quoque
φέπουσαι R. S. reliqui omnes, ut vulgo cum *Λιμόν* coniungeretur. Equidem
 Edd. *ἐφέπουσαι.* vs. 221. *οὐδέ ποτε* cum Wolfio lubens in vulgata acquiesco,
 etiam Frob. Ceteri Edd. ut Scripti *οὐδέ-* quam et Scripti omnes et Scholia agnos-
ποτε λήγουσι, sed cum supra scripto cunt. Pro *Λιμόν τε* est *Λοιμόν τε* in
 eadem manu *σαι* Flor. B. *δειλοῖο* Flor. Med. et Par. H. ut in Frob. Henisch.
 E. *λόχοιο* Taur. ut habuit etiam in suo Commel. De frequente in his vocabu-
 exemplo Mombritius, reddens: *nec locus* lis errore monens Muetzellius p. 188.
insidiis, quas hae posuere, quiescit. ipse in neutram partem certi quidquam
 vs. 222. γ' omisit Stobaeus. τῆ Flor. hic affirmari posse statuit; ceterum vix
 E. Par. I. dubitare sese, quin utrumque iam olim
 vs. 223. Pro *Νέμεσιν* Io. Diaconus le- in hoc carmine fuerit lectum. Mihi *Λιμὸς*
 gisse videtur *Μέμψιν*, quod vulgatae prae- convenientius poetae consilio dici proles
 latum ab Heynio Comment. Goetting. T. Eridis videtur, quam *Λοιμὸς*. Conf. Ἔργ.
 II. p. 141. in nota, recte Wolfius inter- 28 seqq. 230. Tum *Λιμόν* tuentur hic
 pretationi debere censuit, qua Nemesin longe maior pars Codicum et Scholia. *τε*
 explicarunt Grammatici, Hesychiusv. *Νέ-* iuter *Λήθην* et *Λιμόν* omissum in Rehd.
μειςις, Etym. M. p. 600. 29. Eustath. vs. 228. Reg. Soc. Codex sic exhi-
 ad II. p. 917. alii. *βροτοῖσιν* Flor. A. bet: Ἵσμῖνας τε, Μάχας τε, Φόνους,
 vs. 225. *τε* pro *τέκε* Par. C. *κρα-* Ἀνδροκτασίας τε. Ἵσμῖνας Frob. *τε*

Νείκεά τε, Ψευδέας τε Λόγους, Ἀμφιλογίας τε,
 230 Δυσνομίην, Ἄτην τε, συνήθεας ἀλλήλησιν,
 Ὀρκοῖν θ', ὅς δὴ πλείστον ἐπιχθονίους ἀνθρώπους
 πημαίνει, ὅτε κέν τις ἐκὼν ἐπίορκον ὁμόσση.

Νηρέα δ' ἀψευδέα καὶ ἀληθέα γέινατο Πόντος,
 πρεσβύτατον παίδων· αὐτὰρ καλέουσι γέροντα,
 235 οὔνεκα νημερτῆς τε καὶ ἥπιος, οὐδὲ θεμιστέων
 λήθεται, ἀλλὰ δίκαια καὶ ἥπια δήνεα οἶδεν·
 αὐτὶς δ' αὖ Θαλίμαντα μέγαν, καὶ ἀγήνορα Φόρκυν,
 Γαίῃ μισγόμενος, καὶ Κητῶ καλλιπάρηον,

VARIÆ LECTIONES.

ante Φόνους omittunt Par. D. G. Rehd. Φόνους τε abest a Par. I. Pro Φόνους Flor. B. D. Par. C. Trinc. Stephani margo Φόβους, quod praeferendum L. Barlaeus censuit. Μάχας, Ἀνδροκτασίας τε Flor. A. Par. A. B. C. D. Bodl. Ald. Robins. Μάχας δ' Ἀνδρακτ. Par. H. Μάχας τε Ἀνδρακτ. Par. I.

vs. 229. ψεύδεά τε Λόγους Ἀμφιλ. Flor. D. Vat. Par. B. C. Reg. Soc. Trinc. ψεύδεά τε Λόγους τ' Ἀμφιλ. Bodl. ψεύδειά τε Λ. Ἀμφιλ. Par. E. Varietatem lectionis haud temere Muetzellius p. 436. putat hinc ortam, quod nonnulli de auctoritate adiectivi ψευδῆς dubitarent, cum ψεύδεσσι apud Homerum II. Δ. 235 tam possit esse a ψεύδος, quam a ψευδῆς. Conf. Heyn. ad illum locum et Bast. ad Greg. Cor. p. 335. Mihi convenit cum Muetzello, Λόγους hic sine adiectivo stare non posse: itaque ψευδέας retinendum esse, qua ratione facere videatur hic locus pro Aristarchi de usu adiectivi ψευδῆς sententia.

vs. 230. Δυσνομίην τ' Ἄτην τε Flor. B. Aptissime coniungi Δυσνομίην Ἄτην τε contra Ruhnkenii sententiam, Ἀπάτην

hic ponendum opinati, bene docet Muetzellius, collatis loco Solonis apud Demosthenem περὶ παραπρ. p. 422. fin. et Demosthene adv. Aristog. I. p. 772. 23. Ἄτην γε Flor. E. συνήθη Flor. D. ἀλλήλησιν rationi Grammaticae conveniens recepimus e Flor. B. C. E. Vat. Par. E. Bodl. R. S. Editionum sic una Basiliensis habet ac novissime Goettl. Ceteri libri SS. et Edd. ἀλλήλοισιν.

vs. 232. ὅτε κέν τις Flor. E. ὅτι κέν τις Frob. ἐπιύρκων Par. F. ὁμόση Flor. C. Rehd.

vs. 233. Νηρέα δ' ἀψ. Sic Flor. A. B. Vat. Par. D. E. G. H. Trinc. Goettl. Reliqui SS. et Edd. Νηρέα τ' ἀψ. γέινατο Flor. A.

vs. 234. ἀτὰρ Flor. C. Par. D. G. Trinc.

vs. 235. Οὔνεκα Par. G. Ald. νημερτῆς ἔσται καὶ Flor. D. E. Par. C. F. ἥπιος Rehd. θεμιστῶν Flor. B. Par. B. θεμιστῶν Flor. C. Par. D. G. Rehd. θεμιστῶν Par. E. θεμιστείων Par. E.

vs. 236. ἥπια Par. B. G. I. Rehd.

vs. 237. αὐτὶς δ' αὖ Rehd. Φόρκυν Par. A. Nullus Φόρκον, quamvis passim alibi forma haec nominis occurrat, unde Φορκίδες. Conf. Heyn. ad Apollod. I. ii. 6. et II. iv. 3. Muetzell. p. 228.

vs. 238. Γαίης μισγόμενος Par. A.

Εὐρυβίην τ' ἀδάμαντος ἐνὶ Φρεσὶ θυμὸν ἔχουσαν.

240 Νηρῆος δ' ἐγένοντο μεγέριτα τέκνα θεῶν
πόντῳ ἐν ἀτρυγέτῳ, καὶ Δωρίδος ἠικόμοιο,
κούρης Ὀκεανοῖο, τελέεντος ποταμοῖο·
Πρωτῷ τ', Εὐκράντη τε, Σαῷ τ', Ἀμφιτρίτη τε,

VARIAE LECTIONES.

B. Ald. *σμιγόμενος* Flor. D. E. Par.
I. *καλλιπάρειον* Bodl.

vs. 239. Ἐριβίην Flor. C. ἀδάμαντα
ἐνὶ Flor. E. R. S. ἐν Φρεσὶ Flor. C.

vs. 240. ἐγένοντο Flor. C. μεγέριτα
Flor. E. Par. F. R. S. μεγέριτα ceteri
Codd. ut Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob.
Steph. Commel. Heins. Graev. neque
aliud sibi vult in Flor. D. μεγέτρια,
in Ed. Trinc. μεγέριτα. Tum etiam
Schol. Vict. ad H. X. 349. ad Home-
ricum εἰκοσινήριτα conferens, ex h. l.
citat μεγέριτα τέκνα θεῶν, explicans
θεοῖς ἐρίζοντα; Apud Etym. M. p. 297. 46,
ubi item agitur de voc. εἰκοσινήριτα, cor-
rupte exstat μεγαίρει τὰ τέκνα θεῶν θεοῖς
ἐρίζοντα. Idem autem p. 574. 52. ad
v. μεγέριτα diserte ut Hesiodi citat
μεγέριτα τέκνα θεῶν, explicans με-
γάλως ἕραστα. Addit tamen ἢ μέγα ἐρί-
ζοντα περὶ κάλλους, quae non dubie
ad alteram lectionem pertinent. Similiter
variatur in Scholiis ad. h. l. unde liquef
utramque lectionem antiquam fuisse.
μεγέριτα Rob. Krebs. et hoc post Ruhn-
ken. Ep. Cr. I. p. 96 seq. praefendum
duxere Wolf. Gaisf. Boisson. Dind. Goettl.
Recte autem alterum tuitus est Muetsell.
p. 110 seq. exponens, quae multorum in se
excitant studia, accommodate ad Nereidum
munera et naturam. Recte idem monet in
hunc sensum quosdam τίμια ἐxplicasse.
Conf. Hesych. v. μεγέριτα (pro μεγέριτα,
ut Trinc.) Schol. ad h. l. Mihi standum

visum est a maiori parte Codicum, praeser-
tim, quod magis reconditae notionis μεγέ-
ριτα non tam facile in locum venire potuit
τοῦ μεγέριτα, quam hoc contra in illius.

vs. 241. ἀτρυγέτω Rehd.

vs. 242. κόυρης Flor. D. τελέεντος
Flor. B. C. Rehd.

vs. 243. Πρωτῷ τ' omnes Codd. ne-
que aliter Scholiastes legerat. Sed apud
Io. Diaconum est Πρωτῷ, quod ἀπὸ τοῦ
προῶθειν ducendum explicat. Protho
etiam Hyginus in Praef. Nam Munc-
keri ibi correctio est Proto. Reponen-
dum Graevius hic censuit ex Apollod.
I. II. 7. desumptum Κραντῶν, quia Πρωτῷ
recurrat infra v. 248. Wolfio vel hic
vel ibi substituendum visum est Πλωτῷ.
Equidem Nereidis, cui primus hic in
recensu locus datus est, nomen Πρωτῷ
non temere sollicitandum arbitror. Εὐ-
κράτη Scripti et Edd. plerique, pro-
que tuenda hac lectione faciunt etiam
vitiose scripta in Flor. D. εὐκράτησε, in
Par. H. Εὐκράτην τε. Agnoscitur etiam
Εὐκράτη a Schol. ad h. l. iungunturque
Εὐκράτη et Πρωτῷ apud Apollod. I. c.
Sed Εὐκράτην τε exhibent Ven. Flor. A.
C. Trinc. Steph. margo, receptumque hoc
a Gaisf. Boisson. Dind. Goettl. Movis^o,
ut Goettlingium, ita alios videtur haud
conveniēns inter omnes Ionicas formas
Εὐκράτη ab αὐτῷ et κέρῳ, pro qua libenter
Goettlingius, ut ait, Εὐκράτη scripserat.
Movit utique id me, ut item Εὐκράτη mal-

Εὐδώρη τε, Θέτις τε, Γαλήνη τε, Γλαύκη τε,
245 Κυμοθόη, Σπειώ τε, Θοή θ', Ἀλή τ' ἐρέεσσα,

VARIAE LECTIONES.

lem, quae lectio quin ipsa quoque antiqua fuerit, non dubito, cum, ut ad *Εὐκράτη* spectat explicatio Scholiastae διὰ τὸ εὐκράτους δίδοναι τοὺς ἀέρας, ita ad *Εὐκράτην*, ἀπὸ τοῦ εὐκράϊνον pertineat altera ἢ διὰ τὸ εὐκαθέρωντον.

vs. 244. *Εὐδώρη, Θέτις, Γαλήνη* Par. I. *Θέμις τε* Flor. D. *Γαλῆναι τε* Ven. Flor. A., iudice Goettlingio non male, si demas *τε*. Conf. Callim. Ep. V. 6. *Γαλήνη* Frob.

vs. 245. *Κυμοθόη* Par. C. Melior haud dubie forma est vulgata. Conf. Muetzell. p. 418. *Σπειώ τε θοή, Θαλή τ' ἔρ.* Florentini omnes, Neap. Par C. H. Ald. Iunt. 1. 2. Frob. Trinc. Comm. Sed *Σπειώ τε, θοή* (sic) *Θαλή τ' ἔρ.* Steph. *Σπειώ τε, θοή, Θαλή τ' ἔρ.* ceteri Parisini, *Σπειρω τε θοή Θαλή τ' ἔρ.* Rehd. *Spio, Thoë, Thaliaque* Bas. interpres et in Scholiis explicatur *θοή* ut Nereidis nomen, unde primus Graevius ita in contextum reposuit. Sed, cum Valcken. ad Ammon. p. 160. scribendum inculcasset *Σπειώ τε, θοή θ', Ἀλή τ' ἔρ.* ob similem Homeri versum Il. Σ. 40, *Σπειώ τε, θοή θ' Ἀλή τε βοώπις*, huic parendum duxit Gaisf., ut item post Dindorf. et Goettl. *Θαλή* ut in SS. omnibus existat, ita explicatur in Scholiis. Itaque sic lectum fuit iam antiquitus, agnosciturque *Θαλή Νηρηΐς* ab Apione Gloss. Homer. fragm. p. 607. 2. et Proclo ad Hesiodi *Ἔργ.* v. 115. Neque tamen inde sequitur, antiquissimam hanc lectionem fuisse; imo est, ut invecata demum illa ab Aristarcho videatur. Scilicet constat ex Schol. Ven. A. ad Il. Σ. 39. eum in hoc Homeri versu pro *Γλαυκῆ τε Ἄλεια τε* lectum voluisse *Γλαυκῆ τε Ἄλεια*

τε, quod nulla alia de causa voluisse censendus est, quam quod ei in v. seq. reponendum visum erat *Σπειώ τε θοή, Θαλή τε βοώπις*. Causam autem huius mutationis ei fuisse probabiliter hanc dicas, quod similiter lectum vellet in Hesiodo *Σπειώ τε θοή, Θαλή τ' ἔρ.* ut quinquagenarius ad amussim esset Nereidum numerus. Scilicet, ut ne essent una et quinquaginta, alii *Κυματολήγην* e Nereidibus eliminandam consueverant, verba v. 253. *σὺν Κυματολήγη* explicantes *σὺν κυμάτων λήξει, τούτοις καταπαύσει*, quorum sententiae Aristarchus se opposuit, *ὄνομα* (nomen proprium) esse dicens, teste Scholiasta ad ill. vers. cuius mentem male cepit Valckenarius. Alterius autem consulentis numero quinquagenario rationis, ut ex eo *θοή* demeretur, Aristarchus auctor extitisse iure videri potest; quam rationem postea multis placuisse docent tot Codd. in quibus est *θοή*. Neque tamen omnibus se probare potuit Aristarchi sententia. Nam *θοή θ' Ἀλή τε* nomen suum apud Hom. l. c. tuitae sunt, ut item v. 39. *Ἄλεια*, quae *Thalia* est Virgilio Aen. V. 826. *θοή* etiam nostrorum Codd. haud pauci. Recensentur inter Nereides apud Hyginum *Spio, Thoë*, apud Apollod. l. c. Ἀλή. Mihi, quod ineptum epitheton est *θοή* post satis manifestae significationis nomen *Σπειώ*, quodque extra mutationem vel unius literulae refingit *θοή Θαλή τε* in *θοή θ' Ἀλή τε* potest, versus Hesiodi similis exhibendus visus est Homericus. Sed sic vel erunt una et quinquaginta, vel erit alibi demenda una. Illam unam Boissonadius post admissam *Thoën*, ut

Πασιθέη τ', Ἐρατώ τε καὶ Εὐνείκη ῥοδόπηχης,
καὶ Μελίτη χαρίεσσα καὶ Εὐλιμένη καὶ Ἀγαυή,
Δωτώ τε, Πρωτώ τε, Φέρουσά τε, Δυναμένη τε,
Νησαίη τε καὶ Ἀκταίη καὶ Πρωτομέδεια,
250 Δωρίς καὶ Πανόπη καὶ εὐειδῆς Γαλάτεια,

VARIAE LECTIONES.

demeret, *Κυματολήγην* non unam esse censuit Nercidum, sed Deam quandam maritimam, cuius munus fuerit fluctus sedandi. Sed vix credas in hoc carmine potuisse commemorari Deam, nec dici unde esset. Aliis *Νημερτής* v. 262. non nomen visum est, sed epitheton *Προνόης* v. 261. cui sententiae item iure multa obiciat. Muetzellio demenda *Πρωτῶ* videtur e v. 248. Conf. infra notata ad illos versus. Equidem potius dicam, ubi Veteribus quinquaginta, centum, mille memorentur, non nimis hos premendos esse numeros. Argonautae quidem cum quinquaginta vulgo ferantur, apud Apollon. Rhod. I. quatuor et quinquaginta recensentur et est alius apud alios numerus. Conf. Heyn. ad Apollod. I. ix. 16. ac similiter in quinquaginta filiarum Thestii recensu apud Apollod. I. vii. 8. *numerus non est ad amussim, ut neque cum dicimus mille naves iisse ad Troiam*, ut ait Varro de R. R. II. 11.

v. 246 seq. edidimus, quo ordiue sunt in Ven. Taur. Flor. A. F. Par. B. C. D. E. F. G. H. I. Bodl. R. S. Rehd. Iunt. 1. 2. Frob. Inverso ordine, quo legisse eos Io. Diaconus videtur, exhibent Flor. B. C. D. E. Par. A. Ald. Trinc. et omnes hinc Edd. vs. 246. *Πασιδόη* Taur. Ἐνείκη Flor. E. Εὐνείκη Ald. Εὐνίκη, quod est apud Apollod. I. ii. 6. praestabilis hinc visum Graevio, Toupio Append. Annot. in Theocr. p. 55. Valckenario ad Theocr.

XX. 1. ac nuperrime Hermannō in Cens. Goettl. Sed pro vulgata facit Codd. omnium auctoritas et Est *Εὐνείκη ῥοδόπηχης ὄνομα* Nηρήϊδος apud Etym. M. p. 953. 31. quem vide etiam p. 276. 12. nec non Pseudo-Herodianum Epimerism. p. 227. 1. Ab honesta navigantium contentione et aemulatione sic dictam Nereida recte iam L. Barlaeus censuit. Conf. omnino Muetzell. p. 91 seq.

vs. 247. *Εὐμελίη* Flor. E. Ἀγαβή Vat.

vs. 248. *Πρωτῶ* hic post Bened. Aegium apud Thom. Galeum ad Apollod. p. 6. 18 et Liliū Gyraldum H. D. p. 174. E. multis mutandum visum est in *Πλωτῶ*. Recipere Boisson. maluit Graevianum *Κραντῶ*. Possit etiam corrigendum videri *Προβῶ* τε. Sed, cum versus ab omni parte conveniat Homericō II. Σ. 43. non sine aliqua veri specie suspicatus est Muetzell. p. 433. importuna versus illius recordatione vitiatum esse Hesiodicum, qui primitus nomen *Πρωτοῦς* non habuit, sed aliquod *Δωτοῦς* epitheton ex. c. *Δωτῶ θ' ἡμερῆεσσα*, qua ratione item tollatur una molesta illa Nereis. In re incerta malui versus relinquere, ut omnes illum Codd. exhibent.

vs. 249. *τε* abest a Flor. A. B. D. E. Par. C. E. I. Bodl. R. S. *Νησαίη* τ' Ἀκτ. Vat. Pro Ἀκταίη temere Dind. Ἀκραίη. Post Ἀκταίη abest καὶ in Par. H. vs. 250. *Πανόπη* καὶ εὐειδῆς Γαλ.

- Ἴπποθόη τ' ἑρέεσσα καὶ Ἴππονόη ῥοδόπηχυς,
 Κυμοδόκη θ', ἡ κύματ' ἐν ἠεροειδέϊ πόντῳ,
 πνοιάς τε ζαθέων ἀνέμων σὺν Κυματολόγῃ
 ρεῖα πρηύνει καὶ εὐσφύρω Ἀμφιτρίτῃ
 255 Κυμῶ τ', Ἡϊόνη τε, εὐστέφανός θ' Ἀλιμῆδη,
 Γλαυκονόμη τε Φιλομμειδῆς καὶ Ποντοπόρεια,
 Λειαγόρη τε καὶ Εὐαγόρη καὶ Λαιομέδεια,
 Πουλυνόμη τε καὶ Αὐτονόη καὶ Λυσιάνασσα,
 Εὐάρνη τε, Φυὴν τ' ἑρατὴ καὶ εἶδος ἄμωμος,
 260 καὶ Ψαμάθη, χαρίεσσα δέμας, δίη τε Μενίππη,

VARIÆ LECTIONES.

omnes Codd. Non de nihilo tamen Hermann. in Orph. p. 728. antiquitus fuisse censuit Πανόπεια καὶ εὐειδῆς Gal. ut est apud Virgil. Aen. V. 240. Raporea virgo. Non solet Hesiodus καὶ seq. vocali producere.

vs. 253. σὺν Κυματολόγῃ Vat. σὺν κύματ' ὀλίγη Par. I. σὺν κύματ' ὀλίγη Par. B. De Κυματολόγῃ conf. supra dd. ad v. 245.

vs. 254. ρεῖα τε Flor. E. Taur. πρηύνει Taur. Ven. Flor. A. B. D. E. Par. B. C. Bodl. Trinc. πρηύνη Flor. F. σὺν τε εὐσφ. Ven. Flor. A. Trinc.

vs. 255. Ἡϊόνη τε Flor. E. Par. I. Ἡϊόνη τε καὶ εὐστ. Par. B. τ' εὐστέφανός θ' Rehd. εὐφανός θ' Ἄλ. Par. A. Ald. Ἀλιμῆδη Vat. Εἰλιμῆδη Bodl.

vs. 256. φιλομμειδῆς τ' αὐ καὶ Ποντ. Flor. A. Trinc. φιλομμειδῆς τ' etiam Flor. E. F. Par. A. C. D. E. F. G. H. I. Rehd. Ald. Junt. 1. 2. Frob. Φιλομμηδῆς τ' Flor. D. Vat. Par. B. Sed est in hoc vocabulo syllaba ante μειδῆς apud optimum quemque Veterum producta. Conf. Ruhnk. Ep. Crit. I. p. 47. Muetzell. p. 270.

vs. 257. τε abest a Par. I. Ἐναγόρη

Flor. E. Pro Λαιομέδεια Scholiasta in suo exemplo habuit Ἀλλομέδεια, quippe qui exponat: ἡ ἀλλοτρίων ἐν τῷ πλῆθι μνήμη πραγμάτων. Scilicet orta varietas ex transpositis literis. Sic supra v. 247. ex Εὐλιμένη factum vidimus Εὐμελίη.

vs. 258. abest a Vat. legitur in Par. E. sed a manu recentiore additus. Πολυνόμη Flor. E. F. Rehd. Αὐτονόη sed cum supra scripto μ Par. D. Αὐτονόμη Ald. Bas.; Interpres etiam *Autonome*. Vulgatum firmant Apollod. I. II. 7. Eustath. ad Od. p. 1153. 35 seq. p. 1566. 56. p. 1640. 17. et convenientius hoc Nereidi nomen, quam alterum. Conf. Muetzell. p. 265. Pro Λυσιάνασσα Hermann. Ep. ad Creuz. p. 90. scribendum coniecit Λυσιάνειρα. Goettlingio propius ad fidem esse videtur Ἐσιάνασσα, quam coniecturam in Goettlingianae Censura ingeniosam vocat Hermannus: attamen ipse iam nil mutandum statuit. Sane vulgatum et omnes Codd. agnoscunt et firmat Apollod. I. c.

vs. 259. Post Εὐάρνη abest τε a Par. F. φυὴ τ' ἑρατὴ Flor. C. Par. F. Rehd.: Φυὴν ἑρατὴ Bodl.

vs. 260. Ψαμάθη Trinc. Vitiose sic

Νησώ τ', Εὐπόμπη τε, Θεμιστώ τε, Προνόη τε,
 Νημερτής θ', ἣ πατὴρ ἔχει νόον ἀθανάτοιο.
 αἵται μὲν Νηρῆος ἀμύμονος ἐξεγένοντο
 κοῦραι πενήκοντα, ἀμύμονα ἔργ' εἰδυῖαι.

265 Θαῦμας δ' Ὀκεανοῖο βαθυρρέϊταο θυγάτρα
 ἠγάγετ' Ἠλέκτρην ἢ δ' ὠκείαν τέκεν Ἴριν,
 ἠύκλους θ' Ἄρπυϊας, Ἀελλώ τ', Ὀκυπέτην τε,
 αἱ ῥ' ἀνέμων πνοιῆσι καὶ οἰωνοῖς ἄμ' ἔπονται

VARIAE LECTIONES.

scriptum nomen Nereidis etiam apud Lactant. ad Statium p. 260. Ed. Cruc. δέμας abest a Vat. δέμας ἦτε Μενίππη Flor. C. Par. D. G. δέμας ἦ τε Μενίππη Rehd. Μελίππη Par. B. In Par. F. est Μενίππη et in marg. γρ Μελανίππη.

vs. 261. Nysio Lilius Gyraldus. p. 174.

E. Θεμισώ τε Par. A. Ald.

vs. 262. Pro Νημερτής Heynio ad II. Σ. 46. probabilius videbatur Νημερτής. Mira vulgatae forma visa etiam Goettlingio. Sed Homero ibi dicta etiam altera Nereis Ἀψευδής. Est Nymertis apud Hyginum, sed ex iotacismo. Fuere, teste Schol. ad. v. 253. qui post Νημερτής superfluum θ' existimarent et esse νημερτής epitheton Προνόης. Id enim Scholiasten voluisse manifestum est ex seq. προνοσμένη, quamvis apud eum nunc bis positum exstet Πατρονόη, qui vel librarii vel tyopthetae error fraudi fuit Valckenario ad Ammon. p. 167, ita ut superiore versu Θεμιστώ Πατρονόη τε unice veram lectionem esse statueret. In Veterum illorum sententiam concessit Goettling. ut sic eiecta Nymertis numerus Nereidum sit quinquagenarius. Sed est Νημερτής Nereidis nomen etiam apud Homerum l. c. ut item Deae nomen apud Empedoclem v. 27. viderique po-

test id latere in Νεομηρῆς apud Apollod. in Nereidum recensu.

vs. 263. αὐτοί. Rehd.

vs. 264. πενήκοντ' ἀμύμον' ἔργ' εἰδυῖαι Vat. ἀμύμον' ἔργ' εἰδ. etiam Par. B. Fuit, ni fallor, a poeta datum ἔργα εἰδυῖαι.

vs. 265. Θαῦμας Rehd. βαθυρρέϊταο Flor. A. Par. H. βαθυρρέϊταο Iunt. 1. 2. θυγάτραν Flor. C. Rehd. Par. G. item D. non θυγάτραν, ut ex eo notavit Ruhnkentius.

vs. 266. ἠγάγετ' Ἠλέκτρην Iunt. 1. 2. Frob. ἦδ' ὠκ. Rehd. Ald. ἦδ' ὠκ. Iunt. 1. 2.

vs. 267. ἠύκλους δ' Ἄρκ. Flor. D. E. Par. A. Ald. Ἄρπυϊας, ut exhibent Par. D. G. Bas. scripsimus cum Gaisfordio, Dindorf. Boisson. Goettl. Ἄρπυϊας Flor. D. E. Par. A. B. F. Ald. Frob. Iunt. 1. 2. Trinc. Ἄρπυϊας ceteri SS. et Edd. Ὀκυπέτην, tanquam editum ab Hesiodo nomen Harpyiae citat Apollod. I. ix. 24. Sed assentior Heynio verba illa censenti ab aliena manu esse. Certe apud Apollod. I. ii. 6. ubi plane secundum Hesiodum Thaumantis nuptias et progeniem memorat, nomen est Ὀκυπέτη.

vs. 268. πνοιῆσι Par. C. H. Iunt. 1. 2. οἰωνοῖσιν ἄμ' ἔπονται Par. B. ἄμ' ἔποντας etiam Par. H. Iunt. 1. 2.

ὠκείης πτερύγεσσι' μεταχρόνιαι γὰρ ἴαλλον.

VARIAE LECTIONES.

vs. 269. ὠκείσι πτ. Flor. C. H. Iunt. 1. 2. ὠκείησι Par. G. δικείησι Rehd. δικείη Ald. Bas. μεταχρόνιαι cum Scholiis h. l. Codd. agnoscunt omnes, sicut lectum vocabulum in aliorum quoque ποέταrum carminibus fuisse constat, unde glossae Grammaticorum, Apollonii et Suidae in v., Hesychii in v. μεταρσίος, Etymol. M. 581. 40. μεταχρόνιος explicantium μετέωρος, μετάρσιος, εἰς ὕψος φερόμενος, κοῦφος, quae explicatio utique convenit omnibus in locis, ubi vocabulum etiam nunc exstat. Quod autem apud Apollon. Rhodium plurimis in locis variant Codd. alii μεταχρόνιος, alii μεταχθόνιος exhibentes, quodque sic variatum iam antiquitus fuisse docent Scholia ad II. 589. III. 1150., hinc iam H. Steph. in Lex. T. IV. p. 645 A., μεταχρόνιος haud intelligere se fassus, alteram formam praefendam duxit; Ruhnkienius in Ep. Crit. II. p. 207. item ad μεταχρόνιος offendit, quamvis facile largiens doctiores etiam Graecos depravatam vulgi consuetudinem secutos illud pro μεταχθόνιος scripasisse; Branckius in Apollonio Rhodio omnibus in locis, ubi μεταχρόνιος legebatur, sed variantibus scriptis, constantiae, ut ait, causa μεταχθόνιος substituit; Heynius in Ep. ad Wolfium, qui in Editione sua μεταχρόνιος, quamvis ipse vix sanum verbum haberet, tamen haud sollicitandum duxerat, μεταχθόνιος dubitationem vix admittere scripsit: in quibus equidem summorum virorum iudicii partim solertiam partim modestiam desidero. Primum enim, cum sit μεταχθόνιος facile intellecto verbum, minus verosimile videtur, in eum locum iam antiquitus immigrasse μεταχρόνιος,

adeo quidem, ut doctiores etiam Graeci in hoc depravatam vulgi consuetudinem sequerentur. Imo contra statuendum videtur, quod iam Apollonii Scholiastae e librarii verbi μεταχρόνιος rationem minus perspectam haberent, eos pro illa scriptura maluisse intellectu facilliore alteram. Deinde apud Apollonium quidem omnibus in locis, ubi varie scriptum verbum exstat, pariter utrique scripturae convenit memorata supra explicatio Grammaticorum. Attamen, quamvis recte dicatur ibi IV. 1385 et 1568. navis per continentem ferri μεταχθονίη super terram sublimis, non item II. 587. de illa navi in mari medio recte dicitur ὕψου δὲ μεταχθονίη πεφόρητο. Itaque erat, ut non omnibus in locis apud Apollonium constanter ea scriptura servaretur. In versibus etiam incerti ποέταe apud Suidam l. c. Τίς γὰρ ἐμοὶ σέο μισθὸς ἐπάξιος, ἦν σε διδάξω Ἵψου ὑπὲρ πόντοιο μεταχρονίην ποτέσθαι; vix est, ut μεταχθονίην conveniret. Denique verbi χρόνος, sive κρόνος (nam sic antiquitus fuit ante χ receptum) non est nobis hodie satis expedita notio. Quod ait Scholiasta ad h. l. χρόνον etiam pro Coelo veteres dixisse, in eo nugari illum Ruhnkien. et Wolf. pronunciarunt: neque magis ego, quam quondam H. Stephanus, tale quid ab uno isto Scholiasta mihi persuaderi patiar. Sed tamen fieri potuit, ut χρόνος seu κρόνος aliquid sublime, μετέωρον, ut est astrorum in Coelo cursus, significaret. Conf. Philemon Osanni 294. p. 206. Ita I. H. Vossio in Ep. Myth. XXXI. χρόνος accipitur per signa coelestia definitum tempus et μεταχρόνιαι h. l. reddi posse videtur zu den Himmels-

270 Φόρκυι δ' αὖ Κητῶ Γραίας τέκε καλλιπαρήους,
 ἐκ γενετῆς πολιάς, τὰς δὴ Γραίας καλέουσιν
 ἀθάνατοί τε θεοί, χαμαὶ ἐρχόμενοί τ' ἄνθρωποι,
 Περφρηδῶ τ' εὐπεπλον, Ἐνῶ τε κροκόπεπλον.

VARIÆ LECTIONES.

zeichen erhöht, cui viro χρόνος post Etym. M. in v. repetitur a χρόν. Malim equidem conferre cum κραινω consummo, hinc perficio, item cum κρένος et aliis a radice κρ ortis: in quibus omnibus inest sublimitatis vel in altum elevationis notio. Est Goettlingio, ut μετανέμιος celer instar venti, ita μεταχρόνιος celer instar temporis. Sed ea explicatio, quamvis facere ad h. l. possit, certe ad plerosque Apollonii locos non facit, in quibus sublimitatis notio requiritur. In summa fatendum potius, veram nos rationem verbi μεταχρόνιος h. l. non perspectam habere, quam scripturam hanc non sanam pronunciare atque inde pro ea μεταχρόνιος inuitis Codicibus recipere.

vs. 270. Φόρκυι Flor. B. Par. C. F. Φόρκε Bodl. quam formam dativi agnoscit Lascaris in versu infra 333. Pro Γραίας τέκε Goettlingius poetam scripsisse opinatur παιδας τέκε, quam coniecturam ingeniosam vocat Hermannus in Goettl. cens. videturque ea placuisse etiam Muetzellio p. 151. Codd. nihil variant, videturque mihi sequens in v. 271. δὴ indicare iam h. l. positum a poeta Γραίας fuisse. καλλιπαρήας Flor. E. Taur. Par. I. Reg. Soc. καλλιπαρήους Par. A. ceteri omnes καλλιπαρήους, neque aliter Draco Stratoniceus p. 34. 22. καλλιπάρης lectio fuit Selucii, potior visa Scholiastae ad h. l. quod etiam supra v. 258. sic dicta Ceto. Habent eam Ed. Farnæana et margo Stephani; amplexus est Græc-

vius et hinc ferme seniores, eamque sine haesitatione recipendam scripsit Heyn. in Ep. ad Wolf. quod aspectu foedas Græcas arguat Apollod. II. iv. 2. Scilicet ille post Aeschylum in Prometh. v. 819 seqq. (802 seqq. Ed. Schutz.) refert Græcas fuisse μονόδοντας, unumque tribus communem oculum; sed primo non constat, Hesiodum illas sibi tales informasse: deinde potuere quamvis tales tamen pulcris informari genis, ut Echidna (infra v. 298.) quamvis pro parte serpens. Pro tuenda autem Codicum lectione eximie facit, quod, ut collatis versibus 217. 313. 357. 378. 907. bene docuit Muetzellius p. 446., constans poetæ consuetudo fuit eo versus loco filiae vel filiarum epitheton ponere, non matris.

vs. 271. γενεῆς Rehd.

vs. 272. abest τε a Flor. B. Vat. Par. E. H. χαμαὶ τ' ἐρχ. Par. A. I. Ald. χαμαὶ ἐρχ. ἀνθρ. Flor. E. Clerici coniecturam ἐρπόμενοι bene repulit Robins. laudans Homerum II. E. 441. seqq. Conf. citati a Boissonadio Theophyl. Bulg. Ep. 71. Schol. Greg. Naz. p. 15.

vs. 273. Τερφρηδῶ Taur. quod placuit Goettlingio; Περφρηδῶ Vat. Goettl. Rehd. et secundum Ruhnken. Par. D. non secundum mihi factam collationem Περφρηδῶ Flor. C., Μεμφρηδῶ corrupte apud Zensibium I. 41. Περφρηδῶ item corrupte apud Hyginum; Περφρηδῶ Flor. D. Par. C. Schol. Ven. et Io. Diaconus ad h. l. sicut Endo-

- Γόργους θ', αἰ ναίουσι πέρην κλυτοῦ Ὀκεανοῦ,
 275 (ἔσχατιῇ πρὸς νυκτὸς, ἴν' Ἑσπερίδες λιγύφωνοι,)
 Σθεινὼ τ', Εὐρυάλη τε, Μέδουσά τε λυγρὰ παθοῦσα.
 ἢ μὲν ἔην θνητῆ, αἰ δ' ἀθάνατοι καὶ ἀγήρω,
 αἰ δύο· τῇ δὲ μὴ παρελέξατο Κυανοχαίτης,
 ἐν μαλακῷ λειμῶνι καὶ ἄνθεσιν εἰαρινοῖσι.
 280 τῆς δ' ὅτε δὴ Περσεὺς κεφαλὴν ἀπεδειροτόμησεν,
 ἔκθορε Χρυσάωρ τε μέγας καὶ Πήγασος ἵππος.

VARIAE LECTIONES.

cia p. 105. et 288. Schol. Paris. ad Apollon. Rhod. IV. 515. Schol. ad Aeschyl. Prometh. 793. Ed. Schutz. Codd. Tzetzae ad Lycophr. v. 855, quam veriolem formam statuit Heyn. in not. crit. ad Apollod. p. 137., ut sic dicta Graea fuerit ἀπὸ τοῦ φρίσσειν. Scilicet ille Graeas totas aspectu terribiles sibi informavit, non tam ex Hesiodo, quam e recentioribus. Referunt Scholia et Io. Diaconus ad horrorem, quem mare incutit navigantibus, Barlaeus ad ipsius maris horrorem φρίκα. Plerique autem Codd. Πεφρηδῶ et sic Heraclitus de incredibil. C. 17. cui nominis formae favere videtur prior Scholiorum pars ex utroque libro prolata, ubi quod recte animadvertit Muetzell. p. 447. σωθῆναι ad Πεφρηδῶ pertinet, quemadmodum ναυαγήσαι ad Ἐννώ. τ' εὐπεπλον Stephanus invitis Codd., neque recte. Ἐννώ τε Flor. D. Par. C. H. Iunt. 1. 2. Idem vitium haesit etiam Heraclito et Zenobio II. cc. Apud Schol. Apollonii Rh. l. c. corrupte est Ἐντώ. προκόπελον Rehd. vs. 274. Γόργους δ' αἰ Flor. D. E. vs. 275. πρὸ νυκτὸς Vat. Ἑσπερίαδες Par. H. Iunt. 1. 2. vs. 276. Σθενῶ τ' Flor. B. C. D. E. F.

Paull. Vat. Par. A. B. C. E. Bodl. Rehd. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. et sic est apud Herodian. περὶ μόν. λεξ. p. 13. init. vs. 277. αἰ δ' Rehd. ἀγήρω Flor. A. B. E. F. Neap. Vat. Par. B. E. F. H. I. Bodl. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. Trinc. Steph. Comm. Primus Pasor. ἀγήρω reponendum vidit, ut est in Flor. C. Par. A. C. D. G. εὐγήρω Flor. D. vs. 278. Κυανοχαίτη Flor. E. vs. 279. εἰαρινοῖσιν Flor. A. C. Rehd. Post hunc versum in Neap. Par. A. B. C. Bodl. Bas. legitur versus 288, qui suo loco in his abest. vs. 280. τῆς δ' ὅτε δὴ Flor. C. κεφαλὴν Περσεὺς quidam Scholiorum Pindari ad Ol. XIII. 89. Codices. ἀπεδηροτόμησεν Flor. F. Par. E. H. Frob. Iunt. 1. 2. vs. 281. E Parisino B. recepimus ἔκθορε coniecturam Guyeti, quam probavit Hermann. in Orph. p. 419. in contextum recipere etiam Gaisf. et Dind. ἐξέθορε caeteri SS. et Edd. nec non Schol. Pindari l. c. verboque hoc usus est in re narranda Apollod. II. iv. extr. Id ut serves, erit cum Wolfio Χρυσάωρ contrahendum in disyllabum, quod vocabulum tamen vereor, ut hanc synizesin patiat. Χρυσάωρ Taur. Ven. Paull. Vat. Par. C. G. Bodl. Ald. Bas. Trinc.

τῷ μὲν ἐπάνυμον ἦν, ὅτ' ἄρ' Ὀκεανοῦ περὶ πηγὰς
γένθ'· ὁ δ' ἄορ χρύσειον ἔχεν μετὰ χερσὶ Φίλῃσι.

χῶ μὲν ἀποπτάμενος, προλιπὼν χθόνα μητέρα μῆλων
285 ἴκετ' ἐς ἀθανάτους· Ζηνὸς δ' ἐν δώμασι ναίει,
βροντὴν τε στεροπὴν τε φέρων Διὶ μητιόεντι.
Χρυσάωρ δ' ἔτεκε τρικέφαλλον Γηρουονῆα,

VARIAE LECTIONES.

vs. 282. ἔσ' ἄν Par. A. B. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. *παρὰ πηγ.* Ven. Flor. A. B. C. D. E. Vat. Par. I. Trinc. *παρὰ πηγὴν* Par. G. Rehd. *πηγὴν* etiam Flor. C. Par. D.

vs. 283. γένθ', ut legendum censuit Guyetus, et iam Trinc. scripserat, quem recentiorum Robinsonus et deinde Goettlingius secuti sunt, exhibent Flor. A. Par. A. C. D. F. G. H. I. Satis sic firmata lectio nobis quoque recipienda visa est. De γέντο pro γένετο supra dictum ad v. 199. Minus consueta haec forma librorum etiam h. l. variationibus ortum dedisse videtur. γένθ' habent Med. Flor. C. D. E. F. Vat. Par. E. Iunt. 1. 2. γίνεθ' est in Par. B. γείναθ' in Flor. B. Bodl. γείνεθ', ut post Aldum habent, paucis exceptis, Edd., in nullo, quod sciam, Codice exstat, neque stare id alia ratione potest, quam si ἄορ in unam syllabam cogatur, quod fieri posse recte negat Muetzell. p. 67. ἔχων χρύσειον Par. B. ἔχων etiam Flor. B. C. E. F. Par. C. E. G. H. I. Iunt. 1. 2. Trinc. μετὰ φρεσὶ Flor. E. Sic et Par. E. sed margo *χερσὶ φίλῃσιν*. Flor A. Iunt. 1. 2.

vs. 284. χ' ὁ μὲν Vat.

vs. 286. βροτὴν τε Par. C.

vs. 287. τρικέφαλλον Γηρ. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. *τρικάρηνον* primus Trinc. edidit, hinc Stephanus, ac ceteri deinceps omnes. Scriptum sic exstat in

Flor. A. tum in Flor. F. ubi scriptum *τρικέφαλον*, margo habet additum ab alia manu *τρικάρηνον*. In ceteris Florentinis est *τρικέφαλον*, item in Parisinis omnibus, Med. Vat. Neap. Bodl. R. S. Rehd. neque aliter, qui versum citant, Schol. ad Aristoph. Eq. v. 414. Suidas in v. *κυνοκέφαλος*, Lascaris Gramm. L. III, B. III. f. v. Ed. Ald. Similiter infra v. 312. *πεντηκοντακέφαλον* Codd. tantum non omnes. Tum ex Hesiodo populi nomen *Μακροκέφαλος* citatur a Strabone I. p. 73. B. Harpocrat. et Stephano Byz. in v. *τρισοκέφαλος ἰδσὶν ὕλον τέρας* etiam Codd. Orphei Argon. 974. (979.) ubi VV. DD. correxerunt *τρισοκάρηνος*. Sed *κάρηνον* et hinc composita nimis nota fuere librariis, quam ut causa excogitari possit, cur pro iis omnes *τρικέφαλον*, *πεντηκοντακέφαλος* et similia scriberent. Potuit autem de metro sollicitudo facere, ut quemadmodum recentiore aetate VV. DD., sic veteris aevi librorum unus et alter pro *τρικέφαλος* scribendum censerent *τρικάρηνος*, et sic porro. Prorsus autem adsentimur Muetzellio, docte hac de re disputanti p. 449 seq. illam de metro sollicitudinem nobis demere debere Homeri et aliorum *Κεφαλλῶν*, *Κεφαλλήνας*, (Vid. II. B. 631. Od. Ω. 376. Sophocles apud Eustath. p. 1396, 9,) cum eius populi nomen a *κέφαλος κεφαλῆ* repetendum esse consentiant Strabo X.

μιχθεὶς Καλλιρῶη κούρη κλυτοῦ ᾽Ωκεανοῖο.
 τὸν μὲν ἄρ' ἐξενάριξε βίη Ἑρακληΐη,
 290 βουστὶ πάρ' εἰλιπόδεσσι, περιρρύτῳ εἰν Ἑρυθείη,
 ἤματι τῷ, ὅτε περ βοῦς ἤλασεν εὐρυμετώπους
 Τίρυνθ' εἰς ἱερὴν, διαβὰς πόρον ᾽Ωκεανοῖο,
 ᾽Ορθον τε κτείνας, καὶ βουκόλον Εὐρυτίωνα,

VARIÆ LECTIONES.

p. 699. B. Eraphroditus apud Etym. M. p. 507. 26. Schol. A. ad Il. B. 631. Eustath. l. c. et p. 1890. 3. Steph. Byz. v. κράνιοι. Denique rem conficit, citatus item a Muetzello, versus Aristophanis l. c. πῶς οὖν Κυνὸς βορὰν σιτούμενος μάχηι συ κνωκεφάλῳ, ubi dubium non est, quin, metro sic exigente, κνωκεφάλῳ pronunciarint. Ergo neque nos dubitavimus et hęc et infra v. 312. Codicum tantum non omnium scripturam sequi, nisi quod e recentiorum consuetudine, λ etiam scribendo geminantium, τρικέφαλλον et πεντηκοντακέφαλλον scripsimus.

vs. 288. abest a Med. Flor. A. D. F. Par. E. F. H. Bas. Iunt. 1. 2. Froh. In aliis tum SS. tum Edd. praepostere post v. 279 exstat. Sed eum h. l. exhibent Flor. B. C. E. Vat Par. D. G. I. Rehd. R. S. κλειτῆ Flor. E. abest κλ. a Vat. vs. 289. ἄρ' abest a Par. C. D. G. Rehd. ἐξενάριξε Trinc. Ἑρακλειῆ Par. H. et hoc velle videtur lectio in Par. A. Ald. Ἑρακλειῆ.

vs. 290. βουστὶν ἐπ' εἰλ. Med. Flor. F. Vat. Par. E. H. Iunt. 1. 2. ut apud Hom. Il. Z. 424. εἰλιπόδεσσι Par. B. D. Rehd. εἰλοπόδεσσι Med. Iunt. 1. 2. de qua forma vide Muetzell. p. 203. πολυρρύτῳ Flor. B. πολυρρύτῳ Par. A. εἰν Ἑρυθ. abest a Vat. ἐν Ἑρυθ. Flor. E. F. Par. C. Iunt. 1. 2.

vs. 291. περὶ βοῦς Vat. et sic erat in Par. E. sed corrector ε in περὶ delevit.

vs. 293 seq. abstant a Vat. In Par. E. primum aberant, sed post additi sunt. vs. 293. ᾽Ορθον, quod dedimus, habent Flor. A. B. C. D. F. Neap. Ven. Vat. Goettl. R. S. Par. B. C. D. F. G. Ald. et hinc Edd. deinceps usque ad Robinsonum, qui ᾽Ορθρον recepit e Bodl. ut iam olim correctum voluerat Guyetus. Alterius formae corruptela est ᾽Ορθην in Taur. Flor. E. Par. I. Geryonis cani nomen ᾽Ορθρον tribuunt etiam Schol. ad Pindari Isthm. I. 15. ubi versus citatur, Schol. A. ad Il. X. 29. Eustath. p. 1332. 11. 1967. 28. Schol. Platon. p. 427. Bekk. Eudocia p. 159. 214 seq. 256. 376. Ceterum ᾽Ορθρον non solus habet Bodl. sed sic scriptum etiam in Vat. meo, Rehd. (sed erasa litera ρ) Par. E. item A., qui tamen v. 309. ᾽Ορθρον. Hoc agnoscunt Schol. et Allegor. ad h. l. alterum Schol. et Alleg. ad v. 327. Variat item in forma nominis Codicum scriptura in Apollod. II. v. 10. Schol. Plat. l. c. Schol. ad Apollon. Rh. IV. 1399. Tzetz. Chiliad. II. 36. 333. Apud Palaephat. c. 40. p. 50. Ed. Gal. p. 75. Fisch. pro vulgato ex corruptela ᾽Ωρος, meliores Codd. cum Schol. B. ad Il. Θ. 368. ᾽Ορθες. Restitutum hęc etiam a

σταθμῶ ἐν ἠερόντι, πέρην κλυτοῦ Ὠκεανοῖο.

- 295 Ἥ δ' ἔτεκ' ἄλλο πέλωρον, ἀμήχανον, οὐδὲν ἑοικὸς
 θνητοῖς ἀνθρώποις, οὐδ' ἀθανάτοισι θεοῖσι,
 σπῆϊ ἐνὶ γλαφυρῶ, θείην κρατερόφρον' Ἐχιδναν,
 ἥμισυ μὲν νύμφην ἐλικώπιδα, καλλιπάρηον,
 ἥμισυ δ' αὐτε πέλωρον ὄφιν, δεινόν τε μέγαν τε,
 300 παικίλον, ὠμιστήν, ζαθέης ὑπὸ κεύθεσι γαίης·
 ἔνθα δέ οἱ σπέος ἐστὶ κάτω κοίλῃ ὑπὸ πέτρῃ,
 τηλοῦ ἀπ' ἀθανάτων τε θεῶν, θνητῶν τ' ἀνθρώπων·
 ἐνθ' ἄρα οἱ δάσσαντο θεοὶ κλυτὰ δώματα ναίειν.
 ἣ δ' ἔρυτ' εἰν Ἀρίμοισιν ὑπὸ χθόνα λυγρῇ Ἐχιδνα,
 305 ἀθάνατος νύμφη καὶ ἀγῆραος ἤματα πάντα.

VARIAE LECTIONES.

Goettlingio Ὅρθον, Hermannus in Goettlingianae Censura vix posse haberi veram formam ait, quod nimium simile sit adiectivo. Paulo levior mihi illa ratio videtur. ἰδὲ pro καὶ Rehd.

vs. 294. ἠερόντι Flor. F. περὶ κλυτοῦ Par. D. G. περικλυτοῦ Rehd.

vs. 295. ἣ δ' ἔτεκ' Par. C. ἣ δὲ τέκεν Par. A. ἣ δ' ἔτεκεν Ald. ἣ δ' ἔτεκεν Trinc. ἀμήχανος Trinc. οὐδὲ ἑοικὸς Par. C. quae possit vera lectio haberi ob digamma.

vs. 296. θεοῖσιν Flor. A.

vs. 297. σπῆϊ rectius visum H. Stephano Indice in Thesaur. P. II, p. 53. sed vulgatum firmant loci Homeri II. Σ. 402. Ω. 85. ἐν γλαφ. Flor. D. Par. B. C. καρτερόφρον' Ἐχ. Flor. B. Par. F. Frob.

vs. 298. ἐλικώπιδα Par. I. ἐλικόπιδα Iunt. 1. 2. Frob.

vs. 299. ἥμισυ μὲν νύμφην πέλωρον ὄφιν δ. τ. μ. τ. Flor. D.

vs. 300. ὠμιστήν Par. B. ὠμιστήν

Trinc. ζαθέης Flor. A. Par. B. Bodl. κευθμῶσι Par. F. κεύθμοσι Bodl. quorum prius metri ratio h. l., alterum sermonis usus reprobatur. Fuit enim κευθμῶν, ἄνος, non κεύθμονος. Conf. Od. K. 283. N. 367.

vs. 301—305. in Taur. et Rehd. hoc ordine leguntur 303—305. 301. 302. VV. DD. aliter alii transponendos censuerunt. Conf. infra Commentarius.

vs. 301. ἔνθα οἱ Vat. Guyetus corrigendum ἔνθα δὴ οἱ censebat. Sed ferri hoc nequit, cum οἱ digamma habuerit. κάτω abest a Par. D. κοίλῃν ὑπὸ πέτρῃν Par. B. F.

vs. 303. ἐν δ' ἄρα Par. B. Bodl. δάσσαντο Flor. B. D. Neap. Par. A. Bodl. Ald. Trinc. δάσαντα Par. F.

vs. 304. Ἀρίμοισιν Par. B. λυγρῇ Ἐχ. Flor. E. λυγρῶν Ἐχ. Flor. B. Par. B. λυγρῇ Ἐχ. Par. F.

vs. 305. ἀγῆραος Par. I. Reg. Soc. Habuit hoc etiam Flor. E. sed ibi corre-

Τῆ δὲ Τυφάονά Φασι μιγήμεναι ἐν Φιλότητι,
δεινὸν θ' ὑβριστὴν τ' ἄνεμον ἐλικώπιδι κούρη
ἢ δ' ὑποκουσαμένη τέκετο κρατερόφρονα τέκνα.

"Ορθον μὲν πρῶτον κύνα γείνατο Γηρυονήϊ

310 δεύτερον αὐτὶς ἔτικτεν ἀμήχανον, οὔτι φατειὸν,
Κέρβερον ὠμηστὴν, Ἄϊδεω κύνα χαλκέφωνον,
πεντηκοντακέφαλλον, ἀναιδέα τε κράτερον τε
τὸ τρίτον Ἐδρην αὐτὶς ἐγείνατο, λύγρ' εἰδυῖαν,

VARIAE LECTIONES.

ctum ἀγῆραος, ut habent ceteri omnes scripti, pariterque editi, inde ab Aldo ad Schrevel. cuius vitium editionis ἀγῆρατος in alios deinceps migravit, correctum demum a Wolfio.

vs. 306. τῆδε Flor. E. Par. C. Τυφάωνα Ald. Trinc. Steph. Commel. Τυφάεα Ed. Farreana, incertum an ex Codice. Mei quidem omnes Τυφάονα. ἐνὶ φιλοτ. Rehd.

vs. 307. δεινὸν ὑβριστὴν Par. C. δεινὸν δ' ὑβριστὴν Par. I. Post ὑβριστὴν abest τ' a Florentinis omnibus. Par. D. G. H. I. Rehd. Ald. Iunt. 1. 2. Frob. Trinc. Steph. Comm. ἄνομον, ut Edd. illae, habent Flor. A. B. C. D. F. Med. Neap. Vat. Par. C. D. E. G. H. Bodl. R. S. Rehd. ἄνομον (sic) Par. I. Docent Scholia iam antiquitus alios ἄνεμον, alios ἄνομον scripsisse. Tueri studuit ἄνομον Muetzellius p. 256 seq. Sed videtur κούρη oppositum sibi postulare ἄνεμον, est que ἄνομος vocabulum magis Atticorum et Oratorum, quam Hesiodi. Tum ut ἄνεμον, oblatum a Flor. E. Par. A. B. F. receptum ab Heinsio et ceteris hunc secutis Editoribus, retineamus, faciunt infra de Typhaone memorata v. 850 seqq. et inprimis. v. 869, ubi pater ille ventorum dicitur. θ' ἐλικ. Flor. C. E. Par. B. C. D. G. Bodl. R. S. ἐλικώπιδι κούρη Par. B.

ἐλικώπιδι κ. Frob. Iunt. 1. 2. ἐλ. νύμφη Bodl. item Flor. C. sed in huius margine est γρ. κούρη.

vs. 308. ὑποκουσαμένη quamvis invitis Codd. scribendum duxi cum Dindorfio et Goettl. ob u longum in κύω secundo. Vid. Hermann. Opusc. I. 335. ὑποκουσαμένη Flor. A. B. F. Frob. Ceteri SS. et Edd. ὑποκουσαμένη. καρτερόφρονα Par. D. Rehd.

vs. 309. "Ορθρον Flor. C. D. Par. B. I. Γηρυονήα Flor. C. sed eadem manu supra α scriptum ε.

vs. 310. φατεινὸν Flor. A. Par. B. φαεινὸν Bodl.

vs. 311. ἀϊδεο Par. H.

vs. 312. πεντηκοντακέφαλλον recepit e Flor. B. D. E. Neap. Vat. Par. A. B. D. E. F. G. H. I. Bodl. R. S. Rehd., habentque sic etiam Ald. Iunt. 1. 2. Frob. πεντηκοντακέφαλον Flor. C. F. Par. C. Rehd. πεντηκοντακάρηνον Flor. A. Trinc. et hinc ceterae Edd. Dictum ab Hesiodo πεντηκοντακάρηνον Cerberum ait Schol. Soph. ad Trachin. v. 1092. Itaque hoc pro altero maluere quidam iam antiquitus, ἀνειδέα Flor. A. ἀναιδέα Par. I. abest prius τσ a Par. H. I. κάρτερον Rehd.

vs. 315. potest antiquitus fuisse λύγρᾳ Εἰδυῖαν.

- Λερναίην, ἣν θρέψε θεὰ λευκώλενος Ἴηρι,
 315 ἄπλητον κοτέουσα βίη Ἡρακληείη.
 καὶ τὴν μὲν Διὸς υἱὸς ἐνήρατο νηλεῖ χαλκῷ
 Ἀμφιτρωνιάδης σὺν ἀρηϊφίλῳ Ἴολλάῳ
 Ἡρακλῆς, βουλήσιν Ἀθηναίης ἀγελείης.
 ἣ δὲ Χίμαιραν ἔτικτε, πνέουσαν ἀμαιμάκετον πῦρ,
 320 δεινὴν τε, μεγάλην τε, ποδώκεά τε, κρατερὴν τε.
 τῆς δ' ἦν τρεῖς κεφαλαί· μία μὲν χαροποῖο λέοντος,
 ἣ δὲ χιμαίρης, ἣ δ' ὄφις κρατεροῖο δράκοντος.
 [πρόσθε λέων, ὅπιθεν δὲ δράκων, μέσση δὲ χιμαίρα,
 δεινὸν ἀποπνέουσα πυρὸς μένος αἰθομένοιο.]
 325 τὴν μὲν Πήγασος εἶλε, καὶ ἔσθλῶς Βελλεροφόντης.
 ἣ δ' ἄρα Φίξ' ὀλοῆν τέκε, Καδμείοισιν ὄλεθρον,
 Ὅρθῳ ὑποδμηθεῖσα, Νεμειαῖον τε λέοντα,

VARIAE LECTIONES.

- vs. 314. θρέψαι Par. A. Flor. E. F. Rehd. μέση Flor. C. F. Vat.
 vs. 315. ἄπλητον omnes SS. et Edd. Par. E. De hoc et seq. v. conf. infra
 neque iusta apparet illud in ἄπληστον mu- Commentarius.
 tandi causa. Conf. supra dicta ad v. 151. vs. 324. abest a Flor. B. Par. C.
 vs. 316. ἐνήρατο Flor. D. ἀποπνέουσα Par. G. ἀπὸ πνέουσα Rehd.
 vs. 317. Ἀμφιτρωνιάδης Flor. C. Par. vs. 325. ἀελλεροφόντης Flor. F.
 G. Rehd. Ἀμφιτρωνιάδης Flor. D. Vat. vs. 326 Σφιγγ' ὄλ. Flor. B. C. E.
 Ἀμφιτριονιάδης Trinc. item F. (sed in margine alia manu γρ.
 vs. 318. Ἡρακλείης Par. I. ἀγελείης Φίξ') Neap. Vat. Par. A. B. D. E. F.
 Par. B. G. H. I. Bodl. R. S. Ald. et praeter
 vs. 319. ἀμαιμάκετον Par. A. Ald. Trinc. omnes Edd. ante Graevianam.
 Trinc. Φίγγ' ὄλ. Par. C. Rehd. ἣ δ' ἄρ' ἀφίκοντο
 vs. 320. ποδώκεάν τε Flor. C. E. Par. τέκεν κ. ὄλ. Flor. D. Φίξ' ὄλοῆν, quod
 G. Rehd. primus post Trinc. Graevius restituit,
 vs. 321. τῆς δ' αὖ τρεῖς κεφ. Flor. Flor. A. et Scholia agnoscunt. Cognata
 B. Bodl. quod quodammodo placuit Hey- sunt πνίγω, φίγγω, σφιγγω. A φίγγω
 nio Comment. Goetting. T. II. p. 144. antiquiores formae sunt φίγγ' (vid. Plato
 vs. 322. χιμαίρας Flor. B. in Cratylō p. 414. H. Steph.) et Boeotica
 vs. 323. ὅπιθε δράκων Flor. B. ὑπισθε φίξ, ἴκος, unde Φίκιον monti Boeotiae
 δράκων Med. Flor. D. Vat. Par. C. D. nomen. Sc. v. 33. Conf. Muetzell. p. 343.
 E. G. H. Bodl. Iunt. 1. 2. ὑπισθε δὲ δρ. vs. 327. Ὅρθῳ Florentini omnes Vat.

τόν ῥ' Ἥρη θρέψασα, Δίδε κυδρὴ παράκοιτις,
 γουνοῖσιν κατένασσε Νεμείης, πῆμ' ἀνθρώποις.
 330 ἔνθ' ἄρ' ὄγ' οἰκείων ἔλεφαίρετο Φῦλ' ἀνθρώπων,
 κοιρανέων Τρητοῖο, Νεμείης, ἠδ' Ἀπέσσαντος
 ἀλλά ἐ' ἰς ἐδάμασσε βίης Ἡρακληΐης.

Κητῷ δ' ὀπλότατον, Φόρκυι Φιλότητι μργεῖσα,
 γείνατο δεινὸν ὄφιν, δες ἐρεμνῆς κεύθεσι γαίης
 335 πείρασιν ἐν μεγάλοις παυχρῦσεα μῆλα Φυλάσσει.
 τοῦτο μὲν ἐκ Κητοῦς καὶ Φόρκυος γένος ἐστί.

VARIAE LECTIONES.

Neap. Par. C. D. E. F. H. I. Ald. et reliquae Edd. usque ad Robinson. Conf. supra dd. ad v. 309. *Νεμειῶν τε* Par. D. G. Rehd.

vs. 328. τὸν δ' Ἥρη Flor. A. Par. C. Trinc. τὸν Ἥρη Par. G. et nescio an sic profectum ab Hesiodo. *κυδρὴ* malui ab longe pluribus oblatum Codicibus. Legitur *Δίδε κυδρὴ παράκοιτις*, ut hic et *Ἔργ.* v. 235, ita quoque II. Σ. 184. ubi nulla ab Heynio Codicum variatio notata est. Hic *κυδρὴ* est in Flor. C. F. Neap. Par. H. I. Bodl. habentque sic etiam Aldina et reliquae Edd. ante Graevium, a quo primum *κυδρὴ* positum, haud perperam quidem, attamen haud satis iustam ob causam, quod *κυδρὴ* vocem nihili haberet. Vide in hoc redarguentes eum Ruhnken. Ep. Crit. I. p. 87. Buttman. Lexil. T. I. p. 206.

vs. 329. *γουνοῖσι* Flor. D. E. F. Vat. Par. B. C. E. Rehd. Iunt. 1. 2. Frob. *Νεμειοῖς* Rehd.

vs. 330. *ἐλεφαίρατο*, ut Etym. M. p. 329. Rehd. 27. *ἐλεφάρετο* Flor. E. *ἐλεφάρετο* Iunt. 1. 2. Frob.

vs. 331. *Τρητοῖο Νεμείης* Edd. ante Robinsonum, a Basil. aliisque interpre-

tibus redditum *caeterosae Nemeae*. *Τρητοῖο* nomen proprium primus restituit Robinsonus; sed sic reponendum iam alii viderant. Conf. Boissonadius p. 167. *Τρητοῖο* Flor. D. E. *ἀπέσαντο* Par. B. *Ἀπέσσαντος* Rehd. Iunt. 1. 2.

vs. 332. *ἐ* abest a Frob. *ἐδάμασε* Rehd.

vs. 333. citat Lascaris Gramm. I. III. B. VIII. f. v. ut slecti probet non modo *ὁ Φόρκυς, τοῦ Φόρκυος, τῷ Φόρκυϊ*, sed etiam *τοῦ Φόρκυ, τῷ Φόρκυ, agnoscitque* hic *Φόρκυ* etiam Flor. B. vitiose *Φόρκυι* Par. F. Ald. Iunt. 1. 2. Frob. item Bas. ubi tamen interpres *Phorco*. Ceteri autem Scripti et Edd. *Φόρκυϊ*, pro quo primum Wolfius recte reposuit *Φόρκυ*. Principio versus *ὀπλότατον* Vat. Mire Guyetus *ὀπλότατον* nomen habuit proprium.

vs. 334. *ἐρεμνοῖς* Par. C. *κεύθει* Flor. C. *κεύθεσι* Par. B. *κευθεσι* Par. F.

vs. 336. *Κητοῦς τε καὶ* Med. Flor. A. F. Vat. Par. E. Iunt. 1. 2. Frob. *Κητοῦς καὶ* Par. D. G. Rehd. *Κητοῦς καὶ ἐκ* Par. B. F. Bodl. *Φόρκυος* Ven. Med. Par. H. Bodl. Trinc. Steph. ex quibus variationibus colligas fuisse in quibusdam exemplis verum sic conce-

Τηθὺς δ' Ὀκεανῶ Ποταμοὺς τέκε δινήεντας,
 Νεῖλόν τ', Ἀλφειὸν τε καὶ Ἡριδανὸν βαθυδίην,
 Στρυμόνα, Μαίανδρόν τε καὶ Ἴστρον καλλιρέεθρον,
 340 Φᾶσίν τε, Ῥήσόν τ', Ἀχελώϊον τ' ἀργυροδίην,
 Νέσσον τε, Ῥοδίον θ', Ἀλιάκμονά θ', Ἐπτάπορόν τε,
 Γρήνικόν τε καὶ Αἴσηπον, θεῖόν τε Σιμοῦντα,
 Πηνεῖόν τε καὶ Ἐρμον, εὐρρέιτην τε Κάϊκον,

VARIÆ LECTIONES.

ptum: τοῦτο μὲν ἐκ Κητοῦς τε καὶ ἐκ Φόρκου γένος ἐστὶ. Venit hoc in mentem etiam Muetzellio, p. 463., sed cui totus versus pravis deberi videtur Grammaticorum studiis.

vs. 339. abest, ut item sequens versus a Flor. F. Par. H.

vs. 340. Ῥήσόν τε καὶ Ἀχ. Flor. C. Par. D. G. Ἀχελώϊον ἀργ. Scripti plerique et ab Aldo inde Edd. omnes, exceptis Gaisf. et Dind. in quibus est Ἀχελῷον τ' ἀργ. ut scribendum censuerant Guyetus et Dawes. Misc. Crit. p. 170. item Wintertoni Editiones, quae Ἀχελώϊον τ' ἀργ. exhibent, prorsus ut habent meliores Codd. Ven. et Flor. A. Scilicet omissum τ' a grammaticis vel librariis de metro sollicitis, quos latuit Ἀχελώϊον potuisse pronunciano quatuor syllabis efferri, pariter ut Ἐργ. 378. πατρώϊον, sequente Φοῖκον, tribus syllabis. Apud Homerum quoque Il. Φ. 194. invenias τῆ οὐδὲ κρείων Ἀχελώϊος Φισοφαρίζει. Similiter apud Hesiodum in Eoeis est Μινυήϊου sequente καὶ quadrisyllabum. Talia autem veteres pronunciano sic, ni fallor, contrahebant, ut tamen post ω vel η sonus τοῦ εἰ audiretur: at Ἀχελῷον vel Μινυήϊον scribere antiquorum nemini, puto, in mentem venisset. Conf. Muetzell. p. 96 seq.

vs. 341. Νέσσον τε Flor. C. Par. D. G. Rehd. Ῥοδίον θ' omnes Codd. et Schol. quamvis secundum Grammaticos scribendum προπαροξυτόνως fuisset Ῥοδίον. Vid. Schol. V. ad Il. M. 22. Apion et Herodian. apud Eustath. p. 890. imit. Philoponus apud eundem p. 906. 56. Arcadius p. 39. 18 seq. Parendum his duxi cum Goettlingio. Conf. Heyn. ad Hom. l. c. Ῥοδίον τε Διάκμονα Flor. B. Par. B.

vs. 342. Αἴσιπον Par. F. In θεῖόν τε Σιμοῦντα Codd. nihil variant et sic plane citat Schol. Ven. ad Il. M. 22. Est autem Σιμοῦντα forma contracta, qualem antiquiores scribendo admisisse vix censeas. Hoc motus Franckius ad H. Hom. in Apoll. Del. 36. legendum coniecit θεῖον Σιμόντα: bene, iudice Goettlingio. Praeferam equidem, quod Hermannus in Censura Goettlingianae proposuit, Σιμόντα τε θεῖον. Sed hoc antiquitus sic scriptum mutandi causa librariis nullā esse potuit. Potius dicas scriptum ab his Σιμοῦντα, censentibus Σιμόντα metro salvo stare non posse. At vero sic scriptum antiquiores ita, ni fallor, pronunciarunt, ac si essent tres syllabae: quarum tamen media an plane ut ου pronunciana fuerit, incertum est. Σιμοῦντα nihilominus relinquendum duxi.

vs. 343. καὶ ἔρμον Par. H. εὐρρυτον

Σαγγάριόν τε μέγαν, Λάδωνά τε, Παρθενίον τε,
345 Εϋήνόν τε καὶ Ἄλδησκον, θεῖόν τε Σκάμανδρον.

Τίκτε δὲ θυγατέρων ἱερὸν γένος, αἶ κατὰ γαίαν
ἄνδρας κουρίζουσι σὺν Ἀπόλλωνι ἄνακτι,
καὶ ποταμοῖς· ταύτην δὲ Διὸς πάρα μοῖραν ἔχουσι·
Πειθῷ τ', Ἀδμήτη τε, Ἰάνθη τ', Ἥλεκτρη τε,

350 Δωρίς τε, Πρυμνώ τε καὶ Οὐρανίη θεοειδής,
Ἰσπῶ τε, Κλυμένη τε, Ῥόδειά τε, Καλλιρόη τε,

VARIAE LECTIONES.

Flor. B. Par. B. εὐρείην Flor. E. Par. I. εὐρείτην Par. A. Frob. Bas. εὐρείτην Flor. F. Rehd. Ald. Iunt. 1. 2. Κάικον Flor. B. Par. B.

vs. 344. Παρθέλλιόν τε Flor. C.

vs. 345. Ἄλδησκον recepimus ex Ven. Flor. A. C. Par. C. D. H. Rehd. Ἄλδισκον Trinc. Ceteri SS. et Edd. Ἄρδησκον, ut habet etiam Venetum Schottiorum exemplar. Sed Cantabrigiense exhibet Ἄρδῆσκοις. Ab iotacismo profectum est, ut Trincav. Ἄλδισκον, ita Bodleiani Codicis Ἄρδισκον. Similes varietates e Dionysii Periegetae Codicibus et interpretibus notavit Bernhardy ad eius poëtae v. 314. p. 597. Attamen mihi quidem dubium non est, quin vera ibi lectio sit Ἄλδῆσκοιοι, favente etiam, si quid video, varietate ibi quorundam Codicum et paraphrasis Ἄλδῆσκοιο. Tum apud Suidam quoque Ἄλδῆσκοις oppidi nomen, idemque fluminis agnoscitur. Guyetus ab ἄρδῆ repetiit ἀρδάω, ἀρδήσω, ἀρδήσκω, Ἄρδησκοις. Sed potest similiter altera forma ab ἄλδω repeti. Tum incertum est, sitne nomen Graecum, an barbarum. Κάμανδρον Ven. quae videtur utique antiquior forma fuisse.

vs. 347. κουρίζουσι σὺν Ἀπόλλωνι

ἄνακτι, quam lectionem observatio digammi commendat, exhibent Flor. B. C. D. Neap. Vat. Par. A. C. D. E. G. H. I. Bodl. Ald. Bas. Frob. Iunt. 1. 2. recepere etiam Gaisf. Boisson. Dind. Goettl. κουρίζουσι καὶ σὺν Ἀπ. ἄν. Par. B. κουρίζουσι Ἀπόλλωνι ξὺν ἄνακτι. Ven. Flor. A. E. F. Par. F. R. S. Trinc. et hinc Edd. ante Gaisf.

vs. 348. Διδὸς παρὰ Par. B. G. H. I. Rehd. περὶ Διδὸς Flor. F. ἔχουσι Flor. A. C. F. Vat. Par. E. Iunt. 1. 2.

vs. 349. Ἀτμήτη Par. C. Ἀδμήτη τ' I. Flor. B. Ἰάνθη Par. B. Est *Ianthe* puellae nomen etiam apud Ovid. Met. IX. 714.

vs. 350. Οὐρανία Rehd.

vs. 351. Κταμένη τε Flor. B. Κλυμένη, Ῥοδία τε Flor. E. Ῥοδία τε etiam Flor. C. E. F. Neap. Par. A. D. E. H. I. Bodl. R. S. Rehd. Ald. et Edd. fere omnes ante Gaisf. Ῥοδία τε Par. G. Ῥοδειά τε, quod ex H. in Cer. v. 419. restituendum vidit Ruhnck. ad eum locum, plane exhibent Flor. A. B. D. Vat. Par. B. C. F. et sic legerant Pylades Brixianus Geneal. L. III. p. 469, et Gyraldus H. D. p. 175. A. Καλλιρόη τε Rehd. Bas.

Ζευξώ τε, Κλυτή τε, Ἰδυία τε, Παισιθόη τε,
 Πληξαύρη τε, Γαλαξαύρη τ', ἔρατῆ τε Διώνη,
 Μηλόβοσις τε, Θόη τε καὶ εὐειδῆς Πολυδώρη,
 355 Κερκῆϊς τε, Φυῖν ἔρατῆ, Πλουτώ τε βοῶπις,
 Περσηίς τ', Ἰάνειρά τ', Ἀκάστη τε, Ξάνθη τε,
 Πετραίη τ' ἑρέεσσα, Μενεσθώ τ', Εὐρώπη τε,
 Μῆτις τ', Εὐρυνόμη τε, Τελεσθώ τε κροκόπεπλος,
 Χρυσῆϊς τ', Ἀσίη τε καὶ ἡμερέεσσα. Καλυψώ,

VARIAS LECTIONES.

- vs. 352. Κλυτή τε, Εἰδυία τε Flor. R. S. Ἰγάνειρά τε Par. I. Ξανθή τε
 A. Bodl. quae lectiones natae ex igno- Par. H.
 ratione digamma. Conf. infra v. 960.
 Muetzell. p. 229. Ἰδυία, Παισιθόη τε
 vs. 357. Πετρήη Flor. D. Πετραίης
 Par. G. Rehd. Παισιθόη τε etiam Flor. Trinc. ἑρέεσσα Rehd. Μενεθώ Flor. A.
 F. Vat. Par. C. D. E. H. Ex Scholiis Menestώ Ven. et hinc Goettling. contra
 ad h. l. liquet varias lectiones fuisse quem docta est Muetzellii p. 149. de nomi-
 Παισιθέη, Παισιθόη et Παισιθόη, quae nibus femininis in ὄξεuntibus disputatio.
 scripturae commodam singulae explica-
 tionem habent. Vid. Muetzell. p. 217.
 468.
 vs. 353. Πληξαύρη Vat. Γαλαξαύρη
 Flor. D. Γαλαξαύρη Vat. Γαλαξάρη Par.
 B. Γαλαξόρη Flor. F. Par. E. Γαλαξόρη
 θ' Par. H. Guyetus tentabat Μαλαξαύρη,
 praeter necessitatem. Cognata χαλάω
 et γαλάω, γαλάζω, γάλαξις. τε ante
 ἔρατῆ Flor. C. D. E. et sic, inde a Com-
 melino, Edd. pleraeque ante Robinso-
 num, qui ex Ald. aliisque antiquioribus
 τ' ἔρατῆ restituit. Διώνη a Vat. abest.
 Διόνη Par. E.
 vs. 354. βοή τε Par. A. F. H. Ald.
 Iunt. I. 2. Frob. εὐνόη Flor. A.
 vs. 355. Κερκῆϊς Vat. Κερκῆϊς Par.
 H. Κερκῆϊς Iunt. 1. 2. Frob. ἔρατῆν
 Par. A. Ald. Bas. Πλουτή τε Flor. F.
 Par. H.
 vs. 356. Περσηίς τ' ἑρέεσσα, Ἀκ.
 R. S. Ἰγάνειρά τε Par. I. Ξανθή τε
 Par. H.
 vs. 357. Πετρήη Flor. D. Πετραίης
 Trinc. ἑρέεσσα Rehd. Μενεθώ Flor. A.
 Menestώ Ven. et hinc Goettling. contra
 quem docta est Muetzellii p. 149. de nomi-
 nibus femininis in ὄξεuntibus disputatio.
 vs. 358. Μῆτις, Εὐρον. Flor. E. Par.
 I. Εὐρυνόη Vat. Τελεθώ Flor. E. τελεθώ
 Flor. D. Par. I. τελεστώ Ven. Taur.
 Med. Vat. Par. E. H. Bodl. Rehd. in
 margine, Iunt. 1. 2. Frob. Receipt
 hoc Goettlingius: at tuitus vulgatam est
 Muetzellius l. c. cui ductum nomen a
 τελεσθῆναι videtur. κροκόπαλος Flor. D.
 vs. 359. Χρυσῆϊς, quod Nymphae no-
 men habet Hom. H. in Cer. 421. etiam
 Hesiodo restituendum duxi cum Her-
 manno, Gaisf. Dind. Goettl. praesertim
 proxime accedente ad hanc lectionem
 aliquot Codicum scriptura. Namque est
 χρυσῆϊς θ' (sic) in Par. H. Κρυσῆϊς τ'
 in Ven. Flor. A. F. Pag. E, ut in Iunt.
 1. 2. Frob. agnoscuntque id Scholia ad
 h. l. Κρυσῆϊς τ' in Flor. E. Taur. Par. I.
 Κρυσῆϊς τε in Flor. C. D. Favent etiam,
 quae, ducta item, ut videtur, e Codicibus,
 nomina exstant apud Pyladem Brixia-
 num L. III. p. 469. Chreseis, apud

- 360 Εὐδῶρη τε, Τύχη τε καὶ Ἀμφιρῶ, Ὀκυρόη τε,
καὶ Στύξ, ἣ δὴ σφῶν προφερεστάτη ἐστὶν ἀπασῶν.
αὐταὶ δ' Ὀκεανοῦ καὶ Τηθύος ἐξεγένοντο
πρῆβύταται κοῦραι· πολλαὶ γε μὲν εἰσι καὶ ἄλλαι.
τρὶς γὰρ χίλιαί εἰσι τανύσφυροι Ὀκεανῖναι,
365 αἶ ῥα πολυσπερές γαῖαν καὶ βένθεα λίμνης
πάντη ὁμῶς ἐφέπουσι, θεάων ἀγλαὰ τέκνα.
τόσσοι δ' αὖθ' ἕτεροι ποταμοὶ καναχηδὰ ῥέοντες,
υἱέες Ὀκεανοῦ, τοὺς γείνατο πότνια Τηθύς
τῶν ὄνομ' ἀργαλέον πάντων βροτῶν ἄνδρα ἐνίσπειν,

VARIAE LECTIONES.

- Lilium Gyraldum Dial. Deor. hist. p. 175. vs. 364. τρεῖς γὰρ Flor. D. Par. C. B. *Chrysis*. Quod Heynio placuit, *Κρησσις τε* est in Flor. B. Par. B. Bodl. Mombritius etiam *Creseis*. *Κρησσις τε* Vat. *Criseis que* Basil. interpres; *Κρησσις* Trinc. Boissonadius post Naeckium in Choerilo p. 125. praefendum ac recipiendum duxit *Κρησσις τ*. Aldina lectio *Κρησίη τ'*, ab Edd. usque ad Gaisford. retenta, in Codd. exhibetur Neap. Par. A. C. F. G. Reg. Soc. Est *Κρησίη τ'* in Vat. Goettl. Rehd. Par. D. item in glossa Par. G, ubi explicatur *δ κβρος*.
vs. 360. Ἀμφιρῶ Par. B. Ἀμφυρῶ Iunt. 1. 2. Frob. Legendum Guyetus coniciebat Ἀμφιρο', Ὀκυρόη τε praeter necessitatem. Minus etiam probabiliter Goettlingius, in Ἀμφιρῶ propter correptam scilicet mediam haerens, vitiosae Iuntinarum lectioni tantum tribuit, ut legendum opinaretur Ἀμφυρῶ, Κρυερή τε vel tale aliquid, merito ob id reprehensus ab Hermanno.
vs. 361. ἣ δὲ σφέων. Par. I. ἣ δὲ σφέων Rehd. ἀπασῶν Vat. ἀπασῶν Par. B.
vs. 363. γέμεν Frob.
- vs. 364. τρεῖς γὰρ Flor. D. Par. C. *τρισχίλια*; γὰρ ἕασι Flor. B. *τρισχίλια* γὰρ εἰσι Par. G, *τρισχίλια* ἔσι (sic) Par. D. *τρισχίλια* εἰσι Rehd. *τανύσφυραι* Flor. B. *τανυεσφύροι* Par. E. Ὀκεανῖναι scripsimus cum Par. G. H. I. Iunt. 1. 2. Dind. Goettl. Ὀκεανίδες habent Flor. B. Par. B. ut Scholia ad Pindari Ol. V. 1. Ceteri SS., ut fere Edd. Ὀκεανῖναι.
vs. 366. ἐφέπουσαι Flor. C.
vs. 367. τόσσον δ' Flor. D. *καναχηδὸν* Par. D. G. Rehd.
vs. 368. υἱές Par. I. Ὀκεανῶτο Par. D.
vs. 369. βροτῶν Iunt. 1. 2. ἄνδρα ἐνίσπειν scripsimus cum Par. G. I. Taur. Rehd. probatum etiam Muetzellio p. 51. pro vulgato ἐνίσπειν. Offensus hiatu Franciskus. ad Callim. p. 104. tentavit ἄνδρα γ' ἐνίσπειν invitis Codicibus et praeter necessitatem. Habet ἄνδρα ἐνίσπειν Med. ἄνδρ' ἕν' ἐνίσπειν Ven. pro quo vitiose Trinc. ἄνδρ' ἕν ἐνίσπειν. Manasse Veneti lectionem e coniectura recente indocti hominis, qui poetarum Veterum sermonem non nosset, facile assentimur Muetzellio l. c. Ex illa autem lectione formatum et receptum a Goettlingio ἄνδρ'

370 οἱ δὲ ἕκαστα ἴσασιν, οἱ ἄν περιναιετάωσι.

Θεία δ' Ἡελίον τε μέγαν, λαμπρὰν τε Σελήνην,
Ἡὼ θ', ἢ πάντεσσιν ἐπιχθονίοισι φαείνει,
ἀθανάτοισ τε θεοῖσι, τοὶ Οὐρανὸν εὐρὺν ἔχουσι,
γείναθ', ὑποδμηθεῖσ' Ὑπερίονος ἐν Φιλότητι.

VARIAE LECTIONES.

ἐνεπιπείν probaturum opinamur neminem, cum hoc sit *conviciis incessere*.

vs. 370. ἕκαστα ἴσασιν scribendum duximus cum Eustathio ad Dionysium Perieg. v. 644. Habuit enim ἴσασιν digamma, ex cuius ignoratione natum est librariorum ἕκαστοι, ut habent Codd. Hesiodi omnes et hinc Edd. οἱ δ' ἕκαστοι Par. H. ἴσασιν cum Eustathio Flor. A. C. D. E. F. Vat. Par. C. E. H. Trinc. Iunt. 1. 2. Steph. recentiorum etiam Wolf. Gaisf. Boisson. Dind. ἴσασ' Flor. B. Par. B. Ceteri SS. et Edd. ἴσασι. οἱ ἄρ περιν. Flor. E. Taur. οἷς ἄν περιν. Flor. B. οἷς ἄν περιν. Par B. ὄσοι περιν. Ven. Med. Vat. Par. E. H. Iunt. 1. 2. Frob. Steph. margo. ὄσοι περιναιετ. Flor. A. F. quorum ille *ναιετάωσιν*, hic *ναιετάουσιν*. οἱ ἄν Rehd. Ceteri SS. οἱ ἄν ut Ald. et hinc ferme Edd. usque ad Goettlingium, qui ὄσοι maluit. *περιναιετάωσιν* Rehd.

vs. 371. Θείαν vitiose Schol. Eurip. ad Phoen. v. 179. p. 630. Valck. et Scholiorum Hesiodi Cod. Cantabr. in Ed. Basil. p. 251. Θείη et λαμπρὴν scripsit Goettlingius. Θείη recipiendum visum etiam Heynio ad Pind. Isthm. V. 1. Sed refragantur tum omnes Hesiodi Codd. tum citantes versum Ammonius v. ἡμέρα, Scholia Vet. ad Pind. Ol. VII. 72. ad Isthm. l. c. Schol. ad Apollon. Rh. IV. 54. Eustath. p. 1527. 57. Longum α finale in huiusmodi nominibus propriis

antiquioribus mirationem facere non debet. Vide, quem docte de hac re disputans Muetzellius p. 140 seqq. citat, Grammaticum Veterem apud Schaeferum ad Greg. Cor. p. 694. Est λαμπρῆς in Solonis Elegis apud Plutarchum in Vita Solonis c. 3. inter omnes Ionicae dialecti formas. Similiter Μαῖρα et Μαῖραν apud Hom. II. Σ. 48. Od. Λ. 326.

vs. 372. Ἡὼ θ' ut Ald. et cett. etiam Trincavellus h. l. qui supra v. 18. rectius Ἡὼ dederat. In Collatione mea Florentinorum ad Editionem facta D. Heinsii, 1603. ubi Ἡὼθ', haud magis quam in illa Parisinorum, facta ad Loesnerianam, ubi secundum Robinsoni correctionem est Ἡὼ θ', aliquid enotatum inveni varietatis, quam tamen adesse verisimile est. Ἡὼ θ' est in Rehd. Conf. supra dd. ad v. 18. ἐπιχθονίῃσι Flor. C.

vs. 373. ἄν ἀθανάτοισ τε θεοῖς Vat. ἀθανάτοισ θεοῖς Par. A. θεοῖσι τοῖ, ut scribendum Wolfius putabat, e Flor. B. recepi. Ceteri omnes θεοῖς, τοῖ. ἔχουσιν Flor. A. Rehd.

vs. 374. ὕπευνηθεῖσ' Aldina primum et hinc praeter Iuntinas Edd. ceterae usque ad Robinsonum, qui ὑποδμηθεῖσ' ex suis Codd. restituit. Sic etiam cum Pindari Schol. ad Ol. I. c. omnes mei Codd. nisi quod ὑποδμηθεῖσα Flor. E. F. Par B. Rehd. ut habent etiam Iunt. 1. 2.

- 375 Κρείω δ' Εὐρυβίη τέκεν ἐν Φιλότητι μιγεῖσα
 Ἄστραϊόν τε μέγαν, Πάλλαντά τε, δῖα θεάων,
 Πέρσην θ', ὃς καὶ πᾶσι μετέπρεπεν ἰδμοσύνησιν.
 Ἄστραϊώ δ' Ἦως ἀνέμους τέκε καρτεροθύμους,
 ἄργέστην Ζέφυρον, Βορέην τ' αἰψηροκέλευθον,

VARIAE LECTIONES.

vs. 375. Cum sit Titanis nomen Κρεῖος, de quo dictum supra ad v. 134., Εὐρυβίη autem nomen Deae, Ponto Terraque genitae (supra v. 239) dubium quidem non est, quin vera hęc lectio sit, a Commelino iam in Annotatione commendata, a nobis post Gaisford. Boissonad. Dind. recepta, faventibus Schol. ad h. l. et Apollod. 1. 2. Κρείω δ' Εὐρυβίη; Codicum tamen nullus, quod sciam, sic plane exhibit. Nam Κρείω Flor. C. D. Par. C. D. Bodl. Κρεῖω Par. B. F., Κρίω Flor. A. B. E. F. Par. H. I., Κρίω, ut Goettl. Parisini ceteri, Vat. R. S. τ' Εὐρυβίη Flor. F. Εὐρυβίη Flor. A. B. C. D. Par. B. D. H. Εὐρίη Flor. E. Par. I. Editionum Ald. et Trinc. Κρίω δ' Εὐρυβίη; Frob. Iunt. 1. 2. Κρίω τ' Εὐρυβίη. In Bas. primum apparet Κρίω δ' Ευρυβίη redditumque Crio Eurubiae peperit. Secundum eandem lectionem Mombricitius: Haud secus Eurubiae peperit tria pignora Crio. Servatum vitium in Commeliniana et Heinsiana: Pasor etiam in Ind. Κρίω feminae nomen. Fuerat tamen iam a Stephano editum Κρίω δ' Εὐρυβίη, quod deinde receptum a Schrevelio, Graevio, Krebsio, Robins. Wolfio. Schmidius et Wintertonus miro errore Κρίω δ' Ευρυβίη. τέκεν ἐν φιλ. quod dedit cum Goettl. obtulerunt Flor. A. B. C. Med. Ven. Vat. Par. B. D. E. G. H. I. Rehd. Iunt. 1. 2. Frob. Trinc. Steph. margo τέκεν φιλ. Flor. F. τέκ' ἐν φιλ. Bodl. ceteri SS., ut serme Edd. τίκτην φιλ.

vs. 376. μέγαν pro μέγαν per errorem Gaisf. et Dind.

vs. 377. Πέρσην ὃς Par. D. Rehd. ὃς πάσαισι Paull. Flor. A. Trinc. Steph. margo. ὃς πάσαισι Flor. B. (sed. πάσαισι ex correctione et καὶ erasum est). Par. B. ὃς γε πάσαισι. Bodl. Videntur ad καὶ offendisse, quod tamen post relativum frequens. Confer citatos a Muetzellio p. 52. versus infra 457 seq. 909 seq. Placuit ὃς πάσαισι tamen etiam Goettlingio, verito scilicet, ut possit πᾶσι de duobus accipi. Sed neque sic accipi hęc necesse est. ἰδμοσύνησι Flor. C. Vat.

vs. 378. Ἄστραϊή Flor. D. καρτεροθύμους Flor. E. καρτερόθυμος Par. C. Sed in margine γρ. καρτεροθύμους.

vs. 379. Ἄργέστην, Ζέφυρον Vat. Par. C. E. Bodl. Ald. Bas. Frob. Trinc. Steph. quos secutus Goettlingius, ut diversos Argesten et Zephyrum etiam Mombricitius habuerat. Nobis potior habita auctoritas Acusilai apud Schol. ad h. l. ἄργέστην Zephyri epitheton censentis, ut est haud dubie infra v. 870. Confer docte de ventorum apud Epicos numero disputantem Muetzellium p. 470 seqq. Βορέαν Par. D. G. Iunt. 1. 2. Βορέην τε αἰψ. Par. H. Βορέην αἰψ. Par. C. Βορέην λαίψηροκέλευθον Par. A. H. Ald. Bas. Frob. Βορέην τε λαίψηροκ. Med. Iunt. 1. 2. Steph. margo. Βορέην τ' ἔψηρο. κέλευθον Trinc.

- 380 καὶ Νότον, ἐν Φιλότητι θεὰ θεῶ εὐνηθεῖσα.
 τοὺς δὲ μετ' ἄστéρα τίκτεν Ἐωσφόρον Ἑργένηια,
 Ἄστρα τε λαμπετόωντα, τὰ τ' Οὐρανὸς ἔστεφάνωται.
 Στύξ δ' ἔτεκ' Ὀκεανοῦ θυγάτηρ, Πάλλαντι μιγεῖσα,
 Ζῆλον καὶ Νίκην καλλίσφυρον ἐν μεγάροισι
- 385 καὶ Κράτος ἠδὲ Βίην, ἀριδείκετα γείνατο τέκνα,
 τῶν οὐκ ἔστ' ἀπάνευθε Διδὸς δόμος, οὐδέ τις ἔδρη,
 οὐδ' ὄδος, ὅππῃ μὴ κείνοις θεὸς ἡγεμονεύῃ,
 ἀλλ' αἰεὶ πᾶρ Ζηνὶ βαρυκτύπῳ ἐδριόωνται.
 ὡς γὰρ ἐβούλευσε Στύξ ἄφθιτος Ὀκεανίην

VARIAE LECTIONES.

- vs. 380. θεὰ θεῶ oblatum a Med. ubi *Victoria* Pallantis et *Stygis* filia memoratur. Verum et tota fabulae ratio *Νίκη*s mentionem hic requirit. καλλίσφυρον Frob. πολύσφυρον Med. Par. B. Iunt. 1. 2. μεγάροισιν Flor. A. C.
- vs. 385. Βίη Vat. Rehd.
- vs. 386 et seq. in Par. B. inverso ordine leguntur. τῶν δ' οὐκ ἔστ' ἀπ. Flor. B. ἀπάνευθεν Iunt. 1. 2. δρόμος Par. H. Iunt. 1. 2. ἔδρη Par. G.
- vs. 387. οὐδ' ὄδοις ὅππῃ δι' ἐκείνων θεὸς ἡγεμονεύει Vat. apud Goettl. et in margine γρ. μετ' ἐκείνους ὅππῃ meus Vat. ὅποι Par. H. Iunt. 1. 2. καῖνος θεὸς Flor. A. D. ἡγεμονεύῃ recepimus e Flor. D. Coniunctivum hic requiri recte docuit Hermannus in Cens. Goettl. Wolfio post Guyetum placuerat ἡγεμονεύοι. Sed optativo locus hic non est, ut neque indicativo, quamquam Codd. tantum non omnes ἡγεμονεύοι exhibent.
- vs. 388. παρὰ Ζηνὶ Rehd. παρ' Ζηνὶ SS. et Edd. plerique; πᾶρ Ζηνὶ rectius Vat. Par. G. Trinc. et recentius Gaisf. Boisson. Dind. Goettl. ἐδριόωνται Par. B. Bodl.
- vs. 389. Ὀκεανίη Par. C. Ὀκεανίην Ald. Ὀκεανίν. (sic) Trinc.
- vs. 380. vs. 381. Ἄστραία τέχ' Ἐωσφόρος Flor. B. Ἐωσφόρος etiam Par. B. Bodl.
- vs. 382. abest a Par. F. οὐρανὸν Par. H. ἔστεφάνωσεν. Flor. A.
- vs. 383. δ' ἔτεκεν παῖς Ὀκεανοῦ Πάλλαντι Flor. B. δ' ἔτεκεν παῖς Ὀκεανοῦ θυγάτηρ Παλλ. Par. B. δ' ἔτεκεν etiam Flor. D. Par. C. Rehd. Iunt. 1. 2. δὲ τέκεν Vat. Par. E.
- vs. 384. Νίκην Flor. B. Vat. Par. B. C. E. Bodl. ut Iunt. 1. 2. Frob. Ceteri recte *Νίκην*, ut iam Ald. et Bas. quam lectionem docte adstruit Muetzell. p. 196 seqq. maxime citatis Bacchylide Anth. Pal. VI. 313. I. Apollod. 1. 2. ubi *Νίκη*, et Latinis, Hygino p. 10. Servio ad Aen. VI. 131., Lactantio Placido ad Statii Achill. III. 83.

- 390 ἡματι τῷ, ὅτε πάντας Ὀλύμπιος ἀστεροπητῆς
ἀθανάτους ἐκάλεσσε θεοὺς ἐς μακρὸν Ὀλυμπον.
εἶπε δ', ὃς ἂν μετὰ εἶο θεῶν Τιτῆσι μάχοιτο,
μή τιν' ἀπορραΐσειν γεράων, τιμὴν δὲ ἕκαστον
ἐξέμεν, ἦν τὸ πάρος γε, μετ' ἀθανάτοισι θεοῖσι·
395 τὸν δ' ἔφαθ', ὅστις ἄτιμος ὑπὸ Κρόνου ἢ δ' ἀγέραςτος,
τιμῆς καὶ γεράων ἐπιβησέμεν, ἧ θέμις ἐστίν.
ἦλθε δ' ἄρα πρώτη Στυξ ἄφθιτος Οὐλυμπόνδε
σὺν σφοῖσιν παίδεσσι, Φίλου διὰ μῆδεα πατρός.
τὴν δὲ Ζεὺς τίμησε, περισσὰ δὲ δῶρα ἔδωκεν.
400 αὐτὴν μὲν γὰρ ἔθηκε θεῶν μέγαν ἔμμεναι ὄρκον,

VARIAE LECTIONES.

- vs. 391. ἐκάλεσε Flor. A. D. Vat. vs. 398. σφοῖσιν, ut legendum iam
Par. C. E. Rehd. Trinc. ἐκάλεσσαν Frob. Guyetus viderat, exhibent Flor. B. (cor-
ἐς μακάρων Ὀλυμπον Flor. A. Trine. rectum ex σφῆσιν) Flor. F. Par. E. σφῆσιν
vs. 392. ἂν abest ab Oporini Ed. ἄδην Flor. A. Ven. σφῆσι Bodl. quod in simili
Trinc. Τιτῆσι Ald. Trinc. Cod. legerat Moschopolus περὶ σχεδ.
vs. 393. ἀποραΐσειν Flor. E. Vat. Par. A. p. 14. 17. R. Steph. p. 16. Ed. Vindob.
Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. Trinc. Steph. σφίσιν Flor. C. σφίσι, ut apud Hesychium
ἀπορήσειν Oporinus, Basileensem secutus T. II. p. 1323, Flor. D. Par. C. Vat.
interpretem, qui reddiderat non cariturus Rehd. Ald. ceteraque antiquiores Edd.
sit miseribus. Pro illo Guyetus metri causa Heins. etiam et Graev. Ceteri Scripti mei
scripsit ἀπορήσειν. A Winterton receptum et Editionum Schmid. Krebs. Robins.
in Ed. ἀπορήσειν correctum est in annota- σφοῖσι, quod ferendum existimavit Wol-
tione. δὲ ἕκαστον abest a Par. B. δ' ἕκαστον fufius intendente posteriorem syllabam cae-
Flor. B. Par. C. θ' ἕκαστον Par. G. Rehd. sura. Receptit hinc etiam Boissonadius:
vs. 394. Hermannus apud Franck. at σφαῖσιν cum Winterton Gaisfordius,
ad Hom. H. in Merc. 478 et in Cens. Dind. Goettl. παίδεσιν Flor. C. E.
Goettl. scriptum a Poëta fuisse putat ἦν vs. 399. δὲ abest a Vat. δῶρα δέδωκεν
vel ὡς τὸ πάρος περ ἐν ἀθ. θεοῖσι; at Codd. Florentini omnes, Med. Neap. Ven.
fatetur tamen posse ferri vulgatam. Codd. Taur. Par. B. C. D. F. I. Rehd. δέδωκε
non variant, nisi quod γε abest a Flor. Vat. Par. G. ut mirum sit Edd. omnes in
C. Par. D. G. Rehd. θεοῖσιν Flor. A. ἔδωκε consensisse. Ceterum dubium non
vs. 395. ἔφαθ' Ald. Bas. Iunt. 1. 2. est deberi alterum librariis, perperam de
Frob. Steph. ἄτιμον Flor. D. ἄτιμος metro sollicitis. Epicorum est ἔδωκε, non
Flor. E. ἀγέραςτος Par. H. δέδωκε.
vs. 397. ἄφθιτον Flor. A. Ven. Bodl. vs. 400. μὲν abest a Par. B. ἔθηκεν
Trinc. Οὐλυμπόν δε Par. H. Rehd.

παῖδας δ' ἤματα πάντα εὐδὸς μεταναίετας εἶναι.
ὡς δ' αὐτως πάντεσσι διαμπερές, ὥσπερ ὑπέστη,
ἐξετέλεσσ'· αὐτὸς δὲ μέγα κρατεῖ, ἦδ' ἀνάσσει.

Φοίβη δ' αὖ Κοίου πολυήρατον ἦλθεν ἐς εὐνήν·

405 κυσαμένη δ' ἤπειτα θεὰ θεοῦ ἐν Φιλότῃ,
Λητῶ κυανόπεπλον ἐγείνατο, μείλιχον αἰεὶ,
ἦπιον ἀνθρώποισι καὶ ἀθανάτοισι θεοῖσι,
μείλιχόν ἐξ ἀρχῆς, ἀγανώτατον ἐντὸς Ὀλύμπου.
γείνατο δ' Ἀστερίην εὐώνυμον, ἣν ποτε Πέρσης

410 ἠγάγετ' ἐς μέγα δῶμα Φίλην κεκλήσθαι ἄκοιτιν.
ἣ δ' ὑποκυσαμένη Ἐκάτην τέκε, τὴν περὶ πάντων

VARIAE LECTIONES.

- vs. 401. εὐδὸς μετὰ ναίεται Par. C. ad Dind. et Goettl. κυσαμένη. δ' ἠέπει-
(sed in margine γρ. εὐδὸς μεταναίετας) τα (sic) Med. quod veri vestigia habere
εὐδὸς μεταναίετας Flor. A. B. D. E. Taur. censet Muetzellius p. 209. Num ut sit
Vat. Par. B. I. Bodl. Trinc. εὐδὸ μ. Par. δ' ἣ ἔπειτα? Boissonadius crasin fecit
F. εὐδὸς Par. E. sed ε posteriorius fuit additum. Certum est ἤπειτα aetatis epi-
Ceteri SS. et Edd. εὐδὸς, quod ser- cae non esse. Sed vide infra dd. ad v. 562.
vandandum duxi, ut simplicius, tametsi ne-
gandum non est formam pronominis per-
sonalis εὐδὸ notam antiquis fuisse. Conf. θεὰ θεῖς Flor. C. Vat. Par. D. H. Rehd.
Apollon. Rh. IV. 803. Apollon. Dysc. de θεὰ θεῶν Flor. F. θεὰ θεῶν Par. E. H.
Pronom. p. 98. C. de Synt. II. 17. p. 130. Bodl. θεοῦ θεὰ Flor. D. θεῶν θεὰ Par. B.
Schol. A. ad Il. B. 239. T. 384. vs. 406. γείνατο Flor. A.
- vs. 402. ὡδ' αὐτως Par. C. G. H. I. vs. 407. in Codice Etym. Magni Pari-
ὅς δ' αὐτ. Cler. et Rob. αὐτως Rehd. sino 2630, quem commemorat Bekkerus
διάμερος Iunt. 2. ut in SS. et Edd. Sed Havniensis Etymol. Annot. ad Etym. M. p. 949. med. citatur,
M. Codex 1971. pro ἀνθρώποισι habet
vs. 403. ἐξετέλεσε Flor. A. ἐξετέ- ἀνθρώποις. Vid. Blockius Ann. ad Etym.
λεσεν Par. E. ἐξετέλεσεν Vat. κρά- M. p. 949. ἦπιον Par. C. G. I. Rehd.
ται Par. B. ἦδ' ἀνάσσει Flor. F. Vat. θεοῖσιν Flor. A. C. Rehd.
Par. E. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. vs. 409. ἀστεραῖην Vat.
Trinc. vs. 410. Κοῖον Par. H. εἰς εὐνήν Vat. vs. 410. ἠγάγετ' ἐς Flor. F. ἠγάγετ'
Rehd. εἰς Par. F. ἠγάγεθ' ὡς Bodl. μέγα abest
vs. 404. Κοῖον Par. H. εἰς εὐνήν Vat. a Par. D. H. Rehd.
Rehd. vs. 411. ἦδ' Par. C. ὑποκυσαμένη
vs. 405. κυσαμένη recepimus e Flor. constantiae causa etiam hīc scripsimus
C. Conf. supra dd. ad v. 308 κισσαμένη cum Dind. et Goettlingio. ὑποκυσαμένη
Flor. A. B. F. Ceteri SS., ut Edd. usque

Ζεὺς Κρονίδης τίμησε, πόρην δὲ οἱ ἀγλαὰ δῶρα,
 μοῖραν ἔχειν γαίης τε καὶ ἀτρυγέτοιο θαλάσσης.
 ἢ δὲ καὶ ἀστερέντος ὑπ' οὐρανοῦ ἔμμορε τιμῆς,
 415 ἀθανάτοις τε θεοῖσι τετιμένη ἐστὶ μάλιστα.
 καὶ γὰρ νῦν ὅτε πού τις ἐπιχθονίων ἀνθρώπων
 ἔρδων ἱερὰ καλὰ κατὰ νόμον ἰλάσκηται,
 κικλήσκει Ἑκάτην· πολλή τέ οἱ ἔσπετο τιμῇ
 ρεῖα μάλ', ᾧ πρόφρων γε θεὰ ὑποδέχεται εὐχὰς,
 420 καὶ τέ οἱ ὄλβον ὀπάζει, ἐπεὶ δύναμις γε πάρεστιν.
 ὅσσοι γὰρ Γαίης τε καὶ Οὐρανοῦ ἐξεγένοντο,
 καὶ τιμὴν ἔλαχον, τούτων ἔχει αἴσαν ἀπάντων.
 οὐδέ τί μιν Κρονίδης ἐβίησατο, οὐδέ τ' ἀπηύρα,

VARIAE LECTIOES.

Flor. A. B. Ceteri omnes SS. et Edd. ὀπαυσαμένην.

vs. 412. πόρε δὲ Flor. E.

vs. 413. Pro ἔχειν est ἔχει apud Schol. ad Eurip. Hippol. vs. 146. 228. ubi versus citatur.

vs. 414. ἢ δὲ Par. I. ἀπ' Οὐρανοῦ Florentini omnes Vat. Par. C. D. E. F. G. H. cui praepositioni tamen locus hic esse vix potest. Edd. omnes cum ceteris meis Scriptis ὑπ' οὐρανοῦ. In nullo est ἐπ' Οὐρανοῦ, ut legendum coniecit Goettlingius. τε θεοῖς Flor. A. B. F. Vat. Par. E. δὲ θεοῖσι Flor. C. Par. G. τετιμένη Flor. A. C. Ven. Par. B. G. τε τιμένη Trinc. τετιμένη Flor. D. E. F. Med. Par. H. I.

vs. 416. ὅτε που τις Rehd. ὅτε που τις Par. H.

vs. 417. ἔρδων pro vulgato ἔρδων recte Par. G. Dind. Goettl. βέζων Flor. A. Ven. Neap. Trinc. Steph. margo. ἔρδων est Hesiodum. Conf. Muettzell. p. 64.

vs. 418. ἔσπεται Flor. C. E. Par. B.

C. D. G. I. Rehd. ἔσπεται Med. Par. H.

vs. 419. οὐ πρόφρων Flor. E. Taur.

Par. C. I. πρόφρων (sic eadem manu)

Flor. C. γε abest a Par. I. ὑπεδέξατο

Flor. A. C. F. ὑποδέξατο Par. H. ὑπο-

δέχεται ex ὑποδέχεται Flor. B.

vs. 420. καὶ οἱ Par. A. Ald. cete-

raeque Edd. ante Robinson. Cuius lecti-

onem καὶ τε οἱ agnoscunt SS. tantum non

omnes. ὀπάζει, quod recte Heynius resti-

tutum voluit, habent Florentini omnes,

Vat. Par. C. E., Schmidii Editio; ὀπάζει

Par. F. ceteri ὀπάζοι, ut Aldus omnesque

hinc Edd. ante Wolf. πάρεστι Rehd.

vs. 421. ὅσοι Flor. E. ἐξ Οὐρανοῦ

Par. D.

vs. 422. ἔχει, ut ceteri, Par. C. sed

manus posterior addidit ν, ut sit ἔχειν

et legitur glossa interlinearis ὡστε.

vs. 423. οὐδέ τι μὴν κρ. Rehd. οὐδὲ

τιμὴν κρ. Par. D. ἐβίησατο Flor. A. E.

Taur. Par. C. ἀπηύδα Par. F.

- ὅσσ' ἔλαχεν Τιτῆσι μετὰ προτέροισι θεοῖσιν,
 425 ἀλλ' ἔχει, ὡς τὸ πρῶτον ἀπ' ἀρχῆς ἔπλετο δασμὸς.
 οὐδ', ὅτι μουνογενῆς, ἦσσαν θεὰ ἔμμορε τιμῆς,
 καὶ γέρας ἐν γαίῃ τε καὶ οὐρανῷ, ἠδὲ θαλάσσῃ·
 ἀλλ' ἔτι καὶ πολὺ μᾶλλον, ἔπειδ' Ἰεὺς τίεται αὐτήν·
 ᾧ δ' ἐθέλει μεγάλως παραγίνεται, ἠδ' ὀνίνησιν.
 430 ἔν τ' ἀγορῇ λαοῖσι μετασπρέπει, ὅν κ' ἐθέλησιν.
 ἠ δ', ὅπότ' ἐς πόλεμον φθισήνορα θωρήσσωται
 ἀνέρες, ἔνθα θεὰ παραγίνεται, οἷς κ' ἐθέλησι,
 νίκην προφρονέως ὀπάσαι καὶ κῦδος ὀρέξαι·
 ἐν τε δίκη βασιλεῦσι παρ' αἰδοίοισι καθίζει.
 435 ἐσθλή δ' αὐθ', ὅπότ' ἄνδρες ἀγῶνι ἀεθλεύωσιν·
 ἔνθα θεὰ καὶ τοῖς παραγίνεται, ἠδ' ὀνίνησι.

VARIAE LECTIONES.

- vs. 424. ὅσσ' ἔλαχε τιμῆσι μετὰ πρώτοισι θεοῖσι Par. F. ἔλαχε Flor. C. D. E. Rehd.
 vs. 425. ἔχειν ὡς τὸ πρῶτον ἀπ' Flor. C., Rehd. ἔχειν etiam Par. D. ὡς τὸ πρῶτον etiam Par. G. ἐξ ἀρχῆς Flor. D. E. Neap. Par. C. I. Fuisse videtur duplex lectio, vulgata et altera haec: ἀλλ' ἔχει ὡς τὸ πρῶτον ἐξ ἀρχῆς ἔπλ. δ. ἔπλετο Flor. A. δασμὸς Flor. C.
 vs. 427. γέρας γαίῃ τε Vat. De hoc versu vid. infra Commentarius.
 vs. 429. ὡς δ' ἐθ Par. B. ἐθέλη Flor. F. Par. H, παραγίνεται Flor. B. Par. B. Dind. Goettl.
 vs. 430. ἐνθ' ἀγορῇ Par. A. Ald. Bas. (interpres etiam ibi) Iunt. 1. 2. Frob. Steph. μετασπρέπει Flor. E. Vat. ᾧ κ' ἐθέλ. Flor. D. ὅν κ' ἐθέλ. Commel. ἐθέλησι Flor. D. E. F.
 vs. 431 et seq. absunt a Flor. D. Iidem in Par. E. primum omissi, deinde ad marginem adscripti sunt. Errorem peperit similis desinentia versuum 430 et 432. In v. 431. ἦν δέ ποτ' ἐς et θωρήσσωται Rehd. θωρήσσωται cum Goettlingio recepimus e Ven. Ceteri θωρήσσωται.
 vs. 432. ἀβέσθαι a Vat. παραγίνε-ται Par. B. Goettl. παραγίνεθ' Par. D. Rehd. οἷς τ' ἐθέλησι Flor. D. ἐθέλησιν Flor. A. B. C. Iunt. 1. 2.
 vs. 433. ὀπάσαι Par. F.
 vs. 434. ἐν δὲ δίκη Flor. D. Par. C. αἰδοίοισι Flor. D. Trinc. καθίζει Flor. C.
 vs. 435. ἐσθλοὶ δ' αὐθ' ὅπότ' ἄνδρες R. S. pro ceterorum omnium ἐσθλή, mutatione arguta quidem, nec tamen probanda. Confer infra v. 439. 444. δ' αὐθ' ὅπότ. Flor. B. C. D. Vat. Par. B. D. G. Rehd. ἐν ἀγῶνι Rehd. ἀεθλεύωσι Flor. C. ἀεθλεύωσιν Flor. D. Rehd. et Par. C. (sed manus posterior superposuit ε) ἀεθλεύωσιν Flor. E. Par. I. ἀεθλεύωσι Par. B. ἀεθλεύωσιν Vat.
 vs. 436. καὶ τοῖσι Flor. B. C. D. Par. A. B. F. I. Rehd. Ald. Bas. Iunt. 1. 2.

- νικήσας δὲ βίη καὶ κάρτει, καλὸν ἄεθλον
 ρεία φέρει χαίρων τε τοκεῦσι δὲ κῦδος ὀπάξει.
 ἐσθλή δ' ἰπήεσσι παρεστάμεν, οἷς κ' ἐθέλησι,
 440 καὶ τοῖς, οἱ γλαυκὴν δυσπέμφελον ἐργάζονται,
 εὔχονται δ' Ἑκάτη καὶ ἔρικτύω Ἐννοσγαίῳ
 ῥηϊδίως δ' ἄγρην κυδρὴ θεὸς ὤπασε πολλήν
 ρεία δ' ἀφείλετο φαινομένην, ἐθέλουσά γε θυμῷ,
 ἐσθλή δ' ἐν σταθμοῖσι σὺν Ἑρμῇ λήϊδ' ἀέξειν,
 445 βουκολίας τ', ἀγέλας τε, καὶ αἰπόλια πλατὲ' αἰγῶν,
 ποιμένας τ' εἰροπόκων ὄϊων, θυμῷ γ' ἐθέλουσα,

VARIAE LECTIONES.

Frob. Trinc. emendavit primus Steph. παραγίγνεται Flor. B. Goettl. ὀνίνησιν Flor. B. C. F. Vat. Rehd.

vs. 437. *τε βίη* Flor. D. Par. C.

vs. 438. *χαίρων τε τοκεῦσι δὲ*, ut est in contextu apud Stephanum, recepimus e Ven. (Conf. Muetzell. p. 269.) *χαίρων τε* etiam SS. et Edd. plerique, *χαίροντε* Par. F. *χαίρονται* Par. A. *τοκεῦσι δὲ* cum Schol. Ven. ad h. l. agnoscunt Flor. B. D. F. Neap. Par. B. C. F. Bodl. *τοκεῦσί τε* habent Flor. A. C. E. Vat. Par. A. E. G. H. Rehd. Ald. Bas. Frob. Iunt. 1. omisit *τε* Iunt. 2. *τοκεῦσιν*, item omisso *τε* ante *κῦδος*, Trinc. et hinc praeter Steph. (qui tamen ipse in marg. *γρ χαίρων τε τοκεῦσιν*) ceteri deinceps, quamvis metrica adesset difficultas, commonstrata primum a Gernhardto Lection. Apollon. p. 155.

vs. 439. *ἰπήεσσι* Rehd. *παριστάμεν* Bodl. *ἐθέλησιν* Flor. A. B. C. *ἰθελήσῃ* Flor. F. *κε θέλησι* Rehd.

vs. 440. *καὶ τοῖς ἢ* Flor. D. *γλαυκὴν* Flor. C. *γλαυκῇ* Flor. D. *ἐργάζονται* Flor. B.

vs. 441. *ἐρικτύω* Par. H.

vs. 442. *δ' abest* a Rehd. *κυδρὴ*, ut dedimus, exhibent Flor. A. B. C. D. E. Vat. Ven. Par. C. E. Rehd. Reliqui SS. ut vulgo Edd. *κυδρῆ*. Conf. supra dd. ad v. 328. Pro *πολλήν* legendum *κρυπτὴν* haud sane feliciter coniecit Wakefield. Silv. Crit. III. p. 189.

vs. 443. *ἀφείλατο* Flor. D. *ἀφείλετο ἄγρην φαινομένης* Par. B. *ἄφ. ἄγρην φαινομένην* Par. D. Scilicet *ἄγρην* ibi assumtum e glossa. *φαινομένης* etiam Vat. Goettlingii. *ἐθέλουσά τε* Flor. D.

vs. 444. est *ἀέξειν* operarum vitium in Graeviana.

vs. 445. *βουκολίας τ' ἄγ.* Par. A. *βουκολίας ἀγέλας τε* Par. B. ac Basileensis interpres reddidit *armeniaeque boum gregesque latos caprarum*, ut sit *βουκολίας* adiectivum; similiter Heinsius: sed iam Schmidius *armeniaeque gregesque et custodias latas caprarum* cum distinctione, quam minus recte Heinsio tribuit Muetzell. p. 81. *βουκολίας τ', ἀγέλας τε*.

vs. 446. *εἰροπόκων ὄϊων*, ut dedimus cum Wolfio, Boisson. Dind. Goettl., ut que ediderat iam Schmidius, non, ut vult

ἐξ ὀλίγων βριάει, καὶ πολλῶν μείονα θῆκεν.
οὕτω τοι, καὶ μουνογενῆς ἐκ μητρὸς ἐοῦσα,
πᾶσι μετ' ἀθανάτοισι τετίμηται γεράεσσι.

450 θῆκε δέ μιν Κρονίδης κουροτρόφον, οἱ μὲτ' ἐκείνην
ὀφθαλμοῖσι ἴδοντο Φάος πολυδερκέος Ἡοῦς.
οὕτως ἐξ ἀρχῆς κουροτρόφος· αἱ δέ τε τιμαί.
'Ρεῖη δ' αὖ δμηθεῖσα Κρόνω τέκε Φαίδιμα τέκνα,

VARIAE LECTIONES.

Muetzell. p. 22. Basileensis, exhibent Florentini omnes, Vat. Par. B. E. Bodl. Ceteri SS. mei, ut Ald. ceteraque ferme Edd. ante Wolfium, recentiorum etiam Gaisf. *εἰροπόκων γ' δῖων*, perperam isto γ' ex sequentibus recepto. *θυμῶ γ' ἐθέλουσα*, quam veram scripturam. merito censuit Muetzellius p. 200, receperuntque Dind. et Goettl. recipiendam nos quoque duximus, oblatam a Med. Flor. E. F. Vat. Par. C. E. Iunt. 1. 2. *θυμῶ τ' ἐθέλουσα* Flor. D. *θυμῶ ἐθέλουσα*. Par. D. F. G. H. I. *θυμῶ γε θέλουσα* reliqui SS. et praeter laudatos editi libri omnes. *θυμῶ γε θέλουσα* Aldus dederat. Mire Guyetus legendum censuerat *ἀθέλουσα*.

vs. 447. *βριάει* Par. H. *καὶ πολλῶν* scribendum duximus cum Boisson. ac Dindorf. Contractionem in *καὶ*, quam Basil. primum recepit, postea Heins. et ceterae ferme Edd., agnoscunt Flor. C. E. F. Neap. Par. D. Bodl. R. S. Ceteri SS. mei *καὶ ἐκ* ut Ald. Iunt. 1. 2. Frob. Trinc. c Steph. et recentiorum Goettl.

vs. 448. *τοι μουνογενῆς καὶ ἐκ*. Par. B.

vs. 449. *γεράεσσι* Flor. A. F.

vs. 450. *ὀφθαλμοῖσι ἴδοντο* unus Trinc. dubium, an ex Cod. Sed certum est, v adiectum a recentioribus esse, cum iam ignorabatur digamma. Rationem eius habendam duxi cum Goettlin-

gio: *ἴδοντες* Par. E. *πολυδέρκεον* Med. Flor. A. C. E. Taur. Ven. Par. E. (sed in marg. γρ. *πολυκέρδεον*) G. H. I. Rehd. *πολυκέρδεον* Par. C. sed in margine γρ. *πολυδέρκεον*. Etiam Scholia *πολυκέρδεον* agnoscunt.

vs. 452. *ὕτως* Taur. *ἐξ ἀρχῆς* Par. C. *κουροτρόφον* Par. H. *αἱ δέ τε* Par. D. G. I. *αἱ δέ τι τιμαί* Vat. *αἱ δ' ἐστὶ τιμαί* Par. H.

vs. 453. *'Ρεῖη δ' αὖ δμηθεῖσα*, quam lectionem cum Muetzellio p. 106, 142. veriore duximus, exhibent Par. A. Flor. F. (sed correctum ab alia manu ex *ὑποδμηθεῖσα*) Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. Steph. et hinc Edd. usque ad Robinsonum, qui primus *'Ρεῖα δ' ὑποδμηθεῖσα* invexit, ut deinde scribendum censuere etiam Wolf. Gaisf. Boisson. At *'Ρεῖα δ' ὑποδμ.* Dind. Goettl. quod utique metro convenientius. *'Ρεῖη ὑποδμηθεῖσα* habent Flor. A. Ven. Trinc. *'Ρεῖη δ' ὑποδμ.* Flor. C. D. Neap. Vat. Par. C. E. F. Rehd. *'Ρεῖα ὑποδμ.* Taur. Flor. E. Robinsoni lectionem exhibent Flor. B. Par. B. D. G. H. I. (Bodl. R. S.?) Illam autem, quam Dind. et Goettl. probarunt, in suo Codice reperisse videtur interpres Basileensis, qui reddiderit *facile vero domita a Saturno*. Certum est δ' omnino hic requiri, stare autem id salvo metro non posse, praecedente *'Ρεῖη*, sequente *ὑποδμηθεῖσα*; sed

Ἰστίν, Δήμητρα, καὶ Ἴηρην χρυσοπέδιλον,
 455 ἴφθιμόν τ' Ἀΐδην; ὃς ὑπὸ χθονὶ δώματα καίει
 νηλεὲς ἦτορ ἔχων, καὶ ἐρίκτυπον Ἐννοσίγαιον,
 Ζῆνά τε μητιόεντα, θεῶν πατέρ' ἠδὲ καὶ ἀνδρῶν,
 τοῦ καὶ ὑπὸ βροντῆς πελεμίζεται εὐρεΐα χθῶν.
 καὶ τοὺς μὲν κατέπινε μέγας Κρόνος, ὅστις ἕκαστος
 460 νηδύος ἐξ ἱερῆς μητρὸς πρὸς γούναθ' ἴκοιτο
 τὰ φρονέων, ἵνα μὴ τις ἀγαυῶν Οὐραγιῶνων
 ἄλλος ἐν ἀθανάτοισιν ἔχη βασιληίδα τιμῆν.

VARIAE LECTIONES.

aeque certum, rationem metro consulendi per scripturam ῥεΐα repugnare epicorum usui in Deae nomine formas non admittenti nisi hasce ῥεῖα, ῥεΐα et ῥέη, ῥεΐη, producta in omnibus posteriore syllaba. Conf. Muetzell. p. 140 seqq. Videtur ὑποδμηθεΐσα mirifice placuisse librariis, qui invehendum in hunc locum duxerint pro αὐ δμηθεΐσα, ut supra v. 374. pro εὐνηθεΐσα.

vs. 454. Ἰστίν, quod ab antiquiore epico exspectes, quodque firmat Eustath. p. 1564, 32. (quem conf. 1736, 22 seq. 1814, init.) exhibent cum Etym. M. v. Ἔστια p. 382. Codd. Flor. A. D. E. F. Vat. Neap. Par. A. E. F. I. Editionum Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. Trinc. Steph. Heins. Graev. Dind. Goettl. In Cod. Par. C. legitur ἰστίν ἠθεΐν, fuitque etiam ἔστίν. In Flor. B. est Εἰστίν; in Flor. C. et Par. B. D. G. H. Rehd. Bodl. R. S. Ἔστίν, quam lectionem primus recepit Oporinus, postea Schmidius, Wintertonus Clericus, Krebsius; dehinc etiam Robinson. Wolf. Boisson. Apud Ammonium v. βαμβός p. 33. vitiose scriptum est Ἦν καὶ Δήμητραν. Cum hoc et Eustathio p. 1564, 32. Δήμητραν commune vitium habent

Med. Flor. C. E. F. Vat. Par. B. E. F. H. I. Rehd. Ἴηρην Par. A. Ald. Iunt. 1. Frob. Trinc. Ἴηρην. Eustath. l. c. quae vitia nata ex iotacismo. Ἴηρην Etym. M. l. c. χρυσοπέδιλον Bodl.

vs. 455. ναίη Rehd.
 vs. 456. εὐρύκτυπον Bodl.
 vs. 457. μοτιόεντα Trinc.
 vs. 458. ἀπὸ βροντῆς Flor. D. πολεμίζεται Flor. A. D. E. Vat. Par. B. F. H. I. πελεμίζεται correctum e πολεμίζεται Flor. B. F. πῆλεμίζεται Par. E. πελεμίζετο Par. D. G. Rehd.

vs. 459. μέγας Κρόνος pro vulgato Κρόνος μέγας recepit e Med. Flor. B. F. Vat. Par. E. H. Conf. vs. 168. 473. 495. ὡς τις ἕκαστος Wolfio placebat prae vulgata lectione, quamvis et illam satis bene habere confitenti.

vs. 460. ἐξ ἱερῆς πατρὸς γούναθ' ἴκ. Vat.

vs. 462. ἐν ἀβέσ a Vat. ἀθανάτοισι Flor. F. ἔχοι Flor. D. E. F. Neap. Par. C. I. sicut inter ἔχη et ἔχοι post ἵνα etiam v. 892. variatur. ἔχοι οἷ β. Flor. F. ἔχοι βασ. Par. E. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. Trinc. ἔχη, quod ceteri Codd. ha-

- πέθετο γὰρ Γαίης τε καὶ Οὐρανοῦ ἀστερόεντος,
 οὐνεκά οἱ πέπρωτο ἔῳ ὑπὸ παιδί δαμῆναι,
 465 καὶ κρατερῶ περ ἔόντι, Διὸς μεγάλου διὰ βουλὰς.
 τῷ ὄγε οὐκ ἀλαοσκοπιῆν ἔχεν, ἀλλὰ δοκεῖων
 παῖδας εὐὸς κατέπινε· ῥέην δ' ἔχε πένθος ἀλαστον.
 ἀλλ' ὅτε δὴ Δί' ἔμελλε θεῶν πατέρ' ἠδὲ καὶ ἀνδρῶν
 τέξεσθαι, τότ' ἔπειτα Φίλους λιτάνευε τοκῆας
 470 τοὺς αὐτῆς, Γαϊάν τε καὶ Οὐρανον ἀστερόεντα,
 μῆτιν συμφράσσασθαι, ὅπως λελάθοιτο τεκοῦσα
 παῖδα Φίλον, τίσαιτο δ' ἔρινυς πατρός ἑοῖο

VARIAE LECTIONES.

hænt, primus recte reposuit Stephanus. βασιλῆα Vat.

vs. 465. abest a Par. B. πατὴρς μεγάλου pro Διὸς μεγ. Flor. A. F. Vat. Par. E. Trinc. commendatque hanc lectionem Schol. Cautabr. Croni patrem Vranum significari indicans. Possit probabilis lectio videri ob æquentia v. 469 seqq. urgetque Schollasta Διὸς βουλὰς nandum nato Iovo. Sed suspectam merito alteram lectionem facit prior in πατὴρς correpta contra morem Hesiodoum. Tum bene Goettlingius »Oraculo »quasi proditum erat a filio Cronum regno »exutum iri. His ipse poëta addidit, »hoc Διὸς μεγάλου διὰ βουλὰς factum »iri." Idem visum Muetzollio p. 50. 480.

vs. 466. Hiati τῷ ὄγε οὐκ merito offensi VV. DD. corrigendum duxere, Bentleius τῷ δ' ἄρ' ὄγ' οὐκ, consentiente Meynio ad H. A. 313; Goettlingius τῷ Κρόνος οὐκ; Hermannus in Cons. Goettl. τῷ καὶ ὄγ' οὐκ, addens sic esse καὶ ante negationem H. O. 194. Od. N. 331. Codices nihil variant. ἔσχευ Rehd.

vs. 467. εἰς Flor. D. ῥέην, quam

formam primum hæc Hesiodum, huiusque exemplo deinde alios usurpasse notat Muetz. p. 141. omnes Codd. agnoscunt.

vs. 468. ὅτε δὴ ἔμελλε Flor. E. Par. H. I. ὅτε δι' ἔμελλε Med. ὅτε Δι' ἔμελλε Par. F. ὅτε δὴ δ' ἔμελλε Iunt. 1. 2. Muetzellius p. 202. veram lectionem fuisse putat ἀλλ' ὅτε δὴ ῥ' ἔμελλε. Puto equidem ante πατέρ' ἠδὲ καὶ ἀνδρῶν Dei nomen de more hæc requiri. ἔμελλε Vat. πατέρ' ἰδὲ Flor. F.

vs. 469. τεύξεσθαι Neap. Trinc. λιτάνευσε Med. Flor. F. Par. H. λιτάνευσε το Par. D.G. Rehd.

vs. 470. τοὺς αὐτῆς, quod hæc requiri docuit Reizius, exhibent Flor. D. E. Ceteri omnes αὐτῆς, ut Ald. et omnes ante Gaisford. Editi.

vs. 471. μῆτιν συμφράσσασθαι Par. A. μῆτιν συμφράσσασθαι Flor. A. B. D. E. Par. C. Bodl. μῆτιν εἰ φράσσασθαι Flor. C. Par. D. G. Rehd.

vs. 472. ἀνδρῶν εἰς corrigendum censuit Guyetus. Codd. nihil variant. Conf. infra Commentarius. ἐρινυς Par. A. B. F. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Froh.

- παίδων, οὓς κατέπινε μέγας Κρόνος ἀγκυλομήτης.
οἱ δὲ θυγατρὶ Φίλῃ μάλα μὲν κλύον, ἢδ' ἐπίθοντο,
475 καὶ οἱ πεφραδέτην, ὅσα περ πέπρωτο γενέσθαι
ἀμφὶ Κρόνῳ βασιλῆϊ καὶ υἱεῖ καρτεροθύμῳ.
πέμψαν δ' ἐς Λύκτον, Κρήτης ἐς πῖονα δῆμον,
ὄπποτ' ἄρ' ὀπλότατον παίδων ἡμελλε τεκέσθαι
Ζῆνα μέγαν· τὸν μὲν οἱ ἐδέξατο Γαῖα πελώρη
480 Κρήτη ἐν εὐρείῃ τρεφόμεν ἀτιταλλέμεναί τε.
ἔνθα μιν ἔκτο Φέρουσα θοῆν διὰ νύκτα μέλαιναν
πρώτην ἐς Λύκτον· κρύψεν δέ ἐ χειρὶ λαβούσα

VARIAE LECTIONES.

- vs. 473. Κρόνος μέγας Par. B. ἀγκυλομήτης Flor. C. Par. G. Rehd.
vs. 474. μετὰ μὲν κλύον. Frob. μὲν abest a Par. B. F. ἔκλυον ἢδ' ἐπίθοντο Par. C.
vs. 476. καρτεροθύμῳ Flor. C. D. E. Vat. Par. C. καρτεροθύμῳ Par. H.
vs. 477. πέμψαντες A. Par. B. Λύκτρον Taur. Fuit Λύκτος vel Λύττος Cretae, non Λύκτρος. Vid. Hom. II. B. 647. ibique Schol. Steph. Byz. in v. ibique VV. DD. Spanhem. ad Callim. H. in Iov. 4. in Ap. v. 33. Δικτὸν legendum coniecit Meursius in Creta II. 3. p. 74. minus probabiliter.
vs. 478. ὄπποτ' ἄρ' δ Flor. D. ὄπποτ' ἔν δ Par. C. ὀπλότατον Par. B. ἔμελλε Flor. E. Puto equidem antiquitus μ in ἔμελλε pronunciando geminatum fuisse, ut in ἔμμορε, ἔμμαθε; recentioribus deberi ἡμελλε, pro quo tamen hic ἔμμελλε primus scribere nolui.
vs. 479. τὸν μὲν ἐδέξατο Par. B. οἱ δέξατο Flor. A. Trinc.
vs. 480. κρύψεν δ' εὐρείῃ Flor. C. Par. G. Rehd. Κρήτη εὐρείῃ Par. A. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. Opor. Trinc. Steph. Kr. (ἐν) εὐρ. Heins. Κρήτη ἐν εὐρείῃ iam Schmidius ac deinde Wintertonus, Graevius et omnino recentiores, habentque sic SS. tantum non omnes. ἐνείῃ. Par. H. τρέφμεν ἀτιταλλέμεναί τε dedimus secundum Flor. A. C. D. E. F. Vat. Par. B. C. E. G. H. I. Rehd. Schol. Basil. p. 256. reliqui SS. τραφέμεν, ut est in Edd. τραφέμεν τ' ἀτιτ. Wintertonus. Idem in mentem venit Spitznero de vers. her. p. 41. Sed τ inserto nihil opus. Produci de more potuit in quinque brevibus media. Exemplo sicut tot Homeri versus, in quorum clausula est ἀπονέοντο, ἀπονέονται, ἀπονέσθαι, II. B. 113 288. A. 513. cett. ἀντιταλλέμεναί τε Par. B.
vs. 481. ἔνθα μιν, quod necessario recipiendum scripsit Hermannus in Cens. Goettl. recipiendum nos quoque duximus a Bodleiano Cod. oblatum. Ceteri SS. ut vulgo Edd. ἔνθα μὲν. Bodleianae lectioni favere Scholia videntur, in quibus est ἦλθε φέρουσα τὸν διὰ νυκτός. θοῆ elegantius censuit Schraderus ad Musaeum p. 217. Vulgatam firmant loci Homeri II. K. 394, 468. Ω. 366, 653. Od. M. 384.
vs. 482. πρώτῃν (sic) Flor. F. πρώ-

ἄντρον ἐν ἡλιβάτω, ζαθέης ὑπὸ κεύθεσι γαίης,
 Αἰγαίῳ ἐν ὄρει, πεπυκασμένῳ, ὑλήεντι.

485 τῷ δὲ σπαργανίσασα μέγαν λίθον ἐγγυάλιξεν
 Οὐρανίδῃ μέγ' ἄνακτι, θεῶν προτέρῳ βασιλεῖ·
 τὸν τὸθ' ἔλων χεῖρεσσιν ἐὼν ἐγκάτθετο νηδύν,

VARIAR LECTIONES.

τον δ' ἐς Α. Flor. E. Par. I. πρῶτον
 ἐς αὐτὴν Α. Par. A. Ald. Iunt. 1. 2.
 Frob. item Bas. ut interpretes ibi *primum*
ad ipsam Lyctum. Scilicet αὐτὴν requiri
 crediderunt, ut in hoc versu ipsa desi-
 gnaretur urbs Lyctus. Goettlingio vide-
 tur in quibusdam exemplaribus fuisse
 Πρῶτον ἐς αὐτὴν Λύκτον; ἔπειτα δὲ
 χερσὶ λαβοῦσα. Sed sic manca exstat
 oratio. A Wolfio editum πρῶτα μὲν ἐς
 Α. tacite et invitis Codd. Λυκτρὸν Med.
 κρύψε Flor. C. D. E. F. Vat. Par. E.
 I. Rehd. Ald. Bas. Iunt. 1- 2. Frob.
 Trinc. Steph. κρύψαι Par. B. κρύψε δ'
 ε Neap. κρύψε δὲ χεῖρὶ (sic) Par. C. spa-
 tio eraso post δὲ, in quo fuit ε: namque
 in glossa legitur ἤγουν αὐτὸν. κρύψεν δὲ
 primus Commelinus. χεῖρὶ etiam Flor.
 A. D. E. Taur. Neap. Par. I.

vs. 485. Αἰγαίῳ ἐν ὄρει ut Hesiodo-
 cum citant Scholia ad Aratum v. 33.
 Αἰγαίῳ explicant etiam Scholia ad h. l.
 habentque sic omnes Codd. excepto Par.
 B. in quo est Ἰδαίῳ; ut legisse etiam
 in suo exemplo videtur Mombricitius, qui
 reddiderit *monte sub Idaeo*, utque (in-
 certum, utrum a Mombricio desumptum
 an de coniectura) legendum Robinsonus
 censuit. In Flor. F. Αἰγαίῳ correctum
 est ex Αἰγέων, quod item in Med. legi-
 tur. In nullo reperiri Ἀργαίῳ, quod
 Editiones habent Ald. Frob. Bas. (in-
 terpres *Argaeo*) Steph. Comm. Heins.
 Schmid. quodque operose confutavit

Graevius, sed pro quo restituendum Αἰ-
 γαίῳ viderant iam Guyetus et L. Barlae-
 us, ut item Salmasius Exerc. Plin. p.
 626. Δικταίῳ coniectura est Bentleii.
 πεπυκασμένῳ Par. H. πεπυκασμένῳ Rehd.
 sed σ prius expunctum.

vs. 485. σπαργανίσασα Flor. F. sed ησ
 ex correctione; σπαργανώσασα Flor. C. E.
 Par. G. H. I. Rehd. ἐγγυάλιξεν Par. B.

vs. 486. Οὐρανίδῃ μέγ' ἄνακτι omnes,
 quod sciam, Codd. dixitque Homerus II.
 K. 33. seq. μέγ' ἄνάσσειν. Paullo tamen
 insolentius dictum hęc μέγ' ἄνακτι pro με-
 γάλῳ. Diversa admodum sunt, quae Goett-
 ling. comparat. Namque in δ πάνυ Σωκρά-
 τῆς intelligitur σοφός, vel simile quid; in
 μάλλον Ἴωνες apud Herodot. I. 146. par-
 ticipium ὄντες, ut in οἱ πάλαι aliisque e-
 iusmodi. μὰψ αὔραι (infra v. 872.) ad
 quod item provocat, an sic disiunctum
 scribendum sit, dubitari potest. Suspectum
 quoque μέγ' ἄνακτι facit neglectum di-
 gamma. Fortasse Hesiodus dederat Οὐ-
 ρανιδῶν ἄνακτι vel Οὐρανοῦ υἱὶ ἄνακτι,
 quod digamma ignorans sciolus muta-
 tum ivit.

vs. 487. ἐγκάτθετο Med. ἐσκάτθετο,
 quomodo scribendum coniecerat Guyetus,
 quodque deinde probarunt etiam Reizius
 et Wolfius, recepitque in contextum Din-
 dorffius, recipiendum quoque nos duxim-
 us, oblatum a Flor. A. B. D. Par. C.
 Bodl. ἐσκάτθετο Par. B. νηδοῦ Par.
 D. νηδύν Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob.

σχέτλιος, οὐδ' ἐνόησε μετὰ Φρεσίν, ὡς οἱ ὀπίσσω
ἀντὶ λίθου εἰς υἱὸς ἀνίκητος καὶ ἀκηδῆς

490 λείπεθ', ὁ μιν τάχ' ἔμελλε, βίη καὶ χερσὶ δαμάσσας,
τιμῆς ἐξελάαν, ὁ δ' ἐν ἀθανάτοισιν ἀνάξειν.

Καρπαλίμως δ' ἄρ' ἔπειτα μένος καὶ Φαίδιμα γυῖα
ἠὔξετο τοῖο ἀνακτος· ἐπιπλομένων δ' ἐνιαυτῶν
Γαίης ἐννεσίησι πολυφραδέεσσι δολωθεῖς,

495 δν γόνον ἅψ ἀνέηκε μέγας Κρόνος ἀγκυλομήτης,
νικηθεῖς τέχνησι βίηφί τε παιδὸς ἐοῖο.
πρῶτον δ' ἐξήμεσσε λίθον, πύματον καταπίνων.

VARIÆ LECTIONES.

vs. 488. ὀπίσω Flor. A. D. E. Vat. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. Trinc.

vs. 489. ἀνήκεστος Par. F. Bodl. ἀλκηδῆς Par. F.

vs. 490. δαμάσσας Flor. A. E. F. Vat. Par. E. Rehd.

vs. 491. ἐξελάειν Flor. A. B. Par. B. Bodl. ἐξελάσαι Par. H. Plurium Codicum scripturam ἐξελάαν recte tuitus est Muetzellius p. 64. collatis II. Θ. 527. Schol. Victor II. N. 27. Hesychie T. I. p. 128. Ἀπὸλλον. Rhodio IV. 101. ὁ δ' Ald. Bas. Guyeto placebat ἡδ' ἀθανάτοισιν ἀνάσσειν, sed emendatione nihil opus. ἀθανάτοισι Flor. F. recte quidem, neque tamen tribuendum hoc solertiae librarii, qui rationem habuerit digammi in seq. voc. ἀνάξειν. ἀνάξει Par. A. F. ἀέξει Flor. D. ἀέξει Flor. E.

vs. 493. ἠὔξετο Flor. C. E. Vat. Neap. Par. A. D. H. ἠὔξαιτο (sic) τοῖο δ' ἀνακτος Rehd. ἠὔξα τοῖς δ' ἀνακτος Flor. D. τοῖου ἀνακτος Vat. τοῖου δ' ἀνακτος Flor. C. E. Neap. Par. C. τοῖον ἀνακτος Par. D. quas variationes item peperit ignoratio digammatis. ἐπιπλομέ-

ων δ' ἐνιαυτῶν, ut habet margo Stephani, Codd. exhibent plerique. Abest δ' a Med. Paull. Trinc. ἐπιπλομένου ἐνιαυτοῦ Par. A. Ald. Bas. Frob. ἐπιπλωμένου δ' ἐνιαυτοῦ (sic) Flor. C. ἐπιπλομένου δ' ἐνιαυτοῦ Iunt. 2. Steph. et hinc Edd. usque ad Robinsonum, qui cum Clerico veritus, ne Iupiter nimis brevi spatio ad magnitudinem patri terribilem adlevissime videretur, ex Codice Reg. Soc. ἐπιπλομένων δ' ἐνιαυτῶν restituit. Recte autem Muetzellius d. 106. collato loco Scuti v. 87. et Hegesini versu apud Pausan. IX. 29. 1. aequalem esse docet utriusque numeri potestatem. Nobis parendum visum est maioris partis Codicum auctoritati.

vs. 494. ἐννεσίησι Rehd. ἐννεσίησι Trinc. πολυφράδεσσι Flor. F. περιφραδέεσσι Flor. E. χολωθεῖς Flor. D. E. Par. C. I. δολωθεῖς, ut vulgo, Flor. C. sed in margine eadem manus scripsit χολ.

vs. 495. ἀγκυλομήτης Par. G.

vs. 497. ἐξήμεσσε hic scribendum recte monuit Hermann. in Cens. Goettl. Vt est ἀπέμεσσαν II. Σ. v. 437. ab ἀπε-

τὸν μὲν Ζεὺς στήριξε κατὰ χθονὸς εὐρουδείης
 Πυθοῖ ἐν ἠγαθῇ, γυάλοις ὑπὸ Παρνησοῖο
 500 σῆμ' ἔμεν ἐξοπίσω, θαῦμα θνητοῖσι βροτοῖσι.

Λῦσε δὲ πατροκασιγνήτους ὄλοῶν ἀπὸ δεσμῶν
 Οὐρανίδας, οὓς δῆσε πατὴρ ἄεσιΦροσύνησιν
 οἳ οἱ ἀπεμνήσαντο χάριν εὐεργεσιῶν,
 δῶκαν δὲ βροντῆν, ἢ δ' αἰθαλόεντα κεραυνὸν
 505 καὶ στεροπὴν· τοπρὶν δὲ πελώρη Γαῖα κεκέυθει.
 τοῖς πίσυνοσ θνητοῖσι καὶ ἀθανάτοισιν ἀνάσσει.

Κούρην δ' Ἰαπετὸς καλλίσφυρον Ὀκεανίην
 ἠγάγετο Κλυμένην, καὶ ὄμῶν λέχος εἰσανέβαινεν.
 ἢ δὲ οἳ Ἄτλαντα κρατερόφρονα γείνατο παῖδα·
 510 τίκτε δ' ὑπερκύδαντα Μενοίτιον ἠδὲ Προμηθέα
 ποικίλον, αἰολόμητιν, ἁμαρτινόον τ' Ἐπιμηθέα,

VARIAE LECTIONES.

μῖα, sic est ἐξήμεσε ab ἐξεμῖα. Quod omnes SS. et Edd. exhibent ἐξήμεσε aor. 1. est ab ἐξαμῖα. πῆματον Vat. vs. 499. γυαλοῖς Par. H. Παρνησοῖο oblatum a Med. Flor. A. B. F. Par. C. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. Trinc. recipiendum duximus cum Dind. et Goettl. Conf. Muetzell. p. 187. Παρνασσοῖο Flor. E. Par. B. Rehd. Bodl. e recentiorum usu. Vid. Eustath. p. 1872. 50. Παρνησσοῖο ceteri libri SS. et plerique Edd.

vs. 500. ἔμεν' ἐξοπίσω Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. Trinc. Steph. σῆμ' ἔμεν ἐξ οπίσω καὶ θαῦμα ὄλοῶν ὑπὸ δεσμῶν. Par. B. in quo versus 501 desideratur. βροτοῖσιν Flor. A.

vs. 501. λῦσε Rehd. ὑπὸ δεσμῶν Flor. C. F. Vat. Neap. Par. A. E. F. G. H. Rehd.

vs. 502. ἄς Med. sed in marg. οὓς, ut ceteri. ἄεσιΦροσύνησι Flor. B. ἄεσιΦροσύνησιν Vat. Par. E.

vs. 503. ἐπεμνήσαντο Flor. A. Trinc. Stephani margo. eadem varietas Il. O. 428. ubi vid. Heyn. Vulgatam hic Scholia tuentur.

vs. 505. τὴν πρὶν Par. B. F. τὰ πρὶν γε legendum coniecit Guyetus, unde τὰ πρὶν Robinsonus in contextum recepit. Sed mutatione nihil opus est.

vs. 506. πίσυνοσ Par. H.

vs. 507. καλλίσφυρον Par. C.

vs. 508. εἰς ἀνέβαινεν. Vat.

vs. 509. καρτερόφρονα Vat. Par. E.

vs. 510. ὑπερκύδαντα. Vat.

vs. 511. abest a Par. B. αἰολομήτιν Par. A. F. ut Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. Trinc. Primus Stephanus e Grammaticorum praecepto προπαροξυτόνης

- ὅς κακὸν ἐξ ἀρχῆς γένητ' ἀνδράσιν ἀλφιστήσι.
 πρῶτος γάρ βα Διὸς πλαστήν ὑπέδεκτο γυναῖκα
 παρθένον. ὑβριστήν δὲ Μενότιον εὐρύσπα Ζεὺς
- 515 εἰς Ἐρεβος κατέπεμψε, βαλὼν ψολόντι κεραυνῷ,
 εἶνεκ' ἀτασθαλῆς τε καὶ ἠγορέης ὑπερόπλου.
 Ἄτλας δ' αὐραὸν εὐρὺν ἔχει κρατερῆς ὑπ' ἀνάγκης,
 πείρασιν ἐν γαίης, πρόπαρ Ἑσπερίδων λιγυφώνων
 ἑσθηῶς, κεφαλῇ τε καὶ ἀκαμάτοισι χέρεσσι.
- 520 ταύτην γάρ οἱ μαῖραν ἐδάσαστο μητίετα Ζεὺς.
 δῆσε δ' ἀλυκτοπέδησι Προμηθεά ποικιλόβουλον
 δεσμοῖς ἀργαλέοισι μέσον διὰ κίον' ἐλάσσας·
 καὶ οἱ ἐπ' αἰετὸν ὤρσε τανύπτερον· αὐτὰρ ὄγ' ἦπαρ

VARIAE LECTIONES.

scripsit. Conf. Muetzell. p. 21. ἀγκυ-
 λόμητιν Flor. E. Taur. ἀγκυλομήτην
 Par. I. ἀμαρτὴ νόον τ. Ald. Frob. Trinc.
 ἀμαρτήνοσν τ' Par. D. E. G. ἀμαρτη-
 νόον τ' Rehd. ἀμαρτηνόον τ' (sic eadem
 manu) Flor. C.

vs. 512. ὅς κακὸν vitium est Loesne-
 rianae. ἀλφισατήσιν Flor. A. C. E. ἀλφι-
 στήσιν Flor. F. Neap. Rehd.

vs. 513. ἐπέδεκτο Bodl.

vs. 514. ὑβριστήν τε Par. B.

vs. 517. εὐρὺν abest a Par. B.

vs. 518. πρόπαρ Med. Flor. C. E.
 Par. H. I. Bodl. λιγυφώνων Ald. Iunt.
 1. 2. Frob.

vs. 519. ἑσθηῶς Flor. D. τε abest
 a Flor. E. Par. I. ἀκαμάτοισι Floren-
 tini omnes, Par. C. Reliqua maior pars
 Codicum omnesque Edd., si Goettling.
 excipias, ἀκαμάτοισι, quod retinendum
 duxi cum Muetzello p. 194 seq. cum
 femininam adiectivorum compositorum
 formam non nisi rarius et gravi de

causa usurpare soleat Hesiodus, suetus
 alias masculinam optare. Conf. supra
 vs. 39. 277. 302. infra 949. χεῖρεςσι
 Par. F.

vs. 520. ἐδάσαστο Par. C. Bodl.
 μητίετα Par. B. D. Rehd.

vs. 521. δῆσας ἀλυκτ. Draco Stra-
 ton. 12. 4 et 64. 9. Choeroboscus
 apud Bekker. p. 1182. Lascaris Gr. I.
 III. A. II. f. v. Ed. Ald. hoc exem-
 plum afferentes correpti & in participiis
 aoristi temporis, quorum auctoritate
 moti Butt. Gr. Gr. T. II. p. 388.
 Goettling. ad. h. l. Muetzell. p. 482
 seqq. ante vs. 521 excidisse aliquid
 suspicantur. Hesiodi Codd. quod sei-
 am, omnes, ut Edd. δῆσε δ' ἄλ.
 Conf. infra Commentarius. ἀλυκτοπέ-
 δαισι Vat.

vs. 522. δεσμοῖσι ἀργαλέοισι Flor.
 F. κίον' Par. B. H. ἐλάσσας Flor. A. D.
 E. F. Vat. Par. E. H.

vs. 523. ἀτὰρ Flor. C. Rehd.

- ἦσθιεν ἀθάνατον τὸ δ' ἀέξετο ἴσον ἀπάντη
 525 νυκτὸς, ὅσον πρόπαν ἡμᾶρ ἔδοι ταυσιπτερος ὄρνις.
 τὸν μὲν ἄρ' Ἀλκμήνης καλλισφύρου ἄλκιμος υἱὸς
 Ἡρακλῆς ἔκτεινε, κακὴν δ' ἀπὸ νοῦσον ἀλαλκεν
 Ἰαπετιονίδη, καὶ ἐλύσατο δυσφροσυνῶν,
 οὐκ ἀέκητι Ζητὸς Ὀλυμπίου ὑψιμέδοντος,
 530 ὄφρ' Ἡρακλῆος Θηβαγενέος κλέος εἴη
 πλείον ἔτ' ἢ τοπάροιθεν ἐπὶ χθόνα πουλυβότειραν.
 ταῦτ' ἄρα ἀζόμενος τίμα ἀριδείκετον υἱόν
 καίπερ χῳόμενος παύθη χόλου, ὃν πρὶν ἔχεσκεν,

VARIAE LECTIONES.

- vs. 524. ἦσθιον Flor. A.
 vs. 525. ὄδοι Flor. C. D. E. Taur. Par. B. G. Rehd. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. πρόπαν Vat. et sic primum Par. E. sed deinde correctum ρ in ν.
 vs. 526. τὸν μὲν ἄρ' Ἀλκ. Par. C. Frob. τὸν μὲν γὰρ Vat.
 vs. 528. Ἰαπετιονίδης Flor. D. Ἰαπετιονίδη Flor. E. Vat. Ἰαπετιονίδη (sic eadem manu) Flor. B.
 vs. 529. ὑψιλομέδοντος Flor. F.
 vs. 530. Ἡρακλέος Par. G. Rehd. Ἡρακλέους Flor. E. Par. I. Θηβαγενέος Par. B.
 vs. 531. πλείον ἔστ' ἢ Neap. τὸ πάροιθεν Ald.
 vss. 532—579. desunt in Flor. C. in Cod. R. S. pro vv. 532 seq. unus hic legitur ταῦτ' ἄρ' ἀζόμενος παύσθη χόλον, ὃν πρὶν ἐπέχευ, quam contractionem probans Robinsonus edidit τοῦτον ἄρ' ἀζόμενος παύσθη χ. ὃν πρ. ὕχ. Sed τοῦτον omnes Codd. ignorant, quamvis varie v. 532 exhibentes. ταῦτ' ἄρ' ἀζόμενος Flor. B. E. Vat. Taur. Rehd. Parisini plerique, ut Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. Trinc. etiam Gaisf. ταῦτ' ἄρα ἀζόμενος, ut Steph. ac deinceps ferme Edd. Flor. A. D. F. Par. H. ταῦτ' ἄρα ἀζόμενος Neap. Wolfius, hiatus ταῦτ' ἄρα ἀζόμενος offensus, Graevium non inepte correxisse statuit ταῦτ' ἄρα φραζόμενος. Idem visum Schradero ad Musaeum p. 297. Sed est insolens haec vocalis ante duplicem consonantem correptio. Itaque I. H. Vossius ad H. in Cer. p. 28. maluit ταῦτα φραζόμενος, Goettlingius ταῦτ' ἄρ' φραζόμενος τιμᾶν ἀριδείκετον υἱόν, καίπερ χ. π. χ. ut ante παύθη copula non desideretur; Hermannus in Cens. Goettl. facile hiatum tolli statuit, scribendo ταῦτ' ἄρ' ὕγ' ἀζόμενος, copulam autem ante παύθη non requiri, cum versus 533. non nisi antecedentis explicatio sit. Certe ἀζόμενος librariis adscribi nequit, ut praelatum ab iis magis ad intellectum plano φραζόμενος. Hiatus autem mihi posse ferri videtur, cum sit similis H. in Cer. v. 67. μέγα ἔζομαι, ut observavit iam Ruhenkenius.
 vs. 533. καὶ σπερχόόμενος (sic) Par. A. καὶ περ SS. omnes ac ferme Edd. Rectius tamen iam Schmidius coniunctim καίπερ, ut recentius Dind. et Goettl.

οὐνεκ' ἐρίζετο βουλάς ὑπερμενεΐ Κρονίωνι.

- 535 καὶ γὰρ ὅτ' ἐκρίνοντο θεοὶ θνητοὶ τ' ἄνθρωποι
Μηκῶνῃ, τότε ἔπειτα μέγαν βοῦν πρόφρονι θυμῷ
δασσάμενος προὔθηκε, Διδὸς νόον ἔξαπαφίσκων.
τῷ μὲν γὰρ σάρκας τε καὶ ἔγκατα πίοιι δημῷ
ἐν ρίνῳ κατέθηκε, καλύψας γαστρὶ βοείῃ,
540 τῷ δ' αὐτ' ὄστέα λευκὰ βοδὸς δολίῃ ἐπὶ τέχνῃ
εὐθετίσας κατέθηκε, καλύψας ἀργέτι δημῷ.
δὴ τότε μιν προσέειπε πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε
Ἰαπετιονίδῃ, πάντων ἀριδείκετ' ἀνάκτων,
ὧ πέπον, ὡς ἑτεροζήλως διεδάσσαιο μοίρας.

VARIAE LECTIONES.

χωσμένου Par. F. παύσθῃ Flor. E. Par. C. (sed eraso σ) I. Reg. Soc. χόλον Med. Flor. A. E. F. Vat. Par. E. Reg. Soc. χόλος Par. F. Trinc. ὑπερ Ven. Flor. A. Vat. Par. B. F. Trinc. ἐπίχεν Flor. E. Par. I. Reg. Soc.

vs. 534. βουλά Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. βουλαῖσιν Heinsianae vitium est. Veriorem hīc et infra v. 653 accentum habendum esse βούλας non temere suspicatur Goettlingius.

vs. 535. θνητοὶ τε ἄνθρ. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob.

vs. 537. δασσάμενος Flor. B. Ζηνδὸς pro Διδὸς Flor. B. D. Vat. Par. D. E. F. G. H. I. Rehd. Emm. Bodl. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. Frequentem hanc vocabulorum Ζηνδὸς et Διδὸς permutationem esse observavit iam d' Orvillius in Vann. Crit. p. 189. ἔξαπαφίσκων Taur. Par. A. C. I. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. Guyeto scribendum videbatur ἔξαπαφίσσων, sed correctione nihil opus. Cognata sunt ἀπάτη et ἀπάφω. Ab hoc facta ἀπαφῶ, ἀπαφίω, ἀπαφίσκω, ἔξαπαφίσκω.

vs. 538. Heynius Guyetum secutus pro τῷ μὲν hīc τῇ μὲν, at in v. 540. pro τῷ δ' αὐτ' pariter scribendum τῇ δ' αὐτ' opinatus est. Codd. nihil variant, nisi quod hīc Bodl. et Emm. τοῖς μὲν exhibent, ut sit hominibus quidem, cui respondeat huic vero, sc. Iovi.

vs. 539. ἦνῃ Neap. καλύψας ἀργέτῃ δήμῳ Flor. F. sed in margine alia manu γρ. γαστρὶ βοείῃ.

vs. 541. εὐθετίσας κατέθηκε καλύψάμενος ἀργέτῃ δήμῳ Rehd. εὐθετίσας etiam Par. B. I. εὐθετίσας Flor. E. ἀργέτῃ etiam Par. G. I.

vs. 543. abest a Flor. D. Ἰαπετιονίδῃ Flor. B. E. Par. C. Ἰαπετιονίδῃ Vat. περιδείκετ' ἀνάκτων Scholia et Par. C. Ceterum nulla Codicum variatio est. Potest tamen ante ἀνάκτων, quod digamma habuit, aliud antiquitus epitheton fuisse. Commodum quidem h. l. sit κέρδιστε.

vs. 544. ἑτεροζήλος Par. B. διεδάσαντο Par. F. ἐδάσσαιο Par. B. μοίραν Taur. Flor. E. Par. A. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. Opor. Etiam Basil. inter-

545 Ὡς Φάτο κερτομέων Ζεὺς ἄφθιτα μῆδεα εἰδώς.
τὸν δ' αὖτε προσέειπε Προμηθεὺς ἀγκυλομήτης,
ἦκ' ἐπιμειδήσας, δολίης δ' οὐ λήθετο τέχνης·

Ζεῦ κύδιστε, μέγιστε θεῶν αἰειγενετῶν,
τῶνδ' ἔλευ ὀπποτέρην σε ἐνὶ φρεσὶ θυμὸς ἀνώγει.

550 Φῆ ῥα δολοφρονέων Ζεὺς δ' ἄφθιτα μῆδεα εἰδώς
γνώ ρ' οὐδ' ἠγνοίησε δόλον· κακὰ δ' ὅσσοτο θυμῷ
θνητοῖς ἀνθρώποισι, τὰ καὶ τελέεσθαι ἔμελλε.
χερσὶ δ' ὄγ' ἀμφοτέρησιν ἀνείλετο λευκὸν ἄλειφα.

VARIAE LECTIONES.

pres et Mombritus partem. *μοῖραν* Par. B. I.

vs. 546. *ἀγκυλομήτης* Par. G.

vs. 547. *ἦκ' ἐπιμειδ.* Par. C. Rehd. *ἦκ' ἐπιμ.* Par. D. I. δ' abest a Par. B.

vs. 548. Veram lectionem Ζεῦ, receptam a Wintertono, Wolfio, Gaisfordio, Dindorfio, Goettlingio exhibent Flor. A. E. Par. D. H. I. Reliqui SS. et Edd. *νίκιοσε Ζεὺς. Οpor. Ζεὺς.*

vs. 549. *τὸν δ' ἔλευ* Par. B. *τῶν ἔλευ* Flor. D. Par. C. Reliqui *τῶν δ' ἔλευ* ut Ald. et hinc Edd. usque ad Gaisfordium, qui primus recte *τῶνδ' ἔλευ*. Quod praefereandum Goettl. censet, *ἔλεῦ* exstat in Par. D. G. Rehd. Conf. II. N. 294. *ὀπποτέρην.* Flor. D. Par. C. Rehd. *γρ* pro *σε* Flor. C.

vs. 550 et seq. in Emm. ita in unum contracti sunt *Φῆ ῥα οὐδ' ἠγνοίησε δόλον· κακὰ δ' ὅσσοτο θυμῷ.* in v. 550. δ' abest a Flor. D. *μειδεα* Bodl.

vs. 551. *ἠγνοίησε* Flor. A.

vs. 552. *θνητοῖσι ἀνθρώποισι* Flor. E. *τελέεσθαι* Flor. D. *ἔμελλεν* pro *complurium* Codd. et Editionum *ἔμελλεν* recepimus e Flor. D. E. Par. C.

vs. 553. *ἄλειφα*, quod exhibent Ven. Flor. A. F. Par. H. Trinc. recipiendum

duximus cum Goettlingio. Reliqui SS. et Edd. *ἄλειφαρ*. Scilicet notior haec librariis forma locum invasit rarioris antiquae, cuius tamen exempla satis multa exstant. Apud Callimachum quidem Fragm. XII. *ἄλειφα* Ruhnken. ad Hom. H. in Cev. v. 12. neutrum esse statuit plurale, sed veriora ipse docuit ad Callim. T. I. p. 421. Ed. Ern. *ἄλειφα ῥοδινὸν ἢδὲ κίχιν* Hippouax apud Pollucem X. 87. et sic passim neutro genere singulari numero vocabulum usurpavit Hippocrates, de quo videndus Foësius. Vide et citatos a Goettlingio Aeschyl. Agam. 351. Nonnum Dion. XIV. 175. a Muetzellio p. 59. Q. Smyrnaeum XIV. 265. Apud Homerum inveniuntur casus *ἄλειφατος, ἄλειφατι, ἄλειφατα*, sed incertum, a quo ducti nominativo. Nam casus rectus apud eam non exstat. *ἄλειφαρ* invenias apud Theocr. VII. 147. XVIII. 45. Oppian. Halieut. v. 638. Q. Smyrnaeum I. 796. sed quibus in locis versum claudit, ut videri possit ibi quoque librariis deberi. Per apocopen *τοῦ ρ* vel *τοῦ σ* dictum *ἄλειφα* tradunt Herodianus apud Eustath. p. 1560. 20. Etym. M. et Zonaras in

- χώσατο δὲ Φρένας, ἀμφὶ χόλος δὲ μιν ἴκετο θυμὸν,
 555 ὡς ἴδεν ὄστέα λευκὰ βόδης δολίῃ ἐπὶ τέχνῃ.
 ἐκ τοῦ δ' ἀθανάτοισιν ἐπὶ χθονὶ Φῦλ' ἀνθρώπων
 καίουσ' ὄστέα λευκὰ θυμένων ἐπὶ βωμῶν.
 τὸν δὲ μέγ' ὀχθήσας προσέφη νεφεληγερέτα Ζεὺς·
 Ἰαπετιονίδη, πάντων περὶ μῆδεα εἰδώς,
 560 ὦ πέπον, οὐκ ἄρα πῶ δολίης ἐπελήθεο τέχνης.
 Ὡς Φάτῃ κερτομέων Ζεὺς ἄφθιτα μῆδεα εἰδώς
 ἐκ τούτου δ' ἤπειτα, δόλου μεμνημένος αἰεὶ,
 οὐκ ἐδίδου μελέοισι πυρὸς μένος ἀκαμάτοιο

VARIAE LECTIONES.

v. qua ratione reprobata Muetzelliuss, cuius digna est quae conferatur de hac re disputatio p. 58 seqq. statuere videtur, esse quorundam dialecto dictum ἄλειφα pro ἄλειμμα, ut Etymologo M. teste p. 64. 40. ἄλιππα pro eo dicere Aeolenses. Tum idem confert λῖπα et ὕφα, de quibus vide Etym. M. 60. 54; 755. 26. Vat. Goettlingii in margine aliam hanc versus clausulam exhibet ἀργίτα θεμὸν, ut Goettlingio videtur, ex alia recensione.

vs. 554. ἀμφὶ δὲ μιν χόλος ἴκετο θυμῷ, Rehd. θυμῷ etiam Taur. Emm. Bodl. Ald.

vs. 555. ὡς ἴδεν Flor. F. δολίῃ ἐνὶ τ. Flor. F. Par. H.

vs. 557. in Flor. F. et Par. H. abest hic et legitur infra post versum 566. θυμένων ὑπὸ β Par. B. F. Emm. βομμῆ Par. A. Bodl. Ald. Bas. (interpres tamen avis) Frob. Opor. βομμῆ Iunt. 1. βόμμο Iunt. 2.

vs. 559. Ἰαπετιονίδη Flor. B. D. E. Par. C. πάντων περὶ Graevianae et posteriorum aliquot Editionum vitium nescio an exhibeant etiam Parisinorum Codd.

nonnulli. Certe in collatione mihi ad Loesuerianam facta πέμ notatum e Codicibus tantum C. F. G. H. I.

vs. 560. abest cum seq. a Flor. D. ἐπιλήθεο SS. plerique et Edd. omnes. Sed recte monet Muetzelliuss, p. 189. esse hanc legitimam imperativi formam. Vid. Ἔργ. 277. Itaque e Flor. E. F. ἐπαλήθεο recipiendum duximus. ἐπαλήθεαι Taur. ἐπιλάθετο Emm.

vs. 562. δ' ἤπειτα Vat. δὴ ἤπειτα edidit Goettlingius. δὴ non obtrudendum hic Hesiodo. Primam in ἤπειτα metro exigente productam fuisse pronunciando ἤπειτα docent cumplures apud Homerum versus, quos Grammatici inepte ἀνεφάλους dixere, iidem in mediis versibus pro δ' ἤπειτα inferentes, quod ita ferendum puto, ut in aliis locis η, quamvis non Epicorum actatis.

vs. 565. μελέοισι Flor. D. Par. C. D. F. G. H. I. μελίσοι Ven. Flor. A. B. E. F. Med. Taur. Vat. Neap. Par. A. B. E. Bodl. R. S. Emm. Rehd. Ald. Bas. (Interpres Meilius) Iunt. 1. 2. Frob. Opor. Trinc. Id, nescio quomodo, ad

θητοῖς ἀνθρώποις, οἱ ἐπὶ χθονὶ ναυετάουσιν.

565 ἀλλὰ μιν ἑξαπάτησεν εὖς παῖς Ἴαπετοῖο,
κλέψας ἀκαμάτοιο πυρὸς τηλέσκοπον αὐγὴν
ἐν κοίλῳ νάρθηκι. δάκεν δ' ἄρα νειόθι θυμὸν
Ζῆν' ὑψιβρεμέτην, ἔχόλωσε δέ μιν Φίλον ἦτορ,
ὡς ἴδεν ἀνθρώποισι πυρὸς τηλέσκοπον αὐγὴν.

570 αὐτίκα δ' ἀντὶ πυρὸς τεύξεν κακὸν ἀνθρώποισι.
γαίης γὰρ σύμπλασσε περικλυτὰς Ἀμφιγυήεις
παρθένω αἰδοίῃ Ἴκελον, Κρονίδεω διὰ βουλᾶς.
ζῶσε δὲ καὶ κόσμησε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη

VARIAE LECTIONES.

hastas retulit Robinsonus, absurdum Clerici commentum de negato ferrariis in Peloponneso officinis igne sic probabile fieri opinatus. *μελλοῖσι* lectionem antiquam fuisse docet Scholiasta, ad natos e Mellis aenei generis homines referens. Vid. "Erg. v. 143. Quod tamen initio Scholii legitur ἦτοι τοῖς ἀνθρώποις arguere videtur, item antiquam lectionem fuisse, quam ex Stephani correctione adoptarunt Commel. Heinsius omnesque deinde recentiores, *μελλοῖσι*. Nam *μέλοισι* eximie dicebantur homines miseris obruti, seque frustra ex his expedire studentes. Conf. omnino Muetsellius p. 74. cui citantur in hanc rem Oraculum apud Herodotum VII. 140. Apollonius Rhod. II. 341 et Hesychii glossa T. II. p. 158. ὁ μέλοισι, ὁ ἄνθρωποι. ἀθανάτοιο Rehd. Par. D. G. et margo Parisini E.

vs. 564. ἀνθρώποισιν οὐ ἐπὶ χθ. Flor. E. ἀνθρώποισιν ἐπὶ χθ. Par. B. ἀνθρώποις ἐπὶ χθ. Par. F.

vs. 565. ἑξαπάτησεν Flor. D. Par. B. ἑξαπάτησε Flor. E.

vs. 567. δάκεν δὲ εἰ νειόθι Flor. B. Par. B. δάκεν δὲ οἱ νειόθι Vat. δάκε δὲ οἱ νειόθι Flor. F. Med. Par. H. δάκεν δὲ εἰ εἰόθι Emm.; δάκε δ' ἄρα νειόθι Rehd. Non omnino praeter veri speciem Goettingius, in contextum si admittatur δάκεν δὲ εἰ νειόθι, carere nos posse statuit sequente versu, cui dedisse utique-ortum potest, quod digamma ignorantes Grammatici vel librarii, ideoque ad δὲ εἰ offensi, pro eo δ' ἄρα scripserunt, quo facto iam requirebatur novus versus disertam habens Iovis mentionem.

vs. 568. Ζηγός ὑψιβρεμέτου (sic) χόλωσε δ. μ. Vat. χόλωσε etiam Par. E.

vs. 569. ὡς ἴδ' ἄνθρ. Rehd.

vs. 570. τεύξε Flor. E. Vat. Par. C. E. Rehd. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. Trinc. τῆξε Flor. A. D. ἀνθρώποισιν Flor. A.

vs. 571. σύμπλασσε Flor. D. Vat. Par. C. Rehd. Ἀμφιγυαῖς Flor. A.

vs. 572. αἰδοίῃ Par. A. Ald. Bas. Ἴκελον Rehd.

ἀργυφῆν ἔσθῃτι· κατὰ κρήθεν δὲ καλύπτρην
 575 δαιδαλέην χεῖρεςσι κατέσχεθε, θαῦμα ἰδέσθαι.
 ἀμφὶ δέ οἱ στεφάνους, νεοθηλέας ἄνθεσι ποίης,
 ἱμερτοῦς, παρέθηκε καθάτι Παλλὰς Ἀθήνη·
 ἀμφὶ δέ οἱ στεφάνην χρυσῆν κεφαλῆφιν ἔθηκε,
 τὴν αὐτὸς ποίησε περικλυτὸς Ἀμφιγυήεις,
 580 ἀσκήσας παλάμησι, χαρίζομενος Διὶ πατρί.

VARIÆ LECTIONES.

vs. 574. ἀργυφῆν cum citante hunc locum Etymologo M. Codices exhibent mei omnes, excepto, quod Vat. habet, ἀργιφῆν, Par. B. ἀργυρέν. Est hoc item apud Wintertonum, qui tamen in annotatione ἀργυφῆν praelulit. Natum ex iotacismo Aldinae vitlum ἀργυφῆν multas deinceps Editiones obsedit. κατακρήθεν coniunctim habent Par. C. D. G. Iunt. 1. 2. Frob. et sic coniunctim est apud Homerum II. Π. 548. Od. A. 587. Etym. M. p. 495. 29. Hesych. in v. atque ita scribendum pronuntiavit Ruhnken. ad Hom. H. in Cer. 182. At probatum κατὰ κρήθεν apud Homerum Aristarcho docet Schol. Ven. ad II. 1. c. Eadem est controversia super ἀποκρήθεν in Scut. v. 7. ubi tamen pro disiunctim scribendo vocabulo facere videntur sequentia βλεφάρων τ' ἀπὸ κωνάων. Conf. citati a Muetzello p. 110. Etym. M. p. 495. 29. Gudian. p. 304. 54. Vossius ad H. in Cer. p. 58. κατακρήθε Vat. καταβήκεν Bodl. Emm. καλύπτραν Neap.

vs. 575. δαιδαλίην. Emm. κατέσχεθε Flor. D. κατέσχε θαῦμα ἰδ. Flor. F. Vat. Par. D. E. G. H. I. Rehd. κατέθηκεν θ. ἰδ. κατέθηκε θαῦμα ἰδ. Par. F. Emm. Hermannus in Cens. Goettl. legendum coniecit περίσχεθε, inque

Scholiasta Monacensi vocabuli explicationem ἀπέβαλεν corrigendam esse ἐπέβαλεν. Neutrum placet. κατέσχεθε, est ita tenuit, ut delaberetur velum, Pandoraaeque caput et humeros decenter teneret. Sic apud Hom. II. Γ. 419. Helena dicitur κατασχομένη ἰανῶ ἀργυρῆτι φαείνῳ.

vs. 576. cum sequente abest a Par. H. νεοθηλέης Flor. A. Par. C. Trinc.; νεοθηλέας ceteri SS. editique omnes ante Robinsonum, qui propositam ab Stephano in annotatione emendationem νεοθηλέος in contextum recepit, quando iungendum νεοθηλέος ἄνθεσι ποίης ἱμερτοῦς. Assentior equidem Muetzello p. 75. esse id pulcre inventum ad Homeri exemplum II. E. 347. non splendere tamen adeo, ut librorum auctoritatem prae illo contemnamus.

vs. 577. ἱμερτοῦς τε παρέθ. Emm. In v. ἱμερτοῦς desinit Cod. Flor. F. Pro παρέθηκε Hermannus in Cens. Goettl. scribendum censet παρέθηκε aut iuxta Aeolismum Hesiodicum παρέθηκε. Codd. nihil variant, nec, me iudice, necessaria est emendatio. παρέθηκε valet apposuit ad velum, insuper capiti apposuit.

vs. 578. ἀμφὶ οἱ Par. A. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. χρυσῆν Par. I. ἔθηκεν Flor. A. B.

τῆ δ' ἐνὶ δαίδαλα πολλὰ τετεύχατο, θαῦμα ἰδέσθαι,
κνώδαλ', ὅσ' ἤπειρός πολλὰ τρέφει ἠδὲ θάλασσα.
τῶν ὄγε πολλ' ἐνέθηκε (χάρις δ' ἀπελάμπετο πολλή·)
θαυμάσια, ζωοῖσιν εὐικότα Φωνήεσσιν.

585 Αὐτὰρ ἐπειδὴ τεῦξε καλὸν κακὸν ἀντ' ἀγαθοῖο,
ἐξάγαγ', ἔνθα περ ἄλλοι ἔσαν θεοὶ ἢδ' ἄνθρωποι,
κόσμῳ ἀγαλλομένην γλαυκώπιδος ὄβριμοπάτρης.
θαῦμα δ' ἔχ' ἀθανάτους τε θεοὺς, θνητοὺς τ' ἀνθρώπους,
ὡς εἶδον δόλον αἰπὺν, ἀμήχανον ἀνθρώποισιν.

590 Ἐκ τῆς γὰρ γένος ἔστι γυναικῶν θηλυτεράων.

VARIAE LECTIONES.

vs. 581 et seq. in Par. B. sic contracti sunt in unum: τῆ δ' ἐνὶ δαίδαλα πολλὰ τρέφει γῆ ἠδὲ θάλασσα.

vs. 581. τετεύχατο Par. F.

vs. 582. κνώδαλα ὄσο' ἤπειρος τρέφει, omisso πολλὰ Par. A. Bodl. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. κνώδαλ' ὄσο' ἤπειρος πολλὰ τρέφει Trinc. Codicum tantum non omniium lectionem κνώδαλ' ὄσο' ἤπειρος πολλὰ τρέφει primus Stephanus exhibuit: sed idem in Append. Thesauri p. 1243. G. κνώδαλα ὄσσα περ ἤπειρος τρέφει et sic Ed. Paris. a. 1544. Vulgatam tumentur etiam Etym. Gudian. p. 331. Etym. Cod. Par. 346. sed in Havniensi 1671. est κνώδαλ' ὄσο' ἤπειρος πολλὰ τρέφει δὲ θάλασσα.

vs. 583. τῆ ὄγε Flor. E. Taur. πολλ' ἀνέθηκε Flor. D. πολλ' ἔθηκε Vat. Par. E. H. δ' abest a Par. H. βουλῆ pro πολλή, Flor. E.

vs. 584. θαυμάσια Flor. A. C. D. E. Par. B. C. D. E. G. H. I. hic secundum Venetum, ut opinor, quamvis Goettlingius ex hoc Codice, ut e Taur. probatam sibi lectionem afferat θαυμάσια de cuius ceterum veritate lectionis, ab

Rehd. etiam oblatae, non dubito. Nam θαυμασίη, quod inde ab Aldo fere omnes habent Edd. nonnisi in paucis existat Codicibus, estque alterum multo concinnius, relato ad κνώδαλα vocabulo.

vs. 585. ἐπεὶ δὴ Par. H. Ceterum Codices non variant. At Hermannus in Orphicis p. 817. offensus hic priore syllaba brevi in καλὸν, corrigendum duxit αὐτὰρ ἐπεὶ τεῦξεν καλὸν κακὸν. Mihi videtur prior in καλὸν semper anceps fuisse. Habet quidem etiam καλιὰ, quod item est a κάω, primam brevem. Apud citantem haec Scholiasten Pindari ad Pyth. II. 73. vitiose exstat καλὸν κακῆ.

vs. 586. ἄλλοι ἦσαν Par. B. G. Rehd.

vs. 587. ἀγαλλομένοι Flor. C. ἀγαλλόμενοι Flor. D. ἀγαλλομένως Flor. E. ὄβριμοπάτρης Flor. A. E. Ven. Vat. meus et Goettl. Taur. Par. F. I. Emm. Trinc. Goettl.

vs. 588. ἀθανάτους θεοὺς Vat.

vs. 589. ὡς ἴδον Rehd. ἀμήχανον ἔξ ἀνθρ. Flor. D. ἀνθρώποισιν Flor. B.

vs. 590 et seq. in Par. I. sic in unum contracti sunt: ἐκ τῆς γὰρ δλωκίον ἔστι γένος καὶ φύλα γυναικῶν.

τῆς γὰρ ὀλῳίῳν ἔστι γένος καὶ Φῦλα γυναικῶν
πῆμα μέγα θνητοῖσι μετ' ἀνδράσι ναιετάουσιν,
οὐλομένης πενίης οὐ σύμφοροι, ἀλλὰ κόροιο.

ὡς δ' ὅπῳτ' ἐν σμήνεσσι κατηρεφέεσσι μέλισσαι

595 κηφῆνας βόσκωσι, κακῶν ξυνήονας ἔργων,

VARIAE LECTIONES.

vs. 592. πῆμα μέγ', αἰ θν. μ. α. ν. corrigendum statuit Hermannus in censura Goettl. qua levi mutatione expeditior utique fit constructio αἰ—οὐ σύμφοροι. Vulgatam autem sine variatione Codd. exhibent, ferrique posse videtur generis enallage, cum Φῦλα γυναικῶν ipsae sint γυναῖκες.

vs. 593. οὐ σύμφοροι cum citante haec Stobaeo LXXI p. 433. Med. Flor. C. D. Taur. Vat. meus et Goettl. Par. C. F. G. H. I. Rehd. R. S. οὐ σύμφοροι^{οι} (sic) Par. E. ἀσύμφοροι Neap. Par. A. Bodl. Ald. Bas. (interpres non accommoda) Frob. ἀξύμφοροι Wintert. οὐ σύμφορα Ven. Flor. A. B. E. Par. B. D. Iunt. 2. Trinc. et pleraeque hinc Edd. ut ad Φῦλα referatur. ἀσύμφορα Emm. Iunt. 1. Fortasse, ut Muetzellius censuit p. 271. οὐ σύμφορα debetur Aristarchi iudicio, qui similiter II. B. 459. ad ὀρνίθων πετεηνῶν ἔθνεα pro ἀγαλλόμεναι scripserat ἀγαλλόμενα. ἀλλ' ἀκόροιο Par. A. Ald. Bas. (ubi interpres tamen satiatus) Iunt. 1. 2. Frob. ἀλλὰ κόροιο (sed in margine alia manu ἀλλ' ἀκόροιο) Flor. A. ἀλλὰ κόροιο Flor. E. Par. I. ἀλλ' ἀκόρεστοι Flor. C. Par. D. G. Vat. Goettl. Rehd. ἀλλ' ἀκόρεστοι^{οι} (sic) Parisini E. margo; ἀλλ' ἀκόρεστον etiam Medicei margo. Vulgatam tuentur reliqui Codd. et Stobaeus.

vs. 594. ὡς δ' ὅταν hunc versum citans Schol. Theocriti ad Id. I. 167.

δ' δ' ὅπῳτ' ἐν σμ. Flor. E. ὡς δ' ὅπῳτε σμ. Par. B. D. Rehd. ὡς δ' ὅπῳτ' ἐν σίμβλοισι Par. I. Reg. Soc. quod amplexi Gaisf. Boisson. Dind. Goettl. secundum Schaeferi disputationem Melet. Crit. p. 136. Mihi non recedendum visum est a plurimum et meliorum Codicum lectione σμήνεσσι, pro qua facit etiam auctoritas Scholiastae ad Theocr. I. c. σίμβλοισι ortum equidem a glossa puto, quod esset olim frequentatus a plerisque diversus vocabuli σμῆνος usus. A nonnullis tamen tum poetis (ex. c. Theocrito Id. I. 107. VIII. 45 seq.) tum grammaticis ita usurpatum id vocabulum, ut ab Hesiodo h. I., docte ostendit Muetzell. p. 236. σίμβλοισιν ἐπηρεφέεσσι Schaefer. I. c. ob' versum infra 598. scilicet, ut epica sermonis aequalitas servetur: sed κατηρεφέεσσι omnes habent Codices.

vs. 595. βόσκωσι Ven. Flor. A. C. Neap. Par. B. D. F. G. Emm. Rehd. Trinc. βόσκουσι ceteri SS. Ald. et hinc ferme omnes Edd. Recipiendum equidem alterum duxi cum Gaisfordio. Recipere noluit Goettlingius propter insequens σπεύδουσι. Iudice etiam Muetzellio p. 66. βόσκωσι aversatur modorum ratio. Sed recte monuit Hermannus in Cens. Goettl. comparatione in directam narrationem, transeunte poni solere atque adeo debere indicativum, quamvis praecedente coniunctivo. κα-

αἰ μὲν τε πρόπαν ἡμαρ ἐς ἡέλιον καταδύντα
 ἡμάτια σπεύδουσι, τιθεῖσί τε κηρία λευκά,
 οἱ δ' ἔντοσθε μένοντες ἐπιρροφέας κατὰ σίμβλους
 ἀλλότριον κάματον σφετέρην ἐς γαστέρ' ἀμῶνται·

- 600 ὡς δ' αὐτως ἀνδρεςσι κακὸν θνητοῖσι γυναῖκας
 Ζεὺς ὑψιβρεμέτης θῆκε, ξυνήνοας ἔργων
 ἀργαλέων ἕτερον δὲ πόρεν κακὸν ἀντ' ἀγαθοῖο
 ὅς κε γάμον Φεύγων καὶ μέρμερα ἔργα γυναικῶν
 μὴ γῆμαι ἐθέλη, ὀλοδὸν δ' ἐπὶ γῆρας ἵκηται
 605 χῆται γηροκόμοιο, ὁ δ' οὐ βιότου ἐπίδευῆς

VARIAE LECTIONES.

κοὺς Flor. A. Trinc. Habet idem ex
 κακῶν correctum Flor. B. ξυνήνορας
 Taur. Flor. C. E. Par. D. G. I. Vat.
 Goettl. in cuius margine est ξυνήρας
 (sic) Rehd. ξυνήρας (sic) Par. H. ξυνή-
 ρας margo Parisini E. Idem supra scri-
 ptum in Med. ut sit ἀξυνάωρ. Nihil hor-
 rum mihi praeferendum visum est vul-
 gato. Namque in usu tantum est ξυν-
 ἡνορας, ου, non ξυνῆνωρ. Habet autem
 ξυνάωρ significationem in κηφῆνας haud
 congruam. Vid. Hesych. in v. et conf.
 Muetzell. p. 193. Cetarum ξυνήνοας hic et
 v. 601. trisyllabum est, sequente Φέρρων.

vs. 596. abest a Flor. D. οἱ μὲν τε
 Par. A. Ald. Bas. Pro τε Guyeto scri-
 bendum videbatur γε, quam correctionem
 probavit Wolfius. Codd. non variant,
 nisi quod τοι pro τε Emm. πρόπαν
 Vat. Par. F. et sic Par. E. a prima manu
 sed deinde ρ in υ mutatum.

vs. 597. ἡμάτιον Flor. C. Par. D. G.
 Rehd. σπεύδουσαι Par. B.

vs. 598. οἱ δ' ἔντοσθε Vat. et Par.
 E. qui et post ἔντοσθε distinguit com-
 mate posito. ἔντοσθε Emm. ἐπιρροφέας
 Ald. Bas. Iunt. 1. Frob. Trinc. ἐπιρρο-

φέας Iunt. 2. ἐπιρροφέας Emm. σύμ-
 βλους Flor. A. Par. H.

vs. 599. σφετέρην Par. C.

vs. 600. ὡς αὐτως Flor. A. C. Emm.
 ὡσαύτως Med. Par. B. F. G. H. Rehd.
 Trinc. et sic erat prima lectio in Flor.
 B. pro qua deinde scriptum ὡς δ' αὐτως,
 ut habent plerique SS. et Edd. κακῶν
 Par. B. Rehd. γυναῖκα Flor. E.

vs. 601. ξυνήνορας Par. D. G. Vat.
 Goettl. margo Rehd. Idem supra scri-
 ptum in Med. Par. E. H. ξυνήνορα
 Flor. E. Par. I. ξυνήνορα Taur. Vul-
 gato firmat Stobaeus LXIX. p. 287.

vs. 602. λευγαλέων Stobaeus l. c. δὲ
 πόρε Flor. D. E. Vat. δ' ἔσπορε Trinc.
 δ' ἔσπορε Par. E. sed margo ἔπορε.

vs. 603 et seq. absunt a Par. F.
 Pro γάμον in v. 603 Vat. Goettl. μέγα.
 Sic et Flor. C. sed in margine γρ. γάμον.
 μέρμερα Flor. A.

vs. 604. ἐθέλει Flor. A. ὀλοδὸν Flor.
 D. δ' εἰς γῆρας ἵκητο Stobaeus l. c.
 sed tuetur eius Cod. B. vulgatam.

vs. 605. χῆτοι Flor. C. χῆτα Flor.
 E. χητεῖ scribendum censet Muetzel-
 lius p. 66. Conf. infra Comment. ad h. l.

ζῶει, ἀποφθιμένου δὲ διὰ κτῆσιν δατέονται
 χηρωσταί· ᾧ δ' αὖτε γάμου μετὰ μοῖρα γένηται,
 κεδνὴν δ' ἔσχεν ἄκοιτιν, ἀρηρυῖαν πραπίδεςσι,
 τῶδε τ' ἀπ' αἰῶνος κακὸν ἐσθλῶ ἀντιφερίζει

610 ἔμμεναι· ὅς δέ κε τέτμη ἀταρτηροῖο γενέθλης,
 ζῶει ἐνὶ στήθεσσιν ἔχων ἀλίσστων ἀνίην
 θυμῶ καὶ κραδίῃ καὶ ἀνήκεστον κακόν ἐστιν.

VARIAR LECTIONES.

γῆρας ὁμοῖο Par. E. sed γηρ^ακόμοιο. eiusdem margo. γηροκόμοιό γε β. Flor. C. Par. G. Rehd. ὕγ' οὐ βίότου Stobaeus (sed Codex eius B. 83' οὐ). Ven. Med. Flor. A. B. D. Vat. Par. C. E. Trinc. Boisson. Goettl. quod in Cens. recte improbat Hermannus. βίότου δ' ἐπιδευῆς Par. B. βίότου δ' ἐπιδευῆς Med. Flor. D. E. Par. C. I. βίότου τ' ἐπιδευῆς Flor. C. Emm. Rehd.

vs. 606. διακτῆσιν Par. G. Rehd. διὰ ζωὴν Par. F. Emm. atque etiam Stobaeus l. c. sed eius Cod. Par. B. et Gesneri margo habent κτῆσιν, recteque animadvertit Muetzellius p. 236. hanc scripturam tum eo confirmari, quod in ipso versus principio antecedit ζῶει, tum corroborari hisce Homeri II. E. 154. χηρωσταί δ' διὰ κτῆσιν δατέοντο, quamvis largiatur mutationem tamen etiam ipsam ad imitationem factam esse Homeri Od. E. 208 seq.

vs. 607. χηρωταί Flor. D. αὖτε μετὰ μοῖρα γάμου Par. F.

vs. 608. κεδνὴν ἔσχεν Flor. E. Par. I. κεδνὴν δ' ἔσχε Ald. Bas. Iunt. 1. δ' ἔσχετ' ἀκ. Stobaeus l. c. sed ἔσχεν eius Cod. Par. B. ἀρηρυῖαν, quod pro vulgato ἀραρυῖαν iam placuerat Heynio, aliisque Viris Doctis (Vid. Muetzell. p. 84.) recipiendumque hinc duxere

iam Boisson. et Goettl., exhibent Ven. Flor. A. B. C. Vat. Par. B. E. F. Rehd. Stobaei Cod. Par. A. πραπίδεςσιν Flor. A. Par. C.

vs. 609. τῆ δέ τ' ἀπ' αἰῶνος, quod nobis cum Hermanno in Goettl. cens. epicae rationi convenientius videtur, offerunt Stobaeus, Flor. B. Par. B. D. F. G. H. I. τῆ δ' ἔτ' ἀπ' αἰῶνος Med. τῆ δὲ γ' ἀπ' αἰῶνος, quod Goettlingio placuit, Flor. A. E. τῆ δ' ἀπ' αἰῶνος Flor. D. Par. A. C. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. Trinc. τῆ δὲ ἀπ' αἰῶνος Flor. C. Par. E. Vat. Neap. Steph. et hinc ferme Edd. Legendum Heynius coniciebat τῆ δ' ἐπὶ αἰῶνος. Boissonadius scripsit τῆ δέ τ' ἐπ' αἰῶνος. Sed ἀπ' omnes habent Codd. et ἀπ' αἰῶνος perpetuo pluribus exemplis illustravit Wetstenius ad Luc. I. 70. ἀπαιῶνος Rehd. ἐσθλὸν Flor. D. E.

vs. 610. ὅς δέ κε τέτμη Flor. A. ὅν δέ κε τέτμη Par. A. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. ὅν δέ κε τέμμη Bodl. ὅς δέ κε τίκται Neap. ὅς δέ κε καὶ τέκει Flor. D. ὅς δέ κε γήμη Emm. ὅς δέ κε γάμη Par. B. ὅς δὲ καὶ τεύξῃ Par. C. ἀταρτάροιο Par. H.

vs. 611. ζῶει ἐν στ. Flor. E.

vs. 612. Par. B. non nisi postrema verba exhibet κακόν ἐστιν.

Ὦς οὐκ ἔστι Δίδς κλέψαι νόον, οὐδὲ παρελθεῖν.
 οὐδὲ γὰρ Ἰαπετιονίδης ἀκάκητα Προμηθεὺς
 615 τοῖό γ' ὑπεξήλυξε βαρὺν χόλον, ἀλλ' ὑπ' ἀνάγκης
 καὶ πολυῖδριν ἔοντα μέγας κατὰ δεσμὸς ἐρύκει.
 Βριάρεω δ' ὡς πρῶτα πατὴρ ᾠδύσσατο θυμῶ,

VARIÆ LECTIONES.

vs. 613. ὡς Par. H. Rehd. Ald. Bas. οὐκ ἔστι Flor. A. οὐκ ἔσται Flor. E. Par. I.

vs. 614. Ἰαπετιονίδης Par. C. Flor. D. etiam B. Sed correctum τῖ ab alia manu. Ἰαπετειονίδης Flor. E. Vat. Par. I.

vs. 615. Ζῆνος ὑπεξήλ. Par. B. Δίδς ὑπεξήλ. Emm. βαρὺν χόλον Par. A. ὑπ' ἀνάγκη Par. A. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob.

vs. 616. κατάδεσμος Par. A. D. G. καταδεσμὸς Par. F. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. ἐρύκοι Flor. B. Par. A.

vs. 617. ἔν Βριάρεω ὡς τὰ πρῶτα, ut Hesiodi, citat Schol. Victor. ad Il. A. 403. quod Heynius ex Hesioideis (vulgatis) corrigit Βριάρεω δ' ὡς πρῶτα, Dindorfius autem in accurata annotatione ad h. l. Ὀβριάρεω δ' ὡς πρῶτα, cui videtur etiam v. 734. pro vulgato ὁ Βριάρεως legendum Ὀβριάρεως, ac similiter v. 149. 714. τ' Ὀβριάρεως pro τε Βριάρεως. Testes ille formae Ὀβριάρεως citat Etym. M. p. 346. 38. et Herodianum apud Eustath. ad Il. p. 650. 46. Addit Muetzell. p. 139. Arrianum in Bithyniacis apud Steph. Byz. v. Τριῆρες atque certissimam esse ait Dindorfii correctionem. Mihi illa et ingeniosa esse et magnam habere veri speciem videtur, neque tamen adeo certa esse, ut in contextum recipienda sit; cum probatam a Dindorfio formam in nullo Hesiodi loco, ubi Centimani nomen exstat, Codicum

aliquis exhibeat, verba autem Scholii Victorini adeo corrupta sint, ut vix certi quidquam ex iis elici possit; denique versu 817 quod legitur, Βριάρεων talem mutationem ne admittat quidem: quam difficultatem sentiens Dindorfius, ex ea se expedire studuit versum illum cum antecedentibus interpolatum statuendo, qua de re dicam infra in Commentario. Retinendum equidem h. l. duxi Βριάρεω δ' ὡς πρῶτα, Codicum hoc offerentibus Flor. A. D. (sed in hoc δ' addito ab alia manu) C. Neap. Par. D. G. Reg. Soc. Omissio δ' idem habent Vat. Par. E. H. Rehd. Ad primam in Βριάρεω productam si offendas, tum, quod Goettlingii monitum est, non ab re erit comparasse βρίμη, βριθὺς et similia, tum vel in tribus brevibus producta prima minus offensionis facere debet, praesertim initio versus. Metro magis adversatur Βριάρεω δ' ὡς τὰ πρῶτα, quod habent Flor. D. E. Med. Taur. Par. A. F. I. Bodl. Emm. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. Gaisf. Boisson. Vitiōsius etiam Par. B. Βριάρεω ὡς ἔντα τὰ πρῶτα. Robinsonus ex correctione dedit τῆ Βριάρεω δ' ὡς πρῶτα et habet sic Par. C. sed τῆ additum a manu secunda et est aliquid spatii inter ὡς et πρῶτα. Wolfius dedit ὡς Βριάρεω τὰ πρῶτα, quod sic positum ὡς pro corrupto ἔν in Scholio Victorino item substitui possit; Reizius maluit ὡς Βριάρεω δὲ πρῶτα.

- Κόττω τ' ἠδὲ Γύγη, δῆσε κρατερῶ ἐνὶ δεσμῶ,
 ἠγορέην ὑπέροπλον ἀγώμενος, ἠδὲ καὶ εἶδος
 620 καὶ μέγεθος· κατένασσε δ' ὑπὸ χθονὸς εὐρυδοείης.
 ἐνθ' οἴγ' ἄλλγε' ἔχοντες, ὑπὸ χθονὶ ναιετάοντες,
 εἴατ' ἐπ' ἐσχατιῇ, μεγάλης ἐν πείρασι γαίης,
 δηθὰ μάλ' ἀχνύμενοι, κραδίη μέγα πένθος ἔχοντες,
 ἀλλὰ σφεας Κρονίδης τε καὶ ἀθάνατοι θεοὶ ἄλλοι,
 625 οὐς τέκεν ἠύκομος Ῥεῖη Κρόνου ἐν Φιλότῃτι,
 Γαίης Φραδμοσύνησιν ἀνήγαγον ἐς Φάος αὐτίς·
 αὐτὴ γάρ σφιν ἅπαντα διηνεκέως κατέλεξε,
 σὺν κείνοις νίκην τε καὶ ἀγλαὸν εὖχος ἀρέσθαι.
 δηρὸν γὰρ μάρναντο, πόνου θυμαλγέ' ἔχοντες,

VARIAE LECTIONES.

Sanè δὲ vel δ' abesse nequit; sed convenientior ei locus ante ὤς. δδύσατο
 Par. A. C. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. Opor. ὠδύσατο Rehd.

vs. 618. Κοτύη Neap. Γύη Flor. B. D. E. Neap. Vat. Par. I. ^{Γύγη} ^{Στύγη} sic
 Par. E. γυίη Par. C. Γύη recepit Goettlingius: sed vide supra dd. ad v. 149.

vs. 619. ἀγάμενος Flor. E. Par. I.
 vs. 620. δ' abest a Flor. D.

vs. 621. ἐνθ' οἴδ' ἄλλγε' ἔχ. Par. I.
 ἐνθ' οἴδε ἄλλγε' ἔχ. Flor. E. ἐπὶ χθονὶ
 Flor. A. B. D. E. Par. I.

vs. 622. εἴαται ἐσχατιῇ Flor. A. B. Vat. Ven. Trinc. εἴατ' ἐν ἐσχατιῇ Flor. D. εἴατ' ἐσχατιῇ Flor. E. Par. I. ἕζετο ἐσχατιῇ Par. E. sed margo εἴατο. Pariter Med. εἴατο ἐσχατιῇ Par. H. μεγάλη Par. C. μεγάλοις Vat. Par. B. Emm.

vs. 623. κραδίης Flor. B. Par. B. μέγα omittit Emm.

vs. 624. ἀλλὰ σφᾶς corrigendum censuit Heynius ad Il. ζ. 567. Codices

hic non variant: sed certum est pronuntiatione sic contrahendum esse σφέας. Κρονίδης καὶ Par. B. Emm. Κρονίδης τε ἰδ' ἀθ. Par. A. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. quod tametsi ferri potest (vid. Vossius ad H. in Cer. p. 60.) tamen haud praefendum est vulgato.

vs. 625. Ῥεῖη Par. I. Ῥεῖα Flor. D. maluitque hoc Goettling. Sed videantur supra dd. ad v. 453. 467.

vs. 626. Γαίης τε φρ. Flor. E. Par. I. Φραδμοσύνησιν abest a Taur. ἀνήγαγεν Flor. E. Par. I,

vs. 627. γάρ μιν ἅπαντα Par. F. γάρ μιν πάντα Flor. E. Est etiam πάντα in Par. D. G. Rehd.

vs. 628. σὺν κείνοισι νίκην Med. Flor. B. C. D. E. Vat. Par. A. B. C. D. E. F. Bodl. R. S. Ald. et ceterae Edd. ante Heinsianam minorem in qua primum correctum κείνοις. Pessime Rehd. κείνοισιν. In Flor. D. omissum τε.

vs. 629. θυμ' ἄλλγε' ἔχ. Par. H.

- 630 Τιτῆνες τε θεοί, καὶ ὅσοι Κρόνου ἐξεγένοντο,
 ἀντίον ἀλλήλοισι διὰ κρατερὰς ὑσμίννας·
 οἱ μὲν ἀφ' ὑψηλῆς Ὀθρυος Τιτῆνες ἀγαυοί,
 οἱ δ' ἄρ' ἀπ' Οὐλύμποιο θεοὶ, δωτῆρες ἑάων.
 οὓς τέκεν ἠύκομος Ῥεΐη Κρόνω εὐνηθεῖσα·
- 635 οἱ ῥά τότε ἀλλήλοισι μάχην θυμαλγέ' ἔχοντες
 συνεχῶς ἐμάχοντο δέκα πλείους ἑνιαυτούς.
 οὐδέ τις ἦν ἔριδος χαλεπῆς λύσις, οὐδὲ τελευτῆ
 οὐδετέροις, ἴσον δὲ τέλος τέτατο πτολέμοιο.
 ἀλλ' ὅτε δὴ κείνοισι παρέσχεθεν ἄρμενα πάντα,
- 640 νέκταρ τ' ἀμβροσίην τε, τάπερ θεοὶ αὐτοὶ ἔδουσι,
 πάντων ἐν στήθεσσι ἀέξετο θυμὸς ἀγήνωρ.
 ὡς νέκταρ δ' ἐπάσαντο καὶ ἀμβροσίην ἑρατεινήν,

VARIAE LECTIONES.

- vs. 630. ὅσοι Vat.
 vs. 631. ὑσμίννας Par. F.
 vs. 632. ἐφ' ὑψηλῆς Rehd. ὑφ' ὑψη-
 λῆς Vat. ὑφιλής Flor. A. Ὀθρυος rece-
 pitus e Par. B. D. secundum praecep-
 tum Arcadii p. 91. 9. Praeivit Boiss-
 onadius, quem secutus Goettling. Conf.
 Muetzell. p. 136. Vulgo male Ὀθρύ-
 ος. Vitiosius Ὀρθρύος Flor. B. Ὀρθύος
 Iunt. 1. 2.
 vs. 633. Οἱδ' ἄρ' ἀπ' Οὐλ. Vat. Par.
 C. E. Ald. Bas. Ὀλύμποιο Flor. A.
 δωτῆρες Par. C. ἑάων. Par. I.
 vs. 634. Ῥεΐα dedit etiam hic Goett-
 lingius. Codices mei omnes Ῥεΐη.
 vs. 635. χόλου pro πόνου Flor. E.
 Par. I.
 vs. 636. συνεχῆς Flor. C. Par. G.
 Rehd. συνεχῆς Stephanus praeter
 necessitatem. Conf. Buttman. Gr. Gr.
 T. II. p. 353.
 vs. 637. ἦν abest a Par. A. Ald.
 Bas. Iunt. 1. 2. Frob. χαλεπὴ λύσις
 Flor. E. Par. I. τελευτῆ Flor. E.
 τελευτῆν. Ald. Trinc.
 vs. 638. Οὐδ' ἐτέροις Par. H. I.
 πολέμοιο Rehd.
 vs. 639. παρέσχεθ' ἄρμενα Par. B.
 ἄρματα Par. I. Flor. B. E., etiam C.
 sed in margine scriptum eadem manu:
 γρ. ἄρμενα.
 vs. 640. νέκταρ ἀμβροσίην τάπερ
 Flor. C. νέκταρ ἀμβροσίην etiam Par.
 D. Rehd. Goettlingius, cui παρέσχεθεν
 exponendum videtur παρεσχίθησαν,
 quod in activo difficiliter intelligatur
 Iupiter, hinc tentat νέκταρ τ' ἀμβροσίην
 τε, vel, ut scribatur ἀλλ' ὅτε δὴ —
 πάντα Ὡς νέκταρ τ' ἐπάσαντο — ἑρα-
 τεινήν Νέκταρ τ' ἀμβροσίην τε, τάπερ
 θεοὶ αὐτοὶ ἔδουσι Δὴ τότε κ. τ. λ.
 eiecto versu 643. Satis sic ingeniose.
 ἔδουσι Flor. A.
 vs. 641. πάντων ἐνὶ στήθ. Flor. C.
 E. Par. D. Rehd.
 vs. 642. νέκταρ ἐπάσαντο Flor. D.

- δὴ τότε τοῖς μετέειπε πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε
 Κέκλυτέ μευ, Γαίης τε καὶ Οὐρανοῦ ἀγλαὰ τέκνα,
 645 ὄφρ' εἴπω τά με θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι κελεύει.
 ἦδη γὰρ μάλα δὴρὸν ἐναντίοι ἀλλήλοισι
 νίκης καὶ κράτεος πέρι μαρνάμεθ' ἤματα πάντα,
 Τιτῆνές τε θεοὶ καὶ ὄσοι Κρόνου ἐκγεγόμεσθα.
 ὑμεῖς δὲ μεγάλην τε βίην καὶ χεῖρας ἀάπτους
 650 φαίνετε Τιτῆνεσσιν ἐναντίον ἐν δαῖ' λυγρῇ,
 μνησάμενοι Φιλότητος ἐνηέος, ὅσσα παθόντες
 ἐς Φάος ἅψ ἀφίκεσθε δυσηλεγέας ἀπὸ δεσμοῦ,
 ἡμετέρας διὰ βουλάς, ὑπὸ ζῶφου ἠερόντος.
 "Ὡς φάτο· τὸν δ' ἐξαῦτις ἀμείβετο Κόττος ἀμύμων·
 655 δαιμόνι, οὐκ ἀδάητα πιφαύσκεαι· ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ
 ἴδμεν, ὅτι περὶ μὲν πραπίδες, περὶ δ' ἐστὶ νόημα,

VARIÆ LECTIONES.

- Par. C. I. νέκταρ ἐπάσαντο Flor. E. τίον Med. Flor. A. B. C. D. Neap. Par.
 νέκταρ τ' ἐπάσαντο Flor. B. Par. A. B. C. D. E. F. Rehd. Trinc. Steph. margo.
 D. G. Emm. Bodl. Rehd. Ald. Bas. Frob. Hoc amplexus sum a maiori parte Codic-
 Iunt. 1. 2. um oblatum. Vulgo ἐναντίοι. Est hæc
 vs. 644. τς abest a Flor. C. Par. varietas etiam in Homeri libris frequens.
 G. Rehd. Vid. Heyn. ad Il. Z. 54. A. 219. 535.
 vs. 645. ὄφρα εἴπω Flor. E. M. 44. O. 694. T. 70. λυγρῇ Flor. E.
 vs. 646. ἐναντίον Neap. ἀλλήλοισιν vs. 652. ἀφίκεσθαι Flor. D. δύσηλε-
 Flor. A. γέως Par. F. ὑπὸ δεσμοῦ Flor. B. C.
 vs. 647. πέρι recte Par. D. F. G. D. E. Neap. Par. B. D. G. H. I. Rehd.
 ut Gaisf. et recentiores pro vulgato antea Emm. Bodl. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob.
 περὶ. Quod Par. I. exhibet περιμαρνάμεθ', ut Editionum Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. convenit Aristarchi præcepto. Vid. Schol.
 Victor. Bekk. p. 459. 25. et conf. Muetzell. p. 261 seq.
 vs. 648. ἔσοι Vat. ἐξεγίνοντο Taur. Med. Ven. Flor. A. Neap. Vat. meus et
 Goettl. Par. C. E. H. I. Reg. Soc. Trinc. vs. 649. ὑμεῖς δὴ Ven.
 vs. 650. φαίνεται vitiose Trinc. ἐναν-
 τίον Med. Flor. A. B. C. D. Neap. Par. B. C. D. E. F. Rehd. Trinc. Steph. margo. Hoc amplexus sum a maiori parte Codic-
 um oblatum. Vulgo ἐναντίοι. Est hæc varietas etiam in Homeri libris frequens. Vid. Heyn. ad Il. Z. 54. A. 219. 535. M. 44. O. 694. T. 70. λυγρῇ Flor. E.
 vs. 652. ἀφίκεσθαι Flor. D. δύσηλε-
 γέως Par. F. ὑπὸ δεσμοῦ Flor. B. C. D. E. Neap. Par. B. D. G. H. I. Rehd. Emm. Bodl. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob.
 vs. 655. δαιμόνι οὐκ ἀδ. Par. C. πιφαύσκεαι, a Vat. Par. C. I. Rehd. oblatum, præferendum mihi visum cum Muetzellio, quem vide p. 220 seq. πι-
 φαύσκεο Emm. πιφαύσκειται Flor. D. πεφάσκεαι Par. E. πιφάσκεαι ceteri Scripti, omnesque Editi.
 vs. 656. πέρι — πέρι Par. D. G. H. I. Ceterum Codd. nihil in versus scriptura variant, quæ tamen dubia videri potest

ἀλκτῆρ δ' ἀθανάτοισιν ἀρῆς γένεο κρυεροῖο.
σῆσι δ' ἐπιφροσύνησιν ἀπὸ ζῆφου ἠέρβεντος
ἄψορρον ἐξαυτίς ἀμειλίχτων ἀπὸ δεσμῶν

VARIAE LECTIONES.

οὐδ' durius intelligendum in ea σοι. Itaque iam Guyetus corrigi voluit ἴδμεν ὅτι περὶ σοι πραπίδες. Maluit Wolfius scribere: ἴδμεν ὅτι περὶ μὲν πραπίδας, περὶ δ' ἔσσι νόημα, Hermannus autem in Goettl. Cens. ἴδμεν ὅ τοι περὶ μὲν πραπίδες, περὶ δ' ἔσσι νόημα, in quam coniecturam et ipse incidit et incidisse video Muetzellium p. 155.

vs. 657. ἀθανάτοις ἀργῆς Par. B. Ceteri Codd. vulgatam tuentur, pro qua tamen h. l. et item in Sc. 29. 138. d'Orvillio in Vanno Crit. p. 390. ἄρεως vel ἄρεος reponendum videbatur, ut factum viderat a Grammaticis etiam Il. Ξ. 485. Σ. 100 et alibi, quia ἀρά, damnum, primam fere productam habeat, quae brevis contra est in ἄρης. Sed vocalium ante literam caninam variavit saepe quantitas, ut in noto illo Ἄρες Ἄρες apud Homerum, recteque Tollius ad Apollon. p. 158. animadvertit Od. X. 205. prorsus admitti non posse illam belli significationem. Tum ἀρῆς ἀλκτῆρα, ut Hesiodeum ex Sc. 29. citat ac tuetur Herodianus in Schol. Ven. ad Il. Σ. 100. Conf. omnino Rankius in docta Annot. ad versum Scuti citatum. γένοιο Flor. E. Vat. Par. I. κρατεροῖο Par. H. habentque Med. et Par. E. adscriptum illud ad κρυεροῖο.

vs. 658. σῆσι δ' ἐπιφροσύνησιν recepit e Flor. B. C. D. Par. A. C. D. Bodl. R. S. Rehd. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. Steph. marg. σῆσιν ἐπιφροσύνησιν habent Flor. E. Par. B. I. Emm. σῆς δ' ἐπιφροσύνησιν Vat. Par. E. F. G.

σῆς δ' ὑποφραδμοσύνησιν Flor. A. Par. H. et ex Ven. ut videtur, Trinc., quod secuti sunt plerique recentiores. Nihil quidem obstat, quominus probum habeatur vocabulum ὑποφραδμοσύνη, ductum ab ὑποφράζομαι, cuius participium ὑποφράσθεις exstat apud Apollon. Rhod. I. 462. sed significatio *suspiciandi*, quae est in ὑποφράζομαι, minus convenit in h. l. nec bene se habet in antiquo poeta epico vocalis ante φρ correpta. Quod, Guyeti coniecturam secutus, Robinsonus edidit σῆς δ' ἐπιφραδμοσύνησιν eodem hoc premitur incommodo. ὑπὸ ζῆφου Flor. B. C. E. Par. A. C. F. I. Bodl. R. S. Rehd. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. ὑπὸ ζῆφον Flor. D. Visum ὑπὸ praefendum etiam I. H. Vossio ad H. in Cer. 304 et Hermanno in Goettl. Cens. Mihi ἀπὸ in hoc et seq. versu aptius sententiae videtur. ἠέρβεντος Flor. D. ἠέρβεντος Emm.

vs. 659. ἄψορρον δ' ἐξαυτίς plerique SS. et Edd. Sed iam H. Stephanus in annotat. »Vide, inquit, num legendum sit ἄψορρονδ'. Est enim particula δὲ iam in praecedente versu." Probavit hoc Krebsius, ut sit adverbium motus. At τὸ δ' expungenti Guyeto parendum censuit Wolfius, et hinc Boissonadius, eaque nobis etiam probabilior visa est medela, praesertim, cum ἄψορρον ἐξαυτίς etiam Codd. exhibeant Par. D. G. ἄψορον ἐξαυτίς Flor. D. E. Par. C. F. I. Secutus est Goettlingius Codicem Emm., qui versus 658. 659. ita habet, ut prior sit ἄψορρον δ' ἐξαυτίς κ. τ. λ., posterior

660 ἠλύθομεν, Κρόνου υἱὲ ἄναξ, ἀνάελπτα παθόντες.
τῷ καὶ νῦν ἀτενεῖ τε νόω καὶ ἐπίφροσι βουλή
ῥυσόμεθα κράτος ὑμῶν ἐν αἰνῇ δηϊοτήτι,
μαρνάμενοι Τιτῆσιν ἀνὰ κρατερὰς ὑσμίνας.

Ὡς Φάτ' ἐπήνησαν δὲ θεοὶ, δωτῆρες ἑάων,
665 μῦθον ἀκούσαντες· πολέμου δ' ἔλιλαίετο θυμὸς
μᾶλλον ἔτ' ἢ τοπάρουθε· μάχην δ' ἀμέγαρτον ἔγειραν
πάντες, θῆλειά τε καὶ ἄρσενες ἡματι κείνῳ,
Τιτῆνες τε θεοὶ καὶ ὅσοι Κρόνου ἐξεγένοντο,
οὓς τε Ζεὺς Ἐρέβουσφιν ὑπὸ χθονὸς ἦκε Φώωσδε,

VARIAE LECTIONES.

σῆσιν ἐπιφρ., quod nescio an probaverit Hermannus, nihil de hoc in Censura notans. Sed mihi, ut Muetzellio p. 237. ordo is vocabulorum et ab sermone poetae recedere videtur et a consilio, quod comparatis vv. 651. 2. 3 et 658. 9. 660. planissime efficitur. ὑπὸ δεσμῶν Flor. B. C. E. Vat. Par. A. B. D. E. F. G. H. I. Bodl. R. S. Rehd. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. Praeferendum censuit etiam Vossius l. c.

vs. 660. ἠλύθομεν recte Florentini omnes, Vat. Neap. Ven. Taur. Par. A. B. C. D. E. H. I. Bodl. Rehd. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. Trinc. Steph. ceteraque hinc Edd. ante Graevianam, in qua est ἠλύθαμεν. Videatur, quem Goettling. etiam citat, Choeroboscus apud Bekker. Anecd. p. 1270. Ζεῦ pro ἄναξ Flor. A. Trinc. Steph. margo. ἄελπτα Flor. E. Par. I.

vs. 662. abest a Flor. D. Omisium in Parisini C. contextu ad marginem adscripsit idem, qui Scholia exscripsit, librarius. ῥυσόμεθα Flor. C. Vat. Par. D. G. ὑμῶν Flor. A. C. Vat. Par. B. D. Rehd.

vs. 663. μαρνάμεθα Flor. D. ἐνὶ κρατερῇ ὑσμίνῃ Flor. D. Par. C. pro ἐν αἰνῇ δηϊοτήτι, quod reliqui habent, ut Edd.

vs. 664. ἐπήνησαν Flor. C. Rehd. ἐπήνεσαν Par. B. Confirmat ἐπήνησαν Eustathius ad II. p. 684, 36; 784. 28 seqq. Conf. idem p. 231. δωτῆρας Rehd.

vs. 665. δ' ἔλιλαίετο, quod habent Codd. tantum non omnes, relinquendum duxi, ritmo suadente, quamvis non praeter rationem Hermannus in Goettl. Cens. probabilior visa sit scriptura δὲ λιλαίετο. Scriptum sic in Rehd. θυμῷ Flor. E. Par. I.

vs. 666. τὸ πάροιθε Vat. Par. E. τὸ πάροιθεν Rehd. τοπάρουθεν Trinc. μάχην δὲ ἀμέγαρτον Flor. C. μάχην τ' ἀμέγ. Par. B. μάχην ἀμέγ. Flor. E. Par. I. ἔγειρον Flor. C. Par. D. G. Rehd. ἔγειρε Flor. E. Par. I.

vs. 667. ἄρσενες Flor. D. E.

vs. 669. οὓς κεν Ζεὺς Par. D. οὓς κεν Ἐρέβουσφιν omisso Ζεὺς Flor. C. Par. G. Rehd. οὔτε Ζεὺς Ἐρ. Ald. οὔτε Ζεὺς Ἐρ. Iunt. 1. Frob. ἕς τε Ζεὺς

- 670 δεινοί τε κρατεροί τε, βίην ὑπέροπλον ἔχοντες.
 τῶν ἑκατὸν μὲν χεῖρες ἀπ' ὤμων αἴσسونτο
 πᾶσιν ὁμῶς, κεφαλὰὶ δὲ ἑκάστῳ πεντήκοντα
 ἐξ ὤμων ἐπέφυκον ἐπὶ στιβαροῖσι μέλεσσιν.
 οἱ τότε Τιτήνεσσι κατέσταθεν ἐν δαῖι λυγρῇ,
- 675 πέτρας ἡλιβάτους στιβαρῆς ἐν χερσὶν ἔχοντες.
 Τιτήνες δ' ἐτέρωθεν ἑκαρτύναντο Φάλαγγας
 προφρονέως, χειρῶν τε βίης θ' ἅμα ἔργον ἔφαινον
 ἀμφοτέροι, δεινὸν δὲ περιάχε πόντος ἀπέιρων,
 γῆ δ' ἐμέγ' ἐσμαράγησεν, ἐπέστενε δ' οὐρανόσ εὐρύς
- 680 σειόμενος, πεδόθεν δ' ἐτινάσσετο μακρὸς Ὀλυμπος

VARIAE LECTIONES.

- Ἐρ. Flor. E. Ἐρεβεῦφι Par. F. Ἐρέ- A. στιβαροῖσιν μελέεσσι Emm. μέλε-
 βεσφιν Ven. Med. Par. D.H. Bodl. Rehd. σι Flor. B. Vat. Rehd.
 Trinc. Iunt. 2. Reduxerunt hoc Dindorf. vs. 675. ἡλιβατούς Par. D. στιβα-
 et Goettl. potestque analogiae convenien- ρὰς Taur. Flor. B. D. E. Vat. Par. A.
 tius videri. Conf. Buttman. Gr. Gr. T. I. C. E. H. I. Bodl. Scholiastes Trinc. p.
 p. 206. not. 2. Thiersch. Gr. Gr. p. 293. CLVI. f. v. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob.
 Matthiae Gr. Gr. T. 1. p. 290 not. Goettl. Trinc. Steph. στιβαραῖς Flor. C. Rehd.
 de doct. accent. Gr. 36. 2 et in annot. ad Ceteri SS. et Edd. στιβαρῆς, quod verius
 h. l. Sed II. I. 572. ἐξ ἔρεβεσφιν omnes etiam mihi visum ob versus infra 692.
 habent Codd. cum tamen illam analogiae 715. Basil. interpres: *validis in manibus*.
 rationem probe perspectam haberent vs. 676. ἑκαρτύνοντο Flor. E.
 Grammatici (vid. Apoll. de adv. p. 574. vs. 677. προφρονέων Emm. βίην
 30.) ut proinde forma illa profecta esse Par. G. βίη Flor. C. Rehd. χειρῶν
 ab ipso poeta videatur, qui ad usitatum τε ἅμα omisso βίης θ' Vat.
 ipsi formam ἔρέβευς (vid. II. Θ. 368.) vs. 678. δεινὸν τε Par. B. δὲ περ' ἴα-
 adiectum φι voluerit, quo clarius gen- χε Emm. δέπερ ἴαχε Flor. E. δὲ περ
 itivi notio elucesceret. Vide disputan- ἴαχε (sic eadem manu) Flor. B. δὲ
 tem accuratius de hac re Muetzellium ^{ἴαχε} _{ἴαχε} περίσχεθε Par. H. Guyetus legendum
 p. 60 seqq. φάσδε Vat. φάσδε Ald. coniiiciebat δ' ἰπερίαχε *supra modum*
 Bas. φάος τε Emm. φόβως δὲ Par. E. *insonabat*. Sed est περιάχε per Aeoli-
 sed in margine φάος. cam crasin pro περιάχε, ut v. 733.
 vs. 671. τῶν μὲν ἑκατὸν χ. Vat. Par. περοίχεται pro περιοίχεται, ad quem
 I. αἴσσουνται Vat. Par. E. H. plura dabimus.
 vs. 672. δ' ἑκάστῳ Flor. B. C. vs. 679. ἐσμαράγησεν Par. H. ἀπέ-
 Rehd. στενε Flor. E. ἀφέστενε Par. I.
 vs. 675. στιβαροῖς μελέεσσιν Flor. vs. 680. δὲ τινάσσετο Vat. Par. C.

ρίπη ὑπ' ἀθανάτων, ἔνοσις δ' ἵκανε βαρεία
 Τάρταρον ἠέροντα, ποδῶν τ' αἰπεῖα ἰωή
 ἀσπέτου ἰωχυμοῖο, βολάων τε κρατεράων
 ὡς ἄρ' ἐπ' ἀλλήλοισι ἴσαν βέλεα στονέοντα

- 685 Φωνῇ δ' ἀμφοτέρων ἵκετ' οὐραὸν ἀστερόντα
 κεκλωμένον οἱ δὲ ξύνισαν μεγάλῳ ἀλαλητῶ.
 αὐδ' ἄρ' ἔτι Ζεὺς ἴσχευ ἕον μένος· ἀλλὰ νυ τοῦγε
 εἶθαρ μὲν μένεος πλήντο φρένες, ἐν δέ τε πᾶσαν
 φαῖνε βήην· ἄμυδις δ' ἄρ' ἀπ' οὐρανοῦ ἠδ' ἀπ' Ὀλύμπου
- 690 ἀστράπτων ἔστειχε συνωχαδῶν. οἱ δὲ κεραυνοὶ
 ἵκταρ ἅμα βροντῇ τε καὶ ἀστεροπῇ ποτέοντο

VARIÆ LECTIONES.

δὲ τινάσκειτο scribendum statuit Hermannus in Cens. Goettl. Vulgata rhythmum habet meliorem.

vs. 682. ἠέροντα Flor. A. ποδῶν τ' αἰπεῖα ἰωή scribendum censuimus cum Hermanno Orphic. p. 845. Dindorfio et Goettlingio. Habuit ἰωή digamma. Vid. Heyn. ad Il. K. 439 et in Exc. III. Tom. VII. p. 764. Hoc ignorantibus librarij vel grammatici transponendum τ' existimarunt, unde lectio exstitit ποδῶν αἰπεῖα τ' ἰωή Codicum et Editionum fere omnium, pro qua ποδῶν δ' αἰπεῖα τ' ἰωή habent Par. A. Bodl. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. δδδν αἰτῖα τε κρατεράων vitiosissime Emm.

vs. 684. ὡς ἂν ἐπ' ἄλλ. Flor. A. B. D. Par. C. Trinc. ἀλλήλοισιν ἴσαν Vat. Bodl. Par. E. sed in hoc corrector addidit. ἀλλήλοισιν, etiam Med. Flor. B. C. D. Par. C. Rehd. ἴσαν Par. G. F. Ald. Iunt. 1. 2. Frob. Bas. ubi etiam Basil. Interpres ibani.

vs. 685. ἀμφοτέρων δ' ἵκετο Par. A. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob.

vs. 686. κεκλωμένον Flor. D. ξύνισαν Vat. ξύρισαν Rehd.

vs. 687. οὐδ' ἔρα Ζεὺς Flor. D. ἴσχευ Flor. C. Par. D. G.

vs. 688. πλήνται Emm. et ἐν δέ.

vs. 689. ἄμυδις ἄρ' Flor. C. D. ἄμυδις non ἄμυδις scribendum recte docuit Heyn. in Comment. ad Il. I. 6.

vs. 690. συνωχαδῶν Par. G. Rehd. συναλαδῶν Emm. συναγαδῶν Taur.

vs. 691. ἵκταρ Par. B. I. recte, si vocabuli originem spectas, sed refragante usu. ἀστεροπῇ εὐ ποτέοντο Neap. Bodl. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. Trinc. ἀστραπῇ εὐ ποτ. Flor. B. Par. A. Rehd. quod receptum a Goettlingio; ἀστραπῇ ποτ. Med. Flor. A. C. D. E. Par. D. E. Emm. ἀστραπῇ ποτ. Vat. Par. C. Cum esset pro antiquiore et exquisitiore forma ἀστεροπῇ invecta recentior et vulgatio ἀστραπῇ, additum est postea εὐ ad supplendum versum, quamvis eius vocabuli significatio esset iam in ἵκταρ. ποτέοντο Flor. C. Par. D. G. Rehd.

χειρὸς ἀπὸ στιβαρῆς, ἱερὴν φλόγα εἰλυφώντες,
ταρφέες, ἀμφὶ δὲ γαῖα φερέσβιος ἐσμαράγιζε
καιομένη, λάκε δ' ἀμφὶ πυρὶ μεγάλ' ἄσπετος ὕλη.

695 ἔξεε δὲ χθὼν πᾶσα καὶ Ὀκεανοῖο ρέεθρα,
πόντος τ' ἀτρύγετος· τοὺς δ' ἄμφεπε θερμὸς αὐτμῆ
Τιτῆνας χθονίους, φλῆξ δ' ἠέρα δῖαν ἴκαεν
ἄσπετος, ὅσσε δ' ἄμερδε καὶ ἰφθίμων περ ἐόντων
αἰγὴ μαρμαίρουσα κεραυνοῦ τε στεροπῆς τε.

700 καῦμα δὲ θεσπέσιον κάτεχεν χάος· εἴσατα δ' ἄντα
ὀφθαλμοῖσι ἰδεῖν, ἠδ' οὔασιν ὅσσαν ἀκοῦσαι
αὐτως, ὡς ὅτε γαῖα καὶ οὐρανὸς εὐρύς ὑπερθε
πίλνατο· τοῖος γάρ κε μέγιστος δοῦπος ὀρώρει,

VARIAE LECTIONES.

vs. 692. Commendatam ab Herman-
no in Orphicis p. 815 lectionem φλόγα
εἰλυφώντες recepinus e Vat. Par. C.
G. Emm. Rehd. φλόγα εἰλυφ. habent
Flor. A. B. C. E. Par. B. D. F. I.;
φλόγα εἰλοφ. Flor. D. φλόγα εἰληφ.
Par. H. φλόγα εἰληφ. cum v supra
scripto Par. E. φλόγα θ' εἰλυφ. ceteri
Codd. ut Ald. et hinc fere Edd. ante
Gaisfordium, qui parendum Hermanno
duxit, ut postea etiam Boisson. Dind.
Goettl. τ' εἰλυφ. Schmidius.

vs. 693. φερέσβιος Flor. C. Par. B.
G. Rehd. Notum autem κ et β in qui-
busdam Codicibus forma vix differre.
ἐσμαράγιζε scripsimus secundum Flor.
B. C. D. E. Par. C. Rehd. ἐσμαράγιζεν,
ut Editi, habent ceteri SS. excepto quod
in Neap. est ἐσμαράγιζεν.

vs. 694. περὶ pro πυρὶ Vat. Goettl.
ἄσπετος Flor. B. καιομένη Par. B.

vs. 695. ἔξει δὲ χθ. Par. D. G. Rehd.
ἔξεε δ' ἡ χθ. Vat. ἔξει χθ. omisso δὲ

Flor. C. ἔξεσε δὲ χθ. Ven. Med. Flor.
A. Par. E. H. Emm.

vs. 696. πόντος ἀτρύγετος eraso τ'
Par. C. ἄμφεπε. In Rehd. est θέρμη
sine αὐτμῆ.

vs. 697. χθονίους Vat. ἠέρα δῖον
Med. Par. D. E. G. Rehd.

vs. 698. ἄμερδε Flor. E.

vs. 700. κατέχεν Par. D. G. κατ-
έσχε Flor. E. Par. I. χάος pro χάος
Par. B. Emm. ἄντις Par. B. ἄντια
Emm.

vs. 701. ὀφθαλμοῖσιν ἰδεῖν omnes SS.
hic pariter atque Edd. Nobis tamen
constantiae causa hic quoque ratio ha-
benda visa est digammi. Vid. supra
vs. 431.

vs. 702. αὐτως recte Par. D. Ceteri
SS. et omnes ante Dindorf. Edd. αὐτως.
ὑπερθε recepinus e Flor. D. E. Par. C.
In ceteris SS. est ὑπερθεν, ut in Editis.

vs. 703. πίλνατο Taur. Flor. D. E.
Par. I. et C. Sed. in hoc alterum v

τῆς μὲν ἔρειπομένης, τοῦ δ' ὑψόθεν ἐξεριπόντος.

705 τόσσοι δούποις ἔγεντο θεῶν ἔριδι ξυνιόντων.

σὺν δ' ἀνεμοὶ ἔνοσιν τε κόνιν τ' ἐσφαράγιζον,
βροντήν τε, στεροπὴν τε καὶ αἰθαλόεντα κεραυνόν,
κῆλα Διδὸς μεγάλοιο, φέρον δ' ἰαχὴν τ' ἔνοπῆν τε

VARIÆ LECTIONES.

erasum est. γὰρ καὶ Flor. A. Rehd. γὰρ γε Flor. B. Sed ab eadem manu correctum κε. μέγας ὑπὸ δούποις Tzetzes Monac. ut Med. Taur. Flor. B. Neap. Vat. Par. C. E. H. Trinc. Steph. margo. μέγας δούποις Flor. A. D. E. Vulgatam firmat Aristides T. I. p. 549. Iebb. nec, me iudice, temere censuit Muetzellius p. 188. illam Tzetzae lectionem propter quandam cogitandi insolentiam, quae in vulgata scriptura, praesertim e recentiorum usu, inesse videatur, ab his commoditatis gratia confictam fuisse.

vs. 704. τῆς δ' ἔρ. Emm. ἐρυπ^θμένης (sic) Par. F. ἐξερίποντες Par. D. I.

vs. 705. τόσσοι Flor. E. ἐγένετο Par. H. I. ἐπλίτο Neap. Par. C. Bodl. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. ξυνιόντων Flor. C. Par. B. D. F. G.

vs. 706. ἔνοσίς τε κόνις τε Flor. E. qui Codex hic desinit mutilus. ἔνοσιν τε Par. F. ἔνοσιν τε Med. Par. H. κόνιν θ' ἄμα ἐσφαράγιζον Flor. B. D. Neap. Par. E. H. ut habent Steph. et recentiores Edd. omnes. Primum Goettingium, si non fortasse etiam prius Guyetum, hiatus in ea lectione male habuit. Itaque legendum proponit κόνιν τ' ἀμφοσφαράγιζον. Praeferendum equidem cum Hermanno duxi κόνιν τ' ἐσφαράγιζον, quod non, ut ille putat, unus Codex, sed plures offerunt, sc. Flor. A. C. Par. B. D. G. Rehd. κόνιν τ' agnoscunt etiam Med. Par. E. H. Sed se-

quente ἄμα. Est Guyeti quoque ad h. l. annotatio κόνιν. Repugnat Muetzellius p. 95, quod κόνις ab Homero nusquam pro bacchio usurpatur, nisi in ipso versus exitu, ubi ruentis metri impetus syllabae debilitatem sustentat; legendum ipse coniecit p. 168. κόνιν τε μετ' ἐσφαράγιζον. Mihi videtur etiam in medio versu satis adiuvari productio accentu, cuius rei in vocali ι plura ex Homero exempla attulit Spitznerus de versu heroico p. 83; ceterum mire hic variant Codd. κόνιν ἄμα ἐσφ. Par. F. κόνιν τ' ἐσφ. Par. A. C. Bodl. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. Deest ἄμα etiam in Ven. Vat. Goettl. et apud Trinc. qui κόνιν τ' ἐσφάραγιζον dedit. ἐσφάραγιζον etiam Par. E. H. Sed illius margo ἀραβίζων, huius ἀράβιζον. Med. pariter ἐσφάραγιζον, at in margine ἀραβίζων. In Par. I. post κόνιν τ' est ἐσφαράβιζον (sic.) Vulgatam ultimi verbi scripturam firmat Hesychii glossa ἐσφαράγιζον· ἐδόνου μετὰ ψόφου, ἕχου. Apud Homerum Od. I. 398. 440. σφαραγέω est ἰνσονο, σπερο; cumque hoc nostro loco affinitatem habet ἀνεμοσφάραγος apud Pindar. Pyth. IX. 2.

vs. 707 et seq. absunt a Par. F. ἀγαθέοντα Flor. D. Par. H. ἡγαθέοντα super αἰθαλόεντα scriptum est eadem manu in Flor. B. αἰθαλόεντα Par. C. Sed in marg. γρ. ἀγαθέοντα.

vs. 708. φέρον δ' ἰσχυν τ' ἐνόπ. Par.

- ἐς μέσον ἀμφοτέρων, ὄτοβος δ' ἄπλητος ὄρωρα
 710 σμερδαλέης ἔριδος, κάρτος δ' ἀνεφαίνετο ἔργων.
 ἐκλήθη δὲ μάχη· πρὶν δ' ἀλλήλοισι ἐπέχοντες
 ἐμμενέως ἐμάχοντο διὰ κρατερὰς ὑσμίνας·
 οἱ δ' ἄρ' ἐνὶ πρώτοισι μάχην δριμύειαν ἔγειραν
 Κόττος τε, Βριάρεώς τε, Γύγης τ' ἄατος πολέμοιο,
 715 οἱ ῥα τριηκοσίας πέτρας στιβαρῶν ἀπὸ χειρῶν
 πέμπτον ἐπασσυτέρας, κατὰ δ' ἐσκίασαν βελέεσσι
 Τιτῆνας, καὶ τοὺς μὲν ὑπὸ χθονὸς εὐρουδείης
 πέμψαν καὶ δεσμοῖσιν ἐν ἀργαλείοισιν ἔδησαν,
 νικήσαντες χερσὶν ὑπερθύμους περ ἔοντας,
 720 τόσσον ἔνερθ' ὑπὸ γῆς, ὅσον οὐρανός ἐστ' ἀπὸ γαίης.
 ἴσον γάρ τ' ἀπὸ γῆς ἐς Τάρταρον ἠέροντα.

VARIAE LECTIONES.

B. φέρον δ' ἰσχὴν τ' ἔνοπ. Par. A. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob.

vs. 709. ὄττοβος Flor. C. Par. B. D. G. ὄτοβος Rehd. κότοβος Flor. D. Tradit Scholiasta alteram lectionem fuisse κόναβος. Hanc prae edita sibi placere testatus est Graevius. Sed recte animadvertit Goettlingius esse ὄτοβος proprium Hesiodi, κόναβος Homeri. Firmant ὄτοβος, clausulam versus citantes, Etym. M. p. 636. pen. cum mentione Hesiodi, sine ea Zouaras p. 1476. δ' ἄπλητος Vat. e correctione. Ceterum Codd. non variant: sed apud Zouararam est ἄπληστος, apud Etym. M. ἄτλητος, quod arridet Muetzellio, quem vide p. 56. quodque unice placet Hermanno in Cens. Goettl. Nobis in tanto Codicum consensu nihil temere mutandum videtur. Conf. supra dd. ad v. 151 et 153.

vs. 710. κράτος τ' ἀνεφ. Par. D. κράτος etiam Par. F.

vs. 711. κλήθη Par. C. πρὸς ἀλλήλοισιν ἐπέχ. Par. G. πρὸς δ' ἀλλήλοισι ἐπέχ. Par. D. sed in marg. πρὶν ἀλλήλοισιν ἔχοντες Flor. C. ἀλλήλοισιν etiam Rehd. ἀλλήλους ἐπέχοντες Par. B. vs. 712. διεμάχοντο Taur.

vs. 713. ἐν πρώτοισι Flor. D. Par. C. ἔγειραν Par. D. Rehd.

vs. 714. Βριάρεός τε Flor. B. ἄατος Neap. Par. F. Apud Homerum Il. E. 388. est ἄτος πολέμοιο, quomodo saltem pronunciandum hic, iudice Heynio.

vs. 716. κατὰ δὲ σκίασαν Par. F. βελέεσσι Flor. A. Vat. Par. E.

vs. 718. ὑπ' ἀργαλείοισιν Flor. B. ἀργαλέοισιν Flor. D.

vs. 720. τόσσον ἔνερθ' αἰδης Emm. τόσσον ἔνερθ' ὑπὸ γαίης Med. Flor. A. D. Par. C. Notatum γαίης, ut varia lectio etiam in Par. E.

vs. 721—725. Hoc ordine procedunt in Flor. B. C. Rehd. Τόσσον γάρ τ'

ἐννέα γὰρ νύκτας τε καὶ ἤματα χάλκεος ἄκμων
οὐρανῶθεν κατιῶν, δεκάτῃ δ' ἐς γαῖαν ἵκοιτο

ἐννέα δ' αὖ νύκτας τε καὶ ἤματα χάλκεος ἄκμων

725 ἐκ γαίης κατιῶν, δεκάτῃ δ' ἐς Τάρταρον ἵκοι.

VARIAE LECTIONES.

ἀπὸ γῆς (sic Flor. B. at δ' αὖ ἀπὸ γαίης Flor. C. Rehd.) ἐς τάρταρον ἡρόντα.

Ἐννέα γὰρ νύκτας τε καὶ ἤματα χάλκεος ἄκμων Οὐρανῶθεν κατιῶν δεκάτῃ ἐς γαῖαν ἵκοιτο. Ἴσον δ' αὖ τ' ἀπὸ γῆς (sic Flor.

B. at ἀπὸ γαίης Flor. C. Rehd.) ἐς Τάρταρον ἡρόντα. Ἐννέα γὰρ νύκτας (sic Flor. B. at ἐννέα γὰρ οἱ v. Flor. C. Rehd.)

τε καὶ ἤματα χάλκεος ἄκμων Ἐκ γαίης κατιῶν δεκάτῃ δ' ἐς Τ. ἵκοι (sic Flor. B. at ἵκοιτο Flor. C. Rehd.) versus autem

οὐρανῶθεν et duo sequentes in Flor. B. non sunt in contextu, sed in ima pagina,

apposito ab eadem manu signo, locum indicante, ubi sint reponendi in contextu. Versus 722—725. omittit

Par. F. vv. 722—724. Par. I. vv. 722 et seq. Vat. meus, vv. 723 et seq. Taur. Flor. A. D. Par. B. C. H. In Vat. Goettl.

post v. 723. sunt. 721. 724. 725. Scilicet ortum his turbis dedit simile quorundam versuum initium, similisque

clausula. Factum enim hinc, ut ab oscitantibus librariis primum omitterentur duo pluresve versus, deinde ab ipsis

vel aliis diligentioribus iidem ad marginem adscriberentur, hinc rursus ab aliis in contextu reponerentur, sed alieno loco.

vs. 721. Ἴσον γὰρ ἀπὸ γῆς Par. H. τόσσον γὰρ τ' ἀπὸ γῆς Flor. D. Par. C. τόσσον δ' αὖτ' ἀπὸ γῆς Med. Par. B. F. G. Ἴσον δ' αὖ ἀπὸ γαίης Vat. Goettl.

et Emm. in quo Codice positus est hic versus post 726. γαίης etiam Par. B. C. E. F. G. H. I. Trinc.

vs. 723. δεκάτῃ δ' ἐς γαῖαν ἵκοιτο

commendatum ab Hermanno in Goettl. Censura, ut epicae rationi convenientius, recepimus ex citante hunc et seqq. tres versus Leontio de Sphaera Arati p. 263. Ed. Buhl. Flor. B. C. Par. D. E. Rehd. In ceteris Codd. δ' omisum est, ut vulgo in Edd.

vs. 724. ἐννέα γὰρ v. ut Flor. B. habent Ven. Emm. ἐννέα γὰρ οἱ v. Par. D. G., ut Flor. C. Rehd.

vs. 725. pro ἐκ γαίης Leontius l. c. γαίῃθεν e recentiorum magis, quam veterum epicorum usu. Idem δεκάτῃ

ἐς Τάρταρ' ἵκοιτο: quod Muetzell. p. 182 seq. aut verum esse censet, aut longe saltem praestare vulgari emendandi modo,

namque convenire aequalem versus 723. clausulam. Vereor autem, ut satis attenderit vir eximius ad sequens

τὸν, quod omnino Τάρταρον ante se requirit. Puto equidem Leontium versus de memoria citasse, quae ipsum in hoc

sefellerit. Fatendum tamen est ἐς Τάρταρ' ἵκοιτο plane exhibere Vaticanum Goettl. sed inepte in versus 721

clausula; lectionemque ἵκοιτο h. l. Codices exhibere Ven. Taur. Vat. meum, Flor. B. C. Par. A. E. G. I. Bodl. Rehd., ut

Editionum Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. Trinc. ἵκ'ε'το (sic) Par. D. At ἵκοι Par. C. ut Ed. Paris. anno 1544. δεκάτῃ

δ' ἐς, quod Hermanno obsecuti recepimus, offerunt Ven. Flor. A. B. C. D. Vat. meus et Goettl. Par. B. C. G. I. Bodl. Rehd. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob.

δεκάτῃ δ' εἰς Par. A.

τὸν πέρι χάλκεον ἔρκος ἐλήλαται· ἀμφὶ δέ μιν νύξ
 τριστοιχειὲς κέχυται περὶ δειρὴν· αὐτὰρ ὑπερβεν
 γῆς ρίζαι πεφύασι καὶ ἀτρυγέτοιο θαλάσσης.
 ἔνθα θεοὶ Τιτῆνες ὑπὸ ζόφῳ ἠέροντι

730 κεκρύφαται, βουλήσι Δίδς νεφεληγερέταιο,
 χῶρῳ ἐν εὐρώεντι, πελώρης ἔσχατα γαίης.

VARIAE LECTIONES.

vs. 726. abest a Par. B. περιχάλ-
 κειον Flor. B. C. Par. F. ἄλκος Vat.
 ἐλήλατο Taur. μιν abest a Vat. ἀμφὶ
 δὲ μὲν Par. F. ὄτ' ἔξ (sic) Par. E. H.

vs. 727. τριστοιχειον Flor. C. Par.
 D. G. Rehd. τριστοιχειὲς ἄν (sic) Vat.
 Goettl. τριστοιχειὲς Flor. D. τριστοιχειὲς
 Par. C. τριστοιχειὲς Dindorf. repugnante
 metro. Tum pro vulgata faciunt haud
 pauca Grammaticorum testimonia et
 praecepta. Vide quos citat Muetzellius
 p. 139. in primis Suidam et Hesychium
 in v. et Choerobosum apud Goettlingium
 ad Theodor. Gramm. p. 231. κέχυται
 Flor. D. δειρὴν πέρι morem Hesiodicum
 postulare censuit Heynius. Placuit idem
 Iacobsio A. P. T. III. p. XXVI. in not.
 nec non, ut videtur, Muetzellio p. 121.
 Codices nihil variant.

vs. 728. γῆς abest a Par. F. πεφύ-
 ασι recte Flor. A. B. C. D. Neap. Par.
 B. F. I. Trinc. Steph. Heins. πεφύκασι
 ceteri Codd. ut Ald. Bas. Iunt. 1, 2.
 Frob. et post Graevium Edd. usque ad
 Gaisfordium. ἀτρυγέτοιο Neap. θαλάσ-
 της Flor. C. Rehd.

vs. 729. ἔνθα δέ οἱ Τιτ. Flor. C.
 Par. E. G. H. Rehd.

vs. 730. κεκρύφαται Par. A. βου-
 λῆσι Δίδς μεγάλιο ἕκῃσι Par. F. Emm.

vs. 731. addititium iam Guyeto vi-
 sum uncinis incluserunt Wolfius et re-

centiores. Sane πελώρης ἔσχατα γαίης
 haud facile dicas, quo referendum sit
 in constructione, quam difficultatem in-
 terpretum quidam reddendo ubi ultima
 terrae, vel circa ultima terrae, dissimu-
 larunt magis, quam expederunt. Tum
 Tartarus ex Hesiodi sententia non pars
 extrema erat terrae, sed locus infra ter-
 ram depressus. Versum tamen omnes
 Codices agnoscunt. Constructioni ut-
 cunque medetur lectio Parisini F. πε-
 λώρης κέχυται γαίης. Ceteri vulgatam
 tenent, praeterquam, quod Par. B. habet
 πελώροις ἔσχατα γαίης, Emm. πελώ-
 ρῆς τ' ἔσχατα γαίης. Facilem me-
 delam Goettlingius putat πέλωρ' εἰς
 ἔσχατα γαίης, ut sit κεκρύφαται Τι-
 τῆνες εἰς τὰ πέλωρα ἔσχατα γαίης.
 Id autem non temere Hermannus in
 Censura alienum dicit ab epici sermonis
 caractere, collocandum ipse versum
 ratus post. v. 745 ut adiectivum ἔσχα-
 τα pendeat ab οἰκία ἔσχηκεν et memo-
 ratus mox Atlas congruam habeat sibi
 sedem ad fines ultimos terrae. Potest
 utique etiam hic in aliquo Codice
 factum fuisse, quod supra in annot. ad vv.
 721—726 factum observavimus in Flor.
 B., sed, cum librarius signum indicem
 in ima pagina versus, vel apponere
 neglexisset, vel non satis clare appo-

τοῖς οὐκ ἐξίτον ἐστι, θύρας δ' ἐπέθηκε Ποσειδέων
χαλκείας, τείχος δὲ περιίχεται ἀμφατέρωθεν.
ἐνθα Γύγης, Κόττος καὶ Βριάρεως μεγάθυμος

VARIAE LECTIONES.

suisset, seriorum, qui Codicum illum describerent, librariorum stuporem fecisse, ut absurde versus in alienum migraret locum. Attamen nescio, an Hermanni coniecturae obstet, quod sic Noctis domus ponitur extrema quidem terrae, sed tamen in terra, cum e mente poëtae ponenda videatur terrae ad occasum et extra eam. Geelio meo dandus potius versui videtur locus post 728. ut *πελώρης ἕσχατα γαίης* dicantur eiusdem *γῆς ῥίζαι*, et sint *ἕσχατα* eadem, quae *πείρατα* dicta v. 758 et 809. *εὐρόεντι* Par. A. ut Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob.

vs. 732. *οὐκ ἐξίττος* Vat. *οὐκ ἐξ ὑπόντων ἐστι* Emm. *θύρας* vulgato *πόλας* praefendum duximus, ut a maiori parte Codicum oblatum. Sic enim exstat in Ven. (unde recepit Trinc.) Med. Flor. A. B. C. Par. C. D. E. G. I. Rehd. Conf. Muetzell. p. 191. *Ποσειδέων* cum Goettlingio recepimus e Ven. Trinc. Visa enim nobis, ut illi, forma haec Ionica praefenda vulgari, quamquam apud Homerum non nisi *Ποσειδάων* invenitur, ut hic Flor. A. exhibet, sed repugnante metro. Conf. Muetzell. p. 63.

vs. 733. *τείχος* Flor. A. et Med. quem secutus est Goettlingius. *τείχος δὲ περ οἴεται ἀμφ.* Ald. Bas. Iunt. I. Frob. *τείχος περικίται ἀμφ.* Iunt. 2. quod habent Codicum Flor. C. Par. C. G. H. I. τ. *περικίται δ' ἀμφ.*, ut Ven. Flor. A. Par. E., exhibent Trinc. Steph. et hinc. Edd. ante Goettlingium,

Sed ad male sic positum δ' offendit iam Guyctus. Itaque malle se scripsit *τείχος τε περὶ κίτ' ἀμφ.* Sagacius nostra demum aetate Hermannus in Orphic. p. 826. in antiqua lectione Aldinae et quorundam Codicum latere vidit *τείχος δὲ περιίχεται ἀμφ.* Firmant hoc plane, tum Par. D. et Vat. Goettlingii, ex quibus hic recepit; tum Rehd. ubi tamen adscriptum in margine est *γρ. περικίται*. Favent Bodl. in quo *τείχος δὲ περιίχεται ἀμφ.*, Flor. B. C. Par. B., in quibus *τείχος δὲ περ οἴεται*. Ad *περιίχεται* pro *περικίται* pertinet etiam explicatio Scholiastae *περιτρέχει*. Super eliso hic i more Aeolensium vide Bastium ad Greg. Cor. p. 616. Ignorantes morem hunc librarii versum varie corruerunt, vel *περ οἴεται* aut *περικίται* scribendo, vel pro eo, quod non intelligerent, *περικίται* ponendo.

vs. 734. *Γύγης* hic omnes Codices, ut Edd. *Κόττος τε καὶ ὁ Βριάρεως*, plerique SS. et Edd. inepte sic posito articulo. Nam diversa ratio est in ὁ αὐτὸς Πέλοψ Il. B. 105. Speciose Dindorfius corrigendum statuit *καὶ Ὀβριάρεως*. Certissimum id habet Muetzelliuss p. 159. unice verum etiam Hermannus in Cens. Goettl. ob illa, quae attulit Heyn. ad Il. A. 403. (Conf. supra dd. ad v. 617.) itaque lectionem banc etiam restitendam versibus 149. 617. 714. at non versui 817., quippe qui alium habeat auctorem. De hoc cum mihi nondum satis constet, cumque in vv. 149. 617. 714. formam Dindorfio probatam ne unus

- 735 ναίουσιν, Φύλακες πιστοὶ Διὸς αἰγιόχοιο.
 ἔνθα δὲ γῆς δυοφερῆς καὶ Ταρτάρου ἠερόεντος,
 πόντου τ' ἀτρυγέτοιο καὶ οὐρανοῦ ἀστερόεντος
 ἐξείης πάντων πηγαὶ καὶ πείρατ' ἕασιν,
 ἀργαλέ', εὐρώεντα, τάτε στυγέουσι θεοὶ περ,
 740 χάσμα μέγ', οὐδέ κε πάντα τελεσφόρον εἰς ἐνιαυτὸν
 οὐδας ἴκοιτ', εἰ πρῶτα πυλέων ἔντοσθε γένοιτο.
 ἀλλὰ κεν ἔνθα καὶ ἔνθα φέροι πρὸ θύελλα θυέλλη.
 ἀργαλέη. δεινὸν δὲ καὶ ἀθανάτοισι θεοῖσι
 τοῦτο τέρας· καὶ νυκτὸς ἔρεμνῆς οἰκία δεινὰ

VARIAE LECTIONES.

quidem Codex offerat, malui hic cum Goettlingio scribere Κόττος καὶ Βρυάρεως, ut exstat in Par. D. Taur. Est Κόττος καὶ ὁ Βρ. in Par. I. Rehd. Κόττος τε καὶ Βρ. in Par. E. Heynius corrigebat Κόττος τ' ἡδὲ Βρ. Βρυάρεως Flor. B. vs. 735. ναίουσι φύλ. Flor. C. D. Vat. Par. E. Rehd.

vs. 736. ἐνθ' ἃ γῆς Vat. ἔνθα δὲ, ut dedimus, Par. B. D. E. F. G. H. Ceteri SS., ut plerique Editi, ἐνθάδε.

vs. 737 abest a Flor. E. item a Parisini D. contextu, sed additus est ab eo, qui Scholia exscripsit.

vs. 738. ἄασσιν Bodl. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob.

vs. 740. χάσμα μέγα Par. B. καὶ omittunt Vat. Flor. A. πάντα Emm.

vs. 741. Scribendum Guyetus censuit οὐδας ἴκοιτ', εἰ et γένοιτο Hoc plane habet Par. I. servato ἴκοιτ' et potest omnino τις intelligi. Vid. II. N. 217. ibique Eustath. Sophocl. in Oed. T. 314. Euripid. Suppl. 453. Heindorf. ad Platon. Gorg. p. 34. 290. Codicum tantum non omnium ἴκοιτ' et γένοιτο signat

etiam, hunc versum et superiorem citans, Io. Philoponus in Aristot. Meteor. p. 92. A. edit. Ald. a. 1551. πρόσθε πυλέων Taur. ἔντοσθε Flor. B. ἔμπροσθε Flor. D.

vs. 742. καὶ ἔνθα omissum in Par. F. φέροι Flor. A. B. D. Par. A. C. I. Bodl. Rehd. Ald. Iunt. 1. 2. Frob. προφέρει Par. E. προφέρη Vat. προθύελλα Florentini omnes. Vat. Par. E. F. G. Rehd. et Edd. omnes ante Graevium. Divisim scribendum viderant iam H. Stephanus Thes. T. I. p. 1630. E. Guyetus. L. Barlaeus. In Par. C. est φέροι προθε θυέλλη (sic spatio eraso) et in margine θέλυμα γρ. προθύελλα.

vs. 743. δεινὸν δὲ, quod ligaturam enunciationum commodiorem exhibet, recepimus e Med. Flor. A. B. C. D. Vat. Par. D. G. I. Rehd. δεινόν τε μὲν ἄθ. Trinc. θεοῖσιν Flor. A.

v. 744. τοῦτο γῆρας Flor. D. καὶ omittunt Flor. A. B. Trinc. ἔρεμνῆς abest a Vat. Par. H. et E., in quo tamen additum exstat ab secunda manu. Pro eo est ἔρεβεννῆς in Flor. A. δ' ἔρεβεννῆς in Flor. D.

745 ἔστηκεν, νεφέλης κεκαλυμμένα κυανέησι.

Τῶν πρόσθ' Ἰαπετοῖο πάϊς ἔχει' οὐρανὸν εὐρὺν
ἔσθῆώς, κεφαλῇ τε καὶ ἀκαμάτοισι χέρεσσιν
ἄστεμφέως, ὄθι Νύξ τε καὶ Ἡμέρη ἀμφὶς ἰοῦσαι

VARIAE LECTIONES.

vs. 745. ἔστηκε Flor. A. C. D. Par. C. Iunt. 2. κυανέησιν Flor. A. B.

vs. 746. τῶν πρόσθ' Ἰαπ. Par. A. Ald. Bas. Iunt. 1 2. Frob. Steph. ἔχειτ' Hermannus in Cens. Goettl. ortum ab errore putat libriorum, proque eo scribendum ἔχει. Mihi verbum mendium defendi posse videtur exemplo Homeri II. Φ. 531. πεπταμέναις δὲ χερσὶ πύλας ἔχουσ'; at non repugno, quominus praesentis temporis verbum hic convenientius habeatur, quale etiam Scholiastes explicat κατέχει καὶ φέρει, qui proinde vel ἔχει legit vel ἔχειτ' accipit ἔχεται. Dura autem hic diphthongi αι elisio, sequente οὐρανὸν, cuius elisionis simile exemplum non nisi unum invenias II. A. 272. ὡς δέξει δδύνας δόνον μόνος Ἀτρεΐδᾶς, ubi non sine ratione Bentleius emendatum voluit ὡς δέξει δδόνη δόνον, Buttman. Gr. Gr. I. § 30. p. 126. in not. et II. p. 408. ὡς δέξαι δδύνας δόνον vel ὡς δέξει (pro δέξαι) δδύνας δόνον. Conf. Spitzner. de vers. heroico p. 165. seq. Nolui tamen ἔχει scribere, cum omnes Codd. vulgatam habeant, excepto Flor. C. qui ἔσχετο, clare sic imperfectum exhibens: et erunt fortasse, quibus ἔχειτ' etiam sic accipi posse videatur ob simile mox v. 749 imperfectum προσέειπον, *compellare solent*, cuius tamen loci alia mihi esse ratio videtur. Equidem tuendi imperfectum vix aliam rationem video, quam ut notet *tenendum accepit*, quod

ipsum vereor ut notare possit. Itaque ἔχει cum Hermanno scribat, quem non, ut me, cohibet mirus ille Codicum consensus in ἔχειτ'; neque enim omnes illud hausisse putandum est ex uno veterem exemplo, in quo librarius facili quidem errore id pro ἔχει primus scripsit.

vs. 747. ἔσθῆώς Par. C. καὶ omittit Emm. ἀκαμάτοισι χέρεσσι praefendum etiam hic duxi cum Muetzellio. Vid. supra dd. ad v. 519 ἀκαμάτοις χέρεσσιν Par. A. quod item ferri possit, haud aversante Hesiodo versus spondiacos. In ceteris SS. h. l. est, ut in Edd. ἀκαματήσι χέρ. praeterquam, quod in Par. E. et Vat. est ἀκαμάτεσσι.

vs. 748. ἄστεμφέως Flor. B. ὄθι Par. A. Bodl. Ald. Iunt. 1. 2. Frob. Bas. ubi interpres *quia*. ὄθεν Flor. D. Ἡμέρη formam usurpatam supra v. 124 recipendam etiam hic duximus cum Boissonadio et Goettlingio. Agnoscunt eam Med. Par. C. Vat. Goettl. Favent Flor. C. D. Par. D. G. H. Rehd. in quibus est Ἡμέρη. Quod habent Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob., *ἡμέραι* exstat in Par. A. Ἡμέρα ceteri libri SS. et ante Boissonadium Edd. ἀμφὶς ἰοῦσαι, quod dedimus, exhibent Flor. A. C. Ven. Vat. Neap. Par. D. E. F. G. H. Rehd. Iunt. 2. Trinc. (nescio an ex Ven.) Steph. (qui potius illud habuit scripto in margine *ἄσσον ἰοῦσαι*) Comm. Heins. etiam Editionum Graeviana et Clerici; sed ibi Latine redditum *prope*, et in

670 δεινοί τε κρατεροί τε, βίην ὑπέροπλον ἔχοντες.
 τῶν ἑκατὸν μὲν χεῖρες ἀπ' ὤμων αἴσσοντο
 πᾶσιν ὁμῶς, κεφαλαὶ δὲ ἑκάστῳ πενήτηκοντα
 ἐξ ὤμων ἐπέφυκον ἐπὶ στιβαροῖσι μέλεσσι.
 οἱ τότε Τιτήνεσσι κατέσταθεν ἐν δαίῳ λυγρῇ,

675 πέτρας ἠλιβάτους στιβαρῆς ἐν χερσὶν ἔχοντες.
 Τιτῆνες δ' ἐτέρωθεν ἑκαρτύναντο φάλαγγας
 προφρονέως, χειρῶν τε βίης θ' ἅμα ἔργον ἔφαινον
 ἀμφότεροι, δεινὸν δὲ περιᾶχε πόντος ἀπείρων,
 γῆ δὲ μέγ' ἐσμαράγγησεν, ἐπέστενε δ' οὐρανὸς εὐρύς

680 σείόμενος, πεδόθεν δ' ἐτινάσσετο μακρὸς Ὀλυμπος

VARIAE LECTIONES.

Ἐρ. Flor. E. Ἐρεβεῦφι Par. F. Ἐρέ-
 βεσφιν Ven. Med. Par. D. H. Bodl. Rehd.
 Trinc. Iunt. 2. Reduxerunt hoc Dindorf.
 et Goettl. potestque analogiae convenien-
 tius videri. Conf. Buttman. Gr. Gr. T. I.
 p. 206. not. 2. Thiersch. Gr. Gr. p. 293.
 Matthiae Gr. Gr. T. 1. p. 290 not. Goettl.
 de doctr. accent. Gr. 36. 2 et in annot. ad
 h. l. Sed II. I. 572. ἐξ ἑρέβουσφιν omnes
 habent Codd. cum tamen illam analogiae
 rationem probe perspectam haberent
 Grammatici (vid. Apoll. de adv. p. 574.
 30.) ut proinde forma illa profecta esse
 ab ipso poeta videatur, qui ad usitatum
 ipsi formam ἑρέβους (vid. II. Θ. 368.)
 adiectum φῖ voluerit, quo clarius ge-
 nitivi notio elucesceret. Vide disputan-
 tem accuratius de hac re Muetzellium
 p. 60 seqq. φάοςδε Vat. φάουδα Ald.
 Bas. φάος τε Emm. φόβως δὲ Par. E.
 sed in margine φάος.

vs. 671. τῶν μὲν ἑκατὸν χ. Vat. Par.
 I. αἴσσονται Vat. Par. E. H.

vs. 672. δ' ἑκάστῳ Flor. B. C.
 Rehd.

vs. 675. στιβαροῖς μέλεσσι Flor.

A. στιβαροῖσιν μέλεσσι Emm. μέλε-
 σι Flor. B. Vat. Rehd.

vs. 675. ἠλιβατούς Par. D. στιβα-
 ρὰς Taur. Flor. B. D. E. Vat. Par. A.
 C. E. H. I. Bodl. Scholiastes Trinc. p.
 CLVI. f. v. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob.
 Trinc. Steph. στιβαραῖς Flor. C. Rehd.
 Ceteri SS. et Edd. στιβαρῆς, quod verius
 etiam mihi visum ob versus infra 692.
 715. Basil. interpres: *validis in manibus.*

vs. 676. ἑκαρτύνοντο Flor. E.

vs. 677. προφρονέων Emm. βίην
 Par. G. βίη Flor. C. Rehd. χειρῶν
 τε ἅμα omisso βίης θ' Vat.

vs. 678. δεινὸν τε Par. B. δὲ περ' ἴα-
 χε Emm. δέπερ' ἴαχε Flor. E. δὲ περ'
 ἴαχε (sic eadem manu) Flor. B. δὲ
 ἴαχεῖ (sic eadem manu) Par. H. Guyetus legendum
 coniciebat δ' ὑπερῴαχε *supra modum*
insonabat. Sed est περιᾶχε per Aeolicam
 crasin pro περιῶαχε, ut v. 733.
 περὶόχεται pro περιῶχεται, ad quem
 plura dabimus.

vs. 679. ἐσμαράγγησεν Par. H. ἀπέ-
 στενε Flor. E. ἀφέστενε Par. I.

vs. 680. δὲ τινάσσετο Vat. Par. C.

ρίπῃ ὑπ' ἀθανάτων, ἔνοσις δ' ἵκανε βαρεῖα
 Τάρταρον ἠερόντα, ποδῶν τ' αἰπεῖα ἰωῆ
 ἀσπέτου ἰωχμοῖο, βολάων τε κρατεράων·
 ὡς ἄρ' ἐπ' ἀλλήλοις ἴεσαν βέλεα στονόοντα.

- 685 Φωνῇ δ' ἀμφοτέρων ἵκετ' οὐραυδὸν ἀστερόντα
 κεκλομένων· οἱ δὲ ξύνισαν μεγάλῳ ἀλαλητῷ.
 οὐδ' ἄρ' ἔτι Ζεὺς ἴσχεν ἐδὸν μένος· ἀλλὰ νυ τοῦγε
 εἶθαρ μὲν μένεος πλήντο φρένες, ἐν δέ τε πᾶσαν
 φαίνε βίην· ἄμυδις δ' ἄρ' ἀπ' οὐρανοῦ ἠδ' ἀπ' Ὀλύμπου
- 690 ἀστράπτων ἔστειχε συνοχαδόν. οἱ δὲ κεραυνοὶ
 ἵκταρ ἅμα βροντῇ τε καὶ ἀστεροπῇ ποτέοντο

VARIAE LECTIONES.

δὲ τινάσκειτο scribendum statuit Hermannus in Cens. Goettl. Vulgata rhythmum habet meliorem.

vs. 682. *ἠερόντα* Flor. A. *ποδῶν τ' αἰπεῖα ἰωῆ* scribendum censuimus cum Hermanno Orphic. p. 845. Dindorfio et Goettlingio. Habuit *ἰωῆ* digamma. Vid. Heyn. ad Il. K. 139 et in Exc. III. Tom. VII. p. 761. Hoc ignorantes librarii vel grammatici transponendum τ' existimarunt, unde lectio exstitit *ποδῶν αἰπεῖα τ' ἰωῆ* Codicum et Editionum fere omnium, pro qua *ποδῶν δ' αἰπεῖα τ' ἰωῆ* habent Par. A. Bodl. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. *ὄδδν αἰτία τε κρατεράων* vitiosissime Emm.

vs. 684. *ὡς ἄν ἐπ' ἄλλ.* Flor. A. B. D. Par. C. Trinc. *ἀλλήλοισιν ἴεσαν* Vat. Bodl. Par. E. sed in hoc corrector addidit. *ἀλλήλοισιν* etiam Med. Flor. B. C. D. Par. C. Rehd. *ἴεσαν* Par. G. P. Ald. Iunt. 1. 2. Frob. Bas. ubi etiam Basil. Interpres *ἰδαντ*.

vs. 685. *ἀμφοτέρων δ' ἵκετο* Par. A. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob.

vs. 686. *κεκλομένων* Flor. D. *ξύνισαν* Vat. *ξύρισαν* Rehd.

vs. 687. *οὐδ' ἄρα Ζεὺς* Flor. D. *ἴσχεν* Flor. C. Par. D. G.

vs. 688. *πλήνται* Emm. et *ἐν δέ*.

vs. 689. *ἄμυδις ἄρ'* Flor. C. D. *ἄμυδις* non *ἄμυδις* scribendum recte docuit Heyn. in Comment. ad Il. I. 6.

vs. 690. *συνοχαδόν* Par. G. Rehd. *συναλαδόν* Emm. *συναγαδόν* Taur.

vs. 691. *ἵκταρ* Par. B. I. recte, si vocabuli originem spectas, 'sed refragante usu. *ἀστεροπῇ εὖ ποτέοντο* Neap. Bodl. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. Trinc. *ἀστραπῇ εὖ ποτ.* Flor. B. Par. A. Rehd. quod receptum a Goettlingio; *ἀστραπῇ ποτ.* Med. Flor. A. C. D. E. Par. D. E. Emm. *ἀστραπῇ ποτ.* Vat. Par. C. Cum esset pro antiquiore et exquisitiore forma *ἀστεροπῇ* invecta recentior et vulgatio *ἀστραπῇ*, additum est postea *εὖ* ad supplendum versum, quamvis eius vocabuli significatio esset iam in *ἵκταρ. ποτέοντο* Flor. C. Par. D. G. Rehd.

χειρὸς ἀπὸ στιβαρῆς, ἱερὴν φλόγα εἰλυφώντες,
ταρφέες, ἀμφὶ δὲ γαῖα φερέσβιος ἔσμαράγιζε
καιομένη, λάκε δ' ἀμφὶ πυρὶ μεγάλ' ἄσπετος ὕλη.

695 ἔξεε δὲ χθῶν πᾶσα καὶ Ὀκκαοῖο ρέεθρα,
πόντος τ' ἀτρύγετος· τοὺς δ' ἄμφεπε θερμὸς αὐτμῆ
Τιτῆνας χθονίους, Φλῆξ δ' ἠέρα δῖαν ἵκανεν
ἄσπετος, ὅσσε δ' ἄμερδε καὶ ἰφθίμων περ ἐόντων
αἰγὴ μαρμαίρουσα κεραυνοῦ τε στεροπῆς τε.

700 καῦμα δὲ θεσπέσιον κάτεχεν χάος· εἴσατα δ' ἄντα
ὀφθαλμοῖσι ἰδεῖν, ἠδ' οὔασιν ὄσσαν ἀκοῦσαι
αὐτως, ὡς ὅτε γαῖα καὶ οὐρανὸς εὐρύς ὑπερθε
πίλναντο· τοῖος γάρ κε μέγιστος δοῦπος ὀρώρει,

VARIAE LECTIONES.

vs. 692. Commendatam ab Hermanno in Orphicis p. 815 lectionem φλόγα εἰλυφώντες recepitimus e Vat. Par. C. G. Emm. Rehd. φλόγα εἰλυφ. habent Flor. A. B. C. E. Par. B. D. F. I.; φλόγα εἰλοφ. Flor. D. φλόγα εἰληφ. Par. H. φλόγα εἰληφ. cum *ν* supra scripto Par. E. φλόγα θ' εἰλυφ. ceteri Codd. ut Ald. et hinc fere Edd. ante Gaisfordium, qui parendum Hermanno duxit, ut postea etiam Boisson. Dind. Goettl. τ' εἰλυφ. Schmidius.

vs. 693. φερέσβιος Flor. C. Par. B. G. Rehd. Notum autem κ et β in quibusdam Codicibus forma vix differre. ἔσμαράγιζε scripsimus secundum Flor. B. C. D. E. Par. C. Rehd. ἔσμαράγιζεν, ut Editi, habent ceteri SS. excepto quod in Neap. est ἔσμαράγησεν.

vs. 694. περὶ pro πυρὶ Vat. Goettl. ἄσχετος Flor. B. καιομένη Par. B.

vs. 695. ἔξει δὲ χθ. Par. D. G. Rehd. ἔξει δ' ἢ χθ. Vat. ἔξει χθ. omisso δὲ

Flor. C. ἔξεσε δὲ χθ. Ven. Med. Flor. A. Par. E. H. Emm.

vs. 696. πόντος ἀτρύγετος eraso τ' Par. C. ἄμφεπε. In Rehd. est θέρμη sine αὐτμῆ.

vs. 697. χθονίους Vat. ἠέρα δῖον Med. Par. D. E. G. Rehd.

vs. 698. ἄμερδε Flor. E.

vs. 700. κατέχεν Par. D. G. κατέσχε Flor. E. Par. I. φάος pro χάος Par. B. Emm. ἄντις Par. B. ἄντια Emm.

vs. 701. ὀφθαλμοῖσιν ἰδεῖν omnes SS. hic pariter atque Edd. Nobis tamen constantiae causa hic quoque ratio habenda visa est digammi. Vid. supra vs. 451.

vs. 702. αὐτως recte Par. D. Ceteri SS. et omnes ante Dindorf. Edd. αὐτως. ὑπερθε recepitimus e Flor. D. E. Par. C. In ceteris SS. est ὑπερθεν, ut in Editis.

vs. 703. πίλναντο Taur. Flor. D. E. Par. I. et C. Sed. in hoc alterum *ν*

τῆς μὲν ἔρειπομένης, τοῦ δ' ὑψόθεν ἔξεριπόντος.
 705 τόσσοι δοῦποις ἔγεντο θεῶν ἔριδι ξυνιόντων.
 σὺν δ' ἀνεμοὶ ἔνοσιν τε κόνιην τ' ἔσφαράγιζον,
 βροντὴν τε, στεροπὴν τε καὶ αἰθαλόεντα κεραυνόν,
 κῆλα Διὸς μεγάλοιο, φέρον δ' ἰαχὴν τ' ἔνοσπῆν τε

VARIÆ LECTIONES.

erasum est. γὰρ καὶ Flor. A. Rehd. γὰρ γε Flor. B. Sed ab eadem manu correctum κε. μέγας ὑπὸ δοῦποις Tzetzes Monac. ut Med. Taur. Flor. B. Neap. Vat. Par. C. E. H. Trinc. Steph. margo. μέγας δοῦποις Flor. A. D. E. Vulgatam firmat Aristides T. I. p. 549. Iebb. nec, me iudice, temere censuit Muetzellius p. 188. illam Tzetzae lectionem propter quandam cogitandi insolentiam, quae in vulgata scriptura, praesertim e recentiorum usu, inesse videatur, ab his commoditatis gratia confictam fuisse.

vs. 704. τῆς δ' ἔρ. Emm. ἐρυπόμενης (sic) Par. F. ἔξεριπόντες Par. D. I.

vs. 705. τόσσοι Flor. E. ἐγένετο Par. H. I. ἰπλάιτο Neap. Par. C. Bodl. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. ξυνιόντων Flor. C. Par. B. D. F. G.

vs. 706. ἔνοσιν τε κόνις τε Flor. E. qui Codex hinc desinit mutilus. ἔνωσιν τε Par. F. ἔνοσπῆν τε Med. Par. H. κόνιν δ' ἄμα ἔσφαράγιζον Flor. B. D. Neap. Par. E. H. ut habent Steph. et recentiores Edd. omnes. Primum Goettlingium, si non fortasse etiam prius Guyetum, hiatus in ea lectione male habuit. Itaque legendum proponit κόνιν τ' ἀμφοσφαράγιζον. Praeferendum equidem cum Hermannō duxi κόνιην τ' ἔσφαράγιζον, quod non, ut ille putat, unus Codex, sed plures offerunt, sc. Flor. A. C. Par. B. D. G. Rehd. κόνιην τ' agnoscunt etiam Med. Par. E. H. Sed se-

quente ἄμα. Est Guyeti quoque ad h. l. annotatio κόνιην. Repugnat Muetzelliuss p. 95, quod κόνιη ab Homero nusquam pro bacchio usurpatur, nisi in ipso versus exitu, ubi ruentis metri impetus syllabae debilitatem sustentat; legendum ipse coniecit p. 168. κόνιν τε μετ' ἔσφαράγιζον. Mihi videtur etiam in medio versu satis adiuvari productio accentu, cuius rei in vocali *i* plura ex Homero exempla attulit Spitznerus de versu heroico p. 83; ceterum mire hinc variant Codd. κόνιν ἄμα ἔσφ. Par. F. κόνιν τ' ἔσφ. Par. A. C. Bodl. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. Deest ἄμα etiam in Ven. Vat. Goettl. et apud Trinc. qui κόνιν τ' ἔσφαράγιζον dedit. ἔσφαράγιζον etiam Par. E. H. Sed illius margo ἀραβίζον, huius ἀράβιζον. Med. pariter ἔσφαράγιζον, at in margine ἀραβύζον. In Par. I. post κόνιν τ' est ἔσφαράβιζον (sic.) Vulgatam ultimi verbi scripturam firmat Hesychii glossa ἔσφαράγιζον. ἐδόνου μετὰ ψόφου, ἤχου. Apud Homerum Od. I. 398. 440. σφαραγέα est insono, crepo; cumque hoc nostro loco affinitatem habet ἀνεμοσφάραγος apud Pindar. Pyth. IX. 2.

vs. 707 et seq. absunt a Par. F. ἀγαθόεντα Flor. D. Par. H. ἡγαθόεντα super αἰθαλόεντα scriptum est eadem manu in Flor. B. αἰθαλόεντα Par. C. Sed in marg. γρ. ἀγαθόεντα.

vs. 708. φέρον δ' ἰσχυν τ' ἔνοσπ. Par.

- ἐς μέσον ἀμφοτέρων, ὄτοβος δ' ἄπλητος ὀρώρει
 710 σμερδαλέης ἔριδος, κάρτος δ' ἀνεφαίνετο ἔργων.
 ἐκλίθη δὲ μάχη· πρὶν δ' ἀλλήλοισ ἐπέχοντες
 ἐμμενέως ἐμάχοντο διὰ κρατερὰς ὑσμίνας·
 οἱ δ' ἄρ' ἐνὶ πρώτοισι μάχην δριμεῖαν ἔγειραν
 Κόττος τε, Βριάρεώς τε, Γύγης τ' ἄατος πολέμοιο,
 715 οἳ ῥα τριηκοσίας πέτρας στιβαρῶν ἀπὸ χειρῶν
 πέμπον ἐπασσυτέρας, κατὰ δ' ἐσκίασαν βελέεσσι
 Τιτήνας, καὶ τοὺς μὲν ὑπὸ χθονὸς εὐρυοδείης
 πέμψαν καὶ δεσμοῖσιν ἐν ἀργαλέοισιν ἔδησαν,
 νικήσαντες χερσὶν ὑπερβύμους περ ἑόντας,
 720 τόσσον ἔνερθ' ὑπὸ γῆς, ὅσον οὐρανὸς ἐστ' ἀπὸ γαίης.
 ἴσον γάρ τ' ἀπὸ γῆς ἐς Τάρταρον ἠερόεντα.

VARIAE LECTIONES.

B. φέρον δ' ἰσχήν τ' ἔνοκ. Par. A. Ald.
 Bas. Iunt. 1. 2. Frob.

vs. 709. ὄτοβος Flor. C. Par. B. D.
 G. ὄτοβος Rehd. κότοβος Flor. D.
 Tradit Scholiasta alteram lectionem fuisse
 κόναβος. Hanc prae edita sibi placere
 testatus est Graevius. Sed recte ani-
 madvertit Goettlingius esse ὄτοβος pro-
 prium Hesiodi, κόναβος Homeri. Fir-
 mant ὄτοβος, clausulam versus citantes,
 Etym. M. p. 636. pen. cum mentione
 Hesiodi, sine ea Zouaras p. 1476.
 δ' ἄπλητον Vat. e correctione. Cete-
 rum Codd. non variant: sed apud Zo-
 naram est ἄπλητος, apud Etym. M.
 ἄπλητος, quod arripit Muetzellio, quem
 vide p. 56. quodque unice placet Her-
 mannō in Cens. Goettl. Nobis in tanto
 Codicum consensu nihil temere mutan-
 dum videtur. Conf. supra dd. ad v.
 151 et 153.

vs. 710. κράτος τ' ἀνεφ. Par. D.
 κράτος etiam Par. F.

vs. 711. κλίθη Par. C. πρὸς ἀλ-
 λήλοισιν ἐπέχ. Par. G. πρὸς δ' ἀλλή-
 λους ἐπέχ. Par. D. sed in marg. πρὶν
 ἀλλήλοισιν ἔχοντες Flor. C. ἀλλήλοισιν
 etiam Rehd. ἀλλήλους ἐπέχοντες Par. B.

vs. 712. διεμάχοντο Taur.

vs. 713. ἐν πρώτοισι Flor. D. Par. C.
 ἔγειραν Par. D. Rehd.

vs. 714. Βριάρεός τε Flor. B. ἄα-
 πτος Neap. Par. F. Apud Homerum
 Il. E. 588. est ἄατος πολέμοιο, quo-
 modo saltem pronunciandum hic, iudi-
 ce Heynio.

vs. 716. κατὰ δὲ σκίασαν Par. F.
 βελέεσσι Flor. A. Vat. Par. E.

vs. 718. ὑπ' ἀργαλέοισιν Flor. B.
 ἀργαλέοισιν Flor. D.

vs. 720. τόσσον ἔνερθ' αἰθῆς Emm.
 τόσσον ἔνερθ' ὑπὸ γαίης Med. Flor. A.
 D. Par. C. Notatum γαίης, ut varia
 lectio etiam in Par. E.

vs. 721—725. Hoc ordine procedunt
 in Flor. B. C. Rehd. Τόσσον γάρ τ'

ἐννέα γὰρ νύκτας τε καὶ ἡμέατα χάλκεος ἄκμων
 οὐρανόθεν κατιῶν, δεκάτῃ δ' ἐς γαίαν ἵκοιτο
 ἐννέα δ' αὖ νύκτας τε καὶ ἡμέατα χάλκεος ἄκμων
 725 ἐκ γαίης κατιῶν, δεκάτῃ δ' ἐς Τάρταρον ἵκοι.

VARIAE LECTIONES.

ἀπὸ γῆς (sic Flor. B. at δ' αὖ ἀπὸ γαίης Flor. C. Rehd.) ἐς τάρταρον ἡρβόντα. Ἐννέα γὰρ νύκτας τε καὶ ἡμέατα χάλκεος ἄκμων Οὐρανόθεν κατιῶν δεκάτῃ ἐς γαίαν ἵκοιτο. Ἴσον δ' αὖ τ' ἀπὸ γῆς (sic Flor. B. at ἀπὸ γαίης Flor. C. Rehd.) ἐς Τάρταρον ἡρβόντα. Ἐννέα γὰρ νύκτας (sic Flor. B. at ἐννέα γὰρ οἱ v. Flor. C. Rehd.) τε καὶ ἡμέατα χάλκεος ἄκμων Ἐκ γαίης κατιῶν δεκάτῃ δ' ἐς Τ. Ἴκοι (sic Flor. B. at ἵκοιτο Flor. C. Rehd.) versus autem οὐρανόθεν et duo sequentes in Flor. B. non sunt in contextu, sed in ima pagina, apposito ab eadem manu signo, locum indicante, ubi sint reponendi in contextu. Versus 722—725. omittit Par. F. vv. 722—724. Par. I. vv. 722 et seq. Vat. meus, vv. 723 et seq. Taur. Flor. A. D. Par. B. C. H. In Vat. Goettl. post v. 723. sunt. 721. 724. 725. Scilicet ortum his turbis dedit simile quorundam versuum initium, similisque clausula. Factum enim hinc, ut ab oscitantibus librariis primum omitterentur duo pluresve versus, deinde ab ipsis vel aliis diligentioribus iidem ad marginem adscriberentur, hinc rursum ab aliis in contextu reponerentur, sed alieno loco.

vs. 721. Ἴσον γὰρ ἀπὸ γῆς Par. H. τόσσον γὰρ τ' ἀπὸ γῆς Flor. D. Par. C. τόσσον δ' αὖτ' ἀπὸ γῆς Med. Par. B. F. G. Ἴσον δ' αὖ ἀπὸ γαίης Vat. Goettl. et Emm. in quo Codice positus est hic versus post 726. γαίης etiam Par. B. C. E. F. G. H. I. Trinc.

vs. 723. δεκάτῃ δ' ἐς γαίαν ἵκοιτο

commendatum ab Hermanno in Goettl. Censura, ut epicae rationi convenientius, recepimus ex citante hunc et seqq. tres versus Leontio de Sphaera Arati p. 265. Ed. Buhl. Flor. B. C. Par. D. E. Rehd. In ceteris Codd. δ' omisum est, ut vulgo in Edd.

vs. 724. ἐννέα γὰρ v. ut Flor. B. habent Ven. Emm. ἐννέα γὰρ οἱ v. Par. D. G., ut Flor. C. Rehd.

vs. 725. pro ἐκ γαίης Leontius l. c. γαίῃθεν e recentiorum magis, quam veterum epicorum usu. Idem δεκάτῃ ἐς Τάρταρον ἵκοιτο: quod Muetzell. p. 182 seq. aut verum esse censet, aut longe saltem praestare vulgari emendandi modo, namque convenire aequalem versus 723. clausulam. Vereor autem, ut satis attenderit vir eximius ad sequens τὸν, quod omnino Τάρταρον ante se requirit. Puto equidem Leontium versus de memoria citasse, quae ipsum in hoc fefellerit. Fatendum tamen est ἐς Τάρταρον ἵκοιτο plane exhibere Vaticanum Goettl. sed inepte in versus 721 clausula; lectionemque ἵκοιτο h. l. Codices exhibere Ven. Taur. Vat. meum, Flor. B. C. Par. A. E. G. I. Bodl. Rehd., ut Editionum Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. Trinc. ἵκοιτο (sic) Par. D. At ἵκοι Par. C. ut Ed. Paris. anno 1544. δεκάτῃ δ' ἐς, quod Hermanno obsecuti recepimus, offerunt Ven. Flor. A. B. C. D. Vat. meus et Goettl. Par. B. C. G. I. Bodl. Rehd. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. δεκάτῃ δ' εἰς Par. A.

τὸν πέρι χάλκεον ἔρκος ἐλήλαται· ἀμφὶ δέ μιν νῦξ
 τριστοιχειὲς κέχεται περὶ δειρὴν· αὐτὰρ ὑπερθεῖ
 γῆς ρίζαι πεφύασι καὶ ἀτρυγέτοιο θαλάσσης.
 ἔνθα θεοὶ Τιτῆνες ὑπὸ ζόφῳ ἠέρβεντι

730 κεκρύφεται, βουλῆσι Διὸς νεφεληγερέταο,
 χῶρῳ ἐν εὐρώεντι, πελώρης ἔσχατα γαίης.

VARIAE LECTIONES.

vs. 726. abest a Par. B. περιχάλ-
 κειον Flor. B. C. Par. F. ἔρκος Vat.
 ἐλήλατο Taur. μιν abest a Vat. ἀμφὶ
 δὲ μὲν Par. F. ὄξ (sic) Par. E. H.

vs. 727. τριστοιχείον Flor. C. Par.
 D. G. Rehd. τριστοιχειὲς ἄν (sic) Vat.
 Goettl. τριστιχὶ Flor. D. τριστιχειὲς
 Par. C. τριστοιχειὲς Dindorf. repugnante
 metro. Tum pro vulgata faciunt haud
 pauca Grammaticorum testimonia et
 praecepta. Vide quos citat Muetzellius
 p. 139. in primis Suidam et Hesychium
 in v. et Choerobosum apud Goettlingium
 ad Theodor. Gramm. p. 231. κέχεται
 Flor. D. δειρὴν πέρι morem Hesiodicum
 postulare censuit Heynius. Placuit idem
 Iacobso A. P. T. III. p. XXVI. in not.
 nec non, ut videtur, Muetzellio p. 121.
 Codices nihil variant.

vs. 728. γῆς abest a Par. F. πεφύ-
 ασι recte Flor. A. B. C. D. Neap. Par.
 B. F. I. Trinc. Steph. Heins. πεφύκασι
 ceteri Codd. ut Ald. Bas. Iunt. 1, 2.
 Frob. et post Graevium Edd. usque ad
 Gaisfordium. ἀτρυγέτοιο Neap. θαλάτ-
 της Flor. C. Rehd.

vs. 729. ἔνθα δέ οἱ Τιτ. Flor. C.
 Par. E. G. H. Rehd.

vs. 730. κεκρίφεται Par. A. βου-
 λῆσι Διὸς μεγάλιο ἕκτι Par. F. Emm.

vs. 731. additum iam Guyeto vi-
 sum uncinis incluserunt Wolfius et re-

centiores. Sane πελώρης ἔσχατα γαίης
 haud facile dicas, quo referendum sit
 in constructione, quam difficultatem in-
 terpretum quidam reddendo ubi ultima
 terrae, vel circa ultima terrae, dissimu-
 larunt magis, quam expederunt. Tum
 Tartarus ex Hesiodi sententia non pars
 extrema erat terrae, sed locus infra ter-
 ram depressus. Versum tamen omnes
 Codices agnoscunt. Constructioni ut-
 cunque medetur lectio Parisini F. πε-
 λώρης κούβησι γαίης. Ceteri vulgatam
 tenent, praeterquam, quod Par. B. habet
 πελώροις ἔσχατα γαίης, Emm. πλω-
 ρῆς τ' ἔσχατα γαίης. Facilem me-
 delam Goettlingius putat πέλωρ' εἰς
 ἔσχατα γαίης, ut sit κεκρύφεται Τι-
 τῆνες εἰς τὰ πέλωρα ἔσχατα γαίης.
 Id autem non temere Hermannus in
 Censura alienum dicit ab epici sermonis
 caractere, collocandum ipse versum
 ratus post. v. 745 ut adiectivum ἔσχα-
 τα pendeat ab οἰκία ἔστηκεν et memo-
 ratus mox Atlas congruam habeat sibi
 sedem ad fines ultimos terrae. Potest
 utique etiam hic in aliquo Codice fa-
 ctum fuisse, quod supra in annot ad vv.
 721—726 factum observavimus in Flor.
 B., sed, cum librarius signum indicem
 loci, quo reponendus esset adscriptus
 in ima pagina versus, vel apponere
 neglexisset, vel non satis clare appo-

τοῖς οὐκ ἐξίτον ἐστι, θύρας δ' ἐπέθηκε Ποσειδέων
χαλκείας, τείχος δὲ περοίχεται ἀμφατέρωθεν.
ἔνθα Γύγης, Κόττος καὶ Βριάρεως μεγάθυμος

VARIÆ LECTIONES.

suisset, seniorum, qui Codicum illum describerent, librariorum stuporem fecisse, ut absurde versus in alienum migraret locum. Attamen nescio, an Hermanni coniecturae obstat, quod sic Noctis domus ponitur extrema quidem terrae, sed tamen in terra, cum e mente poëtae ponenda videatur terrae ad occasum et extra eam. Geelio meo dandus potius versui videtur locus post 728. ut *πελώρης ἕσχατα γαίης* dicantur eiusdem γῆς *ῥίζαι*, et sint *ἕσχατα* eadem, quae *παίρατα* dicta v. 758 et 809. *εὐρόντι* Par. A. ut Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob.

vs. 732. *οὐκ ἐξίττος* Vat. *οὐκ ἐξ ὑπόντων ἔστι* Emm. *θύρας* vulgato *πύλας* praefereendum duximus, ut a maiori parte Codicum oblatum. Sic enim exstat in Ven. (unde recepit Trinc.) Med. Flor. A. B. C. Par. C. D. E. G. I. Rehd. Conf. Muetzell. p. 191. *Ποσειδέων* cum Goetlingio recepimus e Ven. Trinc. Visa enim nobis, ut illi, forma haec Ionica praeferenda vulgari, quamquam apud Homerum non nisi *Ποσειδάων* invenitur, ut hinc Flor. A. exhibet, sed repugnante metro. Conf. Muetzell. p. 63.

vs. 733. *τείχος* Flor. A. et Med. quem secutus est Goetlingius. *τείχος δὲ περ ὀικεταί ἀμφ.* Ald. Bas. Iunt. I. Frob. *τείχος περικίται ἀμφ.* Iunt. 2. quod habent Codicum Flor. C. Par. C. G. H. I. τ. *περικίται δ' ἀμφ.*, ut Ven. Flor. A. Par. E., exhibent Trinc. Steph. et hinc. Edd. ante Goetlingium,

Sed ad male sic positum δ' offendit iam Guyetus. Itaque malle se scripsit *τείχος τε περὶ κίτ' ἀμφ.* Sagacius nostra demum aetate Hermannus in Orphic. p. 826. in antiqua lectione Aldinae et quorundam Codicum latere vidit *τείχος δὲ περοίχεται ἀμφ.* Firmant hoc plane, tum Par. D. et Vat. Goetlingii, ex quibus hic recepit; tum Rehd. ubi tamen adscriptum in margine est *γρ. περικίται*. Favent Bodl. in quo *τείχος δὲ ποροίκεται ἀμφ.*, Flor. B. C. Par. B., in quibus *τείχος δὲ περ ὀικεταί*. Ad *περοίχεται* pro *περοίκεται* pertinet etiam explicatio Scholiastae *περιτρέχει*. Super eliso hinc i more Aeolensium vide Bastium ad Greg. Cor. p. 616. Ignorantes morem hunc librarii versum varie corruerunt, vel *περ ὀικεταί* aut *ποροίκεται* scribendo, vel pro eo, quod non intelligerent, *περικίται* ponendo.

vs. 734. *Γύγης* hinc omnes Codices, ut Edd. *Κόττος τε καὶ δ Βριάρεως*, plerique SS. et Edd. inepte sic posito articulo. Nam diversa ratio est in *δ αὐτε Πέλοψ* II. B. 105. Speciose Dindorfius corrigendum statuit *καὶ Ὀβριάρεως*. Certissimum id habet Muetzellius p. 139. unicé verum etiam Hermannus in Cens. Goetl. ob illa, quae attulit Heyn. ad II. A. 403. (Conf. supra dd. ad v. 617.) itaque lectionem hanc etiam restituendam versibus 149. 617. 714. at non versui 817., quippe qui alium habeat auctorem. De hoc cum mihi nondum satis constet, cumque in vv. 149. 617. 714. formam Dindorfio probatam ne unus

- 735 ναίουσιν, Φύλακες πιστοὶ Δίδς αἰγιόχοιο.
 ἔνθα δὲ γῆς δυοφερῆς καὶ Ταρτάρου ἠερβέντος,
 πόντου τ' ἀτρυγέτοιο καὶ οὐρανοῦ ἀστερβέντος
 ἐξείης πάντων πηγαὶ καὶ πείρατ' ἕασιν,
 ἀργαλέ', εὐρώεντα, τάτε στυγέουσι θεοὶ περ,
- 740 χάσμα μέγ', οὐδέ κε πάντα τελεσφῆρον εἰς ἑνιαυτὸν
 οὐδας ἴκοιτ', εἰ πρῶτα πυλέων ἔντοσθε γένοιτο.
 ἀλλὰ κεν ἔνθα καὶ ἔνθα φέροι πρὸ θυέλλα θυέλλη
 ἀργαλέη. δεινὸν δὲ καὶ ἀθανάτοισι θεοῖσι
 τοῦτο τέρας· καὶ νυκτὸς ἔρεμνῆς οἰκία δεινὰ

VARIAE LECTIONES.

quidem Codex offerat, malui hic cum Goettlingio scribere Κόττος καὶ Βριάρως, ut exstat in Par. D. Taur. Est Κόττος καὶ ὁ Βρ. in Par. I. Rehd. Κόττος τε καὶ Βρ. in Par. E. Heynius corrigebat Κόττος τ' ἢ δὲ Βρ. Βριάρως Flor. B. vs. 735. ναίουσι φύλα. Flor. C. D. Vat. Par. E. Rehd.

vs. 736. ἐνθ' ἃ γῆς Vat. ἔνθα δὲ, ut dedimus, Par. B. D. E. F. G. H. Ceteri SS., ut plerique Editi, ἐνθάδε.

vs. 737 abest a Flor. E. item a Parisini D. contextu, sed additus est ab eo, qui Scholia exscripsit.

vs. 738. ἕασσιν Bodl. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob.

vs. 740. χάσμα μέγα Par. B. κα omittunt Vat. Flor. A. πάντα Emm.

vs. 741. Scribendum Guyetus censuit οὐδας ἴκοιτ', εἰ et γένοιτο Hoc plane habet Par. I. servato ἴκοιτ' et potest omnino τις intelligi. Vid. II. N. 217. ibique Eustath. Sophocl. in Oed. T. 314. Euripid. Suppl. 453. Heindorf. ad Platon. Gorg. p. 34. 290. Codicem tantum non omnium ἴκοιτ' et γένοιτο firmat

etiam, hunc versum et superiorem citans, Io. Philoponus in Aristot. Meteor. p. 92. A. edit. Ald. a. 1551. πρόσθε πυλέων Taur. ἕκτοσθε Flor. B. ἕμπροσθε Flor. D.

vs. 742. καὶ ἔνθα omissum in Par. F. φέρει Flor. A. B. D. Par. A. C. I. Bodl. Rehd. Ald. Iunt. 1. 2. Frob. προφέρει Par. E. προφέρη Vat. προθύελλα Florentini omnes. Vat. Par. E. F. G. Rehd. et Edd. omnes ante Graevium. Divisim scribendum viderant iam H. Stephanus Thes. T. I. p. 1630. E. Guyetus. L. Barlaeus. In Par. C. est φέρει πρόσθε θυέλλη (sic spatio eraso) et in margine θέλυμνα γρ. προθύελλα.

vs. 743. δεινὸν δὲ, quod ligaturam enunciationum commodiorem exhibet, recepimus e Med. Flor. A. B. C. D. Vat. Par. D. G. I. Rehd. δεινὸν τε μὲν ἀθ. Trinc. θεοῖσιν Flor. A.

v. 744. τοῦτο γέρας Flor. D. καὶ omittunt Flor. A. B. Trinc. ἐρεμνῆς abest a Vat. Par. H. et E., in quo tamen additum exstat ab secunda manu. Pro eo est ἐρεβεννῆς in Flor. A. δ' ἐρεβεννῆς in Flor. D.

745 ἔσθηκεν, νεφέλης κεκαλυμμένα κυανέησι.

Τῶν πρόσθ' Ἰαπετοῖο πάϊς ἔχειτ' οὐρανὸν εὐρὺν
ἔσθηώς, κεφαλῇ τε καὶ ἀκαμάτοισι χέρεσσιν
ἄστεμφέως, ὄθι Νύξ τε καὶ Ἡμέρη ἀμφὶς ἰούσαι

VARIAE LECTIONES.

- vs. 745. ἔσθηκε Flor. A. C. D. Par. ipsum vereor ut notare possit. Itaque ἔχει cum Hermanno scribat, quem non, C. Iunt. 2. κυανέησιν Flor. A. B. ut me, cohibet mirus ille Codicum consensus in ἔχειτ'; neque enim omnes illud hausisse putandum est ex uno veterere exemplo, in quo librarius facili quidem errore id pro ἔχει primus scripserit.
- vs. 746. τῶν πρόσθ' Ἰαπ. Par. A. Ald. Bas. Iunt. 1 2. Frob. Steph. ἔχειτ' Hermannus in Cens. Goettl. ortum ab errore putat librariorum, proque eo scribendum ἔχει. Mihi verbum mendium defendi posse videtur exemplo Homeri II. Φ. 531. πεπταμένας δὲ χερσὶ πύλας ἔχειτ'; at non repugno, quominus praesentis temporis verbum hinc convenientius habeatur, quale etiam Scholiastes explicat κατέχει καὶ φέρει, qui proinde vel ἔχει legit vel ἔχειτ' accepit ἔχεται. Dura autem hinc diphthongi αι elisio, sequente οὐρανὸν, cuius elisionis simile exemplum non nisi unum invenias II. A. 272. ὡς δέξει δδύνας δόνον μένος Ἄτρεϊδάο, ubi non sine ratione Bentleius emendatum voluit ὡς δέξει δδόνη δύνει, Buttmann. Gr. Gr. I. § 30. p. 126. in not. et II. p. 408. ὡς δέξαι δδύνας δόνον vel ὡς δέξει (pro δέξαι) δδύνας δύνον. Conf. Spitzner. de vers. heroico p. 163. seq. Nolui tamen ἔχει scribere, cum omnes Codd. vulgatam habeant, excepto Flor. C. qui ἔσθηκε, clare sic imperfectum exhibens: et erunt fortasse, quibus ἔχειτ' etiam sic accipi posse videatur ob simile mox v. 749 imperfectum προσέειπον, compellare solent, cuius tamen loci alia mihi esse ratio videtur. Equidem tuendi imperfectum vix aliam rationem video, quam ut notet tenendum accepit, quod
- vs. 747. ἔσθηώς Par. C. καὶ omittit Emm. ἀκαμάτοισι χέρεσσι praefendum etiam hinc duxi cum Muetzellio. Vid. supra dd. ad v. 519 ἀκαμάτοις χέρεσσιν Par. A. quod item ferri possit, haud aversante Hesiodo versus spondiacos. In ceteris SS. h. l. est, ut in Edd. ἀκαμάτῃσι χέρ. praeterquam, quod in Par. E. et Vat. est ἀκαμάτεσσι.
- vs. 748. ἄστεμφέως Flor. B. ὄθι. Par. A. Bodl. Ald. Iunt. 1. 2. Frob. Bas. ubi interpres quia. ὄθεν Flor. D. Ἡμέρη formam usurpatam supra v. 124 recipendam etiam hinc duximus cum Boissonadio et Goettlingio. Agnoscunt eam Med. Par. C. Vat. Goettl. Favent Flor. C. D. Par. D. G. H. Rehd. in quibus est Ἡμέρη. Quod habent Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob., ἡμέραι exstat in Par. A. Ἡμέρα ceteri libri SS. et ante Boissonadium Edd. ἀμφὶς ἰούσαι, quod dedimus, exhibent Flor. A. C. Ven. Vat. Neap. Par. D. E. F. G. H. Rehd. Iunt. 2. Trinc. (nescio an ex Ven.) Steph. (qui potius illud habuit scripto in margine ἄσπον ἰούσαι) Comm. Heins. etiam Editionum Graeviana et Clerici; sed ibi Latine redditum prope, et in

- ἀλλήλας προσέειπον, ἀμειβόμεναι μέγαν οὐδὸν
 750 χάλκεον. ἡ μὲν ἔσω καταβήσεται, ἡ δὲ θύραζε
 ἔρχεται, οὐδέ ποτ' ἀμφοτέρας δόμος ἐντὸς ἐέργει,
 ἀλλ' αἰεὶ ἐτέρη γε δόμων ἔκτοσθεν ἐοῦσα,
 γαῖαν ἐπιστρέφεται, ἡ δ' αὖ δόμου ἐντὸς ἐοῦσα
 μίμνει τὴν αὐτῆς ὥρην ὁδοῦ, ἔστ' ἂν ἵκηται
 755 ἡ μὲν ἐπιχθονίοισι Φάος πολυδερκὲς ἔχουσα,
 ἡ δ' "Ἐπνον μετὰ χερσὶ, κασίγνητον Θανάτοιο,

VARIAE LECTIONES.

- Lectionibus Hesiodicis editioni Clerici vs. 749—752. absunt a Par. F. subjectis Graevius ait legendum cum ἀλλήλαις in v. 749. Trinc. quod interprete ἄσσον. Dederant sic iam recepta lectione ἄσσον ἰοῦσαι ferri potest, Schmidius, Ed. Par. a 1644. et Wintertonus, quem maxime secutus est non item, si, ut apud ipsum, ἀμφὶς praecedat. ἀλλήλοις Emm.
- Robinsonus. Praefendum hoc duxit vs. 750. ποτ' καταβήσεται Guyeto etiam Wolfius, tenentque idem Gaisf. scribendum videbatur καταδύσεται. Sed Boisson. Dind. Goettl. Sed esse id antiquissima simplicitate simplicius merito commodam h. l. vim, quam eleganter dicit Muetzell. p. 42. recte quoque ibid. explicat Muetzell. p. 97 seq. θύραζεν et p. 492 reprehendens Graevium ob Neap. Par. A. D. G. H. I. Ald. et hinc male explicatum Cantabrigiense Scholion. Edd. ante Dindorfium, qui primus recte Nam verba Scholiastae χερσὶ μίμνει ἀπ' ἀλλήλων manifesto pertinent θύραζε acrispit, ut habent Florentini omnes, Parisinorum pars et Rehd. Conf. ad ἀμφὶς ἰοῦσαι, ut sequentia ἀπαν- II. Σ. 29.
- τῶσαι ἀλλήλαις ad ἀμειβόμεναι μέγαν vs. 751. οὐ ποτ' Par. B. δόμους οὐδόν. L. Barlaeus ἀμφὶς ἰοῦσαι tuens Vat. ἔργου Par. D.
- explicat περιστρεφόμεναι; Heynius utrim- vs. 752. ἔκτοσθεν Flor. B. D.
- que accedentes, unaquaeque pro se diversis vs. 753 abest a Flor. A. Vat. Par. partibus; I. H. Vossius ferne sich wand- H. additus est in Par. E. ἡδ' αὖ Par.
- lend; Muetzellius quae diversam viam C. δόμοις Emm.
- tenent, vel quae in diversa tendunt. Hoc vs. 754. τὴν, pro quo Guyetus male equidem amplector. In Par. E. scrip- τῆς scribebat, omnes Codd. tumentur. τὴν
- ptum ad marginem γρ. ἀμφὶς ἰοῦσαι καὶ αὖ τῆς Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. αὐτῆς
- ἄσσον ἰοῦσαι, habentque ἄσσον Flor. Par. C. ἄραν Par. B. ἕρης Par. I. ὁδοῦ
- B. D. Par. B. C. I. τάσσον ἰοῦσαι Par. εὐτ' ἂν Par. D. G. Rehd.
- A. Bodl. Ald. Iunt. I. Frob. Bas. ubi vs. 755. ἐπιχθονίοισι Flor. C. D. Emm.
- ab interprete redditum coloriter. Itaque Iunt. 1. 2. Trinc. ἐπιχθονίοισι Ald. Bas.
- ab Oporino scriptum ἄσσον. ἰοῦσα Frob.
- Par. B. Bodl. ἐοῦσαι Par. D. G. vs. 756. ἡδ' "Ἐπνον Par. C.

Νύξ ὀλοή, νεφέλη κεκαλυμμένη ἡεροειδεῖ.

"Ἐνθα δὲ Νυκτὸς παῖδες ἐρεμνῆς οἰκί' ἔχουσιν,
"Υπνος καὶ Θάνατος, δεινοὶ θεοί· οὐδέ ποτ' αὐτοὺς

760 Ἡέλιος Φαέθων ἐπιδέρκεται ἀκτίνεσσιν,
οὐρανὸν εἰσανίων, οὐδ' οὐρανόθεν καταβαίνων.
τῶν ἕτερος μὲν γῆν τε καὶ εὐρέα νῶτα θαλάσσης
ἥσυχος ἀναστρέφεται καὶ μείλιχος ἀνθρώποισι·
τοῦ δὲ σιδηρῆ μὲν κραδίη, χάλκεον δέ οἱ ἦτορ

765 νηλεὲς ἐν στήθεσσιν· ἔχει δ', ὃν πρῶτα λάβησιν
ἀνθρώπων· ἔχθρὸς δὲ καὶ ἀθανάτοισι θεοῖσιν.

"Ἐνθα θεοῦ χθονίου πρῶσθεν δόμοι ἠχήμεντες
ἰφθίμου τ' Ἀΐδew καὶ ἔπαινῆς Περσεφονείης

VARIAE LECTIONES.

vs. 757. κεκαλυμμένη Ald. Iunt. 1. Bas. κεκαλημένη Frob.

vs. 758. παῖδες Νυκτὸς Par. B. ἕρε-
μνοὶ Flor. B. notanda varietate. Potest enim ἐρεμνοὶ stare sequente F. οἰκία et fuscis circumdatus alis Somnus dicitur Tibullo II. 1. 89. ad quem vid. Broukh. et Heyn. Pro tuendo ἐρεμνῆς tamen facit supra v. 744.

vs. 760. ἐπιδέρκετ' ἀκτ'. Flor. C. ἐ-
πιδέρκει ἀκτ. Par. D. G. Rehd. ἀκτίνεσ-
σι Flor. B.

vs. 761. εἰς οὐρανὸν ἀνίων Vat. Par.
E. ἢδ' οὐρανὸν καταβαίνων Vat. οὐδ'
οὐρανόθεν κατῶν Par. I.

vs. 762. τῶν δ' ἕτερος Flor. A. B. C.
D. Par. C. D. G. I. Rehd. Trinc. γαίην
Flor. B.

vs. 763. ἥσυχως Par. D. G. ἀναστρέ-
φεται Med. Par. C. D. G. Emm. Rehd.
Iunt. 1. 2. ἀνθρώποισιν Flor. A.

vs. 764. σιδηρέα Par. C. σιδήρη Med.
Par. A. Bodl. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob.

οἱ omittit Vat. καὶ χάλκεον δὲ οἱ ἦτορ
Par. D. G.

vs. 765. ἔχει δὲ ὃν Par. B.

vs. 766. ἔχθρὸς τε καὶ Par. B. θεοῖσι
Par. C.

vs. 767. θεῶν χθονίων scribendum
Guyeto visum, scilicet, quod sequente
versu memoratur etiam Proserpina. Sed
bene animadvertit Goettlingius additam
esse hanc, ut secundariam personam;
itaque non necessariam esse Guyeti cor-
rectionem. θεοῦ χθονίου omnes Codd.
πρῶσθε δόμοι Flor. A. Par. I. Trinc. δό-
μου Par. I. ἠχήμεντος Par. H. I.

vs. 768. additus est in Par. E. Du-
bitat Wolfius, an sit Hesiodaeus, quippe
quem explicandi causa adscribere aliquis
potuerit ex Hom. Od. K. 534. A. 47.
Hesiodum hunc pariter atque infra v.
774. censent Buttmann. Lexil. T. II.
p. 115. seq. et Muetzell. p. 116. qui-
bus adsentior. αἶδαο Par. I. ἐποινῆς
Par. B. ἐπεινῆς Par. C. I.

- ἔστ᾿αἰσιν, δεινὸς δὲ κύων προπάροιθε Φυλάσσει,
 770 νηλεῖς τέχνην δὲ κακὴν ἔχει· ἔς μὲν ἰόντας
 σαίνει ὁμῶς οὐρῇ τε καὶ οὐασιν ἀμφοτέροισιν,
 ἐξελεθεῖν δ' οὐκ αὖτις ἔᾶ πάλιν, ἀλλὰ δοκεῦν
 ἐσθίει ὄν κε λάβῃσι πυλέων ἔκτοσθεν ἰόντα
 ἰφθίμου τ' Ἄϊδεω καὶ ἐπαινῆς Περσεφονείης.
 775 Ἔνθα δὲ καιετᾶει στυγερὴ θεὸς ἀθανάτοισι,
 δεινὴ Στύξ θυγάτηρ ἄψορρόου Ὀκεανοῖο
 πρεσβυτάτη, νόσφιν δὲ θεῶν κλυτὰ δῶματα ναίει
 μακρῆσιν πέτρῃσι κατηρεφέ· ἀμφὶ δὲ πάντῃ
 κίοσιν ἀργυρέοισι πρὸς οὐρανὸν ἐστήρικται.
 780 παῦρα δὲ Θαύμαντος θυγάτηρ πτόδας ὠκέα Ἴρις

VARIAE LECTIONES.

- vs. 769. *ἔστ᾿αἰσιν* Flor. D. Vat. Par.
 C. I. Rehd. *ἔστ᾿αἰσιν* Emm.
 vs. 770. *τέχνην μὲν κακὴν* Flor. D.
ἔσμην Ald. Trinc.
 vs. 772. *αὐθις* Par. C. Rehd.
 vs. 773. *πυλῶν* Par. B.
 vs. 774. delendum censuit Ruhnke-
 nius post Natalem Comitem Myth. I.
 III. 5. p. 203. ut retractum ex v. 768.
 uncinis includere Wolfius, Gaisf. Dindorf.
 delevit Boissonadius. Abest versus a Flor.
 B. D. Vat. Par. B. C. D. F. G. Emm.
 Rehd. Aberat etiam a Par. E. hinc ad-
 ditus fuit ac deinde deletus: qui tantus
 numerus omittentium illum Codicum la-
 tuit Muetzellium, ceterum recte scriben-
 tem I. c. etsi ex nostro sensu eorum-
 dem versuum repetitiones supervacuae
 ac parum elegantes esse videantur, ab
 horum tamen poetarum consuetudine
 tantum abesse, ut alienae censendae
 sint, ut, si quid aliud, simplici eorum
 nativitati convenient; tum non esse diffi-
 cile intellectu, quam ob causam ver-
 sus hic praetermitti vix ullo pacto po-
 tuerit (scil. ne confundantur *πυλαὶ* vs.
 775. memoratae cum memoratis supra
 v. 732—741, denique in quosdam Co-
 dices cadere iustam recentioris curae
 suspicionem. *ἄϊδου* Flor. A. *ἄϊδαο* Par.
 A. H. I. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. Trinc.
 vs. 775. *ἔνθα δὲ*, ut dedimus, exhi-
 bent Flor. B. D. Par. B. F. Omittit δὲ
 Rehd. *ἐνθάδε* habent ceteri SS., ut
 Ald. et hinc Edd. omnes ante Wolfium.
 vs. 776. *δεινὰ στυγερὴ ἄψορρ...*
 (sic) Vat. *ἄψορρόου* Par. B. F.
 vs. 777. *νόσφι* Par. C. G. Rehd.
 vs. 778. *μακρῆσιν πετρ.* quod habet
 Flor. A. recepimus cum Gaisfordio et
 recentioribus. *μακροῖσι πέτροισι* Flor.
 B. ceteri Scripti, ut ante Gaisfordium
 Editi, *μακρῆσι πέτρῃσι. κατηρεφέες*
 Flor. D. *ἀμφὶ δὲ πέτρῃ* Par. I.
 vs. 779. *ἀργαλεῖσι* Flor. D. ut Scho-
 liorum Ienima; *ἀργαλέοισι* Flor. B. sed
 supra aliâ manu lectio scripta est vul-
 gata. *ἀργυρέοισι* Par. I.

- ἀγγελίη πωλεῖται ἐπ' εὐρέα νῶτα θαλάσσης,
 ὀππὸτ' ἔρις καὶ νεῖκος ἐν ἀθανάτοισιν ὄρηται·
 καὶ ῥ' ὅστις ψεύδεται Ὀλύμπια δώματ' ἐχόντων,
 Ζεὺς δέ τε Ἴριν ἔπεμψε θεῶν μέγαν ὄρκον ἐνεῖκαι
 785 τηλόθεν ἐν χρυσῇ προχῶφ, πολυώνυμον ὕδωρ
 ψυχρὸν, ὃ τ' ἐκ πέτρης καταλείβεται ἠλιβάτοιο,
 ὑψηλῆς πολλὸν δέ θ' ὑπὸ χθόνος εὐρυοδείης·
 ἐξ ἱεροῦ ποταμοῦ ῥέει διὰ νύκτα μέλαιαν
 Ὠκεανοῖο κέρας· δεκάτη δ' ἐπὶ μοῖρα δέδασται.
 790 ἔννεα μὲν περὶ γῆν τε καὶ εὐρέα νῶτα θαλάσσης
 δίνης ἀργυρέης εἰλιγμένος εἰς ἄλα πίπτει,

VARIAE LECTIONES.

- vs. 781. ἀγγελίη Ven. Taur. Florentini omnes, Neap. Vat. Par. C. D. E. G. H. I. Reg. Soc. Rehd. Trinc. Steph. margo: etiam Bas. interpres nupcia. ἀγγελίης Par. A. B. F. Bodl. Vat. Goettl. et, si Trinc. excipias, Edd. omnes. Cum utraque lectio difficultatem habeat, suosque e Viris Doctis utraque invenerit patronos, scribendum equidem duxi, ut scriptum exhibet longe maior pars Codicum. Conf. infra Commentar. ἀγγελίην (i. e. ἀγγελίην) Emm. ἀγγε-λίη malebat Guyetus intellecto σύν.
 vs. 782. κείνος pro νεῖκος Par. B. ὄρηται Par. D.
 vs. 783. ὅς κε ψεύσεται Flor. A. Ven. Trinc. quod praefendum Heynio visum. ὅς τις ψεύδεται Par. E. ἔ-χοντες Par. I.
 vs. 784. Tentat Guyetus Ζεὺς δ' ὅτε Ἴριν ἔπεμψε, non videns esse hic δέ τε in apodosi, ut supra v. 609. Similiter est δέ τε post ὅτε II. K. 360. 362. τε post ὅστις Od. M. 41. 43. Ἴριν Par. I. Ἐριν Emm. μέγαν θ'
 ὄρκον Flor. B. ἐνεῖκεν Flor. A. B. D. Trinc. ἐνεῖκε Par. C.
 vs. 785. πολυώνυμον Flor. B. Par. B. Emm.
 vs. 786. ὃ τ' ἐκπέμψας pro ὃ τ' ἐκ πέτρης Par. B. ἠλιβάτοιο Par. D.
 vs. 787. ὑψηλῆς Frob. ὑψηλῆ Par. B. πολλὸν δέ θ' ὑπὸ recipiendum duxi cum Gaisf. Boisson. Dind. Goettl. oblatum a Med. Flor. A. Par. F. Emm. In ceteris SS. est πολλὸν δέ ὑπὸ, ut habent Edd. inde ab Stephano. πολλὸν δ' ὑπὸ Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. πολλὸν θ' ὑπὸ Scholiastae lemma.
 vs. 788. ἱεροῦ Vat. ποταμοῦ Par. D.
 vs. 789. abest a Vat. Par. E. H. δέδασται Par. I.
 vs. 790. ἐπὶ γῆν Neap.
 vs. 791. ἀργαλέης Flor. B. εἰλιγμένος Rehd. ut Steph. et hinc Editiones nonnullae. εἰλιγμένον Io. Diaconus, quod placuit L. Barlaeo, ut ad ὕδωρ referatur. εὐλιμένες Taur. εἰλιγμένα Emm. unde Goettlingius legendum coniecit εἰλιγμένα (sc. ἔννεα μοῖραι)

ἡ δὲ μί' ἐκ πέτρης προρέει μέγα πῆμα θεοῖσιν.
 ὅς κεν τὴν ἐπίορκον ἀπολείψας ἐπομόσση
 ἀθανάτων, οἱ ἔχουσι κάρη νιφθέντος Ὀλύμπου,
 795 κείται νήϊτος τετελεσμένον εἰς ἐνιαυτόν,
 οὐδέ ποτ' ἀμβροσίης καὶ νέκταρος ἔρχεται ἄσσον

VARIÆ LECTIONES.

εἰς ἄλλα πίπτει, quam constructionem singularis verbi cum nomine plurali vere Boeoticam esse dicit, citans Ruhnken. et Vossium ad Hom. H. in Cer. 499. Boeckh. ad Pind. Ol. VIII. 8. L'argior hanc minime absurdam videri posse coniecturam. Mihi tamen non dum recedendum videtur a vulgari, quam longe maior pars Codicum habet, lectione εἰλιγγμένος sc. Ὠκεανός, de quo Proclus in Timaeum, V. p. 294. med. δηλοῦσι δὲ οἱ θεολόγοι τὸν Ὠκεανὸν ἀπάσης εἶναι κινήσεως χορηγόν· δέκα λέγοντες αὐτὸν ἐκπέμπειν ὄχετοῦς, ὧν ἐπὶ θάλατταν τοὺς ἐννεά χωρεῖν. Conf. tamen infra Commentarius.

vs. 792. ἡδὲ μίη ἐκ π. Par. D. G. προῖβεί Flor. A. Par. G. προφῆβει Iunt. 2. θεοῖσι Par. C. θυητοῖσι Par. I. θνατοῖσι Flor. D.

vs. 793. ὅς κέ τιν' ἐπίορκον Par. B. ὅς κεν τὸν ἐπ. Emm. Male Guyetus scribi volebat ἐπίορκος. Conf. supra v. 232. Ἔργ. v. 282. ἀπολείψας scripsi, ut habent Par. A. B. D. G. I. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. Trinc. Steph. et cum Gaisfordio recentiores. Α in talibus pronunciando geminabatur. ἀπαλείψας Flor. B. sed supra scriptum eadem manu ἀπολ. ἐπομόσσει Par. B. Emm. ἀπομόσση Vat. Par. E. H. I.

vs. 794. κάρην Par. H.

vs. 795. κείται νήϊτος, ut Hesiodi,

citat Etym. M. p. 605. 29. ubi tamen νήϊτος errori librariorum deberi, cum scribendum esset νήϊτος, liquet tum e loco, ubi stat vocabulum inter νηῖς et νήφω, tum collatis Zonara in νήϊτος et Phavorino p. 1505. 8, 9. quorum ἑσπερημένος αὐτῆς cum Etymologi M. ἄπνοος convenit. Vide praeclare exponentem hoc Muetzellium p. 492 seq. Mihi νήϊτος, quod agnoscunt memorati supra Grammatici, quodque habent Florentini A. B. C. Vat. Neap. R. S. et maior Parisinorum pars, ut item Trinc. et Steph. vera esse lectio videtur, quamvis Muetzellio p. 47. et Goettlingio ad h. l. ob sequentia v. 797. ἀνάπνευστος καὶ ἄναυδος pene praeferenda videatur altera νήποτος, quam exhibent Par. A. C. H. I. Bodl. Rehd. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. Schmid. favente Stephani margine, ubi νη πότος. In Med. est νήννεμος, sed supra scriptum νήποτος. Nulla autem, quod sciam, pro hoc vocabulo veterum exstat auctoritas. Nam vereor, ut iusta videri possit, quod in Scholio apud Gaisford. p. 438. ad νήϊτος legitur γρ. νηῖποτος, νεκρὸς, ἄπνοος, ubi posteriora duo vocabula manifesto ad νήϊτος pertinent, νηῖποτος monstrum est vocabuli, quod tamen etiam Flor. D. exhibet. νούποτος Vat. Goettl.

vs. 796. ἔρχεται Flor. A. alia manu supra scriptum ἔρχ.

βρώσιος, ἀλλὰ τε κείται ἀνάπνευστος καὶ ἀναυδός
στρωτοῖς ἐν λεχέεσσι, κακὸν δ' ἐπὶ κῶμα καλύπτει.
αὐτὰρ ἐπὴν νοῦσον τελέσῃ μέγαν εἰς ἐνιαυτόν,
800 ἄλλος δ' ἐξ ἄλλου δέχεται χαλεπώτερος ἄθλος,
ἐννάετες δὲ θεῶν ἀπαμείρεται αἰὲν ἔοντων,
οὐδέ ποτ' ἐς βουλήν ἐπιμίσηται, οὐδ' ἐπὶ δαίτας,

VARIAE LECTIONES.

- vs. 797. βρώσιος Par. A. Ald. Iunt. vulgata haec scriptura defenditur vocabulo derivato *ἐναεπῆρι*, "Erg. v. 436. ubi nihil variant Codd. *ἐνάετες*, pro qua scriptura facere posse videatur Homericorum Codicum constantia II. Σ. 400. Od. Γ. 118. Ε. 107. Ζ. 240. Χ. 228. habent Med. Flor. B. D. Vat. Par. C. D. E. H. I. *ἐναεπῆς* Taur. ἀπαμείρεται scripsimus secundum Med. Flor. D. Vat. Par. C. E. H. Trinc. cum huc pertineant Etymologi Gud. p. 63. 26. ἀπαμείρεται, ἀποχωρίζεται, Etymol. M. p. 118. 9. ἀπαμείρεται, ἀποχωρίζονται. Sed ab Eustathio p. 1243. 24. citatum ἀπαμείρεται, expositumque p. 947. 16. *μερίζει*, non ad h. l. referendum est cum Wolfio, sed ad "Erg. v. 578, ut clare docent eiusdem Grammatici verba p. 1766. 53. ex illo versu citantis *τρίτην ἀπαμείρεται αἴσαν*. Ibi autem constans Codicum, excepto uno Galeano, lectio est ἀπομείρεται h. e. *nibi partem sumit, sortitur*. Eustathium secutus est H. Stephanus in Theas. T. II. p. 831. A. B. ceterum ibi ἀπαμείρεται h. l. ut geminam lectionem agnoscens, cum tamen in editione ἀπομείρεται dedisset. ἀπομείρεται (sic eadem manu) Flor. B. Ceteri SS. omnes praeter supra citatos ἀπομείρεται et sic Ald. atque hinc ferme Edd.
- vs. 798. κακὸν δὲ ἢ κῶμα Flor. B. non contemnenda varietate. δ' ἐπικῶμα Rehd. κῶμα καλύπτει Flor. D. Verba, ut sunt in ceteris SS. et Edd. citat Etym. Gud. p. 357. s. v. κῶμα. Eadem exstant in Cod. Havn. 1971. apud Bloch. p. 941. nisi quod ibi pro καλύπτει est χαλέπτει.
- vs. 799. ἐπὶ Flor. B. D. Par. C. (sed in margine : γρ. ἐπὴν) ἐπὶ Par. I. νοῦσον abest a Par. C. νοῦτον Vat. Goettl. τελέσει Flor. D. Par. C. τελέσῃ Par. D. τελεσφόρον pro μέγαν Med. Flor. D. Par. C. H. I. τετελεσμένον Taur. E glossis haec, ut videtur. ἐς Par. D.
- vs. 800. ἄλλος γ' ἐξ Flor. B. ἄλλος ἐξ Flor. D. Vat. Par. D. E. G. H. I. Rehd. At recte so habet αὐτὰρ ἐπὴν—ἄλλος δ' ἐξ ἄλλου sed postquam—tunc ei alius ex alio. Pro χαλεπώτατος, ut vulgo Edd. scribere malui cum Goettl. χαλεπώτερος, ut habet maior pars Codicum, Med. Flor. A. B. D. Neap. Ven. Taur. Vat. Goettl. Par. C. D. H. I. Emm. Rehd. Trinc. ἄθλος Par. D. G.
- vs. 801. ἐννάετες reliquimus, quod vs. 802. περιμίσηται Flor. B. D. Par. I. ἐπιμίσηται significatione ad-

ἐννεὰ πάντ' ἔτεα δεκάτῳ δ' ἐπιμίσγεται αὐτίς
εἰρέας ἀθανάτων, οἱ Ὀλύμπια δώματ' ἔχουσι.

805 τοῖον ἄρ' ὄρκον ἔθεντο θεοὶ Στυγὸς ἀφθιτον ὕδωρ
ὠγύγιον τό θ' ἴησι καταστυφέλου διὰ χάρου.

VARIAE LECTIONES.

eundi verbum est Ionibus imprimis usitatum. Vid. Ern. ad Callim. H. in Iov. 13. Sed apud Homerum et alios semper ponitur cum dativo, nunquam cum praep. *εις*, quae causa Ruhnkenium impulit, ut hęc et seq. versu mallet *ἐπιμίσσεται*. At in nullo Codice hoc exstat, vulgatamque lectionem recte Wolfius tuitus est. Cum enim reperitur *μίσγεσθαι εἰς τινος* (vid. Hom. II. Σ. 216.) dici quoque potuit *ἐπιμίσγεσθαι εἰς τινος*.

vs. 803. *ἐπισμύγεται* Vat.

vs. 804. *εἰρέαις* corrigendum dixit Guyetus. Sic certe scriptum in annotatione. Sed voluit, ni fallor, *εἰρέαις* vel *εἰραῖς*, ut postea corrigendum censuit Ruhnkenius Ep. Cr. 1. negans *ἐπιμίσγεσθαι* nisi praepositione intercedente cum acc. nominis posse construi. Equidem ad defendendum hęc accusativum non utar cum Boissonadio et Goettlingio versu Callimachi H. in Iov. 13. cum ibi pro *ἐπιμίσγεται* quidam Codd. habeant *ἐπιμίσσεται*, sed potius cum Heynio dicam, facile hęc intelligi posse praepositionem ob praecedentia v. 802. Certe non sollicitandum puto *εἰρέας*, quod omnes h. l. Codd. tuentur, ipsaque adeo vitiosa lectio Taurinensis *εἰρώας*. Neque est in nominis forma cur offendas. Fuisse potest *εἰρέα* et *εἶρα*, ut *γενέα* et *γεννά*. Librarij *εἰρέας* deberi vix credibile est, cum notius esset *εἶρα* ex Hom. II. Σ. 531.

Conf. Orio Etym. p. 59. Etym. M. p. 483. 4. Hesych. T. I. p. 1112. T. II. p. 69. Tum *εἰρέας* dactylus colorem habet prorsus Hesiodicum. Ruhnkenianum *εἰραῖς* recepere Wolfius et Dindorfius, ille non improbante Heynio. Hermannus in Cens. Goettl. legendum ait vel *ἐπιμίσσεται*—*εἰρέας*, vel *ἐπιμίσγεται*—*εἰραῖς* aut *εἶρας* ἕς ἀδ.

vs. 805. *τοῖον γὰρ ὄρκον* Par. H. *τοῖον ὕρην θεοὶ* Taur. Στυγὸς omissum in Vat.

vs. 806. *τὸ δ' ἴησι* Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Trinc. *τὸ δ' ἴησι* Steph. Commel. Heins. Schmid. Rursum *τὸ δ' ἴησι* Graevius et hinc Edd. usque ad Gaisfordium. Id, a Basil. et hunc secutis interpretibus Latine redditum *tranat*, L. Barlaeus exposuit *πορεύεται, καταρῆε*. Guyetus corrigendum duxerat *τὸ δεισι*. Stephani lectionem restituit Gaisfordius, quem secutus est Boissonadius. Habent sic Codd. Florentini omnes, Med. et Rehd. Contra *τὸ δ' ἴησι* ferme Parisini. Certe in collatione ad Loesnerianam, in qua sic editum est, mihi facta, discrimen enotatum non inveni. *τό θ' ἴησι* oblatum a Ven. Vat. Neap. praeferendum mihi visum est cum Dindorfio et Goettlingio. *κατὰ στυφέλου* Par. C. H. I. *κατὰ στυφέλλου* Med. Scilicet *κατὰ* cum praecedente *ἴησι* construxerunt. Argumento est Etym. M. p. 732. 13. ubi ex Hesiodi Theogonia citatur *στυφέλου διὰ χάρου, ἀντὶ τοῦ τράχους*.

- Ἔνθα δὲ γῆς δυοφερῆς καὶ Ταρτάρου ἠερόεντος
πόντου τ' ἀτρυγέτοιο καὶ οὐρανοῦ ἀστερόεντος
ἔξειης πάντων πηγῶν καὶ πείρατ' ἔασιν,
810 ἀργαλέ', εὐρώνετα, τάτε στυγέουσι θεοὶ περ.
ἔνθα δὲ μαρμαρέαι τε πύλαι καὶ χάλκεος οὐδὸς
ἀστεμφῆς ῥίζησι διηνεκέεσσιν ἀρηρῶς,
αὐτοφυῆς· πρόσθεν δὲ θεῶν ἔκτοσθεν ἀπάντων
Τιτῆνες ναίουσι, πέρην χάεος ζοφεροῖο.
815 αὐτὰρ ἔρισμαράγοιο Διὸς κλειτοὶ ἐπίκουροι
δῶματα ναιετάουσιν ἐπ' Ὀκεανοῖο θεμέθλους,
Κόττος τ' ἠδὲ Γύγης· Βριάρεών γε μὲν ἦν ἔοντα,

VARIÆ LECTIONES.

Construendum similiter duxere Schnei-
derus in Lex. ad v. καταστυφέλας et
Barker. Annot. ad Etym. M. p. 1038
seq. citantes repositum ab Reiskio apud
Eurip. in Iphig. Taur. v. 1429. κατὰ
στυφλοῦ πέτρας ῥίζημεν. Sed eius
loci alia ratio est, sequente ibi, non
praecedente verbo. Vulgatam autem
lectionem satis firmat tum glossa He-
sychii καταστυφέλου, καταξήρου, tum
H. Hom. in Merc. v. 124. ῥινούς δ'
ἔξετάνουσε καταστυφέλας ἐπὶ πέτρῃ.
Conf. Muetzell. p. 186 seq.

vs. 807. ἐνθάδε Par. A. I. Ald. Bas.
Iunt. 1. 2. Frob. ἔνθαδε Par. G.

vs. 809. ἔασιν Par. C. ab secun-
da manu.

vs. 810. τά γε Trinc. ex Ven.

vs. 811. ἔνθα δὲ Vat. Par. B. E. H.
quod constantiae causa etiam hīc prae-
ferendum duxi cum Dindorfio et Goettl.
Ceteri SS. et Edd. ἐνθάδε. μαρμαρέαι
τε Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. λάινος
οὐδὸς Neap. Par. D. G. I. Bodl. Rehd.
Ald. Iunt. 1. 2. Frob. Bas. (ubi Iapi-

deum limen interpretes) Steph. margo.
Supra Florentini B. χάλκεος etiam scri-
ptum γρ. λάινος. Scilicet μαρμαρέας
πύλας esse crediderunt marmoreas, qui-
bus convenire putarunt λάινον οὐδόν.

vs. 812. ἀστεμφῆς Ald. Bas. (im-
motum Interpres reddidit) Iunt. 1. 2.
Frob. ἀστεμφῆς Med. Par. A. Bodl.
cum glossa ἀμετατρέπτοις. Itaque
iungentes cum ῥίζησι dativum pluralem
habuerunt adiectivi f. g. ἀστεμφῆ. Sed
vide II. B. 344. Γ. 219. Od. Δ. 419.
459. Apollon. et Etym. M. v. ἀστεμ-
φῆς. διηνεκέεσσι Rehd.

vs. 814. μείουσι pro ναίουσι Emm.

vs. 815. ἔρισμαράγοιο Par. I. κλειτοὶ
τ' ἐπίκουροι Par. A. Bodl. Ald. Bas. Iunt.
1. 2. Frob. Fuere igitur, qui ad hiatum
offenderent, non animadverso pedem
fulciri accentu. κλητοὶ Par. H.

vs. 816. Ὀκεανοῖο Par. H. θεμέ-
θλους Flor. B. Par. B. θέμεθλα Vat. Goettl.

vs. 817. τ' abest a Par. D. G.
Γύγης omnes hīc Codd., ut vulgo Edd.
Γύγης Goettl. Confer supra dd. ad v. 149.

γαμβρὸν ἐδὸν ποίησε βαρύκτυπος Ἐννοσίγαιος,
δῶκε δὲ Κυμοπόλειαν ὀπύειν θυγατέρα ἦν.

820 Αὐτὰρ ἐπεὶ Τιτῆνας ἀπ' οὐρανοῦ ἐξέλασε Ζεὺς
ὀπλότατον τέκε παῖδα Τυφώα Γαῖα πελώρη
Ταρτάρου ἐν Φιλότῃ διὰ χρυσέην Ἀφροδίτην,
οὗ χεῖρες μὲν ἔασιν ἐπ' ἰσχυροῖς ἔργματ' ἔχουσαι

VARIAE LECTIONES.

Etiam Βριάρεων omnes hīc SS. et Edd. neque formam Dindorfio probatam Ὀβριάρεων obtudi sibi versus patitur. Itaque hoc etiam nomine totum locum abiudicandum Hesiodo Dindorfius et Hermanus statuunt. Consentiens iis super aliis locis v. 617. 754. Muetzellius p. 139. de hoc versu nihil dixit. Mihi, vel si in versibus 149. 617. 754. aut eorum aliquo Centimanus ille Ὀβριάρεως dictus fuisse censeatur, haud tamen inde sequi videtur, non potuisse eundem alibi Βριάρεων dici ab Hesiodo, qui mox simili variatione Τυφώα dixerit, quem supra vs. 306 Τυφώα dixerat. γέμεν Vat. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. Trinc. δέ μιν Par. I. Pro ἦδὸν Vat. ὀδὸν, sed prior syllaba turbata est, ut videatur librarius inde facere voluisse εἶδὸν.

vs. 819. ὀπύειν Flor. B. Par. C. D. G. Bodl. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. ὀπύην Flor. D. ὀπύει Emm. ἦ Par. G.

vs. 820. ἐξ Οὐρανοῦ Med. Flor. D. Par. H. I. Emm. ἀπ' abest a Trinc. ἐξέλασε Par. D. ἐξέλασχε Emm.

vs. 821. in Neap. est post 822. παῖδα πελώρη Τυφώα γαῖα Vat. Τυφώα Par. D. H.

vs. 823. ἔασιν Flor. B. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. ἐπ' ἰσχυροῖς ἔργματ' ἔχουσαι omnes SS. ut Edd. praeterquam, quod ἔργα τ' ἔχουσαι Flor. B.

ἔργματ' ἔχουσαι Taur. Attamen pridem locum, ut nunc est, vix sanum habuerunt VV. DD. Guyetus corrigebat ἐπ' ἰσχυροῖς, θαῦμα ἔχουσαι, Wolfius ἐπ' ἰσχυροῖς ἔργματ' ἔχουσαι, repellentes vel fortissimos impetus; Heynius ἐπισχερὰ ἔργματ' ἔχουσαι; quibus omnibus iure damnatis Muetzellius p. 171. scribendum ipse ducit mutatione pene nulla οὗ χ. μ. ἦ. ἐπ' ἰσχυρὸν ἔργματ' ἔχουσαι i. e. ἔχουσαι ἰσχυρὸν ἐπ' ἔργματα manus roboris plenae ad res magnas perficiendas. Potest utique Ignoratio digammi fecisse, ut Grammatici vel librarii ἐπ' ἰσχυρὸν sequente ἔργματα in ἐπ' ἰσχυροῖς mutatum vellent. Sed mihi scrupulum facit duplex accusativus in tali constructione, ubi praepositio a verbo suo seiungitur. Qui vulgatam hīc tueri vult, haud sane cum Basileensi interprete et aliis reddat manus ob robur operibus aptae vel occupatae: minus etiam Clericum audiat, postrema, ut sunt, relinquentem, sed pro οὗ versus initio corrigentem οὗ et ineptius reddentem nec manus propter vires habent quidquam, quo impediri queant, deducto scilicet ἔργματα ab ἔργω, prohibeo! Reddendum potius occupatae factis, quibus robur suum arguant. ἐπὶ seq. dativo saepe sic propositum significat. Vid. Matthiae Gr. Gr. § 535. et conf. supra v. 540. 555.

καὶ πόδες ἀκάματοι κρατεροῦ θεοῦ· ἐκ δέ οἱ ὤμων
 825 ἦν ἑκατὸν κεφαλαὶ ὄφις, δεινοῖο δράκοντος,
 γλώσσησι δυοφερῆσι λελιχμότες, ἐκ δέ οἱ ὄσσω
 θεσπεσίης κεφαλῆσιν ὑπ' ὀφρύσι πῦρ ἀμάρυσσε·
 πασέων δ' ἐκ κεφαλέων πῦρ καίετο δερκομένοιο,
 Φωναὶ δ' ἐν πάσῃσιν ἔσαν δεινῆς κεφαλῆσι
 830 παντοίην ὑπ' ἰεῖσαι ἀθέσφατον ἄλλοτε μὲν γὰρ

VARIÆ LECTIONES.

vs. 825. κρατεροῖο δράκοντος Flor. A. B. D. Par. A. C. F. H. Emm. R. S. Trinc. Steph. margo.

vs. 826. δυοφεροῖσι Flor. D. λελιχμότες, ut dedimus, exhibent Flor. A. B. C. D. Med. Par. C. λελιγμότες Par. A. ut habet etiam Herodianus in σχηματισμῶν Ὀμηρικῶν excerptis in Werferi Annot. ad Etym. M. p. 1005. ubi tamen λελιχμότες scribendum docet ipsa Grammatici a λιχμῶ derivantis disputatio; conf. Muetzell. p. 186. seq. λελιχμότος Bodl. Emm. Vat. Goettl. Ceteri SS. ut Edd. omnes, usque ad Gaisfordium, λελιχμότες, quod restituit Goettl. Guyeti coniecturam λελιχμότος, ut non cum κεφαλαί, sed cum ὄφις iungatur participium, primus ob faventes ei Codd. Bodl. et Emm. recipiendam duxit Gaisfordius, cum Guyeto iam pene adsensus Wolfius, planeque adstipulatus esset Schaeferus ad Gregor. Cor. de Dialectis p. 889. Gaisfordium secuti sunt Boissonadius ac Dindorf. Mihi standum videbatur a plurimorum parte et auctoritate Codicum, cum et alia exempla sint participii masculini positi post substantivum fem. generis, apud Hesiodum adeo Έργ. 199. seq. cumque, ut recte scripsit Muetzellius p. 134, forma masculina ubique rebus individuīs de-

signandis sit accommodatissima ac λελιχμότες solemnī, quae fuit, Epicorum cogitandi cogitataque exprimeandi consuetudini unice conveniat, flagitante illa, ut verba γλώσσησι δυοφερῆσι λελιχμότες, cum primariae sint auctoritatis ad absolvendam rei descriptionem, non ad secundarium verbum construantur, sed ad illud ipsum, quod est primum in hac descriptione, ἑκατὸν κεφαλαί.

vs. 827. θεσπεσίης Par. G. θεσπεσίας Flor. C. κεφαλῆς Flor. C. Par. G. Rehd. ἔπ' ὀφρύσι Flor. B. ἀμάρυσεν Flor. A. ἀμάρυσσε, sed cum supra scripto ρυσσε, Med. ἐμάρυσσε. Flor. D.

vs. 828. πασέων Vat. Iunt. 1. 2. Trinc. πάσων Ald. Frob. πάσων ἐκ Par. A. πασέων ἐκ Flor. B. Emm. κεφαλαίων Par. E. H. Ignoravit aut neglexit versus Mombricitius, spurium Ruhkenius et hinc alii censuere.

vs. 829. Φωναὶ δ' ἐκ π. Par. C. δειναῖς Flor. A. Trinc. κεφαλῆσιν Flor. A. C.

vs. 830. παντοίαν Flor. A. Trinc. παντοίην Flor. D. ὕσ' ἵεσαι Par. G. ὕσ' ἵεσαι Flor. C. Par. D. ὕφ' ἵεσαι Par. C. quod recepit Dindorfius. Venerat idem in mentem iam H. Stephano, Annot. ad Hesiodum p. XXXIII. qui tamen vulgatam tuitus est, citatis ex Hom. H. in Dian. 18. ἀμβροσίην ὑπ' ἵεσαι.

Φβέγγονθ', ὥστε θεοῖσι συνίεμεν, ἄλλοτε δ' αὔτε
ταύρου ἐριβρόχῳ, μένος ἀσχέτου, ὕσαν ἀγαύρου,
ἄλλοτε δ' αὔτε λέοντος ἀναιδέα θυμὸν ἔχοντος,
ἄλλοτε δ' αὖ σκυλάκεσσιν εἰκότα, θαύματ' ἀκούσαι,
835 ἄλλοτε δ' αὖ ροίζασχ', ὑπὸ δ' ἤχεεν οὔρεα μακρὰ
καὶ νύ κεν ἔπλετο ἔργον ἀμήχανον ἡματι κείνῳ,
καὶ κεν ὄγε θνητοῖσι καὶ ἀθανάτοισιν ἀναξεν,

VARIÆ LECTIONES.

Equidem illud ab uno Cod. oblatum ὄφ' antiquum esse non puto, videnturque mihi aspirationes eiusmodi non temere obtrudendae esse Epicis, cum Iones certe illas fugerint. Conf. docta contra Dindorfium disputatio Muetzellii p. 137. *ἰοῖσαι* Par. A. *ἰῖσαι* Par. H. I.

vs. 831. ὥστε θεοῖσι συνίεμεν omnes sine ulla variatione Codd., agnoscuntque id etiam Scholia. Conf. infra Commentar.

vs. 832. ἐριβρόχῳ Par. A. Bodl. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. ἄσχετον Florentini omnes, Neap. Vat. Taur. Par. B. D. E. F. G. H. I. Bodl. Rehd. Ald. et hinc Edd. usque ad Wintonum, qui primus secundum Basileensem interpretem et Mombrinium dedit ἀσχέτου. ἀγαύρου Itali, quod sciam, omnes; item Par. A. B. F. G. I. et sic Edd. usque ad Schmidium, a quo primo positum ἀγαυροῦ, contra doctrinam Scholiastae; cui προπαροξύνεται, quod sit compositum ex α intens. et γαυρός. Scilicet Schmidius, ut Pasor, alios secutus est Grammaticos, ἀγαυρός scribendum praecipientes, ut ἀμαυρός, ἀφαυρός. Vide citatos a Muetzellio p. 342. seq. qui recentiorum hanc fuisse doctrinam statuit, alteram a Scholiasta traditam antiquiorum Grammaticorum. Restituit ἀγαύρου Gaisfordius, quem secuti sunt recentiores.

vs. 833. abesta Taur. αὐ λέοντος Par. D. vs. 834. δ' αὔτε σκυλ. et θαύματ' ἰδεσθαι Par. C.

vs. 835. ἄλλοτε δ' αὔτε ροίζ. Flor. D. ἄλλοτε δ' αὔτε ροίζ. Par. D. G. ροίζος ὕσχ' Flor. D. ροίζος ὕχε Taur. ροίζος γ' Par. C. ῥίζασχ' Par. I. ροίζασχ' Med. Flor. B. C. Vat. Par. A. D. F. G. Emm. Rehd. Receptit hoc Goettingius, probatque Muetzellius p. 138 et 192. At vulgatum ροίζασχ' ut probum, agnoverunt Buttman. Gr. Gr. ub. 1. § 95. fin. et Lobeck. ad Phrynich. p. 538. diversa tamen hic, atque ille, ratione. Nam Buttmanno ροίζασκε contractio esse videtur aoristi ροίζήσασκε, Lobeckio repetitur ab ροίζάν. Comparat hic δρομάσκε aut δρομέσκε legendum suspicatur. Equidem in talibus caute nobis procedendum opinor, cum nesciamus, quid sibi certis de causis veteres permiserint Epicis; tum vero similis arbitrator libarios εσκε pro ασκε solemnius pro insolentiore substituisse quam contra. Itaque hic etiam ροίζεσχ' ab illis profectum, ροίζασχ' antiquam fuisse lectionem puto. ὑπὸ δ' ἤχεα μακρὰ Vat. ὑπὸ δ' ἤχεεν μακρὰ οὔρεα Par. F.

vs. 837. δὲ Par. B. ἀνασεν Par.

εἰ μὴ ἄρ' ὄξυ νόησε πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε.
 σκληρὸν δ' ἐβρόντησε καὶ ὄβριμον, ἀμφὶ δὲ γαῖα
 840 σμερδαλέον κονάβησε καὶ οὐρανὸς εὐρύς ὑπερθεν,
 πόντος τ' Ὀκεανοῦ τε ῥοαὶ καὶ τάρταρα γαίης.
 ποσσὶ δ' ὑπ' ἀθανάτοισι μεγάς πελεμίζεται Ὀλυμπος
 ὀρτυμένοιο ἄνακτος ἐπεστενάχιζε δὲ γαῖα,
 καῦμα δ' ὑπ' ἀμφοτέρων κάτεχεν ἰοειδέα πόντον
 845 βροντῆς τε, στεροπῆς τε, πυρός τ' ἀπὸ τοῦ πελώρου,
 πρηστήρων τ' ἀνέμων τε, κεραυνοῦ τε φλεγέθοντος.

VARIAE LECTIONES.

B. item Flor. B. sed supra scriptum eadem manu ξεν.

vs. 838. ἀνδρῶν θεῶν τε Par. C.

vs. 839. σκληρὸν τ' ἐβρόντ. Flor. A. ἐμβρόντησε Par. B. ὄβριμον Flor. A. Vat. Par. B. Bodl. Goettl.

vs. 840. κονάβησεν Rehd. οὐρανὸς ἐγγύς Par. B. Emm. ὑπερθε Flor. D.

vs. 842. πολεμίζεται Par. B. G. item Flor. A. sed alia manu scriptum πελεμ.

vs. 843. ἐπεστενάχιζε Flor. A. B. D. Par. B. C. ὑπεστενάχιζε Par. F. Emm. unde ὑπεστενάχιζε recepit Goettlingius, temere, ut puto. Ad Olympi sub incedentis Iovis pedibus fragorem ἐπεστενάχιζε adhaeruit terra. De στενάχιζω et compositis vide supra dd. ad v. 159.

vs. 844. ἀμφοτερήνων Emm. κατέχων Par. D. F. G. Taur. Rehd.

vs. 845. πυρός τ' ἀπὸ recepimus e Flor. A. B. D. Par. B. C. D. H. Emm. Copulam post Guyetum et Wintertonum addidere etiam Wolf. Gaisford. Boisson. Dindorf. Goettl. Ceterum non necessaria erit copula, si cum Muetzellio p. 165 a poeta profectum putes βροντῆς τε στεροπῆς τε κεραυνοῦ τε φλεγέθοντος, Πρηστήρων τ' ἀνέμων τε πυρός ἀπὸ

τοῦ πελώρου, quomodo sane Iovis illa βροντῆ, στεροπῆ, κεραυνὸς iunctim multo aptius, usuique poetae convenientius (Vid. Theog. 504. 707. 104.) memorantur, videlicet potest πῦρ πρηστήρων ἀνέμων recte dici, collatis, quos Muetzellius citat, Colutho v. 52. Valer. Flacco III. 130. seqq. Schol. Ven. ad h. l. Veritus tamen sum sic traiecta in contextum recipere invitis Codicibus, praesertim non apparente causa, quae librariorum ad turbandum tam apta et coucinna impulerit, nisi forte haec fuerit, quod πρηστήρας et κεραυνὸς alibi saepe iunctim memorari viderant. Conf. Plin. H. N. II. c. 49 (S. 50.) Plutarchus de Plac. Philosoph. III. 3. Suidas v. πρηστήρ, Etym. M. p. 772. 36. Potest autem poeta videri versu 840. disertius declarare voluisse naturam καύματος; remque versu praecedente enuntiatam, Iovis et Typhoei arma, quamobrem etiam efficacissimum κεραυνὸν φλεγέθοντα ultimo loco posuerit.

vs. 846. πρηστήρων τ' ἀνέμων τε, ut iam in Heinsiana legitur, quodque secutus est Gaisford. habent Codd. Florentini omnes cum Neap. Certe in horum ad Heinsianam facta mihi que missa colla-

ἔξεε δὲ χθῶν πάσα καὶ οὐρανός, ἠδὲ θάλασσα.
 θυε δ' ἄρ' ἄμφ' ἀκτὰς, περί τ' ἄμφι τε κύματα μακρὰ
 ῥιπῆ ὑπ' ἀθανάτων ἔνρσις δ' ἄσβεστος ὀρώρει.

850 τρέε δ' Ἀΐδης, ἐνέροισι καταφθιμένοισιν ἀνάσσων,
 Τιτῆνες θ' ὑποταρτάριοι Κρόνον ἄμφις ἐόντες

VARIÆ LECTIONES.

tone nihil enotatum discriminis inveni. Copulam agnovit quoque Io. Diaconus memorans καὶ πρῆστῆρας καὶ ἀνέμους. Desiderabat eam Schmidius, distinguens πρῆστῆρων, ἀνέμων τε. Non temere utique. Prorsus enim adsentior Hermannō in Cens. Goettl. vel deleta post πρῆστῆρων copula, non posse tamen πρῆστῆρων h. l. adiectivum sequentis ἀνέμων accipi, cum ita τε post ἀνέμων non sit convenienter epico sermoni positum. Quod Goettlingius ait, ἄνεμον per se solum non posse καύμα habere, recte nullius momenti visum est Hermannō, cum hīc omnino locum habeat figura ἢν διὰ δυσίη. Sed diserta mentio ἀνέμων vel praecedente πρῆστῆρων poëtae non aliena videri potuit a persona Typhoei. Conf. supra v. 307. infra v. 869. φλογόντος Flor. D.

vs. 847. ἔξεε δὲ χθῶν Flor. B. ἔξεε πυρὶ χθῶν Flor. A. D. Vat. Par. B. D. F. I. Trinc. Steph. margo; ἔξε πυρὶ χθῶν Flor. C. Par. D. Ven. Taur. Vat. Goettl. Rehd. ἔξεε πυρὶ χθῶν Neap. Vat. Par. E. H. ἔξεε πυρὶ χθῶν Med. ἔξεε πυρὶ χθῶν Emm. Dubium non est, quin πυρὶ venerit e glossa.

vs. 548. θυε Rehd. ἄμφ' ἀγτὰς Par. I. τε. abeat a Par. A. Bodl. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob.

vs. 849. ῥιπῆς ὑπ' Emm. ἔνρσις Par. I.

vs. 850. τρέε δ' Ἀΐδης legitimam loci scripturam primus Muetzelliuss p.

494. seq. ex Trichae de Metris libello et Elia de Metris p. 82. seq. expromsit, ubi illi secundum veteres haud dubie Grammaticos exemplum hoc afferunt duarum brevium in unam longam συνιζήσεως, citato item βέα ex Hesiodaeis. Ad hoc τρέε minus docti librarii cum offenderent, scribendo τρέσσε vel aliud versum corruperunt. τρέπεται δ' Ἀΐδης δ' ἐνέρ. omnium vitiosissime Vat. τρέσσε δ' Ἀΐδης ἐνέρ. Flor. A. B. C. Par. D. G. H. Rehd. Trinc. Steph. τρέε δ' Ἀΐδης Med. Flor. D. τρέσσε δ' Ἀδης Par. I. Ald. Bas. τρέσσε δ' Ἀδης Par. A. Bodl. Iunt. 1. 2. Frob. Schmid. (quod admitti posse recte negant Goettl. Hermann. Muetzell. p. 170 seqq.) τρέσσε Ἀΐδης δ' ἐνέρ. Neap. Par. C. E. F. Emm. R. S. ut Heins. ac recentiores ferme Edd. Sed δ' eo loco stare nequit. τρέσσε Ἀΐδης ἐνέρ. Wolf. Gaisf. Boisson. Goettl. At post ἔξεε δὲ — θυε δὲ requiri particula etiam hīc videtur.

vs. 851. Τιτῆνος δ' Emm. ὑποταρτάριοι Flor. A. C. Par. H. ὑποταρτάριοι Rehd. Κρόνον ἄμφις Flor. B. C. Par. A. I. Bodl. Ald. Frob. Bas. quod Interpres reddidit seorsim a Crono. Citat similiter Etym. M. p. 94, 21. clausulam versus θεοὶ Κρόνου ἄμφις ἐόντες, pro exemplo τοῦ ἄμφις positi pro χωρὶς, ut videantur iam antiquitus quidam etiam in Homeri II. ε. 274, οἱ ἔνερθε θεοὶ Κρόνον ἄμφις ἐόντες sic correctum vo-

- ἀσβέστου κελάδοιο καὶ αἰνῆς δηϊοτήτος.
 Ζεὺς δ' ἔπει οὖν κόρθυεν ἐδν μένος, εἴλετο δ' ὄπλα,
 βροντὴν τε, στεροπὴν τε καὶ αἰθαλόεντα κεραυνὸν,
 855 πλῆξεν ἀπ' Οὐλύμποιο ἐπάλμενος· ἀμφὶ δὲ πάσας
 ἔπρεσε θεσπεσίας κεφαλὰς δεινοῖο πελώρου.
 αἰτὰρ ἔπει δὴ μιν δάμασε πληγῆσιν ἰμάσσας,
 ἦριπε γυιωθεῖς, στενάχιζε δὲ γαῖα πελώρη.
 Φλᾶξ δὲ κεραυνωθέντος ἀπέσσυτο τοῖο ἄνακτος
 860 οὔρεος ἐν βήσσησιν αἰδνῆς παιπαλοέσσης

VARIÆ LECTIONES.

luisse secundum Pindari Ol. II. 127. aliorumque traditionem de non in Tartarum deiecto, sed in Beatorum insulis regnante Crono. Vid. Heyn. ad Pindar. l. c. Vossius ad H. in Cer. p. 30. Ceterum Κρόνον ἀμφίς, ut Homericum et Hesiodicum satis vindicant citati a Muetzellio p. 219. Lucianus Saturnal. c. 5. de Saltat. c. 37 et Palladas A. P. X. 53. 3—6. Vulgatam in suo exemplo habuit expressitque Mombricitus.

vs. 853. κέρθυεν Emm. Apud Hom. II. I. 7. exstat κορθύεται, quod abunde illustrent Grammatici. Cognata sunt κάρα, κόρση, κόρυς, κορυφή, κορθύω, κορθύω. εἴλετο Emm. ἔπλου Par. B.

vs. 855. ἐπ' ἄλμενος Par. H.

vs. 856. ἔπρεσε, quod inde a Trinc. omnes habent Edd., firmant, principium, versus, ut Hesiodici, citantes Etym. M. p. 687. 39. seq. Zonaras s. γ. κρήθω. Neque aliter exstat in Guarini Eclog. p. 145. Ald. p. 380. Dind. s. v. κρήθω. Videtur Trincavellus illud e Veneto duxisse. Codicum, quos novi, soli id agnoscunt Flor. A. Par. F. R. S. Favet corrupta Codicis Emm. lectio ἔπρεσε. Relinquendum equidem ἔπρεσε duxi prop-

ter antecedens πλῆξεν, quamvis longe maior pars Codicum Flor. B. C. D. Med. Taur. Vat. Goettl. Neap. Par. A. B. C. D. E. G. H. I. Bodl. Rehd. ἔπρεσε exhibeat, ut Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. Steph. margo. Depravatum inde ἔπλεσε in meo Vat. Habent etiam Schol. Monac. a Thierschio citata in Gr. Gr. p. 368. init. ἔπρεσε ἔκαιεν· ἀπο τοῦ πρέω, κρήθω καὶ κρήθω. Certum est, nihil obstare, quominus πρέω et κρήθω antiquae et legitimae habeantur formae. Conf. Muetzell. p. 48. ἔπρεσε, de quo Thierschius agit, neque Codex Par. quem citat, habet, neque Scholion Monac. θεσπεσίας περὶ κεφαλὰς Guarinus l. c.

vs. 857. ἐπειδή μιν Par. G. δάμασεν Flor. C. Rehd. ἰμάσας Flor. D. Par. C. Rehd.

vs. 858. γυιωθεῖς Flor. C., Par. C. Rehd. γαιωθεῖς Flor. B. Vat. Par. B. γυρωθεῖς Emm. στενάχιζε Trinc. incertum, an ex Cod. ἐστίναζε Bodl.

vs. 859. ἐπέσσυτο Etym. M. p. 41, 56. et citatus a Gaisfordio Etymologus M. Leidensis. οὔτο ἄνακτος Emm.

vs. 860. cum superiore in quibusdam libris Lycophronis subiectus legitur post

πληγέντος. πολλή δὲ πελώρη καίετο γαῖα
 ἀτμῆ θεσπεσίῃ καὶ ἐτήκετο, κασσίτερος ὡς,
 τέχνη ὑπ' αἰζηῶν, ὑπὸ τ' εὐτρήτου χοάνοιο
 θαλφθεῖς, ἥε σίδηρος, ὅπερ κρατερώτατός ἐστιν,
 865 οὔρεος ἐν βήσσησι δαμαζόμενος πυρὶ κηλέω
 τήκεται ἐν χθονὶ δίῃ ὑφ' Ἡφαίστου παλάμησιν.

VARIAE LECTIONES.

haec Tzetzae in Commentar. ad v. 688. verba: *ὁ μὲν Καισαρεὺς Προκόπιος τὴν Δάμασκόν φησι Διδὸς τρέβαιον κατὰ Γυγάντων ἕτεροι δὲ τὴν Σικελίαν, ὅπου καὶ τὸν Τυφῶνα κεραυνῶσι, ὡς καὶ Ἡσιόδός φησι.* Versus omittunt alii libri. Vix tamen alios, quam hos, respicere Tzetzes potuit, nec fere dubitandum, quin οὔρεος in v. 860. mentione Siciliae montem Aetnam indicatum censuerit. Librorum autem, qui subiectos versus habent, quidam pro *αἰδνῆς*, quae reliquorum est scriptura, *Αἴτνης* adeo ingerunt infelici molimine, cum vocabulum se in trisyllabum *Αἴτνης* distrahi non patiatur, neque tale quid in suo exemplo videatur habuisse Tzetzes, quippe quem sic disertius Aetnam memoraturum fuisse verosimile sit. Tum *αἰδνῆς* omnes habent Hesiodi Codices, neque aliter scriptum legitur apud Etym. M. 1. c. ubi item citantur hi versus, ad quem locum Sylburgius auctorem, qui sub *αἰδνῆς* citaverit, legisse conicit *αἰδνέσι*. Sed potius est, ut cum Muetzellio p. 495. Hesiodica ibi recens importuno loco adiuncta censeamus, praesertim cum a d'Orvilliano libro absint. Conf. Schol. ad h. l. et ibi Gaisf. *αἰδνῆς, παιπαλοσύνης* Ald. Frob. Iunt. 1. 2. rectius iam Bas.

vs. 862. *αὐτμῆ* Par. A. E. Ald. *αὐτμῆ* Flor. A. B. C. Med. Ven. Taur.

Neap. Vat. meus et Goettl. Par. C. H. Emfn. Bodl. Iunt. 1. 2. Frob. Trinc. Steph. margo. Sic etiam Bas. sed Interpretres *varopre*. *αὐτμῆ* Rehd. *αὐτῆ* Flor. D. Veram scripturam ceteri mei Codd. exhibent. *θεσπεσία* Emm. *καὶ ἑκαίετο* Par.

vs. 863. Distinxit Goettlingius *τέχνη, ὑπ' αἰζηῶν, ὑπὸ τ' εὐτρήτου χοάνοιο Θαλφθεῖς*. Recte autem Hermannus in Gens. animadvertit, cum diversi generis res sint *αἰζηῶν* et *χοάνος*, recte etiam diverso modo construi *ὑπὸ*, nec minus bene hic dici *ἐτήκετο τέχνη ὑπ' αἰζηῶν*, quam infra *τήκεται ὑφ' Ἡφαίστου παλάμησιν*. *τέχνη ὑπεξίων* Vat. *εὐτρήτοιο* Par. D. Rehd. Memorat Heynius in Commentar. ad II. Σ. 470. aliam lectionem *εὐπήκτου*. Miror unde, nisi forte a Guyeto, cui sic legisse visus est Interpretres. Scilicet Basileensis reddidit *fabrefacto*.

vs. 864. *ἡδὲ σιδ.* Med. Par. G. I. Bodl. Ald. Iunt. 1. 2. Frob. Bas. (Interpres *atque*) Steph. margo. *ἔτε* pro *ἕπερ* Flor. A. Trinc. *ἔστι* Flor. C.

vs. 866. *τήκετο δ' ἐν* Flor. B. Par. E. *τήκεται δ' ἐν* Flor. D. Vat. *ἐν χθονὶ δι' Ἡφ. π.* Par. B. *δίῃ β' ὑφ' Ἡφ. π.* Emm. *ὑφ' Ἡφαίστου* omnes Codd. *ὑφ' Ἡφαίστου* (sic) Graevius dederat. Clericus hinc *ὑφ' Ἡφαίστου* edidit, quod perperam retinuerunt Robinson. Loesner.

ὡς ἄρα τήκετο γαῖα σέλας πυρὸς αἰθόμενοιο.

ρίψε δέ μιν θυμῷ ἀκάχων ἐς Τάρταρον εὐρύν.

Ἐκ δὲ Τυφώος ἔστ' ἀνέμων μένος ὑγρὸν ἀέντων,

870 νόσφι Νότου, Βορέω τε καὶ ἀργέστῳ Ζεφύροιο,

οἱ γέ μιν ἐκ θεόφιν γενεῆ, θνητοῖς μεγ' ὄνειαρ'

αἱ δ' ἄλλαι μαψαῦραι ἐπιπνεῖουσι θάλασσαν

VARIAE LECTIONES.

Wolf. Conf. Muetzellius p. 103 seq. ἰφάιστοιο Rehd.

vs. 867. σέλας Ven. Flor. A. B. Par. E. antiquo scribendi more, non usurpando tamen in hoc solo nunc vocabulo, cum in aliis iota subscriptum receperimus. σέλας Vat. Par. H. Trinc. σέλας Par. B.

vs. 868. ρίψαι Par. A. ρίψιν Flor. C. ρίψε Dind. ἀκαχήμενος Taur. nescio an e glossa, cum, quod ceteri omnes SS. exhibent, θυμῷ ἀκάχων (pro quo Goettlingius post Guyetum et Buttmann. Gr. Gr. ub. § 85 in nota ἀκαχών maluit) vix alia significatione possit accipi, quam qua dicitur Il. M. 179. θεοὶ δ' ἀκαχάλατο θυμῷ, quamvis ἤκαχε apud Homerum semper notet *moerore* vel *molestia* affecti. Vid. Il. II. 822. Od. Θ. 356. II. 427, unde, ni fallor, Iortinus in Biblioth. Britannica legendum coniecit θυμῷ ἀκάχοντ', parum, me iudice, probabiliter.

vs. 869. Τυφώος Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. Τυφώως Trinc. et, quod mireris, Wolfius.

vs. 870. Νότου τε Flor. B. Par. C. Βορέω, Flor. D. Par. C. I. ἀργέστα Par. B. ἀργέσταο Med. Flor. A. Vat. Par. E. H. Trinc. ἀργέστου Par. C. I. ἀργεστῶν Neap. ἀργέστῳ Flor. B. sed e correctum ex α. ἀργέστῳ Frob.

Ζεφύρου τε a Goettlingio in contextum receptum exhibent Ven. Taur. Med. Flor. A. B. C. D. Vat. meus et Goettl. Par. B. D. E. G. H. I. Rehd. Trinc. Steph. margo. Ἀργέστῳ, Ζεφύροιο Iunt. 2. Diversum ab Zephyro Argesten memorat etiam Mombritius. Sed vide Muetzell. p. 472. et a nobis supra dd. ad v. 379.

vs. 871. οἱ γέ μιν Par. A. Ald. Bas. οἱ γέ μιν Iunt. 1. 2. Frob. γενεῆ Emm. Goettl. γενεῆν Flor. D.

vs. 872. abest ab Emm. αἰδ' ἄλλαι Par. B. C. μὰψ αὔραι, ut dederunt Steph. Commel. et nuperrime Dindorf. ac Goettling., est in Par. C. apud Gaisford. At in collatione ad Loesnerianam a Boissonadio mihi facta, non annotata haec lectionis varietas. Exstat autem citra controversiam in Med. Vat. Goettl. Bodl. Rehd. Par. H. et D. cuius tamen margo vulgatam habet. Disiunctim scriptum μὰψ αὔραι, quod unice placuit Heynio, verius item pene visum est Wolfio, ut nexus sit αὔραι μὰψ ἐπιπνεῖουσι. Convenit autem mihi cum Muetzellio p. 75. collocationem sic existere in Epicorum sermone plane insolentem ac novam. Tum vulgatam lectionem et Scholia tuentur et maior Codicum numerus, faventque illi haec Hesychii: μαψαῦραι οἱ μάταιοι ἕνεμοι ἢ κωφαὶ πνοαὶ et vero usum vocabuli extra dubitationem ponit

αἱ δ' ἦτοι πίπτουσαι ἐς ἠεραειδέα πόντον
 πῆμα μέγα θνητοῖσι, κακῆ θύουσιν ἀέλλη·
 875 ἄλλοτε δ' ἄλλαι ἄεσι διασκιδνάσι τε νῆας
 ναύτας τε φθειρούσι· κακοῦ δ' οὐ γίγνεται ἀλήχῃ

VARIAE LECTIONES.

Lycophron v. 395. Nam Callimachei fragmenti LXVII. controversa lectio est, quamquam ibi quoque *μαψαύραις* recte, ut puto, tuitus est Bentleius, cum, qui narrando dolorem suum levat, certe haud dici possit *μαψ* narrare. *ἐπιπνέουσι* Flor. C. Par. D. Rehd. *ἐπιπλείουσι* Vat. et sic scriptum quoque fuit in Flor. B. sed corrector restituit vulgatam. *ὕποπνέουσι* citat P. Nannius Miscell. L. VII. c. 1. seq̄ memoria lapsus, ut videtur.

vs. 873. *αἱ δ' ἦτοι*, ut correxit Hermannus ad Hom. H. in Cer. p. 105. cum Dindorfio et Goettl. pro vulgato *αἱ δὲ ται* recepimus, oblatum a Flor. C. *πίπτου-σιν* Flor. D. Par. I. *πιπτοῦσαι* Par. H.

vs. 874. *θύουσι* *θύελλη* Par. B. Emm. *θύουσι* etiam Iunt. 1. 2.

vs. 875. Schol. Victor. ad Il. E. 526. apud Heynium T. V. p. 712. corrupte: τὸ δὲ παρ' Ἡσιόδου ἄλλοτε δὲ ἄλλοῖσιν αἰολικόν. Heynius ibi »lege ἄεσι, quod et Lips. Scholion exhibet.« Scholion autem Towleianum ad h. v. ἄλλοτε δ' ἄλλαι ἄεσι αἰολικόν. Etym. M. p. 22. 12. τὸ γ' τῶν πληθυντικῶν ἄεσιν αἰολικώτερον ἔχρησεν γὰρ ἄεσι· ὡς περ εἴπω· Ἄλλοτε δ' ἄλλη ἄεσι, quae desumpta esse e Philonis libro (περὶ ῥημάτων Vid. Etym. M. p. 20. 20. Muetzell. p. 496.) docent Guarin. Ecl. p. 79. 10 seqq. Dind. Attamen ab Etym. M. mutata est disputationis ratio. Namque apud Guarinum haec leguntur: τὸ γ' τῶν πλ. ἄεσιν. Αἰολικώτερον ἔχρησεν ἄεσι εἶναι, ὡς περ εἴπω ἄλλοτε

δ' ἄλλη ἄεσιν· ὅτε φίλων ἱστορίᾳ αὐτῶ. Homeri Scholiorum lectioni ἄλλοι videri possit favere, quod v. 877. scripti complures et plerique editi libri habent *κείνοισι*. Sed sic quoque supra v. 872. scriptum esse debebat *οἱ δ' ἄλλοι* et vs. 873. *οἱ δ'*. At iis locis femininum est in omnibus SS. et Editis, ut hic omnes Codd. habent *ἄλλαι*, praeterquam quod est *ἄλλη* in Rehd. ut apud Guarinum, quodque in Flor. C. super *αι* eadem manu scriptum est *η*, ut sit *ἄλλη*, quemadmodum apud Etym. M. l. c. Fervidius praeoptasse hoc Guyetum adsentior equidem Muetzellio l. c. δ' ἄλλαι abest a Taur. *ἄησι* Vat. *ἄησι* Neap. Florentini omnes, Par. A. E. Bodl. Rehd. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. Trinc. Steph. Commel. Heinsius; *ἄησι* Schmidius, Wintertonus, quorum hic tamen postea *ἄεσι* ex Etym. M. productum comprobavit. In contextum autem primus inde id recepit Graevius. *αι* pro *η* in verbis maluisse Boeotus notat citatus a Goettlingio Eustathius ad Od. p. 1442. 49. Sed sitne *ἄεσι*, an vero *ἄεσι* magis Aeolicum, et quomodo pronunciaverit Hesiodus, quis est nunc, qui definat? Equidem cum unus Cod. Par. C. apud Gaisford. (non enotavit inde mihi Boissonadius) *ἄησι*, complures *ἄεσι* habeant, hoc praefendum duxi. *διασκιδνάσι* Taur. *διασκιδῆσι* Flor. B. *διακινδῆσι* Emm. *διασκιδνάσι* (sic) Par. B.

vs. 876. *γίγνεται* Rehd.

ἀνδράσιν, οἱ κείνησι συνάντωνται κατὰ πόντον
αἱ δ' αὖ καὶ κατὰ γαῖαν ἀπέιριζον, ἀνθεμέδουσαν,
ἔργ' ἔρατὰ Φθείρουσι χαμαιγενέων ἀνθρώπων,

880 πιμπλεῦσαι κόνιός τε καὶ ἀργαλέου κολοσυρτοῦ.

Αὐτὰρ ἐπεὶ ῥα πόνον μάκαρες θεοὶ ἔξετέλεσαν,
Τιτῆνεςσι δὲ τιμῶν κρίναντο βίηφι,

δή ῥα τότε ὤτρυνον βασιλευμένῃ δὲ ἀνάσσειν

Γαίης Φραδμοσύνησιν Ὀλύμπιον εὐρύσπα Ζῆν'

885 ἀθανάτων· ὁ δὲ τοῖσιν εὖ διεδάσσατο τιμᾶς.

VARIÆ LECTIONES.

vs. 877. κείνησι, quod, probatum iam
L. Barlaeo, primus pro veterum Edd.
lectione κείνοισι in contextum recepit
Wolfius, Codd. exhibent Med. Flor. B.
D. Neap. Vat. Par. C. E. Emm. συν-
άντωνται receptum a Dindorf. et Goett-
lingio, probatum Muetzellio p. 159.
recepimus e Taur. Vat. Goettl. συναν-
τῶνται exhibent Flor. B. D. Neap. Par.
B. C. E. H. συναντῶντες Flor. C. Par.
D. G. I. Bodl. Rehd. συναντῶτες Par.
A. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. συναν-
τῶσιν Flor. A. Vat. Par. F. R. S. Trinc.
Steph. et hinc Edd. ante Dindorf. Epi-
corum est συνάντομαι, non συναντῶν.

vs. 878. αἰδ' Par. C. αἰ δ' αὖ τε
κατὰ γαῖαν Par. A. Ald. Bas. Iunt. 1. 2.
Frob. αἰ δ' αὖται κατὰ γ. Par. I.
αἰ δ' αὖ κατὰ γ' Flor. B. C. Vat. Par.
D. E. G. H. Rehd.

vs. 879. ἔργα ἔρατὰ Flor. C. Vat.
Goettl. tum in huius margine scriptum
est γρ. ἔργ' ἔρατὰ. Vitiosius etiam
Emm. ἔργον ἔρατόν.

vs. 880. πιμπλεῖσαι Med. Flor. B.
Par. D. F. G. H. πιμπλήσαι Flor. D.
Taur. Par. A. D. I. Bodl. Ald. Bas.
Iunt. 1. Frob. πιμπλήσι Flor. C.

vs. 881. πόνων Emm. ἔξετέλεσαν
Flor. C. Par. C. Ald. Iunt. 1. 2. Bas.
correxit iam Frob.

vs. 882. Τιτῆνες δ' αὖ τιμῶν Par.
B. Τιτῆνες δὲ αὐτιμῶν Emm. ut hic
saepe Parisini B. lectiones sed vitio-
sius, exprimit.

vs. 883. ἡδ' ἀνάσσειν Flor. B. D.
Vat. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Trinc. ἡδὲ
iam Frob.

vs. 884. Ὀλυμπίου Vat. Ὀλύμπιον
ἀεὶ Ζῆνα Flor. A. Emm. Trinc. Steph.
margo. Ὀλύμπιον εὐρύσπα Ζῆνα Ven.
Flor. D. Par. C. H. Ὀλύμπιον εὐρύσπα
Ζῆ Par. I. εὐρύσπα Ὀλύμπιον Ζῆνα
Par. D. Rehd. Clausula Ζῆν' exstat
etiam apud Hom. II. Z. 206. X. 265.
Ω. 351. ubi Grammatici fere distin-
guendum putarunt Ζῆ-ν'. Ex Eustathio
tamen p. 984. 2. colligas fuisse etiam,
qui Ζῆν sine elisione scribi posse statu-
erent, veriorque haec sententia visa
Hermanno in Elem. Doctr. Metr. p. 350.
et Boissonadio ad Hom. T. I. p. 342.

vs. 885. εὖ Par. B. C. D. G. H. I.
Rehd. Ald. omnesque ante Heinsium
Edd. Abest a Flor. B. Putat Her-
mannus in Goettlingianae Censura Ac-

Ζεὺς δὲ θεῶν βασιλεὺς πρώτην ἄλοχον θέτο Μῆτιν
πλείστα θεῶν εἰδυῖαν ἰδεῖ θνητῶν ἀνθρώπων.

ἀλλ' ὅτε δὴ ῥα ἔμελλε θεῶν γλαυκῶπιιν Ἀθήνην
τέξεσθαι, τότε ἔπειτα δόλω φρένας ἑξαπατήσας

890 αἰμυλίοισι λόγοισιν εἶν ἑσκάτθετο νηδὺν

Γαίης Φραδμοσύνησι καὶ Οὐρανοῦ ἄστερβεντος.

τὼς γὰρ οἱ Φρασάτην, ἵνα μὴ βασιλῆϊδα τιμῆν
ἄλλος ἔχη Διὸς ἀντὶ θεῶν αἰεργενετῶν.

VARIAE LECTIONES.

olice pronunciatum fuisse εἰς Ζεδάσσατο, ut scribendum Guyetus censuerat et sic edidit Schmidius. ἑσκάτθετο Med. ἐγκάτθετο

vs. 886. ἄλοχον Flor. A. θεομητιν pro θέτο Μῆτιν Flor. C.

vs. 887. ἠδὲ θν. Flor. C. Par. C. Rehd. καὶ θν. Par. A. Bodl. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob.

vs. 888. ἀλλ' ὅτε δὴ ῥα ἔμελλε maluimus secundum Flor. B. Vat. Par. B. E. H. Wolfius e Galeni de Dogm. Hippocratis et Platonis L. III. 8. p. 349. seqq. ubi locus hic ex Chrysippi disputatione quadam citatur, ἀλλ' ὅτε δὴ ῥα ἔμελλε, praetulit. In Flor. C. et Rehd. est ἀλλ' ὅτε δὴ ῥα ἔμελλε. In ceteris autem SS. ut vulgo in Edd. ἀλλ' ὅτε δὴ ῥα ἔμελλε et sic habet Galeni Ed. Kuehnii. Conf. supra dd. ad v. 478.

vs. 889. τεύξασθαι Flor. A. D. Taur. Trinc. τέξεσθαι Ven. Par. C. I. Bodl. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. Steph. τέξεσθαι cum ceteris SS. Stephano recentiores Edd. et iam Oporinus. A Basileensi Interprete redditum: esset paritura. δολοφρένας Ald. Iunt. 1. 2. Frob. item Bas. sed Interpres dolis animo decepto.

vs. 890. λόγοισι Par. C. ἑσκάτθετο Florentini omnes, Neap. Par. A. B. C. F. I. Ald. ac dehinc ceterae ferme Editiones ante Winterton. et Graev.

εἰς κάτθετο Bodl. divisim, ut scribendum Guyetus censuerat et sic edidit Schmidius. ἑσκάτθετο Med. ἐγκάτθετο habent Galenus l. c. Vat. Par. D. E. G. H. Reg: Soc. Rehd. Emm. et sic praeter Krebs. inde a Graevio ferme Edd. usque ad Gaisford. qui ἑσκάτθετο reposuit. θυμὸν pro νηδὺν Emm. Post hunc versum apud Galenum l. c. subiicitur versus (infra 900) ὡς δ' οἱ συμφράσσαιτο θεῶν ἀγαθὸν τε κακὸν τε, quod verissime censuit Muetzellius nullum adferre contra versuum interpositorum auctoritatem momentum; potuisse enim hoc aut recenti memoria ab librariis, aut iam olim a Galeno Chrysippove omitti propterea, quod ad disputationis finem nihil pertineat.

vs. 892. τὼ γὰρ (hi duo) Par. B. Schmidius. τὼς γὰρ ἐφρασάτην omisso οἱ Par. D. G. I. Rehd. φρασάτην oblatum a Med. Taur. Vat. Goettl. Flor. B. D. Par. A. B. C. E. Emm. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. alteri lectioni, ἐφρασάτην, quam complures, ut Edd. ita Codd. habent, praefendum duxi cum Heynio, Hermanno in Orphic. p. 780. Gaisf. Boisson. Dind. Goettl. φράσσατο Vat. φράσαντ' Bodl.

vs. 893. ἔχοι Flor. B. D. Neap.

- ἐκ γὰρ τῆς ἔμαρτο περίφρονα τέκνα γενέσθαι·
 895 πρώτην μὲν κούρην γλαυκάπιδα Τριτογένειαν
 ἴσον ἔχουσαν πατρὶ μένος καὶ ἐπίφρονα βουλήν·
 αὐτὰρ ἔπειτ' ἄρα παῖδα θεῶν βασιλῆα καὶ ἀνδρῶν
 ἡμελλεν τέξεσθαι, ὑπέρβιον ἦτορ ἔχοντα·
 ἀλλ' ἄρα μιν Ζεὺς πρόσθεν εἴη ἐσκάτθετο νηδύν,
 900 ὡς δὴ οἱ φράσσαιτο θεὰ ἀγαθὸν τε κακὸν τε.

Δεύτερον ἠγάγετο λιπαρὴν Θέμιν, ἣ τέκεν Ὀδρας
 Εὐνομίην τε Δίκην τε καὶ Εἰρήνην τεθαλυῖαν,
 αἴτ' ἔργ' ὠρέουσι καταβνητοῖσι βροτοῖσι·

VARIAE LECTIONES.

- Vat. Par. B. C. E. Emm. ἕχῃ (sic) lenus l. c. quam lectionem Hermannus
 Par. H. αἰεὶ γενεάων Par. H. αἰε- in Cens. Goettl. unice veram habet,
 γενεάων Trinc. reiecto tamen, ut puto, δ' ante of. Mihi
 vs. 894. ἐκ τῆς omissio γὰρ Vat. potior habetur Codicum auctoritas in
 vs. 895. πρώτην μὲν γὰρ κούρην Par. simpliciter verbo conspirantium. Ceterum
 A. I. Bodl. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. ὡς δὲ of Vat. Par. E. H. ὡς δὲ φρ.
 Trinc. πρώτην γὰρ κούρην Par. B. D. H. omissio of Emm. ὡς μὴ of Taur., non
 Steph. et pleraeque hinc Edd. πρώ- male, iudice Goettl. reddente, ne possēt
 τὴν μὲν κούρην, quod expressit Basil. eloqui: sed φράσσαιτο est cogitare, per-
 Interpres, reddens primam quidem vir- penderet. Conf. "Erg. 365. 402. 686.
 ginem, quodque iam Schmidius habet φράσσαιτο Flor. D. Par. C. φράσσαιτο
 ac deinde, probatum Heynio, receper- Flor. A. φράζετο Par. H. φράσαιτο
 runt Dindorf. et Goettl., mihi quoque Emm. ἐφράσσαιτο Vat.
 recipiendum visum est, oblatum a Flo-
 rentinis omnibus, Med. Taur. Neap.
 Vat. meo et Goettl. Par. C. E. F. G.
 Emm. Rehd.
 vs. 896. ἴσον Flor. A. Trinc.
 vs. 897. ἐπί τ' ἔρα Par. G. Rehd.
 παῖδα abest a Par. I.
 vs. 898. ἡμελλε Flor. C. Rehd.
 τέξασθαι Flor. A. τεύξασθαι Trinc.
 vs. 899. πρώτον εἴη Par. F. ἐσ-
 κάτθετο, ut cum Gainfordio ac recentio-
 ribus pro priorum ἐγκάτθετο dedimus; habent Florentini omnes, Par. B. F. I.
 vs. 900. ὡς δ' οἱ συμφράσσαιτο Gá-
 vs. 901. λιπαρὴν, citans haec, Schol. Pindari ad Ol. XIII. 6.
 vs. 902. Δίκην καὶ Εἰρ. Par. B: o-
 misso τε. τε θαλυῖαν Par. B. G.
 vs. 903. Quod Ruhnkenius ex Ioan-
 nis Diaconi et Scholiastae interpretatione
 restituendum vidit, ὠρέουσι, firmatum
 etiam a Cornuto de N. D. 29. (ex quo
 corrigenda Eudocia p. 439.) Elym.
 Gud. p. 580. 17 seqq. plane exhibent
 Flor. A. D. Vat. Goettl. Taur. Emm.
 et sic in suo Hesiodi exemplo legerat
 Mombritius. ὠρέουσι habet Par. C.
 ὠρέουσι Stobaeus Gesneri IX. p. 404.

Μοίρας θ', ἥς πλείστην τιμὴν πόρε μητίετα Ζεὺς,
905 Κλωθῶ τε Λάχεσιν τε καὶ Ἄτροπον, αἶ τε διδοῦσι
θνητοῖς ἀνθρώποισιν ἔχειν ἀγαθὸν τε κακὸν τε.

Τρεῖς δέ οἱ Εὐρυνόμη Χάριτας τέκε καλλιπαρήους,
'Ωκεανοῦ κούρη, πολυήρατον εἶδος ἔχουσα,
'Αγλαΐην τε καὶ Εὐφροσύνην, Θαλίην τ' ἔρατεινήν
910 τῶν καὶ ἀπὸ βλεφάρων ἔρος εἴβετο δερκομενάων
λυσιμελής· καλὸν δὲ ὑπ' ὀφρύσι δερκιδώνται.
Αὐτὰρ ὁ Δῆμητρος πολυφόρβης ἐς λέχος ἦλθεν,

VARIAE LECTIONES.

ὠραιοῖσι (quod Guyeto placebat, "ab
ὠραιῶν maturum reddo) Par. I. ὠρμαι-
νοῦσι Par. B. Ceteri ὠραιοῖσι, ut ante
Wolfium Edd. κατὰ θνητοῖσι Par. D.
H. I. Rehd. Ald. Bas. Iunt. 1. 2.
βροτοῖσιν Flor. A.

vs. 904. αἷς πλείστην Flor. B. οἷς
πλείστην Vat. μητίετα Par. A. B. D.
G. Rehd. Ceterum de hoc et duobus
seqq. versibus conf. infra Commentar.
ad h. l. et vv. 217 seqq.

vs. 905. διδοῦσι Flor. A.

vs. 906. θνητοῖσιν ἀγρ. Vat. Par. E.

vs. 907. καλλιπαρήας Par. H.

vs. 908. ἦτορ pro εἶδος Flor. D.
Par. C.

vs. 909. Ἀγλαΐην τε καὶ Εὐφρ.
restituendum vidit iam Guyetus et sic
plane exhibent cum Schol. Pindari ad
Ol. XIV. 21. Flor. A. B. C. Vat. meus
et Goettl. Par. C. D. E. G. Ἀγλαΐην
καὶ Εὐφρ. ceteri SS. ut Ald. et hinc
Edd. ante Wolfium. Θαλίην Par. I.

vs. 910. ἦρος Par. F. τῶν καὶ βλε-
φάρων ἦρος εἴβεται ut Hesiodicum citant
Etym. M. p. 295. 21. Zonaras p. 638.
εἴβεται scriptum etiam in Med. Flor. C.
D. Vat. Goettl. Par. C. D. F. G. H. I.

Bodl. Rehd. Ald. Bas. Iunt. 1. (εἴβετοι
Iunt. 2.) Frob. Scilicet offendit libra-
rius εἴβετο sequente δερκιδώνται. Sed
εἴβεται versus non admittit. Minus
offensionis habebit imperfectum, si re-
pudiatur versus sequens, manifesto mali
commatis visus Heynio in Exc. ad II. P.
cui pene adsentior.

vs. 911. κακὸν δὲ θ' ὑπ' ὀφρύσι Par.
C. sed in margine: γρ. καλὸν. δὲ θ'
ὑπ' ὀφρύσι: etiam Par. H. Rehd. et sic
Edd. ante Heinsianam, in qua primum
θ' omissum est, Muetzellio iudice p. 81,
per typhothetae incuriam. Sed in facta
mihi collatione Florentinorum ad Hein-
sianam, nihil snotatum video Codicum
illorum a δὲ ὑπ' discrepantiae, ut neque
in Parisinis ad Loesnerianam collatis, si
Codd. C. H. exceperis. Restituit δὲ θ'
ὑπ' Gaisfordius, quem secuti Boisson.
Dind. Goettl. ὀπόφρῳσι Trinac. ὑπ'
ὀφρῳσι Par. D.

vv. 912—914 absunt a Cod. d'Or-
villii, exstant in meis omnibus.

vs. 912. Δῆμητρος Frob. πολυφέρ-
βης versum citans Etym. M. p. 41. 51.
πολυφόρβης Vat. Par. E. πολυφόρβης
Flor. D. ἦλος Vat.

ἢ τέκε Περσεφόνην λευκώλενον, ἣν Ἀΐδωνεύς
ἤρπασεν ἥς παρὰ μητρός· ἔδωκε δὲ μητίετα Ζεύς.

915 Μνημοσύνης δ' ἐξαυτίς ἐράσσατο καλλικόμοιο,
ἔξ ἧς οἱ Μοῦσαι χρυσάμπυκες ἐξεγένοντο
ἑνέα, τῆσι ἄδον θαλία καὶ τέρψις ἀοιδῆς.

Λητῶ δ' Ἀπόλλωνα καὶ Ἄρτεμιν ἰοχέαιραν
ἰμερόντα γόνον περὶ πάντων Οὐραϊῶνων

920 γέιναιτ' ἄρ' αἰγιόχοιο Διὸς Φιλότητι μιγείσα.

Λοισθοτάτην δ' Ἥρην θαλερὴν ποιήσατ' ἄκοιτιν.

ἢ δ' Ἥβην καὶ Ἄρηα καὶ Εἰλείθυιαν ἔτικτε
μιχθεῖσ' ἐν Φιλότητι θεῶν βασιλῆϊ καὶ ἀνδρῶν

αἰτὸς δ' ἐκ κεφαλῆς γλαυκώπιδα γέιναιτ' Ἀθήνην,

925 δεῖνήν, ἐγρεκύδοιμον, ἀγέστρατον, ἀτρυτάτην,

VARIÆ LECTIONES.

vs. 913. Περσεφόνειαν Par. C. λευ-
κώλενον Ald. Iunt. 1. 2. Trinc.

vs. 914. ἥς ἀπὸ μητρός Par. I.
μνημόνα Par. A. D. G. Rehd. ut scri-
bendum censuit Reizius apud Wolf. in
annot. ad h. l.

vs. 915. δ' abest a Par. D. H. ἔξ
αυτίς Ald. Bas. Trinc. ἐράσατο Flor.
C. Bodl. Rehd.

vs. 916. εἰ Μοῦσαι oblatum a Flor.
A. Par. C. cum Dindorfio et Goettlingio
præferendum duxi vulgato εἰ M.

vs. 917. τῆσι ἄδον scripsi cum Goett-
lingio, cum digamma in hoc verbo ratio
habita sit infra v. 927. Codd. tamen
omnes, ut vulgo Edd. εἴψον. ἄδον Rehd.

vs. 918. Λητώ τ' Ἄρ. Vat. Par. E.

vs. 919. ἰμερόντα Par. F.

vs. 920. γέιναιτ' ἄρ' Flor. C. γέιναιτο
δ' ἄρ. Taur. Flor. D. Par. C. γέιναιτ'
ἄρ' ἐν Φιλότητι Διὸς μεγάλιο μιγείσα
Par. B. F. Emm. Γέιναιτ' ἐν αἰγ. Δ.

legendum coniecerat Guyetus, offensus,
ut videtur, ad Mρ, ut hic positum exstat.
Sed recte monet Goettingius similiter
esse positum Od. Ψ. 298. seq. μιγείσα
Rehd.

vs. 921. Λοισθοτάτην θ' Ἥρην Vat.
τ' ποιήσατ' ἄκοιτιν Par. C.

vs. 922. ἢ δ' Ἥβην, Ἄρηα Par. A.
Ald. Bas. (interpres etiam Hesperi, Mgr-
ton) Frob. ἢ δ' Ἥβην τ' Ἄρηα Bodl.
Ἄρηα Rehd. Ἄρην Flor. D. Par. C.
Εἰλείθυιαν Flor. A. Ἐπιπέτην Flor. A.
C. Rehd.

vs. 924. γλαυκώπιδα Τριτογένειαν
Scripti plerique et omnes Editi. τρι-
τογένειαν Flor. A. Par. D. Mireris non
offendisse Viros Doctos ad defectum verbi.
Quod recipiendum duxi cum Muetzello
p. 211. 501. offerunt cum Galeno l. c.
Codd. Med. Vat. Neap. Par. E. H.

vs. 925. ἀγροκύδοιμον Par. A. Ald.
Bas. Iunt. 1. 2. Frob. Depravatum hoc

πόντιαν, ἢ κελαδοί τε ἄδον πόλεμοί τε μάχαι τε.

‘Ἡρη δ’ Ἡφαιστον κλυτὸν οὐ Φιλότητι μεγεῖσα
γεῖνατο, καὶ ζαμένησε καὶ ἤρισεν ὧ παρακοίτη,
ἐκ πάντων τεχνῆσι κεκασμένον Οὐραϊῶνων.

930 Ἐκ δ’ Ἀμφιτρίτης καὶ ἔρικτύπου Ἐνοσιγαίου
Τρίτων εὐρυβίης γένητο μέγας, ὅστε θαλάσσης
πυθμὲν ἔχων παρὰ μητρὶ Φίλη καὶ πατρὶ ἄνακτι
ναίει χρύσεια δῶ, δεινὸς θεὸς· αὐτὰρ Ἄρηι

VARIAE LECTIOES.

ex ἀγρεκῶδοιμον, quae probabilior forma exstat in Par. I. memorata etiam inter Minervae epitheta ab Niceta Serrariensi apud Creuzer. Meletem. T. 1. p. 25. 24. non praeferenda tamen hic vulgatae ἀγρεκῶδοιμον, quam pluribus firmat Muetzellius p. 203. ἀτρακῶδοιμον vitiosissime Par. B. ἀγρίστατον Flor. C. Par. D. G. H.

vs. 926. ἄδον Par. D. ἄδον Par. H.

vs. 927. ἐν φιλότῃτι μεγεῖσα Codd.

Par. A. E. H. I. Med. Neap. Io. Dianon et Edd. antiquae, pro quo primus Graevius legendum οὐ φιλότῃτι μεγεῖσα monuit, admonitus ipse a Cupero, quem vide Obs. II. 1. Lectionem hanc firmavit deinde Clericus, receperunt, qui postea secuti sunt, Editores. Exhibent autem eam Codd. plerique, Flor. A. B. C. D. Par. B. C. D. F. G. Rehd. quique locum citant Moschopolus ad Έργ. 60. et Schol. Apollon. Rhodii ad I. 859. neque aliter in suis poetarum exemplis legerant Scholiasta ad h. l. Schol. Ven. A. ad II. 5. 538. ex quibus vel ex Codicibus veram scripturam noverunt etiam Mombrinius, Angelus Politianus Misc. c. 89. p. 117. Janus Parrhasius Annot. ad Claudianum p. 875. Lilius Gyraldus, p. 413. C. Atque hanc Hesiodi tradi-

tionem respexisse censendi sunt Apollod. I. III. 5. Manilius II. 16. Lucianus de Sacrif. c. 6. T. III. p. 72. Eustath. ad II. p. 151 seq. et Agatharchides Phot. Bibl. p. 444. a 20. Conf. Muetzell. p. 164. seq.

vs. 928. temere Wintononus sequenti postponendum duxit, quem egregie refutavit Muetzell. p. 87. citatis similibus vocabulorum collocationis exemplis II. A. 150—153. Ω. 71. seq. Qd. I. 25—27. Th. 582—584. καὶ ζαμένησε καὶ Par. B.

vs. 929. κεκαμμένον Emm. Post hunc versum dandus, sicubi forte, locus iis, quae apud Galenum I. cit. ut Hesiodica exstant, ex Chryssippi de Anima libris servata, de quibus vid. infra Commentarius.

vs. 930. ἔνοσιγαίου Flor. C. Par. C. D. Rehd.

vs. 931. εὐρυβίης legendum coniecit Wakefield. ad Mosch. II. 19. Codd. non variant, nec minus bene convenit Epitheton εὐρυβίης Tritoni, qui mox v. 933. dicitur δεινὸς θεός. ἐγένετο Vat. γέγονε Par. I. μέγας γαῖνατο. Par. B.

vs. 932. φίλη abest a Par. D. G. Vat. Goeßl. Rehd.

vs. 933. ναίει locum citans Trypho,

- ρινοτόρω Κυθήρεια Φόβον καὶ Δεῖμον ἔτικτε
 935 δεινοὺς, οἳ τ' ἀνδρῶν πυκινὰς κλονέουσι Φάλαγγας
 ἐν πολέμῳ κρυβέντι σὺν Ἀρῆϊ πτολιπόρθῳ
 Ἀρμονίην θ', ἣν Κάδμος ὑπέρθυμος θέτ' ἄκοιτιν.
 Ζηνὶ δ' ἄρ' Ἀτλαντὶς Μαίη τέκε κύδιμον Ἑρμῆν,
 κήρυκ' ἀθανάτων, ἱερὸν λέχος εἰσαναβάσσα.
 940 Καδμείη δ' ἔρα οἱ Σεμέλη τέκε Φαίδιμον υἱὸν,
 μιχθεῖσ' ἐν Φιλότητι Διώνυσον πολυγηθέα,
 ἀθάνατον θνητῆ νῦν δ' ἀμφότεροι θεοὶ εἰσιν.
 Ἀλκμήη δ' ἄρ' ἔτικτε βιήν Ἑρακλήειν,
 μιχθεῖσ' ἐν Φιλότητι Διὸς νεφεληγερέταο.
 945 Ἀγλαίην δ' Ἑφαιστος, ἀγακλυτὸς ἀμφιγυήεις
 ὀπλοτάτην Χαρίτων θαλερὴν ποιήσατ' ἄκοιτιν.

VARIAR LECTIONES.

qui dicitur, Mus. Crit. Cant. I. p. 39.
 χρῆσα Codd. quod sciam, omnes et
 sic Edd. ante Graevium, qui primus
 χρυσία. Secuti hunc Clericus et Ro-
 binsonus. Revocavit antiquam et veram
 lectionem Gaisford.

vs. 934. ρινοτόρω Flor. D. Neap. ut
 Io. Diaconus. Vulgatam firmat, hunc
 versum citans, Etym. M. 704. 32. Est
 ῥινοτόρος Martis Epitheton etiam apud
 Hom. II. φ. 392. Δεῖμον καὶ Φόβον
 Flor. B. C. D. Par. C. ἔτικτε Flor.
 B. C. D. Par. C.

vs. 935. οἳτ' ἀνδράπων Flor. B.

vs. 936. Ἀρει Vat. πολυπόρθῳ
Par. E.

vs. 937. Κάδμος ὑπέρθυμος Taur. in
 qua manifesto vitiosa lectione argutari
 non debebat Goettingius.

vs. 938. ἄρ' abest a Flor. D. Par. C.
 Μαίη cum supra scripto α eadem manu
 Flor. C. τέκε Φαίδιμον Ἑρμ. Flor. A.

D. Par. C. Vat. Goettl. Trinc. Stephani
 margo. Est autem etiam apud Home-
 rum κύδιμος perpetuum fere Mercurii
 epitheton. υἱὸν pro Ἑρμῆν Par. F.

vs. 939. κήρυκα τ' ἀθαν. Flor. D.
 Par. C. εἰσαναβόσσα Par. B. F.

vs. 940. Καδμείη δ' ἔρα Flor. D.
 Par. C.

vs. 941—943 abest a Vat.

vs. 941. Διώνυσον cum citante haec
 Eusebio Evang. Praep. X. p. 239. Flor.
 D. Par. C. I. Διώνυσον Ald. et seqq.
 Edd. usque ad Steph. πολυγήθεα Par.
 B. πολυγηθῆ Euseb. I. c. et Clem. Alex.
 Strom. T. I. p. 382.

vs. 942. ἀθανάτου Flor. A.

vs. 943. δ' ἄρ Par. C.

vs. 943. Ἀγλαίην Rehd. δ' abest
 a Flor. D. Par. C. κλυτὸς pro ἀγα-
 κλυτὸς Par. I. ἀμφιγυήεις Par. B.

vs. 946. θαλερῆ Ald. Trinc. Corre-
 ctum iam vitium in Bas. Frob. Iuntinis.

χρυσοκόμης δὲ Διώνυσος Ξανθὴν Ἀριάδην,
κούρην Μίνως, θαλερὴν ποιήσασ' ἄκοιτιν.

τὴν δὲ οἱ ἀθάνατον καὶ ἀγήρω θῆκε Κρονίων.

950 Ἥβην δ' Ἀλκμήνης καλλισφύρου ἄλκιμος υἱός,
ἴς Ἡρακλῆος, τελέσας στονόεντας ἀέθλους,
παῖδα Διὸς μεγάλοιο καὶ Ἥρης χρυσοπεδίλου,
αἰδοῖν θέτ' ἄκοιτιν ἐν Οὐλύμπῳ νιφόντι,
ἄλβιος, δε μέγα ἔργων ἐν ἀθανάτοισιν ἀνύσας

955 νοκίει ἀπήμαντος καὶ ἀγήρωος ἡμᾶτα πάντα.

Ἥελίῳ δ' ἐπάμαντι τέκε κλυτὸς Ὀκεανῶν

Περσῆϊς Κίρκην τε καὶ Αἰήτην βασιλῆα

Αἰήτης δ' υἱὸς Φαισημιβρότου Ἥελίοιο

κούρην Ὀκεανοῖο τελέεντος ποταμοῖο

VARIAE LECTIOES.

vs. 947. χρυσοκόμην Par. B. Διώνυσος Flor. D. Par. C. Ceteri omnes Διώνυσος, ut post Steph. Edd. Διώνυσος Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. Trinc. χρυσοκόμης δ' ἔρα Διώνυσος Opor. Scilicet ut laboranti per o μισρὸν in Deī nomine versui succurreret. Conf. Muetzell. p. 20.

vs. 948 abest a Vat. ut item sequens. ἀκοῖτιν etiam hic Par. C.

vs. 949. ἄγῃρω primus Graevius, quem secuti Clericus, Robins. Loesn. Wolf. In collatione autem ad Loesnerianam mihi facta lectio antiquiorum Edd. ἀγήρω, quam Gaisford. restituit, enotata est ex Codd. tantum Par. B. D. F. H. I. sed habent illam haud dubie Florentini omnes et Neap. ad Heinsianam collati. ἄγῃρω Κρονίδης Flor. A. Trinc.

vs. 953. ἀκοῖτιν Par. C. ἐν Οὐλύμπῳ Ald. et. seqq. Edd. usque ad Steph. ἀν' Οὐλύμπῳ Flor. D.

vs. 954. ἀθανάτοισι τελέσας Ven. Flor. A. ἀθανάτοισιν τελέσας Trinc. ἀθανάτοισι τελέσας Steph. margo, ἀθανάτοισιν ἀνύσας Flor. C. D. Par. C. D. Rehd. Frob. Ceteri SS. et Edd. ἀνύσας.

vs. 955. ἀγήρωος Neap. ἀγήρωος Par. B. F.

vs. 956. κλυτὴ Ὀκ. Ald. et hinc Edd. usque ad Gaisford., qui primas commendatum a Rubkenio Ep. Crit. I. p. 96. seq. et ad H. in Cer. v. 24. κλυτὸς reposuit; κλυτὸς Trinc. κλυτὸς plane exhibent Flor. A. B. C. D. Neap. Vat. Par. B. G. κλυτὸς (sic) Par. E.

vs. 957 abest τῆ a Flor. G. Par. D. G. Rehd.

vs. 958. Αἰήτης δ' αὐτὸς υἱὸς Flor. B. Par. B. F. Emma. Αἰήτης δ' αὐτὸς υἱὸς Neap. Par. I. Φαισημιβρότου Par. C.

vs. 959. τελεέντος Par. H.

- 960 γῆμε θεῶν βουλῆσιν Ἰδυίαν καλλιπάρηον.
 ἡ δὲ νύ οἱ Μήδειαν εὖσφυρον ἐν Φιλότητι.
 γείναθ' ὑποδμηθείσα διὰ χρυσέην Ἀφροδίτην.
 Ἵμεῖς μὲν νῦν χαίρετ' Ὀλύμπια δώματ' ἔχοντες,
 νῆσοί τ', ἤπειροί τε καὶ ἄλμυρὸς ἔνδοθι πόντος.
- 965 νῦν δὲ θεάων Φῦλον ἀείσατε, ἠδυέπειαι
 Μοῦσαι Ὀλυμπιάδες, κοῦραι Διὸς αἰγιόχοιο,
 ὅσαι δὴ θνητοῖσι παρ' ἀνδράσιν εὐνηθείσαι
 ἀθάναται γείναντο θεοῖς ἐπιείκελα τέκνα.
 Δημήτηρ μὲν Πλοῦτον ἐγένεατο, Δία θεάων,
- 970 Ἰασίῳ ἤρωϊ μργεῖσ' ἐρατῇ Φιλότητι,
 νείῳ ἐνι τριπόλῳ, Κρήτης ἐν πίονι δήμῳ,
 ἔσθλῳ, ὃς εἶσ' ἐπὶ γῆν τε καὶ εὐρέα νῶτα θαλάσσης
 πᾶσαν τῷ δὲ τύχοντι καὶ οὐκ ἐς χεῖρας ἵκηται

VARIAR LECTIONES.

- vs. 960. βουλῆς Par. B. βουλῆσ' Frob. Opor. Εἰδυίην Bodl. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. et sic Parisinus Cod. Scholiorum ad Apollonii Rhod. III. 242. ubi versus citatur. Fuit βουλῆσι Φιδυίαν. Conf. supra dd. ad v. 352.
- vs. 961. ἡ δὲ νύ οἱ, quod habent Flor. A. Trinc. recipiendum etiam nos duximus cum Gaisfordio et recentioribus. ἡ δὲ τε οἱ Winterton. Ceteri SS. et Edd. ἡ δὲ οἱ. εὖσφυρον Flor. A.
- vs. 963. Ἵμεῖς μέντοι χ. Par. B. Ἵμεῖς μὲν οὖν χ. Par. F. Ἵμεῖς μὲν χ. Par. G.
- vs. 964. ἄλμυροὶ Rehd. ἀλμυροὶ Ald. Frob. Iunt. 1. 2. ἀλμυρὸς Trinc. In principio versus nulla Codicum variatio est. Goettlingius tentat οἶσιν ὑπ' ἤπειροί τε. Conf. infra Commentarius.
- vs. 967. παρ' abest a Par. B. ἀνδράσι Flor. C.
- vs. 968. ἀθάνατοις Par. B. Rehd. ἀθάνατα Par. I. ἐγένεατο Par. G. γείναντο Med. Flor. B. Par. A. B. Bodl. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. ἐπιείκελα Rehd.
- vs. 970. Ἰασίων ἤρωϊ Flor. B. reclamante hęc metro. Ceterum promiscue dicebatur idem Ἰασος et Ἰάσων, Ἰάσιος et Ἰασίων. Vid. VV. DD. ad Hygin. Fab. 250. 270. P. A. p. 431. Ἰασίῳ ἤρωϊ corrupte Flor. D. Par. C. Post ἤρωϊ comma posuit Wakefield. Sylv. Gr. I. p. 122.
- vs. 971. νειῶν ἐνὶ Flor. C. τριπόλῳ Par. H. τριπόλῳ Par. I. κρήτης ἐνὶ Par. B.
- vs. 972. ἔσθλῳ Par. G. Rehd. ἔσθθς Flor. C.
- vs. 973. καὶ οὐκ ἐς Flor. D. Par. E. H. (item D. sed in marg. οἶ) Rehd. Ald. Iunt. 1. 2. Frob. Vera lectio iam

τὸν δ' ἀφνειὸν ἔθηκε, πολὺν τὲ οἱ ὤπασεν ἄλβον.

- 975 Κάδμω δ' Ἀρμονίῃ, θυγάτηρ χρυσῆς Ἀφροδίτης,
Ἴνῳ καὶ Σεμέλῃ καὶ Ἀγαυῇ καλλιπάρῃον,
Αἰτωνόῃ θ', ἣν γῆμεν Ἀρισταῖος βαθυχαίτης,
γείνατο καὶ Πολύδωρον εὔστεφάνω ἐνὶ Θήβῃ.

[Κούρῃ δ' Ὠκεανοῦ Χρυσάορι καρτεροθύμῳ

- 980 μιχθεῖσ' ἐν Φιλότητι πολυχρύσου Ἀφροδίτης
Καλλιρῆ τέκε παῖδα βροτῶν κάρτιστον ἀπάντων
Γηρυονέα, τὸν κτείνε βίῃ Ἡρακλεΐῃ
βοῶν ἔνεκ' εἰλιπόδων ἀμφιρῦτῶ ἐν Ἐρυθείῃ.]
Τιθωνῶ δ' Ἥως τέκε Μέμνονα χαλκοκορυστήν,

VARIAE LECTIONES.

in Bas. et Trinc. exstat. κ' εἰς χεῖρας
Vat. Ἰκῆται Par. G.

vs. 974. τὸν δὲ ἀφνειὸν Flor. C. Vat.
Goettl. Rehd. τὸν δ' ἀφνειὸν ceteri SS.
ut fere omnes Edd. τὸν δ' ἀφν. scri-
bendam censuimus cum Hermanno et
sic iam Frob. τ' ἔθηκε Par. I. τέ-
θηκε Flor. C. τε ἔθηκε Rehd. τέθεικε
Flor. D. Par. C. δέ οἱ Med. Vat. Par.
B. E. H. quod veritatem attingere cen-
set Muetzell. p. 241. ὤπασε λαόν
Flor. B. Ταμ. R. S.

vs. 975. χρυσῆς Rehd.

vs. 976. Ἀγαυῇ Par. D. Ἀγα-
βῆν Med.

vs. 977. Αἰτωνόμην Flor. B. D.
Par. B.

vs. 978. εὔστεφάνω Rehd.

vs. 979. Ὠκεανῶνι Flor. D. Ὀκέ-
ανοῖο Neap. Ὠκεανοῖο Ven. Flor. A.
B. Vat. Par. A. E. H. Bodl. R. S. Ald.
Bas. Iunt. 1. 2. Frob. Trinc. Steph.
Commel. Ceteri SS. et Edd. Ὠκεανὸς, ut
correxerat iam Guyetus. καρτεροθύμῳ
Flor. D. Post καρτεροθύμῳ comma po-

suit Wakefield. I. c. ceterum de vv.
979—983. Conf. infra Commentarius.

vs. 980. πολυχρύσῳ Ἀφροδίτῃ Par.
A. B. Bodl. Emm. Ald. Bas. Iunt. 1.
2. Frob.

vs. 981. Καλλιρῆ Rehd. Καλλιρῆ
Par. H. Καλλιέρη Med. κάρτιστον
Med. Flor. A. C. Par. D. Rehd. κά-
λιστον Flor. B. Bodl. Ald. Bas. (Inter-
pres pulcherrimum) Iunt. 1. 2. Frob.
Steph. margo.

vs. 982. Γηρυονία, quod plerique
Libri SS. habent, Editorum primus de-
dit Trinc. Γηρυονία Flor. A. B. D. D.
Vat. (sed est η ex correctione; aut ea
fuit ε) Neap. Par. A. C. Ald. Bas. Iunt.
1. 2. Frob. Commel. Γηρυονή Emm.
Ἡρακλεΐῃ Par. B. F. Ἡρακλεΐη Frob.

vs. 983. ἔνεκα εἰλιπόδων Par. B.
ἔνεκ' εἰλιπ. Par. B. ἔνεκ' εἰλιπ. Rehd.
Abest ἔνεκ' a Par. I. εἰλιπόδων etiam
Par. D. I. Ald. Bas. Trinc. εἰλιπόδων
Par. B. ἀμφιρῦτῶ Ἐρυθείῃ Med. Par.
A. Bodl. Ald. Frob. ἀμφιρῦτῶ Ἐρυθείῃ
Par. I. ἀμφιρῦτῆ ἐν Ἐρυθείῃ Vat.

985 Αἰθίοπων βασιλῆα, καὶ Ἡμαθίωνα ἄνακτα.
αὐτὰρ τοὶ κεφάλῳ φυτόσατα φαίδιμον υἷον
ἴφθιμον φαέθοντα θεοῖς ἐπιείκελον ἄνδρα.
τόν ῥα νέον τέρεν ἄνθος ἔχοντ' ἐρικυδέος ἥβης,
παῖδ' ἀταλά φρονέοντα φιλομμειδῆς Ἀφροδίτη

990 ὄρτ' ἀνερεψαμένη καὶ μιν ζαθέοις ἐνὶ νηοῖς
νηοπέλον νύχιον ποιήσατο, δαίμονα δῖον.

Κούρην δ' Αἰήταο διοτρεφέος βασιλῆος
Αἰσονίδης βουλήσι θεῶν αἰεγενετάων
ἦγε παρ' Αἰήτῳ, τελέσας στονόνοντας ἀέθλους,

VARIAE LECTIONES.

vs. 985. Ἡμαθίωνα Par. H. Ceteri omnes Ἡμαθίωνα, neque aliter exstat nomen apud Apollod. II. V. 11. § 11 et III. XII. 4. Attamen haud dubium est quin antiquior scriptura fuerit Ἡμαθίων, ducto Aurorae filii nomine ab ἡμαρ, ατος.

vs. 986. αὐτὰρ τρικεφάλῳ Flor. C. αὐτὰρ ἰκεφάλῳ Rehd. φυτόσατο φαίδιμον υἷον citat Etym. M. p. 795. 28. unde primus Wolfius in contextum hic recepit pro vulgato φυτήσατο, cuius prima brevis est. φυτήσατο pariter exhibent Flor. C. Par. C. D. G. H. I. Rehd. φυτόσατο Par. B. F. Emm. φυτόσατο sed cum super i scripto η Med. κεφάλῳφί τίσατο Flor. A. B. Sed in utroque alia manus correxit κεφάλῳ φυτήσατο. Vitiosissime Neap. κεφάλῳ τυτσίσατο.

vs. 988. τόν ῥα νεότερον ἄνθος Par. H. τόν ῥα νέον τέκεν ἄνθος Flor. D.

vs. 989. ἀταλά iam Trinc. et sic scribendum vidit Guyetus, proque Aldinae et ceterarum Edd. lectione ἀπαλά recipiendum in contextum duxit Wolfius, ut epico sermoni convenientius.

Conf. Hom. II. Σ. 567. H. in Cer. 24. ibique Rubnk. Exhibent illud Codd. Med. Taur. Vat. meus et Goettl. Par. B. E. F. G. Emm. Rehd. φιλομμειδῆς Flor. A. Par. A. E. H. I. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. Trinc. φιλομμειδῆς Flor. C. Par. D. G. Rehd.

vs. 990. ὄρτα Par. H. ἀναρρεψαμένη Par. A. Bodl. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. ἀναρρεψαμένη Par. B. F. I. Emm. ἀνερεψαμένη Med. ἀναρρεψαμένη margo Flor. A. ἐκρεψαμένη Vat. καὶ μὴν Par. A.

vs. 991. νηοπέλον Par. B. νηοπέλον Flor. A. νηοπέλλον Med. μύχιον quam lectionem Archilocho, vel potius Aristarcho placuisse tradit Schol. ad h. l. exhibent Cod. Par. G. et margo Parisini B. Eam post Heynium ad Apollod. p. 324. unice probat Muetzell. citans Valcken. Adoniaz. p. 249. B. Varr. Lectt. Nicandri Ther. 446. δῶν Med.

vs. 992. Αἰήτῳ Neap.

vs. 994. Αἰήτῳ cum Goettlingio recipiendum duximus, oblatum a Flor. B. D. Neap. Taur. Vat. Goettl. Par. G. (ubi tamen margo γρ. Αἰήτου) D. G.

- 995 τοὺς πολλοὺς ἐπέτελλε μέγας βασιλεὺς ὑπερήκω
 ὕβριστῆς Πελῆϊς καὶ ἀτάσθαλος, ὄβριμοεργός.
 τοὺς τελέσας ἐς Ἴωλκὸν ἀφίκετο, πολλὰ μογήσας,
 ὠκείης ἐπὶ νῆος ἄγων ἐλικώπιδα κούρην
 Αἰσονίδης, καὶ μιν θαλερὴν ποιήσας ἄκοιτιν.
- 1000 καὶ ῥ' ἦγε δμηθείσ' ὑπ' Ἰήσωνι ποιμένι λαῶν
 Μῆδειον τέκε παῖδα, τὸν οὔρεσιν ἔτρεφε Χείρων
 Φιλυρίδης· μεγάλου δὲ Διὸς νόος ἐξετελείτο.
 Αὐτὰρ Νηρῆος κούραι ἀλίαιο γέροντος
 ἦτοι μὲν Φῶκον Ψαμάθη τέκε δια θεῶν
- 1005 Αἰακοῦ ἐν Φιλότητι διὰ χρυσῆν Ἀφροδίτην·
 Πηλεῖ δὲ δμηθείσα θεὰ Θέτις ἀργυρόπεζα
 γείνατ' Ἀχιλλῆα ῥηξήνορα, θυμολέοντα.
 Αἰνείαν δ' ἄρ' ἔτικτεν εὐστέφανος Κυθέρεια
 Ἀγχιση ἠρωῖ μογεῖσ' ἐρατῇ Φιλότῃ
- 1010 Ἰδῆς ἐν κορυφῆσι πολυπτύχου, ὑληέσσης.

VARIAE LECTIONES.

- Rehd. Αἰήτας Flor. C. Αἰήτας Flor. ρηίδες κούραι Scholiorum lemma Par. A.
 A. Vat. Par. B. E. Trinc. Ceteri SS. Bodl. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. Steph.
 et Edd. Αἰήτου. τελέσας Par. D. margo. Νηρείδες Vaticani Goettl. margo,
 G. Rehd. Schmidius: non male, iudice Goettlingio,
 vs. 995. ὑπερήκωσ Vat. si distinguatur: αὐτὰρ Νηρείδες, κούραι
 vs. 996. ὄβριμοεργός Vat. Taur. ἀλίαιο γέροντος. Sed Epicorum est
 Par. B. F. Goettl. Νηρείδες, non Νηρείδες.
 vs. 997. ἐς abest ab Iunt. 1. 2. εἰς vs. 1004. ἦ τοι μὲν Par. D.
 Ἴωλκὸν Flor. C. Par. D. Ἴολκὸν Vat. vs. 1005. δὲ abest a Vat.
 vs. 1001. ἔτρεφε Par. C. vs. 1006. Πηλεῖ Goettl. invitis
 vs. 1002. φιλυρίδης Scholiorum omnibus Codicibus. Conf. et Hom. II.
 lemma Ven. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. Ω. 61.
 Trinc. φυλλυρίδης Vat. Par. C. φυλλυ- vs. 1007. γείνατ' Rehd. Ἀχιλλῆ
 ρίδης Par. F. Producta hic prima in ῥηξ. Flor. A. Ἀχιλλῆα ῥηξ. Par. C.
 φυλλυρίδης eadem ratione atque in Ho- Ἀχιλλῆα ῥηξ. Par. H.
 merico φίλα II. Δ. 155. Conf. et vs. 1010. πολυπτύχου, ἡμερόσσης
 supra v. 97. Med. Vat. Par. E. (sed margo γρ.
 vs. 1003. Νηρείδες κούραι Neap. Νη- ὑληέσσης) H.

Κίρκη δ' Ἡελίου θυγάτηρ Ὑπεριονίδαο
 γέιναιτ' Ὀδυσσεὺς ταλασίφρονος ἐν Φιλότητι
 Ἄγριον ἠδὲ Λατίνον ἀμύμονά τε κρατερόν τε.
 οἱ δ' ἦτοι μάλα τήδε μυχῶ νήσων ἱεράων

1015 πᾶσιν Ὑρσηνοῖσιν ἀγακλειτοῖσιν ἄνασσον.

Ναυσίθοον δ' Ὀδυσῆϊ Καλυψῶ δια θεάων
 γέιναιτο Ναυσίθον τε μεγείσ' ἐρατῆ Φιλότητι.

VARIAR LECTIÖNES.

vs. 1011. Ἡελίοιο Par. I. Ὑπερηνορίδαο Flor. A. B. Med. Vat. meus et Goettlingiani margo. Par. H. I. Ὑπερηνορίδαο Par. E. Trinc.

vs. 1012. τίθειν Ὀδυσσῆϊ ταλασίφρονι ἐν φ. locum citans Schol. ad Apollon. Rhod. III. 120.

vs. 1013. Ἄγριον Vat. Goettl. ἠδ' ἐλατίνον Flor. D. Ἀμύμονά τε Κράτερόν τε ut nomina propria exhibent Bas. (*Amimoneque Craterumque Interpre*) Steph. margo, Schmidius. In Codicum nullo sic inveni. κάρτερόν τε Flor. A. Sequitur in Ven. Taur. Flor. A. D. Neap. Par. C. versus Τηλέγονόν δ' ἔτι κτε διὰ χρυσῆν Ἀφροδίτην in Flor. C. Par. G. Vat. Goettl. Rehd. Τηλέγονον δ' ἔτεκεν διὰ χρ. Ἀφρ. in Par. I. Τηλέγονον δ' ἔτεκεν διὰ χρ. Ἀφρ. in Med. Par. E. H. Emm. Τηλέγονόν τε ἔτι κτε διὰ χρ. Ἀφρ. unde sic in contextum recepit Goettlingius; in Trincauelli Editione corruptissime Τηλέγονον δ' ἔτι κτε διὰ χρ. Ἀφρ. Insititium autem versum esse arguit tum varia in Codd. scriptura, tum quod ignoravit eum Eustathius memoratos ab Hesiodo Ulyssis ex Circe et Calypsone filios recensens ad Od. II. p. 1796. 45. quique versus 1011—1013. sine hoc citat Scholiastes Apoll. Rh. l. c. Pene est, ut deberi

illum censeam Tzetzae, cuius vide Chiliad. vs. 566. seq. vel eiusmodi homini non indocto, veterem de Telegono Circes et Ulyssis filio poetarum et historicorum traditionem secuto. Confer docte de Telegono disputantem Muetzellium p. 176 seqq.

vs. 1014. οἱ δ' ἦτοι scribendum etiam hic duxi post Dindorfium et Goettlingium pro vulgato οἱ δὲ τοι. Conf. supra notata ad v. 873. ἢ δὲ τοι Flor. A. μυχῶ νήσων ἱεράων, quod iam Bas. Interpreti redditum in recessu insularum sacrarum, quodque scribendum Guyetus vidit, exhibent Ven. Taur. Med. Flor. D. Vat. Par. E. H. Ceteri μυχῶν, ut Ald. et hinc pleraeque Edd. μυχῶν εἴσω ἱεράων Vat. Goettl. Flor. C. Par. D. G. Rehd. νησῶν Flor. A. B. Par. H. I. ut Heins. et hinc fere Edd. ante Wolfium.

vs. 1015. πᾶσι Ὑρσ. Flor. A. C. D. Par. H. Rehd. Ὑρσηνοῖσι Flor. C. Ὑρσηνοῖσι Par. H. Ὑρσηνοῖσιν Par. C. ἀγακλειτοῖσιν primus recte scripsit Wolfius, ut supra scriptum etiam in Cod. Schillershem. Conf. Muetzell. p. 244. Ceteri Codd. quod mirum, omnes in vitioso ἀγακλυτοῖσιν conspirant. ἀγακλειτοῖσι Goettl. ob digamma.

vs. 1017. Ναυσίθον τε etiam hic

Αὔται μὲν θνητοῖσι παρ' ἀνδράσιν εὐνηθεῖσαι
ἀθάναται γέναντο θεοῖς ἐπιείκελα τέκνα.

1020 νῦν δὲ γυναικῶν Φῦλον ἀείσατε ἠδυπέπαι
Μοῦσαι Ὀλυμπιάδες, κοῦραι Διὸς αἰγιόχοιο.

VARIAE LECTIONES.

- Flor. D. Par. F. *Λυσινόη τε* Par. C. vs. 1020. seq. absunt a Ven. Taur.
Ναυδινόη τε Par. B. Flor. A. B. D. Par. C. F. I. Reg.
 vs. 1018. *θνητοῖσιν* Rehd. Soc. In Par. D. G. post. vs. 1019.
 vs. 1019. *ἀθανάτοις* Med. Flor. D. spatium vacuum relictum est: deinde
 Par. H. *γέναντο* Par. A. Ald. Iunt. 1. sequuntur vv. 1020. 1021.
 2. Frob. Trinc. *γέναντο* recte iam Bas. vs. 1020. *ἀείσατε* Par. B.
 interpres *pepererunt*.

COMMENTARIVS

IN

HESIODI THEOGONIAM.

COMMENTARIUS

18

HESIODI THEOGONIAM.

HEΣIOΔΟΥ ΘEOΓONIA constans est carminis inscriptio. in Codicibus, videturque eadem etiam apud Veteres obtinuisse. Sic *Zenonem Stoicum Hesiodi Theogoniam interpretatum* dicit Cicero de N. D. II. 53. Metaphrasin εἰς τὴν Ἡσιόδου Θεογονίαν scripsisse Demosthenem Thracem testatur in h. v. Suidas. Vid. et Chrysippus apud Galenum de Hippocr. et Platonis Dogm. III. 8. p. 349. Pausanias VIII. 18. 1. IX. 27. 2. Aristides T. II. p. 497. Ed. Dind. Cyrillus adv. Iulian. II. p. 53. B. Theophilus ad Autolyc. II. 5, Gregorius Naz. Or. III. 3. p. 103. Gregorii enarrator Nonnus T. II. p. 517. A. B. Schol. ad Pindar. Ol. VII. 72. XIV. 21. Pyth. IV. 18. Proclus in praef. Hesiod. p. 4. Etymol. M. Hesychius et Eustathius passim, Serv. ad Aen. VIII. 314. Quod Hemsterhusius (in poëtis minor. Graec. Gaisfordii T. III. p. 541.) ex Chrysippi l. c. testimonio colligebat, alios Θεογονίας, alios Θεογονίαν inscripsisse, minus recte inde colligitur. Φασὶ δ', inquit Chrysippus, οἱ μὲν οὕτως ἀπλῶς, ἐκ τῆς τοῦ Διὸς κεφαλῆς αὐτὴν (τὴν Ἀθηναίαν) γενέσθαι, οὐδὲ προσηγοροῦντες τὸ πάσῃ κατὰ τινα λόγον· ὁ δὲ Ἡσιόδος ἐπὶ πλέον λέγει ἐν ταῖς θεογονίαις, τινῶν μὲν ἐν τῇ Θεογονίᾳ γραφόντων τὴν γένεσιν αὐτῆς, πρῶτον μὲν Μῆτιδι συγγενομένου τοῦ Διὸς, δεύτερον δὲ Θέμιδι, τινῶν δὲ ἐν ἑτέροις ἄλλως γραφόντων τὴν γένεσιν αὐτῆς, ὡς ἄρα γενομένης ἕριδος τῷ Διὶ καὶ

τῇ Ἑρα, γεννήσειεν ἢ μὲν Ἑρα δι' ἑαυτῆς Ἡφαιστον, ὁ δὲ Ζεὺς τὴν Ἀθηνᾶν κ. τ. λ. ubi Chrysippus, quid ἐν τῇ Θεογονίᾳ (vv. 886—901) scriptum sit, memorans, haud sane aliud carmen intellexit, quam quod nunc eo nomine exstat, quodque vulgo Veteres eo significarunt, *Theogonias* autem dixit vel, ut, me iudice, probabiliter Wolfius censuit, *Theogoniae* varia exempla, seu diversas τῶν γραφόντων editiones, aliter alias locum de Metide exhibentes, vel, ut Muetzellius vult p. 367, tum carmen illud, quod nunc superest, tum subiecta ei ἐν ἑτέροις, in aliis eiusdem generis, adscriptis Hesiodo, carminibus, quae Grammatici in universa Hesiodorum collectione post *Theogoniam* proprie sic dictam collocaverant. Vide infra ad v. 929. Ceterum multitudinis numerum aliquando usurpatum fuisse in hac re Veteribus censuit etiam Graevius. Cum enim apud Lucianum in Icaromenippo c. 27. (T. II. p. 785) legatur: αἱ Μοῦσαι ἀναστᾶσαι τῆς τε Ἡσιόδου Θεογονίας ἦσαν ἡμῶν, repositum voluit τὰς, *Deorum generationes*, ut redditum a Gesnero: sed neque Codicum auctoritate fulta, neque necessaria est emendatio, cum recte se habeat genitivus. Hesiodum *Deorum generationem unius libri opere complexum* ait Lactantius Div. Instit. I. 5. Sic et fabularum Ovidii *Metamorphoseon* enarrator Lactantius p. 788. Ed. Staveren. Hesiodi memorat *volumen, quod Deorum originem continet*. Sed Scholiastes Statii Lactantius s. Lutatius ad Theb. IV. 482. citat Hesiodum *in his libris, quos de Theogonia scripsit*. Fortasse quibusdam Grammaticis placuit *Theogoniam* in duo, tresve libros dispertiri, qui potuerunt, ex gr. alterius libri initium facere versum 886, tertii v. 967., vel et alterum *Theogoniae* librum censere ἥρωγονίαν, sive carmen de heroibus natis ex congressu Deorum cum feminis mortalibus, ut statuit Heynius in *Ind. Scriptorum ab Apollonio laudatorum* p. 358.

vv. 1—115., qui Theogoniae tanquam prooemium praemissi sunt, omnes supposititios censuit Guyetus, nulla tamen durioris iudicii ratione reddita, quod fortasse in causa fuit, ut diu minus id curarent Viri Docti. Certe diu nemo illud vel probatum vel refutatum ivit. Primus Heynius in Diss. *de Theogonia ab Hesiodo condita* in Commentat. Götting. T. II. p. 152. in not. exordium Theogoniae ex pluribus rhapsodorum carminibus consarcinatum arbitrari se dixit. Deinde Guyeti, Heyniique iudicio subscripsit Ruhnkenius in Ep. Crit. I. ad vv. Th. 114, 115. Post hos in Editione sua Theogoniae Wolfius se videri sibi dixit in his versibus deprehendere eiusmodi prooemium, qualia olim rhapsodi, priusquam ad *aliorum* carmina recitanda progredierentur, a semet ipsis composita praemittere solerent, teste Pindaro Nem. II. pr. ibique Schol. *nisi dicere malis*, inquit, *ex pluribus eius generis carminibus haec conglutinata esse, neque integra nunc haberi. Hiant enim inter se sententiae; abrupta sunt non pauca; alia ab Homero mutuata sunt, eademque mox aliis atque aliis modis variata.* Heynius in subiuncta illi editioni Epistola ad Wolfium, hactenus in edita quondam ab se sententia perstitit, ut diceret, quae praefixa sint, *plurium exordiorum* sibi videri *particulas*; addidit autem, *difficile dictu esse, quid Hesiodo, quid rhapsodis debeatur.* Definitius postea Hermannus in Epistola ad Ilgenium p. XI. seqq. editioni ipsius Hymnorum Homeri praemissa, *plures fuisse Theogoniae recensiones* statuit, quas ante oculos habentes librarii, cum eas multis in locis congruere animadverterent, in unum corpus coniunxerint, ut labori parcerent, semel scribentes, quae diversarum recensionum communia essent. Ipse autem Theogoniae recensiones, quas in unum corpus coniunctas habeamus, numerari posse *septem* putat, si ex prooemio, quod e multis partibus constare iam alii viderint, coniectura petatur.

Namque *clarum* esse, in prooemio, quod nunc habeamus, tot fere inveniri exordia, quae profecta a *diversis rhapsodis* librarii in unum coniunxerint. Porro duo haec tanquam vero simillima sumens, primum omnes illos sive poëtas sive rhapsodos eodem versu, quem Hesiodi nomen sacraverat, exorsos, deinde alius rhapsodi prooemium rursus esse ab aliis rhapsodis interpolatum, ipse ita haec exordia constituit, ut in primo fuerint vv. 1, 22—24, 27—52; in secundo 1—4, 11—17, 19—21; in tertio 1, 2, 5—17, 19, 18, 20, 21, 75—93; in quarto 1, 53—64, 69—71; in quinto 1, 53—62, 63, 66; in sexto 1, 53—61, 67, duobus postremis versibus sic mutatis, ut sit ἐν στήθεσσι δ' ἀκηδέα θυμὸν ἔχουσαι, ἄθανάτους κλείουσιν, ἐπήρατον ἄσσαν λείσασαι pro ἐν στήθεσσιν ἀκηδέα et ἀθανάτων; denique in septimo vv. 1, 94—103. Ceterum facile intelligi ait, in hac Theogoniae prooemiorum descriptione quaedam etiam aliter constitui posse, ut ex. gr. vv. 50, 51 etiam in fine secundi prooemii apte legi et inde, verbis τέρπουσι Διὸς in τέρπον Ζηνὸς mutatis, in tertium recipi potuerint. Esse has ingeniosi viri coniecturas nemo facile negaverit, neque tamen ideo *clarum* sibi *esse* omnes dicent, ex *septem* huiusmodi exordiis conflatum esse prooemium. Namque, si vel admitatur hoc, conflatum esse ex pluribus, potest alius aliam divisionem comminisci. Sit non sine veri specie Mullerus (Gött. Gel. Anz. 1834. p. 138, 139, 1377 ff.) animadverso tenorem carminis quater abrumpi v. 36, 68, 75, 104., ex quinque illud constare censuit partibus, prima a v. 1—34; altera a v. 36—67; tertia a v. 68—74; quarta a v. 75—103, quinta a v. 104—115, quarum prima, tertia, quinta prooemium exhibeant Theogoniae, ut v. 68 αἰ τὸτ' ἴσαν πρὸς Ὀλ. ad v. 9 referatur, ubi profectae ab Helicone dicuntur Musae; pars secunda Hymnus sit in Musas, quales in Boeoticis poëtarum scholis praemitti solerent carminibus Theogonicis;

quarta autem Hymnus, quo *poëta suum de Theogonia*, vel aliud huiusmodi, carmen epicum concluderet. Itaque etiam Mullero certe *clarum* non fuit, habere nos in prooemio coniuncta in unum *diversorum rhapsodorum* exordia. Veteribus quoque aliter visum esse constat. Alexandrini Grammatici, unum alterumque versum obelo notantes, satis eo ipso significarunt, reliqua se tribuere Hesiodo. (Vide infra ad v. 26, 114, 115. Conf. et Schol. ad v. 68.) Primum prooemii versum ipse Hermannus ob Lucilii epigramma A. P. IX. 572. dixit *Hesiodi nomine sacratum*. Res, loci, versus, ut Hesiodi, complures ex hoc prooemio memorantur ab antiquis Scriptoribus, quorum testimonia suo loco apponemus. Neque recentiorum Criticorum multis probata fuit illa Guyeti, morosi hominis, ut ipsi Wolfio dicitur, sententia. Nam neque Heynius, cui *difficile dictu videbatur, quid Hesiodo, quid rhapsodis debeatur*, totum prooemium Hesiodo abiudicavit, neque Wolfii dicta, quae supra retulimus, in hunc sensum accipienda sunt, quasi nihil in hoc prooemio ab auctore Theogoniae profectum affirmet. Contrarium liquet ex eius annotatione ad vv. 63—67.: videturque idem dicendum de Nitschio, statuente in *Histor. Crit. Homeri Fasc. 1. §. 24. p. 126*, fuisse a librorum collectoribus *varia Hesiodeorum operum prooemia* in initio eius collectionis posita, ex qua nobis Theogonia servata est. Qui diligentissime hanc rem tractavit Muetzellius p. 366 seqq. maximam prooemii partem, si qua alia, *antiquissimo Hesiodeae poëseos tempore* merito assignandam ait, neque posse genuinam illi originem denegari, quamvis, ipso iudice, non fuerit hoc Theogoniae prooemium, sed *carmen de Musis*, universo carminum Hesiodeorum corpori, sive ab Alexandrinis criticis, sive prius iam, praefationis loco praefixum. Postea Clausenus in *Museo Rhenano III. 3. p. 439 seqq.* id egit, ut totum fere prooemium Hesiodo

ac Theogoniae vindicaret. Recentissime autem Gruppius, Hesiodum nobis restituere conatus, qualis fuerit non modo ante omnes, quos habemus, Codices, verum etiam ante omnes nobis cognitos Veteres Scriptores, distributus scilicet in strophas trium versuum singulas, in prooemio, reiectis ibi, ut passim in ipsa Theogonia, compluribus, quatuor tamen eiusmodi strophas ab Hesiodo profectas statuit, primam versus continentem 22 (mutato ibi αἶ νυ πρὸς Ἡσίοδον in Ἡσίοδον Μοῦσαι), 23, 24; alteram versus habentem 26 et duo sequentes, tertiam vv. 29—31, quartam vv. 33—35. Equidem primo vero simile hoc esse arbitror, fuisse aliquod ab Hesiodo praemissum carmini de Theogonia prooemium. Cum enim constans ille veteris aevi non rhapsodorum modo, sed etiam poetarum, qui se divino instinctu canere existimarent et Deorum vellent quasi ὑποφθταῖ haberi, mos fuerit, exordium facere ab aliqua Dei, inprimis Iovis, Apollinis et Musarum invocatione vel laudibus, sane vero simile est, etiam Hesiodum, Musarum Heliconiadum accolam et quasi alumnum (vid. Ἔργ. 658 seq.) Carminis sui initium ab harum encomio fecisse. Sublato prooemio, vel a Theogonia semoto, nihil erit in Hesiodeis, quod respondeat Homericis Μῆνιν ἄειδε θεά — Ἔσπετε νῦν μοι, Μοῦσαι — Ἄνδρα μοι ἔννεπε, Μοῦσα. Deinde, tametsi non nego, esse in prooemio, quod habemus, quaedam istiusmodi, ut ab aliis iniici potuerint atque adeo iniecta esse haud sine veri specie censeantur, tamen in plerisque eius illum inesse arbitror priscae ac simplicis antiquitatis colorem, qui vel maxime poëseos Hesiodeae temporis conveniat; tum et plurima Hesiodi personae, rebus, dictioni, item argumento Theogoniae et connexorum cum Theogonia carminum maxime congrua, ut propterea pro maiori certe parte magis Hesiodo tribuendum, quam ab illo abiudicandum prooemium videatur,

utque magis habendum sit memoratorum carminum, initium a Theogonia ducentium, prooemium, quo poëta ipse iis praefatus sit, quam, quod Muetzellius vult, poëtae carmen de Musis, quod iisdem alii postea praemittendum duxerint. Denique, quod hoc prooemium est eiusmodi, ut speciem referat carminis e variis partibus, saepe non aptissimo inter se nexu iunctis, conflati, id, me iudice, non statim indicat, esse partes illas a diversis auctoribus profectas. Traditum est antiquitus, Hesiodum primum fuisse rhapsodum. (Vide Schol. ad Pindari Nem. II. 1.) Id qua fide traditum sit, quamquam ignoramus, tamen probabile videri debet reputantibus, Hesiodum vix aliter carmina sua ad hominum notitiam celebrare potuisse, quam ea saepius variis locis ac temporibus recitando. Tum vero, si secundum constantem illum poëtarum atque rhapsodorum morem Hesiodus ipse quoque carminibus suis prooemium praemiserit, nonne item vero simile videatur, eum pro variis locis ac personis, coram quibus sua recitaret, primum ab se composito prooemio subinde quaedam adiecisse, modo faciliori, modo minus facili cum praecedentibus et sequentibus nexu? (Vide infra notata ad v. 94.) Possunt et varia fuisse, non diversorum, ut Hermannus censuit, sed ipsius Hesiodi prooemia, ab aliis deinde connexa et in unum composita, ut his tribuendus sit minus facilis nexus et quod subinde quasi suturae apparent. His cum nihil ut satis certo compertum possit obiici, spero fore, ut non nimis reprehendendus videatur noster conatus ostendendi, posse cum aliqua veri specie, quod vulgo fere antiquitas carmen Hesiodi idemque Theogoniae prooemium habuerit, auctori illi atque Theogoniae vindicari.

v. 1. Poëta canendi initium facit a Musis Heliconiadibus, in Helicone monte antiquissima religione cultis, quippe

quibus eum montem consecrasset iam Ephialtes et Otus ferrentur, iidem Ascræ conditores. Vid. Pausanias IX. 29., qui illo cap. et seqq. etiam Musarum in Helicone luci donaria describit. Dedicavit ibi tripodem Hesiodus reportatum ab se Musici certaminis præmium. Vid. "Εργ. 658. Pausan. IX. 31.

Ad Μουσάων Gl. Par. C. ἀπὸ. Aratus pr. Ἐκ Διὸς ἀρχώμεσθα. Apollonius Rhod. pr. omissa, ut hîc, præpositione Ἀρχόμενός σεο, Φοῖβε. Ad Ἐλικωνιάδων Schol. Par. G. ἀπὸ Ἐλικᾶνος υἱοῦ Ὀρίωνος.

Versum hunc et infra 22 seqq. respiciens, Lucilius A. P. IX. 572.

Μουσάων Ἐλικωνιάδων ἀρχώμεθ' αἰεῖδειν,
Ἐγραφε ποιμαίνων, ὡς λόγος, Ἡσίοδος.

Proclus præf. Hesiod. p. 4. 8 seqq. ἐπάγεται δέ τινας τὸ μὴ ἀπὸ τοῦ Ἐλικᾶνος καλεῖν Βοιωτὸν ὄντα τὰς Μούσας, ὡς περ ἐν τῇ Θεογονίᾳ, ἀλλ' ἀπὸ τῆς Πιερίας, εἰς τὸ μὴ προσέεισθαι τὸ προοίμιον (τῶν Ἐργῶν) qui sic manifesto prooemium hoc Theogoniae et Hesiodeum habuit.

v. 2. Ad ἔχουσι Gl. Par. C., ut Scholia, οἰκοῦσι. Sed adest, ni fallor, tuendi notio, ut in πολιοῦχος, quod Caelulo Epith. Th. et P. 8. redditum retinent in summis urbibus arces. Conf. Sc. v. 105.

Totus mons consecratus Musis ideo ζαθεὸς dicitur et accedebat Iovis religio.

vv. 3. 4. Lucianus de Saltat. c. 24. T. II. p. 282. ὁ δὲ Ἡσίοδος οὐ παρ' ἄλλου ἀκούσας, ἀλλ' ἰδὼν αὐτὸς ἔωθεν εὐθὺς ὄρχουμένας τὰς Μούσας, ἐν ἀρχῇ τῶν ἐπῶν ταῦτο περὶ αὐτῶν τὸ μέγιστον ἐγκώμιον διηγείται, ὅτι περὶ κρήνην ἰοειδέα π. ἀπ. Ὁρχεῦνται, τοῦ πατρὸς τὸν βωμὸν περιχορευούσαι. Libanius Or. XIX. φησὶν Ἡσίοδος τὰς

Μούσας, ἐν Ἐλικῶνι τὰ ἄσματα πλαττούσας, (v. 10 seqq.) οὐκ ἀμελεῖν ὀρχήσεως καί τ' ἐπὶ (per errorem librarii pro καί τε περι) κρήνην ἰοειδ. π. ἀπ. Ὀρχεῦνται. Memorat etiam Schol. Victor. ad Il. Z. apud Heyn. T. VII. p. 804. τὰ Ἡσιόδου πῶς ἀπαλοῖσι ὀρχοῦνται. Citat quoque versum 3 Etym. M. v. 604 init. ceterum inepte subiiciens λούσαντο.

Ad κρήνην Gl. Par. C. ἐν αὐτῷ τῷ ὕρει ἦν καὶ ἡ κρήνη καὶ ὁ ναός. At vero lucum Musarum et in eo statuas tum ipsarum, tum alias, non ναόν, in Heliconis descriptione memorat Pausanias IX. 29 seqq. Itaque ἱερὸν apud Strabonem IX. p. 410. pr. nescio, an non satis recte redditum sit *fanum*, cum et ἄλσος significare possit. κρήνη hic intelligenda videtur Aganippe. Vid. Pausan. l. c.

Ad ἰοειδέα Gl. Vat. τὴν εὐσμοειδῆ. Gl. Par. C. διαυγῆ καὶ καθαρὰν. Gl. Par. F. ἀνθώδη, μελάνυδρον Ἴον γὰρ εἶδος ἄνθους. Gl. Par. C. μελάνυδρον Ἴον γὰρ εἶδ. ἄνθ. ἦται τὴν ἀνθώδη, ἢ τὴν διαυγῆ καὶ καθαρὰν: apparet, quomodo illi ἰοειδέα intellexerint. Neque aliud voluit Etym. M. in his p. 473. 11. Ἴον ὄνομα βοτάνης, τὸ ἄνθος. — καὶ Ἡσιόδου περὶ κρήνην ἰοειδέα ἀντὶ τοῦ τὴν ἀνθώδη. Itaque his uti non debebat Graevius ad firmandam, quae illi placuit, in Scholiis Heinsianis explicationem τὴν Ἴοις περιπεφραγμένην, ἀνθώδη. Nulla autem propositarum explicationum Graeci vocabuli vim satis lucidè reddit. Aliquanto melius Hesychius ἰοειδές μέλαν ἢ ἄνθηρον ἐν τῷ ὀράσθαι πορφυροῦν. Omnino significatur splendor aquae nigricans, ut violae, qualis est in uberioris aquae fonte. Conf. Clericus ad h. l. Hemsterhus. ad Schol. h. l. apud Gaisford. Passov. ad Persii prolog. 2.

v. 4. Ad βωμὸν ἔρισθενέος Κρονίωνος Schol. Par. F. ἐν Ἐλικῶνι γὰρ βωμὸς ἦν τοῦ Διὸς τοῦ Ἐλικωνίου. In Scholiis

editis additur ὡς εἶρηται. Alibi, quod sciam, eius arae mentio non exstat. Res igitur hîc memoratur antiqua et Hesiodæi, non recentioris aevi.

vv. 5—10. Vereri se dixit Heynius, ne hic locus alterius sit poëtae. Mihi videntur omnia haec potuisse ab uno poëta proficisci placente sibi in commemorandis iis, quae ad Musas et Heliconem pertinerent: nec, quod Heynio visum, tautologia est in his καὶ τε περὶ κρήνην ἰοειδέα πόσσ' ἀπαλοῖσιν Ὀρχεῦνται et ἀκροτάτῳ Ἑλικῶνι χόρους ἐνεποιήσαντο. Nam diversae tempore et loco Musarum saltationes memorantur, altera circa fontem ac Iovis aram, altera in Helicone summo.

vv. 5. 6. Περμησίδες et Ὀλμειδῆς nomina sunt fluviorum, originem ex Helicone ducentium et in Boeotiae lacum Copaidem confluentium prope Haliartum. (Vid. Strabo IX. p. 407.) Permessus Heliconem circumfluere dicitur Pausaniae IX. 29. *Permessum* et *Holmium* iunctim quoque memorans, Statius Th. VII. 283 seq. huius loci, ut videtur, memor fuit. Hippocrenen et Aganippen (supra v. 3) diversos in Helicone fontes memorat Solinus c. 7. eosque distinguit etiam Ovidius Met. V. 312. tametsi confundere videri possit Fast. V. 7. ubi *Aganippidos Hippocrenes* mentio. De fontis Hippocrenes origine et causa nominis agit Aratus 216 seqq., ubi Schol. ad v. 205 εἶληφε — τὴν ἱστορίαν παρ' Ἡσιόδου· διό φησιν οἱ νομῆες πρῶτοι ἐκεῖνο τὸ πότον κρήνην ὠνόμασαν, ubi legendum videtur Ἴππου κρήνην, cum respiciatur ad Arati v. 221 seq.

οἱ δὲ νομῆες

πρῶτοι κείνο πότον διεφήμισαν Ἴππου κρήνην.

Poëtam hunc νομῆας memorantem de pastore eodemque poëta Ascreao cogitasse non negaverim. Sed historia,

quam Scholiastes ille dicit, in Theogonia non exstat, quamvis id adserere etiam Hesychius videatur his verbis: *Ἴππου κρήνης τῆς ἐν τῷ Ἐλικῶνι, ἣτις ὠνομάσθη ἀπὸ τοῦ Πηγᾶσου Ἴππου, ὃς δίψησας ἔκρουσε τὴν γῆν τῇ ὀπλῇ· ἡ δὲ τὴν πηγὴν ἀνήκεν Ἡσίοδος ἐν τῇ Θεογονίᾳ.* At vero in Theogonia, quam superstitem habemus, hoc uno loco memoratur *Ἴππου κρήνη*, ubi sane illi historiae locus non erat: neque magis commodam ei sedem reperias in mentione facta Pegasi Th. v. 281, 284 seqq. v. 325, aut alia superstite adhuc carminis parte. Statuendum igitur, vel fuisse eam in Catalogis Theogoniae subiectis historiam, eoque, ut Arati Scholiastam, ita Hesychium respexisse, vel et hunc et illum aliena tribuisse Hesiodo.

v. 5. in *λοεσσάμενοι τέρενα χρῶα Περμησσοῖο* constructio obtinet consueta de iis, qui ubertim in mari, lacu, flumine, fonte lavantur. Sic in fr. Hesiodi apud Strabon. IX. p. 640. *Νίψατο Βοιβιάδος λίμνης πόδα παρθένος ἀδμῆς*. Conf. II. E. 6. Z. 508. quaeque habet Bernhardy Synt. Gr. L. p. 168. Pro *τέρενα χρῶα* variationes Scholiorum ad v. 2. *χρῶα καλόν* in Cantabr. *ἀπαλδν χρῶα* in Ven., sunt e glossis. Conf. Schol. ad h. v. ac Muetzell. p. 370.

v. 7. respexit Maximus Tyrius Diss. XXXVII. 5. *Οὐρανοῦ περιφορὰν σύμμετρον καὶ μουσικὴν* hīc αἰνίττεσθαι opinatus. Loci huius recordatus etiam Proclus praef. Hes. p. 4. 13. 14. et ad *Ἔργ.* v. 1. p. 24. 12. Ac ni fallor, etiam ob haec Hesioidea, Cornutus c. 14: *ἐν δὲ τοῖς ὄρεσσι Φασι χορεύειν (τὰς Μούσας).*

v. 8. *ἐπερρώσαντο δὲ ποσσίν* respiciunt Schol. A. ad II. Ω. 614. Schol. Vict. ibid. ad v. 616. Vim verbi, a *ῥῶω*, *ῥώομαι* ducti, bene iam Guyetus cepit, exponens *ᾠρχήσαντο*

incesserunt, processerunt. Minus recte Veteres et hos secuti recentiorum nonnulli a ῥώννυμι derivatum censuerunt, de firmo pedum ad numeros incessu capientes. Gl. Par. G. συντόνως ἄρχήσαντο, ἐφόρμισαν. Gl. Par. C. ἐρρώμένως καὶ συντόνως ἄρχοῦντο καὶ ἐπίσταμένως. Bas. Interpres *fortiter tripudiantes pedibus.* Nihil nisi motum significari docet locus Il. A. 529. Conf. Heyn. ad Il. Ω. 616.

v. 9 seqq. Musae de die choros exercentes in Heliconis vertice, nubes tangente et inaccessis mortalibus, hinc obortis tenebris, ipsas tanquam velo tegentibus, ἀπορνύμεναι *celeri motu descendentes* per campestria *στεῖχον, composito gradu incedebant, ἐννύχιαi noctu*, dulci cantu celebrantes tum excellentissimum quemque de Diis, tum universe immortalium omne genus (v. 11—21): quae sic incedentes et canentes aliquando pernoctantem sub Helicone apud agnos pastorem Hesiodum eadem illa canere docuerunt, primo congressu ultro ab se compellatum alloquio, ornatumque donis. (v. 22 seqq.) Veterum opinione antiquius et castius hominum genus invisere Dii solebant etiam de die: (vid. Catullus Epith. Pel. et Thet. v. 384 seqq.) sequente autem deteriore seculo commercia hominum fugientes, non nisi nocte in terras venerunt. Sic apud Aratum Iustitia, seculo aureo semper interesse solita mortalibus (v. 102. 114), seculo argenteo iam intermittere hoc coepit: ἤρχετο δ' ἐξ ἄρτων ἐπιδείελος ἠχηέντων (v. 118.) prorsus ut secundum Hesiodum ex Helicone Musae. Hinc poëtae nostro Ἔργ. v. 730 dicuntur noctes esse μακάρων et Statio Silv. I. 1. 94 *nocte silenti terrena Superis placere.*

v. 10. Ad ἐννύχιαi Gl. Par. C. F. δι' ἕλης τῆς νυκτός male, neque est, ut voluit Heynius in Ep. ad Wolf. *caligine tectae, sed nocturnae, noctu, consueta significa-*

tione vocabuli. Vid. Sc. 32. Il. A. 682. Φ. 37. Od. Γ. 178. Pindarus Pyth. III. 140.

Ad ὄσσαν Gl. Par. C. θείαν Φωνήν καὶ κληθόνα. Gl. Par. F. τὴν θείαν Φωνήν. Gl. Par. G. ᾠδήν. Etym. M. p. 635, 51: Ἡσίοδος τὴν πᾶσαν Φωνήν ὄσσαν λέγει. Dicitur ὄσσα proprie sonus ore editus. Itaque Hesiodus recte et Musarum vocem ὄσσαν dixit, ut h. l. ita infra vv. 43. 65. 67, et tauri mugitum v. 832. Sed notandum id post alios duxit Etymologus, quod apud Homerum Il. B. 93. Od. A. 232. B. 216. eximie memoratur ὄσσα ἐκ Διδος, rumor incerto auctore prolatus et hinc divinus habitus, unde apud Grammaticos ὄσσα exponitur ἢ θεία κληθὼν, adduntque nonnulli, recentiorum esse ἐπὶ πάσῃ Φήμῃ ponere. Vid. Heynius ad Il. B. 93. qui tamen haud satis recte hinc quoque argui duxit, esse prooemium hoc recentioris auctoris. Namque est ὄσσα pro rumore, non addito ἐκ Διδος, Od. Ω. 412., pro citharae cum voce sonitu H. Hom. in Merc. 442., pro confuso bellici clamoris et pugnae sonitu infra v. 701.

vv. 11—21. sunt eiusmodi, ut eiectis iis haud valde minui carminis concinnitatem sentias, melior adeo nexus appareat inter αἰ νύ ποθ' Ἡσίοδον κ. τ. λ. et vv. 9. 10. Faciendum etiam est, tales esse versus, quales facile inmitti a rhapsodis potuerint et inesse in iis quaedam, unde interpolationis suspicio oriatur. Sed rursus dici potest pertinere versus ad universi carminis argumentum, quod est de Diis ac Deorum genere; neque habere eos ferme nisi illorum nomina Deorum, quorum Hesiodo argumentum hoc tractanti maxime habenda ratio esset. De hac carminis parte sic Aristides T. II. p. 497. (369 Ed. Iebb.) σκόπει δὲ καὶ Ἡσιόδου Φρόνημα, εἰ ἄρα πρότερον μὴ κατ-εἶδες. ἐκείνος γὰρ ἀρξάμενος τῆς Θεογονίας καὶ τὰς Μούσας ὑμῶν εὐθὺς λέγει Αἰ νύ ποθ' Ἡσίοδον καλὴν

ἐδίδαξαν ἀοιδὴν καὶ οὕτω σχέτλιος ἦν καὶ ὑβριστής. ὥστ' οὐδε τοσοῦτον ἐνέμεινεν ἐκτελέσαι τὸ προοίμιον ταῖς θεαῖς· ἀλλὰ λέγων, ὅτι αἱ Μοῦσαι ὑμνοῦσι τὸν Δία καὶ Λητώ τ' Ἰάπετόν τε ἠδὲ Κρόνον ἀγκυλομήτην, εἴτα οὐ καρτερεῖ, ἀλλ' ολίγου μεταξὺ τῶν θεῶν τῶν ὀνομάτων φησὶν Ἀἰ νύ ποθ' Ἑσίοδον καλὴν ἐδίδαξαν ἀοιδὴν ὡς, εἰ μὴ καὶ τοῦτο δόξει τῶν Μούσων ἔργον εἶναι, ὥσπερ τοὺς θεοὺς ἄδειν, οὕτω καὶ Ἑσίοδον ποιητὴν ἀπεργάσασθαι, μοῖραν τινὰ αὐταῖς ἀπολλυμένην τῆς εὐφημίας. Ex quo loco Muetzelliuss p. 371. effici posse putat versum 19 ultimo loco fuisse in Deorum Catalogo collocatum. Puto equidem, Aristidem e multis versibus, in quibus inde ab undecimo Deorum erant nomina, eum citasse, qui primus eius memoriae se offerret.

Ad v. 11 et seqq. respexisse videri potest Cornutus l. c., ubi de Musis ait *περὶ τῶν θεῶν ὕμνους — κατασχολοῦνται μάλιστα.*

In *πότνια* Ἥρην neglectum digamma suspicionem interpolationis movere possit, neque tamen, ut opinor, satis validam. Conf. infra 314. 454.

vv. 16. 17. Citat Plutarchus Conv. Quaest. IX. 15. §. 2. ubi librarii, ut videtur, errore ἧβην transiit in Ἥρην. Heben, Herculis inter Deos recepti uxorem, dignam inde habuit poëta, quae a Musis inter Maiores Deos celebraretur. Fit eiusdem frequens et magnifica mentio apud Pindarum Nem. I. 110 seqq. VII. 6. X. 32 seqq. Isthm. IV. 102 seqq. Hebes apud Phliasios templum et summam venerationem memorat Pausan. II. 13. Herculis et Hebes aram Athenis idem I. 19.

Dionen, quam Homerus matrem ex Iove Veneris facit Il. E. 370 seq. 428, talem ignoravit Hesiodus, aliam Veneri

originem adscribens infra v. 188 seqq. Attamen, quam infra v. 353 inter Oceanidas memorat, hinc eandem, ut videtur, inter maiores collocat Deas, qui locus Dionae tribuitur etiam H. Hom. in Apoll. 93. Ab Ovidio aliisque Latinis poetis passim cum Venere confusam videas Dionen, quod fecisse eos ad Graecorum exemplum vero simile est, tametsi tale hodie nullum exstat; unde porro colligas, eadem ferme Dionae Veteres attribuisse, quae Veneri, viderique possint *Διώνη* et *Ἀφροδίτη* diversa fuisse eiusdem Deae nomina pro diversis, ubi in Graecia colebantur, locis. Favent epitheta Dionae tributa h. l., v. 17 *καλή*, infra v. 353 *ἔρατή*. Traditio autem de Veneris religione per mare in Graeciam invecta, quae mytho Hesiodico v. 188 originem dedit, mythico sermone etiam efferi potuit hoc modo, ut Venus Oceanitidis filia diceretur: quodque Urani filia Dione dicitur apud Apollodorum I. 1. 3. potest item varius fuisse modus enuntiandi illa, quae traduntur Th. v. 190 seqq.

v. 19. *Ἰάπερόν τε*) Titanis huius, quamvis non, ut ceteri, qui hinc memorantur Dii, cultu Graecorum celebrati, tamen ob posteros eius Prometheus et Deucalionem insignior manserat apud antiquos Hellenes memoria, quo factum videtur, ut locum ei dandum in hac recensione poeta duxerit. Minus, ut opinor, in mentem id venire potuit recentiori rhapsodo.

v. 22 seqq. Super historia, quae hinc narratur, varium esse iudicium potest. Facili rem negotio transigent, qui vel cum Veterum quibusdam omnem Hesiodo Theogoniam abiudicant, vel hoc certe prooemium aut totum, aut pro parte ab aliis postea additum existimant. Quod si cum Veterum plerisque ipsum haec ita prodidisse statuas He-

siodum, difficilior quaestio evadit, utrum haec omnia poëta ad maiorem sui carminumque suorum commendationem finxisse censendus sit, an vero ipse causam habuisse aliquam credendi, se revera aliquando Musarum tum alloquitur tum munere honoratum fuisse. Prius, e Veteribus, ut Lucianum in Disp. cum Hesiodo *εἰρωνεύοντα* taceam, manifesto statuit Aristides l. c. Hesiodum ob hanc iactantiam *σχέτλιον καὶ ὑβριστὴν* vocans; e recentioribus autem maxime Clericus et Robinsonus, quorum hic similia Horatii mendacia (Carm. II. 19. III. 4.) ac simulatas itidem ab Numa cum Nympha Egeria confabulationes nocturnas confert. Mihi cogitanti simplex et superstitiosum Hesiodi ingenium, quod in omnibus eius carminibus apparet, magis altera sententia arridet, ut Hesiodus vel, quod Veterum nonnulli crediderunt, per somnum ea viderit, quae hic narravit, vel certe aliquam enthusiasmo percitae mentis imaginem secutus arripuerit, atque hinc ornaverit. Homini natura ad poësin facti, iuxta pecus excubantis sub monte, in quo degere Musae credebantur, menti continuo observari Musas necesse fuit, ita ut non obdormiens modo, sed etiam vigilans, attamen sic ferme affecta, ut in somniis, mente, Musarum ad se adventum, quin et vocem aliquam animadvertere sibi subinde videretur. Nec mirum, si in loco lauris abundante, quarum arborum foliis manducatis ardor poëticus incendi credebatur, a Musis, somnians quidem, accepisse sibi visus sit ramum lauri, cuius folia decerperet, postea autem, in propinquo forte inventum talem ramum pro Musarum dono habuerit, atque hinc gestaverit. Ita neque opus fuerit recurrere ad suspicionem, deceptum fuisse aliorum hominum fraude Hesiodum, quamvis sacerdotum aliquas hoc genere fraudes antiquitas memoret ac vero simile adeo sit, Musarum in Helicone sacerdotes Hesiodo principes ad studium poëseos fuisse.

Dormientem Hesiodum a Musis poëtam factum statuit M. Aurelius, teste Frontone Ep. ad M. Caesarem I. 3. Consentit Nicephorus ad Synesium p. 373. Φασὶ τὸν ποιητὴν Ἑσίοδον πρότερον μὲν ὄντα ποιμένα πραβάτων, ἐν μιᾷ (fortasse legendum ἐν ἐρημίᾳ) δὲ πρὸς ὕπνον παρὰ τὸν Κιθαίρωνα τὸ ἐν Θετταλίᾳ ἄρος κατακλιθέντα, δάξαι τὰς Μούσας θεάσασθαι, προσελθούσας τε αὐτῷ καὶ Δάφνης Φύλλα θρεψάσας αὐτὸν, καὶ παραχρῆμα ἀφύπνισθέντα εἶναι σφὸν καὶ δεξιώτατον ποιητὴν ac nescio, an similiter acceperit Ennius, qui item somnianti sibi in Parnasso visum Homerum tradiderit, testibus Cicerone A. Q. IV. 27. Schol. Persii ad prooem. v. 2. Vero simile autem puto, eos, qui per somnium visa illa Hesiodo statuerunt, de nocturno somnio cogitasse. Sane, si in suis illi exemplis eadem scripta invenerunt, quae nunc in prooemio exstant, ducere eo debuerunt verba ἐννύχιαι et ἄγραυλοι. Cum enim ita admittendus utique nexus videatur inter αἰὶ νό ποθ' Ἑσίοδον κ. τ. λ. et superiora vv. 9 seqq., pascenti sub Helicone agnos Hesiodo obtulerunt se aliquando Musae, cum ab illo monte ἀπαρνύμεναι, κεκαλυμμένοι ἥερι πολλῇ, ἐννύχιαι per campestria incederent. ἄγραυλοι autem, quamquam etiam simpliciter accipi potest αὐλιζόμενοι, tamen a plerisque Grammaticis exponitur οἱ ἐν ἄγρῳ διαφυκτερεύοντες. Vid. Hesych. in v. Lex. Rhet. in Bekkeri Anecdosis p. 231. 1. συναγ. λέξ. χρησ. ibid. p. 331. 3. Conf. Il. Σ. 162. Apollon. in v. .

Ad ἄγραυλοι magis, quam ad ἐννύχιαι respexisse et verbum illud simpliciter ad τοὺς αὐλιζόμενους in agro subtilio degentes retulisse videtur Archias, sive Asclepiades A. P. IX. 64. in hisce:

Αὐταὶ ποιμαίνοντα μεσαμβρινὰ μῆλα σε Μοῦσαι
 Ἐδρακὸν ἐν κραναοῖς οὖρεσιν, Ἑσίοδε.

qui tamen item cogitasse de somnio potest, sed quod per

meridiani temporis quietem obversatum sit Hesiodo, quale fuit illud pastoris in Virgiliano Culice.

Lucianus autem de Saltat. c. 21. ad ἐννύχαι, ut videtur, respiciens, hinc dixit, vidisse Hesiodum ἔωθεν εὐθὺς ὄρχου-
μένας τὰς Μούσας, ita statuens, eas post nocturnum ab He-
licone in campestria descensum primo mane visas ab He-
siodo; ceterum in incerto relinquens, quo modo visae ab
illo fuerint.

Dubitat Proclus in Vita Hesiodi p. 5. Gaisf. videritne ille
καθευδήσας ὄναρ ἐννέα γυναῖκας δάφνας αὐτὸν ψυμιζούσας,
ἀν περὶ τὸν Ἐλικῶνα ποιμαίνων ἐγρηγορῶς καὶ αἰπνὸς ὢν,
σύνουοι τε πρὸς ἑαυτὸν γεγονῶς καὶ πρέποντα νοῦν ἐσχηκίωοι
ad poësin a re pastoritia se converterit.

M. Caesaris sententiam refutatam ivit Fronto l. c. *Hesiodum*, inquit, *dormientem poëtam ais factum. At enim ego memini apud magistrum me legere:*

Ποιμένοι μῆλα νέμοντι κατ' ἴχνηιον ὀξέοο ἵππου
Ἡσιόδῳ Μουσεῶν ἐσμὸο ὅτ' ἠντίαοεν.

τὸ ἠντίαοεν vides, quale sit. Scilicet *ambulant* i obviam
venisse Musas. Similiter accepit Ovidius Fast. VI. 13:

Ecce Deas vidi, non, quas praeceptor arandi
Viderat, Ascraeas cum sequeretur oves.

Magis secundum Hesiodi verba v. 21. idem A. A. I. 27:

Nec mihi sunt visae Clio, Cliúsque sorores
Pascenti pecudes vallibus, Ascra, tuis.

Dio Chrysostomus, hanc prooemii partem respiciens
T. I. p. 62. simpliciter dicit ποιμένα (Hesiodum) ἐν ὄρει
τῆο Βοιωτίας αὐτῶν ἀκοῦοαι τῶν Μουσεῶν. Sed T. II.
p. 412. ei dicitur Ἡσιόδοο — ταῖο Μουοαιο ἐντυχῶν καὶ
μαθητῆο αὐτῶν ἐκεῖνων γενόμεοο. Pari modo locuti sunt
alii. Maximus Tyr. Diss. XXXVIII. 2. p. 447. ἐπεὶ καὶ

Ἡσίοδον τι οἶδεθαι ποιμαίνοντα περὶ τὸν Ἐλικῶνα ἐν Βοιω-
 τία ἀδούσαις ταῖς Μούσαις ἐντύχοντα Libanius T. IV.
 p. 1008. 20. Ἡσίοδος ποιμαίνων ταῖς Μούσαις ἐντύχε
 Eustath. p. 1288. 33. ὁ Ἡσίοδος — ἐν ὄρει — ἰδίᾳσαις,
 ταῖς Μούσαις ὠμίλησε ceterum neque hi satis clare ef-
 ferentes, quomodo illam ἐντεύξιν, sive ὀμιλίαν sibi infor-
 marent. Neque magis hoc factum ab aliis, rem hīc narratam
 obiter tangentibus, vel respicientibus. Namque huius loci
 memores fuerunt Dio Chrysostomus etiam T. I. p. 75. T. II.
 p. 90. 282. Maximus Tyr. etiam Diss. III. 8. p. 27. XXX.
 1. p. 355. XXXVII. 4. p. 437, 5. p. 439. Vid. porro Dio-
 nysius A. Rhet. pr. Himerius Or. III. 9. XX. 5. 6. XXII.
 1. Eustath. ad Od. p. 1658. 41. e Latinis Virgil. Ecl. VI.
 27. ibique Serv. In Helicone poëticae facultatis competentem
 se a Musis factum, ipse quoque Hesiodus testatur *Ἔργ.*
 656 seq.

v. 24. *πρότιστα* I. H. Vossius vertit *selber zuerst*, ut si-
 gnificetur, prius Musas ultro dignatas esse alloquio poëtam,
 quam ipsi in mentem veniret Musas alloqui. Puto equi-
 dem eo vocabulo significari plures deinceps Musarum cum
 Hesiodo congressus fuisse, quibus eum ad poësin erudierint.

v. 26 seqq. Allocutio Musarum huc ferme redit: *O igna-
 vum genus pernoctantium in agro pastorum, unice ventri de-
 ditum, cum et animum excolere deberetis! ecce, nos magi-
 strae Musae vobis adsumus, ut possitis ipsi quoque, sicut nos,
 multa ficta edere veris similia, multa etiam vera canere ac
 monere.* Sed est magis indicata haec sententia, quam ex-
 pressa, sive hoc arti poëtae tribuendum est, qui consulto
 orationem ellipticam et obscuram fecerit, quo vaticiniis
 similior, atque ita Musis dignior videretur, sive obscuritas
 orationis repetenda est ab obscuritate notionum, quas col-

ligere Hesiodus potuit ex imaginibus ei per somnium, aut quaecumque mentis ludibrium, oblati.

Wolfius, plurali ποιμένες offensus, ideo versum habere nos coniecit ex alio poëta traductum, cui suspicioni fidem accedere censuit ab auctoritate Apollonii Rhodii, siquidem hic, testè Scholiasta ad h. l. λέιπειν τὸν πρῶτον στίχον dixerat, ex quibus aliquis induci possit, ut credat, versiculum hunc post Apollonii demum aetatem vel confictum vel additum esse. At vero, ut recte animadvertit Muetzellins, p. 373., si v. 26 reliquis non adiungitur, Musarum oratio et multo concinnior evadit et faciliorem habet explicationem. Nemini igitur lacunae ante v. 27 poterat oboriri suspicio. Neque Scholiasta mentem Apollonii percepit, adnotans οὐ λείπει δὲ (πρῶτος στίχος) ἀλλ' ἔστι Ποιμένες ἄγραυλοι κ. τ. λ. Scilicet offendit Apollonium oratio Musarum elliptica. Itaque desiderari versum statuit, quo iuberentur pastores animum ad Musas earumque studia adiacere; ac proinde πρῶτον στίχον dixit, qui, illam exhibens sententiam, versus 27 et 28 praecederet. Pluralis autem numeri ratio reddi haec potest, quod allocutio pertinet ad omne pastorum genus, ex quorum numero Musae eminere atque excellere Hesiodum volebant. Innotuisse iam Epimenidi versum arguit eius imitatio versu hoc, quem citat Paulus Apostolus Ep. ad Tit. I. 12.

Κρήτες ἀεὶ ψευσταί, κακὰ θηρία, γαστέρες ἀργαί.

Hesioidea ipsa usurpavit Timon Phliasius apud Theodoretum de curandis Gentium morbis Serm. 2. (T. IV. p. 489.)

Σχέτλιοι ἄνθρωποι, κακ' ἐλέγχεα, γαστέρες οἶον.

Contulit Goettlingius Hom. II. E. 787:

Αἰδώς, Ἀργεῖοι, κακ' ἐλέγχεα, εἶδος ἀγητοῖ.

Neutro autem loco intelligendum εἶσιν. Est, si quid video, conviciantium allocutio, ut II. B. 235. Visum h. l.

sic etiam I. H. Vossio, reddenti *Hirten der Flur, unnüz hintraümende, Bäume nur einzig*, et iam antiquitus Timoni, supra citatis subiicienti ποίων ἔκ τ' ἐρίδων καὶ λεισομάχων πεπλανήσθε.

Ad γαστέρες αἶον Hesychius τροφῆς μόνον ἐπιμελούμενοι ὡς Ἡσίοδος ἐν τῇ Θεογονίᾳ. Eadem explicant Schol. Par. C. μόνον τὰ τῆς τροφῆς φρονούντες. Schol. Vat. μόνον γαστρίμαργοι. Conf. Wetstenius ad Paulum I. c.

Ceterum habet hoc ex antiqua simplicitate gratiam, quod proëta Musas primo illo congressu et alloquio convicia sibi ingessisse refert.

v. 27. Iactant Musae primam in se dotem probabiliter mendacia fingendi. Censebatur igitur illa iam aetate proësis maxime fictione. Vt autem Hesiodus, ἴδμεν ψεύδεα πολλὰ λέγειν ἐτύμοισιν ὁμοῖα, sic Hom. Od. T. 208:

Ἴσκε ψεύδεα πολλὰ λέγων ἐτύμοισιν ὁμοῖα
Theognis v. 713. 4.

Οὐδ' εἰ ψεύδεα μὲν ποιοῖς ἐτύμοισιν ὁμοῖα
Γλώσσαν ἔχων ἀγαθὴν Νέστορος ἀντιθέου.

Callimachus H. in Iov. 65.

Ψευδοῖμην, αἶοντος ἃ κεν πεπίθοιεν ἀκουήν.
ubi conf. Blomfield. ad vv. 67. 79. Horatius Ep. ad Pisones 338.

Ficta voluptatis causa sint proxima veris.

Ipsa Hesiodi verba citat Athenagoras Legat. § 24. extr. Ed. Marani.

v. 29. Ad ἀρτίπειαι Gl. Par. C. G. αἱ ἀπηρτισμένοι καὶ τέλειαι (an ἀπηρτισμένα καὶ τέλειαι?) καὶ ὑγιῆ λέγουσαι ἢ ἀρτίοις ἔπεσι χρωμένοι. Gl. Vat. αἱ τὰ ἔρτια καὶ ὀλόκληρα ἔπη λέγουσαι ἢ ἀρτίοις κ. τ. λ. Etym. M. in v.

p. 150. 30 seq. αἱ ἀπηρτισμένα καὶ τέλεια λέγουσαι. Conf. Eustath. p. 1269. 37 seq. Hesychius T. I. p. 557. 5.

v. 30 seqq. Dederunt Hesiodo Musae lauri virentis ramum egregie speciosum foliis, ut haec decerpta sibi sumeret, nudatumque sic foliis ramum porro sceptrum haberet; simul autem ei inspirarunt vocem divinam atque ita poëtam factum iusserunt cantu celebrare Deorum genus, primoque ac postremo ipsas. Tria igitur fuerunt Musarum dona, quibus eum e rudi pastore poëtam informarent, folia, sceptrum, inspiratio. Quod foliis lauri manducatis excitari vis poëtica crederetur, *δαφνηφάγον* Cassandram induxit etiam Lycophron v. 6. Sceptrum insigne erat vatium. Apud Aeschyl. *Agam.* 1237 eadem Cassandra moriens sceptrum proiicit de manibus. Hesiodum non ad citharam cecinisse, sed ἐπὶ ῥάβδῳ *ad virgam*, quam manu tenebat, ex ipsis eius carminibus liquere ait Pausanias IX. 30. Morem cantandi ἐπὶ ῥάβδῳ memorat etiam Callimachus fr. 138, maximeque eum proprium fuisse Deorum hymnos cantantibus indicat Hesychius in v. *Αἴσακος*.

Hesiodum cum lauro sive lauri ramo donum poëseos accepisse, dicunt huius loci memores Archias sive Asclepiades Epigr. supra cit. Dio Chrysostomus Or. LV. pr. Aristides T. II. p. 26. p. 370. Ed. Iebb. p. 32. p. 498. ed. Dind. Lucianus adv. Ind. 3. Disp. cum Hesiodo pr. Demosth. Encom. 12. Max. Tyrius XXXVIII. 2. p. 447. Themistius Or. XXX. 1. p. 348. Libanius T. I. p. 503. 16 seq.

Verbis Archiae sive Asclepiadis in Epigr. cit.

Καί σοι καλλιπέτηλον ἔρυσσάμεναι περὶ πάσαι
"Ὀρεξῶν δάφνης ἱερὸν ἀκρέμονα,

usi sunt Iortinus et Wolfius ad probatam ipsis lectionem *δρεψάμεναι* vel *δρεψάσαι* firmandam. Sed veremur, ut hinc

satis firmum argumentum petatur; cum in hoc Epigrammate alia quoque insint ab Hesiodi narratione diversa: tum pro vulgata lectione facit locus Aristidis T. II. p. 370. Ed. Iebb. (p. 498 Dind.) ἐν ὑπερβολῇ δὲ σεμνύων τὰ ἑαυτοῦ τί φησι; δρέψασθαι θηητὸν ὡς οὐδὲ τὸν τύχοντα κλαδίσκον λαβῶν, ἀλλὰ πολλῶν ὄντων τὸν μάλιστα περιβλεπτὸν εἶναι τὸ σκῆπτρον Ἡσιόδου. Apparet eum, δρέψασθαι θηητὸν iungentem, sceptrum ideo θηητὸν, h. e. περίβλεπτον, existimasse, quod multa ad decerpendum folia praeberet. Sed rectius iungas ἔδον (ὥστε vel εἰς τὸ) δρέψασθαι. Folia in hac narratione rem praecipuam se habere ostendit etiam Lucianus Rhet. praec. 4. Ἡσιόδος — ὀλίγα φύλλα ἐκ τοῦ Ἐλικῶνος λαβῶν, αὐτίκα μάλα ποιητῆς ἐκ ποιμένος κατέστη, et hinc quoque Maximus Tyrius l. c. factum poëtam e pastore dixit Hesiodum λαβόντα δάφνης κλαδοῦς, quippe qui, ratione etiam τοῦ ἐριθηλέος habita, ὄζον intelligeret luxuriantem surculis et foliis, non tantummodo ramum, quo pro sceptro uteretur. Neque aliter illum sibi informasse Archiam sive Asclepiadem, arguunt eius verba καλλιπέτηλον ἐρυσσάμεναι περὶ πάσαι, quamvis ille folia decerpssisse Musas velit Hesiodo, non Hesiodum sibi ipsum. Quod si id, ut vulgata docet, poëtam ipsum facere Musae voluerunt, verbum decerpendi notione positum inter ἐριθηλέος et θηητὸν magis etiam declarare videtur, causam iis, cur ἐκ πολλῶν ramum ei foliis luxuriantem et spectabilem eligerent, hanc fuisse, ut e foliis etiam utilitatem aliquam perciperet. Nam, si nihil nisi sceptrum ei dare voluissent, potius erat, ut eum immunem facerent laboris τοῦ δρέψασθαι, nudum foliis ramum tradendo. Wolfius autem in Musarum dono nil nisi sceptrum spectavit, folia rem Hesiodo inutilem putavit, quibus tamen acceptis maxime factum eum e pastore poëtam haud temere cum Luciano statuas. Folia autem ea

vim demum habebant decerpta et manducata. Vid. Sophocles apud Schol. ad h. l. (Fragm. inc. XCVIII apud Brunck.) Lycophron v. 6 ibique Tzetz. Tibullus II. V. 63 seq. Iuvenalis VII. 19 seqq. unde et Nicephorus Chumnum in Boissonadii Anecdotis Gr. T. III. p. 385. Ἡσίοδον ἐκ τῶν Μουσῶν δαφνοφάγον θρέμμα vocat. Tzetzes etiam in praef. p. 14 (Gaisf.) ἔνθεν τε πάντες νέοι πονεῖτε, καθάπερ Ἡσίοδος, καὶ δῶρα δρέψασθε Μουσῶν, ὡς ἐκεῖνος, καὶ δάφνας ἀμαράντους Ἐλικωνίτιδας: ἀλλὰ ταῦτα μὲν τὰ μυθοπλαστούμενα περὶ τῆς τοῦ Ἡσίοδου δαφνηφαγίας. Haec autem notio inest in δρέψασθαι σibi ut decerperet, non item in δρεψάμεναι, quamvis Proclus in vita Hesiodi p. 5 (Gaisf.) scribat: Φασὶ δὲ, ὡς ἐννεα τινὲς ἐλθοῦσαι γυναῖκες καὶ δρεψάμεναι κλώνας ἐκ δάφνης Ἐλικωνίτιδος αὐτὸν ἐπισίτισαν. Nicephorus ad Synesium p. 373, Musas exhibens Hesiodum δάφνης φύλλῳ θρεψάσας, iudice Boissonadio ad Hesiodum p. 163, nihil ad loci lectionem conferre putandus est, quippe qui memoriter scripsisse videatur, Cithaeronem etiam pro Helicone memorans; quod iudicium Viri eruditissimi ut sequor, ita miror, eum ad Chumnum p. 385. ex huius eo loco verbis colligere, Chumnum θρέψασθαι legisse, cum potuerit ille vel vulgatam in hunc sensum cum aliis interpretari. Itaque nec Mustzellio adsentior statuenti p. 376. Scholiastam h. l. similiter interpretantem ad lectionem nonnullorum θρέψασθαι respexisse et e nata inde traditione ortum quoque esse Procli ἐπισίτισαν. Nam videntur mihi quidem antiquiores Proclo et Scholiasta, ex quibus hi sua hauserint, illud de decerptis ab Hesiodo in suam usum foliis ex ipso δρέψασθαι collegisse. Quomodo autem illis uteretur vates, notissima res erat, unde nec disertius illud a poeta declarari necesse fuit.

v. 31 seq. ἐνέπνευσαν δὲ μοι αὐδὴν θεῖαν, ἵνα κλ. τάτ'

ἔσσ. πρό τ' ἔόντα] Aristides l. c. καὶ οὐδ' ἔνταῦθα ἔστι
 τῆς ὕβρεως, ἀλλ' ὡς περ σὲ ῥηγνύς ἐξεπίτηδες προστίθησιν·
 ἐνέπνευσαν δέ μοι αὐδήν. καὶ τοῦ μὲν ἔπους ἐτελεύ-
 τησε, τοῦ δ' ἐγκωμίου οὐδὲν μᾶλλον, ἀλλὰ καὶ θεσπεσίην
 πάλιν αὐ προσέθηκε· καὶ τό γ' ἔτι κάλλιον, ὡς περ οἱ παν-
 ταχῆ περιττοὶ τῶν σοφιστῶν, ἵνα κλείοιμι τὰ τ' ἔσσό-
 μενα πρό τ' ἔόντα. τοῦτο δ' ἔστι τίς τὰς Μούσας φησὶν
 ὑμνεῖν τὰ τ' ἔσσόμενα πρό τ' ἔόντα καὶ ταύτην εἶναι τὴν
 Φύσιν αὐτῶν. καὶ γὰρ οὖν, φησὶν, ὑμῶ ταῦτα, ἄπερ αἱ Μοῦσαι.
 Lucianus Disp. cum Hesiodo gr. Ἄλλὰ ποιητὴν μὲν ἄριστον
 εἶναι σε, Ἡσίοδε, καὶ τοῦτο παρὰ τῶν Μουσῶν λαβεῖν μετὰ
 τῆς δάφνης αὐτός τε δεικνύεις, ἐν οἷς ποιεῖς· ἔνθεα γὰρ καὶ
 σεμνὰ πάντα, καὶ ἡμεῖς πιστεύομεν οὕτως ἔχειν· ἐκεῖνο δὲ
 ἀπορήσαι ἄξιον, τί δήποτε προειπὼν ὑπὲρ σαυτοῦ, ὡς διὰ
 τοῦτο λάβοις τὴν θεσπεσίαν ἐκείνην ῥῆθην παρὰ τῶν θεῶν,
 ὅπως κλείσεις καὶ ὑμνοῖης τὰ παρεληλυθότα καὶ
 θεσπίζοις τὰ ἔσσόμενα, θάτερον μὲν καὶ πανὸ ἐντελής
 ἐξενήνοχος, θεῶν τε γενέσεις διηγούμενος — ἔτι δὲ γυναι-
 κῶν ἀρετὰς καὶ παραινέσεις γεωργικὰς — θάτερον δὲ —
 λέγω δὲ τὴν τῶν μελλόντων προαγόρευσιν, οὐδὲ τὴν ἀρχὴν
 ἐξαπέφηναι;

Recte animadvertit Muetzellius p. 379. ex Aristidis alio-
 rumque probatissimorum auctorum locis et Codicibus Theogoniae omnibus effici, sola Musarum inspiratione laurique
 dono Hesiodum poetam esse factum; at vero datas ei insu-
 per a Musis aquas Heliconias potandas, ut volunt Archias
 sive Asclepiades A. P. IX. 64. v. 5. 6. Antipater ibid. XI.
 2. v. 1. 2. Schol. ad Prolog. Persii v. 2. illud igitur nus-
 quam testatum videri poetam ipsum, sed eius historiae
 affinxisse recentiores

v. 32 τὰ τ' ἔσσόμενα, ut μάντις, quo tamen munere
 nulla carminum suorum parte functum poetam criminatur

Lucianus Disp. cum Hesiodo l. c. et in seqq. Vide tamen "Erg. 180 seqq.

v. 33 καί με κέλονθ' ὑμνεῖν μακάρων γένος respicit Libanius T. IV. p. 874 οἶμαι γὰρ δὴ καὶ τοὺς παῖδας τοῦτο ἐγνωκέναι, ὡς μάλιστα δὴ τῶν ὑμνουμένων ποιητῶν Ἡσίοδος ὁ Μουσόληπτος γένοιτο καὶ παρ' ἐκείνων προσταχθεῖν γένος τε θεῶν καὶ ἄλλα πολλὰ καὶ χρηστὰ τοῖς ἀνθρώποις ἔδειν. Huic igitur parens praecepto Ἡσίοδος ἦδε θεῶν καὶ ἡρώων γένη, κατόχος ἐκ Μουσῶν γενόμενος, ut ait Lucianus Rhet. Praec. 4.

v. 35 ἀλλὰ τίη μοι ταῦτα περὶ δρῦν ἢ περὶ πέτρην Gl. Par. G. τοῖς ἀναισθήτοις καὶ μύροις ἔλεγον ἐκ δρύος ἢ πέτρης γεγενῆσθαι. Vere traditum hoc esse potest, sed nihil ad hunc locum pertinet, ut neque memorata in editi Scholii ad h. l. fine traditio de infantibus, quos olim in quercu vel rupe deposuerint, et altera, etiam ab Homero Od. T. 163. memorata, de antiquioribus hominibus e quercu vel saxo natis. Goettlingius Hesioidea ad voces e Dodonaea quercu vel specu Parnassia proditas referens, sic explicat, ut dixerit Hesiodus: *sed quid ea renuntio hominibus, quae ut divina oracula mihi erant concredita a Musis, pro silentio premenda?* Hermannus in Goettlingianae Censura incerta, inania, futilia interpretatur, quod ignorarent homines, cuius essent voces de quercu vel rupe editae. Mihi reputanti Homericæ II. X. 126. quibus lux accedit e coll. Theocr. III. 8. Ovid. Her. V. 13. περὶ δρῦν ἢ περὶ πέτρην λέγειν notare etiam hinc videtur: ita garrive, ut rure amantes solent iuxta umbrosam quercum vel rupem. Namque aliud, ni fallor, sunt περὶ δρῦν ἢ περὶ πέτρην λόγοι, aliud περὶ δρύος καὶ πέτρης, vel, ut Macario ap. Arsenium Walzii p. 185 dicuntur, δρύος καὶ πέτρας λόγοι, quod ille dictum

vult ἐπὶ τῶν ἀδολεσχούντων καὶ μυθολογούντων παράδοξα. Porphyrus in Vita Plotini c. 22. versum hunc in se convenire dicit, qui digressus a Plotini laudibus, quas celebrandas sibi proposuerat, de se quaedam locutus esset. Quidni cum illo versum in hunc sensum accipiamus, ut poëta, qui, cum Musas sibi celebrandas carminis principio sumsisset, hinc digressus ad sui mentionem fuerat, hoc iam ipse in se carpat dicens: ἀλλὰ τίη μοι ταῦτα περὶ δρῶν ἢ περὶ πέτρων; Sic quoque Scholia edita pr. ὡς περ ἄκαιρος ἐΦάνη αὐτῷ ἡ ὁμιλία, ἣν ἤρξατο λέγειν, ὅτι αἱ Μοῦσαι ἐδωκάν μοι, καὶ τᾶλλα.

v. 36 seqq. Poëta semet ipse quasi increpans, Age, inquit, Hesiodē, ordiamur a Musis. Hinc statim subiicit Musarum praeconia: Iovem illae in ipsius regia (v. 37. 40.) canendo oblectant, concentu suo praesentia, futura et praeterita celebrantes. Musarum voce candida (v. 41.) exhilarantur Iovis aedes, resonat Olympi vertex, resonant immortalium ibi domus. Facit autem poëta Musas ea maxime celebrantes v. 44 seqq. quae sibi quoque ipse celebranda sumserat, antiquissimum Deorum genus a Terra ac Coelo originem ducens, hinc illo genere prognatum Iovem, Deorum iuniorum in homines beneficorum patrem, quem celebrantes Musae ab hac re initium ducant, in hac desinant, ut eum ceteris Diis omnibus praestare dicant potentia ac principatu. Porro poëta Musas oblectare etiam Iovis mentem ait commemorando genus hominum ac Gigantum. Scilicet pertinebant illa quoque vel maxime ad laudes Iovis, hominum patris atque regis, eiusdemque Gigantum domitoris. Quomodo suam in homines praevalere potentiam, nequicquam adversante Prometheo, Iupiter ostenderit, declaratur infra v. 535 seqq. quibus similia sunt in "Erg. v. 47 seqq., ut passim in illo carmine celebratur Iovis in

homines imperium: fuitque item in carminibus proxime Theogoniae subiectis arctiusque cum ea coniunctis plurima hominum generis mentio. Gigantum nonnisi brevior memoria exstat Th. v. 185 seq. attamen ut bellatorum; unde videtur etiam Gigantomachia nota fuisse Hesiodo, quamvis, an uberius eam alicubi memoraverit, haud constet.

v. 36. *τύνη Μουσάων ἀρχώμεθα*.) Exstat *τύνη* etiam "Erg. 10. apud Hom. II. E. 488. Z. 262. M. 237. Π. 64. T. 10. Ω. 465. semper pro *σύ*, quemadmodum etiam explicatur a Grammaticis, Apollon. Lex. in v. de Pronom. p. 69. Etym. M. p. 315. 41. Zonara, aliis. Scholia quoque ad h. l. item Gl. Par. C. *τύνη σύ δέ*. Plerique etiam interpretes *O tu reddiderunt; ergo* primus Schmidius, deinde Wintertonus et alii, nescio, an hoc unice secuti, ut concinnior esset sententiarum nexus. Nam *τύνη* id significare nequit. Propius ad verum accedit interpretatio Guyeti *age, agedum*. Attamen ille mendum subesse censuit, corrigendum scribens *τοίνυν*, quod merito improbavit Wolfius, ut Atticis scriptoribus conveniens, non antiquioribus poëtis. Visa tamen etiam Wolfio durior Scholiastae interpretatio. Sed quidni *τύνη* dictum videatur ab alloquente et adhortante semet ipsum? Contulit iam Goettlingius haec Vlyssis apud Homerum Od. T. 18. *τέτλαθι δὴ κραδίη*, Theognidis 997. *τάλμα, θυμὲ, κακοῖσιν, ὅμως ἄτλητα πεπονθώς*, Archilochi apud Stobaeum XX. p. 170. *θύμῃ, θύμ'*, *ἀμηχάνοισι κήδεσιν κυκλώμενε*, Aristoph. Ach. 450. 480. *ὦ θύμ' ἄνευ σκάνδικος ἐμπορευτέα*. Aristot. Polit. VII. 6. Ἄρχιλοχος — *τοῖς φίλοις ἐγκαλῶν διαλέγεται πρὸς τὸν θυμόν· σύ γὰρ δὴ πὰρὰ φίλων ἀπάγγχει*. Quibus praeter citatum iam ab ipso Wolfio Pindarum Ol. I. 5 seq. addi inprimis poterit, de quo optimus monuit me Geelius, Aristoph. Acharn. 954. *ὑπόκυπτε τὰν τύλαι ἴων, Ἰσμήνιχε*,

ubi mireris inde ab Scholiastis usque ad recentissimos commentatores, neminem vidisse Boeotum et hîc et v. 861. se ipsum alloqui. Sed addantur etiam Latina haec: Serv. Sulpicius in Ep. ad Cic. IV. ad Div. 5. *Visne tu te, Servi, cohibere et meminisse hominem te esse natum.* Terentius Andr. I. 111. pr. *Enimvero, Dave, nil loci est segnitiae, neque socordiae,* ubi sequitur *intellexi,* ut hîc ἀρχώμεθα, etiam Adolph. V. IV. 23. *age, age, experiamur,* ubi solus secum Demea loquitur. Scilicet, quando quis secum loquitur, sunt quasi duo colloquentes.

v. 37 ἐντὸς Ὀλύμπου abhorrere ait Goettlingius ab aetate Hesiodi, qua nondum Olympus coeli notione usurpabatur. Vid. infr. 42. 62. Fassus tamen ipse est, Od. Λ. 313. dici ἐν Ὀλύμπῳ: verum haec additamenta esse putat serioris temporis. Sed, quamvis fortasse nondum illa aetate Olympum usurpaverint pro coelo, tamen certe Olympi nomine significabatur Deorum in Olympo sedes, sive dicta mox δώματα πατρὸς. Itaque haec significare poëta potuit dicendo ἐντὸς Ὀλύμπου.

v. 38 εἰρεῦσαι) Hesychius εἰρεῦσαι λέγουσαι· εἶρω γὰρ λέγω, οὗ ὁ μέλλον ἐρῶ. Ἡσίοδος ἐν τῇ Θεογονίᾳ. Tzetz. in Exeg. (p. 19) ut Hesiodeum citans ὅς ἤδη (sic) τὰ τε ὄντα τὰ τ' ἔσσ. πρό τ' ἔόντα, Homeri versum cum Hesiodo confudit. Fuit autem huius versus, non minus, quam versus 32 mēmor Aristides loco supra citato.

v. 39 Φωνῇ ὀμηρεῦσαι] Hesychius ὀμηρεῦσαι ὀμοφωνοῦσαι ὀμοῦ λέγουσαι. Etym. M. p. 623. 54. Ἡσίοδος· Φωνῇ ὀμηρεῦσαι· τουτέστιν ὀμοῦ εἶρουσαι. Veriorem etymologiam habet Orion Theb. p. 122. ὀμηρεῦσαι παρὰ τὸ ἄρω, τὸ ἀρμόζω, ταῖς Φωναῖς ἀλλήλαις ἠρμοσμέναι τε καὶ ἀρρηναίαι.

Scilicet ab ὄμοῦ et ἄρω factum ὀμήρης *coaptatus*, hinc ὀμηρέω *coapto*, *concordare* et *concinere facio*. Apud Hom. Od. Π. 468. ὀμήρησε δέ μοι — ἄγγελος i. e. *concurrit mecum in unum locum, occurrit mihi nuntius*. Conf. Harpocration v. ὀμηρεύσοντες, Apollon. Lex. in ὀμηρήσε. Pertinet eodem Zonarae ὀμηρῶ ἐντυγχάνω. Photius habet ὀμηρεύειν, συμ-Φωνεῖν. Sed hoc apud Euripidem et alios notat *obsidem esse* ab ὀμηρος. Vid. Harpocration d. l. Tzetzes autem in Scholiis ad Exegesin l. c. p. 147. sic ait: verba a nobis suppleta dabimus: ὀμηρεύσαι· οἱ πλείονες ἐπὶ τῶν Μουσῶν αὐτὸ ἐκλαμβάνουσιν, ἀντὶ τοῦ [ὄμοῦ] εἰρεῦσαι καὶ λέγουσαι ἐγ[ὼ δὲ] Ἡσιόδου τοῦτο ἐνδέχομαι· μετὰ τὸ εἰπεῖν τὰ τ' ἐόντα τὰ τ' ἐσ[όμενα πρό] τ' ἐόντα ἐπιφέρει· ἵνα Φω[νῆ ὀμη]ρεύσω· τῶν δὲ Μουσῶν ἢ [Φωνῆ] πᾶσι ῥέει· ἦγουν Ἡσιόδου οἱ [αὐτῶ] καὶ τοῖς λοιποῖς καὶ σχεδ[όν] λέγει τὴν παροιμίαν, ὅτι κοῖ[νος ὁ] Ἑρμῆς· εἰ γὰρ ἦν, ὡς ἐκεῖνοι φασίν, ὀμειρεῦσαι ἀντὶ τοῦ ὄμοῦ [εἰρεῦσαι] δίφθογγον, ὥφειλε γράφεσθαι τὸ μει, οὐχὶ ἦτα, ὡς τὸ Φύλακας δ' ἄς εἴ-ρειαῖ ἦρως καὶ τὰ [λοιπά]. Οἱ δὲ λέγοντες, ὅτι λοιπὸν (an λέγειν?) ὀμη[ρήσαι] ὥφειλε κατὰ σε, ἴστωσαν, ὅτι κοινῶς ἢ Ἴωνις καὶ Δωρις [καὶ] Αἰολίς τυραννεῦσαι ἀντὶ [τοῦ τυ]ραννήσαι καὶ ὑβρεῦσαι ἀντὶ [τοῦ] ὑβρίσαι (?) φασίν, ὡς οἱ Ἀτρικοὶ τὸ ἀνά[παλιν]· παράγουσι γὰρ ἀπὸ το[ῦ] σελῶ] καὶ ποιοῦσι σελαιζω καὶ ἀπὸ τοῦ νεμεσῶ, νεμεσίζω [καὶ τᾶλλα] ὅμοια. Itaque construxit homo ineptus ὥστε ὀμη-ρεύσαι (ἐμὲ) Φωνῆ, idque significare credidit *communicare*.

v. 40 γελαῖ δέ τε δώματα πατρὸς. Gl. Par. C. διαχέον-ται καὶ χαίρουσί, φησιν, οἱ οἴκοι τοῦ Δίος. Conf. I. H. Vossius ad H. in Cer. v. 14.

v. 41. ὅπῃ λειριόεσση) *voce liliacea*, quod si ad candorem lili referas, commode expones *candida*, cum familiaris

haec sit a coloribus ad vocem translatio. Aristot. in Topic. I. 13. Φωνὴ γὰρ λευκὴ καὶ μέλαινα λέγεται ὁμοίως δὲ καὶ τὸ χρῶμα et sic Latinis *candida vox* opponitur *fuscae*. Vid. Plinius XXXVIII. 6. Quinctil. I. O. XI. 3. Sane χρῶμα λειριόντα apud Homerum Il. N. 832. rectius accipias λευκὸν, quam, ut Apollonius ἀπαλόν. Quod addit Apollonius οἱ δὲ τὴν προσηνῆ. Ἀπίων δὲ τὴν ἡδέϊαν ad ὅσα λειριόεσσα. Il. Γ. 152. pertinet. Ex his Apionis explicatio praeferenda alteri videtur et *candida vox* eadem est *suavis*. Etymologo M. p. 562, 35. λειριόεσσα simpliciter est γλυκεία, ἐπιθυμητὴ, ἡδέϊα. Photius λειριόντα primum ἀπαλόν interpretatur, sed hinc (τὰ λειριόντα) προσηνῆ, τερπνὰ, ἡδέϊα, Zonaras λειριόεσσαν, ἡδυτάτην, γλυκείαν. Heynio ad Il. Γ. 152. repetenda suavitatis notio videtur ab odore lilii. Alii λειριόν universe florem accipiunt, itaque ὅσα λειριόεσσαν exponunt εὐανθή, ἀνθηράν. Vid. Lucianus in Herc. 4. Schol. ad Apollon. Rhod. I. 879. Eustath. ad Il. p. 395. Gl. etiam Par. C. h. l. ἡδέϊα καὶ ἀνθηρά καὶ θαυμαστή. Ausonius Ep. 17. *floridissimus tui sermonis afflatus*.

v. 44. θεῶν γένος αἰδοίων) De θεῶν monosyllabo disputat Muetzellius p. 37. haud levi nota perstringendum censens, eamque licentiam esse inter eas, quae faciant ad illustrandam huius prooemii conditionem et dignitatem, cum in Hesiodicis reliquiis nulla vocis θεός tale quid usquam praeter hunc locum experta sit. Sed nimis paucae sunt Hesiodi reliquiae, quam ut inde satis tuto colligatur, quid in talibus licere sibi putaverit. Apud Homerum quidem similiter invenias Il. A. 18: Ἵμῖν μὲν θεοὶ δοῖεν, Od. E. 251. in init. Θεοῖσιν τε βέζειν. Conf. Spitzner. de versu Gr. heroico c. VI. §. 3.

v. 52. Μοῦσαι Ὀλυμπιάδες dictae, vel quod essent in

Olympi vicinia natae (vid. infra v. 62), vel quod in Olympo versari solitae. Vid. infra v. 75. Il. A. 606.

v. 53. Poëta Musas cum ex Iove natas v. 52, dixisset, hinc addit, quo loco, qua matre et quomodo natae sint. Pieria dicebatur montium tractus inter Macedoniam et Thes-saliam. Hinc venientes Pieres Musarum religionem Heli-coni vicinisque locis intulerunt. (Vid. Strabo IX. p. 410. Pausanias IX. 29.) Itaque mythico sermone natae dicuntur Musae in Pieria. (Conf. "Erg. 1.) Elégans commentum, quo *Μνημοσύνη* (*Memoria*) mater dicitur Musarum, merito praedicant Maximus Tyr. Diss. XVI. extr. et Plutarchus, seu quisquis auctor fuit libelli de Puer. Educ. T. II. p. 9. E. Conf. infra 915 seqq.

Quod autem narrat Plutarchus Conv. Quaest. IX. 14. p. ἐκ τούτου σπονδὰς ἐποιήσαμεθα ταῖς Μούσαις καὶ τῇ Μουσηγέτῃ Ἀπόλλωνι παιανίσαντες συνήσαμεν τῇ Ἐρατώσῃ πρὸς τὴν λύραν ἐκ τῶν Ἡσιόδου τὰ περὶ τὴν τῶν Μουσῶν γένεσιν, ex ea narratione tuto posse colligere sibi videtur Muetzellius p. 381. locum hunc de Musarum generatione paullo uberius fuisse apud veteres in hoc carmine explicatum. Mihi non perinde hoc liquet. Scilicet, quae deinde sequuntur apud Plutarchum, arguunt, ὧδῃ illam comple-xam esse etiam ea, quae sunt in prooemio post v. 75, ut sic cantilenae nihil ad iustam magnitudinem defuerit.

v. 54. γουνοῖσιν Ἐλευθῆρος μεδέουσα) Dicuntur Dii μεδέειν τόπων vel τόποις *cuxan gerere locorum, prospicere locis*, in quibus coluntur. Vid. Hom. H. in Ven. 4. in Herc. 2. Mnemosyne, Dea consulens ac prospiciens γουνοῖς, locis γονίμοις *fertilibus* Eleutheris, templum, ut videtur, habuit ac praecipua religione culta fuit in urbe, quae postea multitudinis numero dicta Ἐλευθερά. Eam ferebatur Eleuther,

Apollinis et Aethusae, Neptuno genitae, filius, in Boeotorum condidisse finibus prope Cithaeronem, ita ut a Boeotia, Cithaerone, Plataeis iter in Atticam et Megaridem facientes primae Eleutheræ exciperent. Vid. Strabo IX. p. 412. Pausanias I. 38. extr. Stephanus de urbibus in v. Urbis, crebris finitimorum bellis et calamitatibus implicitae, iam aetate Pausaniae non nisi murus et vestigia aedium exstabant.

Exquisitior est constructio verbi *μεδέω* cum dativo, vulgarior illa cum genitivo, quod fraudi fuit citanti haec verba Etymologo M. p. 329. 24. *παρὰ τὸ ἐλεύθω, τὸ παραγίνομαι, Ἐλευθῆρ ὄνομα πόλεως τῆς Βοιωτίας. Ἐλευθῆρος μεδέουσα Ἡσίοδος.* Citat Muetzell. p. 382. *μεδέων χθονὶ* in Macedonii epigrammate A. P. VI. 30.

Ad *γυνοῖσιν* Gl. Vat. et Par. G. *γυνίμοις τόποις.* Similiter explicant Apollonius in Lex. Suidas, Schol. ad II. I. 530. alii. Infra v. 329. *γυνοῖσι Νεμείης.* Conf. Od. A. 193. Λ. 322. Herod. IV. 99.

Ad *Ἐλευθῆρος* Gl. Par. G. *ὄνομα πόλεως,* ut Scholiasta ad h. l., qui montem quoque dictum sic fuisse tradit. Itaque montem hic intelligi vult Goettlingius, cum urbi nomen fuerit *Ἐλευθεραί.* Sed potuit haec *Ἐλευθῆρ* et *Ἐλευθεραί* dici, ut *Θήβη* et *Θῆβαι.*

v. 56. *Ἐννέα γὰρ αἱ νύκτας ἐμ. μητ. Ζεὺς)* Mnemosyne novem ut uno partu Musas ederet, novem noctes cum ea Iupiter concubuit, quemadmodum et tres noctes eum concubuisse cum Alcmena ferunt, ut Hercules tantus ederetur. Vid. Ovidius Her. IX. 9 seq. Ceterum declaratur item hoc commento Iovis amor in Mnemosynen Musarum matrem.

Respiciunt haec et sequentia Origenes Philosoph. c. 26. (qui tamen perperam *ἐννέα νύκτας ὁμοῦ καὶ ἡμέρας* cum Mnemosyna concubuisse vult Iovem) et Eudocia p. 294.

v. 58 seqq. Ἄλλ' ὅτε δὴ ῥ' ἐνιαυτὸς ἔην — ἢ δ' ἔτεκ' ἐννέα κοῦρας. Similis est constructio H. Hom. in Apoll. 349 seqq. et omnino frequens δὲ in apodosi apud Epicos. ἐνιαυτὸς intelligendus est annus antiquus decem mensium. Vid. Macrobius Saturn. I. 11.

Leguntur vv. 58. 59. etiam apud Homerum Od. K. 469., ubi tamen est μακρὰ τελέσθη pro eo, quod hic habemus, πολλ' ἔτελέσθη. Similia exstant etiam Od. Λ. 294 seq. Ξ. 293 seq. Τ. 152 seq. Ω. 142 seq. H. in Ap. l. c. Scilicet, ut solemnia fuere epitheta certis rebus attributa, sic fuisse etiam videntur de quibusdam rebus certae et solennes loquendi formulae, iam ante Homerum et Hesiodum receptae, quae poëtis, postulante id carminis ratione, statim in mentem venirent, et ab iis hinc frequentarentur, paucis subinde immutatis.

v. 60. ἢ δ' ἔτεκ' ἐννέα κοῦρας δμόφρονας] Pro tribus Musis, quae antiquitus fuerint, novem Hesiodi primum aetate inductas dicit Plutarchus Conv. Quaest. l. c. § 3. Conf. Cornutus c. 14. Eudocia l. c.

Correptum *as* in κοῦρας est Hesiodae dictionis. Conf. Th. 267. 401. 534. 653. Ἔργ. 564.

v. 61. μέμβλεται) Α μέλω facta μεμέλω, μέμλω, μέμβλω, σμαι et hinc μεμβλώ, παραμεμβλώ, unde παρμέμβλωκε Π. Δ. 11. Ω. 75. assidua cura amplecti solet. Hesychius μέμβλεται, μέλει, φροντίζει, ἐπιμελεῖται, παραγίνεται. Vide eundem in μέμβλεσθαι et μέμβλετο et confer Heynium ad Π. Δ. 11.

ἀκηδέα θυμὸν ἐχούσας] cum sint λησμοσύνη τε κακῶν, ἀμπαυμά τε μερμηράων.

v. 62. τυτθὸν ἀπ' ἀκροτάτης κορυφῆς υἱφ. Ὀλ. locus

puerperii in Pieria accuratius declaratur. Aberat ille non longe a vertice Olympi, quem montem Theophrastus H. Pl. III. 3. *Pierium* vocat.

v. 63. Ἐνθα σφι λιπαροί τε χοροί.) Dubium videri potest, sitne ἔνθα referendum ad locum, ubi natae Musae, an vero ad proxime praecedens Ὀλύμπου. Pro hoc facit, quod mox dicuntur Ὀλύμπια δώματ' ἔχουσαι, pro illo, quod dicuntur Ἔργ. 1. Μοῦσαι Πιερίηθεν ἀοιδῆσι κλείουσαι. Sed fuit ipse Olympus mons Pieriae.

χοροὶ καὶ δώματα hic iunguntur, ut Od. M. 4. οἰκία καὶ χοροί, ibid. 318. χοροὶ ἠδὲ θῶακοι, et sic etiam Il. A. 590. Od. Θ. 260, 264. χορὸς dicitur τόπος χορείας, quod bene observatum a Muetzello p. 382. non tamen eo valere debet, ut, quae Scholiasta ad v. infra 68. αἰ τότ' ἴσαν πρὸς Ὀλ. ex Aristophane notavit: νῦν περὶ τῆς ἀνόδου ταῦτα Φησὶ τῆς εἰς τὸν Ὀλυμπόν· ὁ πρότερος γὰρ ἦν λόγος αὐτῶ περὶ τῆς ἐν τόπῳ αὐτῶν χορεύσεως, ut haec igitur cum Muetzello luce clarius ostendere statuas, Aristophanem non hunc versum, sed supra memoratam v. 7. Musarum in Helicone χορείαν respexisse, eumque totius loci fuisse tenorem, ut, quae sequuntur a v. 68. ad initium carminis apte commodeque referri potuerint. Namque χοροί, etiam ubi τόπον χορείας significant, semper tamen adiunctam sibi habent ipsius χορείας notionem, quo respexisse Aristophanes in verbis ἐν τόπῳ αὐτῶν χορεύσεως potest.

v. 64. πὰρ δ' αὐτῆς Χάριτες τε καὶ Ἴμερος οἰκί' ἔχουσιν) Schol. ad Pindari Ol. IX. 39. ὅτι δὲ παροικοῦσι ταῖς Μοῦσαις αἱ Χάριτες καὶ Ἡσίοδος μαρτυρεῖ πὰρ δ' αὐταῖς Χάριτες τε καὶ Ἴμ. οἰκ. ἔχουσιν et ad v. 40. Φησὶν Ἡσίοδος ἐν Θεογονίᾳ μετὰ Μουσῶν εἶναι τὰς Χάριτας πὰρ δ' αὐταῖς κ. τ. λ. Obversatus hic locus etiam

Plutarcho de Discr. Adul. et Amici T. II. p. 49. E. ubi de Amicitia *παρὰ δὲ αὐτῇ Χάριτες τε καὶ Ἰμέρος οἰκί' ἔθεντο.* Musarum et Gratiarum *συζυγία* celebratur etiam ab Euripide in Herc. Fur. 675., *Μουσέων καὶ Χαρίτων καλῶς χορὸς* H. Hom. in Dian. altero v. 15.

v. 65. *ἐν θαλίῃς*, post *οἰκί' ἔχουσιν* in superioris versus clausula, diu nihil habere molestiae visum Viris Doctis, Wolfio demum scrupulum obiecit, cuius ille tollendi gratia maiorem distinctionem post *ἔχουσιν* posuit, verba autem *ἐν θαλίῃς* iuncta voluit cum sequentibus. Wolfium secutus est Boissonadius. Sed iam Heynius recte animadvertit, *δὲ* sic non suo loco esse positum, qui propterea legendum proposuit *ἐν θαλίῃς δ' ἔρατῆν γε διὰ στ.* ceterum notans, scabritiem etiam reliquis insidere, quippe carminibus, quae a diversis rhapsodis profecta videantur. Goettlingius, antiqua distinctione servata, ita explicandum locum duxit, ut *ἐν θαλίῃς* sit, adiunctis etiam in eorum honorem festis, nempe Charitesiis, quae non solum apud Orchomenios, sed etiam in Pieria celebrabantur. Hermannus autem in Censura Goettlingianae vv. 62—64. ex alio prooemio invectos statuit et connexa fuisse *Ἡ δ' ἔτεκ' ἑννέα κοῦρας ὁμόφρονας, ἧσιν ἀοιδὴ Μέμβλεται, ἐν στήθεσσι ἀκηδέα θυμὸν ἐχούσαις* *Ἐν θαλίῃς*, vel, locum mutare iusso versu 66., *ἐν στήθεσσι δ' ἀκηδέα θυμὸν ἔχουσαι, Ἀθανάτους κλείουσιν, ἐπήρατον ὕσσαν ἰεῖσαι Ἐν θαλίῃς.* Muetzellius p. 381. ex Schol. Cant. p. 219. colligit, versum 62. olim positum fuisse initio narrationis (post v. 53. vel unum proxime sequentium). Porro ait ex eiusdem Schol. ad v. 64. p. 221. notatione luculenter apparere, vv. 63 et 64. olim aliam habuisse sedem, in qua mentio fuerit Heliconis, vicinæque ibi Musis aedis *Χαρίτων καὶ Ἰμέρου* his igitur versibus e reliquorum continuitate demtis apte iungi v. 61 et 65.

Mihi ex corruptis verbis Scholiastae Cant. p. 219., notationi ad τὰς ἐν Πιερίῃ subiectis, Κρόνος τέκε τυτθὸν ἐπ' ἀκροτάτης κορυφῆς· λέγει τὸ εἶσαν τὴν Πιερίαν δηλοῦσι, nihil videtur satis certo posse colligi, praesertim cum idem Scholiasta p. 221. post annotationem ad μέμβλεται subiiciat τυτθὸν ἀπ' ἀκροτάτης) ὑπερβατόν ἐστι· τὰς ἐν Πιερίῃ τέκε τυτθὸν ἀπὸ τοῦ Ὀλύμπου· ἐγγύς γὰρ ἡ Πιερία τοῦ Ὀλύμπου. Sunt autem sequentia eiusdem verba ad v. 84. Φησὶ γὰρ, ὡς ὅτι ἐστὶν ἐν Ἑλικῶνι Χαρίτων ἱερὸν καὶ Ἰμέρου καὶ Μουσῶν item in prioribus vitiata (Schol. Ven. Φασὶν ὅτι), nec, si vel verum existimetur Φησὶ, quicquam aliud declarare mihi videntur, quam ipsius mentem Scholiastae, qui ob coniuncta, quae noverat, vel de quibus inaudiverat, in Helicone ἱερὰ Musarum, Charitumque et Ἰμέρου, de his poëtam etiam locutum opinaretur. Sed potuit poëta Musarum δώμασιν etiam in loco ipsarum natali non longe ab Olympi vertice vicina Χαρίτων καὶ Ἰμέρου cogitare domicilia, cum essent hi Dii semper arctiore inter se necessitudine coniuncti. Equidem relinquendum puto locum, ut est, servata quoque distinctione vulgata; accipiendum autem ἐν θαλίῃς de festis, non hominum, sed Deorum conventibus et choris, qualis chorus describitur in Sc. v. 201.; habere autem ἐν θαλίῃς post οἰκί' ἔχουσιν illud quasi restringendi potestatem. Scilicet Musae propriam sibi habitationis sedem habebant in Helicone (supra v. 2) ubi, si Scholiastam audias, ἱερὰ erant, ut ipsarum, ita Χαρίτων quoque et Ἰμέρου. Cum autem Deorum in Olympo θαλίαις semper etiam interesse Musae deberent (conf. Il. A. 604.) ut erant omnino θαλιῶν προστάτιδες Μοῦσαι (vid. Schol. ad Apollon. Rhod. III. 1.), erant ibi quoque ad excipiendas eas parata δώματα, iuxtaque eas perpetui comites earum Ἰμερος καὶ Χάριτες item tunc οἰκί' εἶχον habitabant, alias solitae cum illis in Helicone degere. Vult igitur, ni fal-

lor, poëta significare, illa in Olympo domicilia non nisi ἐν θαλίῃς sive, quando erant Deorum θάλια, incoluisse Ἴμερον et Charites. Ceterum post haec, pro tuenda vulgata distinctione, serieque versuum a me disputata, confitendum est, scrupulum mihi facere neglectum v. 64. in Ἴμερος οἰκί' ἔχουσιν digamma; quod interpolationis vel corruptelae suspicionem augeat. Tollatur quidem multum difficultatis, si poëtam dedisse censeas ἐδρίωνται ἐν θ. (conf. Od. Γ. 35. 39. H. 98.) quod postea alius, ob vicina horum Deorum in Helicone domicilia, in οἰκί' ἔχουσιν mutaverit.

v. 66. νόμους interpretes male reddiderunt *leges*. Rectius Scholiasta exposuit τὰς διατριβάς, τὰς νεμήσεις, τὰ διατήματα. Sunt ἀθανάτων νόμοι, quae propria singulis Diis attributa sunt. A νέμω distribuo dicitur etiam Ἔργ. 401. Il. Τ. 249. ἐπέων νόμος, non lex, sed διανέμησις, διάταξις, distributio sermonis. Quod autem alicui attributum ac proprium est, id fit eius ἦθος, sive συνήθεια, ut νόμος exponitur a Photio. Est πεδίων νόμος Ἔργ. 388. *mos camporum agricolae servandus*, Th. 417. ἔρδων ἱερά — κατὰ νόμον *secundum morem sacris proprium, in sacris observari solitum*. Hinc invaluit, ut νόμοι significarent etiam θεσμούς *leges*, primum non scriptas, deinde scriptas quoque. Discrimen inter νόμον et νομὸν, cuius ratio hinc habita est a Ven., et in quibusdam Homeri Cod. Il. Τ. l. c. recentioris est aetatis.

Iupiter unicuique Deorum suas rerum partes distribuit et honores ordinavit (infra v. 74.), sicut hominibus etiam proprium adsignavit νόμον, vivendi modum ac morem, et alium item proprium piscibus, feris, volucribus, Ἔργ. 276 seqq.

v. 67. ἐπήρατον ὕσσαν ἰεῖσαι post (v. 65.) ἐρατὴν τε διὰ

στόμα ὕσαν εἶσαι ad nostrum sensum ingrata et inepta est repetitio, tolerabilis tamen visa etiam Goettlingio, ut Homericæ II. X. 126 seq. Callim. H. in Lav. Pall. 72—74. atque id genus alia: viderique tolerabilis debet reputantibus, esse antiquae simplicitatis repetere sermone ea, quae maxime menti loquentis obversantur. Versu hoc, quem uncinis inclusit Dindorfius, remoto, πάντων in v. 66. incertum est, quo referendum sit.

v. 68. αἰ τὸτ' ἴσαν πρὸς Ὀλ. quae tunc, quo tempore primum erant editae in lucem, statim ex illo loco Pieriae, ubi natae erant, choreis ductis ad summum Olympi verticem ipsamque Iovis regiam se contulerunt. Scilicet Dii statim a nativitate adulti credebantur. Sic Mercurius, teste Homericō in illum Hymno v. 17 seqq. ἠῶς γεγονῶς μέσῳ ἡματι ἐγκιθαρίζεν Ἐσπέριος βοῦν κλέψεν ἐκηβόλου Ἀπόλλωνος, ubi conferenda etiam sequentia. Minerva ex Iovis capite statim adulta et armata prodiit H. Hom. in Min. altero v. 5 seqq.

v. 71 seqq. mentione patris Musarum facta, subiicit poeta: ὁ δ' οὐρανῷ ἐμβασιλεύει κ. τ. λ. hic vero (pater) coelo imperat cet. ut significet, Musas in hoc ipso patre praeclarum statim habuisse argumentum carminis, quod igitur statim etiam arripuerint.

v. 72. αὐτὸς ἔχων κ. τ. λ. ipse hoc praecipuum habens γέρας et patre debellato regnans (infra v. 464 seqq. 490 seq.). Aliis autem Diis alios honores apte distribuit.

vv. 73. 74. ut Hesiodēos ex Theogonia citat Theophilus ad Autolyc. II. 5.

Ad εὖ δὲ ἕκαστα Gl. Par. C. ut Schol. *τούτεστιν ἕκαστῶ τῶν θεῶν καλῶς τὴν ἀρμόζουσαν ἐπέφραδε τιμὴν.*

Ad ἐπέφραδε Gl. Par. C. *ἐπεσκόπησεν, ἐνόησεν.* Citatus iam a Guyeto Hesychius *ἐπιφράσασθαι ὑπονόησαι ἢ ἐπι νόησαι.* Buttmanno autem Gramm. Gr. ub. II. p. 250. videtur aoristus esse cum augmento, *ἐπέφραδον* pro *πέφραδον.*

v. 75. Ταῦτ' ἄρα Μοῦσαι ἄειδον κ. τ. λ.) Heynio visa haec arguere, insititia esse, quae inde a v. 51. subiecta sint. Sed nihil obstat, quo minus ταῦτα referas ad ὁ δ' αὐρανῷ ἐμβασιλεύει et sequentia, quibus commemorantur ea, quae a Musis edoctus poëta sibi quoque carmine celebranda sunserat. Idem Heynius proxime versum hunc excipientia vix ipsius Hesiodi, valde tamen antiqui poëtae esse opinabatur.

vv. 77. 78. 79. ut Hesiodi citat Diod. Sic. IV. 7. Hesiodam novem Musas cum nominibus prodere dicit Arnobius III. 7. Conf. et Varro apud Augustin. de Doctr. Christ. II. 17. Plutarch. Conv. Quaest. IX. 14. p. 743 seq. Ovidio lectos fuisse versus hos in hoc prooemio, ut supra v. 22 seqq., arguunt eius supra citati versus A. A. I. 27 seq.

Graecis carmina maxime adhibebantur in sacrorum festivitate vel conviviiis ad mulcendos audientium animos, celebratis ad citharam Deorum, heroum, fortium virorum laudibus, simul saepe oblectante oculos tripudiantium choro. Hinc igitur nomina indita sunt Musis, tum novem illis Iovis ac Mnemosynes filiabus, tum quatuor illis antiquioribus, quas commemorat Cicero de N. D. III. 21.

v. 79 seqq. Musa, praeses eloquii, *καλλιπερίας*, hinc regibus adest, ut eos disertos faciat et moderandis concionibus idoneos, a quo praecipuo eius munere ipsa quoque

προΦερεστάτη habita. Tenendum est, priscis temporibus civilem etiam atque forensem eloquentiam omnem quasi musicam fuisse, abundantem exemplis et narrationibus (*μύθοις*) ex priore aevo; cuius generis sunt apud Homerum orationes Nestoris, Phoenicis, aliorum; usurpantem etiam subinde fabellas (*αἰνούς*), quod de Iothamo et Menenio Agrippa constat. Itaque regibus, qui quidem *λυγείς ἀγορηταὶ* esse vellent, harum rerum scientia communis esse cum poëtis debuit. Ne quis autem uberiores regum mentionem in hoc prooemio miretur, recordandum est, aetate Hesiodi poëtas in regum maxime conviviiis sua recitasse carmina, quippe quorum in primis gratiam ac dona sibi demereri vellent, cui consequens erat, ut esse e re sua censerent, persuadere iis, per commercia cum Musis et poëtis maximam reges auctoritatem consequi. Suadet igitur ipsa illa uberior regum h. l. mentio, ut hanc prooemii partem nisi ab Hesiodo; certe cum Heynio ab antiquo poëta profectam censeamus. Hesiodo tribuere non dubitarunt Plutarchus Conv. Quaest. loco saepius citato, aliique memorandi infra scriptores.

vv. 79—90. citat Stobaeus Serm. XLVI. p. 326. Eorum, quae versu 79 continentur, mentione facta, sequentes 80—85. subiicit Themistius IX. 122. Ad *προΦερεστάτη* in v. 79. respicere videntur Plato in Phaedro p. 207. B. Leonidas A. P. IX. Epigr. 344. Themistius Or. XXXI. extr. Libanius T. I. p. 71. Essetne autem *προΦερεστάτη* *maxima natu, primum edita*, an *ceteris dignitate praestans*, iam apud veteres dubitatum, aliis hoc, aliis illud probantibus, ut collatis Platonis, aliorumque locis supra citatis et Scholiis ad h. l. apparet. Conf. infra v. 361, 777.

vv. 80. extr. 81—90. ut Hesiodeos citat Aristides T. II.

p. 98 seq. Ed. Iebb. p. 131. Dind. vv. 80—87. Themistius IX. p. 122. D. seq.; versum 81. idem Or. XXXI. extr. vv. 80—82. Dio Chrysostomus Or. II. de Regno T. I. p. 80 seq.; versum 80. inde a βασιλεῦσιν Cornutus c. 14 et Plutarchus T. II. p. 746. D. p. 801. E.

v. 82. γεινόμενον τ' ἐσίδωσι κ. τ. λ. Imitando expresse-
runt Callimachus Ep. XXXII. 4. Theocr. IX. 35. Horat.
Od. IV. 3. pr. Statius Silv. V. III. 21.

vv. 85—92. citat Stobaeus Serm. LXXVII. p. 468. ex-
plicat Themistius Or. cit. p. 123. D. Similia sunt Homeri
Od. Θ. 171. de Alcinoο: Οἱ δέ τ' ἐς αὐτὸν Τερπόμενοι λείσ-
σουσιν ὁ δ' ἀσφαλῆως ἀγορεύει Αἰδοῖ μιλίχιη· μετὰ δὲ
πρέπει ἀγορμένοισιν Ἐρχόμενον δ' ἀνὰ ἄστῃ, θεὸν ὦς, εἰσ-
ορώσω; ad quem locum Clarkius notat, sua inde Hesiodum
v. 85 seq., item v. 91 et seq. sumsisse, in quo consentien-
tem ei videas Wolfium. Sed potest uterque poëta sua ab
antiquiore sumsisse.

Regum in antiquissimis civitatibus praecipuum munus
erat iurisdictio. Conf. Ἔργ. 39. 248. 261 seqq. Apollon.
Rh. II. 1209. Ad hoc autem munus bene exsequendum
opus ipsis erat tum prudentia, tum eloquentia; nec vero
minus ad moderandas conciones. Itaque addit poëta v. 86
seqq. ὁ δ' ἀσφαλῆως ἀγορεύων κ. τ. λ. id est: tum etiam
rex illa oratione utens, quae redargui facile non possit,
celeriter componere solet vel magnum ortum in civitate
dissidium. Namque ideo (vel in eo) *reges sunt ἐχέφρονες,*
prudentes, quod in concione populis βλαπτομένοις, errore vel
pravitate consilii in noxam incurrentibus, (conf. Iliad. I. 508.
O. 484. 489.) *facta infecta reddunt: efficiunt, ut illi facta sua*
mutent, cum illos eo leni oratione duxerint.

Pro ἀγορεύων Lennepius ad Coluthum p. 50. ἀγορεύει

reponendum censuit ob supra citatum Homeri locum; tum sequenti versui subiiciendum versum 92. Hermannus in Cens. Goettl. vv. 87—92. alterius esse recensionis statuit et post ἀγορεύει statim fuisse (v. 93) οἳά τε Μουσάων κ. τ. λ.

v. 87. αἰψά τε καὶ μέγα νεῖκος ἐπισταμένως κατέπαυσε sine nomine auctoris citat Arrianus Epict. Diss. II. c. 12. § 16. Goettlingius, cum in priore Editione coniungenda censuisset αἰψα τε καὶ ἐπισταμένως, rectius in altera coniungendum τε cum praegresso participiō statuit, de qua copulae illius constructione adnotatio exstat Hermanni ad Viger. p. 772. Certe iungenda καὶ μέγα νεῖκος vel magnum iurgium.

vv. 88. 89. 90. citat Stobaeus Serm. XLVI. p. 326.; versus 88. principium Schol. Sophocl. ad Philoct. 136. ubi scriptum τοῦνεκα γὰρ βασιλῆες ἐχέφρονες, ut in omnibus legitur Hesiodi Codicibus. Inepte reddita haec in Graeviana: propterea reges prudentes sunt, ut populis res iterum integras restituant. Rectius Basileensis et Schmidius: in hoc enim reges prudentes, quod populis cet. Aristides d. l. καὶ προστίθησι Τοῦνεκεν ἄρ βασιλῆες ἐχέφρονες κ. τ. λ. δὴ ἐν τούτοις μαρτυρῶν, ὅτι τε ἡ ῥητορικὴ σύνοδος τῆς βασιλικῆς καὶ ὅτι περὶ τὸν αὐτὸν ἐστὶ τό τε τοῦ ἐχέφρονος προσῆμα καὶ τὸ λέγειν καλῶς. Vide similiter iuncta οὔνεκα — τοῦνεκα apud Hom. II. Γ. 403. 405. N. 727 seq.

v. 93. οἳά τε Μουσάων ἱερὴ δόσις ἀνθρώποισιν reddidit Mombritius: qualia sunt, homini dare quae novere Camenae, sensu ad speciem probabili, neque tamen plane exprimente οἳά τε, in quibus τε non censendum est vacare. Apud Homerum Od. E. 63. et O. 323. ut item Ἔργ. 322. Sc. 400., locis a Goettlingio citatis, post variarum rerum recensum

notat οἷά τε *et qualia*, pendetque accusativus ab sequente verbo. Aliis autem locis, ut Od. Γ. 78 seq. I. 253 seq. ἢ μαψιδίως ἀλλάγησθε Οἷά τε ληίστηρες ὑπὲρ ἄλα, Od. I. 125. οἷά τε πολλὰ Ἄνδρες ἐπ' ἀλλήλους νηυσὶν περόωσι θάλασσαν, Od. Λ. 363. οἷά τε πολλοὺς Βόσκει γαῖα μέλαινα πολυσπερέας ἀνθρώπους, iis igitur locis est οἷα dictum pro καθ' οἷα, valetque οἷά τε *et quemadmodum*, seu *quemadmodum etiam*, *quemadmodum item*. Hanc equidem rationem etiam h. l. obtinere puto, ut hīc ex praecedente versu 92. assumatur μεταπρέπει *et sensus sit, ut praecellit etiam sacrum Musarum donum hominibus*. Mire Gl. Par. G. οἷά τε θαυμαστῆ, μεγάλη. Versum 93, ut in Codicibus legitur, Muetzellio p. 388. videtur exprimere Libanius T. II. p. 363. ἔστι δέ σοι καὶ δύναμις, ἔστι γὰρ δὴ καὶ γλώττα καὶ δόσις παρὰ Μουσῶν, οἷα ἂν παρὰ Μουσῶν γένοιτο.

vv. 94—97. leguntur iidem in Hom. H. in Mus. et Ap. 2 seqq. Versus 94. et seq. sine auctoris nomine citat Schol. Pindar. P. IV. 313. item Nem. III. 1. sed hīc ommissa versus 95. posteriore parte; ut Hesiodeos Cornutus c. 32. p. 227. item Eudocia p. 9. similiter eosdem cum versus 96 priori parte Themistius Or. VII. p. 89. XIII. p. 170 B. Schol. A. D. ad Il. A. 176. meminitque horum, ut Hesiodi, tum Eustathius p. 76. pr. p. 161. med. tum Schol. B. ad Il. l. c.

E verbis Themistii priore loco ἤδη οὖν ποτε ἤκουσας Ἡσιόδου τοῦ ποιητοῦ, ὅτι ἄλλοι μὲν ἄλλα σαφῶς κτῶνται παρὰ τῶν θεῶν, ἐκ μὲν Μουσῶν καὶ Ἀπόλλωνος ἐκάτοιο κιθαρίστας τε εἶναι, ἐκ δε Διὸς βασιλῆας, censet Muetzellius p. 389. *luculenter apparere*, diversissimum olim versus 94—96. locum in carminibus Hesiodicis obtinuisse et cum uberiore de Deorum beneficiis in homines collatis narratione locoque, quo τιμὰς et τεχνὰς Deorum prosecutus

erat poëta, coniunctos fuisse. Mihi, fateor, non tam luculenter hoc apparet. Scilicet, quod dixerat Themistius, Hesiodum prodere, *aliis alia ab Diis dona tribui*, firmat ille citato ipso loco, in quo poëta hoc prodiderat.

Vinculum autem versuum 94—97. cum superioribus, quod nullum esse statuit Muetzellius p. 388., equidem, tametsi minus manifestum esse largior, tamen informari posse arbitror huiusmodi: *Rex, cui Musae dona sua contulerunt, hinc prudentia atque eloquentia praeditus, obsequentes sibi habet omnes, ab omnibus honoratur, omnibus praecellit; ut omnino est excellens et excellere faciens illud, quod Musae tribuunt. Sunt enim a Musis musici, ut ab Iove reges. Felix autem ille rex prae ceteris, quem Musae diligunt. Dulcis ei ab ore fluit vox. Musis ille hoc debet, sicut Iovi, quod regnat.* In hunc sensum accepit etiam Scholiastes.

Ceterum nescio, an poëta simul hic indicare voluerit naturalem quandam regibus cum poëtis intercedere necessitudinem, quae illos horum commercii convictusque reddere appetentes debeat; quod si voluerit, facilius ad intelligendum erit, cur etiam subiectam his mentionem voluerit praecipui cuiusdam emolumenti, quod ex illo commercio convictusque cum poëta vel in luctu rex sit experturus (vv. 98—104), ac fere coniicias, cantata haec ab Hesiodo fuisse in ludis funebribus Amphidamantis, desideratissimum patrem graviter adhuc lugentibus filiis, (vid. "Éργ. 654 seqq.) ac fuisse tum ab eo praemissa haec iisdem, quae canentem hic *αοιδόν* memorat v. 100 seq. h. e. Theogoniae vel eius, aut connexorum cum ea carminum, *καταλόγων*, in quibus *κλέια προτέρων ἀνθρώπων* memorabantur, parti cuidam. Sed potuit Hesiodus, vel sine hoc subiiciendi illud momento, subiectum velle aliquid, quo praecipue celebrata ab se musica dos commendaretur. Conf. v. 103.

v. 96. 97. citat Stobaeus XLV. p. 323. Laudatur ἐκ δε
 Διὸς βασιλῆες, sine nomine auctoris, ab Schol. A. ad. II.
 P. 251.

Ad Φίλωνται (sic) Gl. Par. G. Φιλοῦσιν Ἀττικῶς.

v. 98. νεοκηδέϊ illustrat Hesychius νεωστὶ πενήθσαιτι.
 Gl. Par. G. νεαλγεῖ.

v. 99. ἄζηται κραδίην ἀπαχήμενος) Gl. Vat. ἄζηται θλί-
 βηται. Gl. Par. C. θλίβεται, Gl. Par. G. ἀναξηραίνεται.
 Propria verbi notione dicitur Sc. 397. Ἔργ. 587. Σείριος
 ἄζειν χροῶα, γούνατα, et II. Δ. 487. de succisa populo:
 ἡ μὲν τ' ἄζομένη κείται ποταμαῖο παρ' ὄχθας. Agit multis
 de hac significatione Apollonius in Lex. v. ἄζετο. Conf. et
 Hesych. sub eodem vocabulo, Etym. M. et Zonaras v. ἄζω.
 Eustathius p. 28. 7. Missis Grammaticorum commentis
 stirps verbi quaerenda videtur in ἄω, unde etiam αῖος
 siccus. Cum autem siccitate contrahantur res, commode
 ἄζεσθαι, ut hic, ad animum refertur, doloris sensu quasi
 contractum, sicut contra diffundi dicitur animus laetitia.
 Vid. Cic. de Amic. c. 13. Itaque proba est explicatio Scho-
 liastae h. l. neque indigemus Wakefieldii Silv. Crit. I.
 p. 24. correctione ἴζηται κρ. ἀκ. Cum autem, animum af-
 ficiente formidine, aut graviore alicuius reverentia, non mi-
 nus contrahatur ille, quam dolore, nescio, an ἄζομαι reve-
 reor nihil origine diversum sit verbum, quamvis aliter vi-
 sum sit Grammaticis.

v. 100. κλεῖα ut recte Goettlingius monuit, est pro
 κλέεα. Apud Hom. II. I. 189. Od. Θ. 73. κλέα ἄνδρων
 recte Heynius statuit Grammaticis deberi, cum scriptum
 esset κλέε' ἄνδρων.

vv. 104—115. citat Theophilus ad Autolyicum Lib. II. c. 6. p. 85. Ed. I. C. Wolfii. Versum 104. respicit Cyrilus adv. Iulianum III. p. 75.

Ad versuum ordinem offensus Ritschlius in Sched. Crit. ita traiciendos hosce 104. 108. 110. 105. 106. 107., eiciendum autem versum 111. putat. Hermannus in Cens. Goettl. pro versibus 105—107. in alia recensione fuisse censet vv. 108—113. Mihi autem, quod in rudioris aevi carmine non sunt omnia pro nostro sensu concinne dicta aut disposita, quodque tautologia in quibusdam offensionem facit, non adferre continuo necessitatem videtur, ut, vel ordinem in eo versuum immutemus, vel duplicis recensio- nis commento tautologia liberare illud conemur. Sane, si comparo poëseos apud recentiores initia, carmina a Germanis, Gallis, Nostratibus seculo post Chr. n. XIII. et XIV. composita, pariter invenio inter bona quaedam multa minus concinne dicta, pariterque offendo ad tautologiam in bene multis locis, ubi tamen nulla iusta apparet dubitandi causa, quin ipsis auctoribus ista tribuenda sint.

Neque vero prorsus adsentior, esse Hesiodica haec tam inconcinna, aut inesse tantam in iis tautologiam. Attendamus, quaeso, ad singula, ut se excipiant. In v. 104. solemnis est hymnorum et prooemiorum clausula, qua poëtae invocatos vel celebratos sibi Deos festum illud *χαίπετε* adprecabantur, subiicientes ea, quae ab ipsis dari sibi vel- lent. Sunt exempla passim in Hymnis Homericis et Cal- limacheis. Itaque Hesiodus etiam suam hanc Musarum laudationem claudit eas rogans, ut sibi dulce carmen sug- gerant, in canendo praeceuntes. Vult igitur illas dicere, quae deinde celebraturus ipse esset, primum antiquissimos Deos, Coeli, Terraeque progeniem, item Nocte et Ponto genitos (v. 105—107) tum definitius, *quomodo* Dii illi (Cro- nus ceterique Titanes) ipsaque Terra, item Pontus, Fluvii,

Astra, Coelum quoque ipsum primum exstiterint (vv. 108—110); denique natos ex antiquioribus illis Diis, Iovem ac ceteros iuniores Deos, qui (debellatis Titanibus) Olympum obtinuerint, quique hinc (distribuyente Iove) opes atque honores partiti sint, iidemque porro ab hominibus tanquam bonorum dispensatores culti (vv. 111—113). Haec igitur Musas dicere vult Hesiodus et quid *primum* fuerit illorum, sive ante illos omnes (v. 114. 115). Hinc subiicit ἦτοι μὲν πρότιστα Χάος γένητ'.

vv. 108—139. citat Origenes in Philosoph. c. 26. p. 174 seqq. Ed. I. C. Wolfii. v. 108—110. Cyrillus adv. Iulianum II. p. 53. B. Ed. Spanh. sic scribens: πολυπραγμοσυνήσωμεν, ὡς ἐνι, τῆς Ἡσιόδου Θεογονίας τὸ ἀκριβές· σιγήπεται μὲν γὰρ τὸ θεοκλυτεῖν καὶ τὸ μουσὸληπτος εἶναι δοκεῖν, προσνεμεμικῶς ἑαυτῶ, ὡς μέγα τι χρῆμα καὶ ἀξιέραστον· Εἴπατε, Φησὶν, δ' ὡς τὰ πρῶτα θεοὶ καὶ γαῖα γέγοντο κ. τ. λ. ex quibus effici vult Muetzellius p. 366. Theogoniae principium *manifesto* Cyrillum in versu 104. ponere. Id vereor, ut ei quisquam det. Quomodo enim χαίρετε τέκνα Διὸς, a quibus sequentia pendent, cuiquam carminis habeantur principium? Largior equidem, quae post χαίρετε τ. Δ. sequantur, magis quam praecedentia, aditum ad Theogoniam aperire: sed ipsum illud χαίρετε arguit praecessisse multa, suntque in iis, quae praecedentia exstant, item nonnulla, quae Cyrillum inducere potuerint, ut verbis τὸ θεοκλυτεῖν καὶ τὸ μουσὸληπτος εἶναι uteretur (Vid. v. 29 seqq.); sicut etiam multa sunt in iis indicantia, θεῶν γένος, Iovisque principatum poetae argumentum carminis futurum. Vid. vv. 11—21; 34; 44 seqq. 66 seq. 71 fin. et seqq. 101.

vv. 114 et 115., teste Scholiasta, cuius verba ex Par. Cod.

primus protulit Ruhnkenius Ep. Crit. I. p. 90. hunc et sequentem versum repudiabat Seleucus. Quae porro Scholiasta addit: *οἱ δὲ περὶ Ἀριστάρχου τὸ ἐξ ἀρχῆς μόνου λέγουσι*, dubiam habent sententiam. Pro *λέγουσι* fortasse cum Geelio meo legendum *ψέγουσι*. Videtur sane voluisse Grammaticus, solum versum 115. repudiandum censuisse Aristarchum. Vtrumque versum uncinis inclusit Wolfius, languidos esse scribens, praesertim v. 115. Videtur haec quoque causa fuisse Grammaticis versus eos obelo notandi. Sed non sequitur, quia sint languidi, propterea abiudicandos esse ab Hesiodo. Ceterum liquet hinc, iam ab Alexandrinis Criticis versum 114 et seq. igitur etiam proxime praecedentes, *αἰὲ ἀθετουμένους*, lectos fuisse hoc loco, ubi manifesto aditus ad Theogoniam paratur; qui versus cum omnes pendeant a v. 104. et hic ipse ab antecedentibus, vix est, ut possit collocatio versuum 1—103. sive, ut Muetzelio dicitur, *carminis de Musis*, ante Theogoniam, quod ille vult, probabiliter iis tribui Criticis.

v. 116 seqq. Orditur suam Theogoniam Hesiodus a Cosmogonia, sed ita, ut processum eius per plures deinceps, non res, sed personas declaret, quibus personis vix dubium est, quin ipsis quoque Deorum vim ac naturam tribuerit, ut sic ab iis recte factum ei sit initium Theogoniae. Vero simile autem videtur, poëtam hinc in plerisque non sua edidisse commenta, sed retulisse priorum hominum de rerum origine sententiam, quae ipsa quoque per eiusmodi personarum seriem declarata esse potuit.

Cosmogonia autem Hesiodica huc ferme redit. Antequam res existerent, debuit esse locus, in quo existerent. Itaque *πρώτιστα* (v. 116) *primum omnium*, ante res omnes, fuit spatium rerum capax, a *χάω* *hisco*, *capax sum* dictum *Χάος*, Varroni de L. L. IV. p. 8. Ed. Bip. *Cavum*. Postea

in illo exstiterunt Terra, quae esset Deorum in Olympi vertice habitantium firma sedes, tum et Tartara in telluris intimo recessu, quique per coniugia omnibus deinde ortum daret, Amor (v. 117—120). Terra v. 117. poëtae dicta est *εὐρύστερνος*, ut Deorum et rerum omnium mater. Consecratum fuisse hoc epitheton religione templi Telluris (Γαίτου) apud Aegas, quod *εὐρυστέρνω* Deae nescio quis dicaverit, cum Pausania tradunt Scholia ad h. l. *Γαῖς βαθυστερνου* meminit Simmias in Alis v. 1. *Τάρταρα*, si pendere censeatur ab *ἔχουσι*, ut Terram poëta esse dixerit sedem, tam in Tartaro, quam in Olympo habitantium Deorum (conf. Th. v. 858. 868), dicendum erit cum Veterum quibusdam, non nisi duo hîc rerum principia memorari; at vero, quod Veterum aliis placuit, tria, si tam *Τάρταρα*, quam *Γαῖα* et *Ἔρος*, ad *γένετ'* in v. 116. referatur. Praeferenda nobis haec ratio videtur, cum *Ταρτάρου*, ut generantis personae, mentio fiat infra v. 820., quamvis hîc Hesiodo *Τάρταρα ἠερέβεντα* memoranti magis obversata loci videatur notio. Amoris autem notionem poëta omnem ex terrestrium rerum natura sibi informavit, ut declarant vv. 121. 122. Principium agens, seu, quam Ovidius dixit *Metam. pr. meliorem naturam*, vix est, ut cogitasse censeatur.

Cum Terra in Chao exstitisset, primaevum hoc vastum et tenebricosum spatium ita dividi necesse fuit, ut eius duae existerent partes, ortum hinc habere ex Chao dictae v. 123., *Νύξ*, seu caligo supra Terram, et *Ἔρεβος*, seu caligo infra Terram et Tartarum. Nox lucem praecessit; e nocte prodiit lux. Itaque mythico sermone Nox dicta est mater *Αἰθέρος*, sive eius, quod *sublime candens* dixit Ennius, et *Ἡμέρας Diei*: tum et pater his liberis quaesitus caliginosae Nocti compar caliginosus Erebus (vv. 124. 125). Quod dicitur v. 126. Terra primum genuisse *Οὐρανὸν Ἴσον*

ἑαυτῇ ortum hinc videtur, quod in terra positus ad oculorum sensum ex eius ora extrema quasi prodit atque exsurgit Coelum, ut item ad oculorum sensum est Ἴσος Γῆ Οὐρανός et, qua terra patet, supra eam est Coelum. Talem autem Terra Οὐρανὸν genuit, ἵνα περικαλύπτοι μιν (κατὰ) πάντα, ut eam quaqua versus tegeret, obtegeret, protegeret tanquam καλυβῆ, ut sic esset semper tum Olympum obtinentibus (v. 117), tum aliis, memoratis infra, Diis tuta in ipsâ sedes (v. 127 seq.) Deinde Terra genuisse Montes dicitur v. 129. Scilicet ad oculorum item sensum editi a Terra se attollunt montes, neque est, ut de laborantis terrae motu montes edente cogitemus, quippe quae physica notio vix adesse poëtae ab experientia potuerit, minus etiam, ut opinor, a doctrina. Dicit autem ille Terram genuisse Montes, ut essent ἔναυλοι habitacula Nympharum ac definite quidem Oreadum (v. 129 seq.), earundem, ut videtur, quarum mentio fit v. 187. itaque antiquissimarum Dearum. Denique Terram ex se, item citra concubitum, genuisse dicit Pontum (v. 131. 132.) orto hinc, ut videtur, mytho, quod animadverterent homines, mari sive ponto fundum subesse terram, cui consequens fuit, ut ex Terra Pontum editum perhiberent. Nam, ut haec mythi feratur causa, quod Terra aliqua sui parte residendo, diffluente illuc humore, fecerit, ut mare existeret, subtilius mihi videtur, quam pro veteris captu Graeciae. Mare autem hîc poëta respexit internum, seu mediterraneum, quod πέλαγος etiam per appositionem Πόντον dixit, ita ut priore appellatione magis rem, posteriore autem personam designaret. (Vid. infra v. 233.) Quamquam autem omnem supra dictam prolem Terra ex se sine coniuge edidit, tamen videri potest poëta cum dilectu de Ponto eximie dixisse, genitum illum ἄτερ Φιλότητος Ἐφιμέρου, cum sit mare res ingrata, iniucunda, πέλαγος ἀτρύγετον.

vv. 116—139, omisso v. 125, citat Origenes Philosoph. c. 26. p. 177 seqq.; v. 116—133. Theophilus ad Autol. II. 5. p. 90. 91.; vv. 116—126. Stobaeus Ecl. Phys. I. 10.; v. 116. extr. 117—120. pr. Plato in Conv. p. 178. B.; v. 116. cum sequentis principio Aristot. Phys. Ausc. IV. 1. addito v. 120. idem Metaph. I. 4. de Xenophane c. I. p. 975.; v. 116. Plutarchus Conv. Quaest. V. 5. p. 678. F. Aquane an Ign. p. 955. E. Sext. Emp. P. H. III. 16. § 121. 123. adv. Phys. I. 6. 7. II. 11 et 18.; Achilles Tattius Isag. ad Arat. c. 3. Clemens Rom. Hom. VI. 3. Proclus et Philo apud Lobeck. Aglaoph. p. 470. 471. Simplicius ad Aristot. de Coelo fol. 364. 6. Apud Cornutum de N. D. c. 17. p. 173—178. versus 116—138 summatarim exponuntur, suntque in nonnullis eius Codd. versus 116—124 reliquae eius disputationi denuo interpositi. Versus 116. 117. 119. 120. respiciunt Pausanias IX. 27. 2. Plutarchus de Is. et Osir. p. 374. B. C. Damascius de Primis Principiis C. 124. p. 388. Ed. Kopp. Theophilus ad Autol. II. 12. p. 98.

Ad Χάος Gl. Par. C. *κένος τόπος· Χάος παρὰ τὸ κείσθαι.* Gl. Par. G., ut in Schol. Ven. *παρὰ τὸ χεῖσθαι ἐστὶ δὲ ὁ μεταξὺ οὐρανοῦ καὶ γῆς τόπος.* At neque Χάος dictum est *παρὰ τὸ χεῖσθαι*, neque illud tam angustis finibus circumscriptum sibi informavit Hesiodus, cui Χάος memoratur etiam infra terram Th. 700. 814. Rectius Plato, Hesioidea, ut videtur, respiciens, in Timaeo p. 51. A. *Διὸ τὴν τοῦ γεγονότος ὄρατοῦ καὶ πάντος αἰσθητοῦ μητέρα καὶ ὑποδοχὴν μήτε γῆν, μήτ' ἀέρα, μήτε πῦρ, μήτε ὕδωρ λέγωμεν, μήτε ὅσα ἐκ τούτων, μήτ' ἐξ ὧν ταῦτα γέγονεν· ἀλλ' ἀόρατον εἶδος τι καὶ ἄμορφον, πανδεχές.* Dicitur eidem p. 50. B. *ἢ τὰ πάντα δεχομένη σώματα φύσις.* Recte quoque Etymologus Gudianus p. 562. cum prius ea retulisset, quae in supra citata Gl. Par. G. leguntur, addit *χάος παρὰ τὸ χῶ χάω· δηλοῖ δὲ τὸ χάος τὸ μέγα καὶ*

ἀπέραντον χώρημα. Esse Hesiodi Χάος immensitatem vacui spatii rerum omnium capacem, recte item statuerunt Aristoteles Physic. Ausc. IV. 1. eiusque interpretes Themistius p. 36. 6. Simplicius p. 122. 124. b. Ioannes Philoponus ad IV. p. 2. fin. Similiter Plutarchus de Is. et Os. et Conv. Quaest. II. cc. Ceterum ambigi potest, utrum Hesiodus primaevum illud Χάος cogitaverit inane prorsus, an commixta habens prima rerum semina, quemadmodum Epicurus duo esse voluit rerum principia, atomos et inane. Sane in hanc partem accipiendum poëtam iam antiquitus opinatus est Pherecydes Syrius, rerum principium cum Thalete aquam esse statuens et illud Χάος nuncupans, teste Achille Tatio l. c.: quae sententia, si hanc vim habuit, ut dicantur in Chao aquae semina fuisse, nullo quidem satis valido argumento poëtae posse adseri videtur; attamen neque nunc a nobis tanquam falsa et ab Hesiodi mente aliena redargui potest. Sed sine dubio dicendus in hoc errasse Pherecydes, quod aquam statuit a poëta Χάος dictam *παρὰ τὸ χεῖσθαι* seu *παρὰ τὴν χύσιν*, ut est apud Plutarchum Aquane an Ignis l. c. Nec verior sententia habenda aut Zenodoti in Hesiodi Scholio, quod primus edidit Ruhnkenius Ep. Cr. I. p. 91., Χάος interpretati *τὸν κεχύμενον ἀέρα*, aut eorum, qui ignem intelligendum opinati sunt, quasi esset Χάος pro κάος, a *κάτω υρο*, vel hinc, quod ignis *κέχυται διὰ τὴν λεπτομέρειαν*. (Vid. Cornutus p. 173.) Huic quidem enim opinioni manifesto repugnat, quod Χάος *ζοφερὸν* dicitur Th. 814., quodque Chao liberi tribuuntur Nox et Erebus. Itaque merito Veterum plerique Pherecydis, de aqua Χάος accipientis, sententiam sequi maluerunt, ut disertus nobis auctor est Plutarchus d. l. Conferantur, quae de Zenone Stoico tradunt cum Schol. ad h. l. tum Diogen. Laërt. VII. 137. et Schol. ad Apoll. Rhod. I. 498. Neque tamen dubitandum, quin ea quoque opinio,

quam Ovidius maxime *Metam. pr.* celebravit, fuisse Chaos *rudem indigestamque molem s. materiam*, in quam congesta essent *non bene iunctarum discordia semina rerum*, quin igitur ea quoque iam de Graecis antiquiori cuidam Hesioidea visa sit, ut visa est postea Lactantiis Firmiano et Placido II. cc.

In *γένετ'* adolescens haesit Epicurus, a Grammatico Hesiodum exponente quaerens *ἐκ τίνος τὸ Χάος ἐγένετο*, quem Grammaticus ad Philosophos ablegavit. Vid. *Sext. Emp. adv. Mathem. X. 19.* Diogen. Laërt. X. 2. *Χάος* cum recentioribus *ὕλην* interpretatus Clemens Romanus *Homil. VI. 3.* verbo *γένετ'* usus est ad probandum materiam *creatam* dici. Sed certum videtur, Hesiodum Chao i. e. spatii immensitate nihil antiquius novisse. Itaque *γένετ'* ei simpliciter est *exstitit, fuit*. De parente, sive auctore spatii ne cogitasse quidem eum censeam. Apud Hyginum in Praef. Chao parens tribuitur Caligo. Homerus nullam plane Chaus mentionem facit, estque huic *Ὠκεανὸς θεῶν* atque adeo *πάντεσσι γένεσις* II. ε. 201. 296. quocum Hesiodum consentire dicens Plato in *Cratylo p. 402.* ipse quoque sic in *Pherecydis* inclinasse sententiam videri potest. Conf. *Muetzell. p. 397.*

v. 116. extr. 117. Si Manilium II. 12 seq. audias, *Hesiodus memorat Divos Divūmque parentes Et Chaos enīxum Terras.* Cornutus etiam p. 175. Hesioidea explicans, *τοῦ Χάους*, inquit, *θυγάτηρ ἐστὶ καὶ ἡ Γῆ.* Theophilus quoque ad *Autol. II. 12. p. 98.* in eandem sententiam Hesiodi verba accepit. Sed elici illa ex poëtae verbis certe nequit. Namque *ἔπειτα* simpliciter est *post Chaos*, ut secundum vim vocabuli interpretati sunt Plato l. c. Plutarchus de *Is. et Osir. l. c.* Pausanias l. c. cumque poëta mox diserte dixerit *Ἐκ Χάους δ' Ἐρεβός τε μέλαινα τε Νύξ ἐγένοντο*,

videtur ille, si natam ex Chao Terram quoque statuisset, eodem modo hoc enuntiaturus fuisse. Tum, si Χάος, ut videtur, dixit κένον καὶ ἀόρατον τόπον, vix est, ut ex illo solidum aliquid enatum probabiliter dixerit. Cornutus autem et alii Terram ex Chao natam statuisse poëtam voverunt, quod eum Χάος intellexisse crederent vel aquam, vel aërem, vel ignem, vel qualemcunque ὕλην, ut liquet ex tota Cornuti disputatione p. 173 seq. cui subiicit: εἰκότως οὖν ἔφασαν μετὰ τὸ Χάος τὴν Γῆν γενέσθαι καὶ τὰ ἠερόεντα Τάρταρα.

v. 117. extr. 118. In carmine, cuius primarium argumentum Dii sunt, haud utique absurdum videri potest, si poëta, post mentionem primum factam loci rerum omnium capacis, sed eiusdem vacui atque inanis, memoravit, ut deinde natum, solidum illud atque firmum, in quo degere et habitare Dii possent, superi quidem in Olympo, alii autem in Tartaro. Superis ut esset firma sedes, debuit Olympo coelum sustinenti stabilis substerni basis Terra; debuit ipsum Coelum, quod Coelites incolerent, a Terra gigni (v. 128.), quemadmodum, ut esset Deabus Nymphis domicilium, eadem Terra genuisse dicitur Montes (v. 129. 130). Sed versum 118 cum sequente omiserunt Plato in Conv. p. 178. B. Aristot. de Xenophane c. I. Metaph. I. 4. Sext. Emp. adv. Phys. I. 6. 7., qui tamen utrum eos omiserint, quod, vel in suis exemplis non invenirent, vel poëtae abiudicandos censerent, an tantummodo, quod ad praesentem eorum disputationem minus pertinerent, incertum est. In versu quidem 119 haud facile prius obtinuisse censeas, cum, ut ex Scholiis colligas, Alexandrini certe Grammatici solum v. 118 spurium censuerint, nec de sequente illum versu Plutarchus, Pausanias, aliique infra citandi, quin Hesiodeus esset, dubitaverint. At, nisi cum

v. 119 etiam v. 118 in suo exemplo Plato habuerit, vix apparet, quomodo ille dicere potuerit l. c. (Ἡσίοδος) Φησὶ μετὰ τὸ Χάος δύο τούτω γενεσθαι Γῆν τε καὶ Ἐρωτα. Nam, remoto v. 118, manifestum est, Hesiodum dicere, tria nata post Chaos, Terram, Tartara, Amorem, ut voluerunt Plutarchus aliique. Sed potuit duo dicere Plato, servato utroque versu, iungens οἱ ἔχουσι κάρη νιΦ. Ὀλ. Τάρταρά τ' ἠερέοντα, ut Τάρταρά τ' ab ἔχουσι pendeat et dicatur Terra firma sedes Diis tam inferis (infra v. 851.) quam superis. Quodque Alexandrini Grammatici versum 118 spurium censuerunt, ipsum argumento est, lectum tamen ab iis in Theogoniae exemplis fuisse. Agnoscunt eum Cornutus, Origenes, Theophilus, Stobaeus: sed cum Alexandrinis Grammaticis reiiciendum, ut puto, censuit Plutarchus de Orac. Def. p. 933. E. qui, αὐτὴν μὲν οὖν τὴν Γῆν, inquit, ὡσπερ Ἡσίοδος, ἐνίων Φιλοσόφων βέλτιον διανοηθεὶς, πάντων ἔδος ἀσφαλὲς προσεΐπεν, οὕτως καὶ ἡμεῖς αἰδῖον καὶ ἄφθαρτον νομίζομεν. Ita πάντων latiore accipiendum erit sensu, parum tamen definito, me iudice. Certe alia ratione dicitur Γῆ πάντων μήτηρ. Quod autem Chalchidius Commentar. in Platonis Timaeum c. 7. 122. p. 333. Hesioidea reddidit: *Prima haec est Caligo, dehinc post Terra creata est, Spirantium sedes firmissima, corpore vasto*, non, quod nonnulli volunt, arguit, versus eum ignorasse 118 et 119. Nam recte Muetzellius p. 399. Chalchidium, reddentem *spirantium*, illos etiam respexisse versus colligit ex hisce, quae sequuntur apud eum: *post Chaos enim, quam Graeci ὕλην, nos silvam vocamus, substitisse Terram docet Hesiodus in medietate mundani ambitus*. Sic enim ut statueret, invenisse debuit apud poëtam mentionem factam τῶν τε Οὐρανίων καὶ τῶν ὑποχθονίων θεῶν, quos, Platonis dogmata secutus, interpretaretur astra, animata illa ac spirantia, mundano ambitu circa mediam terram

ἄνω τε καὶ κάτω, supra et infra illam se moventia, quemadmodum etiam interpretatus est, quem item citat Muetzellius d. l. Ioannes Diaconus in Allegoriis.

Versum 118 ἀτεθοῦντας Grammaticos secuti sunt de recentioribus Guyetus iam et Heinsius; deinde Heynius, Wolfius, alii; expunxit Boissonadius. Dixi, cur ab hoc duntaxat abstinendum mihi videatur.

Hesiodo terram habitam αἰίδιον καὶ ἀφθαρτον ex eius verbis v. 117. ἀσφαλές αἰεὶ cum Plutarcho colligit Simplicius ad Aristot. de Coelo p. 70. B.

v. 119 agnoscunt praeter auctores supra laudatos Plutarchus de Is. et Osir. c. 56. p. 374. B. Pausanias IX. 27. 2. Damascius de Primis Principiis c. 124. p. 383. Ed. Kopp. An, quod vult Muetzell. p. 394., eum firmet etiam testimonium Theophili l. supra cit., tradere Hesiodum dicentis, ἐκ Χάους γεγενῆσθαι Ἐρεβον καὶ τὴν Γῆν καὶ Ἐρωτα, dubitari potest. Scio Τάρταρον et Ἐρεβον permutari. Sed ex Chao natus Erebus diserte memoratur infra v. 123., quo respexisse Theophilus potest.

Dicitur Plutarcho l. c. Ἡσίοδος τὰ πρῶτα πάντων Χάος καὶ Γῆν καὶ Τάρταρον καὶ Ἐρωτα ποιῶν: ac dicendum utique ei sic erat, non, ut videtur, agnoscenti versum 118. Sed potuit etiam ab agnoscentibus illum, Τάρταρα autem casum primum habentibus, non quartum, eadem poëtae tribui sententia, ut factum a Cornuto p. 173. init. 174. fin. In Theogonia tradi post Χάος tria haec nata, Terram, Tartarum, Amorem, dicit etiam Pausanias l. c. Consentit quoque Damascius l. c. Ceterum fortasse culpandi quodammodo censeantur Plutarchus, ceterique, Τάρταρον in hac re memorantes pro Hesiodico Τάρταρα, quo mihi quidem videtur usus esse poëta, locum maxime hîc cogitans. Sed nihil impedit, quominus hîc simul etiam, ut in Chao,

personam sibi informaverit. Ac talem adeo sibi informasse dicendus est. Namque, ut ex Chao, immenso illo ac tenebricoso spatio, mox memorantur nati liberi, Erebus et Nox, ita natus Tartaro Typhoeus memoratur infra v. 821 seqq. in quibus firmum huic versui praesidium reperias. Debuit enim ante illos mentio facta esse nati Tartari, quae satis manifesta hinc apparet, si *Τάρταρα* inter tria rerum principia poni ab Hesiodo statuas. Minus autem manifesta est, si *Τάρταρα* pendere censeas ab *ἔχουσι*, ut videri potest censuisse Plato l. c. Cum hoc duo tantum post *Χάος* rerum principia agnoscunt Aristot. de Xenophane d. l. et Metaphys. I. 4. Zeno Stoicus apud Schol. Apollon. Rhod. I. 498. Sext. Empir. adv. Phys. l. c. Libanius T. IV. p. 405.

A *τάρω*, unde *τάρβος* et *ταράσσω*, dicta etiam *Τάρταρα*, nihil utique est, cur dubitemus. Designari autem hoc nomine partes terrae, quae latent in interiore eius parte causae motuum, non tam exploratum est, ac visum Goettlingio. Favere videri potest, quod ex Tartaro natus dicitur Typhoeus. Sed possunt ex Tartari natura aliae quoque nominis causae excogitari.

Nequaquam, ut recte docuit Muetzellius p. 400, ad sensum perinde est, utrum cum Cornuto et aliis *μυχὸν χθ. εἶρ.* an, ut vulgo legitur, *μυχῶ* ab Hesiodo profectum censeamus. Etenim, *μυχὸν* si legamus, Tartarus ad terram ipsam pertinere eiusque partem aliquam complere dicitur, qua ratione *Τάρταρα γαίης* dicuntur Hesiodo Th. 841. at secundum vulgatam lectionem, quamquam Terrâ inclusus esse Tartarus fingitur, tamen distincte ab ea disparatur et totum aliquod per se efficit. Certum est, visa Hesiodo simul nata esse Terram et Tartara; non fuisse haec, ut Guyeto visum, partem Chai sub terra, sed, quod poëtae verba indicant, tenebricosum ipsius terrae recessum.

v. 121. ἢ δ' Ἔρος) ἔρον accusativum passim usurpat Homerus, nunquam nominativum Ἔρος, quem in Hesiodi Theogonia exstare versum hunc respiciens scribit Eustath. p. 136. 34 seqq. 1843. 60. Perperam autem posteriore loco semel in Theogonia exstare dicit, oblitus versuum 201. 910. Tum forma, quam Aeolicam dicit, potius dicenda erat antiqua, tametsi retinuisse eam Aeolenses docet locus Sapphūs apud Hephaestionem C. VII. p. 42. Gaisf. ἔρος δ' αὐτε μ' ὁ λυσιμελής δονεῖ, ubi metrum ἔρος admittebat.

Plutarcho in Amator. p. 756. E. F. visus est Hesiodus Ἔρωτα πάντων πρώτιστον rectius, quippe Φυσικώτερον, finxisse Parmenide, qui Ἔρωτα τῶν Ἀφροδίτης ἔργων πρεσβύτατον dixerat. (Conf. Aristot. Metaph. I. 4.) Respexit haec Hesioidea Plutarchus etiam in libro de Facie in orbe Lunae p. 926. E. F. 927. A. Parum accurate Schol. ad Apollon. Rhod. III. 26. Ἴβυκος καὶ Ἡσίοδος ἐκ Χάους λέγει τὸν Ἔρωτα. Ibycus, puto, diserte sic tradiderat. Hesiodum rectius cepit Plato l. c. p. 178. B. quem confer etiam p. 195. B. C. Quidam, Servio teste ad Aen. I. 664., Amorem Chai et primae rerum Naturae filium esse voluerunt, ita, ut videtur, etiam coniugem Chao largientes, parum e mente Hesiodi, qui nulla esse credidit coniugia ante Amorem natum.

v. 121. 122. Λυσιμελής πάντων τε θεῶν, πάντων τ' ἀνθρώπων Δάμναται ἐν στήθεσσι κ. τ. λ. Contulit iam Muetzellius p. 403., tum Sapphūs versum modo citatum, tum Archilochi apud Hephaestionem p. 90. Gaisf. ἀλλά μ' ὁ λυσιμελής, ὦταιρε, δάμναται πάθος, in quibus manifesta est Hesioideorum imitatio.

Ad λυσιμελής Gl. Par. C. ὁ λύων τὰ μέλη διὰ τὰς ἀναπαύσεις (Pertinet hoc ad Somni epitheton apud Hom. Od. Υ. 57. Ψ. 343.) ἢ ὁ λύων τὰς μεριμνάς. Gl. Par. G. οὐχ

ὡς λύων τὰ μέλη, ἀλλ' ὡς λύων τὰ μελεδήματα καὶ τὰς Φροντίδας. Pro posteriore hac interpretatione pugnant etiam Scholia vulgata; amplexusque eam est Guyetus atque Interpretum deinceps alii, dissentientibus tamen quibusdam, ut iam Mombricitus, Aldinam interpunctionem secutus, reddidit: *Membra Deus late solvit Divinumque, virumque*. Sed in Homericis utique Od. Υ. 57. Εὔτε τὸν ὕπνος ἔμαρπτε λύων μελεδήματα θυμοῦ Λυσιμελῆς et Ψ. 393. ὅτε οἱ γλυκὺς ὕπνος Λυσιμελῆς ἐπόρουσε, λύων μελεδήματα θυμοῦ duas diversas Somni virtutes, non unam rem indicari recte statuit Eustathius p. 1882. 43. conferens haec Od. Δ. 794. *λύθεν δέ οἱ ἄψα πάντα*. Tum in Euripid. Suppl. v. 45 seq. verba *νεκύων, οἱ καταλείψουσι μέλη θανάτῳ λυσιμελεῖ* satis certum, me iudice, argumentum praebent, alteram praefendam esse interpretationem, ut sit *λυσιμελῆς ὁ λύων τὰ μέλη*, scilicet languore et affectu. Laodamia apud Ovid. Her. Ep. XIII. 15. *Quando erit, ut reducem cupidis amplexa lacertis Languida laetitia solvar ab ipsa mea*.

v. 123 citant praeter Origenem et Theophilum II. cc. Schol. ad Arat. v. 408. p. 97. et 299. Buhl. Schol. ad Eurip. Orest. v. 174. Inverso ordine versum hunc et sequentem exhibet Cornutus p. 173. fin. idem versum hunc respiciens ead. pag. haud longe a principio et p. 175. Noctis mentionem h. l. respexit etiam Cyrillus adv. Iulian. II. p. 53. B. Respexisse videri potest Aristot. Metaph. XIII. 4.

Ad Ἐρεβος Gl. Vat. τὸ σκότος parum definite. Posterorum autem magis, quam Hesiodi notionem expressit Plutarchus de Primo Frigido p. 953. A. ut Χάος et Ἄϊδην, ita Ἐρεβος esse statuens τὸ χθόνιον καὶ ἔγγαιον σκότος. Hesiodus Ἐρεβος sibi informavit non in terra, sed ὑπὸ χθονὸς, infra terram, obtegentem illud. Conf. Th. 669. Apud Auctorem Axiochi p. 371. dicuntur nocentes a Furiis

agi ἐπ' Ἐρεβος καὶ Χάος διὰ Ταρτάρου, quod erant Ἐρεβος et Χάος, i. e. pars primaevi Chai inferior ultra sive infra Tartarum. Superiorem Chai partem memorari videas in fragm. ex Euripidis Cadmo apud Probum ad Virgil. Ecl. VI. 31.

Vt coniunctim h. l. memorantur Χάος, Ἐρεβος, Νύξ, ita apud Ovid. Met. XIII. 414. Circen convocantem videas *Noctem Noctisque Deos Ereboque Chaoque*, quemadmodum etiam *Erebumque Chaosque* iunctim ut Deos memorat Virgil. Aen. IV. 510. Conf. et VI. 265.

v. 124 praeter Cornutum, Origenem, Theophilum II. cc. citant Ammonius v. ἡμέρα, Etymol. M. p. 429. 25 seq. Schol. Vratisl. ad Pind. Ol. II. 58. Eustath. p. 1527. 55.

Esse Ἠμέρη, quam hic Nocte genitam dicit Hesiodus, τὸ διάστημα μόνον ἀσώματον, perperam statuisse censendus est Ammonius l. c. si mens eius haec fuit, poëtam sibi illam citra divinae personae notionem informasse. Rectius Etym. M. l. c. Ἡσίοδος σωματοποιῶν λέγει Νυκτὸς δ' αὖτ' Αἰθήρ τε κ. Ἡμ. ἐξεγ. Fuit etiam posterioribus Hesiodo tam Ἠμέρη Dea habita, quam Ἠώς. Vid. Pausanias I. 3. pr. V. 22. § 2.

v. 125 exstat apud Theophilum, omissus est apud Origenem, item in serie versuum Hesiodi apud Cornutum p. 173. qui neque ipse agnovisse eum videtur, bis matrem Aetheris, at non patrem memorans ibid. et p. 174. Sed maritum Nocti Erebum tribuunt tamen etiam Cicero de N. D. III. 17. et Hyginus in Praef.

Post hunc versum nihil deesse et nos integrum habere Hesiodeum Deorum ex Cosmogonia recensum equidem arbitror cum Muetzello p. 404., neque magis quam ille auctoritatis aliquid tribuo hisce Nonni in Comment. ad Gre-

gor. Nazianz. T. II. p. 517. A. B. Ed. Bill. in *Theogonia* (Hesiodus) *Deorum ortum enumerare incipit, nimirum, quod ex Chao et Aethere natus sit ille, ex Coelo Saturnus*; quibuscum conveniunt Graeca sub Nonni nomine edita in Gregorio Montacutii p. 153. ἐν τῇ οὖν καλουμένῃ Θεογονίᾳ ὁ Ἡσίοδος ἀρχεται καταριθμίζεσθαι τὰς γενέσεις τῶν θεῶν, ὅτι ἐκ τοῦ Χάους καὶ ἐκ τοῦ Αἰθέρος ἐγεννήθη ὁ δεῖνα κ. τ. λ. Apparet enim, hos homines sua scripsisse non in-
 specto Hesiodo, neque recentes ab eius lectione, qui proinde tantum nomina quaedam ex *Theogonia* tenentes, cum vel-
 lent exempla traditae ibi genealogiae proferre, infausto omine delapsi sint ad illam Aetheris mentionem, cumque iam citandus eius filius esset, nec succurreret iis, quippe nec memoratus a poëta, satis sic habuerint apponere *natus ille, ἐγεννήθη ὁ δεῖνα*. Quod autem apud Etym. M. p. 215. 37. v. βροτὸς dicitur Hesiodus huius vocabuli originem repetivisse ἀπὸ Βροτοῦ τοῦ Αἰθέρος καὶ Ἡμέρας et suspectum est mihi testimonium, nullis Veterum aliis hunc Βροτὸν memorantibus, ne Eustathio quidem, quamvis in illustrando nomine βροτὸς copioso; et, si vel maxime sincerum habeatur, ad aliud poëtae carmen referendum esse mihi, ut Muetzellio, videtur: neque enim sinebat ordo, quem secutum esse poëtam in *Cosmogonia* cernimus, ut iam nunc de natis hominibus vel hominum generis primo auctore ageret. Scio posse obiici, valde antiquam tamen et cognatam cum Diis originem hominibus ab Hesiodo tribui, dicente Ἐργ. 108. ὁμόθεν γεγάασι θεοὶ θνητοὶ τ' ἀνθρώποι, itaque potuisse in hoc carmine et loco mentionem de origine etiam hominum fieri, hoc fere modo conceptam: Αἰθέρι δ' αὖτε θεῶ Βροτὸν Ἡμέρη υἶδν ἔτικτεν Ἐκ δὲ Βροτοῦ βροτοὶ εἰσιν ἐπὶ χθονὶ πουλυβοτείρη: sed tamen amplius nobis de-
 liberandum censeo, antequam illi Βροτῶ locum inter Deos antiquissimos primaque rerum principia tribuamus. Hy-

ginus in Praefatione scribens: *ex Aethere et Die Terra, Coelum, Mare*, manifesto non Hesiodum, sed alios secutus est auctores, secundum quos Ciceroni quoque de N. D. III. 17. *Coeli parentes dicuntur Aether et Dies.*

v. 126 cum duobus sequentibus citat Stobaeus Ecl. Ph. XI. I. 9. explicat Cornutus p. 175. Vsurpant vv. 126. 127. praeter Theophilum et Origenem ll. cc. Cyrillus advers. Iulian. d. l. Orio Etym. p. 118. 30 seq. Etym. M. p. 642. 11 seq. Schol. ad Pindar. Nem. VI. 1. Versum 126 cum alterius parte dimidia Schol. ad Arat. v. 22. p. 15 et 270. Ed. Buhl. Schol. ad Sophocl. Electr. v. 86. Respexisse locum hunc videri potest Zeno Stoicus, Hesiodum primum fuisse statuens (rectene an secus, dubites), qui τὴν γῆν dixerit *στρογγύλην*. Vid. Diogen. Laërt. VIII. 48. In verbis autem Galeni Comment. in Hippocr. de Nat. Hom. I. c. 25. T. III. p. 114. C. Chart. καὶ γὰρ καὶ νῦν οἶδα τινὰς ἄλλα γράφοντας, ὧν τὰ συγγράμματα τοῖς μὲν δὴ συναπέθανε, τοῖς δὲ συντεβνήξεται, καθάπερ καὶ τοῦ λέγοντος, ἀπάντων εἶναι μητέρα καὶ τιθήνην καὶ ἀρχὴν καὶ στοιχεῖον τὴν Γῆν: αὐτὴν γὰρ καὶ τὸν Οὐρανὸν γενῆσαι, καθάπερ Ἡσίοδος φησι, καὶ τὰ ζῶα κατ' αὐτήν, in his igitur verbis ea καθάπερ Ἡσίοδος φησι rectius ad sola referas proxime antecedentia καὶ τὸν Οὐρανὸν γενῆσαι; neque enim colligendum e Galeno, ζῶων quoque mentionem factam a poëta fuisse, quae nunc absit. Neque vero ad Hesioidea haec de Terrae prole pertinent, quae leguntur in Schol. ad Euripid. Hippol. v. 596. Matth. γῆ πάντων μήτηρ κατὰ Ἡσίοδον, sed ad verba poëtae Ἔργ. 563. Itaque ex illis certe nequit aliquis defectus hoc loco argui. Ea autem, quae Scholiastes Palatinus ad Simmiam A. P. XV. 24. Ed. Iacobs T. III. p. 824. ad Hesiodi auctoritatem retulit: Ἀκμονίδαυ δὲ τὸν Οὐρανὸν Ἡσίοδος Γαῖα μὲν Ἀκμον ἔτικτεν ἀπὸ δ' Ἀκμονος

Οὐρανός, non potuisse olim hîc locum habere prorsus ad-
sentior Muetzello p. 405. Coelum ex Terra natum ab He-
siodo in Theogonia tradi tot Veterum Scriptorum testimo-
nia confirmant, ut credendum non sit, aliter olim in ve-
tustis eius exemplis fuisse, nec magis credendum, alibi ab
Hesiodo, quamvis fortasse dixerit Γαῖα μὲν "Ακμον' ἔτικτε,
fuisse Acmonem hunc patrem Coeli dictum. Apud Eusta-
thium, cuius maior nobis, quam istius parum docti Scho-
liastae, auctoritas habetur, fuisse Alcman dicitur, qui pri-
mus patrem eum Coelo tribuerit. Vid. p. 1154. 23.

vv. 127. 128 explicat Cornutus p. 175. ἵνα περὶ πᾶσαν
τὴν γῆν εἶη μακάρεσσι θεοῖς ἔδος ἀσφαλὲς αἰεὶ, τοῖς
ἐπ' αὐτοῦ θέουσιν ἄστροις οἰκητήριον, quorum priora Galei
Codex sic in versuum speciem redacta exhibet: ἵνα μὲν (1.
μιν) περὶ πᾶσαν ἐέργῃ Ἡ δ' εἶη μακάρεσσι θεοῖς ἔδος ἀ-
σφαλὲς αἰεὶ., quae lectio Galeo melior visa, quam quae in
Hesiodo hodie exstat. Sed non animadvertit Galeus, illis
duntaxat Ἡ δ' — εἶη non convenire interpretationem Cor-
nuti, qui Coelum esse voluit οἰκητήριον, sive ἔδος curren-
tibus ἐπ' αὐτοῦ in illo astris, non Terram. Equidem cum
Muetzello p. 406. in illo Galei Cod. interpolatoris manum
agnosco. Attamen multum abest, ut ipsius Cornuti inter-
pretationem probem tum in aliis, tum in hoc, quod εἶη
et ἔδος ad Coelum retulit. Sic enim secum ipse pugnave-
rit Hesiodus, cui supra v. 117. dicta Terra θεῶν ἔδος ἀ-
σφαλὲς αἰεὶ. Vt esse Hesiodi versus 128 censeatur, refe-
renda εἶη et ἔδος erunt ad Terram et explicandus locus,
ut explicuimus supra in adnot. ad v. 116. Quod enim
Wolfius admonente Heynio, versum uncinis includens,
dixit »alienum illum hîc esse, qui proxime praecedentem
»legerit, statim arbitrabitur" haud omnino adsentientem
me habet. Non adfirmo equidem, versum esse Hesiodi,

quem, si abesset, neque ipse desiderarem; sed exstantem in omnibus Codd., lectumque a Cornuto, Origene, Theophilo, Stobaeo, non esse temere expungendum censeo, quippe nec alienum a praecedente versu, cum Οὐρανόσ Γῆν πέρῃ πάντα καλύπτων vel ἔργων, sive eam tanquam καλύβη vel ἔρκει circumquaque tegens et continens, hoc ipso videri poëtae potuerit illam facere μακάρεσσι θεοῖσ ἔδος ἀσφαλῆσ αἰεῖ. Facit enim sane tectum vel septum, quo firmiter vel tutius sit domicilium. v. 128. ὅσ ῥ' εἶη Stobaeus, quae lectio profecta ab iis, qui cum Cornuto ἔδος Coelum esse vellent. Vulgatam omnes Hesiodi Codd. tuentur.

vv. 129—132. respexit Cornutus p. 176. ἡ δὲ Γῆ τὰ ὄρη καὶ τὸ πέλαγος ἐξῆσ λέγεται γεννηῆσαι ἀτὲρ Φιλότητος ἐΦημέρου (sic), ex cuius brevi mentione incertum manet, utrum versum 130 legerit, nec ne. Cum ceteris eum adposuere Theophilus et Origenes. Goettlingio additus esse videtur ab recentiore quodam, qui θεῶν illud (v. 129) explicare conabatur, quamvis eo tantum significare poëta voluerit constituta in montibus templa. De templis cogitasse Hesiodum hoc loco, non equidem inducor, ut credam. Adsentior tamen Hermanno in Cens. Goettl. statuenti, posse nos versu carere. Sed haec iusta causa non est eum abiudicandi Hesiodo, qui voluisse potest Terram nascituris ex se Nymphis (v. 187) non minus, quam ceteris Diis habitationis sedem parasse. Tum merito contra Goettlingium tenet Hermannus, nihil offensionis habere adiecta post Νυμφέων, si describi illis plenius Oreades censeantur. (conf. mox citandus versus Apollonii Rhod. I. 1226.) Veraque est ad h. l. observatio Muetzellii p. 363., esse prolixius hoc expositionis genus inter Hesiodi sermonis proprietates.

Ad ἐνάλους v. 129. Gl. Par. C. τοὺσ διὰ στένον ποτάμουσ. Convenit haec explicatio locis Homeri quibusdam,

ut Il. Φ. 287. 312. non vero huic Hesiodi. Conf. Apollon. Lex. v. ἔναυλοι. Neque rectius d' Orvillius ad Charitonem p. 138. hunc locum, ut opportunum, contulit cum explicatōne Scholiastae Apollonii Rhodii, ad haec poëtae verbal. c. ὄσαι σκοπιάς ὀρέων λάχον ἢ καὶ ἔναύλους notantis τὰ σπηλαια νῦν. Melius cum Scholiis ad h. l. Guyetus Hesiodeum ἔναύλους interpretatus est διατριβὰς, ἔπαυλιστήρια. Apud Apollon. Rhodium autem ἔναυλοι oppositi σκοπιαῖς sunt convalles. Scilicet, ut notatum iam ab aliis, significatio vocabuli ἔναυλος varia fuit, prout vel ab αἰλή, vel ab αἰλὸς ducta esset, notavitque vel, ut hīc, habitandi locum, vel, ut in versibus Homeri et Apollonii Rhodii citatis, locum canalis aut fistulae instar vel aliqua ratione cavum. Posteriorem significationem pluribus illustravit Heynius ad Il. Π. 71. prioris non adeo rationem habuit.

v. 132 seqq. αὐτὰρ ἔπειτα κ. τ. λ. A Coeli et Terrae nuptiis cyclus Graecorum mythicus initium ducebat. Vid. Apollodor. Bibl. pr. Ab iisdem hīc initium fit Theogoniae proprie sic dictae; nec dubium est, quin, quae deinceps recensentur Titanum ac Deorum nomina, omnia ex antiquissima Graecorum religione coniunctisque cum ea mythis prolata sint. Haud temere dixit Plato in Cratylo p. 397. C. φαίνονται μοι οἱ πρῶτοι τῶν ἀνθρώπων τῶν περὶ τὴν Ἑλλάδα τούτους μόνους θεοὺς ἡγεῖσθαι, οὔσπερ νῦν πολλοὶ τῶν βαρβάρων, ἥλιον καὶ σελήνην καὶ γῆν καὶ ἄστρα καὶ οὐρανόν: manseruntque pristinae religionis vestigia. Terrae quidem fuit templum Athenis. Vid. Pausan. I. 22. item^m Spartae, ibid. III. II. 12. ara Phliis, ibid. I. 31. oraculum Delphis, ibid. X. 5. ara et oraculum Olympiae, ibid. V. 14. ut de Telluris apud Italos cultu nihil dicam. Coelum similiter in Graecia templis arisque cultum fuisse non constat: sed fuit iusiurandum per illud

numen in primis sacrum. Quod Plutarchus ait de Placit. Philosoph. I. 6. p. 880. C. Hesiodum volentem genitis Diis patrem invenire (conf. Herod. II. c. 53.), tales ipsis ad hunc modum esse commentum *Κοῖόν τε Κρείόν τε κ. τ. λ.*, id hactenus verum habeatur, ut licenter Hesiodus certo Deo certum patrem adsignaverit, non, ut ipse haec Deorum nomina aut numina commentus sit. Quod autem omnes hi antiquissimi Dii ab Hesiodo Coeli Terraeque liberi finguntur, id neque ipsum per se absurdum est et, si propius ad singulorum naturam respexeris, commode utique in hoc genus retulisse poëtam dicas tum naturae partes atque vires Oceanum, Tethyn, Coeum, Crium, Hyperionem, Thiam, Rheam, Phoeben, Cyclopes, Centimanos, tum coelesti origine virtutes Themis, Mnemosynen, tum denique Deucalioneae et Hellenicae stirpis hominum antiquissimum auctorem Iapetum.

Est *ᾠκεανός* opinione Hesiodi fluviorum pater (Th. 337.) atque ipse *τελήεις πόνταμος* (Th. 242.), cuius *πηγαὶ* memorantur Th. 282. quique fluviorum epitheto *βαθυδίνης* dicitur et *βαθυρρείτης* (Erg. 171. Th. 265.). Itaque ortum visus hic etiam Coelo debuisse, cum mare salsum (*Πέλαγος*) ex sola Terra exstitisset. Ad *Κοῖόν* genus suum retulisse Coos, docet Tac. Ann. XII. 61. Filia eius Latona colebatur Deli. Videtur hinc Aegaei maris insulis propria eius Titanis religio fuisse. *Κοῖος* dici potuit vel a *κῶ*, *κῶέω* intelligo (vid. Etym. M. in v.), vel a *κῶ* *turgeo*, ut eo nomine declarata sit turgens Naturae ad generandum vis. Memoratus quidem Pausaniae IV. 6. fluvius Messeniae *Κοῖος* nomen nisi ab hoc Titane, ut quibusdam visum, certe a turgentibus aquis habuit. *Κρείος*, a *κρέω*, Deum significavit eximie potentem; principem, regem, ut apud Orientis populos Deorum nomina fuerunt Bel, Moloch, alia. Tradit Pausanias VII. c. ult. Crium Achaiae fluvium ab hoc Titane dictum ferri,

unde videri possit in Achaia maxime servata ex antiqua religione fuisse huius Dei memoria. Ceterum neque hunc Homerus memoravit, neque Coeum. Ὑπερίωνα autem Solis antiquitus nomen fuisse arguunt loci Homeri, in quibus vel Ὑπερίωνος Ἡελίοιο mentio fit, vel Sol eo nomine designatur, Il. Θ. 480. T. 398. Od. A. 8. 24. M. 133, 263, 346, 374. H. in Ap. 369. At H. in Cer. 26. est Sol Ὑπερίωνος ἄγλαος υἱός, ut Od. M. 176. Ὑπεριονίδης. Coeli et Terrae filius Ὑπερίων dicitur etiam H. in Sol. 4. Ἰαπέτου nomen ex Oriente in Graeciam venit per eius posteros, Hellenicae stirpis homines, cum ipse Hellen Iapeti pronepos ferretur. Iapetum unum ex Titanibus habuit etiam Homerus, eum cum Crono inclusum Tartaro memorans Il. Θ. 479. Θεΐα Dea per excellentiam sic dicta, cum ut lucis Dea celebretur a Pindaro Isthm. IV. 1. carmine in hominis Aeginetae laudem, videri potest antiquum apud Aeginetas numen fuisse cultum nautico populo, ut Phoenicibus Dea Coelestis. Conf. Welckerus apud Boeckh. in explicat. ad Isthm. l. c. p. 512. Πείων vocasse videntur vim naturae facile producentem et ubertim quasi adfundentem omnia. Antiquum Rhea cum Crono templum habuit Athenis. Vid. Pausan. I. 18. Eam aliquoties memorat Homerus, apud quem mentio etiam Themidis fit Il. O. 87 et seqq., et notabili loco Od. B. 68 seq. Huius Legiferae Deae vetus fuit religio et oraculum Delphis. Vid. Apollod. I. IV. 1. Pausan. X. 5. Memorat idem Pausanias IX. 25. templum et signum eius Thebis, et V. 14. aram eiusdem Olympiae. Μνημοσύνης ut antiquissimae Deae mentio fit H. Hom. in Merc. 428. Eleuthere cultam vidimus supra v. 54. Φοίβη nomen fuisse videtur antiquum Lunae, ut Φοῖβος Solis. Est utique nomen id Lunae frequens apud Latinos poetas, quibus Graecorum quosdam in eo praevisse vero simile est, videturque in ea coelestis ac luciferae Deae virtutem ipse agnovisse Hesiodus,

qui matrem eam faciat Asteries et Hecates Th. 404. 409. 411. Phoebes aliquo tempore oraculum fuisse Delphis tradit Aeschyl. Eumen. 5. Eam non memorat Homerus. Τηθύς dicta est rerum *alma* mater, seu Naturae vis omnia alens ac nutriens, praesertim humore fertili. Dixit inde Hom. II. Ε. 201. Ὀκεανὸν θεῶν γένεσιν καὶ μητέρα Τηθύν. Fuisse Κρόνος videtur apud antiquissimos Graecos temporis et anni Deus, fere, ut apud Latinos Ianus, ducto Dei nomine a κρόω *perficio*, *provenire facio*. Cronum Iovis patrem et ab eo privatum honore, deiectumque in Tartarum, tam Homerus celebrat, quam Hesiodus. Servatam vel sic aliquam eius Dei in Graecia religionem docent memorata apud Pausaniam VI. 20. pr. Croni sacra in Elidis monte Cronio I. 18., Cronique templum Athenis.

Verbis δεινότητος παίδων θ. δ' ἤχθ. τοκῆα v. 138. praeparatur ad ea, quae plenius narrantur infra v. 154 seqq. θαλερὸν ad vim generandi refer, qua patrem abutentem nec matri tempus pariendi inque lucem edendi liberos indulgentem odio prosequabatur Cronus.

vv. 133—137 respicit Clemens Romanus Recognit. interprete Rufino X. 31. T. II. p. 320. Ed. Gall. *post Chaos* (Hesiodus) *statim Coelum dicens factum esse et Terram, ex quibus ait progenitos illos undecim, quos interdum et duodecim dicit, in quibus sex mares, quinque feminas ponit; nomina autem dat maribus, Oceanus, Coeus, Crius, Hyperion, Iapetus, Cronus, qui et Saturnus; item feminis, Thia, Rhea, Themis, Mnemosyne, Tethys.* Omittitur in hoc recensu Phoebe, ut item apud referentem eadem Clementem Homil. VI. 2. p. 677. Sed comparet ea cum ceteris apud eundem loco simili Recognit. X. c. 31. p. 320. ubi sex mares, totidemque feminae memorantur. Exstant integri versus 134, 135 apud Cyrillum adv. Iulian. II. p. 53. C. cetera quoque

attingentem in his: καὶ Γῆς τέκνον ἀποφῆνας τὸν Οὐρανὸν ('Ἡσιόδός Φησιν) ὅτι καὶ θάλασσης (Oceanum et Tethyn) τέτοκεν Οὐρανῷ παρενηθεῖσα, Κοῖον τε κ. τ. λ. Φοίβην τε πρὸς ταύταις, ἣν καὶ χρυσοστέφανον ὀνομάζει, καὶ μέντοι τὴν Ἥῳ (hanc memoria lapsus addidit), ὀπλότατον δὲ πάντων γενέσθαι Φησὶ τὸν Κρόνον. Respexit hunc locum idem III. p. 75. D. Memoratis versibus 126. 127., ut Hesiodi, Scholiastes Pindar. ad Nem. VI. 1. subiicit: Οὐρανοῦ δὲ καὶ Γῆς εἰσιν οἱ περὶ Κρόνου καὶ οἱ ἄλλοι Τιτᾶνες. Memor quoque huius loci fuit Plato in Cratylo p. 396. Conf. Proclus in Platon. Theol. IV. 5. p. 188. Opp. T. IV. p. 40. Ed. Cous. in Tim. V. p. 291. Citatur v. 134 integer a Plutarcho de Plac. Philos. I. 6. p. 880. et Etym. M. v. Κοῖος p. 523. 48. Aliorum locos, ubi res, hic ab Hesiodo proditae, sed sine poëtae mentione memorantur, vide apud Muetzellium p. 408.

v. 134. Ad Κρείον Gl. Par. G. ἤγουν τὸν βασιλικὸν καὶ ἡγεμονικόν. Consentit Eustathius, qui p. 948. 46. Κρείοι, ἴσως οἱ μεγάλοι, ὁμωνύμως τῷ μυθευομένῳ Κρείῳ. Minus recte Etym. M. p. 6539. 20. (quem locum citare volui in Variis Lectt. Citatus locus est in Gudiano) Schol. ad h. l. et Io. Diacon. in Alleg. παρὰ τὸ κερῖσθαι, quae explicatio tum nata, cum pro Κρείος, ut Titanis nomen, frequentari Κρίος vel Κριδς coepisset.

v. 135. ad Θεΐαν Gl. Par. C. τὸ ὕδωρ. Videas eodem id trahentem Io. Diaconum. Paulo minus inepte, nec tamen vere Schol. ad h. l. παρὰ τὸ θεᾶσθαι (cum Etym. M. p. 449. 15) ἢ παρὰ τὸ θέειν dictam Θεΐαν opinatur. Immo fuit apud antiquissimum quendam Graeciae populum dicta simpliciter θεῖα Dea de luciferis quaedam, sicut, teste Herodoto II. 52., Pelasgi in universum θεοὺς

non addito proprio cuiusquam nomine vel cognomine dixerunt.

v. 138 effectum e v. 155 et inepte loco huic intrusum arbitrati sunt Ruhnkenius, Heynius, Wolfius. Agnovit versum Cornutus l. c. nec repudiavit eum Aristarchus, quamvis, teste Schol. ad h. l. offensus ad *θαλερόν*, de seniore Coelo dictum, nisi forte significaverit *θαλεροποιόν τῷ βίῳ*. Sed et inepta est haec explicatio et vero inepta reprehensio ipsa Aristarchi, cum *θαλερός* proprio sensu recte dici potuerit *Οὐρανός*, tot deinceps liberorum pater et ad porro gignendum pronus. (Vid. infra v. 174 seq.) Itaque fecit *Κρόνος*, ne porro esset ei pater in matris et liberorum incommodum *θαλερός fecundo vigore*. Nec sane quicquam est in Hesiodicis, quod *πρεσβύτερον* hinc nos *Οὐρανόν* informare iubeat. Conf. Muetzell. p. 116.

v. 139 seqq. Fuit apud Graecos antiquissima, ut Titanum, ita Cycloperum memoria; illorum ut *θεῶν*, horum ut *θεοῖς ἐναλιγκίων*, quique propinqui essent Diis, *θεοῖς ἐγγύθεν*, perinde ac Gigantes. Vid. Hom. Od. H. 205 seq. Fuit, Pausania teste II. 2., vetus Corinthi ara, Cycloperum dicta, in qua sacra etiam facerent Cycloperibus. Omnino maxime in Peloponneso celebrata fuit Cycloperum memoria, ubi condidisse etiam antiquissimas urbes ferebantur, Argos, Tirynthem, Mycenae. Vid. Apollod. II. II. 1. Strabo VIII. p. 373. Pausan. II. 16. 25. VII. 25. Schol. ad Euripid. Orest. 963. Sed eos in Peloponnesum venisse Strabo dicit e Lycia, Scholiasta Euripidis ex Curetide i. e. Aetolia, cum ex Thracia oriundi varias terras adiissent. Trinacriae incolas Cycloperos facit Homerus, cuius auctoritatem sequitur Thucydides VI. 2. Sed in Siciliam quoque alicunde navibus venerant, quo, ni fallor, pertinet, quod Polyph-

mus dicitur Neptuni filius. Ceterum ob antiquissimam eorum originem commode mythico sermone dici potuerunt *Coeli Terraeque filii*, cumque, ut sunt, qui hominibus tela fabri conficiunt, ita fingendi quoque essent Iovis telorum artifices, apte in eam rem arrepti sunt ex aetate mythica Cyclopes, de quorum vasto corpore, magna viribus, singularique in architectura cognatisque artibus solertia consentiens antiquitatis fama obtineret. Illos autem antiquissimos Coeli Terraeque filios Cyclopes, Iovi fulguris artifices, Hesiodus numero tres fuisse vult, insignitos ipsis tonitrus ac fulguris nominibus. Namque et *Ἄργος* dictus a candenti fulmine. Conf. II. Θ. 131. T. 121. An autem praeter hos Hesiodus alios noverit Cyclopas, quales supra citati auctores memorant, qualesque ex illis antiquissimis ortos Hellanicus et Pherecydes perhibent, citati, hic in Schol. ad Euripid. Alcest pr., ille in Schol. ad h. l., ignorare nos fatendum est.

Apud Gregor. Naz. Or. III. p. 103 fin. 104 init. Hesioda ex Theogonia referentem, memorati inter alios *οἱ κεραινοφόροι θεοὶ* videri possunt ad hunc de Cyclopiibus locum pertinere, quo certe referendos duxit Nonnus fab. 73. p. 517. B. C. Billii. Conf. idem. f. 62. p. 514. B., Montacut. p. 148 et 153. Haud dubie locum hunc, sicut sedem inter superiora et sequentia obtinet, respexit Theophilus ad Autolyc. II. 6. extr. Ed. Wolf. p. 91 seq. *εἰπὼν γὰρ (Ἡσίοδος) Γῆν καὶ Οὐρανὸν καὶ Θάλασσαν (Pontum), ἐξ αὐτῶν τοὺς θεοὺς βούλεται γεγονέναι καὶ ἐκ τούτων ἀνθρώπους δεινοτάτους τινὰς συγγενεῖς καταγγέλλει Τιτάνων γένος καὶ Κυκλώπων καὶ Γιγάντων πλῆθὺς* (Centimanos et memoratos infra v. 185). Sua quoque ex h. l. derivavit Eudocia p. 263. non sine diserta Hesiodi mentione, quod quidem attinet ad v. 144. Videtur etiam hinc esse, quod ab eadem p. 92. memoratur Brontes Coeli et

Terrae filius. Conf. et Eustath. p. 1622. 50. ubi diversas esse notat Homeri et Hesiodi super Cyclopihus traditiones.

v. 142. Teste Scholiasta ad h. l. Crates pro hoc versu alterum substituit οἱ δ' ἐξ ἀθανάτων θνητοὶ τράφεν αὐδήεντες. Causa ibidem adfertur, quod ἐν τῷ τῶν Λευκιππίδων καταλόγῳ i. e. parte Hesiodici Catalogi, in qua actum de Leucippi filiabus, itaque de Arsinoë, natoque ex hac et Apolline Aesculapio, dicitur Apollo Cyclopes interfecisse, mortem Aesculapii, ab Iove peremti fulmine, in fulminis artificibus ultus (Vid. Apollod. III. IX. 3. 4. collato Pausania II. 26.); quomodo igitur possent hîc Cyclopes a poeta θεοῖς ἐναλίγκιοι dicti esse? Profecto, nisi illa de Cratete referens imposuit nobis Scholiasta, notabile hîc exemplum est Grammatici illius tum licentiae in exercenda critica, tum vero etiam levitatis. Nam verba θεοῖς ἐναλίγκιοι non nisi ad declarandam Cyclopihus formam pertinere, satis Cratetem docere poterat versus sequens, ut bene observatum in Scholii ad h. l. fine et postea a Graevio ad h. l. Goettlingius Scholiastam temere Crateti tribuisse versum statuit, qui alterius fuerit recensiois, pertinens ad vv. 144, 145. itaque illum versum ante hos in contextum recepit; ceterum omnes uncinis inclusit. Equidem, cum perversi iudicii Cratetem alia quoque arguant indicia, Scholiastam vera de eo retulisse arbitror, praesertim cum tam accuratus Scholiasta fuerit in subiicienda Cratetei super hoc loco iudicii causa. Conf. Muetzell. p. 285. Verba autem Scholiastae Κράτης ἀντὶ τούτου ἄλλον στίχον παρατίθεται mihi vix aliud significare posse videntur, quam quod huius adnotationis initio posuimus.

Poëtae fuisse dicuntur Cyclopes per omnia Diis similes, excepto, quod unum media fronte oculum habebant. Videtur fabula haec aetate epica adeo fuisse cognita ac vulgo

recepta, ut Polyphemum Cyclopem unoculum fuisse Homerus aliter quam narratione de excaecato illo declarare nihil opus esse duxerit. Conf. Accius apud Gellium III. 11. Quid autem ortum fabulae dederit, incertum est. Attamen, ut Empedocles v. 281. κύκλοπα κούρην dixit pupillam oculi rotundam, sic videri quoque possunt appellati primum Cyclopes fuisse, quibus essent magni et rotundi oculi, quales generi hominum Celtico proprii fuerunt, ad quod genus pertinuisse Cyclopes vero simile mihi fit, tum ideo, quod ex Thracia oriundi perhibentur, tum ex similitudine, quae inter vetustissima quaedam Celtarum per Europam monumenta et Cyclopum muros intercedit.

v. 143 suspectum Heynius habuit, Wolfius magis versus 144, 145. Hermannus cum Goettlingio hos fuisse alterius recensione putat. Scilicet offendit eos eadem in v. 143 et 145 clausula. Nam ceteroquin non est mera in his versibus tautologia. Versus enim 143 agit de uno Cyclopum in media fronte oculo, qua sola formae parte non erant Diis similes Cyclopes; versus autem duo sequentes de conformatione huius oculi rotunda, deque dictis hinc Cyclopibus, quae quidem etymi declaratio vix poterit non Hesiodica videri conferentibus infra vv. 195. 207. 282. "Εργ. 80. 81. Minor autem concinnitas in eiusdem clausulae repetitione tam potest, me iudice, rudioris adhuc artis in poeta, quam interpolationis posteriorum, vel Rhapsodorum vel Grammaticorum, indicium haberi. Bene animadvertit Muetzellius p. 411. versum 143 praecedenti versui arcte adhaerere et ad absolvendam sententiam necessario requiri, lectumque eum haud dubie fuisse a Grammatico non indocto, cuius excerpta aliquantum luxata supersunt in Etym. Gud. p. 352. fin.

v. 144 cum seq. citant Etym. M. p. 544. 7. Etym. Gud. p. 523. 43. Schol. ad Od. I. 106. p. 313. Bekk.; respicit Elias Cretensis ad Gregor. p. 372. C.

Versûs 145 principium citat Scholiastes Callimachi ad H. in D. 53.; integrum Eustathius p. 1392. 36. eodem respiciens p. 286. p. 1202. 8.

v. 147 et sequentibus, qui Coeli Terraeque filii post alios, iisdem genitos, memorantur, hoc ipso intelliguntur eiusdem, ac superiores, naturae fuisse ac similiter ad rerum initia pertinuisse. Dubium autem non est, quin manuum capitumque multitudine, qualem hîc Cotto, Briareo, Gygi tribuit Hesiodus, qualisque frequens est in Deorum apud Indos imaginibus, multifaria virium immanitas significetur, cum eodem etiam cetera in hac descriptione pertineant, atque ipsa adeo Centimanorum nomina Κοττῆς a κῶω *tumeo, turgeo*, Βριάρεως a βριάω, βρίω *gravo*, Γύγης a γύω *late explico vel expansus sum*, cui nomini cōgnatum γίγας a γάω. Facit autem Briarei etiam apud Homerum Il. A. 403 seqq. mentio, ut videatur uterque poëta mythum secutus esse antiquum.

In eruenda autem, quae sub illo mytho lateat, rei veritate varia iam Veteres moliti sunt. Fuisse dictos sic homines ex urbe Orestiadis Hecatonchiria satis inepte statuit Palaephatus c. 20., cui fere adhaesit Nonnus ad Gregor. f. 73. p. 517. B. Probabiliora sunt, quae continentur Scholiis ad h. l. et Io. Diaconi Allegoriis; ita tamen, ut minore in his veri specie se commendat explicatio, quae trium Centimanorum nomina ad tres anni tempestates, quam quae ad rapientes omnia procellas, vel ad ventos subterraneos refert. Amplexus hanc recentiore seculo L. Barlaeus, cui Briarei nomen alterum Αἰγάζων cognatum visum cum αἰγίς *procella*. Maluit Clericus, hîc, ut saepe, ineptiens, in sen-

tentiam fere Palaephathi discedere. Posteriores rectius physicam secuti sunt notionem. Heynius ad Apollod. I. 1. Obs. 3. Centimanos et Cyclopas esse in mythis statuit naturae omnia generantis vires. Hermanno Opusc. II. p. 176. visa est Centimanorum generatio primos conatus indicare animatas naturas procreandi, quae immanissimae fuerint, luxuriante adhuc vi genetrice, necdum modum adhibere docta. Addidit tamen in subiecta nota, se, Creuzeri objectionibus motum, vidisse grandinem potius et imbres et nives significari. Mihi videtur poëtarum descriptione maior quaedam vis indicari, quae rerum statum saepe converterit, ut est terrae motuum non sine procellis et aquarum eluvione, quarum rerum antiquo illo tempore potuit recentior esse memoria vel ex iis, quae in Graecia ipsa contigerant, vel ex Iapetidarum de diluvio traditionibus: cognatumque puto equidem mythum, quo Gigantes, vel hi, vel alii, montes dicuntur imposuisse montibus. In Briareo fuisse maris, nunc terrae partem absorbentis, nunc montes vel insulas ex se attollentis, vim indicatam colligas ex iis, quae ex Arriano refert Eustathius ad II. A. p. 125. Conf. idem in Dionys. Perieg. 64. et Scholia ad Apollon. Rhod. I. 1165. Omnino vim et pugnam elementorum hoc de Centimanis mytho submonstratam arbitror. Cogitasse tamen de his vel Homerum vel Hesiodum adfirmare nolim, cum potuerint hi in pridem inductis illis mythicis personis simpliciter tributas illis prodigiosas vires spectare.

Cotti Centimani rarior fuisse videtur in Graecorum post Hesiodum carminibus mentio. Gygis frequentiore fuisse colligas ex Horatio Carm. II. XVII. 4. III. IV. 69. Ovidio II. Am. I. 12. IV. Fast. 593. IV. Tr. VII. 18. Briarei, dicti etiam ab aliis post Homerum l. c. Aegaeonis, frequens sane fuit. Vid. Callim. H. in Del. 143. Schol. ad Apollon. Rhod. l. c. Virgil. Aen. VI. 287.

X. 565. Pausan. II. 1. 4. Aelian. V. H. V. 3. ibique VV. DD.

Coeli Terraeque progeniem dictos ab Hesiodo Centimanos testantur Schol. min. ad II. A. 402. Memorat Gregorius Or. III. 3. p. 103. D. τὴν Ἡσιόδου Θεογονίαν et in ea τοὺς Τιτᾶνας, τοὺς Γίγαντας μετὰ τῶν Φοβερῶν ὀνομάτων τε καὶ πραγμάτων, ipsa tria addens Centimanorum nomina, quartumque insuper Enceladi, quod rectius omisit Elias Cretensis ad Gregor. p. 382. D. verba Hesiodi h. l. propemodum secutus. Conf. Nonnus ad Gregor. loco supra cit., Montacutius p. 153. et Catal. Clark. T. I. p. 46. Schol. Plat. p. 452. Bekk.

Hesiodea haec respexisse videtur etiam Apollod. I. 1. quo magis mireris, eum in recensendis Coeli Terraeque liberis ordinem procreatorum intervertisse. Primum enim Centimanos, tum Cyclopes, hinc denique Oceanum et ceteros memorat. Neque tamen inde colligas, diversum in Hesiodi, quod Apollodorus habuerit, exemplo ordinem fuisse. Scilicet Apollodorus in Bibliotheca sua varios secutus est poëtas, neque in Theogonia tradenda sic adhaesit Hesiodo, ut non aliquando ab eo recederet. Habet quidem, qualem Apollodorus, ordinem etiam Theogonia Orphica p. 504 seq.

v. 148. οὐκ ὀνομαστοὶ in Gl. Par. C. recte exponitur ἄφατοι i. e. quos commemorare vix audeas, minus recte ab Elia Cretensi l. c. redditum est *ipsis nominibus formidabiles*.

v. 150. ad αἰσσαντο Gl. Par. C. ἐκρέμωτο, κελίητο. Falsum plane prius. Notat autem αἰσσαντο cum impetu se movebant.

v. 152. Guyetus supposititium censuit. Num ut ex Ἔργ. 149. Sc. 76. effictum? Mihi similis dictio potius eundem

indicare poëtam videtur. An vero, quod, quae ibi de manibus dicta sunt, non putavit Guyetus posse commode ad capita transferri? Sed hoc nullius rei esse, vere dixit Muetzellius p. 100. Retinendum versum etiam Heynius statuit. Legerat quidem eum Eustathius p. 1590. 10 seq. citans ex Hesiodi Theogonia τὸ ἐπέφυκον ἀπεφύκω. Conf. idem p. 576.

v. 154 seqq. in ὄσσοι γὰρ παίδων κ. τ. λ. referendum γὰρ ad supra memoratorum δεινότητα, certe ad ea, quae proxime praecedunt. Ceterum dubites, qua de re dubitatum iam antiquitus fuisse Scholia ad h. l. arguunt, sitne construendum (ἦσαν) γὰρ (οὔτοι) δεινότατοι παίδων, ὄσσοι Γαίης τε καὶ Οὐρ. ἐξεγένοντο, ut dicantur Centimani, fortasse etiam Cyclopes, maxime terribiles fuisse omnium Coeli Terraeque liberorum, an vero ὄσσοι γὰρ (παῖδες) Γαίης τε κ. Ο. ἐξεγ. (ἦσαν) δεινότατοι παίδων, ut significetur nullis parentibus magis terribiles enatos liberos, quam quotquot e Coelo Terraeque nati sint. Amplexi hoc Mombricitus, L. Barlaeus. I. H. Vossius. Sed alterum construendi modum, quo ὄσσοι post παίδων ponatur, secutus est non inelegans interpres Zamagna, reddens: *Non alii, aetherias quotquot Tellure creati Et Coelo videre auras, mage viribus acres Sunt habiti, invisique suo vixere parenti.* Basileensis, Schmidius, Graevius, alii, verbum verbo reddiderunt, constructionem et sententiam non expederunt. Wolfius, dissimulata ambiguitate, tantummodo dixit, construendum δεινότατοι παίδων ἦσαν καὶ ἤχθοντο σφετέρῳ τὸκῆϊ: Heynius tantum adnotavit: ὄσσοι γὰρ — παίδων pro παῖδες, unde colligas duntaxat, visum ei, poëtam omnes pariter Coeli Terraeque liberos parenti invisos dixisse, itaque etiam omnes pariter eius saevitiam expertos. Idem censuisse videtur Hermannus Opusc. II. p. 176. f. p. 177. init. Qua praelata ratione tamen παῖδες rectius ad solos referendum erit

mares. Namque in Themide certe et Mnemosyne *δεινότης* illa non fuit, neque causa excogitari potest, cur eas odio pater habuerit. Sed pro altera construendi ratione pugnat, quod Hesiodus infra v. 617 seqq. vinctos atque in tenebris sub terra abditos a patre Centimanos, item v. 502. Cyclo- pas, non vero alios memorat, quibus consentanea habet Apollodorus I. 1. (Conf. et Io. Diaconus) neque apparet etiam, quomodo, si illi, qui Titanes postea dicti sunt, item abstrusi penitus in terram fuerint; ea cum matre inire et perficere consilia potuerint, quae deinceps narran- tur. Vide inprimis v. 174. 189. Fatendum tamen est, si *δεινότατοι* primo in constructione loco ponendum sit, ob- scurius hîc locutum esse poëtam, inverso iusto orationis ordine. Ceterum, utro modo construas, offensionem parere non debet intellectum ἦσαν. Abest verbum similiter apud Homerum II. Δ. 328. ἀμφὶ δ' Ἀθηναῖοι μῆστῳρες αὐτῆς. E. 266., ubi, mentione equorum Aeneae facta, non prae- cedente nominativo, sequitur οὐνεκ' ἄριστοι Ἴππων, ὄσσοι ἕασιν ὑπ' ἠῶ τ' ἠέλιόν τε, Od. E. 236. αὐτὰρ ἐν αὐτῷ Στελειδὸν περικαλλές sc. ἦν, nec proinde opus est, ut, ex- puncto δ' ante ἦχθοντο, cum Guyeto versum hiatu conta- mines iuvandae scilicet constructionis gratia. Guyeti im- probans sententiam Muetzellius p. 95. vel alia ratione ex- plicandum locum, ut iustus orationis ordo per licentiam huic poëtae non insolitam interruptus esse dicatur, vel coniectura sustentandum statuit, qualem promptam et fa- cilem esse ait, si pro ὄσσοι scribatur τόσσοι. Sed ὄσσοι tuentur non modo Codd. omnes, verum etiam Scholiastae, neque ulla excogitari causa potest, cur, si scriptum olim τόσσοι fuit, inde ὄσσοι fecerint librarii. Idem autem Vir doctus postea ad magis violentam loci medicinam recurrit, ferroque sanandum eum statuit, ut, recisis vv. 155. 156, qui casu primum e v. 138 et v. 155 huc pervenerint,

deinde emendatricem curam perpessi sint, legatur ἕσσει γὰρ Γαίης τε καὶ Οὐρανοῦ ἐξεγένοντο Πάντας ἀποκρύπτασκε καὶ ἐς Φάος οὐκ ἀνίεσκε. Sed praeterquam, quod sic non satis plane declaratur, patrem liberorum id fecisse, prorsus in hac ratione non habet γὰρ, quo referatur. Esse enim, quod Heynius voluit, γὰρ hīc pro *principio* positum, haud facile mihi persuaderi patiar.

v. 156 seq. Πάντας ἀποκρύπτασκε καὶ ἐς Φάος οὐκ ἀνίεσκε Γαίης ἐν κευθμῶνι traiectio est Hesiodica pro πάντας ἀποκρύπτασκε Γαίης ἐν κευθμῶνι καὶ ἐς Φ. οὐκ ἀν. ita in *recondito Terrae sinu abdidit, ut in lucem exire nullo modo possent.*

v. 158 sine nomine auctoris citat Etym. Gud. p. 317. 40 seq. sed corrupte.

v. 160. pro στενομένη Seleucus, teste Scholiasta ad h. l. scripsit ἀχθυμένη· οὐ γὰρ ἐστενοχωρεῖτό, Φησιν, ἀλλὰ διὰ τοὺς κρυφθέντας παῖδας αὐτῆς ὑπὸ τοῦ Οὐρανοῦ ἐλυπεῖτο. Correctionem improbarunt Graevius, Wolfius, Muetzellius p. 416. at, me iudice, minus recte hac de causa, quod correctione nihil opus sit, cum στενομένη ipsum significare possit *anxia, sollicita*. Dubium quidem non est, quin superiores poëtae verbum ea significatione usurpaverint, sed hinc non efficitur, fuisse item sic antiquioribus usurpatum, neque ad Hesiodum quod attinet, vero simile fit eo, quod apud Eusebium Praep. Euang. XIII. p. 403. RSt. στενόμενοι ut Hesiodum ex Ἔργ. 178. (Goettl. 179.) citatur eo sensu, cum omnes ibi Codd. habeant Φθειρόμενοι. Apud Homerum quidem, ut iam post alterum Scholiastam animadvertit Heynius, Scamander στενόμενος νεκύεσσι (Il. Φ. 220.) non est *dolens*, sed *coangustatus* multitudine cadaver-

rum innatantium et Seleuco certe persuasum fuit, in Hesiodicis h. l. *στενωμένη* non posse alio sensu, quam quo accepit, accipi, quod ipsum ad correctionem eum impulit, offensum illa rudioris mythi imagine. Mihi, ut Goettlingio, ferenda haec videtur. Sane, si mythum simpliciter, ut se verba habent, accipimus, mirationem facere non potest, quod Terra tot praegrandibus liberorum corporibus, deinceps in eam abstrusis, oneratam se intus coangustatamque et gravatam sensit, atque hinc, ut gravati solent, ingemuit; neque, si porro mythi sensum requirimus, absurde sic significatus videri potest terrae status, initio rerum laborantis et gravatae, quod latitantes in ea vires exitum sibi frustra quaerent, cuius indicium saepe illa fecerit gemitu, qualis terrae motum praecedit.

v. 161 seqq. Terra, cum ferrum produxisset, ex ea falcem fabricavit, qua deinde liberorum eius aliquis contra patrem utens generandi facultate hunc privaret. Ad *ἀδάμαντος* in Gl. Par. C. G. notatur, esse *εἶδος σιδήρου*. Ferrum indicari satis arguit epitheton *πολίου*, solemne Homericum de ferro, ut recte observavit Goettlingius. Falcem, quam poeta hic v. 162. *δρέπανον*, idem infra v. 178. *ἄρπην* vocat. Priori nomine in hac fabula usi sunt Antimachus apud Plutarch. Q. R. 42. p. 275. A. et Pausanias VII. 23. posteriore Apollod. I. VI. 3. II. IV. 1.

v. 164. verba *παῖδες ἔμοι καὶ πατὴρ ἀτασθαλοῦ* explicat Planudes de Syntaxi p. 159, 19 seq.

v. 165. *πατὴρός κε κακὴν κ. τ. λ.*) Putanda est haec dicens Terra ostendisse liberis ferream falcem, quam paraverat.

v. 168 seqq. Quod ceteri Vranidae, quamvis magnis viribus praediti, suscipere in se non audent, Κρόνος effecturum se promittit, atque adeo efficit. Si statuimus, Crono tempus significari, facile intelligimus, cur illi primae in hoc mytho partes tribuantur. Scilicet, commixtis inter se Coelo Terraque, magnae quidem vires movebantur, multaeque et vastae rerum existebant formae: sed erant omnia incondita, confusa, indigesta. Attamen aliquando, *tempore*, finem accepit hîc status, diremtum est Coeli Terraque connubium, ademta Coelo novas formas gignendi potestas; itaque constans et stabilis facies rerum esse coepit, inque res eas regnum hinc exstitit Κρόνου *temporis*, sive Dei tempore cuncta perficientis, natis tum demum etiam Ἡλίῳ ac Σελήνῃ.

v. 171. *δυσώνυμου invisi nominis, abominandi.* Sic Il. Z. 255. *δυσώνυμοι υἱές Ἀχαιῶν* Il. M. 116. *Μοῖρα δυσώνυμος.* Od. T. 571. *δυσώνυμος Ἡώς*, de quibus agens Eustathius ad Il. p. 640. 31; 895. 40. ad Od. p. 1878. 48. *ἐρμηνεύεσθαι* censet *διὰ τοῦ οὐκ ὀνομαστος παρ' Ὀμήρῳ.* Conf. supra v. 148.

v. 174. *ἐνέθηκε δὲ χειρὶ ἄρπην καρχαρόδοντα.* Terra falce filio tradita simul eum docuisse censenda est; quid eâ facere ipsum vellet. *Καρχαρόδοντα* dentibus asperam in modum serrae falcem fabricaverat, quo firmiter statim impingeretur genitalibus.

v. 176. Ἦλθε δὲ Νύκτ' ἐπάγων μέγας Οὐρανός) Sensus est: Οὐρανός Terrae concubitum appetens ad eam venit noctu: sed hoc poëtice effertur: *Venit Οὐρανός Noctem (personam intelligas) secum adducens.*

Hesiodica haec respicit Eustathius in Epistola Dionysio

Periegetae praemissa p. 4. Ed. Steph. p. 109. Ed. Oxon. sed perstringendi magis, quam, ut par erat, laude prosequendi gratia.

v. 178. Verba *ὁ δ' ἐκ λοχεοῖο πάις* citantur ab Schol. A. ad II. Ψ. 160. p. 609., ubi traditur, esse, ut a Φωλεύω, Φωλεῶς, sic a λοχεύω, λοχεῶς, lectum autem λοχεοῖο fuisse a pluribus, qui per pleonasmum τοῦ ε positum arbitrantur pro λόχοιο. Priori sententiae faventem Aristonicum Grammaticum λοχεοῖο cum θυρεοῖο comparasse Scholia ad h. l. testantur.

ὠρέξατο (τῶν Οὐρανοῦ μηδέων) χειρὶ σκαιῇ i. e. extendit se manu sinistra versus Coeli genitalia. Est ὀρέγεσθαι medium *extendere se*; ὀρέγεσθαι τινὶ τινός aliqua re vel parte corporis *extendere se versus aliquid*. Conf. II. Δ. 307. Ψ. 99.

v. 179 citatur inde a δεξιτερῇ cum duobus sequentibus ab Etym. M. v. ἄρπη p. 148. 25. Respicit locum Plutarchus Quaest. Rom. 42. p. 275. A., ubi in memorando usu τῆς τοῦ Κρόνου ἄρπης Hesiodo obsecutum dicit Antimachus. In eadem re προτέρων ἔπος memorat Apollon. Rhod. IV. 985.

v. 180. τοὺς ὄρχεις Hesiodum in Theogonia μῆδεα dixisse notat, hunc versum, vel infra v. 188 respiciens, Eustathius ad II. p. 234. 32. Extrema autem huius versus et principium sequentis respicit Proclus in Commentario ad Platonis πολιτείαν p. 368. 371., inter veterum poetarum mythos memorans πατέρων ἔκτομάς et Οὐρανοῦ τομάς.

v. 181. πάλιν fere idem valet, quod sequens ἐξοπισω. Cronus resecta patris genitalia pone se abiicit in mare, quo more piacula abiici solent: sed, cum sic ferrentur supra

terram, stillantes inde guttas Terra omnes exceptit gremio (v. 183 seqq.).

v. 183 cum duobus sequentibus citat Etym. Gud. p. 206. 43 seqq.

v. 185. γείνατ' Ἐριννῶς) nefando scelere filii in patrem commisso consequens fuit, ut nascerentur Erinnyes. Modus autem, quo generatae dicuntur, dignum poëta commentum exhibet. Ἐριννῶς dictae ab ἐριννύειν, Arcadibus *furere*. Vid. Pausan. VIII, 25. § 4.

Quas Deas Athenienses Σεμνάς, eas Hesiodum in Theogonia Ἐριννῶς dixisse, scribit huius loci memor Pausanias I. 28. 6.

μεγάλους τε Γίγαντας) Fuit Gigantum, ut Cyclopum, antiquissima memoria. Fuit similiter etiam Phaeacum. Itaque Cyclopes, Gigantes, Phaeaces θεοῖς ἐγγύθεν εἶναι dicuntur Od. H. 205 seqq. Ex Coeli genitalium sanguine, a Terra coniuge excepto, nati hîc Gigantes perhibentur, quemadmodum, apud Apollonium Rhod. IV. 922. et laudatos ibi in Scholiis auctores Acusilaum et Alcaeam, Phaeaces. Ex Coelo et Terra Gigantes natos tradit etiam Apollodorus I. VI. 1., sed ex Terra et Tartaro Hyginus in praef.

Gigantum nomina et descriptionem olim in Theogonia fuisse, colligit Muetzellius p. 418 seqq. ex hisce Gregorii de illa verbis Orat. III. p. 103. D. 104. A. τοὺς Τιτάναις, τοὺς Γίγαντας μετὰ τῶν φοβερῶν ὀνομάτων τε καὶ πραγμάτων, Κοτὸς, Βριάρεως, Γύγης, Ἐγκέλαδος, οἱ δρακοντοπόδες, οἱ κεραυνοφόροι θεοὶ κ. τ. λ. Sed, cum Gregorii Interpretes, Nonnus f. 73. p. 517. Elias Cretensis p. 383. A. Montacut. p. 153. in hoc loco explicando muti sint, illorum aetate iam intercidissee censet, quae Gregorii tempore adhuc exstabant. Mihi οἱ δρακοντοπόδες, οἱ κεραυνοφόροι θεοὶ

referri posse videntur ad illa, quae de Typhoeo et Iove exstant infra v. 820 seqq., ut Typhoeum, quem anguinis capitibus terribilem poëta induxit, anguipedem etiam Gregorius crediderit, hoc, ut item alia in sequentibus, ex aliorum Gigantomachiis adsumens. Vid. Apollod. I. VI. pr. Κοττός, Βριάρεως, Γύγης nomina sunt in Theogonia adhuc, sed alibi, exstantia. Ἐγκέλαδον, nisi per errorem memoraverit Gregorius, ortum inde, quod eius prae ceteris clarum erat in Gigantomachiis nomen, adsumsisse potest ex Hesiodeis, Theogoniae subiectis, quae magis integra adhuc illius aevo supererant. Certe in Gregorii testimonio nihil est, unde efficias, ex hoc loco nomina Gigantum intercidisse. Mentio quidem Cotti et fratrum eius ab hoc loco prorsus aliena est. Enceladum autem si memoravit ex eo Gregorius, cur non alia quoque citavit inde Gigantum nomina, quae tum pariter ibi lecta fuisse, vero simile est, quae liaque, haud minus φοβερά habent Scholia ad h. l. et Apollodorus I. VI., unde non magno opere versus tibi fingere possis huiusmodi:

Πορφύριονα, Μίμαντα καὶ ὄβριμον Ἄλκυονῆα,
 ῥοῖτόν τ' Ἐγκέλαδόν τε καὶ Εὐρυτον ἠδὲ Θωῶνα.

Sed equidem vel duobus tantum his versibus immissis minus concinnam puto effici periodum, divulsis longius ab se invicem Νύμφας θ', ἀς Μελίας κ. ἐπ. ἀπ. γαίαν in versu 187. ab hisce Γείνατ' Ἐριννῆς τε κρ. μεγ. τε Γίγαντας in v. 185. Quamobrem hîc, ut Erinnyum et Nympharum Meliarum, ita Gigantum quoque nomina silentio praeteriisse poëtam, haud temere, ut opinor, statuo.

v. 186 uncinis inclusit Goettlingius, ut additamentum alicuius rhapsodi, qui verba Homerica II. Δ. 533. et Σ. 510. coniunxerit. At verissime Hermannus in Goettlingia-

nae censura propter genus armorum, quibus instructi hic Gigantes inducuntur, versum antiquissimum et Hesiodicum habendum esse censuit. Recentior rhapsodus; Gigantes ex opinione sui temporis sibi informans, versum, si talem invenisset, potius omissurus, quam talem ab se formatum additurus fuisset. Conf. Muetzell. p. 231.

v. 187. Νύμφας θ', ἄς Μελίας κ. τ. λ.) Videntur antiquitus frequentissimae in Graecia fuisse μέλαιαι *fraxini*. Itaque mythico sermone robustissimos aenei seculi homines natos dixere ἐκ μελιῶν. Vid. "Εργ. 145. Cum autem opinione veteris aevi inesse numen crederetur in arboribus, finxere Μελίας et Μελιάδας Νύμφας, ut Δρύαδας et Ἄμαδρύαδας. Eas autem fingi par fuit antiquissimae originis. Apud Callimachum H. in Iov. 47. dicuntur Iovis cunabulis adfuisse Δικταΐαι Μέλαιαι et H. in Del. 80 seq. memoratur aerumnarum Latonae testis αὐτόχθων Μελίη — ἥλικος ἀσθμαίνουσα περὶ δρυός. Harum nomina Nympharum novem memorat Tzetzes ad "Εργ. 144.

Respicit versum Eustathius p. 1210. 39 seq.

v. 188 seqq. accuratius declaratur, quod v. 181 seq. modo indicatum fuerat. A Crono retro iacta Coeli genitalia ἀπ' ἠπείροιο ex continente, quae λόχον ipsi praebuerat, missa sunt in pontum, ubi ex spuma eorum prognata est Venus. Verborum ordo est Μήδεα δ', ὡς τὸ πρῶτον ἀποτμ. ἀδ. κάββαλ' — ὡς φέρετ' ἀμ' πέλαγος sicut iecerat, ita ferebantur.

ἠπειρος Hesiodo terra est continens, opposita insulis et mari. Vide infra v. 582. 964. "Εργ. 622. Epirum vel mare Epiroticum significari, perperam primus Basileensis interpres credidit, quem secutis hinc tum aliis, tum Graevio recte oblocutus est iam Clericus, ut nuper Vossio in Sched.

Crit. T. II. p. 366. ἐπ' Ἠπείροιο circa Epirum reddenti Muetzellius p. 419.

v. 191 seqq. τῷ δ' ἐνὶ κόρυθι ἐθρέφθη κ. τ. λ.) Ad hunc Veneris ortum passim adluserunt veteres poëtae, Graecorum quidem luculentissime Nonnus Dion. I. 87. βρυχίην Ἀφροδίτην Οὐρανίης ὠδινεν ἀπ' αὔλακος ἔγκυον ὕδωρ. Conf. Schrader. ad Musaeum p. 327. Latinos memorat Broukhusius ad haec Tibulli I. 11. 39 seq.

Nam fuerit quicumque loquax, is sanguine natam,

Is Venerem e rapido sentiet esse mari.

Cultus Veneris ad Graecos venit a Phoenicibus, qui Coelestem Venerem, Coeli dominam, Astarten colebant. Cultus autem ille primum celebrari coeptus est in insulis Cypro et Cytheris. Vid. Herod. I. 105. Pausan. III. 23. Hinc intelligitur, unde Coelesti semine prognata Venus e mari in eas primum adpulisse insulas dicatur. Apud Homerum Venus recentioris est originis, nata ex Iove et Dione.

v. 192. Κυθήροισι ζαθέοισιν) De multa ibi religione Veneris, quo pertinet epitheton, vide Pausaniam I. c.

v. 193. ἐπλητ' adpulit, accessit, a πλήμι adpropinquo. Conf. II. Θ. 63. E. 438.

ἔπειτα περίρρυτον ἴκετο Κύπρον) De Venere Cyprum adpellente Hymnus est inter Homericos. Eam primum Cyprum adpulisse dicit Callimachus H. in Del. 21. magis utique probabiliter, si Phoeniciam religionis originem spectes: sed Hesiodus Cronum cogitasse videtur ex aliquo Graeciae loco proiicientem μήδεα, quae certe post recepta opinio fuit (vid. Pausan. VII. 23.): nec fortasse ille de propagata sensim Veneris religione traditionem accurate perceptam habuit.

v. 194 seq. Nata Venere omnia magis ad venustatem et amorem se componunt: qua incedit, vernat terra, ut apud Homerum II. Ε. 341. in Iovis et Iunonis concubitu. (Conf. Lucretius I. 7.) Illa autem, Amore et Cupidine (Ἰμέρω) comitata, Deorum ad coetum se confert (v. 201 seq.), quorum hinc deinceps amores et coniugia narrantur.

v. 197. κικλήσκουσι θεοί τε καὶ ἄνδρες, alias saepe diversi in tribuendis nominibus. Vid. II. A. 403. B. 813. Ε. 291. Od. K. 305.

οὐνεκ' ἐν ἄφρω θρέφθη) haec respiciens Plato in Cratylo p. 406. dicit: περὶ Ἀφροδίτης οὐκ ἄξιον Ἡσιόδῳ ἀντιλέγειν ἀλλὰ ξυγχωρεῖν, ὅτι διὰ τὴν τοῦ ἀφροῦ (ἐκ τοῦ ἀφροῦ?) γένεσιν Ἀφροδίτη ἐκλήθη· nec dubium est, quin eadem, quamvis Hesiodum non memorantes, respiciant etiam Ovid. Met. IV. 536 seq. Fast. IV. 61 seq. Nonnus ad Gregor. f. 68. p. 520. D. Macrobius I. Saturn. 8 et 12. Serv. ad Aen. V. 81. Isidorus Orig. VIII. c. 11. § 19. Ed. Matrit. quorum tamen posteriores Ἀφροδίτην ἀπὸ τοῦ ἀφροῦ dictam volunt alia ratione, qualem secuti quoque Diogenes Apolloniatas apud Clementem Alex. Paedag. I. 6. p. 126. et Cornutus c. 24. p. 197.

Verba ex h. v. τὴν Ἀφροδίτην cum versibus 196—198 et 200, ut Hesiodi, citantur apud Etym. M. p. 179. 4. ubi agitur de origine nominis Ἀφροδίτη, sed absunt hi versus a libro Gudiano p. 97., quamvis ibi copiosior sit reliqua de nomine disputatio. Absunt item a Parisino Bekkeri, cuius vide adnotationem ad Etym. M. p. 777.

v. 196 abiudicandum Hesiodo recte censuisse mihi videtur Wolfius, tum, quod eo reiecto melius procedunt haecce: τὴν δ' Ἀφροδίτην κικλήσκουσι θεοί τε καὶ ἄνδρες, tum, quod ἀφρογενὴς, ἀφρογένεια magis ob Hesiodicum mythum for-

mata atque hinc recentiorum usu frequentata vocabula, quam Hesioidea esse, vero simile ducendum est, cum certe Homerus illa ignoraverit. Vide copiose et accurate de his disputantem Muetzellium p. 425.

Exstat versus apud Etym. M. l. c. Sed citati illic, ut Hesiodi, versus cum a Gudiano absint, est, ut illos a recentioribus additos putemus. At vero mihi cum Thierschio Gr. Gr. § 181. 1. convenit, apud Clementem Alex. Coh. ad Gentes p. 13. nomina Veneris, ἀφρογενής, Κυπρογενής ex Hesiodi, quo Clemens utebatur, exemplo ducta esse, cum mox ab illo subiiciatur, τὴν Φιλομηδέα dictam Venerem, ὅτι μηδέων ἐξεφαάνθη: itaque emblemata habendum esse Clementis aevo antiquius. Nolim tamen cum Goettlingio dicere, additamentum esse rhapsodi antiquissimi, quamvis fortasse referri possit ad eam aetatem, qua composita pleraque Orphica fuerunt. Certe ἀφρογενής θεὰ memoratur etiam in Orphico Hymno I. 11.

Scholia ad Hesiodum auctoritatem versui addere non possunt. Nam, quae in illis ad ἀφρογένειαν adscripta sunt, perperam ibi sunt adscripta, cum tantum faciant ad nomen Ἀφροδίτη illustrandum.

v. 198. Verba ab ἀτὰρ ad finem versus, ut Hesioidea, citat Orion Etym. p. 79 fin. 80 pr. postrema ὅτι προσέκυρσε Κυθήροις Suidas v. Κυθήρεια, Photius in Lex. p. 184. 8.; sine diserta poëtae mentione Scholia B. D. ad Il. E. 422. Hesychius T. II. p. 369. Etym. M. p. 546. 48. Etym. Gud. p. 351 fin.

Ad προσέκυρσε Gl. Par. C. παρήγγισε. Ab Eustathio, ad Dionys. Perieg. v. 498. mythum hunc Hesioideum memorante, exponitur προσπέλασε. Conf. idem ad Il. p. 650. 45. p. 1024. 49 seq.

Hesiodo Κυθήρειαν dictam ἀπὸ τῆς Κυθήρων πόλεως refert

etiam Etym. M. p. 543. 43 seq. Similia habet Phavorinus p. 1122. 22 seq. secutique hanc etymologiam Festus v. *Cytherea* et Moschopulus *περὶ Σχέδ.* p. 4. Ed. Steph., cui sane haud praeferenda est altera memoratorum supra Grammaticorum, Orionis, aliorumque Hesiodo obloquentium, qua repetendum a *κεύθω* sit *Κυθήρεια*. Cytheris eximie cultam Venerem, quis nescit?

vv. 199. 200 item glossatoribus adscripsit Wolfius, quem sequor. Posteriores tamen haud dubie agnovit Clemens l. c., priorem agnovisse videri potest. Vtrumque, ut Hesiodi, memorant Scholia ad Il. E. 422. et Etym. Gud. p. 355. 10. Abest v. 199 ab Etym. M. p. 179. 6. Sed idem cum diserta poëtae mentione citatur ibid. p. 546. 20.

v. 199. ὅτι γέντο πολυκλύστῳ ἐνὶ Κύπρῳ) γέντο quamvis apud Homerum Il. Θ. 43. N. 25. 241. Σ. 476 seq. semper positum sit *accipiendi*, vel *sumendi* notione, ut parum nobis satisfaciat Apollonius in Lex. tradens, esse per syncopen illud positum pro *ἐγένετο* (Vid. Heyn. ad Il. Θ. 43.), tamen dubium non est, quin apud alios poëtas in *γέντο*, *ἔγεντο* talis agnoscenda sit syncope. In versu quidem infra 705. *τόσσος δούπος ἔγεντο θεῶν ἔριδι ξυνιόντων* manifesto positum est *ἔγεντο* pro *ἐγένετο* *exstitit*, *ortus est*: quem versum si cum nonnullis haud satis auctoritatis habere dicas, at non erit, ut similiter suspecta habeas exstantia alibi exempla apud minus quidem antiquos poëtas, sed qui tamen antiquitatis usum secuti esse videantur. *ἔγεντο* hoc Doricae Dialecti esse vult Gregor. Corinth. p. 203., exemplum ex Theocrito citans, cui Koenius alia in adnotatione addidit. Conf. et Moschus Id. III. 29. Sed similiter usurpavit quoque Apollon. Rhod. I. 1141. IV. 1421. Itaque etiam h. l. *γέντο* positum esse possit pro *ἐγένετο*. At vero primum

variant in lectione Codices; deinde, quod gravissimum est, Venerem in mari natam primum Cythera, hinc Cyprum adpulisse, cum Hesiodus dixerit, nullo modo illam paulo post idem ἐνὶ Κύπρῳ γένεσθαι et hinc Κυπρογενῆ vocatam dicere potuit. Itaque etiam hoc videntes quidam pro ἐνὶ Κύπρῳ h. l. iam antiquitus scripserunt ἐνὶ πόντῳ: sed non viderunt illi, sic absurdam fieri etymologiam, nisi simul in principio versus nomen Ποντογενῆ in alterius locum nominis succedat. Legendum Hermannus proponens Κύπρις δ' ὅττι γένοιτο π. ἐ. K. verbum, ni fallor, accepit, haud nascendi, sed *veniendi*, *accedendi* significatione.

v. 200 agnoscunt, praeter Auctores supra laudatos, Etym. Gud. p. 553. 20. Eustathius ad Il. 439. 35. p. 558. 15. p. 650. 44. Schol. D. ad Il. Γ. 424. Tricha et Elias libro de metris p. 73 et 83; Moschopulus περὶ Σχολ. p. 121 et 130. Indignum Hesiodo, ut superiorem, censuerunt Lennepius Animadv. ad Coluthum p. 94. Wolfius, alii, maxime hoc urgentes, quod alias semper Φιλομειδῆς Ἀφροδίτη dicitur, ut in hoc ipso carmine v. 969; quibus tamen obiciat ε, ει, η antiquitus vix diversa fuisse et Boeotis maxime frequenter usurpatum fuisse ει pro η et contra. Vid. Choeroboscus apud Bekker. Anecd. p. 1368. Hort. Adonid. p. 209. Etym. M. p. 410. ῥ. p. 602. 35. itaque in Φιλομειδῆς et Φιλομηδῆς argutandi, praesertim homini Boeoto, fuisse locum. Sed, cum totus locus malam glossatorum operam clare prodat, iisdem tribuendus mihi quoque videtur hic versus, quem item, ut superiores 196 et 199, suspectum etiam facit Codicum in lectione varietas.

γ. 207 seqq. Οὐρανὸς unius liberorum τιταίνοντος *manum extendentis* (supra v. 178) facinus omnium consilio perpetratum statuens, hinc omnes adpellavit Τιτᾶνες.

Dicit Pausanias VIII. 37., Homerum primum (hunc enim ille antiquiorem habuit Hesiodo) carmine Titanes celebrasse, qui sic dictos *θεοὺς ὑποταρταρίους* prodiderit Il. E. 279. Conf. et H. in Ap. 334 seqq., ubi ex Coelo, Terra, Titanibus nati Dii atque homines dicuntur.

Versus 207—210 spurios censuit Wolfius, ineptam ratus etymologiam, ineptaque inferri illam post longiorem de Venere, a Titanibus alienam, digressionem. »Tum, inquit, »unus tantum eorum Cronus impietatis erga patrem reus »agi poterat, non ceteri item filii supra memorati v. 133 »seq. qui tantum abest, ut et ipsi sceleris conscii fuerint, »ut maximo horrore animi orationem matris exceperint »v. 167.» Verum enim vero ad hoc quod attinet, qui v. 167. Titanes occupasse dicitur *δέος*, metus fuit aggrediendi rem, non horror aversantium facinus, cuius haud dubie conscii fuerunt omnes, uno, si Apollodorum audias I. 1. 4., non probante id Oceano. Etymologia autem, quamvis inepta, nullo iure hinc haberi potest iudicium *νοθείας*, cum in talia poëtas veteres et in primis Hesiodum proclives fuisse vera sit observatio Eustathii ad Il. p. 650. 39 seq.: et erat appellatio Titanum eiusmodi, ut Hesiodo necessarium videri posset, eius aliquam tradere originem, praesertim ut adpareret, qui memorarentur infra Titanes, Cronum esse et fratres; nec potuit illa adpellationis causa tradi nisi hoc loco, post absolutam de Venere, ex abscissis Coeli genitalibus nata, narrationem.

Respiciunt hanc nominis Titanum etymologiam Eustath. p. 712. 24; 849. 45. (priori loco cum diserta Hesiodi mentione); Etym. M. p. 760. 41. Etym. Gud. p. 530. 33 seq. Conf. Phavorinus p. 1760. 20. 21. 59 seqq.

v. 209 *τιταίνοντας* Hesychius exponit *τιμωρίαν λαμβάνοντας*, quam explicationem habet etiam Scholiorum alterum ad

h. v. secuti id L. Barlaeus, Graevius, alii, vertendo *poenas sumentes*. Contra Schol. Trinc. ad v. 207. diotos vult Τιτᾶνας ἀπὸ τοῦ μέλλειν αὐτοὺς τιμωρίαν τίνειν, quae sententia fuit etiam Plutarchi de Carnium Esu L. 1. fin. p. 996. C. Sequitur in eodem Scholio ἢ ἀπὸ τοῦ τιταίνειν τὴν ψυχὴν ἑαυτῶν, ὃ ἔστι βλάπτειν. Τιτᾶνες γὰρ οἱ ἄδικοι καὶ βλαβεροί. Secundum quae ferme Mombrinius *intentos ad pessima reddidit*, Basileensis Interpretes et hinc alii *nocentes*, at Krebsius *festinantes*, qui tamen dubitat de veriore interpretatione e v. 178 petenda. Petiit inde non dubitans Guyetus, exstatque illa iam apud Eustathium, Etym. M. et Gudianum ll. cc. Cognata sunt τέω, τείνω, tendo, τάω, τιτάω, τιταίνω, cuius postremi verbi significatio dubia esse nequit conferentibus Homeri Il. B. 390. Θ. 266. Λ. 370. M. 59. N. 534. 704. Ψ. 403. Hesiodi Sc. 229. Ceterum vera nominis Τιτᾶν etymologia nos latet.

v. 210. τοῖο δ' ἔπειτα τίσιν μετόπισθεν ἔσεσθαι) Titani-
bus in Tartarum detrusis ab Iove, infra v. 728 seqq.

vv. 211—232 alius esse rhapsodi arbitratus est Thierschius de Hesiodo p. 24. Sed ab Hesiodo memorari hīc debuit Noctis progenies secundum ordinem, quem sibi ipse praescripserat supra, versibus 106 seq. Neque offensionem facere debet, quod disiunctim Noctis proles memoratur, primum v. 124 seq. deinde hoc loco. Nam prioribus, ex Erebo conceptis, liberis Aetheri ac Diei, locus iam dandus fuit in Cosmogonia, quos autem Nox sola ex se genuisse dicitur, hi, quorum plerisque non nisi inter homines iam natos locus esse potuit, omnino serius erant memorandi.

Noctis progeniem Apollodorus omisit. Apud Hyginum in Praef. p. 7. densa memoratur et in hac Fatum, Mors, Lethum, Somnus, Somnia, Petulantia, Miseria, Hesperides,

Parcae tres (i. e. Clotho, Lachesis, Atropos,) Nemesis, Amicitia, Senectus, Discordia, sed quos omnes liberos item ex Erebo Nox susceperit. Similem liberorum Noctis et Erebi recensum habet Cicero de N. D. III. 17.

In vv. 212. 213 manus interpolatrix visa Heynio in Ep. ad Wolfium, qui, vellem, iudicii causas addidisset. Versum quidem 212 ab Hesiodo profectum arguunt versus infra 758 seq. Super versu 213 scrupulum iniicere potest, quod aliter tradidere Cicero et Hyginus, at non eum tamen, ut ideo poëtae versum abiudicandum censeamus. Nam quid, si alium illi secuti sunt auctorem? Sunt sane apud illos locis citatis etiam alia ab Hesiodo h. l. diversa. Mihi autem, vel si absit hic versus, vero simile haud videtur, habitum horum quoque liberorum patrem Erebum ab Hesiodo, cuius in v. 214. *δέυτερον* post versus 211 seq. satis indicet, eum huius sobolis a Nocte procreationem seiunctam sibi informasse ab illa supra v. 124 seq. memorata. Agnoscunt versum pariter Scholia et omnes Scripti. Profectum ab Hesiodo statuit Hermannus in Censura Goettlingianae, se tantum offendere testatus ad illum, nulla copula cum antecedente connexum, quamobrem de alia recensione cogitandum putat, quae versum 212 ignorans sic habuerit: *Νύξ δ' αὖτε στυγερόν τε Μόρον κ. Κ. μ. Οὔτινι κοιμηθεῖσα κ. τ. λ.* vel versus 220 et 221 fuisse post v. 213 et ante hunc alium, in quo Erinnyes tanquam Noctis filiae memorabantur, quem *διασκευαστῆς* expunxerit ob supra receptam alterius recensione traditionem.

v. 211—225. Mythico sermone dicta sunt Nocte edita, primo, quibus Nox ortum et occasionem dat, Somnus, Somnia, *Φιλότης* s. concubitus (v. 212. 224.), deinde, quae res noctis instar habent, sive, quod lucem demunt, ut variae mortis species (v. 211. 212.), sive, quod perniciosae et

tristes sunt, ut Μοίραι et Κήρες i. e. Fata Poenaeque (v. 217 seqq.), Momus, Ὀϊζύς i. e. ex aerumna lamentatio, Nemesis, Eris (v. 223. 225.), seu, quod obscurae occultaeque sunt, ut Fraus (v. 224.), denique Hesperides, Nymphae vespertinae, ad occasum in Noctis ditione habitantes. Poëta autem numerosam hanc Noctis sobolem recensuit nullo classium ordine servato, quamquam apte iunxit Μόρον, Κήρα, Θάνατον, apteque proxime post hunc Ἕπνον et Φῦλον Ὀνειρών posuit. Infra v. 756. et Il. Ξ. 231. dicitur Ἕπνος κασίγνητος Θανάτοιο, atque inde apud Virgilium Aen. VI. 278. *consanguineus Letho sopor*.

v. 213. κοιμηθεῖσα accipiendum κατακλιθεῖσα, vel, qua significatione positum est εὐνηθεῖσα Th. 133. 380. 634. Sc. 6. Conf. VV. DD. ad Hesychium v. κοιμηθέντι..

v. 214. δεύτερον αὖ Μῶμον) secundo partu (post Μόρον et ceteros vv. 211 seq. memoratos) peperit Μῶμον, reprehensionis Deum, seu natam ex invidia calumniam, persona indutam. Conf. Callim. H. in Ap. v. ult. ibique Spanh. Est Μῶμος Ciceroni *Invidentia*, Hygino, ut videtur, *Petulantia*.

v. 215 seqq. Pleniorum olim hunc locum fuisse et tum Hesperidum nomina, tum Herculis illarum mala furati mentionem habuisse, Muetzellius p. 430 seqq. ex Servio ad Aen. IV. 484. et Schol. Cantabr. ad h. l. colligit, atque ex Servio quidem effici vult, versum excidisse huiusmodi:

Ἄγλην, Ἐσπερίην καὶ ἀγακλειτὴν Ἀρέθουσαν.

Sed *Hesperusam* vocat Servius; itaque potius fuerit, iudice etiam Goettlingio:

Ἄγλην, Ἐσπερέσσαν, ἰδέ κλειτὴν Ἀρέθουσαν.

cui versui tamen interponendo locus non est. Mentionem autem Herculis mihi videtur Scholiastes huc aliunde temere invexisse. Certe μέλουσι manentia adhuc apud Hesperides mala indicat, quod videns Muetzellius (p. 433.) versum 216 coniicit sic antiquitus fuisse propagatum:

Χρύσεια καλὰ μέμλε, τὰθ' Ηρακλῆς ἐτρύγησεν,

oblitus primam in τρυγῶν longam esse. At vero infra quoque v. 335. de Dracone, horti Hesperidum custode, dicitur παγχρύσεια μῆλα φυλάσσει et quis pro certo dicat, Veterum opinione, sic ab Hercule ablata fuisse mala, ut in horto nulla curae Hesperidum relinquerentur? Quis, non postea in ablatorum locum alia in arboribus, aureum illum fructum ferentibus, succrevisse? Ipsa adeo ablata postmodo ad Hesperidas rediisse quidam auctores fuerunt. Vid. Apollod. II. V. 11 fin. Quis denique illum de ablatiis ab Hercule Hesperidum malis mythum ab Hesiodo tractatum fuisse pro certo adseverare audeat?

v. 215. περὴν κλυτοῦ Ὀκεανοῦ) ἐσχατὴ πρὸς νυκτὸς, ut additur v. 275. unde Ἐσπέριδες dictae. Pherecydes, ut ex Scholiis ad Apollon. Rhod. IV. 1396. discimus, sedem iis tribuit ἐν τῷ Ὀκεανῷ, aliqua in insula Oceani, sed ἐν Ὑπερβορείοις.

vv. 215. 216. μῆλα χρύσεια καλὰ fuere, qui de ovibus acciperent, ut Diod. Sic. IV. 27. Varro de R. R. II. 1. 6. Palaeph. de Incred. 19. Plerique tamen poma interpretati sunt, quo ducunt etiam memorati passim horti Hesperidum. Conf. Pherecydes apud Eratosth. c. 3. Itaque καρπὸν v. 216. ipsa haec μῆλα intelligas. Diodoro I. c. Hesperides sunt Atlantis filiae. Aliorum variationes vel errores notat Heynius Observ. ad Apollod. II. V. 11. p. 170.

v. 217 et duo sequentes profectos esse ab Hesiodo, interpolatori autem deberi versus 904—906, statuit Ruhnkenius Ep. Crit. I. p. 91. Visa etiam Heynio ad Apollod. I. III. 1. mythologia h. l. tradita antiquior, adeoque Hesiodo dignior, quod iudicium eius, ut prior Apollodori editio anno 1782 facta, ita altera habet anno 1803 vulgata. Attamen paulo post priorem editionem factam ipse aliter senserat. Namque in Ep. ad Wolfium, anno 1784 scripta, dubitare se ait, an vv. 217—219 ab Hesiodo profecti sint, quod praecesserat *Μόρος* et *Κῆρ*, versu 217 subiiciuntur *Μοῖραι* et *Κήρες* senioris ingenii foetus et *Μοῖραι* memorantur infra v. 904 ex Iove natae, ut adeo, inquit, *nunc illos versus relinqui malim, quam eos, qui hic inserti sunt*, ubi illud *nunc* referendum est ad sententiam antea ab ipso ad Apollodorum proditam. Haec autem sententia cum etiam in altera Apollodori editione exstet, adparet, Heynium postea ad illam rediisse, quamvis manente ei, ut ibi fassus est, scrupulo ob memorata vix diversa in v. 211. et v. 217. numina. Sed in Scuto quoque v. 156. *ὄλοῦ Κῆρ*, deinde v. 248 seq. plures *Κήρες* memorantur; ut similiter apud alios diversi Pan et Panes, Cupido et Cupidines. Tum haud dubie diversi sunt *Μόρος* et *Μοῖραι*. Pro retinenda autem *Μοῖρων* h. l. mentione facit etiam, quod apud Ciceronem l. c. Aetheris ac Diei sorores, itaque Noctis filiae, memorantur Parcae, ac similiter apud Hyginum, sequente apud utrumque mentione Hesperidum, quae hīc praecedit. *Νυκτὸς Φίλα τέκνα μελαίνης* dictae quoque *Μοῖραι* in Orph. Hymn. LVIII. et LIX. Contra fatendum est ex Apollodoro l. c. Iovis et Themidis filias edente Parcas, Theogoniae versibus 903 et seqq. praesidium accedere. Eos autem servandi, neque tamen ideo h. l. versus 217 et quinque sequentes expungendi una ratio haec est, ut dicas v. 217. *Μοῖρας* significari ab Iovis et Themidis filiabus diversas;

fecisse autem idem iis tributum nomen *Μοίρων*, ut easdem significari aliquis putaret, qui propterea versus 218 et 219 e versibus 904 et 905 conflatos addiderit. Apud Stobaeum quidem Ecl. Phys. I. IV. 38. p. 124. Ed. Heeren, iis omissis versibus, exstant 217. 220—222. sed habet idem I. VI. 5. p. 168. versus 217. 218. 219. In his autem versibus offensionem etiam hoc facit, quod, cum versu 117. verba *καὶ Μοίρας καὶ Κήρας* diversas memorari Deas indicent, nomina Clotho, Lachesis, Atropos ad proxime ante memoratas *Κήρας* referenda videantur, omni tamen antiquitate ea nomina Parcis tribuente, sicut etiam in Scuto diversae ab se invicem memorantur, primum v. 249 *Κήρες*, deinde v. 288 seq. Clotho, Lachesis, Atropos. Equidem igitur vv. 218. 219 expulsos hinc malim, quibus reiectis haud minus bene cohaerentes versus 217. 220—222 hoc etiam mihi commendari videntur, quod circa *Κήρας* traditionem habent non vulgarem, neque eiusmodi, ut eam recentioris aevi aliquis invexerit. Qui tria Parcarum nomina habet, Hyginus l. c. iam versus 218 et 219 in suo Hesiodi exemplo legisse videri potest.

v. 217. *νηλεσπόινους*) similes apud Aeschylum formae sunt *ἠκύποινος*, *ὑστερόποινος*. Conf. Blomfield. ad Septem contra Theb. 740.

v. 218. Parcarum ex Hesiodo nomina citat Schol. Pindar. Ol. VII. 118. Sed dubium, utrum hinc, an e versu infra 905 petita.

Ad *αἶτε βροτοῖσι Γεινομένοισι κ. τ. λ.* respexisse videri potest Lucianus in Iove Confut. c. 1.

v. 220 et duo sequentes a rhapsodis insertos, nullum se dubitare scripsit Heynius in Ep. ad Wolfium. Antea in

Commentat. Götting. T. II. p. 141. statuerat, vel excidisse versum, quo Ποναὶ nominabantur, vel αἴτ' ἀνδρῶν κ. τ. λ. a Parcisiungenda et accipienda, tum eae (sc. Poenae), quae cet. I. H. Vossius, reddens: *Auch die Pönen gebar sie, die grausam strafende Keren*, incertum est, utrum Μοίρας ea significatione acceperit, an pro nomine illo Πονᾶς repositum in v. 217 voluerit. Mihi ipsa haec Poenarum notio inesse videtur in epitheto νηλεοποίου, et Κήρας poeta tales sibi Deas informasse, quales senioris aevi homines Πονᾶς dixerunt. Sic Laii caesi vindictam persequi dicuntur Κήρες ἀπλακητοὶ apud Sophoclem Oed. Tyr. v. 472. Ed. Brunck. ac similiter Oresten caesa matre persequi δεῖναὶ Κήρες, κυνώπιδες θεαὶ apud Euripidem Electr. v. 1253. Ed. Matth. Μοίρας impia facta aversantes novit etiam Pindarus Pyth. IV. 258 seqq.

Vocabulo παραβασίας usum Hesiodum testatur Eustathius ad II. p. 302. 19. 20.

v. 223. Τίκτη δὲ καὶ Νέμεσιν) Vltrix haec iniuriarum et superbiae Dea culta fuit maxime Rhamnunte Atticae, ubi quidam eam Oceani filiam faciebant, teste Pausania I. 33. Tradit idem VII. 20. fuisse eius templum etiam Patris.

Noctis filiam Nemesin habuit etiam Hyginus l. c.: neque aliter Smyrnaei, teste Pausania VII. V. 3.

v. 224 insititium habuerunt Ruhnkenius, Heynius, Wolfius. Iam Guyetus, Φιλότητα non ferens, pro eo δολότητα repositum volebat, quod ne Graecum quidem est. Ad Φιλότητα maxime offendit etiam Wolfius. Sed apud Cicero-
nem quoque l. c. inter Noctis liberos memoratur Amor, apud Hyginum Amicitia, sicut hinc Amicitiam reddidere Interpretum plerique. At recte L. Barlaeus τὰ ἀφροδίσια interpretatus est, quo significatu iam Scholiasta etiam acce-

perat, idem adiunctum Ἀπάτην ad meretricias fraudes referens, quem secutus est Clericus. Sed nihil obstat, quo minus Ἀπάτη latius de omni fraude accipiatur. Apud Ciceronem in saepe laudata recensione *Fraus* exstat; non item apud Hyginum.

v. 225. Ἐριν καρτερόθυμον i. e. *contentionem pertinacem*, sed in malis serendis: namque meliorem Ἐριν, de qua vide Ἔργ. 17 seqq. nondum hic agnoverat Hesiodus.

Est apud Hyginum l. c. *Contentio* recte repositum a Munc-
kero pro *Continentia*.

v. 226 seqq. Ex Eride numerosa malorum soboles exstitit. Memorat poeta Πόνον ἀλγινόεντα, molestiae plenum Laborem; cuius personam ab Hesiodo mutuatus videri potest Virgilius, ubi illi cum Fame (Λιμῶ) et aliis aequae tristibus sedem tribuit in Orci vestibulo, Aen. VI. 213 seqq.; Λήθην, perniciosam Oblivionem beneficiorum, officiorum, legum; Λιμὸν Famem, cum, converso ad lites populo, vel neglecta squalent arva, vel et culta vastantur; hinc Ἀλγεα δακρυόεντα lacrymabiles Dolores v. 226 seqq.; deinceps Ἵσμίνας κ. τ. λ. Proelia et ex proeliis Caedes; in foro Νείκεα Iurgia et Ἀμφιλογίας Disceptationes, non sine Mendaciis ac Iureiurando, cuius violata religio gravem exigit a periuris poenam v. 229. 231 seq. denique Δυσνομίην perturbatum civitatis statum, cum ius et fas negliguntur, et huic necessario coniunctam Ἄτην Noxam. In v. 228 res easdem Ἵσμίνας et Μάχας, Φόβους et Ἀνδρακτασίας, diversis nominibus significatas, poeta, ut diversas personas, induxit, quemadmodum supra Μόρον et Θάνατον. Quae Δυσνομίη h. l., eadem apud Hom. Od. P. 487. est ὕβρις, opposita εὐνομίη, dicta Hygino in Praef. *Superbia*. Ἄτη (v. 230) apud Homerum Il. T. 91. Iovis est filia et ab hoc Deo procedens vindicta ὕβρεως. Ὀρκον (v. 231.)

intellige Iurisiurandi religionem, persona Dei indutam, ut "Erg. 219. 804. inque egregiis Pythiae versibus apud Herod. VI. 86. et in Aureis Carminibus v. 2. ad quem Hierocles videndus.

ἄλγεα δακρυβέντα dictio fuit adamata Orphicis. Vid. Lobeck in Aglaoph. p. 438 seqq.

v. 228 vix differt ab HomericO Od. Λ. 611. de quo versu Gellius egit XIII. 24. Hygino l. c. pro memoratis hinc pluribus una in recensum venit *Pugna*.

v. 231 seq. ut Hesiodi citant Schol. Pindari ad Nem. XI. 30. Stobaeus Serm. XXVIII. p. 196.

vv. 233—239. Res sunt contiguae Pontus et Terra; itaque probabiliter in Theogonia coniuges feruntur v. 233. 238. Ex hoc coniugio nati memorantur liberi, patrem praecipue natura sua referentes, Nereus, Thaumias, Phorcys, Ceto, Eurybia. Conf. Apollod. I. II. 6. Initium fit a maximo natu Nereo, quem post memorata proxime periuria et sata ex Eride Mendacia videri poeta potest de industria statim ἀψευδέα καὶ ἀληθέα prodidisse. In Nereo maris notionem subesse vulgo Veteres putarunt. Πυθμῆν πόντου, γαίης πέρας dicitur in H. Orph. in Ner. 4. Est Cornuto c. 23. Νηρεὺς ἢ θάλασσα s. quod in ponto fluidum est. Nomen enim repetit a νεῖσθαι. Conf. Euripides Iph. in Aul. 937. Ed. Matth. Νήρεια τέκνα pisces vocat Comicus apud Athen. VIII. p. 343. B. A Latinis poetae ponitur adeo pro mari Nereus. Vid. Tibull. IV. 1. 58. Ovid. I. Met. 187. II. Am. XI. 39. imo fundo aequora tridente, ut Neptunus, ciens, inducitur a Virgilio II. Aen. 418 seq., firmantque praedictae opinionis vetustatem ipsa apud Hesiodum Nerei filiarum nomina. Ceterum Hesiodus, tametsi ipse

quoque haud dubie maris Deum esse Nereum putavit, eum tamen a Ponto diversum esse voluit, nec tam physicum illud in Nereo, quam, quae ferrentur, virtutes eius, tributamque ei *senis* appellationem spectavit. Quod v. 234. dicit, *καλέουσι γέροντα* vulgo receptum huius adpellationis usum arguit. Gytheatas Laconas marinum aliquem Deum, ipsis *γέροντα* dictum et Nerea habitum, coluisse auctor est Pausanias III. 22. Memorat etiam Homerus Il. Σ. 38. 141. patrem Nereïdum *γέρονθ' ἄλιον*, sed non addito Nerei nomine. Itaque Schol. Vict. ad Il. Σ. 38. p. 488. Bekk. errasse statuit Hesiodum, qui Nereum sibi confingendum duxerit, ut adpareret, unde dictae Nereïdes; *γέρονθ' ἄλιον* autem apud Homerum intelligendum non Nereum putat, sed vel Proteum vel Phorcyn. Sed suadere videtur analogia, ut *Νηρηίδας*, quarum certe mentio apud Homerum exstat (Il. Σ. 38. 49. 52.), dictas censeamus a patre Nereo, ut diserte *Νηρήος θυγάτηρ Θέτις* dicitur H. in Ap. v. 319. Quaestio autem restat, unde dictus *Νηρεύς*. A *νάω*, *νέω* unde *ναρὸς*, *κερὸς*, *νηρὸς* i. e. *ὕγρὸς* repetendum nomen duxit Salmasius ad Trebellium Poll. (Hist. Aug. T. II. p. 303.) ut iam Schol. Vict. ad Hom. l. c. a *νέω* *Νηρηίδες*. Conf. Etym. M. p. 507. 43. p. 604. 40. Cornutus l. c. At Hermannus de Mythol. Gr. ant. (Opusc. II. p. 178.) *Νηρέα* interpretatur *Neslum* i. e. fundum, sic ducto nomine a *νη* negante et *ρέω*. Ab hoc verbo illud repetiisse videri potest etiam Scholiasta ad h. l., *Νηρέα* exponens *τὴν ῥεῦσιν*, sed qui igitur *νη ἐπιτατικὸν* habuerit. Equidem Salmasium sequi malo. Ceterum nescio, an possit item repetendum videri nomen, ac fortasse repetendum poëtae visum sit a *νη ἐπιτατικῶ* et *ἔρέω*, ut sit *Νηρεύς verax*.

Ad *ἄψευδέα καὶ ἀληθέα* h. l. item ad versus infra 240—242. et 264. respexit Aelianus Hist. Anim. XIV. 28.

v. 234 seq. *αὐτὰρ καλέουσι γέροντα sed senem vocant* (non, quia *πρεσβύτατος παίδων*, verum) quia *νημερτής τε καὶ ἤπιος*. Hanc poëtae mentem non adsecutus, Wernick. ad Tryphiod. p. 30. pro *αὐτὰρ* malebat *ὄν δῆ*.

γέροντα Nerea ex hoc, ut videtur, loco memorat Eustathius ad Il. p. 116. med. ad Od. p. 1428. 53. qui sic dictum vult a canescentibus in mari spumis, ut *Γραΐας*. Alios etiam maris Deos hinc *γέροντας* dictos (Proteum et Phorcyn apud Hom. Od. Δ. 385. N. 96.) opinatur Servius ad Georg. IV. 403. Conf. et Cornutus l. c. Sed videntur etiam antiquitus fuisse, qui in Nereo causam adpellationis eius hinc repeterent, quod haberetur, ut in Pseudo Orphei Argon. 328. dicitur, Deorum maris omnium *πρέσβιστος*, ut in H. Orphico cit. *ἀρχὴ ἀπάντων*, qua ratione scilicet Homerus Il. Ξ. 201. *᾽Ωκεανὸν θεῶν γένεσιν καὶ μητέρα Τηθύν*, Thales autem aquam dixit omnium rerum esse principium. Sic Nereus fuerit alio nomine dictus *Πρωτεύς*, primus omnium. Conf. H. Orphic. in Proteum. Contraria est Hesiodae sententia, prodita ab Heynio ad Il. Σ. 39., tractum esse ab ipsa hac notione senis, ut vulgo non modo iustus ac verax, sed et futuri prudens haberetur Nereus. At vero etiam Nerei filiae memorantur v. 261 seq. iisdem praeditae virtutibus, et pariter iusti verique et fatidici ab Homero et aliis inducuntur Oceanus, Proteus, Glaucus, maris Dii. Mare etiam scelerum ac perfidiae poenas exigere vulgo creditum. Itaque cum maris notione coniuncta fuisse videtur illa iustitiae aliarumque virtutum notio. Fortasse, ut Ceres dicta est *θεσμοφόρος*, quod cum agricultura simul leges natae, ita maris Dii habiti sunt mites, iusti, prudentes, quod in rudem adhuc Graeciam per mare melioris vitae instituta iuraque venerant. Porro, cum iis, qui mare navigando piscandoque exercent, propria esse soleat prudentia, saepe etiam illa rerum futurarum, tempestatum puta ac ventorum

praescia, vero simile videri potest, haec ab hominibus ad Deos marinos transtulisse vulgus.

v. 237. *Θαύμαντα μέγαν*) Sub huius Dei persona latere miranda Naturae phaenomena, illa in primis, quorum frequentior in mari inter navigandum observatio est, tum nomen ipsum declarat, tum, quod *Thaumas* infra, v. 265 seqq. genuisse dicitur *Iridem*, arcum coelestem et *Harpurias* procellas. Ceterum rara est huius *Thaumantis* mentio, neque ulla ferme, nisi cum mentione *Iridis* coniuncta, ut apud *Cicer.* de *N. D.* III. 20.

ἀγήνορα Φόρκυν) Dicitur apud *Homerum* *Od. A.* 72. *Phorcys* ἄλδς ἀτρυγέτοιο μέδων *Od. N.* 96. 345. ἄλιος γέρον, possitque nomen ipsum videri senem indicare, cum apud *Hesychium* *Φόρκον* exponatur *λευκόν, πόντιον, ῥυσόν*: ut fortasse idem maris numen ab aliis in *Graecia* *Νηρεύς*, ab aliis *Φόρκυς* dictus fuerit. Idem *Hesychius*: *Νηρεύς θαλάσσιος δαίμων Ἀλκμάν καὶ Πόρκον ὀνομάζει*. Dixit *Φόρκου ὕδωρ* pro mari *Phanocles* in *Elegia* apud *Ruhnkenium* *Ep. Cr.* II. p. 302. Minus manifestum, quo sensu dicatur apud *Lucanum* *IX.* 645. *Phorcus secundum numen aquis*. Potest enim esse ordine secundum et nautis in aquis secundum s. favens. *Φόρκυν* autem *Hesiodus*, *ἀγήνορα* vocans, uxoremque ei *Ceto* tribuens v. 270 seqq., maris Deum habuisse terribilem videtur, fortasse ob varia ex animantium genere in mari vel maris littoribus monstra. Memoratur huius generis *Phorci chorus* apud *Virgilium* *Aen.* V. 249. *Phorci exercitus* ibid. 822. apud *Plinium* XXXVI. 4. S. 7. iunctim *Tritones chorusque Phorci et pristes*. Eum signo dato phocas toto aequore contrahentem facit *Val. Flaccus* III. 727.

Φόρκυν παρὰ τὸ φέρεσθαι ὠκέως dictum volunt *Etym. M.* p. 798. 38. *Eustathius* ad *Od.* p. 1392. 54. *Zonaras* p. 1818.

Eudocia p. 417. Ad maris περιφορὰν referunt etiam Scholia h. l. Hermanno autem Opusc. II. p. 179. Φόρκυς est *Furcus*, quo promontoria, inquit, et quivis alii exstantes in mari scopuli indicantur. Equidem ipse quoque *Furcus*, *Furca* et Φόρκυς cognata esse puto vocabula, sed a πέφορκα, auferendi significatione, ducta. Apud Lycophr. v. 477 seq. λαιμῶ Φόρκω (belluae marinae, cui Priami soror Hesione exposita) Interpretes *gutture cano* reddiderunt secundum supra citatam Hesychii glossam. Dubites, an non potius reddendum fuerit *rapaci*.

v. 238. Κητῶ καλλιπάρηον) Solemne hoc Deae epitheton apud Hesiodum, etiam cum sub Deae nomine res monstruosae atque horrendae latent. Conf. infra v. 270. 298.

Ad Κητῶ Gl. Par. C. τὸ πλάτος καὶ τὸ βάθος. Hermanno l. c. Κητῶ est *Iacua*, affinem cum verbo κεῖσθαι originem habens, quae latentia sub undis saxa occultosque scopulos significet. Mihi potius est *Capacina*, continens in se magna omnia atque immania, cete et huius generis alia, ut sit stirps κάω, χάω. Suadent hoc vocabula κητώεσσα, μεγαλήτης. Conf. Heyn. ad Il. B. 581. Θ. 222.

v. 239. Εὐρυβίην) Dubium esse vix potest, quin per hanc Deam significetur ingens vis maris, saxa excavantis, moles aggerum sternentis, navigia quamvis magna subvertentis. Dicitur hinc quoque Τρίτων εὐρυβίης Th. 931. εὐρυβίας Ποσειδάων apud Pindarum Ol. VI. 98.

vv. 240—264 recensetur numerosa Nerei soboles e Dorida Oceani filia. Viguisse Nereidum religionem in maritima Magnetum ora Sepiade auctor est Herodotus VII. 191 extr. Conf. Eurip. Andr. v. 1241 seqq. Ed. Matth. Sed eas etiam in aliis Graeciae locis cultas docet Pausanias II. I. 7.

III. XXVI. 5., quo contulit, quod ἀπὸ χρυσῶν Νηρηίδων genus suum repetebant Aeacidae. Vid. Pindarus Nem. V. 14 seq.

Nerei uxor Doris etiam ipsa pro mari ponitur, certe apud Latinos poëtas. Vid. Virgil. Ecl. X. 5. Ovid. IV. Fast. 673.

v. 242. Dicitur Ὠκεανὸς τελήεις πόνταμος, ut item infra v. 959. Od. A. 638. et alibi. Est τελήεις, cui nihil ad perfectionem deest; in suo genere perfectissimus. Sic apud Homerum passim τελέεσσαι ἑκατόμβαι memorantur et H. in Merc. 541. τελέεντες οἰωνοί.

Versibus 243—263 recensita nomina Nereidum pleraque exstant etiam apud Homerum II. Σ. 39 seqq. Apollod. I. II. 7. Hyginum in praef. Ducta sunt ea partim a mari ipso, rebusque in eo vel circa illud conspicuis; partim ab iis, quae mare exercentes sibi ad prosperam navigationem optant; partim a commodis, quae navigatio et commercia hominum per mare afferunt. Memorata quidem, etiam ab Homero (l. c. v. 43.), Πρωτῶ cum ab Hesiodo prima omnium hic ponatur (v. 243.) huic certe visa id nomen habere, quia primo genita. Sed Εὐκράτη, quam v. 243. plures Codd. agnoscunt, haud dubie dicta est a mari temperato: in cuius locum Nereidis si recipiatur, ut a nobis recepta est, Εὐκράντη, fortasse eadem Apollodori l. c. Κραντῶ, notio perficiendae feliciter navigationis suberit. Dicta Σαῶ v. 243. esse potest, vel a servandis navigiis et nautis, vel a σάω moveo, unde σάλος aestus maris. Ἀμφιτρίτη (ibid. et 254. 930.) nomen habuit a cavernis, quibus scopulosa maris littora abundant, ut est ἀμφιτρῆς spelunca apud Sophocl. in Philoct. 19. Εὐδάρη (v. 244.) dicta ab reputantibus bona, quae per mare ad se delata acceperant. Dictae inde similiter Δωρίς (v. 250.) cuius apud Homerum mentio l. c. v. 45; Δωτῶ (v. 248.) memorata Homero ibid. v. 43. etiam Virgilio IX. Aen. 102.

Valer. Flacco I. 134., fano culta eadem, teste Pausania II. I. 7.; *Λειαγόρη* item et *Εύαγόρη*, quae multis mercibus advectis facilem in foro annonam redderent. Referendum huc quoque nomen *Πουλυνόμη* (v. 258.) multos pascens. *Εὐνείκη* (v. 246.) pertinet ad bonam cum mercibus navigantium emulationem. Sed *Θέτις* (v. 244. 1006.), etiam ex Homero notissima, sine dubio a ponendis sive componendis dicta fluctibus. *Γαλήνη* (v. 244.) est maris tranquillitas, a cuius hilario statu dicta etiam videri potest *Γαλάτεια*, apud Homerum l. c. v. 45. insignita epitheto *ἀγακλειτή*, celebrata Theocrito Id. XI. Virgilio Ecl. VII. 37. Aen. IX. 103. Cir. 393. Ovidio XIII. Met. 735 seqq. II. Am. XI. 34. Certe *Γλαυκή* (v. 240.) cuius et Homerus meminit l. c. v. 39. dicta est a colore maris, ut *Γλαυκονόμη* (v. 256.); a fluctuum autem celeritate *Κυμοθοῶ* (v. 245.) memorata eadem Homero ibid. v. 41. Virgilio I. Aen. 144; a fluctibus dicta etiam *Κυμῶ* (v. 255.), ut ab excipiendis illis *Κυμοδόκη* (v. 252. Virgil. Aen. V. 766.), a sedandis iisdem *Κυματολήγη* (v. 253.). *Σπειῶ* (v. 245.), quam agnoscunt Hom. l. c. v. 40. Virgil. V. Aen. 826. adpellata vel a fluctuum vel a currentium per eos navium celeritate; *Θοῶ* (v. 245.) item a celeritate vel huius vel illius cursus. Est *Ἀλίη* (ibid. et Hom. l. c. v. 40.) marina. *Ἐρατώ* (v. 246.) et *Μελίτη* (v. 247.) Nereïdes dictae navigantibus propitiae. Mentio huius etiam apud Homerum d. l. v. 42. et Virgilium V. Aen. 825. *Πασιθέη* (v. 246.) et *Ἀγαυή* (v. 247. Hom. ibid. v. 42.) sic vocatae a spectabilibus et admirandis in mari multis. Dicta *Εὐλιμένη* (v. 247.) quae in bonum portum duceret navigantes; *Φέρουσα* (v. 248.), quae navem et ipsos, quo vellent, ferret. De *Πρωτῶ* (ibid.) conf. Varr. Lect. *Δυναμένη* (ibid. et Hom. l. c. v. 42.) est potens, sed, ut videtur, in bonam partem. *Νησαίη* (v. 249.), memorata item Homero l. c. v. 42. hinc Virgilio V. Aen. 826. et

Propertio II. XX. 6. ab insulis dicta, ut Νησῶ (v. 261.). Ἀκταίη (v. 249. II. Σ. v. 41.) littorea dicta est ab ἄκτι, ut Ἡϊόνη (v. 255) ab ἡϊών. Memorat illam etiam Homerus d. I. v. 41. Vocata Πρωτομέδεια (v. 249.), quae praecipuam curam gereret navium. Namque navibus et navigantibus consulere omnes Nereides credebantur, unde intelligendi Propert. III. v. 33 seqq. Ovid. II. Am. XI. 34 seqq. Conf. et Apollon. Rh. IV. 843 seqq. Leonidas Tarentinus A. P. VIII. Ep. 550. Virgil. Aen. I. 244. V. 240. Itaque dictae hinc quoque Ἀλιμύδη (v. 255.), Ποντοπόρεια (v. 256.), Εὐπόμπη (v. 261.), Λαιομέδεια (v. 257.) et Λυσιάνασσα (v. 258), solvens haec reges a maris periculis. Πανόπη (v. 250.) nomen habuit a prospectu, qui in mare quaqua versus patet. Iunguntur Δωρίς et Πανόπη etiam apud Homerum l. c. v. 45. Est *Panopea virgo* apud Virgil. I. G. 437. et V. Aen. 240 et 825. inter praecipua maris numina, ut item Ovidio VI. F. 599. Auctori Cons. ad Liv. 435. Valerio Flacco I. 134. II. 590. *Panopae greges* sunt pisces in Sereni carmine apud Terentian. Maurum v. 2630. Ἴπποθόη, Ἴππονόη (v. 251.) et Μενίππη (v. 260.) dictae, ut Ποσειδῶν Ἴππιος ab equis primum mari in Graeciam advectis, vel quod optima essent prope mare pascua. Εὐάρνη (v. 259.) dicta item a pascuis vel lavandis in mari agnis. Ψαμάθη (v. 260. 1004.), eadem fortasse Ἀμάθεια Homeri l. c. v. 48. certe utraque dicta ab arena. Denique, cum, ut Nereus ipse prudens et iustus, ita prudentes iustaeque eius etiam filiae haberentur, id significarunt quoque nomina quarundam: Αὐτονόη (v. 258.), Θεμιστῶ (v. 261.), Προνόη (ibid.), Νημερτής (v. 262.) cui apud Homerum d. I. v. 46 iungitur Ἀψευδής.

Quod autem Homerus et Hesiodus eadem habent plerumque nomina Nereidum, arguere mihi videtur, eos in his memorandis antiquiorem de illis traditionem secutos esse, non, ut vult Eustathius ad II. Σ. p. 1130. 35 seqq. ipsos

primum ea nomina finxisse. Ceterum factum esse non negem, ut varia unius Deae marinae epitheta, variis ei locis tributa, opinione vel fictione poëtarum deinceps in totidem abierint personas.

vv. 265—270. Congruè poëta seu primus, seu post alios Ponti filio Thaumanti (*Mirino*) uxorem dedit Oceani filiam (infra v. 349.) Ἡλέκτρην, a splendore sic dictam, ut ἡλέκτωρ, ἤλεκτρον. Ex his nuptiis natae Iris et Harpyiae. Ἴρις iam apud Homerum Il. P. 547. adpellatur arcus coelestis: Cicero autem de N. D. III. 20. *Arcus*, inquit, *quia speciem habet admirabilem, Thaumante dicitur esse natus.* Cui praeiverat Plato in Theaet. p. 155. D. ubi, Hesioidea haec respiciens, καὶ ἔοικεν ὁ τὴν Ἴριν Θαύμαντος ἔκγονον φήσας οὐ κακῶς γενεαλογεῖν. Conf. Proclus in Alcib. I. T. II. p. 113. ed. Cous. Sed probabiliter etiam ad Ponti familiam arcus refertur, qui ad speciem velut exurgat ex aequore, ex quo illum etiam aquas haurire Veteres credebant. Vid. Lucanus IV. 81. Attamen, ut apud Homerum, sic etiam apud Hesiodum Iris et Deae personam habet, et inducitur ut Deorum nuntia (vid. infra 781. 784.), quo pertinet epitheton ὠκεία. Creditur quoque dicta Ἴρις pro Εἶρις, ab εἶρω, εἶρέω dico, nuntio. Ἄρπυιαις proprie dictas fuisse abripientes omnia procellas, ipsis indicari videtur earum nominibus v. 267. Attamen Ἄρπυιαις vocatas fuisse putem haud omnes, sed certas quasdam in mari, praesertim Euxino, procellas, unde locus quoque iis datus in Argonauticis tum ab aliis, tum ab Hesiodo. Vid. Schol. ad Apollon. Rhod. II. 276. 296 seq. Illas, ut Deas sibi informans, poëta ἠυκόμους dixit. Diversam Harpyiis originem, nec tamen dissimilem, aliam alii tribuerunt, filias quidam Ponti et Terrae, quidam Neptuni, quidam Typhonis opinati. Vid. Val. Flacc. IV. 428. Serv. ad Aen. III. 241. Dicta Ἀελλῶ

ab *ἀέω spiro*, Ὠκυπέτη a celeri volatu. Has duas cum Hesiodo memorat Apollodorus I. II. 6. Sed ex eodem I. IX. 21. discas, alteram a quibusdam Ἀελλόπου, ab aliis Νικοθήην, alteram a nonnullis Ὠκυθήην dictam fuisse. Apud Homerum II. II. 150. est Ἄρπυια Ποδάργη. Apud Virgilium Aen. III. 211. 245. tertia Celaeno memoratur; apud Hyginum in Praef. tres hae, Celaeno, Ocypete, Podarge. Conf. Heynius in Exc. VII. ad Aen. III.

Harpurias Hesiodum Thaumantis et Electrae filias dixisse, testatur Serv. ad Aen. III. 212.

v. 270 ut Hesiodi in Theogonia citant Draco de Metris p. 94. 15. Lascaris Gramm. Gr. I. III. B. VIII. f. v. ed. Ald. Cum Hesiodo, coniugem Phorcyi tribuente Ceto, faciunt Apollod. I. II. 6. et Hyginus in praef. At Typhaoni Ceto coniungit Euphorion apud Etym. M. p. 396. 28., cuius poetae dolendum est non nisi unum ibi versum citari Ὅσσοις εὐρυκώσα Τυφάωνι κύσσατο Κητώ. Namque ex integro lucem forsitan accepissent, quae de prole Cetus hic traduntur, quam omnem interpretationem respuere censuit Heynius. Attamen ad primam generationem quod attinet, est sane, ut aliquis, cum tot γέροντες in mari memorentur, etiam Γραΐαις memorari haud miretur, idque similiter vel cum Scholiis ad h. l. ad maris ex spumis canitiem, vel ad alias causas referat, de quibus supra diximus ad v. 233. sicut ipse Heynius cano colore Γραίων ipsarum prudentiam designari putat, Obs. ad Apollod. p. 119. Hermanno Opusc. II. p. 179. Γραΐαι sunt undae, quae littori allissae spumas agunt nunc veniendo, nunc recedendo, Γόργονες magnae et terribiles undae. Mihi, quod Graeis sorores dantur horrenda specie Gorgones, quodque harum esse dicitur habitatio trans Oceanum (v. 274.), cuius undae non hoc prae mari mediterraneo vel ponto Euxino peculiare habuerunt.

ut spumas agerent et magnae subinde terrorem facerent, potius repetenda omnis haec Phorci stirps videtur a narrationibus Phoenicum, qui, littora Oceani legentes, vel phocas aliasve huiusmodi belluas marinas, vel varia simiarum genera, vel mulieres adeo viderint mirationem aspectu facientes, in Africae quidem trans fretum Herculeum littore Nigritias nigro crispoque capillitio, in Borealibus Europae plagis Celtici generis feminas ἐκ γενετῆς πολιᾶς (v. 271) quippe quibus admixtae parvulae, similem crinium colorem exhibentes, eum naturae non senectutis esse demonstrarent. Sive autem Graeae reapse mulieres fuerunt, sive ex aliquo de memoratis supra mihi genere bestiae, sive aliquod naturae φαινόμενον, feminas inde atque adeo Deas ποῖται sibi informarunt, quamobrem etiam epitheta iis tribuerunt mulieribus ac Deabus convenientia. Quas Hesiodus Γραΐας, eas a patre Φορκίδας dixere Aeschylus in Prom. v. 819. Apollod. I. II. 6. II. IV. 2. alii.

Quod καλλιπαρήους dixit Hesiodus, indicat, eas sibi illum informasse non vetulas, sed ἐκ γενετῆς, vetularum instar, hoc habentes, quod erant πολιαί. Ab hoc crinium colore κάραι κυκνόμορφοι dictae Aeschylo l. c.

v. 271 seq. τὰς δὴ Γραΐας καλέουσιν Ἀθάνατοί τε θεοί, χαμαὶ ἐρχόμενοι τ' ἄνθρωποι) quas non alio nomine Dii, sive antiquius saeculum, alio recentior hominum aetas appellavit; sed quas ab omni aevo Γραΐας dixerunt. Declaratur his, ni fallor, mythi antiquitas, cuius tamen apud Homerum memoria non exstat.

v. 273. Πεφρηδῶ τ' εὔπεπλον Ἐνώω τε κροκόπεπλον) Duabus hinc ab Hesiodo memoratis Graeis tertia Δεινῶ additur apud Apollod. II. IV. 2. Tres etiam Aeschylus iam noverat l. c., neque tamen hinc cum Goettlingio colligas

post hunc versum excidisse alium, qui nomen habuerit tertiae Graeae. Probabiliter Volckerus in *Geographia Mythica* p. 18. ternarium numerum a recentioribus inductum censuit, ut essent Graeae totidem ac Gorgones. Quominus autem versum excidisse censeas, facit etiam, quod vel nunc satis magno ab se intervallo distant *Γραίας τέκε* et *Γοργούς θ'*.

Alterius Hesiodae Graeae nomen *Πεφρηδῶ* commode repetatur a *πέφραδα*, ut Dea haec communem habuerit prudentiam cum aliis Diis marinis. Fertur utique ea Perseo viam ad Gorgonas indicasse. Sed a *πέφορα* duxisse Hermanus videtur l. c. p. 180, cui *Πεφρηδῶ* est reflexus maris, *Auferona*, Latinorum *Salacia*; *Ἐνύω* fluxus aequoris *Inundona* Latinorum *Venilia*. Admitti haec possint, si nomina his Graeis non primum ab Hesiodo, sed iam ab antiquioribus tributa censeantur. Nam certum habeo, illum de maris fluxu et refluxu non cogitasse, videturque mihi quidem *Ἐνύω* tam Hesiodi Graea, quam Homeri Dea bellica, magis dicta ab *ἔνω* *interfluoio*.

vv. 274 seqq. Gorgonum fabulam ab Hesiodo primum inventam esse, eique nomina Gorgonum deberi, perhibent Scholia B. L. ad Il. E. 741. Schol. B. ad Il. A. 36. Scholia B. Q. ad Od. A. 634. consentiente Hesychio in v. *Γοργείην κεφαλήν*. Mihi, ut Heynio ad Apollod. Obs. p. 116., videntur de Perseo fabulae, deque caesa ab illo Gorgonum una antiquiores Hesiodo fuisse: sed fortasse hio primus Medusae *συγγένειαν γενεαλογεῖν ἐπεχείρησε*.

Ad *Γοργούς* h. l. sine dubio respiciunt Schol. B. L. ad Il. Θ. 349., ubi traditur, formam alteram *Γοργῶν* non ab Hesiodo magis, quam ab Homero usurpari. Attamen in Scuti v. 230. sunt *Γοργόνες ἄπλητοι*. Postrema versus 274 respicit Agatharchides de Mari Rubro p. 444. Ed. Bekkeri.

Πέρην κλυτοῦ Ὀκεανοῦ id est, in aliqua insula Oceani,

quo ut pervenires, traiciendus erat Oceanus. Conf. infra 290. 292. 294. Pomponius Mela III. IX. 93. *Contra eadem* (Aethiopes Hesperios) *sunt insulae Gorgades, domus, ut aiunt, aliquando Gorgadum. Ipsae terrae promontorio, cui Ἐσπέρου κέρασ nomen est, finiuntur.* Refert Plinius VI. 31. eadem, sed e Xenophonte Lampsaceno, Peripli auctore, addens, eas insulas bidui navigatione a continente distare: tum et haec adiicit: *Penetravit in eas Hanno Poenorum imperator, prodiditque hirta feminarum corpora, duarumque Gorgonum cutes argumenti et miraculi gratia in Iunonis templo posuit, spectatas usque ad Carthaginem captam. Ultra has etiam duae Hesperidum insulae narrantur.* Repetens haec, Solinus c. 56. item ad auctorem Xenophontem Lampsacenum refert: incertum, an recte. Tenendum ex his duntaxat, fuisse iam antiquitus, qui Gorgonum fabulam ad Aethiopum Hesperiorum sive Occidentalis Africae monstra et Phoenicum de iis narrationes referrent. Nam neque haec sumere Hesiodus ab Hannone, qui multo fuit eo iunior, potuit et Gorillas Hanno memoravit, non Gorgonas. Sed iam ante Hesiodum (si Strabonem I. p. 48. audias, iam ante belli Troiani tempora) ultra columnas Herculis progressi sunt Phoenices, qui tum potuerint eadem ferme ibi mira observare, quae saeculis aliquot post Hanno. Nec repugnem, si quis statuatur, vel Γορίλλων, vel simile nomen barbarum; ortum dedisse Graeco vocabulo Γοργῶ; quamquam Graeci, iam Homeri et Hesiodi aetate dictas ita Medusam et sorores censuerunt ob γοργότητα agilitatem, non pedum, ut voluit Salmasius ad Solinum p. 915. A. B., sed oculorum, qua terrorem incutiebant. Apud Homerum quidem est II. Λ. 36. Γοργῶ βλοσυρῶπις — δεινὸν δερκομένη. Conf. II. E. 741. Θ. 349. Od. Λ. 633., quorum cum Hesiodeis h. l. et in Sc. v. 223 seqq. consensus satis etiam arguit, antiquiorem his poëtis fabulam de Gorgonibus fuisse.

v. 275 an genuinus sit, dubitat Heynius ad Apollod. Obs. p. 124., sed nullam prodit dubitationis causam. Lectum versum antiquis fuisse, docet doctum ad eum Scholion in Cantabr. libro. Conf. et Pomponius Mela loco supra cit.

πρὸς νυκτὸς i. e. versus noctem, ut apud Herod. VII. 115. πρὸς ἡλίου δυσμέων. Est autem nox ultra occasum.

Ἐσπερίδες λιγύφωνοι dicuntur etiam infra v. 519. Ἵμνωδοῦς κόρας vocat Euripides in Herc. Fur. 394., αἰοιδῶς in Hippol. 734., ubi vid. Valcken. Dulcem earum cantum memorat etiam Apollon. Rhod. IV. 1399 seqq.

v. 276 ut Hesiodi citat Herodianus περὶ μὸν λέξ. p. 13 init. Τρεσ καθ' Ἡσίοδον Gorgones ex h. v. memorantur ab Etym. M. p. 238. 33. Phavor. p. 432. 14.

Hermanno, l. c. Gorgonas undas habenti, Σθεινῶ est *Valleria*, Εὐρύαλη *Lativolva*, Μέδουσα *Guberna* ab eo, quod undarum cursum regit. Itaque ei non visus est horum nominum auctor fuisse Hesiodus, quippe quem iam non physicum, sed historicum tractasse mythum, clare sequentia de Medusa arguant. Mihi videtur Σθεινῶ a viribus dicta, Εὐρυάλη ab lato mari, in quo Gorgonum insula, Μέδουσα dignitatis nomine, ut Μέδων.

v. 277. ἡ μὲν ἔην θνητὴ κ. τ. λ.) secundum haec Apollodorus II. IV. 2. de Gorgonibus: ἦσαν δὲ αὐταὶ Σθεινῶ, Εὐρυάλη, Μέδουσα· μόνη δὲ ἔην θνητὴ Μέδουσα.

vv. 278 seq. Ovidius IV. Met. 797. Medusam a Neptuno vitiatam dicit in Minervae templo, quae, ne impune id fuisset, pulcrum antea crinem Gorgoneum in hydros mutavit. Potest λειμῶν fuisse τεμένους. Sed tamen dicendum potius, Ovidium in his recentiorum poetarum retulisse commenta.

v. 279 additur in quibusdam Codicibus ante vel post Il. T. 224. Vid. d' Orvillius ad Charit. p. 618. Heyn. ad Il. l. c.

vv. 280. 281. Priorem respicit Hesychius in v. Γοργείην κεφαλὴν, posteriorem Eustath. ad Il. p. 577. 33. p. 1014. 62 seqq. Fabulam in hoc et illo versu traditam, ut Hesiodeam, memorant Scholia ad Nicandri Alexiph. v. 101. item Scholia Pindari ad Ol. XIII. 89., ubi ipsi quoque versus exhibentur. Conf. et Eustath. ad Il. p. 577. 36 seq. et p. 1014. 62 seqq., ubi memoratur ex Hesiodi Theogonia non Χρυσάωρ, sed Χρυσάορος.

Fit versu 280. obiter mentio Persei tantum ob genealogiam. Scilicet aequalibus Hesiodi satis notus erat Perseus, perinde ut Hercules. Eius cum abscisso Medusae capite in pera recondito fugientis, persequentibus eum Gorgonibus, plenior exstat mentio in Scuto v. 216 seqq. Fuisse epos antiquum mythi antiquissimi, Argivis domestici, Persei profectionem ad Gorgonas exponens, probabiliter censuit Heyn. ad Apollod. Obs. p. 116. Περσῆα πάντων ἀριδείκτετον ἀνδρῶν etiam Homerus dixit Il. Ξ. 320.

vv. 282 et 283 uncinis inclusit Wolfius, ad talem semper etymologiam offensus. Mihi, ut Eustathio, videtur admasse talia Hesiodus. Itaque certe versus non propterea reiiciam. Sed sunt in v. 283. scrupuli, ad quos offendas. Nam praeterquam, quod variat ibi Codicum scriptura, est sanè ὁ δ' ἄορ χρύσειον ἔχεν μετὰ χερσὶ Φίλῃσι parum explicite dictum pro τῷ δ' ἐπώνυμον ἦν, ὅτ' ἄορ χρ. ἔχ. μ. χ. Φίλῃσι. Hermannō iudice, in censura Goettlingianae, locus, vv. 282—285., ut iam habemus, recentiorem sapit interpolationem; antiquiorum autem poetarum unus scripserat: Τῷ μὲν ἐπώνυμον ἦν, ὅτ' ἄρ' Ὠκεανοῦ παρὰ πηγᾶς

"Ωχετ' ἀποπτάμενος πρ. χθ. μήτερα μῆλων, alter δτ' ἄρ' Ὀκ. περὶ πηγᾶς Ἴκετ' ἐς ἀθανάτους, nisi fortasse prius illud distichon cum sequente coniunctum fuerit per ἴκε τ' ἐς ἀθανάτους. Versum autem 283 Hermannus putat ita conceptum fuisse Γέντο δ' ἄορ χρύσειον ἔλων μετὰ χερσὶ Φίλῃσι et post v. 280 in parenthesi positum fuisse, ut ab aureo Persei ense dictus fuerit Χρυσάωρ et γέντο valuerit *arripuit*. Sed Perseo apud Apollod. II. IV. 2. § 8. tribuitur ἀδαμαντίνῃ ἄρπῃ, Chrysaori autem, degenti in regione auri tum ferace, convenit utique ἄορ χρύσειον. Pegasus autem, ex eo, quo natus sit, loco statim in coelum avo-
 lasse, nemo antiquiorum tradidit.

v. 282. Ὀκεανῷ περὶ πηγᾶς) ad fontes i. e. ad fines Oceani, ut iunguntur πηγὰὶ καὶ πείρατα infra v. 738. 809.

vv. 284—286. χῶ μὲν ἀποπτάμενος — Ἴκετ' ἐς ἀθανάτους. Avolavit demum Perseus in coelum post operam Bellerophonti praestitam in debellanda Chimaera. Vid. infra 325. Πτερόεις Πήγασος Pindaro Isthm. VII. 63. excussisse dominum Bellerophontem dicitur, in coelum contendere volentem. Ipsum autem coelo receptum idem tradit Ol. XIII. 131. — Μήτερα μῆλων, matrem pecudum, Homerus II. B. 696. Itonen, II. I. 475. Phthiam dixit, Hesiodus hīc ornante epitheto terram universe, quae alias χθὼν πολύφορβος, πολυβοτείρη dicitur. Regionem Hesperidum eiusque mala citra haud recte cogitabat Clericus. Currui Iovis iunctum Pegasus ἀστραπηφορεῖν dixit Euripides in deperdita Tragoedia Bellerophonte, unde versum protulit Aristoph. in Pace v. 722. Itaque sic accipiam etiam h. l. Φέρων, sicut item Φέρει, ut cum Bekkero legendum, in his verbis Scholiastae ad Arat. v. 205. ἰερὸς δὲ ὁ Ἴππος, ἢ ὅτι ὁ Ποσειδῶν αὐτὸν ἐγέννησεν, ἢ ὅτι βροντὴν καὶ ἀστραπὴν Φέρει (vulgo

τρέφει, quod nihili est) καθὸ ἐμφερέης ἐστὶ τῷ Διὶ. *Tonantes Iovis equos volucremque currum* memorat Horatius Carm. I. XXIV. 7. Iunctum Aurorae currui Pegasus quosdam tradidisse, colligas ex Schol. ad II. Z. 155. et Schol. ad Lycophr. 17. Magis autem vulgata est recentiorum traditio, qua relatus inter sidera fertur Pegasus. Ad Hesiodicam de Pegaso traditionem non minus, quam ad superiora, offensus, Goettlingius vv. 282—286 uncinis inclusit.

v. 287 seq. Chrysaori in locis trans Oceanum degenti probabiliter uxor datur Oceani filia Callirhoë. Conf. infra v. 351. 979 seqq. Ex his natus Geryoneus; quem infra v. 981. dici videas βρότων κάρτιστον ἀπάντων. Has vires multiplices, neque uno facile vel impetu, vel ictu superabiles, antiquior aetas, mythico sermone declarans, *tricipitem* nobis edidit Geryonem. Namque ex Hesiodo nihil porro colligas. Apud Apollodorum autem II. V. 10. Geryon describitur *τριάων ἔχων ἀνδράων συμφυῆς σώμα, συνηγμένον εἰς ἓν κατὰ τὴν γαστέρα, ἐσχισμένον τε εἰς τρεῖς ἀπὸ λαγόνων τε καὶ μηρῶν*, ut proinde tria capita, triaque pectora cum sex manibus et sex pedibus habuerit, qualem, teste Scholiasta ad h. l. informavit iam Stesichorus in Geryonide, atque insuper *ὑπόπτερον*. Conf. Lucian. in Hermotimo c. 74.

v. 287 citant Schol. ad Aristoph. Eq. 414. Suidas v. *κυνοκέφαλος*, Lascaris Gramm. I. III. B. III. f. v.

v. 289 seqq. Geryon ab Hercule interfectus *βουσι παρ' εἰλιπόμεσσι*, sive, ut infra dicitur v. 983. *βοῶν εἴνεκ' εἰλιπόμενων*, cum pugnando suas recipere boves vellet, quas Hercules, occisis prius armenti custodibus, cane et bubulco, iam abigere coeperat Tirynthem versus, quo sibi illas adducere

eum iusserat Eurystheus. Conf. Apollod. II. V. 10. Res gesta in Erythia insula, quam Pherecydes, eumque secutus Apollodorus, esse volunt Gades, alii insulam iuxta Gades, scilicet eam, quae nunc continenti adhaeret. Vid. Herod. IV. 8. Strabo III. p. 221. In eam insulam venit Hercules *διαβάς πόνρον Ὀκεανοῖο* (v. 292.) traiecto, quod inter continentem et insulam erat, Oceani freto. Quomodo traiecerit, hinc non dicitur. Sed ab Stesichoro in Geryonide, Pisandro et Panyasi in Heracleis, dictus est traiecisse Hercules Solis *δέπατι* s. *Φιάλη*, cymbii instar habente navigio, quo Sol ipse uti soleret, ut post occasum ab Hesperidum regione nocturno itinere per Oceanum ad orientem rediret. Vide Athenaeum XI. p. 469. et accurate de hoc mytho disputantem Heynium ad Apollod. Obs. p. 163. Delato in insulam Herculi primum res fuit cum custode boum, cane Ortho, Typhaonis et Echidnae filio (v. 293. 309.) fratre Cerberi, unde ipsum quoque monstruosum fuisse vero simile fit (*δικέφαλον* facit Apollod. l. c.), et huic opem ferente bubulco Eurytione (v. 293.), cuius genus Hesiodus non memorat. Martis et Erythiae filium Hellanicus prodidit, teste Scholiasta ad h. l. Vtrumque in stabulo, quod tuebantur, interfecit Hercules. *Σταθμὸς ἡερόεις umbrosum stabulum* v. 294. dicitur, vel, ut vult Clericus, quod erat in caverna, vel, quod ipsi locus ex poëtae opinione erat *ἐσχάτη πρὸς ἡκτὸς*, ultra Oceanum, situs. Conf. supra v. 274. Tiryns, quo abducebantur boves, *ίερή* dicta v. 292., non ut Scholiasta censuit, quod a Cyclopiibus condita, sed quod erat in alicuius Dei tutela, templique alicuius religione sacra, ut fere nulla non urbs antiquitus.

Versum 293 citat Schol. ad Pindar. Isthm. I. 15. vv. 292—294 Tzetz. ad Lycophr. v. 651.

v. 295 et seqq. quod eum in modum praecedentibus adiuncti sunt, ut, quae fuerit poëtae super Echidnae parentibus sententia, sub dubitationem cadat, quodque Apollod. II. 1. 2. Echidnam *Ταρτάρου καὶ Γῆς* filiam appellat, eaque genealogia et Echidnae et gnatorum naturae explicandae una omnium maxime est apposita, quamobrem tribuenda Hesiodo videri possit, ideo Muetzellius p. 452. non alienus est a coniectura, versus 295—332, qui aptissime inter se colligati sunt, aliam olim in Theogonia sedem habuisse. Verum enim vero vix est, ut iis aliam commodam in ea sedem invenias, sive supra, post locum de Terrae ex Coelo liberis, sive infra, ubi dicitur ex Tartaro Terra post debellatos Titanes *ὀπλότατον παῖδά* edidisse Typhoëa. Constat autem, Apollodorum saepe alios secutum esse Auctores, quam Hesiodum; quod in loco citato paene certum est obtinuisse, cum ibi occisa ab Argo Echidna tradatur, quae secundum Hesiodum (v. 305.) fuit *ἀθάνατος*, nec quidquam credere nos vetat, priscis Graecorum fabulis plures ac diversas celebratas fuisse Echidnas. Quod autem post *τὸν μὲν ἄρ' ἐξενάριξε* (v. 289.), sequitur *ἢ δ' ἔτεκ' ἄλλο πέλωρον*, indicare mihi videtur, hunc esse traditionis Hesiodeae h. l. nexum et sensum: filium *quidem* Callirhoës, monstrosum illum Geryonem, Hercules occidit, illa *autem* aliud peperit monstrum Echidnam: itaque *ἢ* referendum esse ad Callirhoën, ut retulerunt L. Barlaeus, Wolfius et ad Apollod. Obs. p. 100. Heynius, quamvis ad Ceto retulisse videatur Pherecydes apud Schol. Apollon. Rhod. II. 1248. huius e Phorcynae filiam Echidnam faciens et probabilius utique fingatur his parentibus genita Echidna serpens, quam ex aurei ensis domino Chrysaore et Callirhoë Nympha. Cum Pherecyde facit Hermannus Opusc. T. II. p. 181. Sed *Κητοῦς* mentio v. 290. nimis longe ab hoc loco distat, quam ut *ἢ δ' ἔτεκ'* ad eam commode referatur.

In Echidna autem, suadente ipso nomine, praesertim tenenda est serpentis notio, sed magni et formidandi, qualibus portentis abundasse videtur antiquus orbis etiam iis in locis, ubi nunc non amplius visuntur. Itaque complura de iis referre potuerunt ab Oceani littore et Hesperiiis plagis reversi Phoenices aliive nautae: sed illata est similis in Graeciam etiam ex Arimis ab Oriente fama et vero habuit etiam Graecia antiquitus suos dracones et Echidnas, certe Graecas de iis traditiones. Quod autem monstruosum ac terribile esset hoc genus, eo ipso visum est divinitatem habere, cui consequens fuit, ut eius quoque in Theogonia ratio haberetur. Itaque Dea, *θείη* (v. 297.), informata est Echidna, nec proinde tota serpens, sed pro parte Nympha *ἐλικώπις, καλλιπάρηος* (v. 298. 307.) eademque *ἀθάνατος καὶ ἀγήραος* (v. 305.), a qua diversa igitur habenda est memorata apud Apollod. II. 1. 2 extr. Tartari ac Terrae filia Echidna, quam in Arcadia occidit Argus Panoptes. In Hesioidea autem traditione apparet, quaesitum esse nexum inter fabulas Hesperias, ex Arimis Asiaticas et Graecas. Itaque soror vel amita Echidna fingitur Geryonis, natusque ex ea canis eiusdem Orthus (v. 309.); at vero, ubi ipsa tanquam in custodia degeret, adsignatus ei Deorum voluntate specus in Arimis (v. 301. 305.), quos esse Cilicas Aramaeos satis constat ex Strabone XIII. p. 626.; maritus quoque ei datus ibidem degens (vid. II. B. 783. Pindar. Ol. IV. 11. Pyth. I. 32. Fragm. XCIII. Boeckh.) Typhaon s. Typhoëus (v. 306.) unde et Chimaeram suscepit (v. 319.), vicinae Arimis Lyciae terrorem; sed nati quoque ex ea, Graecorum fabulis notissimi, Plutonis canis Cerberus (v. 310 seqq.) et Hydra Lernaea (v. 313 seqq.).

v. 297. *σπῆϊ ἐνὶ γλαφυρῶ*) Callirhoë Oceanitis, pro more earum in specu degens, ibi peperit Echidnam, cui deinde ad habitandum alia adsignata est in Arimis spelunca.

v. 300 uncinis inclusit Wolfius, pro glossemate habens. Sane molestum est ὠμῆστήν. Memoratur quidem apud Apollodorum l. c. Arcadiae Echidna συναρπάζουσα τοὺς παρίοντας, sed non dicitur ea fuisse, ut haec, pro dimidia parte, scilicet superiore, Nympha. Fingi tamen etiam memorata hîc ab Hesiodo potuit ex serpentis id natura habuisse, ut esset ὠμῆστίης, quod poëta per incogitantiam ad partem eius anguinam retulerit. Certe infra v. 304. λυγρῆ dicitur et hinc quasi carcere cohibita in Arimis.

vv. 301—305 Heynius et Wolfius duntaxat transponendos censuerunt, ut v. 304 et 305 primum legantur, deinde v. 301. 2. 3. Sane, versu 300 eiecto, locum, quem nunc obtinet, versus 301 tueri non potest. Codex Taurinensis hoc ordine habet v. 295—300. 303—305. 301. 302. unde Hermannus in Goettlingianae censura duas statuit fuisse recensiones, in quarum una fuerint v. 295—300. 303.; in altera v. 295—299. 304. 305. 301. 302. Aliter Goettlingius ordinaverat, in una recensione fuisse ratus v. 295—297. 300—302.; in altera v. 295. 6. 8. 9. 305. 308. Hanc nihil offensionis habere largitur Censor, illam admitti posse recte negat. Goettlingius in altera Editione facere iam se cum Hermanno dicit. Mihi nondum liquet, esse omnino de duplici recensione cogitandum: quare, si quid mutandum, potius Heynium et Wolfium, versus quosdam transponentes, sequar. Ita verba in v. 300. ζαθέης ὑπὸ κεύθεσι γαίης referenda erunt ad locum, ubi nata Echidna, σπήϊ ἐνὶ γλαφυρῶ (v. 297.).

v. 304. ἢ δ' ἔρυτ' εἰν Ἀρίμοισιν) Vt est ἔρυμα secunda brevi apud Hesiodum Ἔργ. 536. Homerum Il. Δ. 137. et alibi (vid. Valcken. ad Eurip. Phoen. 990.), ita hîc ἔρυτ'. At habet ἔρῦτο productam secundam apud Nostrum in Scuto

v. 415. Scilicet est hoc pro ἐρύετο ab ἐρύομαι, illud ab ἔρυμαι. Est autem in Sc. l. c. ἐρῦτο (ut scribendum) 3. imperf. medii, *cohibebant impetum*; hic autem ἔρυτ' accipiendum est passive *coërcebatur*, quasi carcere. Perperam Heynius, in Exc. IV. ad Il. A. vocabulum hoc derivans ab ῥύω *servo* priore longa, versum quasi ob metri vitium Hesiodo abiudicandum censuit. Respiciunt eum Schol. Lycophr. apud Bachmann. Anecd. Gr. T. II. p. 278. et Tzetz. ad Lycophr. v. 1354.

v. 305 suspectus fuit Wolfio, quod apud Apollod. l. c. interfecta ab Argo dicitur Echidna. Sed memoratur ibi Peloponnesia, non Arimaea.

v. 306 seqq. Τυφάων, alia forma dictus Τυφωεύς (infra v. 821. 869.), ἄνεμος ὑβριστής et similium ventorum pater (v. 869 seqq.), ortum ipse ducere visus ex profundis terrae spiraculis et cavernis, itaque mythico sermone dictus Tartari et Terrae filius (v. 821 seqq.), de quo mythos fuisse Arimaeos, constat ex Homero et Pindaro ll. cc., probabiliter inde coniux datur hic cohibitae apud Arimos Echidnae, neque incongrue ex his tremendis portentis nata aequae terribilia monstra perhibentur, cum alia, tum primum Canes duo, Orthus (v. 309.) et Cerberus (v. 310 seqq.), uterque latratu referens patrem (v. 834.), Cerberus etiam, ut ille, bellua multorum capitum (v. 312. 825.), sicut biceps etiam habitus est quibusdam Orthus, Chimaera ipsi Hesiodo triceps.

Non diversi, ut Goettlingio visum in priore Editione (nam in altera sententiam mutavit) sed iidem habendi Τυφάων (v. 306.) et Τυφωεύς (v. 821. 869.). Vide, praecipiente Muetzello p. 259., Homerum Il. B. 781 seqq. collatis hic versibus 304. 306. Heynio in Ep. ad Wolfium minus certum id visum miror, cum illi in Obs. ad Apol-

Iod. I. VI. 3. iidem habiti fuissent, *Τυφωεύς*, *Τυφών* et *Τυφώς*. Potest nomen hoc qualicumque forma proditum Graecae originis videri, ductum a *τύφω*, ut vult Etym. M. v. *Τυφών* p. 772. 30 seqq., cum sit ventus igneae naturae, Eustathio ad Il. p. 261. 38. *πνεῦμα ὑπογέων, πυρβέν καὶ καυστικὸν* (conf. infra v. 845.), nec tamen ideo pronuntiem, errare eos, qui peregrinam statuunt nominis originem, sive Aegyptiam, ut Iablonskio placuit Panth. Aegypt. V. 2., sive Orientalem, cum *tuffones* etiam nunc Indi vehementiores ventos vocent, teste Turnero in Itinere Thibetano I. 1.

v. 309 seqq. Orthum Echidna *κύνα γείνατο* Γηρυονῆϊ, quo deinceps uteretur Geryon (v. 309. supra 293.); Cerberum (v. 311.) *Ἄϊδω κύνα χαλκρόφωνον αερα*, i. e. infracta voce praeditum, quod epitheton Stentori tribuit Homerus Il. E. 785. Conf. Sc. v. 243. *Πεντηκοντακέφαλον* dixit Hesiodus cum iis, quibus numerus quinquagenarius pro magno placuit. Alii fingere *ἐκατόγκρانون* maluerunt, unde *bellua centiceps* dicitur Horatio II. XIII. 34. *τρίκρανον σκύλακα* iam Sophocles in Trach. v. 1098. et deinceps posteriores tantum non omnes dixere, sed ita, ut tribus caninis capitibus multa pone adhaerere anguina fingerent (vid. Apollod. II. V. 12 init.), quae ignota fuisse Hesiodo videntur. Homerus Il. Θ. 368. simpliciter memorat *κύνα στυγεροῦ Ἄϊδαο*, ne nomine quidem addito, ut neque Od. Λ. 623. Conf. Pausanias III. 25. ex quo fere colligas, primam de Cerbero famam a Taenaro venisse. Potuerunt utique accolae, ut fauces Taenarias *alta ostia Ditis*, ita natum subinde tremendum in illa caverna sonum latratum habere inferni canis, cuius deinde figuram pro mentis terrore sibi informaverint.

v. 311 respicit Schol. ad Soph. Trach. v. 1098. Ed.

Brunck. 1100. Elmsleii, qui ibi πεντηκοντακέφαλον restituit.

v. 311. Κέρβερον, inquit Eustathius ad II. p. 717. 54., οἱ νεώτεροι καλοῦσι quia scilicet apud Homerum nomen non exstat. Dictus autem, Eustathio iudice ibid. 60., παρὰ τὸ κέαρ βαρύνειν. Aliquanto probabilius in Scholiis ad h. l. nomen repetitur a κέαρ et βέρω, sive βόρω, unde βρώσκω, βιβρώσκω, ut sic idem fere notet, quod ὠμηστής. Welckero in Trilog. Aeschyl. p. 131. est Κέρβερος pro Ἐρέβερος, praemissa fortiore adspiratione; Hermanno Opusc. II. p. 182. Κέρβερος est *Hiscius*, transpositis literis pro κρεμερὸς, quod non adsequor. Goettlingius comparat κάρβακος, dictum nonnullis pro βάρβαρος et vocabulum a latrantis sono repetit. Obstare videri possit, quod, teste Scholiasta ad Nicandri Alexiph. v. 378., Κέρβεροι dicti quoque βάτραχοι ἄφωνοι.

Χαλκείφωνον alicubi dictum Κέρβερον, scripsit Eustath. ad II. p. 1140 init.

v. 313 seqq. Tertia Typhaonis et Echidnae proles fuit digna matre filia, Hydra Lernaea, quam infensa Herculi Iuno gravem ei laborem aluit, sicut, similem, ut videtur, ob causam, etiam Leonem aluit Nemeaeum (infra v. 328.). Hydram poëta dixit λύγρ' εἰδυῖαν (λύγραι Φιδυῖαν) perniciosam, satis sic significans, terribilem fuisse; nulla tamen plurium eius capitum mentione facta, quorum passim recentiores meminerunt. Eam Hesiodus ab Hercule interfectam dicit (v. 316.) νηλεῖ χαλκῶ, aereo vel ense, vel hastae cuspide, quae fuit antiquior traditio. Χρύσειαι ἄρπαι memorantur apud Euripid. in Ione v. 192. Secundum recentiores Hydrae capita Hercules contudit ῥοπάλλῃ clava. Vid. Apollod. II. V. 2. Iolaus (v. 317.), quem socium et auri-

gam Herculis etiam in Scuto videmus, in hac primum pugna dictus est opem ei, neque inutilem, praestitisse. Vid. Apollod. *ibid.* Minerva, consiliis Herculem instruens (v. 318.), etiam in Scuto memoratur v. 125 seqq. 325 seqq. et apud Hom. II. Θ. 362. Od. Λ. 626. Hydrae autem Lernaee nulla facta est in Homeri carminibus mentio.

Quod apud Gregorium Or. III. p. 103. D. seq. (de quo loco diximus ad v. 185.) post memoratos ex Hesiodi Theogonia Τιτᾶνας, Γίγαντας, τοὺς δρακοντόποδας, τοὺς κεραυνοφόρους θεοὺς, memorantur etiam τὰ πικρὰ τούτων γεννήματα καὶ προβλήματα, Ἵδραι, Χίμαιραι, Κέρβεροι, Γόργονες, in his τούτων eximie ad Gigantes referendum interpretes duxere, cumque traditio exstaret, e Gigantum sanguine varia enata esse monstra, eam ad illustrandum Gregorium adhibuere. Vide Scholium Graecum ex Cod. Clarkiano a Gaisfordio editum in Catal. Clark. T. I. p. 46. et Elias Cret. Comm. in Gregor. T. II. p. 383. A., in quibus commode αἵματος fit mentio, pro quo vitiosa exstat σώματος oris apud referentes eadem Montacut. p. 153. 4. Nonnum p. 517. C. ut item apud Eudociam p. 209., illud de Hydrae origine traditum diserte auctori tribuentem Hesiodo. Movere haec virum eruditissimum Lobeckium in Aglaoph. p. 576. not., ut diversam ab hodie exstante fuisse olim in Theogonia proditam monstrorum plerorumque originem statueret, contra quem optime disputavit Muetzell. p. 464. Chimaeram quidem Typhaonis et Echidnae filiam ab Hesiodo dictam, diserte tradit Apollod. II. III. 1.

v. 316. ἐνήρατο medium pro *interfecit* rarius est: frequentius hac significatione activum. Est tamen item II. Π. 92. Τρῶας ἐναιρόμενος.

v. 319 seqq. Nexus est: τὴν μὲν (hanc quidem Echidnae

et Typhaonis prolem) Διδε υιδε ἐνήρατο (v. 316.), ἡ δὲ sed illa (sc. Echidna) Χίμαιραν ἔτικτε. Non attendentes ad versum 316., Scholiasta Cantabr. et Mombricitus ἡ δὲ ad proximam Hydram retulerunt. Conf. supra dd. ad v. 295. Apollod. l. c. Chimaeram Homerus Il. Z. 180. simpliciter θεῖον γένος, οὐδ' ἀνθρώπων vocat, idem Il. Π. 328. obiter indicans, eam nutritam fuisse ab Amisodaro Lycio. Quippe notam ille fabulam tangebatur, partem pridem celebrati in vulgus mythis Corinthiaci de rebus a Bellerophonte gestis. Poëtarum autem de Chimaera narrationi dedisse ortum potest, quod Iobates Lyciae rex, cum, ut Homerus refert Il. Z. 168 seqq., ex arcano Proeti, Corinthiorum regis, mandato perniciem Bellerophonti strueret, eum misit venatum capram sylvestrem, χίμαιραν (vid. Hesych. h. v.), in loca, ubi summum quoque a leonibus et serpentibus periculum erat; ex quo triplici ferarum genere deinde mythicus sermo et poëtarum commenta unius speciem belluae finxerint, triforem Chimaeram. Nomen quidem ipsum cogitare nos praecipue de capra iubet, sed vastioris generis, vel maxime feri, quales oves caprique sylvestres describuntur apud Oppian. Cynege. Il. 328. θεῖν κραιπνοὶ σθεναροὶ τε μάχεσθαι, quamquam significari quoque potuit aliud cornutum animal, ad caprae figuram accedens, ut oryx (vid. Plin. H. N. VIII. 53. Oppian. Cynege. Il. 445 seqq.), vel, quae memoratur ab Eustathio ad Il. p. 634. 61. κατὰ Πτολεμαῖον, ἡ μεγαλόκερος. Hanc qualemcunque feram δεινὴν τε μεγάλην τε ποδάκεά τε κρατερὴν τε (v. 320.) Pegasus et Bellerophon i. e. hic, conscenso Pegaso (vid. Apollod. Il. III. 2.), εἶλε, de medio sustulit, occidit (v. 325.). Quod Chimaeram πῦρ πνέειν Homerus dixit Il. Z. 181 seqq., qui versus etiam hic leguntur (v. 323. 4.), id iam Veteres ferme interpretati sunt de monte ignivomo, quem vulgo Cragum Lyciae fuisse volunt, ubi quaedam adeo convalles nomen retinerent Chi-

maerae (vid. Strabo XIV. p. 981. B. Plinius II. 10. V. 26. Vibius Sequester de Montibus, Serv. ad Aen. VI. 288. Eustath. ad Il. Z. p. 634. 60.; 635. 15 seqq.) placuitque haec interpretatio postea in primis Clerico ad h. l. et recentius Hermanno Opusc. II. p. 182. cui *Χίμαιρα* ab nomine *χείμαρρος* est *Torrentina*, significatque profluentia liquefacta saxa atque arenas, quam hodie *lavam* vocant. Verum enim vero, cum *πῦρ πνέοντες ταῦροι* memorentur etiam in Iasonis historia, ubi praedictae interpretationi locus non est, censeam equidem, antiquiores Graecos locutione ea nihil indicare voluisse, nisi spiritum, quem irata bellua vehementiorem naribus emittit, quique, praesertim in locis frigidis, ita fumi instar sub oculos cadit, ut subesse ignis videri possit.

πνέουσιν ἀμαιμάκετον πῦρ citat sine auctoris nomine Etym. M. p. 76. 13. Usurpatum vocabulum *ἀμαιμάκετος* de igne etiam Sophocli in Oed. Tyr. v. 177. de Furiis s. Erinnyisin in Oed. Col. v. 125. *Ἀμαιμακέτην* Chimaeram ipsam dixit Hom. Il. Z. 179. II. 329. Notat Heynius ad priorem Iliadis locum, Grammaticos vocabulum alios a *μήκος*, alios a *μαιμάω* repetere, neque ipse de re pronuntiat. A *μήκος* quidem s. *μήκος* quominus dicatur, repugnat prioris in h. v. syllabae quantitas. Reisig. ad Soph. Oed. Col. 125. non dubitare se dicit, quin sit a *μαιμάω*, in qua derivatione equidem cum Goettlingio exitum vocabuli miror. Comparat Goettling. Aeschyleum *ἀμάχετος* Sept. adv. Th. v. 85. *Μακετὸς* et *μαχετὸς* a *μάχομαι* non differunt, nisi quod illa forma est antiquior. Potest a *μακετὸς*, geminata priore syllaba, factum esse *μαιμάκετος* (ut a *πάλη* factum *παμπάλη*) hinc *ἀμαιμάκετος*, a Grammaticis vulgo expositum *ἀκαταμάχητος*. Estne sic in Phaeacum navi (Od. Ξ. 311.) *ιστὸς ἀμαιμάκετος* *malus invictae firmitatis*, an repetendum a *μαιμάσσω* vocabulum cum Doederlino de *α* intens. p. 10.?

v. 321 respiciunt Schol. BLV. ad Il. Z. 181. Propter ἦν cum plurali iunctum priora eius citant Schol. Sophocl. ad Trach. 517. Scholia Apollon. Rhod. ad Il. 65. Eustath. p. 634. 37., 1110. 55., 1759. 52., 1892. 47. Choeroboscus in Bekkeri Anecd. p. 1293. Herodianus *περὶ μόν. λεξ.* p. 45. *περὶ σχημ.* p. 60. 16. Horti Adon. p. 75 a. p. 78 b. Auctor libelli de Barbarismis, a Valckenario editus, p. 198. Ad Doriensium et Boeotorum *ἰδιωτίσμούς* retulit Heraclides Alexandrinus, ut discimus ex Hortis Adon. p. 75 a et Eustathio p. 1759. 31. quem vide etiam p. 1885. 58., ubi legendum *ἐνίοις Βοιωτῶν* pro *βιωτῶν*. Scilicet Boeoticum visum propter Hesiodum. Referendum autem potius ad antiquum sermonis usum, qui, quod in neutris postea retentum est, idem quoque in aliis frequentaverit generibus. Conf. Valcken. ad Herodot. p. 376. 21. Namque, ut ἦν plurale habeam cum Goettlingio ad v. 183., nondum me induci patior.

v. 323 et 324 sunt Homeri Il. Z. 181 seq. perperam huc intrusi, ut vidit iam V. D. in Obs. Misc. T. II. p. 317. Aliter atque Homerus Chimaeram sibi informavit Hesiodus, non vero, ut volunt Schol. BLV. 106. ob male intellectum ab ipso Homerum. Fuit haud dubie de Bellerophonte mythus utroque poëta antiquior. Retractus mythum Hesiodus magis veterem Chimaerae notionem retinuit, monstruosamque eam tantum hoc fecit, quod tria illi dedit trium ferarum capita. Homerus autem sibi monstrum finxit non triceps, sed cui corpus esset ex tribus feris compositum, capite leonino, media parte caprae, cauda serpentis. Illi Chimaera i. e. monstrum sic compositum, dici potuit *δεινὸν ἀποπνεύουσα πῦρὸς μένος* sc. ut res clamat, parte ea, qua ipsius caput erat; sed, ut hîc versus sunt positi, dicitur ignem efflare Chimaera capra, sive pars monstri media

inter anteriorem leoninam et posteriorem anguinam, quod ridiculum: at, remotis iis versibus, commode dicitur per tria ora ignem spirare. Conf. Muetzell. p. 454 seqq.

v. 325 vix Hesiodeum censuit Heynius in Ep. ad Wolf. causa iudicii non addita. Muetzellio autem p. 461. versus iustam movere interpolationis speciem videtur, cum ex vulgari traditione Bellerophon, Pegaso quidem insidens (vid. Apollod. II. III. 2.), sed solus Chimaeram occiderit. At vero Pegasus, dorso Bellerophontem excipiens, sic in causa fuit, ut Chimaera interficeretur, possuntque etiam in veteri mytho, quem obiter hîc tangit Hesiodus, memoratae fuisse in conficienda bellua partes Pegasi, *λακτίζοντος* et conculcantis eam.

v. 326. *ἡ δ' ἄρα Φίξ' ὀλοήν τέκε* K. ὀλ.) collatis supra versibus 289. 295. 316. 319. est, ut videatur hîc *ἡ δ'* oppositum superiori (v. 325.) *τὴν μὲν* ad Chimaerae matrem Echidnam referendum esse, quae sic mater fuisse dicatur etiam Sphingis et Nemeaei leonis, non Chimaera, ut ad h. l. Scholiastae, Io. Diacono et auctori carminis de Laudibus Herculis v. 76. (in poëtis Latinis Minor. Wernsdorfii T. I.) placuit, sicut item postea Mombratio et recentius Claverio ad Apollod. T. II. p. 258. nec non Hermanno Opusc. II. p. 183. at neque Heynio ad Apollod. Obs. p. 242. neque Vossio Epp. Mythol. T. II. p. 23. Thebani et Nemeaei monstri matrem Echidnam prodidere etiam Apollod. II. V. 1. et III. V. 8. Hyginus praef. p. 12. pr., sed patrem Typhaonem, in hoc alios secuti, quam Hesiodum, auctores, ex quorum traditione etiam in Scholia ad h. l. invecta est illa Typhaonis mentio, perperam haud dubie, cum poëta diserte Orthum faciat Sphingis et Nemeaei leonis patrem.

Cadmeos seu Thebanos infestavit monstrum, recentius

vulgo ΣΦίγγξ, Ἰγγος, antiquius Φίξ, Φίκος dictum, unde Φίκιον ὄρος, quod ibi conederat. Vid. Apollod. III. V. 8. Exitialem Cadmeis Φίκα qua ratione dixerit Hesiodus, incertum est. Namque aenigma et huc pertinentia possunt commenta esse senioris aevi, sicut etiam forma Sphingis descripta ab Apollodoro l. c. Nomen quidem, a Φίγγω, σφίγγω derivatum, eiusmodi monstrum indicat, quod homines strangulando conficeret. Itaque, eo respiciens, haud inepte de dracone cogites, qualis ab Ovidio Met. III. 48. in Cadmi historia describitur, eius socios longis necans complexibus. Attamen fuere iam de Veteribus, qui mallent ad humanas referre insidias. Vid. Pausanias IX. 26. Palae-phatus c. 7. Sphingis nusquam meminit Homerus.

v. 327 seqq. Habuit antiquitus Graecia, ut dracones seu maiores serpentes, ita leones suos, qui Xerxis tempore adhuc frequentes erant in Macedonia Thraciaeque. Vid. Herodot. VII. 125 seq. coll. Aristotele H. A. VI. 31. VIII. 28. Pausania VI. 5. Certe in historia Graecorum mythica plures memorantur, ut Parnassius (vid. Pausan. I. 27.), ut, item ab Hercule interfectus, Cithaerionius (vid. Apollod. II. IV. 10. § 5.). Prae ceteris tamen clarus Nemeaeus fuit. Eum Iuno aluisse dicitur híc (v. 328.), ut supra (v. 314 seq.) Lernaean Hydram, scilicet suscitans Herculi laborem; collocasse autem eum (v. 329.) in fertilibus iugis (γουνόισι) Nemeae, perniciem hominibus, quorum ille Φύλα magnum numerum, perimeret (v. 330.). Magnifice (v. 331.) dicitur κοιρανέων Τρητοῖο Ν. ἡδ' Ἄπ. ut tauro *regnum nemoris* tribuitur apud Phaedrum I. XXX. 8. Erat mons Tretus inter Mycenae et Nemeam, non longe a Cleonis, infra habens *διώρυχα διηνεκῆ*, sive ἀμφίστομον σπηλαῖον, ubi degere Leo solitus. Vid. Apollod. II. V. 1. Diod. Sic. IV. 11. Pausan. II. 15. Ab illo specu Nemea mons non longius quam

quindecim stadia aberat. Supra Nemeam erat mons Apesas. Vid. Pausanias *ibid.* Etym. M. v. "Απεςας.

v. 330. ἐλεφαίρατο (sic) Φῦλ' ἀνθρώπων ex h. v. sine auctoris nomine citat Etym. M. p. 329. 27. Legitur ἐλεφηράμενος laedendi significatione etiam Il. Ψ. 388. Sed Od. T. 565. ἐλεφαίρονται est *decipiunt*. Scilicet primaria significatio fuit capiendi. Namque ab stirpe ἔλω sunt ἔλέω ἐλέφω, ἐλέφω (unde nomen viri Ἐλεφήνωρ), ἐλεφάω, ἐλεφαίρω.

v. 331, ut Hesiodi, citat Etym. M. p. 119. 40.

v. 333 seqq. Redit poëta ad Cetūs et Phorcynis progeniem, memorans ex ea stirpe natu minimum Draconem, malorum aureorum custodem iisdem in locis, ubi Graearum quoque et Gorgonum, item e Phorcyne et Ceto natarum, sedes erat, πείρασιν ἐν μεγάλοις (v. 335.) in extremis terrae finibus. Conf. v. 518. Draconem hunc, Apollonio Rhodio IV. 1390. Ladonem nominatum, Pisander, teste Scholiasta ad Apollonium, Terrae filium prodiderat. Aliis dictus Typhaonis et Echidnae filius. Vid. Apollod. II. V. 11.

Secundum Scholiastam Apollonii Rhod. d. I. Draconem Hesperidum Ἡσίοδος ἐκ Τυφώνος φησίν, ubi, ni fallor, hunc locum respexit, sed errante memoria lapsus est. In alia ivit Muetzell. p. 463. tantum illi Scholiastae tribuens, ut ex eius testimonio colligat, depravatam hinc nos Theogoniam habere.

v. 333 citat Lascaris Gramm. I. III. B. VIII. f. v. In eo versu mire Guyetus ὀπλότατον nomen habuit proprium.

v. 335. παγχρύσεια μῆλα φυλάσσει) Conf. supra dd. ad

v. 215 seqq. Abrepta ab Hercule mala secundum recentiores Hesiodo statuens, ceterum imitatione eum exprimens, Apollonius Rhodius IV. 1397. *παγχρύσεια ῥύετο μῆλα* dixit.

v. 337 seqq. Oceano, Veteribus habito omnis aquae principio et elemento, Tethys, naturae vis omnia alens ac nutriens, coniux tributa etiam ab Homero II. Ε. 201. Ex his parentibus ortos ait Hesiodus Fluvios, quotquot sint, nec minore numero Oceaninas, lacuum ac fontium praesides et omnino nutriente humore fertilem terram exhibentes atque hinc *κουροτρόφους* (v. 337. 346 seqq. 367 seqq.), unde haud efficitur quidem, respexisse poetam aquarum meatus subterraneos, e maris fundo ductos, quales cogitavit Virgil. IV. G. 465 seqq. 481. attamen videri potest Hesiodus, derivatum ab Oceano, tanquam fonte, omnem per terras fluviorum et lacuum fontiumque humorem credidisse, cum Homerus quoque II. Φ. 195 seqq. dixerit *βαθυρρέϊταιο μέγα σθένος Ὀκεανοῖο, Ἐξ ἧπερ πάντες ποταμοὶ καὶ πᾶσα θάλασσα καὶ πᾶσαι κρήναι καὶ φρεῖαι μακρὰ νάουσιν*. Vtrum autem huc referendum sit, quod idem Homerus II. Ε. 201. Oceanum *θεῶν γένεσιν καὶ μητέρα Τηθῶν* dixit, an id latiore etiam sensum habeat, quo postea Thales aquarum dixit esse rerum omnium principium et Virgilius hinc IV. G. 481. Oceanum *patrem rerum*, quaestio est nec expeditu facilis, et certe Homericam magis, quam Hesiodicam.

Noverat autem Hesiodus, permagnum esse, ut lacuum et fontium in terris, ita fluviorum numerum. Itaque definite, ut poeta, (v. 364. 368.) ter mille dixit esse lacuum praesides Nymphas totidemque Fluvios: ceterum ex utroque genere non nisi pauca eaque celebriorum nomina adposuit, primo fluviorum v. 338 seqq., deinde Oceaninarum v. 349 seqq., unde sane liquet, quinam Hesiodo memorabiles in primis fluvii sint habiti, non vero, qui notitiae

fluviorum modus ei, vel eius aetati fuerit. Namque, ut Graeciae fluvios Hesiodus praeter memoratos haud dubie alios noverat, ita exterorum quoque novissè plures potest, quorum nulla in eius h. l. versibus facta mentio. Possunt autem rationes colligi probabiles, cur poëta memoratos ceteris praetulerit. Sunt enim hi primum nobiliores Graeciae fluvii, Alpheus Elidis, Achelous et Evenus Aetoliae, Peneus Thessaliae, Ladon Arcadiae, tum vicinarum Graeciae regionum, Macedoniae Haliacmon, Thraciae Strymon et Nessus, deinde in illa Asiae Minoris ora, unde Hesiodi pater in Graeciam venerat, fluvii Maeander et Hermus Lydiae, Caicus Mysiae; porro ex Ida, Troadis monte, decurrentes fluvii, quos nobilitaverant de bello Troiano narrationes, Rhesus, Rhodius, Heptaporus, Granicus, Aesepus, Simois, Scamander (Conf. Il. M. 22.); tum et in Pontum Euxinum effluentès, ab Argonautica expeditione celebritatem nacti (conf. infra v. 992 seqq.) fluvii, Sangarius Phrygiae, Parthenius Paphlagoniae, Phasis Colchidis, Aldescus et Ister Scythiae; denique memorantur inter exteros, qui non longissime a Graecia remoti essent, facile principes fluvii, Nilus, quem in Odyssea quoque Δ. 477. Ε. 201. sed sub Aegypti nomine memorari videas, et Eridanus, quem Italiae Padum esse equidem non dubito, cum hanc regionem Hesiodo notam fuisse declarent infra v. 1011 seqq. Ceterum hos fluvios recensuit poëta, nulla secundum locorum vicinitatem ordinis ratione habita, sed, ut maxime ex apta nominum iunctura carminis λειότης sequebatur.

v. 338. Nili nomen, ignotum Homero, primum, qui noverit, Hesiodum fuisse, tradunt huius loci memores Pseudostrabon. I. p. 29. (p. 51. Almelov.) Schol. Pal. et Q. ad Od. Δ. 477. Eustath. p. 1510. 10. Apollonius Lex. p. 53. Etym. Gud. p. 14 med.

Ad Hesiodeam autem de Phaëthonte fabulam, non ad h. l. pertinere videtur, quod Eridanum memorasse dicitur Hesiodus apud Hygin. f. 154. Schol. ad German. v. 366. Lactant. Placidum Narrat. Fabul. Ovid. p. 796. Staver.

v. 342. *θειόν τε Σιμοῦντα* citat Schol. Ven. ad Il. M. 22. quo loco omnia h. l. agri Troiani fluviorum nomina ab Homero mutuatum vult Hesiodum, *ὡς ἂν νεώτερον τούτου.*

v. 344. ad *Λάδωνα* Gl. Par. C. *Ἀρκαδίας τῆς ἄνω.* Conf. Dionys. Perieg. v. 437.

v. 345. *Ἄρδησκον*, quod nonnulli Codd. habent, si perfectum ab Hesiodo censeatur, nihil obstat, quominus cum Wesselingio eundem habeamus ac, memoratum ab Herodoto IV. 92., *Ἄρτισκον*, sed non potest hic fluvius, auctori illi dictus in Hebrum *εἰςρέειν*, idem haberi ac Dionysii Perieg. 344. *Ἄλδησκος* Panticapæ et Agathyrsis vicinus.

v. 346 seqq. Fuit haec antiquitas, non per Graeciam modo et Italiam, sed etiam per septentrionalem Europam passim recepta diuque retenta opinio, esse, praeter coelites ac maiores Deos, rerum universitati prospicientes, multa, in terris degentia, inferioris ordinis numina, quorum praesentia cura ac benignitate fertilitas agrorum aliaque commoda certis locis obvenirent et conservarentur: quae numina ob hanc almam altricemque naturam tum muliebris fere sexus habita sunt, tum eximie praesesse credita irrigantibus singularas regiones aquis, quod hinc maxime et ubertas agris et potus hominibus sufficeretur. Has Nymphas, quae cum Apolline (Phoebo), lucida diei tela moderante, et singularum regionum fluviiis *κουροτρόφων* partes explerent (v. 347 seq.), Hesiodus Oceani filias habuit, ab eodem igitur, ac fluvios,

benigno terreni humoris principio ortas, tum perinde atque illos terrae magis numina, quam maris (v. 346. 365.), quarum proinde Nympharum natura alia esset ac Nereïdum, nec nisi hactenus ab natura Meliarum seu Dryadum diversa, quod hae sylvas tantum servabant, Oceanides passim vagae, tum sylvas, tum alia terrae loca obibant, ac modo in terris modo in aquarum profunditate versabantur. Secundum hanc, pervulgatam, ut videtur, de Nymphis, Oceano genitis, opinionem intelligitur, quomodo illae a poëtis comites dari potuerint Naiasin ac Dryasin, legentique flores Proserpinae et venatrici Dianae. Vid. Hom. H. in Cer. 5. 419 seqq. Callim. H. in Dian. 13. Virgil. IV. G. 344. 381 seqq. Ceterum, ut aquarum Nympha Egeria credita fuit Numam consiliis instruere, sic universe providum iustumque et ope consilioque promptum habitum est omne hoc Nympharum genus, quam naturam Oceanides quidem a patre duxerint, uno Titanum omnium maxime prudenti, iustoque. Pertinent huc nomina Oceanidum Πειθῶ (v. 349.) Ζευξῶ, Ἰδυία (v. 352.) Μενεσθῶ (v. 357.) Μῆτις, Τελεσθῶ (v. 359.) et quod per Στύγα (v. 361.) Dii iurabant. Praestantissimo patre genitas praestantes filias probabiliter memorantur sibi coniuges adscivisse Titanum ac Deorum primarii, Thaumata Electram (v. 265.) Nereus Dorida (v. 240.) Iapetus Clymenen (v. 507.) Sol Perséidem (v. 957.) Pallas Styga (v. 383.) Iupiter Metin (v. 866.) et Eurynomen (v. 907.) secundum quosdam etiam Pluto (v. 355.), unde Tantalus prognatus. Vid. Hygin. f. 82. et ibi VV. DD. Sole et Perseide genitus Aetes coniuge ipse quoque dignus habitus est Oceanide Iduia (v. 958.) paremque ob causam uxore Callirhoë non indignus habitus Chrysaor (v. 287.). Alias, memoratas hîc, Oceaninas tametsi, quae res maxime nobilitaverint, de plerisque haud satis nunc tenemus, attamen hoc tenere nobis videtur, nullum hîc ab Hesiodo positum esse no-

men, quod non iam priorum fama celebrasset. Memoratur quidem ab Homero H. in Cer. v. 418 seqq. inter Oceanides cum Electra, Callirhoë et Styge etiam Admete, Ianthe, Vrania, Rhodia, Galaxaure, Melobosia, Pluto, Ianira, Acaste, Chryseis, Calypso, Tyche, Ocyroë, Πειθεύς *Suadellae* antiquissima religio fuit apud Athenienses et Sicyonios. Vid. Pausan. I. 22. II. 7. De Τυχῆς (v. 360.) apud Graecos cultu conf. idem IV. 30. VII. 26. Asia (v. 399.) ut Promethei uxor celebratur ab Herodoto IV. 45., ab alijs, ut uxor Iapeti. Vid. Apollod. I. II. 3. Dione (v. 353.) apud Homerum mater est Veneris, quam Theogoniam etiam non agnovit Hesiodus, at Dionen tamen ut ἑρατὴν ἀγαθὴν novit, eique ob hanc praestantiam locum dandum inter Oceanides censuit. Simile quid obtinuisse in Europa (v. 357.) potest, ut illa Hesiodo non quidem Agenoris filia, sed tamen digna fuerit habita, quae inter Oceanidas referretur, nec fere dubito, quin ab Hesiodo et alijs in hanc honestissimam classem relatae fuerint plures heroïci temporis puellae, sive, ut Ovidio Ep. Her. I. 27. dicuntur, Νηρηίδες, illae maxime, quae ad antiquissimam gentis alicuius originem pertinebant. Conf. Apollod. II. I. 1.; III. VIII. 1. Sane memorata hic nomina Oceanidum sunt nonnulla quidem manifesto spectantia vel ad naturam aquae et fontium, ut Καλλιρόη (v. 351.) Ἀμφιρά, Ὠκυρόη (v. 360.) Ἀσίη (v. 359.) ab ἕσσις, *limosa*; item Πετραίη (v. 357.) Πρυμνὴ (v. 350.) *praiceps* de rupe; Πληξάουρη, Γαλαξάουρη (v. 353.) auras lapsu rivi illa impellens, haec relaxans; Κερκίς (v. 355.) ἀκρότης *strepitus*; vel ad almam et κουροτρόφον Oceanidum naturam, ut Δωρίς (v. 350.) Πολυδώρη (v. 354.) Εὐδώρη (v. 360.) Πλουτώ (v. 355.) Χρυσή (v. 359.) Διώνη (v. 353.) item Ἴππω (v. 351. Homero H. in Cer. v. 418. Λευκίππη) Μηλοβόσις (v. 354. Homero ibid. v. 420. Μηλοβότη) Εὐρυνόμη (v. 358.). Sed sunt tum in his ipsis quaedam; tum alia,

quae simpliciter nomina haberi puellarum possunt, ut habenda omnino videntur Ἰαδμήτη, Ἰάνθη (v. 349.) Κλυμένη, Ῥόδεια (v. 349.) Κλυτίη (v. 351.) Ἰάνειρα, Ἀκάστη (v. 356.). Itaque nescio, an nimis argutati sint interpretes, qui nomina Oceanidum h. l. et apud Homerum l. c. sine exceptione omnia ad aliquam aquae vel fontis virtutem referenda existimarunt, quod in nonnullis nominibus aliquam veri speciem habere potest, ut in Ξάνθη (v. 356.) item in Θόη (v. 354.) et Πασιθόη (v. 352.), at vero in aliis non nisi cum hallucinatione tentatur, ut e. g. Ἰαδμήτη (v. 349.) L. Barlaeo ad h. l. nomen habere visa est a maris (?) ferocia, I. H. Vossio ad Hom. H. l. c. ab invicta in perenni fonte aquae abundantia, Goettlingio, quod non, ut Πειθῶ, fossa se includi patiat. Mihi Πειθῶ quidem haud magis fontis esse Nympha videtur, quam aut Τυχῆ, aut Περσηΐς (v. 356.), in quo nomine utique haerere videas interpretes. Puto equidem, sub eo cultam alicubi fuisse Persae filiam Hecaten, atque inde factum esse, ut diversam ab Hecate Deam vel primus, vel post alios arbitratus Hesiodus dandum ei quoque nomen inter Oceanidas censuerit. Similiter Οὐρανίη, quam item Oceaninam cum Homero H. in Cer. 423. Hesiodus facit (v. 350.), mihi videtur non *imbribus nutritum* vel quasi *coelitus ab alto lapsum* fontem indicare, sed cultam variis Graeciae locis Coelestem Deam, quae a posteris Ἀφροδίτη Οὐρανίη, antiquitus simpliciter Οὐρανίη dicta fuerit et sic multis diversa habita a Venere. Conf. Pausan. I. 14. III. 23. VII. 26. Alias Doctorum Virorum super quarundam Oceanidum nominibus hallucinationes infra ad singula indicabimus suo loco.

v. 347. *κουρίζουσι*, Scholiastes male intellectus Guyetum et Clericum induxit, ut exponerent *κείρουσι*. Est *κουρίζω* *iuvenescere* vel *vigere facio*.

v. 349. Ἰάνθη dicta, ut Ῥόδαυθη, Εὐάνθη, quod tenendum, ne quis cum L. Barlaeo ab ἰαίνω derivatum putet, vel cum I. H. Vossio ad Hom. H. in Cer. v. 418. repositum hic velit καὶ Ἠλέκτρη καὶ Ἰάνθη. Habuit Ἴον *viola* digamma. Conf. infra v. 844. Muetzell. p. 468.

v. 351. Ῥόδεια Oceanina (etiam apud Hom. l. c. v. 419.) ad Rhodum insulam referenda visa est Goettlingio. Sed potius dicta videatur ab roseo colore, ut Ῥοδόπη apud Homerum d. l. v. 422., Ῥοδία et Ῥόδη, Danaïdes, apud Apollod. II. I. 5.

v. 352. Ζευξὼ certe non potest esse *bifida*, quod Goettlingio visum. Potius sit, ut Hermanno placet, *e duobus fontibus unita*. Simplicius tamen et analogiae convenientius existimo, ut cum Pasore et L. Barlaeo exponatur activa significatione *iugans, coniugans*, ut indicetur Nympha eiusdem fere indolis ac Πειθῶ.

v. 356. Περσηΐς τ' Ἰάνειρά τ') Est, Goettlingio iudice, Περσηΐς ad Persidem, Ἰάνειρα ad Ionum regionem, ut Ῥόδεια ad Rhodum, Δωρίς ad Doriensium terram referendum. Hermanno in Cens. Goettlingianae, omnia haec fontium esse nomina censenti, Περσηΐς est *perrumpens*, ut sit a πέρω, πείρω. Possit item secundum etymologiam a πέρθω repeti, quod L. Barlaeo placuit. Sed sic nomen minus conveniret κουροτρόφω. Analogiae repugnat Scholiastae, a περάω repentis, ratio. Quid mihi videatur, supra dixi. Persëidem non habet Homerus d. l. Ἰάνειρα, memorata H. in Cer. v. 422., non dubium Hermanno videtur, quin dicta sit ab ἰαίνω. Neque repugno, cum similiter sint Ἰλάειρα ab ἰλάω, Δάειρα a δάω. Vereor autem, ut satis recte I. H. Vossius ad H. in Cer. l. c. ab ἰάω vel ἰαίνω et ἀνήρ repetiverit.

v. 357. *Μενεσθῶ* et v. 358. *Τελεσθῶ* probas esse formas, erudite ostendit Muetzellius p. 148 seqq., ubi tamen ille, de nominibus feminarum in ω exeuntibus disputans, haud satis expedire mihi videtur, unde sit illa femininorum terminatio in ω pro vulgari in α vel η . Equidem illud ω contractum puto ex $\acute{\omicron}\eta$. Certe probabiliter dicas, esse *Ἀμφιρῶ* pro *Ἀμφιρόη*, ut *Πολυξῶ* pro *Πολυξόη*. Quidni similiter sit *Μενεσθῶ* pro *Μενεσιθόη*, *Τελεσθῶ* pro *Τελεσιθόη*, quomodo congrue dici promptae ope et consilio Oceaninae potuere, ut viri *Ἀρηίθοος* s. *Ἀρήϊθος*, *Πειρίθοος* s. *Πείριθος*. In *Πειθῶ* autem, *Πρυμνῶ*, *Ἴππῶ*, *Ζευξῶ*, *Πλουτῶ*, *Καλυψῶ* aliisque similibus, terminationis ratio hinc, ni fallor, petenda est, quod antiquitus haec quoque nomina in fine $\acute{\omicron}\eta$ habuerunt, ut sic primum *Πειθόη*, deinde *Πειθῶ* dixerint. Cum *Μενεσθῶ* contulit Muetzell. p. 149. viri nomen *Μενέσθης* apud Hom. II. E. 609. et alterum nobilius, *Μενεσθεύς*. Valet hoc, opinor, *Μενεσίθεος*.

v. 359. *Καλυψῶ* apud Apollod. I. II. 6. inter Nereides memoratur. Sed cum Hesiodo facit Hom. H. in Cer. 422. ut diversa sit, ibi atque hinc memorata, ab nobiliore ex Odyssea Atlantis filia *Καλυψῶ* (infra v. 1017.). Est Oceanina *Καλυψῶ* Goettlingio, quae luto foecundo inducit terram, cum super ripas effluit. Quaerenda haec luti significatio in *Ἀσίη*, non in *Καλυψῶ*, quae probabilius Hermanno exponitur *latens* vel *occultans*: neque tamen constare mihi videtur, esse id in memorata hinc Nympha ad aquas referendum, cum idem nomen tributum sit Atlantis filiae, ac simpliciter muliebri haberi possit, a velamento tractum.

v. 360. Huius loci memor Laur. Lydus de Mensibus p. 44. *Οὐδαμοῦ τοῦ τῆς Τύχης ὀνόματος Ὅμηρος μέμνηται Ἡσίοδος μέντοι*. Scilicet in Iliade et Odyssea nomen *Τύ-*

χης non exstat, sed fit eius mentio in H. in Cer. v. 420. Conf. Pausan. IV. 30.

v. 361. προΦερεστάτη ἐστὶν ἀπασιεῶν) Infra v. 777. dicitur θυγάτηρ ἀψορρόου Ὀκεανοῦ Προσβυτάτη. Ita mox seq. versu 362. προσβύταται alias dici potuerint προΦερέσταται, omnium praestantissimae, maxime venerandae. Conf. Ern. ad Callim. H. in Iov. 35.

v. 363. πολλαί γε μὲν εἰσι καὶ ἄλλαι) Vt H. Hom. in Cer. v. 418. *Phaeno*, v. 419. *Melite* et *Iache* memorantur, apud Apollod. II. I. 1. *Melia*, III. VIII. 1. *Meliboea*, III. X. 1. *Pleione*; apud Pausan. I. 38. *Daira*; apud Schol. Apollon. Rhod. ad I. 554. II. 382. *Philyra*, ad III. 242. *Asterodia*, ad IV. 1212. *Ephyra*; apud Virgil. IV. G. 341. *Clio* et *Beroë*; apud Ovid. V. Fast. 171. *Aethra*; apud Hygin. p. 5. Staver. *Menippe*, *Argia*, fortasse et aliae. Sunt enim pleraque ibi corrupta nomina, nec nisi pro parte certam satis correctionem ex Hesiodo recipiunt. Teste eodem Hygino f. 182. Oceanides etiam a quibusdam habitae *Idothea*, *Althaea*, *Adrasta*, Iovis in Creta nutrices.

v. 364, ut Hesiodaeum, citat Schol. Pindari ad Ol. V. 1. sed corrupte, cum ibi pro Ὀκεανῖναι exstet Ὀκεανίδες et principio versus τρὶς γὰρ μύριαι pro τρὶς γὰρ χίλιαι. Fortasse obversabatur ei numerus ille ex Ἔργ. v. 265.

v. 365. Ad βένθεα λίμνης Guyetus: »hoc est, inquit, θαλάσσης, Ὀκεανοῦ. Hom. (Od. Γ. 1.) Ἥλιος δ' ἀνόρουσα, λιπὼν περικαλλέα λίμνην.» Sic et II. N. 21. 32. βένθεα λίμνης. Certe non est excludenda hîc notio maris, sed nec de solo mari cogitandum, cum λίμνη dicatur quivis aquae gurgis. Conf. II. E. 790. Φ. 317.

v. 366. πάντα ὁμῶς) ita ut nullis locis desint Oceanides.
— θεῶν ἄγλαα τέκνα) i. e. θεαί. Conf. supra v. 240.

v. 367 seq. ἕτεροι ποταμοὶ — Ἰίεες Ὠκεανοῦ. Tales memorat Apollod. II. I. 1. *Inachum*, III. XII, 6. *Asopem*, plures alios Hygin. p. 6. sed, ortos, ut Oceanidas, ex Ponto et mari.

Verba *καναχιδὰ ρέοντες* ex h. l. adtulit Apollonius Dyscolus de Adv. p. 562. 15. Esse totum hunc Hesiodi locum manifesta imitatione expressum a Dionysio Perieg. v. 644 seqq., monuit iam Wolfius.

v. 370 citat Eustath. ad Dionys. Perieg. v. 644.

v. 371 seqq. Sequitur nunc progenies reliquorum Titanum: primum Hyperionis et Thiae. Apud Homerum Ἥλιος Ἵπερίων dicitur II, Θ. 480. Od. A. 8. M. 133. 263. 346. 374. At nonnunquam eidem Solis hoc non cognomen, sed quasi nomen est. Sic Ἵπερίανος ἀνιόντος καὶ δυσομένειο meminit Od. A. 24. et est ἠλέκτωρ Ἵπερίων pro Sole II, T. 398. H. in Apoll. 369. Itaque dubium non est, quin cultus antiquitus a Graecis Sol fuerit hoc nomine, quod Theogoniam condentes inducere potuit, ut duo diversa numina Hyperionis et Solis atque hunc ex illo natum fingerent. Dicitur Sol Ἵπερίανος ἄγλαος videt etiam Hom. H. in Cer. 26. H. in Merc. 13. et Ἵπεριονίδης ἀναξ Od. M. 176. Ab Hesiodo Soli mater Thia datur, quam originem omnis lucis et splendoris dixit Pindarus Isthm. V. 1. (Conf. supra dd. ad v. 135.). Itaque eadem Lunam quoque et Auroram peperisse traditur Hyperioni. Homericō in Solem Hymno v. 3. mater horum liberorum, eademque Hyperionis soror et coniux, non Thia, sed Euruphaëssa dicitur, Hygino p. 10. Aethra. Conf. Burmann. ad Ovid. IV. Met. 192. At Ca-

tullo LXV. 44. Sol *progenies Thiae clara*, Homericō Hymno in Merc. v. 99 seq. Σελήνη est Πάλλαντος θυγάτηρ Μεγαμυθείδαο ἄνακτος. Itaque fortasse etiam ab hoc, non patrueli fratre, sed patre dicta Aurora *Pallantias* Ovidio IX. Met. 420. et alibi.

Dicit Aurora apud Ovidium XIII. Met. 585., esse sibi *rarissima templa per orbem*. Attamen eius, ut personae et Deae, frequentissima est apud poetas et mythographos mentio, sicut etiam Solis et Lunae, tametsi neque horum numerum frequentis apud Graecos cultus servata exstet memoria. Solis arae memorantur apud Corinthios, Argivos, Arcades. Vid. Pausan. II. 5. 18. VIII. 9. Solis et Lunae simulacra apud Eleos, teste eodem VI. 24., quem vide etiam V. 11. Sed, ut notum, praecipue cultus Sol Rhodi fuit, ubi currus eius et colossus.

Versum 371 cum γείνατο e versu 374 citant Ammonius v. ἡμέρα, Schol. ad Eurip. Phoen. IV. 179. (p. 630. Valck.) et Eustath. p. 1527. 57 seq., cum v. 372 et 374 integro Schol. Vat. ad Pindar. Ol. VII. 72. sine 372 sed cum v. 374 Schol. ad Pindar. Isthm. V. 1. ubi vitiose Ἡέλιον τέκε μέγαν solum versum 371 Schol. ad Apoll. Rh. IV. 54. sed in utroque libro corruptum, omnes hi cum mentione Hesiodi, quem memorant etiam, hunc locum respicientes, Etym. M. p. 779. Etym. Gud. p. 542. Schol. ad Od. A. 8. Conf. et Iulianus Orat. IV. p. 136. C. Proclus in Timaeum p. 257. med. Schol. AD. ad Il. Θ. 480.

v. 373. Suspicionem ab hoc versu, quem citati supra auctores omittunt, opportune removet Muetzell. p. 470. collatis Homeri Il. A. 1 seq. et Il. B. 48 seq.

vv. 375—377. Crio, quod antiquo tempore alicubi in Graecia nomen fuisse videtur supremo ac praepotenti Deo

(conf. supra dd. ad v. 134.), commode uxor datur Eurubia, late potens naturae vis. Nati his parentibus memorantur Astraeus, Pallas, Perses, quorum personis varia declarari naturae phaenomena, liquere puto. Astraeus quidem quo pertineat, et nomen indicat et, quod mox v. 378 seqq. Hesperii et omnino Astrorum pater perhibetur. Pallas nomen esse videtur Dei terram quassantis, ut *Ἐνοσίχθων*, *Ἐνοσργαῖος*. Itaque potest, vel cognomen illud quoque antiquitus Neptuni fuisse, vel in Titanis terram quassantis locum postea Neptunus successisse. Persae, qui *Περσαῖος* dicitur H. in Cer. 24., nomen probabiliter repeti vel a *πέρω*, *πέίρω*, vel a *πέρθω* potest, et utraque ratione probabiliter referri ad Solem, sive huius per coelum ab ortu ad occasum transitus indicetur, seu perdentia homines tela, ut sit *Πέρσης* idem fere, quod *Ἀπόλλων*. Itaque huius longe iaculantis Dei (*Ἐκάτου*) commode filia perhiberi potuit *Ἐκάτη* (infra v. 411.). Tum in Solem, *ὅς πάντ' ἐφορᾷ καὶ πάντ' ἐπακούει* bene convenit, quod hic (v. 377.) dicitur de Persa, superante vel omnes scientia. Patet tamen, diversum ab Sole Persen facere Hesiodum, seu, quod ita placuit poëtae, seu, quod huius antiquissimi Titanis naturam non nisi obscurius habuit cognitam. Ex Homerico H. in Merc. l. c. fere colligas, Crio cognomen fuisse Megamedia, cum sit ibi Pallantis patronymicum *Μεγαμηδείδης*. Sed potest etiam in huius patre variatum fuisse.

vv. 378—382. Ab Aurora (mane) surgentes, sive ortum habentes, venti mythico sermone Aurorae filii dicuntur; nec difficilem explicationem habet, quomodo eorundem ab Astrorum potentia seu numine Astraeo, tanquam patre, origo repetatur. Nati autem ex Astraeo et Aurora Venti Hesiodo v. 379 seq. recensentur tres (conf. VV. Lectt.) Zephyrus, dictus Argestes, quod discussis nubibus coelum

reddit candidum, Boreas et Notus. Euri nulla neque hic mentio fit, neque infra v. 870 seqq. ubi supra diotis ventis stabilibus, εὐθεσιν, opponuntur μαψκῦραι. Itaque Hesiodus Eurum etiam inter ventos minus stabiles habuit, cuius rei causa mihi fuisse videtur situs locorum, in quibus poeta degebat. Apud Homerum cum Noto memoratur Eurus Il. B. 145. Il. 765. Od. M. 326., cum Zephyro Od. E. 295. 331 seq. Astraei nulla fit apud Homerum mentio; Ἥως eidem frequentissime, ut Dea, memoratur.

v. 378 et seq. leguntur in Servianis ad Aen. I. 132. sed, ut videtur, ab Editoribus additi. Certum tamen est, respexisse hos versus Servium d. l. scribentem, natos, secundum Hesiodum, ex Astraei Titanum unius cum Aurora concubitu. Suidas etiam, v. Θεσίας ἀμνάμων (T. II. p. 193.), in verbis ὡς Ἡσίοδος λέγει, Θεσίας ἀπόγονοι οἱ ἄνεμοι, tradita hic v. 378., supra v. 371 seq., respexit.

v. 382. τὰ τ' Οὐρανὸς ἐστεφάνωται) pro καθ' ἃ Οὐρανὸς ἐστεφάνωται. Conf. Il. Σ. v. 485.

v. 383 seqq. Pallantem, a quo Titane dictam urbem suam ferebant Pallenenses, teste Pausania VII. 26. habitum fuisse Deum pollentem viribus, ipsum nomen arguit, a πάλλω *quatio* derivatum. Quamobrem congrue coniux ei data Styx, Oceani filia (supra v. 361.), item potens Dea et ab incorruptae constantiae viribus eximie dicta ἄφθιτος v. 389. infra v. 776. θεὸν Στύξ. Itaque potentes etiam ex his parentibus nati liberi memorantur (v. 384 seq.) Ζῆλος, Νίκη, Κράτος, Βίη. De his Hyginus in praef. p. 11. *ex Pallante gigante et Styge Vis, Invidia, Potestas; Victoria.* Sed a Titane Pallante diversus Gigas, cuius meminit Apollod. I. VI. 2. Tum Ζῆλος rectius intelligatur Ardor con-

tendentium in certamine, cum alter alterum superare studeat: itaque apte cognati finguntur Ζῆλος et Νίκη. Huius, ut Deae, frequens mentio est (Vide in primis Pausaniam I. 22. V. 26.); illius cultus non adeo memoratur. Κράτος et Βία nobiles sunt in Aeschyli Prometheo personae: τῶν (v. 386.) cum sequentibus ad hos potissimum referendum, unde Callimachus etiam H. in Iov. v. 67. Σὴ τε Βίη τό τε Κάρτος, ὃ καὶ πέλας εἶσαο δίφρου. Dicuntur sic iidem Hesiodo semper apud Iovem habitare, sedentique adsidere et praeuntem sequi, ex quo pugnaturus ille cum Titanibus, Croni sociis, Deos in Olympum convocaverat, ut eos promissis in suas partes pertraheret (v. 390 seqq.), in quod concilium tum prima, Oceani patris monitu, Styx cum suis liberis venit, ut Iovi adesset, qui proinde invicem, tum ipsam, tum liberos honore perpetuo mactavit (v. 397 seqq.).

Dicta Στυξ, quia *στυγερὴ θεὸς ἀθανάτοισι* (infra v. 776.).

Oceani filiam Styga, Pallantis uxorem, Hesiodum in Theogonia prodidisse, testatur Pausanias VIII. 18. pr. hunc locum respiciens, qui deinde varias refert de Styge poetarum traditiones.

v. 383 seq. iunge ἔτεκ' ἐν μεγάροισι similem verborum traiectionem vide supra v. 240 seq.

v. 384. καλλίσφυρος Νίκη dicta ornante feminarum epitheto. Conf. infra v. 507. 526. 950.

v. 387 an Hesiodi sit, dubitat Heynius (de Theogonia ab Hesiodo condita, Commentat. Götting. T. II. p. 145 in nota). Cur dubitet, neque ipse dicit, neque ego capio, ut neque, qua ratione ibidem Ζῆλος ab eo exponatur *Felicitas*.

v. 393. μή τιν' ἀπορραΐσειν γεράων) Simplex ραΐω proprie notat *frango*, unde ραΐστῆρ *malleus*, hinc *perdo*. Confer Od. I. 459. N. 151. 177. Ψ. 459. ἀπορραΐω item est *perdo* Od. II. 428. sed ex primaria vi simplicis etiam notat *refringo*, *revello*; ἀπορραΐω τινὰ τινος *revello aliquem ab aliqua re*, *deturbo*, *privo aliquem aliqua re*. Apud Homer. Od. A. 404. eadem significatione dicitur ἀπορραΐειν τινὰ τί.

v. 397 seqq. Respiciunt fabulam Serv. ad Aen. VI. 131. Lactantius Placidus ad Statii Achill. III. 83. Schol. ad Il. T. 127.; in Mosquensi Scholiorum Codice ad v. 113. cum Hesiodi mentione (vid. Heyn. Comment. ad Homerum T. VII. p. 630.) cum eadem mentione Tzetz. ad Lycophr. v. 707.

v. 400 respiciunt Schol. AD. ad Il. Θ. 369. Schol. ad Il. O. 37. Schol. ad Pind. Ol. VII. 119. Etym. M. p. 731. 33. Confer supra citatos ad v. 397. E verbis Natalis Comitum Mythol. III. 2. p. 196. *alii honorem illum datum Stygi fuisse dixerunt, quia coniurantium Deorum adversus Iovem, cum illum vincere voluerunt, insidias patefecit, ex his igitur verbis colligi potest, quid exciderit ex Scholio Leidensi, cuius verba Valckenarius expromsit. Scilicet ibi post illa καὶ δηλοῦσι τοῦτο Διὶ scriptum fuit Στυξ καὶ παῖδες Στυγος, vel simile quid. Porro in fine Scholii pro vitiosis ἡ ἱστορία παρὰ Ἡσίοδω καὶ Θεογονίῳ cum Muetzello p. 475. legendum παρὰ Ἡσίοδω ἐν Θεογονίῳ, tametsi illa de Titanum insidiis et iudicio Stygis ab Hesiodi narratione hoc loco aliena sunt. Conf. omnino Muetzellius l. c.*

vv. 404—452. Coei Titanis posterii memorantur ex ipso et sorore eius Phoebe (v. 134. 136.) Latona (v. 406.) et Asteria (v. 409.) ex hac et Perse Hecate (v. 410 seqq.). Apud Homerum Phoebes et Asteriae nulla fit mentio; Λητώ θυ-

γάτηρ *μεγάλαιο Κόιοιο* dicitur H. in Apoll. v. 62. *Περσαίου θυγάτηρ Ἐκάτη* H. in Cer. v. 24 seq. Videntur antiquiore Graeciae populorum, certe quorundam, religione coniuncta numina fuisse, ut *Ἀστραῖος* et *Ἀστερίη*, Dii astrorum praesides, ita *Φοῖβος* et *Φοίβη*, *Ἐκατος* et *Ἐκάτη*, quibus nominibus haud dubie Sol et Luna significabantur. Postea autem *Φοῖβος* et *Ἐκατος* tanquam cognomina facta sunt iunioris Dei, Iove geniti, Apollinis, estque huius apud Hesiodum Phoebe non soror, sed avia, antiquioris ordinis Dea, Titanis ipsa, fratrique Titani Coeo nupta, ut item Hesiodo non est *Ἐκάτου Ἀπόλλωνος*, sive *Φοίβου* soror Hecate, sed *μουνογενῆς* (v. 426.) et Apolline antiquior, quippe magnos iam sub Titanibus adepta honores (v. 424.), ceterum a Phoebe eodem, atque ille, gradu distans: quod utrum primus sic finxerit Hesiodus, an ex aliorum traditione haustum retulerit, incertum est. Hoc liquet, in his Deorum nuptiis et generationibus fingendis maxime positam fuisse operam *τῶν θεογονίαν ποιησάντων*. Quod enim in hac Titanidum successione prima Phoebe, postrema Hecate ponitur, poterat contra fieri, cum certum videatur, utroque nomine idem numen significari, nisi statuas, Hesiodeam traditionem hoc indicare, Lunam prius sub Phoebes, quam sub Hecates nomine fuisse cultam, ut sane Phoebes antiquitus religionem et oraculum fuisse Delphis, auctor est Aeschylus Eumenid. v. 7. *Λητῶ*, quam ex ipso nomine et epithetis Noctem iam antiquitus interpretati sunt, Phoebes aequè probabiliter, ne dicam probabilius, mater fingi ac filia poterat, ut item Asteries aequè mater ac soror. Hecate quidem Noctis filia dicta Bacchylidi apud Schol. Apollonii Rhod. III. 477.; Latonae filia, quod fere eodem redit, poëtae Orphico apud Lobeck. in Aglaoph. p. 561. Ceterum apte in una familia ponuntur *Φοίβη*, *Λητῶ*, *Ἀστερίη*, *Ἐκάτη*. Memoratum hinc Phoebes maritum non inepte

Veterum quidam interpretati sunt operantem in aëre foecundam vim, teste Schol. Cantabr. ad v. 404. Forsitan comparari possit Latinorum *Cous* s. *Cohus*, quod poëtis pro coelo usurpatum fuisse notat Festus v. *Cohum*. Conf. Hesselius ad Ennii Fragmenta p. 133. *Κοῖον Turbulum* exponit Hermannus Opusc. II. p. 175., qua ratione, non adsequor, cum *Κοῖος* haud dubie sit a *κόω*, cui verbo *turbandi* significatio tribui nequit. Vtut est, huius sic dicti Dei nisi religio, certe memoria diu viguisse videtur in Aegaei maris insulis, ut item Asteries et Latonae, quarum haec passim, a patre, *Κοίου γένος*, *Κοιῆς*, *Κοιογενῆς*, *Κοιογένεια* dicta. Conf. Pindari fragm. apud Strabon. X. p. 743. A. Callim. H. in Ap. 62. H. in Del. 150. Apollon. Rhod. II. 712. Ovidius VI. Met. 366. Tacitus Ann. XII. 61. Pausan. IV. 33. Phoeben pro Luna passim Latini dixere, Graecorum haud dubie imitatione, quamquam nunc Graecorum exempla minus exstant.

v. 404. *Φοίβης* aviae secundum Hesiodum Phoebi (Apolinisi) meminit Etym. M. v. *Φοίβη*.

v. 406. *κυανόπεπλον*, nigro peplo indutam, probabiliter ad Noctem referas, ut eodem pertinere videantur epitheta *ἤπιος*, *μείλιχος*, *ἄγανος*, cum et nox *εὐφρόνη* dicatur. Conf. Eustathius ad II. A. 36.

v. 408 seqq. Phoebes et Coei filiam Asteriam coniugem accepisse traditur Perses, haud incongrue profecto, si Persae nomine Solis aliqua vis, seu virtus significetur: tum item apte his parentibus nata fingitur Hecate. Perses domum duxit Asteriam (*ὥστε*) *Φίλην κέκλησθαι ἄκοιτιν*, ut vocaretur coniux (v. 410.) i. e. ut eius coniux esset. Conf. II. Γ. 138. Δ. 61. Ε. 210. 268. Od. H. 313. T. 79. Ce-

terum nescio, an ipsa haec verba male accepta fundus fuerint recentiorum traditionis, quam auctori Musæo tribuit Schol. ad Apollon. Rhod. III. 467. 1035., ab Iove amatam et gravidam Asterien, hinc uxorem datam fuisse Persæ, ut huius deinde filia dicta fuerit Hecate, quemadmodum Hercules Amphitryonis. Alii tradiderant, Iovis amplexum fugientem Asterien, hinc adsumta ὄρνυγος coturnicis forma præcipitem in mare se dedisse apud insulam, quæ ab ipsa primum Ἀστερίη et Ὀρνυγίη, hinc Delos dicta sit. Vid. Callim. H. in Del. 37. Apollod. I. IV. pr. Hyginus f. 53. Hæc, quamquam ab Hesioidea narratione diversa, celebrem tamen antiquitus Asteriæ memoriam arguunt, tametsi nulla eius apud Homerum mentio exstat. Hecaten autem non Asteriæ, sed Nymphae alicuius et Persæ, Sole geniti, filiam fuisse, Dionysius Milesius tradiderat primo Argonauticorum, teste Scholiasta ad Apollon. Rhod. III. 200., in quibus quod Sole genitus Perses dicitur, item arguere videtur, opinione Veterum aliquam huius Titanis cum Sole necessitudinem intercessisse.

v. 409. In εὐώνυμον argutatur Scholiasta, meliora dicens dextra omnia, deteriora sinistra, et esse astrorum lucem minorem diurna. Rectius Basileensis ceterique Interpretes accepere *claram*. Vocabulum apud Homerum non exstat: sed eo frequenter usus est Pindarus.

vv. 418—452. Certum videtur, antiquissimos Graecos Ἐκατον et Ἐκαέργον Solem, Ἐκάτην et Ἐκαέργην Lunam dixisse ob vim horum siderum e longinquo operantem. Ad hanc Lunæ vim, multarum in terris rerum altricem, multorumque bonorum hominibus effectricem, pertinere videntur ea, quæ poëta longiore hoc loco de potentia atque honoribus Hecates prædicat, quamvis ipse iam diversam

eam ab Luna arbitratus. Itaque aetate Hesiodi adhuc prisca religio Hecates vigeat, causa eius religionis minus iam tenebatur: postea autem et super Hecate magis variari coeptum est opinionibus et cultus eius diversus a prisco factus est. Cum enim Ἄρτεμις in multos pristinos Ἐκάτης et Ἐκαέρυγος honores successisset, dici ipsa quoque Ἐκάτη et Ἐκαέρυγή potuit, ut Apollo, in Titanis Solis honores succedens, Ἐκατός et Ἐκαέρυγος, quamquam Ἐκαέρυγή deinceps magis habita fuit una e Dianae ministris Hyperboreis, ut item Ἐκάτη dicitur nomen impositum ab Diana fuisse Iphigeniae Tauricae. Vid. Pausan. I. 43. Serv. ad Aen. II. 532. VV. DD. ad Callim. H. in Del. 292. Sed certum est, Hecaten magis confundi coeptam esse cum Diana ipsa, ita ut Iovis etiam filia haberetur. Vid. Schol. ad Theocr. Id. II. 12. Cornutus de N. D. 34. Simul autem Hecate coepta est haberi χθονία, fortasse e memoria priscae religionis, cum erat Hecate eadem ac Luna, quae aliquando sub terris latet. Eius prima opinionis vestigia habet Hom. H. in Cer. ubi v. 24 seq. memoratur Hecate in antro habitans, v. 52. faces gestans, v. 440. degenti apud inferos comes facta et ministra Proserpinae, quacum postea item confundi coepta est. Sane versus ex Orphicis, quem citat Scholiasta Apollon. Rhod. III. 467. Hecaten Διοῦς (Cereres) filiam edit. Denique Hecaten, quam ex prodita ab antiquis memoria Lunam interpretabantur, eandem autem terrestrem ac venatricem Dianam, infernam Proserpinam intelligebant, Diva facta est Triformis, colique in triviis coepta. Vid. fragm. Sopholis apud Schol. Apollon. Rhod. III. 1214. Tradit Pausan. II. 30., primum Alcamenem Atheniensem Hecates triplex fecisse iunctis corporibus signum; apud Aeginetas autem signum esse ligneum Hecates, cuius unicum os, ut corporis truncus unius. *Coeloque Ereboque potentem* Hecaten memorat Virgilius VI. Aen. 247. Hesiodus coelo, terraque et

mari potentem (v. 413 seq. 427.) non Erebo, nec triformem. Longior autem eius honorum Hecates praedicatio vero simile videri facit, quod Scholiasta ad h. l. tradit, praecipuum apud Boeotos huius Deae fuisse cultum. At vero eam prae ceteris Diis etiam Aeginetas coluisse, qui sacrorum Hecates auctorem sibi Orpheum Thracem perhiberent, item narrat Pausanias, l. c. Sane videtur a septentrione haec religio venisse in Graeciam, ut item illa Ἐκάστου et Ἐκαέργης, praesertim, ex quo maris Euxini littora Argonautarum aliisque expeditionibus celebrari coepta sunt, ac fortasse ad septentrionalem huius religionis originem pertinet, quod Pherecydes Hecaten filiam fecit Aristaei Paeonis, teste Schol. ad Apoll. Rh. III. 467.

Censuit Heynius in Comment. de Theogonia, locum hunc de Hecate totum esse ex Orphicis, in quibus Hecates numen potentissimum: qui tamen antiquiores Hesiodo Orphicos intellexit, addens, locum hunc satis vel unum testari posse, ex pluribus poëtis sua collegisse Hesiodum. Huic iudicio non est, quod intercedam: sed, quod vult Goettlingius, certa indicia esse, hunc hymnum in Hecaten (?) non ab antiquo auctore Theogoniae profectum esse, sed additum a recentioribus poëtis, fortasse Onomacrito, deque ea re monuisse iam Heynium, illud mihi non aequè probandum videtur atque Hermanno in Censura Goettlingianae, cum neque certa habeam, quae Goettlingius adfert indicia, et longe alia monuisse Heynium ex supra dictis adpareat. Tum, ni fallor, antiquitatem huius loci prodit, quod ille Hecaten nobis exhibet aliam longe atque eam recentiores vulgo sibi informarunt.

Hecaten Persae, Coeo Eurybiaque geniti, et Asteriae filiam ab Hesiodo dici, testatur Tzetzes ad Lycophr. v. 1175. Titanis et Asteriae filiam Serv. ad Aen. IV. 511. Perseida ab eodem vocatam Eustath. ad Od. p. 1651. 56. Schol. Vulg.

et Q. ad Od. K. 139. Conferatur etiam egregie correctus a Muetzellio p. 476. locus Lactantii Placidi ad Statii Theb. IV. 482. p. 188. Cruc.

v. 413 citat Schol. Eurip. Hippol. v. 146. 228. ubi tamen pro ἔχεν est ἔχει.

v. 414. ὑπ' οὐρανοῦ varie accepere Interpretes. Redditum *stelligero in coelo* a Basileensi et Graevio, *stelligero sub coelo* ab D. Heinsio et L. Barlaeo, qui ad hominum cultum retulit, *stelligero a coelo* probabilius ab Schmidio, Krebsio, Robinsono; similiter ab I. H. Vossio, *vom sternlichen Himmel*. Hecates numen ac potentiam, ut terra et mare (v. 413.), ita quoque coelum stelligerum agnovit. Wolfius autem ὑπ' Οὐρανοῦ ita dictum voluit, ut v. 395. ὑπὸ Κρόνου, itaque *ab vel sub Vrano regnum obtinente*. Sed, ut videtur, nata est Hecate imperante iam Crono. Quod si antiquitus Lunae vim ac potentiam Hecaten dixere, intelligitur sane, quomodo honorem eum nacta esse dicitur etiam a coelo *stelligero*.

vv. 416—420 alterius recensiois esse, censent Goettlingius et Hermannus, tum et ille inepto loco positos, quippe referendos post v. 428. Mihi videntur omnia apte cohaerere. Ait poëta, sic apud omnes Deos honoratam esse Hecaten, ut, si quis hominum sacra Diis κατὰ νόμον facere velit, simul Hecaten invocet, quae scilicet propitios ei Deos reddat ceteros. Neque est, ut cum Wolfio, quod de illo more aliunde non constat, vereamur, ne poëtae Orphico debeantur hi versus. Contra videtur mihi de antiquitate loci vel hinc maxime constare, quod memorantur hic ea, quae postea ex usu abierunt.

vv. 420—425 altera causa additur, cur una cum ceteris Diis semper invocanda sit Hecate; quod Vranidarum seu Titanum nullus aliquam potestatem nactus est, quin eandem αἴσαν etiam nacta sit Hecate, seu quod, quarum rerum potestas inter eos divisa fuit, eam una indivisam habet, retentam etiam sub Iove.

v. 426 seqq. οὐδ', ὅτι μονογενῆς κ. τ. λ.) Neque ideo minus honoris obtigit ei, quod est unigenita (conf. infra v. 448.), quodque sic nullos habet fratres, qui illam tueantur (conf. "Εργ. 376—380.), immo multo plus honoris illi obtigit, quod Iupiter eam honorat.

Citatur versus in Scholiis ad haec Apollonii Rhodii III. 1035. verba μονογενῆ δ' Ἐκάτην Περσηίδα.

Quod ab Hesiodo bis inculcatur, Hecaten esse μονογενῆ, hoc Goettlingio apertum est indicium, illatam esse Hecaten ab Orphicis antiquae Theogoniae, a qua multum absit haec unum numen procreandi ratio. Verum enim vero habet eadem haec antiqua Theogonia Palladem, Proserpinam, Mercurium, alios μονογενεῖς. Quod autem porro ait Goettlingius, μονογενῆς verbum esse ab Orphicis de Pallade et Proserpina, quae ipsa videatur esse Hecate, usurpatum, fateor equidem, Palladem et Proserpinam in Hymnis Orphicis sic dici, sed, aut vehementer fallor, aut video, illas ibi velut commendari hoc epitheto, quod longe secus est in hoc loco.

v. 427 in insitiis esse censuerunt Heynius et Wolfius, uncinis includere Gaisford. et Dindorf. Sane constructionis difficultas, ad quam offenderunt VV. DD., non plane tollitur ratione Guyeti, ad γέρας ex praecedente versu intelligi iubentis ἥσσον' nec, quod L. Barlaeo placuit, esse potest γέρας per antiptosis dictum pro γέρας. Goettlingius iu-

vandum locum censuit transponendis versibus 426 et 427, ut coniungantur ἀλλ' ἔχει, ὡς τὸ πρῶτον ἀπ' ἀρχῆς ἔπλετο δασμὸς καὶ γέρας ἐν γαίῃ τε καὶ οὐρανῷ ἠδὲ θαλάσση. Putat Hermannus in Cens. Goettling. versum 427 in alia recensione fuisse post v. 413. Quid, si, intellecto ἐν (ut "Erg. 18.) legamus καὶ γεράων γαίῃ τε κ. τ. λ.?

vv. 429—446. Quod multa hominum exercitia etiam ad Lunam vel necessario, vel ab industriis peragi solebant, quaedam adeo meliore cum successu ad Lunam peragebantur, hinc Luna, ut iis exercitiis atque operibus, ita celebrantibus ea favere credita est; tum Dea, cuius praesentem vim in rebus physicis terra marique multifariam homines observassent, vel observare se putassent, haud minus potens habita est in iuvandis quibuscumque hominum studiis et artibus. Itaque etiam ab Hesiodo dicitur Hecate, si velit, favere non modo pastoribus (v. 444 seq.), praedam seu venatu seu piscatu petentibus (v. 442 seq.), equitantibus (v. 439.), bellantibus (v. 431 seqq.), sed etiam in concione dicentibus (v. 430.), regibus ius reddentibus (v. 434.); in agone de praemio certantibus (v. 435.), quae omnia diurna erant exercitia. Obiter notandum, nullum hîc de magicis aut medicis artibus verbum fieri, quarum potentes maxime sacris Hecates initiatos crediderunt posterî.

v. 429. ὃ δ' ἐθέλει μεγάλως παραγίνεται) Verbum παραγίνεται, quod in hoc de Hecate loco ter invenitur, neque alibi apud Hesiodum, neque usquam apud Homerum exstat. Haud tamen inde, quod Goettlingius vult, efficitur, esse haec illata ab recentioribus. Nam sunt etiam apud Homerum multa, quae uno tantum alterove loco invenias. Heynius quidem ad hoc verbum non offendit, qui ad Il. Y. 342. μέγ' ἐξίδεν ibi conferat cum μεγάλως παραγίνεται

hoc loco et *παραγίνεται* explicet *prodest*; Malim cum Boissonadio, *adest*.

v. 434. βασιλεῦσι παρ' αἰδοίοισι καθίξει) Regibus adidet, eos instruens consiliis.

v. 435. ἔσθλῃ δ' αὖθ' κ. τ. λ.) Vsum vocabuli ἔσθλῃ hīc et infra v. 439. 444. non esse epicum statuit Goettlingius, immemor loci Hesiodi Ἔργ. v. 812. Conf. et Apollon. Rhod. I. 106 seq. III. 917. Guellius et Cerda ad Virgīlii Ecl. V. 1.

v. 436 frigide ex superioribus repetitum ac proinde eliminandum, censuerunt Ruhnkenius, Heynius, Wolfius. Ego quoque abesse eum malim, cum ad ἔσθλῃ δ' αὖθ' in praecedente versu facile intelligi possit *παραγίνεται*; nisi fortasse καὶ τοῖς indicet, opponi hīc victoriam in certamine ludicro verae pugnae, de qua supra actum v. 431 seq.

v. 438. ρεία φέρει) Dubites, sitne hīc φέρει pro consueto φέρεται, an significet *facile fert* quamvis gravem tripodem, quem νικήσας obtinuit, cum prae laetitia pressum se onere vix sentiat.

v. 439. ἔσθλῃ δ' ἰππήεσσι κ. τ. λ.) Dicitur Φίλιππος Luna Hymno Orphico in illam v. 5.

v. 440 suspectum facere possit digamma neglectum in δυσπέμφελον ἐργάζονται, quod miror haud animadversum a Goettlingio. Attamen Scholia AV. ad Il. Π. 748. citant hunc versum, ut Hesiodi; Scholia BLV. ad Il. Π. 34. vocabulum γλαυκῆν uno illo loco de mari usurpatum ab Homero, ἀντὶ κυρίου (pro nomine substantivo) posuisse Hesiodum notant.

Ad Homericum *δυσπέμφελος* (Il. Π. 748.) de urinatore usurpatum, Schol. Br. apud Heyn. (Comment. T. VII. p. 263.) *δυσάρεστος ἢ δυσκίνητος; ἢ, ὡς Ἡσίοδος Φησι, δυσχείμερος*. Non autem est Hesiodicum vocabulum *δυσχείμερος*, sed vult Scholiastes, eam esse vocabuli *δυσπέμφελος* apud Hesiodum significationem. Conf. "Εργ. 616.

Magnam esse Lunae vim in mare et coeli tempestates, neque nunc ambigitur et Veterum opinione constitit. Est *γλαυκὴν ἐργάζεσθαι mare exercere* sc. navigando, ut *ἐργάζεσθαι γῆν* ("Εργ. 621.) est *terram exercere* arando. *Vastum maris aequor arandum* Virgilius dixit Aen. II. 780.

v. 442. *ἄγρην* de praeda, venatu capta, Scholiasta, alii de piscatorum praeda ceperunt, maxime ob praecedentem maris mentionem. *ἄγρη* ab *ἀγείρω colligo* dicitur quaevis praeda. Vid. Od. M. 330. "Αγροται Od. Π. 218. sunt aucupes; *ἀγρευτῆρες* apud Callim. H. in Dian. 218. venatores. Equidem nihil horum excludam: tantum non cum Wolfio de praedatione maritima cogitem. Notus e fabulis adamatus Lunae venator Endymion. Hecate venatrix memoratur in Schol. ad Apollon. Rh. III. 200. Piscatus in maris Euxini littoribus, ubi olim maxime colebatur Hecate, frequentissime nunc quoque ad lunam celebratur. Hecatae in sacrificiis offerebatur mullus piscis. Vid. Athenaeus VII. p. 325 B.

v. 444. Ad incrementa tum aliarum rerum, tum maxime gregum praecipua esse creditur Lunae vis. Hecaten Hymnus Orph. in eam v. 9. dicit *βουκόλῳ εὐμενέουσαν ἀεὶ κεχαρηότι θυμῷ*, verum etiam in Mercurii tutela credebantur esse pecudes omnis generis. Vid. Hom. H. in Merc. 567 seqq. *ληίδα* alibi praedam pecoris (vid. Il. A. 154.) hic pecoris proventum accipe. Sic "Εργ. 700. *ληίξεσθαι* simpliciter est *adipisci, lucrari*.

Exstat *βουκολίας* substantivum etiam Hom. Hymnō in Merc. v. 489. et apud Apollon. Rh. I. 627.

v. 450. Pristinos honores Hecates confirmans, Iupiter hoc novum ei *γέρας* concessit, ut esset *κουροτρόφος* (*ταύτων τῶν κούρων*) qui post illam (hoc munere ornatam) nascituri essent. *Βριμῶν κουροτρόφον* dixit etiam Apollon. Rh. III. 861.

v. 452 uncinis inclusit Wolfius, ut Gallica hieme frigidiorē et miserabiliter claudicantem. Vncinas apposuerunt etiam Gaisf. et Dindorf. Goettlingio mire dictum videtur *αἰ δέ τε τιμαί*, atque eo excogitatum consilio, ut transitus pararetur ad sequentia, quae sunt vere Hesiodica «exspectabas saltem, ait, *αἶδε τε τιμαί*.” Probavit hoc Hermannus in Cens. Goettl. Mihi magis scrupulum facit *Οὕτως ἐξ ἀρχῆς κουροτρόφος*, praecedente *Θῆκε δέ μιν Κρονίδης κουροτρόφον*. Ceterum versum Scripti omnes et Scholia agnoscunt.

Post hunc versum lacuna videtur esse Thierschio de Hesiodo p. 23 seq., nondum enim de Croni regimine expositum esse. Sed tenendum est, magis Theogoniam hīc tradi, quam Deorum historiam. Haec obiter tantum infertur, estque sic obiter de Croni regimine mentio facta v. 395 seq.

v. 453 seqq. Veteri Titanum religioni successit in Graecia aliorum religio Deorum, quorum princeps habebatur Iupiter. Hi Titanum successores ob id ipsum haberi potuerunt Titanum posterī, dicique mythico sermone potuit Titanum princeps, Cronus, a filio suo, novorum Deorum principe, Iove superatus fuisse ac Coeli regno deiectus. Ab Hesiodo memorantur Titanum principis Croni Rheaeque liberi, praeter Iovem, Neptunum, Plutonem, potentissimos Deos, tria Universi regna sortitos, *Ἰστίη, Δημήτηρ, Ἥρη*,

veteris apud Graecos ac praecipuae venerationis numina. Ἰστίην, Vestam, primam ex Crono genitam agnoscit etiam Hom. H. in Ven. v. 22. classico de Vesta loco, ubi dicitur hunc ab Iove honorem nacta, ut esset in omnibus templis τιμάσχος et apud omnes mortales θεῶν πρέσβειρα haberetur. Olympiae quidem primum in sacrificiis locum tribuebant Vestae, teste Pausania V. 14. Nulla autem, quod mireris, in Iliade, nulla in Odyssea Vestae facta mentio est. Saepius ibi memoratur Δημήτηρ, sed non addita parentum mentione. Verum Hom. H. in Cer. v. 75 seqq. diserte dicitur Rheae filia, soror Iovis et Plutonis. Ἥρη passim apud Homerum eximie dicitur θυγάτηρ μεγάλου Κρόνου, ut Κρόνου παῖς Iupiter vocatur. Eam autem Cronus Il. Δ. 60. dicitur πρεσβυτάτην γενεῇ τέκεσθαι. Il. O. 187. diserte memorantur tres ex Crono et Rhea fratres Iupiter, Neptunus, Pluto, sed versibus 182 et 204, horum natu maximus Iupiter, qui secundum Hesiodum post omnes natus est.

v. 453 seq. Dici ab Hesiodo natas e Rhea Vestam, Iunonem, Cererem, testatur Proclus in Cratylum § 140. 166.

v. 454 citatur, sed vitiose, apud Ammonium v. βωμῶς p. 33. et Eustathium p. 1564. 32. rectius ab Etym. M. v. Ἔστια p. 382. 46.

v. 455 seqq. Tradere Hesiodum ex Crono, seu Saturno genitos Iovem, Neptunum, Plutonem testati sunt Theodoret. de cur. Gr. affect. II. p. 735. III. p. 768. Nonn. ad Greg. p. 517. A. ed. Montac. p. 153. patrem Iovis Saturnum ab eodem dici Theophil. ad Autol. II. 5. p. 90.

Ad Homerica Il. Δ. 59., ubi inducitur Iuno, de se praedicans: καὶ με πρεσβυτάτην τέκετο Κρόνος, Schol. Ven. A.

τιμιωτάτην νῦν· πλαγιασθεῖς δὲ ἐντεῦθεν Ἡσίοδος νεώτερον Φησὶ τὸν Διᾶ (postremum omnium memorans v. 457.). Natos ante Iovem fratres eius καθ' Ἡσίοδον ait Schol. ad Arat. v. 16.

v. 459 seqq. Quod per redeuntes certo tempore certas annorum vices res in terris oriri, interire, post oriri denuo Graeci quoque veteres observassent, hinc prisco illo ac mythico sermone dictum iis Κρόνον, temporis et anni Deum, natos ex se liberos rursum recondidisse in se, inde autem denuo luci reddidisse, mihi post alios probabilis opinio videtur. Eum autem mythum cum posterius de liberis, proprie sic dictis, accepissent, necesse fuit plura accedere, quibus ornaretur mythus. Tum connecti quoque haec fabula coepta est cum alia de Crono, per Iovem filium potestate exuto. Memorat hanc Homerus; alteram non memorat, sive ignotam sibi, seu, quod equidem vero similis habeam, silentio pressam ab ipso, ut minus relatu suavem. Memorantis eam, Hesiodi mentio facta a Themistio Oratt. XXXII. p. 363. A. Schol. AD. ad Il. B. 205. Etym. Gud. p. 5. 10. Respiciunt haec Hesioidea Theodoret. l. c. p. 768. Laur. Lydus de Mens. I. p. 2. Lactant. ad Statii Achill. II. 190. p. 611. Cruc. Isidor. Orig. VIII. 11. Hesioidea de Crono omnia, devoratos ab eo liberos, subductum ei ab Rhea Iovem, dato in locum huius devorando lapide, bello victum eum regnoque deiectum ab Iove adulto, detrusum denique ab eodem in Tartarum, vinctumque ibi cum sociis, haec igitur omnia, tum hoc loco, tum infra, post locum de filiis Iapeti, tradita, continua serie recensuit Lucianus Saturn. c. 5).

κατέπινε (v. 459.) proprium de potu verbum, hinc usurpatur de omnibus, quae quis deglutiendo in ventrem demittit. Vid. Wetsten. ad Matth. XXIII. 24. — ὅστις ἔκαστος Νηδύος ἐξ ἱερῆς μητρὸς πρὸς γούνατ' ἵκοιτο pro, III

quisque nasceretur, dictum de more prisci sermonis, singula ad vivum depingentis.

v. 461—465. Causa, cur natos ex se liberos Cronus deglutiendo rursum in se reconderet, haec refertur, quod ita cautum volebat, ne quis alius de gente Vrani Deorum (Οὐρανίωνων) regnum eriperent ei, cui praedixissent Terra atque Vranus, fore, ut a filio domaretur. Promethei id oraculum fuisse, ait Clemens Hom. VI. 2. (T. I. p. 668. Ed. Cotel.), qui suos habuisse auctores potest; quamvis equidem eo pertinere non ducam Aeschyli locum in Prom. v. 993. Ed. Blomf. At Iovi simile quid praedicentem Prometheum inducit Aeschylus ibid. v. 793. Hesiodum sequitur Apollod. I. I. 15.

v. 465 spurius visus Guyeto, Heynio, Wolfio, uncinis inclusus a Gaisfordio ac Dindorfio. Tuiti illum sunt Goettlingius et Muetzellius. Conf. Varr. Lectt.

v. 468 seqq. Rhea, cum in eo esset, ut Iovem pareret, cum parentibus consilium iniit, quo, maritum ipsa in pariendo fallens et sic natum puerum ei subducens, ita simul viam sterneret ad repetendum ab eo poenas impii facinoris.

v. 472 seq. τίσαστο δ' ἔρινυς πατρὸς εὐῖο κ. τ. λ.) ἀποτίνειν ἔρινυς dicitur, qui poenas impii facinoris solvit. Vid. Il. Φ. 412. τίσασθαι ἔρινυς, qui poenas s. ultionem talis facinoris exigit. Dicuntur autem ἔρινυες τινὸς immissae tam in aliquem, quam ab aliquo poenae. Dixit quidem Homerus Il. I. c. et Od. Λ. 279. μητρὸς ἔρινύας poenas a matre invocatas in filium: sed apud Sophocl. in Antig. v. 603. Φρένων ἔρινυς est poena, quam patiuntur Φρένες posterorum Oedipi; apud Eurip. in Or. 1389 seq. Περγᾶμων ἔρινυς est illata Pergamo pernicies ab Helena. Vtrius-

que exemplum hinc habemus, si construamus: *τίσαιτο ἔρινυς παίδων* exigeret debitas filiis (οὐς κατέπινε μέγ. Κρ. ἀργ.) et immissas quasi ab iis poenas *πατρὸς ἐοῖο* parentis sui, posito *ἐοῖο* sic, ut Ἔργ. 58. Sed effecit impeditior constructio, ut offenderent VV. DD. ad h. l. Ἄνδρὸς ἐοῖο pro *πατρὸς* legendum censuit Guyetus, cui mox *παίδων* pendere visum ab intellectu *ἔνεκα*. Confirmari possit hoc Homericō Il. Γ. 366. *τίσαισθαι Ἀλέξανδρον κακότητος*. At certe non sollicitandum *πατρὸς*, quod omnes habent Codd. Notatum Heynio versum 473 uncinis includere Wolf. Gaisf. Dind. et in alter. Ed. Goettl. Fit utique, remoto illo, platinior constructio, quamvis sic quoque dubium maneat, sitne pueri pater Cronus*, an Rheae pater Vranus intelligendus (conf. supra v. 185. 210.): sed versum agnoscunt Scripti mei quidem omnes, potestque, vel servato illo, *πατρὸς ἐοῖο* eo, quo diximus, referri. Retinendum omnino versum censuit Hermannus in Cens. Goettling., ceterum de genitivo *παίδων* nihil monuit, nescio an, quod hactenus Goettlingium probaret, cum Guyeto et L. Barlaeo intelligentem *ἔνεκα*. Genuinum versum etiam I. H. Vossius habuit, reddens, *strafen die schreiende that des Erzeugers, Da er die Kinder verschlang*. Scilicet ille *πατρὸς ἔρινυς* sic accepit, ut olim L. Barlaeus, ex Hesychio exponens *ἀμαρτίας*. Similiter Heynio ad Il. Φ. 412. *ἔρινυς* hinc sunt Croni immanitas, liberos devorantis, et in hunc sensum quoque antiquiorum interpretum plerique *furias patris contra filios* reddidere. Dubito equidem, an recte. Locum certe Veterum desidero, in quo vocabulum ea significatione exstet. Namque in omnibus, quos contuli, *ἔρινυς* est, vel impii facinoris vindex Dea, vel poena impii facinoris, non facinus ipsum. Itaque expediendum locum potius ea, quam supra dixi, constructione censeam. Venit tamen aliquando mihi in mentem, v. 473. legendum esse *παίδων θ' οὐς κα-*

τέπινε, ut v. 472. πατὴρ ἐοῖο ad Rheam referendum sit, ultaque haec dicatur ἔρινυς patris sui Vrani, quibus ille Cronum devoverat ob facinus supra memoratum v. 180 seqq. (conf. et v. 209.) et simul ἔρινυς παίδων, quos Cronus devoraverat.

v. 477 seqq. Parituram Iovem Rheam parentes in agrum Cretae Lyctum misere. In Cretam Rhea cum venisset, natum ex ea puerum Terra, tanquam μαῖα, suscepit alendum ibidem educandumque (v. 477—479.) ἐδέξατο (v. 479.) proprio sensu dictum, ut semper apud Homerum et Hesiodum, non, quo I. H. Vossius accepit, promittendi. Rhea autem per noctem, quo magis falleret, abreptum in montana Lycti puerum (namque Lyctum, primum illa venit) ibi in sylvosi montis Aegaei antrum abscondidit (v. 480—484.); patri vero pro puero fasciis involutum lapidem devorandum dedit (v. 485 seqq.).

Mytho de Cretensibus Iovis natalibus originem dedisse videtur, quod in Graeciam ex Creta primum, vel maxime, delata est Iovis religio. Cum autem inde primum apud vicinos Cretae Peloponnesios invaluisset, altera fabula exstitit de nato in Messenia vel Arcadia Iove. Vid. Pausan. IV. 33. VIII. 38. Has fabulas ita in concordiam redigere studuit Callim. H. in Iov. 10 seqq., ut in Parrhasio monte Arcadiae natum, in Creta absconditum et educatum Iovem diceret. Cretenses fabulas habent etiam Strabo X. p. 468. Diod. Sic. V. 70. Eas secutus, Hesiodus etiam hoc inculcare voluit, apud Lyctum natum esse Iovem. Fuit Lyctus s. Lyttus ἀρχαιοτάτη τῶν κατὰ Κρήτην πόλεων secundum Polybium IV. 54. Conf. Hom. Il. B. 647. P. 611. Itaque probabiliter dicitur Lyctum primum delatus Iupiter. Mons Aegaeus ab uno memoratur Hesiodo h. l., cuius e narratione colligitur, montem eum non longe ab Lycto abfuisse. Erat

ipsa Lyctus loco edito sita. Vid. Steph. Byz. in v. Cum Aegaei montis appellatione probabiliter Schol. ad h. l. connexam existimat fabulam de Iove nutrito lacte *αἰγάδος*, caprae. Posterioribus magis memoratur Dictaeum antrum. Vid. Callim. H. in Iov. 4. Apollod. I. 1. 6. Virgil. IV. G. 152. Sed nec Dicte mons longe ab Lycto aberat et fortasse idem fuit mons Dictaeus atque Aegaeus.

Versum 479 et sequentem, Heynii suasu, uncinis inclusit Wolfius, sequentia *ἔνθα μὲν* glossam abunde arguere statuens. Secuti illum Gaisf. et Dind. Guyetus expungere maluit v. 481 et duo sequentes. Notat Muetzellius p. 481., quaeri posse huic opinioni praesidium ex eo, quod Schol. ad Arat. v. 33. tantummodo dicit, tradere Hesiodum, *τραφῆναι τὸν Δία ἐν Αἰγαίῳ ὄρει*. Neque tamen Muetzellius adfirmare quidquam vult in re ambigua. Goettlingius in pr. Ed. versus 479 seq. alius esse statuit recensionis pro versibus 481 seq. Dissentit Hermannus in Cens. Goettl., quod sic v. 481. *ἔνθα μὲν ἴκτο Φέρουσα* verbis *ὄπποτ' — ἤμελλε* repugnarent, cum priora haud dubie de nato iam infante intelligenda sint. Potius censet alteram recensionem ad versum usque 480 progressam, alteram versui 477 continuo versum 481 subiecisse. Movit, ut videtur, id Goettlingium, ut in Ed. alt. durius etiam de loco pronunciarer, versus 478—484 dicens se habere pro insertis a recentiore quodam rhapsodo, ne Cretae oblitus esse videretur Hesiodus. Equidem Guyeti rationem Heyniana praestare facile adsentior Muetzello p. 101; ut item statuenti illi versum 483 saltem potuisse servari. Sed tamen animadverti velim, versu 485. *τῷ δὲ σπαργανίσασα μέγαν λίθον ἐγγυάλιξεν* rectius procedere post praecedentem de Rhea mentionem (v. 482.) *κρύψεν δὲ ἐ χειρὶ λαβοῦσα*, quam, his remotis, post illa *τὸν μὲν οἱ ἐδέξατο Γαῖα πελώρη*. In

summa nobis verissima videntur quae l. c. ipse subiicit Muetzellius: *interim tamen revocandus erit fortasse h. l. animus ab interpolationis suspicione. Nam, qualem quidem nos accepimus, poëtam in narrationum concinnitate et perspicuitate non multum operae posuisse, facile apparet. Itaque non uno loco factum est, ut, quum primum rem omnem breviter enuntiasset, eandem deinde enucleatius illustraret.*

v. 481. Φέρουσα Goettlingius esse vult ἐν γαστρὶ Φέρουσα. Vellem exempla attulisset verbi, illa significatione sic nude positi.

v. 482. κρύψεν δέ ἐ) absconditi Iovis cum mentione tradentis id Hesiodi meminit Porphyrius apud Schol. BD. ad Il. O. 21. p. 410.

v. 487. ἐν ἐγκάθετο νηδὺν, deglutiens in ventrem abdidit. Conf. infra v. 889. Λίθον καταπινόμενον ὑπὸ Κρόνου ab Hesiodo tradi memorat item Porphyrius l. c.

v. 490. ὃ μιν — ὁ δ' ἐν, qui illum — et ipse.

v. 492 seqq. Proprium Diis, ut cito adolescant. Vid. H. Hom. in Merc. v. 17 seqq. Callim. H. in Iov. 55 seq. Itaque anni spatio (conf. dd. in Varr. Lectt.) adultus, Iupiter patrem suum dolo aggressus est, consilium ei suggerente Terra. Qualis dolus fuerit, ab Hesiodo non dicitur. Tradit Apollod. I. III. pr., Iovem adultum adiutricem sibi sociasse Metidem, Oceani filiam; ab hac datum Crono emeticum coëgisse eum ad evomendum primo lapidem, deinde liberos, quos in ventrem demiserat. Haec si antiqua et Hesiodo nota fuit fabula, potest ille statuuisse de Terrae consilio sociam Iovem sibi adscivisse Metidem,

quam Rex factus etiam uxorem duxit. Conf. infra v. 886 seqq. Sane, cum suos liberos evomuisse dictus esset Cronus, facile eo deventum est, ut diceretur ad hoc coactus fuisse *Φαρμακῶ*.

v. 492 et sequentes novem subdititios censuit Guyetus, uncinis inclusit Wolfius, cuius facti tamen eum postea poenituit. Facio equidem cum Heynio, abesse illos, si narrationis ordinem spectes, non posse arbitrato. In eodem autem hoc loco quaedam excidisse statuit post Wolfium Muetzell. p. 479 seqq. ob locos Platonis de Republ. p. 377 seq. Euthyphr. initio, Luciani Saturn. c. 5. Dionis Chrys. I. p. 443., memorantium, ab Hesiodo et Homero tradi victum a filio Cronum deiectumque in Tartarum fuisse. Mihi secus videtur. Respiciunt Auctores citati non hunc locum, sed infra v. 716 seqq., ubi victi deiectique in Tartarum Titanes memorantur, versumque 850, ubi memorantur iidem *ὑποταρτάριοι*, *Κρόνον ἀμφὶς ἔόντες*, et his congruos Homeri locos Il. O. 479 seq. Ξ. 207 seq. O. 225., ubi item diserta fit Croni in Tartarum deiecti sedentisque ibi mentio.

vv. 497—500. Prope templum Delphicum adscendentibus inde ostendebatur lapis non magnus, quem singulis diebus, maxime autem festis, oleo perungi lanaque velari moris erat. Narrans id Pausanias X. 24. addit, opinionem invaluisse, hunc esse lapidem, qui datus Crono fuerit pro filio, quemque ille rursum evomuerit. Lapidem hunc a Graecis appellatum fuisse *βαιτυλῶν*, tradunt Hesychius et Etym. M. in v. nec non Priscianus apud Putschium p. 647. extr. et 747. 14. Certe lapis fuisse videtur e genere *βαιτυλῶν*, ita quondam apud Delphos ex coelo lapsus, ut illi in Syria, quorum meminit Damascius apud Photium p. 1062. Hoc, ut priscae religioni Delphensium, ita locum dedisse fabulae

potest, cuius h. l. et apud Pausaniam facta mentio est, ut sic ad Gretensem mythum adaptarentur Delphicus lapis et religio.

v. 501 seqq. Suprema Iovis potestas fulmine praesertim censebatur, eoque maxime creditus est praevaluisse. Conf. vv. 458. 689 seqq. Itaque poëtae declarandum erat, unde ei fulmen, quod Cronus non habuerat. Scilicet opifices fulminis Cyclopa Cronus pravo consilio vinxerat. Hos Iupiter solvit. Itaque hi memores gratiam ei beneficii retulerunt, datis tonitru, fulmine, fulgure, quae prius cum ipsis sub terra latuerant. Conf. supra v. 141. Tradit Apollod. I. II. 1., vaticinio Terræ promissam fuisse Iovi victoriam, ἔαν τοὺς καταταρταρώθεντας ἔχη συμμάχους: Iovem inde Cyclopes liberasse Tartaro. Conf. idem I. I. 5. Versu 502. πατήρ idem est, qui in πατροκασσιγνήτους intelligitur; itaque Iovis pater. Οὐρανίδας quin Cyclopes intellexerit poëta, Coelo Terraque prognatos, dubitari vix potest, collatis cum hoc loco versibus supra 139—141. De Centimanis item cogitasse hîc Hesiodum, ut Wolfio visum ob versus infra 617 seqq., haud equidem puto, cum adiuerint illi quidem Iovem, at non, ut hîc dicitur, δῶκεν οἱ βροντῆν κ. τ. λ.

Ceterum Wolfius haec (v. 501—506.) nimium quantum abrupta et sine dubio manca pronuntiavit: tum, de obscuritate loci questus, eam haud dubie e mutilatione ortam dixit. Sed obscuritatem hîc adesse haud sane comprobatur eo, quod vocabula Οὐρανίδας et πατήρ male interpretati sunt nonnulli. Rectius illa acceperat iam Guyetus et ante eum Scholiasta. Neque, si quid ad planam fabulae explicationem deest, continuo hinc efficitur, locum esse mutilum. Denuo mihi monendum est, non continuam hîc Deorum historiam tradi, neque in tam antiquo carmine per-

fectam artis concinnitatem quaerere nos debere. Quod autem Goettlingius, non esse haec Hesioidea, declarari putat vocabulo *Ὀὐρανίδας*, quo de Cyclopibus uti poëta non poterit, quippe ex eius sententia, versibus 139. et 147. enunciata, genitis Tellure sola, nobis operose refutandum non videtur, cum eam esse Hesiodi in illis versibus sententiam, neminem facile concessurum arbitrer Goettlingio. De victis a Crono Cyclopibus, ab Iove solutis, consentanea Hesioideis habet Schol. ad Aeschylī Prometh. v. 958., citatus a Muetzello p. 481.

v. 507 seqq. enarratur Iapeti stirps, ipsa quoque, ut Cronus, praepotentem Iovis vim, praevalidumque consilium experta, quamobrem commode poëta hunc esse ei stirpi locum in Theogonia post superiora v. 492—506. voluit. Ab Iapeto genus suum Hellenes repetebant, populus ab Septentrione in Graeciam advena, sed Asiaticae originis, quod ipsae fabulae Hellenum arguunt, multa habentes primaevae Orientis traditionibus similia, ut, quam mox Hesiodus refert, de femina malorum omnium fonte hominibus. Conf. *Ἔργ.* 90 seqq. Omnino pertinuerunt hae fabulae ad primaevam humani generis historiam, quae sermone mythico Hellenum per allegoricas fere declarata fuit personas. Sic duo inducti fratres, alter prudentia, alter scaevitate insignis; translatique in Graeciam Iapetidarum mythis nomina his fratribus ab re facta sunt Graeca, Prometheus et Epimetheus. Ab illo ignem inventum, aliaque bona hominibus orta perhibebant; ceterum, quominus hi plenum inde fructum perciperent, Epimethi, feminam recipientis, stultitia factum esse. Sed praeter Prometheum Hellenibus ob merita celebrabatur e mythica aetate alter, ab indefessa industria Graeco nomine Atlas dictus. Hic cum item inventis, praesertim, ut videtur, astronomia et navigandi arte clarus ex-

stitisse ferretur, hinc prisco sermone frater dici potuit Promethei; cumque Prometheus, Epimetheus, Atlas, antiquissimo tempore fuisse ferrentur, hinc, ut videtur, filii dicti sunt Iapeti, quem primum generis sui auctorem Hellenes praedicabant: quod, ut in tribus illis, ita etiam in quarto factum, quem superbum et contemptorem Deorum, ob id fulmine ictum, mortem, *οἴτον*, subiisse, vetus Hellenum fama obtinebat.

De uxore Iapeti cum nulla certa memoria exstaret, data ei ab aliis alia, ab Hesiodo (v. 507.) non inepte filia Oceani, *Κλυμένη* (*inclya, magni nominis*), quocum faciunt Schol. ad Aeschylī Prom. v. 347. Hyginus in praef. Servius ad Aen. I. 745. Sed Iapeto coniux, Prometheo mater Asia tribuitur apud Apollod. I. II. 3. Lycophr. 1283. (ubi vid. Tzet.) Schol. ad Apollon. Rhod. I. 444., quam Promethei coniugem esse statuit Herodotus IV. 45. Secundum Aeschylum autem Promethei mater Themis fuit; secundum alios, Proclo teste ad *Ἔργα* 99., Asope. Habita autem Clymene Promethei coniux a quibusdam. Vid. Schol. Ambros. ad Hom. Od. K. 2.; Solis uxor ab aliis. Vid. Ovid. I. Met. extr. Sed ex ea Coeloque genitum Prometheum tradunt Schol. ad Aratum v. 254. Similiter Atlantem, Coeli filium, Croni fratrem perhibent Atlantei mythis apud Diod. Sic. IV. 66. at Iapeti filium, sed ex Aethra Oceani filia Timaeus in Schol. ad Il. Z. 486., Libyae filium Plinius VII. 56., Aetheris et Diei filium Servius ad Aen. IV. 247. Sed, ut Hesiodus, Iapeti filium, idem, vel potius alius Grammaticus ad Aen. I. 741.

v. 511 seqq. de Epimetheo quae leguntur, Muetzelius p. 481. aut mendosa esse censet ac recens deturpata, aut a Criticis veteribus tolerari saltem non potuisse, cum uberiori fabulae traditioni, quae in Operibus circumfertur,

nequaquam convenient. Videtur ille maxime offensus ad *πρῶτος* (v. 513.), quod tamen, me iudice, commodam interpretationem recipit. Scilicet *ἀνδράσιν ἀλφειστῆσιν*, h. e. iis, qui arte et labore sibi victum quaerunt, ab initio noxae Epimetheus exstitit, quoniam ad eum primum perducta, ab eoque, ut traditur etiam *Ἔργ.* 84 seqq., recepta est mulier eius generis, quale natum ex ea deinceps fuit, quaesita a viris industriis bona absumens. Vide infra v. 590 seqq. Muetzellio autem *παρθένον*, quamquam nullum habens sententiae momentum, principio tamen versus collocatum ita, ut enuntiati simul faciat clausulam, et ipsum iustam movere suspicionem videtur: sed agnoscunt vocabulum omnes Codices, poëtamque in hac *παρθένου* mentione sibi placuisse, testantur *Ἔργ.* v. 63 et 71. infra v. 572.

vv. 514—516. Dicitur apud Apollodorum I. II. 3. et Schol. ad Aesch. Prom. v. 347. 397. Menoetium *κεραυνώσας ἐν τῇ Τιτανομαχίᾳ Ζεὺς καταταρτάρωσαι*, quod num item voluerit Hesiodus, incertum est. Equidem antiquissimam fabulam aliud spectasse arbitror. Incertum quoque, utrum a Titanum partibus stetisse Menoetium, alicubi invenerit Apollodorus, an vero id tantummodo collegerit ex Hesiodi verbis hoc loco. Nunc quidem Menoetium alibi memoratum vix invenias.

vv. 517—520. Poëta, Atlantem nobis exhibens capite ac manibus sustentem coelum, haud dubie gigantis sibi illum informavit imagine, non montis. Similiter Homerus, apud quem Od. A. 52 seqq. dicitur Calypso *Ἄτλαντος θυγάτηρ ὀλοόφρονος, ὅσπερ θαλάσσης Πάσης βένθεα οἶδεν ἔχει δέ τε κίονας αὐτὸς Μακρὰς, αἳ γαῖάν τε καὶ οὐρανὸν ἀμφὶς ἔχουσι*: quamquam ibi Atlas non tam coelum capite et manibus, quam columnas coelum fulciantes aliqua ratione tenens vel

sustinens inducitur. Apud Aeschylum in Prom. 349. dicitur idem *κίον' οὐρανοῦ τε καὶ χθονὸς* "Ωμοις ἐρείδων, quem poëtam si statuas *κίον' οὐρανοῦ* dixisse montem in Mauritania, sicut montem illum accolae dixere, teste Herodoto IV. 184., sicut etiam Pindarus Pyth. I. 36. Aetnam *κίονα οὐρανίαν* dixit, vel sic videbitur tamen Aeschylus quoque diversum a monte sibi Atlantem informasse, cuius quippe humeris columna illa coeli fulciretur. Atlantis *χάλκεια νῶτα* in hac re memorat Euripides Ion. princ. In Heracleis etiam similiter exhibitum fuisse Atlantem, indicat Apollod. II. IV. 11. Eum cum monte confuderunt demum recentiores (ut Virgilius IV. Aen. 246 seqq. splendido loco), cum invaluisset etiam traditio, quam retulit Ovidius IV. Met. 620 seqq. de Atlante in montem mutato, cum Perseus ei caput Gorgonis obiecisset. Quod autem Hesiodo coelum sustinere Atlas dicitur *κρατερῆς ὑπ' ἀνάγκης* (v. 517.), imposita hac ei sorte ab Iove (v. 520.), ex eo conicias, statuisse poëtam, poenae datam hanc Atlanti sortem, cum aliqua re Iovem offendisset, quod utique statuisse videntur etiam Aeschylus l. c. et Pindarus Pyth. IV. 515. Atlanti, qui dux fuisset Titanum, coeli fornicem super humeros imposuisse Iovem, Hyginus fab. CL. tradit et huc referunt Grammatici epitheton *ὀλοόφρονος* apud Homerum l. c., aliis tamen exponentibus *περὶ τῶν ὅλων φρονούντος, ἢ ὑγιεῖς τὰς φρένας ἔχοντος* et hinc cum Cleanthe Stoico reponentibus *ὀλοόφρονος* vel *ὀλόφρονος*, quod scilicet adiecta *ὅς τε θαλάσσης κ. τ. λ.* Homerum laudare Atlantem voluisse arguant. Sane faciunt illa ad exactissimam in Atlante maris rerum cognitionem declarandam, quo nescio, an pertineat etiam, quod eum Homerus patrem fecit Calypsûs, in maris insula degentis Nymphae. Neque tamen eo minus aliqua de causa *ὀλοόφρονα* dicere Atlantem potuit. Apud Hesiodum infra 938. *Ἔργ.* 381. pater Atlas dicitur Pleiadam, quibus, ut

earum matri Pleïonae (vid. Apollod. III. X. 1.), nomen haud dubie factum est a *πλεῖν* *navigare*. Itaque tam inde, quam ex Homero liquet, veterem de Atlante fabulam etiam hanc fuisse, qua illum siderum observationem et coelestium rerum cognitionem primum ad geographiam et rem nauticam adhibuisse perhibebant. Vid. Diod. Sic. III. 60. Virgil. I. Aen. 741 seqq. (ubi magister Atlas fuisse Iopae dicitur, non cantûs, sed coelestium rerum, de quibus Iopas canit) Plinius H. N. II. 8. VII. 56. Clem. Alex. Strom. I. p. 132. Serv. ad Virgil. I. c. Erat, Pausania teste IX. 20., apud Tanagram ad mare vicus, Poloson dictus, ubi consedissee olim Atlas ferebatur, rebus coelestibus ac subterraneis perscrutandis intentus, quae traditio arguere videtur, domesticum ei loco, nisi Atlantem, certe de Atlante mythum fuisse. Tanagraeus quidem ferebatur etiam Atlantis ex Alcyone nepos Vrius et omnino fabulae de filiabus Atlantis earumque posteris, tractatae a Pherecyde in Atlantide (vid. Schol. ad Il. Σ. 486.), ita Graeciae vel finitimis regionibus Atlantem vindicant, ut certum videatur, antiquiores Graecos, Atlantem ex iis oris aliqua ratione in Africam delatum, non quod posteris placuit, origine Libyn habuisse. Vid. Clem. Al. Strom. I. p. 362. Hesiodus quidem eum durissimae sorti subiectum ab Iove facit in extremis terrae finibus, *πρόπαρ Ἐσπερίδων λιγυφώνων* (v. 318.), similiter Aeschylus et alii. Homerus autem, quamvis, quomodo Atlas eam sortem nactus sit, non dicat, tamen praedicando peritiam eius in marinis rebus, indicium praebet, unde colligas, eum per mare delatum illuc, ubi erant sustinendae illi Coeli columnae: ac puto equidem, omnem hanc fabulae de Atlante partem fundum habuisse in antiquiore quadam, cuius apud Graecos servata memoria fuerit, expeditione navali ad montem usque Atlantem perducta, cui tum Graecum illud nomen (aliter enim, teste Herodoto

IV. 184. dicebatur ab indigenis,) attributum fuerit in honorem sive eius, qui expeditionem duxerat, sive antiquioris Atlantis, cuius maxime inventis incrementa res navalis ceperat; hinc autem, cum mons ille coelum attingere videretur, quod montis esset, paullatim coeptum esse ei tribui, a quo mons dictus. Et vero, si tumultatum sub eo monte fuisse ducem expeditionis statuamus, potuit ille mythico sermone dici *κίονα οὐρανοῦ ἔχειν* et hinc, innixum quasi illi fulcro, coelum ipsum sustinere. Namque mihi quidem probabilior ea ratio explicandi fabulam videtur, quam si cum Veterum nonnullis statuamus, Atlantis divinam coelestium cognitionem earumque rerum in monte observationem paullatim ad eum errorem fabulae traductas. Vid. Cicero T. Q. V. 2. ibique Davis.

Versûs 517 principium citat Etym. M. p. 164. 27. Ex Procli in Timaeum Commentario p. 53. 29. fere colligas, versum 517 et sequentis principium etiam in Orphicis fuisse. Conf. Fr. Orph. XXXV.

v. 518. Dicuntur hîc, ut supra v. 275., Hesperides *λιγύφωνοι* (dictae eadem ab Eurip. in Herc. Fur. v. 394. *ὑμνωδοί* et Hipp. v. 743. *ἄοιδοι*) ut inducitur apud Homerum Circe canens Od. K. 221. Mire Goettlingius exortum e Ligyum nomine vocabulum statuit et Hesperides in Ligyum regione habitasse vult. Alia profecto suadent supra v. 274 seq.

v. 519 addititium censuit Guyetus, nescio, an offensus mentione manuum Atlantis, cum ipsi montis imago obversaretur, qualis descripta est a Virgilio IV. Aen. 247 seqq., in qua probabiliter memorari caput et humeri, non item manus poterant.

vv. 521—615. Narrati his versibus, mythi summa huc, ni fallor, redit. Disceptabant inter se Dii atque homines Meconae (v. 534 seq.). Disceptatum de sacrificiis fuisse ex ipso poëta nostro colligas (v. 535—556.). Ex Hygino autem P. A. II. 15. discas, fuisse disceptatum de eo, quaenam pars victimae Diis, quaenam hominibus cederet. Prometheus, arbiter, ut videtur, electus, sed clanculum hominibus favens, bovem mactatum sic divisit, ut in altera parte carnes et pingua viscera, ventre bovino tecta, in pelle reconderet, in altera autem ossa bovis poneret, sed super ea multam arvinam (v. 535—540.), cumque Iupiter iniquam partium divisionem argueret (v. 541—544.) quod ea portio, in qua erant ossa sub arvina, longe alterâ maior videbatur, liberam ei Prometheus optionem dedit, quippe sperans fore, ut Iupiter, optione data, portionem eligeret specie maiorem ac meliorem et egregie sic falleretur, sub adipe nihil inventurus praeter ossa (v. 545—548.). Iupiter, tametsi dolum subesse non ignorabat, maiorem tamen portionem sibi sumsit, hoc agens, ut, Promethei fraude patefacta, causam nancisceretur et illum et homines, cum Diis disceptare ausos, puniendi (v. 549—551.). Ceterum, ut apparuerunt ossa, confestim dictis iram suam in Prometheus expromsit (v. 552—554. 557—560.). Porro, tametsi sortes, ut erant, reliquit, unde mos hominibus ossa Diis adolendi (v. 555 seq.), attamen ignem abscondendo fecit, ut nullum homines ex carnibus et extis, quae sortiti erant, capere vitae fructum possent (v. 561—563. Coll. "Éργ. 50.). Prometheus autem ignem, ab Iove furatus, in cava ferula, hominibus reddidit (v. 564—566.). Iupiter vero hoc bonum statim iis novo malo compensavit. Namque, iubente eo, Vulcanus quidem ex terra et aqua formavit, Pallas autem porro adornavit virginem, ex qua, per Epimetheum inter homines recepta, muliebre genus existeret, multorum

iis malorum causa (v. 569—611.). At Prometheus ipsum Iupiter iratus, quod secum consilio et astutia contendisset, validissimis compedibus ad columnam alligavit, eique sic aquilam immisit, eius ad comedendum iecur, cuius immortali natura fiebat, ut quantum die depavisset aquila, tantum nocte recresceret (v. 612—615. 521—524.). Ab hac peste Prometheus liberavit demum Hercules Thebanus, permittente illud Iove in filii sui gratiam, quippe cuius gloria hoc facto augetur (v. 526—533.).

Poenae, Prometheo inflictæ, locus ab Hesiodo non indicatur; ab Aeschylō in Prometheo Vincto princ. designatur Scythia, sed ab eodem, ut ex Cicerone liquet T. Q. II. 10., in Prometheo Solutō, disertius indicatus fuit Caucasus, quam traditionem ferme amplexi sunt recentiores. Apud Hesiodum h. l. ad columnam ligatus fuisse traditur Prometheus, apud Aeschylum ad petram, sive saxum, et quidem *διατόροις πέδαις*, adacto per pectus eius cuneo, transverberatus (Prom. 65. 67. Conf. Cicero l. c.) quibus indicari videtur, Aeschylum verba Hesiodi (v. 522.) *μέσον διὰ κίον' ἐλάσας* accepisse *μέσον* (Prometheus) *διελάσας* (ἐν) *κίονι*. Conf. Apollod. I. VII. 1. Sed simplicius est, ut iungamus *μέσον κίονα διελάσας*, de quorum tamen sententia verborum dubitatio esse potest. Docet Scholiasta ad h. l. fuisse, qui acciperent de palo, ad medium in terram adacto, quominus scilicet convelli posset: sed habet idem aliam explicationem, fuisse ad mediam columnam vinctum Prometheus, quæ non dubie verior in universum habenda est, tametsi ipsa quoque varie potest accipi. Mihi, quod in annot. ad h. l. censuit Heynius, fuisse vincula ipsa mediae columnae iniecta et circumducta, non satis referre videtur vim verbi *διελάσας*. Immo constringentia Promethei corpus vincula, quo firmiter haerent, columnae impacta fuisse putem mediac, ut in ea pendens supplicium lueret Prometheus, quod

idem video postea placuisse Heynio, ad II. O. 15. recte comparanti Ἡσιόδου ψυχὴν πρὸς κίονι χαλκῆφι δεδεμένην apud Diog. Laërt. VIII. 21. Vincula mediae columnae infixa intelligenda duxit etiam Hermannus in Censura Goettlingianae.

Prometheum *adfixum Caucasō* memorat Cicero T. Q. V. 3. hoc quoque ad divinam in eo coelestium cognitionem referens, quam scilicet, ut explicat Servius ad Virgil. Eel. VI. 42. *in altissimo monte residens, nimia cura et sollicitudine deprehenderit*. Conf. Aeschyl. Prom. 457 seqq. Aquilam ad curas referunt etiam Schol. et Allegor. ad h. l. Sane, ut figurato sermone *cura edere, seu rodere cor, iecur, animum* dicitur, ita potuit mythico sermone in hac re pro cura memorari aquila, vel alia quaedam avis de rapacibus, quod in Tityo factum vult Lucretius III. 1005 seq. Fluvium *Αἰετὸν* dictum, Promethei Scytharum regis agros abrodentem, minus probabiliter commenti sunt Herodorus et Agroetas, veteres historici, teste Scholiasta Apollonii Rhodii ad II. 1248. cui sua debet Eudocia p. 346 seq. Ceterum omnes, qui fabulam interpretati sunt, Scythiam Prometheo patriam tribuerunt, quod, tametsi alienum haud dubie fuit a mente Aeschyli, apud quem Prometheus eo tanquam in exsilium deducitur, nec fortasse magis congruit cum mente Hesiodi, qui Prometheum induxit, ante poenam obversantem Meconae, nihilominus aliquam veri speciem habet, quatenus Iapetidarum antiquissima sedes fuit subiecta Caucasō ad meridiem regio, unde primum in Pontum ac Scythiam, hinc migrando deinceps in Thraciam, Macedoniam, Thessaliam venerint. Horum hominum in Graeciam advenarum traditiones necessario multa habuerunt, unde Scytho-Asiana ipsorum origo agnosceretur, ut proinde Caucasi et Scythiae mentio in rebus Promethei non magis mirationem facere debeat, quam pater ei tribu-

tus Iapetus et connexae cum ipsius mytho traditiones, vetustissimis Asianis similes, de fictis e luto hominibus, de muliere malorum fonte, de diluvio, quod sub Promethei filio Deucalione fuerit. Lapsu autem temporis factum, ut magis magisque Graecum habitum induerent hae fabulae et, tum Graeca acciperent personarum nomina, tum et rerum, tanquam in Graecia gestarum, pro vera substitutam mentionem. Itaque habitus ille prisca filius Iapeti dictus est Prometheus et certasse astutia cum Iove creditus Meconae; prima mulier Pandora audiit, eaque mater habita est Pyrrhae Deucalioni nuptae, qui, servati e diluvio, in Thessalia regnaverint. Sed etiam mythis veteribus lapsu temporis accesserunt multa. Sic de Aquila, Promethei iecur comedente, fabulam equidem antiquissimam fuisse puto, multo autem serius adiectam alteram super interfecta illa ab Hercule aquila, cum inter feras, ab Amphitryonis filio occisas, etiam aquila fuisset et hanc vulgi vel poëtarum fabula aquilam interpretata esset Promethei. Sane, quod ab Hesiodo dicitur (v. 529 seqq.) in Herculis gratiam permisisse Iupiter, ut peste illa Prometheus liberaretur, hoc aliis dictus est ob aliquod Promethei in se meritum fecisse. Vid. Lucianus D. D. I. extr. Neque cum Hesiodo prorsus consentit Apollod. II. V. 11. § 12., qui secutus recentiorem videtur Heracleam, ut antiquiorem Hesiodus. Liberati Promethei gloriam ad alium Herculem referebant Caucaei incolae, teste Philostrato V. A. II. 3.

v. 521 citant Etym. M. p. 71. 34. Draco Stratonic. 12. 4. et 64. 9. Choeroboscus apud Bekker. p. 1182. Lascaris Gr. Gr. I. III. A. II. f. v. Ed. Ald. Respicit hunc versum, item 523. et infra v. 614 seqq. Scholiasta Apollon. Rhod. II. 1249.

Indice Muetzellio p. 484. Buttmannus Gr. Gr. T. II.

p. 398. Codicum, *δήσε δ'* exhibentium, recte auctoritatem vituperat idcirco, quod cum v. 521. ad primariam narrationis continuitatem redeat oratio, intempestive illa ex eo enuntiato nexa est, quod secundarium tantum est et prope adventitium. Id equidem concedere non possum. Voluit poëta ostendere, omnes Iapeti filios gravem expertos in se vim Iovis, Epimetheum recepta ab eo muliere, multorum malorum effectrice, Menoetium, detrudente eum in Erebum fulmine, Atlantem, necessitate imposita coelum sustinendi, Prometheum vinculorum et aquilae supplicio. Itaque commode post v. 520. *ταύτην γὰρ οἱ μοῖραν κ. τ. λ.* subiicitur *δήσε δ' ἀλυκτοπέδησι Προμηθέα π.*, neque fit ita reditus ad superiorem de muliere, ab Epimetheo recepta, narrationem, sed, post memorata huius Menoetiique et Atlantis fata, subiicitur de Prometheo narratio. — Ceterum male in Varr. Lectt. Buttmannum inter eos recensui, qui versus quosdam excidisse putarent. Statuit ille, admissa Draconis scriptura *Δήσας ἀλυκτ.*, omnem dictionis molestiam tolli. Video etiam Goettlingium in altera Editione sententiam de versibus, qui exciderint, vel reponendo in v. 520. *σφίσι* pro *οἱ* in v. 521. *δήσας ἀλ.* pro *δήσε δ' ἀλ.* in prior Editione ab se proditam, haud repetendam duxisse, obsequentem sic Hermanno, prorsus improbanti Grammaticorum *δήσας*.

v. 532. *ταῦτ' ἄρα ἀζόμενος τιμᾶ ἀριδείκτεον υἱόν*) Omnes inde a Basileensi Interpreteres *ταῦτ' ob id reddiderunt*, quasi positum sit pro *διὰ ταῦτα*. Recte autem Muetzellius p. 90. hanc fuisse non Epicorum ait, sed Atticorum consuetudinem. Videtur ipse *ταῦτα* iungendum censuisse cum *τιμᾶ*, ut *ἀζόμενος* deinde pariter atque illud ad *ἀριδείκτεον υἱόν* pertineat. Reddit scilicet: *tantum gnato Iupiter tribuit honorem, plurimi illum aestimans*. Malim equidem: *pietate in*

illum ductus. Cum enim ἄζομαι proprie reverentiam ex pietate notet (vid. ex gr. Il. A. 21. Od. I. 200.), quidni possit etiam ad pietatem seu voluntatem in filium paternam revocari? Conf. citatus a Muetzello locus Q. Smyrnaei Paralip. I. 189.

v. 534 seqq. Dicta Mecone antiquitus, quae postea Sicyon, testibus Strabone VIII. p. 382. Stephano Byz. v. Σικυών. Schol. Pindari ad Nem. III. 123. Cum autem haec inter antiquissimas fuerit urbes Graeciae, veterique tum regno, tum Deorum cultu prae ceteris inclyta (vid. Pausan. II. 5 seqq. Callim. in fr. apud Schol. Pind. l. c.), mirum haud potest videri, quod antiquae famae res, ad cultum Deorum pertinens, Sicyone gesta perhibetur. Quin et vero simile videri debet, reapse aliquando actum fuisse Sicyone de religione Graeciae constituenda, ut, cum antea Graecorum populi alios alii Deos coluissent, definiretur, qui Dii iam communiter ab omnibus Graecis colerentur, item, quo potissimum nomine singuli et quibus honoribus. Fuerit hic κλήρος ὁ μυθεύμενος ἐν Σικυῶνι, quem dicit Heraclides Alleg. c. 41., unde sua hausit Schol. Ven. ad Il. O. 18. Nam potuerunt poetarum sermone dici Dii sortiti esse honores, qui tunc iis certi ab hominibus, aliis alii, constituti sunt. Fuerunt inter hos haud dubie sacrificia, tum alia, tum in primis victimarum, qualia non semper in usu fuisse constat, et de quibus disceptatio esse potuit, num omnino, vel quatenus essent facienda Diis, cum quidam totas iis adolerent hostias, alii partes earum sibi ipsis reservarent. Praeferendum visum est posterius, ea partium distributione facta, ut nisi maior, certe melior pars cederet hominibus. Huius autem callidi commodique hominibus inventi gloria amplior visa est, quam ut homini tribueretur, cumque non posset de more tribui Minervae, quippe quae ipsa una esset

de Diis, quibus offerenda erant sacrificia, Titanis Promethei providae faventique hominibus solertiae ritum ita partiendi victimas acceptum referendum esse duxerunt. Scholiasta rem, quae hîc narratur, gestam dicit *μετὰ τὸν πόλεμον*, hoc est, post bellum, quo Iupiter Titanas vicerat, idque et ego putem ex Hesiodi narratione posse colligi, sicut etiam hoc, quod disertius traditur in Aeschyli Prom. v. 199 seqq., Prometheum, futuri eventus providum, Iovis potius, quam Titanum, sequi maluisse partes. Itaque causa intelligitur, cur in disceptatione Meconae Iupiter arbitrum esse voluerit Prometheum, in quem iram concepit demum ob dolosam victimae partitionem et magis deinde ob surreptum ignem. — Pro uno magno bove, quem Hesiodus v. 537. memorat, Hyginus P. A. II. 15. Prometheum duos immolantem facit, quorum cum iocinora primum in ara posuisset, reliquam carnem ex utroque tauro, in unum compositam, corio bubulo texerit, collocatis ab altera parte eorundem ossibus, reliqua pelle contactis. In uno bove acquiescit Schol. ad Aesch. Prom. v. 11., ceterum referens, id egisse Prometheum, ut Iovi ossa, ceteris Diis carnes cederent. Vult autem Lucianus in Prom. c. 3., illam carniū portionem Prometheum sibi ipsi destinasse.

v. 534 supposititium censuit Guyetus, causa iudicii non reddita, quae neque idonea inveniri potest. Conf. Muetzell. p. 100.

Inter hunc versum et sequentem aliquando versum unum alterumve fuisse intersertos, quorum sententiam augurari liceat e verbis *θητὸς ἔων* in Cod. Scholiorum Cantab. Ed. Bas. p. 258., vereor, ut recte colligat Muetzell. p. 485 seq. Mihi verba illa non videntur esse lemma; sed a Scholiasta, Christiano homine, scriptum fuisse: *καὶ γὰρ ἤριξεν ὁ ἄν-*

θρωπος ὅμοια ποιῆσαι τῷ θεῷ, θνητὸς ὢν, quibus accurate nexa sint θνητὸς γὰρ θεὸς ὁ ἄνθρωπος.

v. 535 cum principio sequentis citat Schol. ad Pind. Nem. IX. 123., unde etiam confirmatur ἐκρίνοντο, quod in mendo cubare temere suspicatus est Wolfius. Conf. Hyginus l. c.

Posteriorem versus partem, qua cum Diis disceptasse θνητοὶ ἄνθρωποι dicuntur, Heynius Comment. ad Hom. T. VII. p. 38. statuit interpolationi deberi, cum aliud praedicatum Deorum subiectum esset, ut antea v. 111. οἱ τ' ἐκ τῶν ἐγένοντο θεοὶ, δωτήρες ἑάων. Ὡς τ' ἄφενος δάσσαντο καὶ ὡς τιμὰς διέλοντο et v. 882. ἐπεὶ μάκαρες θεοὶ — Τιτήνεσσι δὲ τιμῶν κρίναντο βίηφι, quippe eo Scholia ad h. l. ducere et Schol. Pind. l. c. Sed, cum inter Deorum honores (τιμὰς) in primis sacrificia censeantur, eaque offerantur ab hominibus, recte utique memorantur hic θνητοὶ ἄνθρωποι. Conf. infra v. 552. 556.

v. 536. Mecones mentionem in Theogonia factam ab Hesiodo testatur Eustathius ad Il. p. 191.

Πρόφρονι θυμῷ i. e. animo in id intento, ut Iovem falleret. Conf. "Erg. 665.

v. 537. ἐξαπαφίσκων accipe fallere studens ob versum infra 557.

v. 538. 540. τῷ μὲν — τῷ δ' i. e. hic — illic, ut est οὗ ἐο loco, ubi.

v. 539. diversa sunt ῥίνδος et γαστήρ βοεΐα. In illo collecta, hoc adoperta erant pingua viscera et carnes.

v. 540. ὄστ᾽ ἄ λευκὰ β. δ. ἐ. τ. ex hoc versu et verba ἀργέτι δημῶ ex sequente citantur a Clem. Alex. Strom. VII. p. 716. C.

v. 541. εὐθετίσας i. e. tam scite dispositis omnibus, ut ossa penitus laterent sub arvina.

καλύψας ἀργέτι δημῶ ex h. l. citat Lucian. in Prom. c. 3. Respicit idem locum D. D. 1. de Merc. Cond. c. 26. et Ad eum, qui dixit: Prom. es in verb. c. 7. Conf. Proclus ad Ἔργ. v. 48.

v. 549. Liberam Iovi optionem permittendo voluit Prometheus etiam de se querendi facultatem ei praeripere, qui sane fraudem eam ultus non est, sed demum ob ignis furtum poenas de Prometheo sumsit.

v. 551. In γνώ ρ', αὐδ' ἠγνόησθε δόλον non otiosa est tautologia. Valet enim: novit, neque, ut Prometheus speraverat, ignoravit. At vero illud non pro divina cogitatione fecisse Iovem, sed se decipi passum a Prometheo, tradit Hyginus l. c.

vv. 556 seq. suspectos habuit Heynius, quod ossa victimarum in aris concremata usquam fuisse, legere se non meminisset. Invalidum hoc argumentum merito insectatus est I. H. Vossius Epp. Mythol. II. p. 308. Locum, ut Hesiodi, citat Clem. Alex. Strom. VII. p. 304., tum et ea ex Pherecrate, Menandro aliisque poëtis adfert, unde certo colligas, omnino Diis concremata fuisse ossa, quae ἄσάρκα adeo fuisse dicit incertus poëta apud Clem. d. l. Porphy. de Abstin. II. § 58. Cyrill. adv. Iulianum IX. p. 306. Nec temere est, quod μηρία Grammatici τὰ μηριαῖα ὄστ᾽, vel τὰ ἐκ τῶν μηρῶν ἐξαιρούμενα καὶ ἱεροθυτούμενα ὄστ᾽ in-

terpretati sunt. Vid. Apollon. in Lex. ad v. (ubi etiam huius loci memor fuit) Hesychius et Etym. M. in v. Paraphr. et Schol. ad Hom. Il. A. 460 et 464. Ed. Wassenb. Conf. et Pausanias I. 24. VIII. 38.

v. 562 seqq. Hyginus l. c. *Iupiter, inquit, cum factum rescisset, animo permoto, mortalibus eripuit ignem, ne Promethei gratia plus Deorum potestate valeret, neve carnis usus utilis hominibus videretur, cum coqui non posset.* Ipse Hesiodus "Ergy. v. 52. dicit Iovem *κρύψαι πῦρ*, unde explicandum h. l. *ὄνκ ἐδίδου*, *negavit iis usum, quem antea habuerant.* Certe probabilius sic fingitur, cum res acta dicatur Meconae, nisi contendas, hoc nomine significari non urbem, pridem ab hominibus conditam, sed locum, ubi postea urbs fuit. Alia res est in traditione apud Apollod. I. VII. pr., qua fertur Prometheus fictis ab se hominibus subductum coelo ignem dedisse. Sed ortus fabulae repetendus mihi non dubie videtur ab antiqua traditione de recepto igne, quam hostili invasione subito sedibus exturbati et hinc in deserta profugi, vel huiusmodi calamitate aliqua, prisci homines, Graecorum *πρόγονοι*, amiserant, quemque vel ipsorum aliquis solerti invento, vel advena ipsis restituit. Namque advena fuisse Phoroneus videtur, quem inventorem ignis Argivi, non Prometheum ferebant, teste Pausania II. 29., quamquam huic traditioni fons fuisse idem potest, atque Hesiodaeae, ut significata res eadem, nec nisi in edendo inventoris nomine variatum sit. Attamen mihi vero similis videtur, diversos populos, sed pari fato, quondam a cultiore hominum vita segregatos, diverso tempore ac modo ignis usum recuperasse, reique huius memoriam servasse. Plinio teste VII. 56. ignem ex silice Pyrodes Cilix invenisse perhibebatur (conf. Virgil. I. G. 135.), eundem adservare in ferula Prometheus.

Est ferula (*νάρθηξ*) arbor ex earum genere, quae corticis loco lignum forinsecus habent, ligni autem loco fungosam intus medullam, ut sambuci. Vid. Plinius XIII. 22. S. 42. In hanc ferulae medullam (*ναρθήκος νεάτην νηδὺν* dixit Nicander Alex. 272.) exceptum ignem Prometheus in terras detulit, furatus *Διὸς παρὰ μητιόεντος*, ut diserte dicitur *Ἔργ.* v. 51. Hoc secutus, *ignem aetherea domo subductum* dixit Horat. I. Od. III. 29., *οὐράνιον καὶ αἰθερίον πῦρ* etiam Apollonius, Atheniensis Rhetor, apud Philostratum, Vit. Soph. II. XX. § 3. Sed fuere antiquitus, qui coelestis ignis genus accuratius etiam definirent, secundum quos Servius ad Virg. Ecl. VI. 42. Prometheum ignem furatum dicit, adhibita ferula ad rotam Solis; et hanc, ni fallor, traditionem respexit Heraclides Alleg. p. 488., speculis aeneis contra Solem positis ignem collegisse tradens Prometheum: qualem sane modum sacri ignis reparandi Peruanis frequentatum fuisse constat: nec potuit, nisi talis ignis vel de fulgurito accensus, Iovi surreptus dici. Reicienda igitur ratio Diodori Siculi V. 67., Prometheum inventorem fuisse dicentis *τῶν πυρείων*, hoc est, instrumentorum e ligno, vel lapide, quorum attritu vel collisione ignis excitatur. Vid. Wessel. ad Diod. l. c. Promethei furtum Lemnium memorans, Cicero T. Q. II. 9. significare videtur, ignem ex officina Vulcani Lemnia subductum. Fortasse sic Aeschylus tradiderat in Prometheo vel Soluto, vel *Πυρφόρω*, seu *Πυρκαεῖ*. Platoni quidem in Protagora (T. I. p. 321. D. E.) dicitur Prometheus, ex intrata clam Minervae Vulcanique communi (sed coelesti, ut videtur) officina furatus *τὴν ἔμπυρον τέχνην* utriusque, hominibus tradidisse, qui locus collatus cum altero in Philebo (T. II. p. 16. C.) docet, qua maxime re Plato Promethei in homines beneficium censuerit. Praeiverat iam Aeschylus Prom. Vinc. 109 seqq. *Ναρθηκοπληρωτὸν δὲ θηρώμαι πυρὸς*

Πήγην κλοπαίαν, ἢ διδάσκαλος τέχνης Πάσης βρότοις πέ-
 Φηνε καὶ μέγας πόρος. Postremum hoc magis, ni fallor,
 Hesiodus universae spectavit, quam eximie artes per ignem
 exercendas. Longius, ut a poetae mente, sic a vero, quod
 fabulae subest, recedunt, qui Promethei ignem philoso-
 phiae lumen interpretantur, ut Theophrastus apud Schol.
 Apollon. Rhod. II. 1248. — Ferulam iactasse fertur Pro-
 metheus, ne spiritus interclusus vaporis exstingeret in an-
 gustia lumen: Itaque in certatione ludorum cursoribus (ad
 Promethei aram in Academia Athenis) instituerunt; ex Pro-
 methei consuetudine, ut currerent, lampadem iactantes. Vid.
 Hyginus l. c. coll. Pausania I. 30. Alia Promethei quasi
 monumenta ostendebantur a Panopensibus, teste Pausania
 X. 4. Exstare etiam apud se contendebant tum Opuntii,
 tum Argivi; sed hi quidem minus, quam illi, probabili-
 ter, iudice eodem Pausania II. 19. Certe mythus de Pro-
 metheo Hellenicam habuit originem, non Argivam. Cete-
 rum, cum tam celebris Promethei apud Graecos fama fue-
 rit, mirum est, nullam eius mentionem apud Homerum
 fieri.

v. 565 seqq. lecti fuere a Cyrillo Alex. adv. Iulian. III.
 p. 75. C.; exponente hinc narrationem de Promethei furto,
 deque formata a Vulcano, ornata a Pallade Pandora.

v. 570 seqq. Cum essent, recepto igne, homines ma-
 gnum ad vitam adepti commodum, Iupiter illud statim
 iis compensare voluit damno, vitae hominum addita mu-
 liere. Itaque, iubente eo, de luto facta est prima mulier
 Pandora, quam recepit Epimetheus (supra v. 513. "Eργ. 83
 seqq.) cuiusque scaevitate factum est, ut mala et morbi
 super terram spargerentur ("Eργ. 94 seqq.). Repetit Hey-
 ninus ad Il. Σ. 419. Pandora fabulam a prisco sermone,

in quo ea, in quibus ars motum corporis, incessum et actum expresserat, se movere, incedere, agere narrabantur. Itaque fabulae fundum posuit in simulacro pulcherrime ex argilla facto. Immo manifesta, ni fallor, hic apparent servatarum ab Iapetidis Hellenibus Asianarum antiquioris aevi traditionum indicia. Notandum autem in iis propagandis narrationibus variatum inter illos fuisse. Namque alii de luto fictos homines a Prometheo dixerunt (Vid. Apollod. I. VII. pr. Pausan. X. 4.); ac nescio, an haec, vulgo magis recepta, etiam antiquior fuerit traditio, a qua discesum sit deinceps, postquam Iupiter *πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε* coeptus est haberi: neque enim cum hac opinione congruebat, ut Prometheus homines formasse diceretur. Itaque nullius hominum generis auctor Prometheus editur in Hesiodicis *Ἔργ.* 108 seqq., sed aurei et argentei Cronus et Dii cum illo, aerei atque insecutorum Iupiter, quo iubente etiam ficta e luto perhibetur mulier, ita tamen, ut huius historia arcto nexu cum rebus Promethei coniuncta et mythi de illo pars sit.

v. 571 respicit Eustath. ad II. p. 1151. 30. Memoratur ex h. v. *Ἀμφιγυήεις* a Cyrillo l. c. In *γαίης σύμπλασσε* (v. 571.) pendet genitivus ab intelligenda praepositione *ἐκ*, quam addit poeta *Ἔργ.* 70. Iusserat autem Iupiter Vulcanum *γαῖαν ὕδασι φύρειν*, *terram aqua diluere, miscere*. Vid. ibid. 61.

vv. 573—577, teste Scholiasta Parisino ad h. l., *ἠθεοῦντο*, quod a Dea Pallade mulierem ornari indecorum videretur. Sed, Iove iubente, id factum a Minerva, et per se intelligitur, et manifestius indicatur *Ἔργ.* 63. Praeter cinctum autem ornatumque alia Pandorae dona Minervam tribuisse docent ibi vv. 64. 72. 76. Tum ibi quoque Veneris (v. 65

seq.), Mercurii (v. 67 seq. 77 seq.), Gratiarum, Suadae, Horarum (vv. 73—75.), collata in Pandoram dona memorantur, nomenque illud ei datum dicitur (v. 80 seqq.) quod omnes Dii dona in eam contulissent, cuius hîc nominis ac rei mentio non fit. Rursus hîc uberior est poëta in descriptione factae illi a Vulcano coronae (v. 578 seqq.).

v. 574 citat Etym. M. p. 137. 40.

v. 575 seq. uncinis includere Wolf. Gaisf. Dind., alterius recensionis esse censuit Hermannus. Non temere autem Goettlingius: »Poëta, Pandoram ut sponsam descripturus, addidit quaedam, quae nobis quidem nimia videri possint, non absunt tamen a moribus institutisque antiquitatis. Sic H. Hom. in Ven. altero v. 7. narratur: *κρατὶ δ' ἐπ' ἀθανάτῳ στεφάνῃν εὐτυχτον ἔθηκας* et v. 18. eadem Venus dicitur *ἰοστέφανος.*» *Στεφάνῃν* dici ornamentum ex aere vel auro, diversum a *στεφάνῳ*, sermo e frondibus vel floribus, apparebit conferentibus Homericæ Il. H. 12. K. 30. Λ. 96.

v. 582 citat Etym. Gud. p. 331.

Κνώδαλα dicuntur quaevis belluae. Vid. Od. P. 317. ibique Scholia. Mihi *κνώδαλον* et *κνώπετον*, pro quo dicitur etiam *κνώψ*, communem habere originem videntur in verbo *κινῶ*, cui cognatum *κινέω* *moveo*.

v. 585 seqq. Iupiter ornatam, ut iusserat, Pandoram eduxit in conventum Deorum, atque hominum, talem scilicet, qualem et antea habuerant Meconae. Quod autem exceptam ab Epimetheo mulierem supra v. 513. missamque ad eum ab Iove *Ἔργ.* v. 83 seqq. poëta tradidit, arguere videtur, eas fuisse in illo conventu partes Epimethei, quae in priore fuerant Promethei, ita ut futura hominum con-

ditio similiter a consilio et optione penderet eius, qui quasi patronus vel proxeneta esset hominum. Itaque fecit ille recipiendo mulierem, ut hominibus postea semper cum mulieribus vivendum esset.

καλὸν κακὸν ex h. l. repetiit Cyrillus l. c. Pindari Pyth. II. 73. καλὸν πῆμα hoc Hesiodico illustratur ab eius Scholiasta.

v. 590—612 uncinis inclusit Wolfius, sed priora duntaxat pro Hesiodicis agnovit Pausanias I. 24., scribens, Hesiodum et alios tradere, Pandoram primam feminam fuisse. Conf. et Cyrillus l. c. Statuebat Heynius, locum esse truncatum, aliis omissis, aliis insertis.

v. 590. Ἐκ τῆς γὰρ γένος ἐστὶ γυναικῶν θηλυτέρων) Θεαὶ θηλύτεραι, ut Homero dicuntur Od. Θ. 324., item Nymphae complures, fuerunt ante Pandoram, sed γυναικῶν θηλυτέρων mulierum prima, secundum Hesiodum, Pandora fuit. Itaque, si memorata Ἔργ. 145. in argentea aetate mater γυνή fuisse censeatur, statuendum erit, illa aetate antiquiorem fuisse Pandoram. Sed Apollod. I. VII. 2. aequalem hanc aeneo generi facit, firmiterque haec traditio videtur eo, quod Pandorae nepos perhibetur Hellen (vid. Apollod. ibid. coll. fr. Hesiodi apud Schol. Apollon. Rhod. III. 1086.), qui sine dubio quartae sive heroicae adscribendus est aetati. Vid. Ἔργ. 156 seqq. ibique Schol. Itaque in aetate secunda sive argentea feminas fuisse statuas diversae a mulieribus et praestantioris naturae. Natum ἐκ μελιᾶν (Ἔργ. v. 145.) sive e Nymphis, sive e fraxinis, tertium sive aeneum hominum genus sine mulieribus ut exstare, ita propagari potuit, ac nescio an finem acceperit censendum sit, cum ex inducto in terras muliebri genere novum quoque nasci hominum genus coepisset. Secundum haec ἄνθρωποι v. 535. et 585. intelligendi erunt aenei ge-

neris homines. Certiora, ni fallor, super his teneremus, si *γυναικῶν κατάλογοι* adhuc integri exstarent, in quorum primo de Pandorae posteris actum fuit.

vv. 591—593 citat Stobaeus LXXI. p. 433. Dicta ibi tanto cum affectu a poëta, candidi homine ingenii, credere utique nos cogunt, aetate eius haud bene vulgo moratas fuisse in Graecia mulieres, praesertim cum repetitae similes posterorum poëtarum querelae secutis Graeciae seculis eandem fuisse labem doceant. Scilicet ibi tenera puellarum aetate non id agebatur vulgo, ut formarentur utiles maritis vitae consortes, quae paupertatem cum iis tolerare, eamque opere et consilio levare possent, sed instituebantur fere ad ignaviam et luxum. Itaque nuptae postea erant *σύλομένης πενήης οὐ σύμφοροι, ἀλλὰ κόροιο ad luxum facientes, non ad paupertatem comites*. Conf. "Eργ. 302. 782.

vv. 594—599 comparantur ignavae et sumtuosae uxores cum fucis, apum depascentibus laborem, ut comparatur homo ignavus cum fucis "Eργ. 303 seqq. — *Ξυθήνες ἔργων κακῶν, ἀργαλέων* v. 595. 601. sunt, qui, quae cum malis operibus versantur, eaque afferunt secum. A *ξύνειμι* est *ξυνέων*, Ion. *ξυνήων*, Dor. *ξυνάων*. Apud Pindar. Pyth. III. 84. *έλκείων ξυνάονες* sunt *habentes vulnera, pleni vulneribus*.

v. 594 citat Schol. Theocr. Id. I. 107.

v. 602 seqq. Hominibus *ἀντ' ἀγαθοῖο*, pro commodo redditi ipsis a Prometheo ignis, Iupiter inducto in terris novo hoc muliebri genere, unde iam liberi quaerendi sunt, non modo hoc rependit malum, quod ex mala atque sumtuosa uxore vir experitur, sed etiam alterum, quod patitur ille *ὅς κε γάμον Φεύγων κ. τ. λ.* v. 603 seqq. *qui, nuptias mo-*

lestamque rem muliebrem fugiens, uxorem ducere noluerit et ad senectutem venerit miseram χήτει γηροκόμοιο, quia neminem habet, qui, necessitudine ductus, ipsum curet foveatque senam. 'Ο δ' οὐ βίβου ἐπιδευῆς κ. τ. λ. Vivit autem ille coelebs haud indigens victus, quippe immunis a necessitate alendae coniugis, sed moriens bona sua relinquit, non liberis, quos nullos habet; sed χηρωσταῖς, remotis cognatis, hereditatem χηροῦ, orbi, nanciscentibus. Conf. Homerus II. E. 153. ᾧ δ' αὐτὲ γάμου κ. τ. λ. Cui vero coniugii sors obvenit, et, si uxorem nactus est probam et modestam, vel sic tamen perpetuo malum cum bono certat (v. 607 seqq.). Ille autem, qui in uxorem inciderit de molestiori genere (mulierum), vivit perpetuum habens animo dolorem, estque eius insanabile hoc malum (v. 610—612.).

v. 605. χήτει γηροκόμοιο male redditum in Graeviana caret, quae senectutem foveat. Melius Basil. Interpres, in penuria eius, quae senectutem foveat, tametsi γηροκόμος non ad uxorem, sed ad filium, ex ea natum, referendum erat, ut bene vidit L. Barlaeus, cui, secundum Apollon. Lex. in v., χήτει exponitur ἐνδεία. Citat Boissonadius Heynium ad II. Z. 463. Wyttenb. ad Plutarch: T. I. p. 435. Orpheum de Lapid. 76. Muetzello autem p. 66., ut sententia recte procedat, requiri verbum videtur χητεί. Largior equidem Viro Doctissimo, non esse magni momenti, quod χητέω a nullo scriptore fuit usurpatum, cum, ne exstare potuerit, nulla analogia prohibeat: sed non necessariam duco correctionem; modo coelibis γῆρας a poeta dictum censeas ὀλοδὸν χήτει γηροκόμοιο, hoc ipso, quod non habet illud γῆρας γηροκόμον. Neque sic causam esse video, cur alteram sequamur, a Muetzello propositam, emendationis viam, ut videlicet statuamus post verba χήτει γηροκόμοιο nonnullorum versuum iacturam nos fecisse, quibus

sortem senum coelibum infelicem poëta ampliore descriptione illustraverit.

v. 609. ἀπ' αἰῶνος *perpetuo*. Conf. Wetsten. ad Luc. I. 70.

v. 611 seq. Ruhnkenius Ep. Crit. I. p. 55., offensus tautologia *στήθεσσι, θυμῷ, κραδίη*, totum versum 612 a magistello prioribus adsutum censuit. Goettlingius in priori Editione servari posse versum statuit, si scribatur *καὶ κραδίη καὶ θυμῷ ἀνήκεστον κακόν ἐστι*. Hermannus in Censura Goettlingianae neque inducendum neque corrigendum versum ait, si modo *θυμῷ καὶ κραδίη* ut dativos accipias. Hinc Goettling. in altera Ed. verba illa cum *ἀλίσστον* coniungenda esse dicit. Mihi cum Muetzello p. 116. videtur, potuisse auctorem eam sibi permittere tautologiam, quo vehementius animum, mentemque malo cruciari significaret, praesertim cum notio vocabulorum ab hac coniunctione minime abhorreat, sintque plura istiusmodi tautologiae etiam in Homero exempla. Vide citt. a Muetzello Od. Δ. 548 seq. Hermann. ad H. in Cer. 361.

v. 613 seqq. Causae nihil est, cur cum Heynio Wolfioque putemus, ex superioribus excidisse nonnulla, quibus responderent haec, quasi pro epiphonemate subiecta. Exposito infelice Promethei doli, furtique, quod ad homines attinet, eventu, commode subiicit poëta: *ὡς οὐκ ἔστι Δίδς κ. τ. λ.* quod firmat sequentibus *οὐδὲ γὰρ κ. τ. λ.* Scilicet, cum Promethei benigna in homines consilia id spectassent, ut, decepto Iove, multa bona largiretur hominibus, neque decipere ille Iovem potuit et, humano generi tributa ab se bona multis ab Iove compensata vidit malis. Sed nec sibi ipsi quidquam in sua repperit solertia, quo

gravem Iovis iram, atque hinc iniecta sibi vincula effugeret. Pro κλέψαι et παρελθεῖν (v. 613.) *decipiendi* significatione (Conf. Il. A. 132. E. 217. Od. N. 291.) in "Erg. v. 105. est ἐξάλεασθαι, ad quod propius accedit sequens ὑπεξήλυξε.

Dictus v. 614. Prometheus ἀκάκητα perpetuo epitheto, ut postea Mercurius, (vid. Hom. Il. Π. 185. Od. Ω. 10.) ob benignam eius in homines naturam. Prometheo in Graecorum religione quasi successit Mercurius, a cuius cognomine et cultu mons in Arcadia dictus Ἀκακήσιος. Cultum ibi Prometheum perperam tradit Schol. ad h. l. Perperam etiam Eratosthenes et alii ab eius montis et in illo oppidi, vel Aeaci, qui id condiderat, nomine ἀκακήτην dictum volvere Mercurium. Vid. Schol. ad Od. Ω. 10. Strabo VII. p. 299. Pausan. VIII. 3 et 36.

vv. 617—819. Priori carminis parte poëtam maxime quidem in recensendis Coeli Terraeque liberis eorumque nuptiis et posteris, seu Theogonia proprie sic dicta, sed subinde etiam in eorundem exponendis rebus fatisque versatum vidimus. Sic Iapeti Clymenesque et natae inde prolis mentio occasionem ei dedit longiorem adiiciendi narrationem de Prometheo, non alienam tamen a consilio, quod item maxime secutum videas Hesiodum, declarandi, quomodo Iupiter, superatis aemulis, regnum sibi Coeli stabiliverit. Iam, finita narratione ea, propositi tenax enarrat, quid memoratis ab se supra v. 147 seqq. Centimanis Vranidis factum sit, ut item exposuerat de Cyclopibus v. 501 seqq., cum in Centimanis pariter ac Cyclopibus maximum Iovi fuerit ad victoriam de Titanibus obtinendam adiumentum.

Centimanos vinxisse dicitur pater (v. 617.), qui vix alius hinc intelligi potest, quam Vranus (Conf. supra v. 155.).

Eos, Terrae suasu (v. 626.) solvit Iupiter, socios habiturus in bello contra Titanes. Itaque haec Centimanorum mentio sponte poetam ducit ad enarrandam dehinc Titanomachiam, in quo argumento, ut praecipue ad poësin accommodato, diutius versatur, multos et ancipites pugnae casus referens, ad extremum tamen obrutos lapidibus a Centimanis detrusosque in Tartarum Titanes, unde, invitante materia, accuratius Tartarum et res Tartari locorumque adiacentium naturam describit, redeunte tamen subinde Centimanorum mentione, quippe custodum ab Iove Tartaro, Titanum carceri, adpositorum, qua mentione adeo concluditur locus.

Versus 617 partem, sed corrupte, citat Schol. Victor. ad II. A. 403. Versus 619 tria priora verba, cum explicatione verbi *ἀγώμενος*, habet Etym. M. p. 15. 40. In eius versus postremis *ἡδὲ καὶ εἶδος* advertendum neglectum digamma. Fortasse antiquitus fuit *ἡδ' ἄρα εἶδος*.

v. 620. *ὑπὸ χθονός*, in Erebo. Vid. infra v. 669.

v. 626. *Γαίης Φραδμοσύνησιν*) Apollod. I. II. 1. de Iove ac Titanibus, *μαχομένων δὲ αὐτῶν ἐνιαυτοῦς δέκα* (infra v. 636.) *ἢ Γῆ τῷ Διὶ ἔχρησε νίκην, τοὺς καταταρταρῶντας ἂν ἔχη συμμάχους*, ubi tam Centimani intelligi, quam Cyclopes possunt, quamvis proxime sequatur tantum Cyclopum liberatorum mentio.

vv. 629 seqq. In coelo orta inter Titanes et Cronidas *ἡ περὶ τιμῶν* (v. 882.) nonnisi diuturno bello dirempta est. Cum Iove statim fecerant fratres ac sorores (v. 624 seq. 684.), quos impius in liberos Cronus pariter omnes ab se alienaverat. Stauduit autem Iupiter etiam antiquiorum

Deorum quosdam ad suas partes pertrahere promissis, quorum mentio fit v. 392 seqq. diserteque v. 397 seqq. in eius partes transiisse narratur Styx cum liberis Ζήλω, Νίκη, Κράται, Βίη (v. 383. 384.). Faviisse quoque ei contra Cronum, ut antea Rheae Uranus atque Terra intelliguntur e versibus 470. 626. 884. 891. Idem probabiliter colligi potest de aliis quibusdam antiquioris ordinis Diis, tanquam Hecate, Metide, Themide, Oceano, Nereo, Prometheo. At tamen Titanum plerique, ut videtur, iuniorem Deum sequi detrectarunt. Itaque cum Crono steterunt hi contra Iovem, quorum tamen ab Hesiodo mentionem factam non videmus. ut ne ipse quidem Cronus hîc diserte commemoratur. Cum Crono Iapetum memorat Homerus II. Θ. 479., alii alios, ut Coeum, Atlantem, Menoetium. Versu 632 seq. describitur scena pugnae. Olympum tanquam arcem tenent Cronidae, Othryn Titanes. Cum esset certis de causis factum, ut Olympus Coelestium sedes haberetur, facere eadem causae debuerunt, ut de regno Coeli (v. 520.) pugna circa Olympum commissa videretur, inter quem montem ad septentrionem et Othryn ad meridiem media sita Thessalia (vid. Lucanus VI. 339 seqq.) et per se dignus videri campus potuit, in quo concurrisse ad pugnam crederentur Dii ac Titanes, et habebat forte, ut ab altera Olympi parte campi Phlegraei, multa, quae videri possent quasi monumenta esse ac vestigia olim ibi collisarum inter se maximarum coeli terraeque virium, sparsa hîc illic saxa immania, quondam terrae aliquo motu vel subterranei ignis vi de montibus deiecta ac devoluta, sed quibus mythica traditione usi pro telis Briareus aliique ferrentur (v. 650. 675. 715 seqq.).

v. 634 uncinis circumscrisit Wolfius, quod videri possit e v. 625 repetitus. Facio equidem cum Muetzello p. 116.,

tales repetitiones ab horum poëtarum aetate et ingenio minime alienas censente.

v. 635—637 manifesto respicit Schol. ad Aeschyli Prom. v. 349., ut item supra vv. 501—506., ubi de Cyclopiibus, v. 624 seqq., ubi de Centimanis ab Iove in auxilium adsumtis agitur, et infra v. 638 seqq., ubi nectar iis praebitum, et secuta hinc Iovis eos ad pugnam hortantis oratio memoratur, denique locum v. 674 seqq., in quo pugnae μετὰ κρότου commissae versorumque in fugam et καταταρταρωθέντων Titanum mentio fit.

v. 636. δέκα πλείους ἐνιαυτούς) Itaque totidem ac pugnatum ad Troiam, cuius fortasse rei memoria poëtam induxit, ut hunc numerum annorum poneret.

v. 638. Ἴσον δὲ τέλος τέτατο πτολέμοιο) Apud Homerum Il. O. 413. simili sententia dicitur ἐπὶ Ἴσα μάχῃ τέτατο, πτόλεμός τε. Nam τέλος πολέμοιο nihil aliud est, quam πόλεμος, bellum, quod agitur, peragitur.

v. 639 seqq. Iupiter, cum trahi bellum videret, Terram de eius eventu consuluit, quae victorem ipsum futurum esse dixit, si socios adsumsisset Briareum et fratres. Vid. supra v. 626 seqq. infra 646 seqq. Apollod. l. c. Itaque liberatos vinculis Centimanos Iupiter ut magis etiam benevolos sibi redderet, epulis liberaliter accepit, iisque παρέσχεθεν ἄρμενα πάντα, omnia accommodata usibus eorum, h. e. cibum et potum convenientem. Conf. Sc. 84.

v. 640. τάπερ θεοὶ αὐτοὶ ἔδουσιν) Hesiodus igitur nectar et ambrosiam pariter cibos habuit Deorum, unde etiam mox ἐπάσαντο dixit, et infra (v. 797.) eadem βραΐσιν. At

Homerus *νέκταρ*, ut potum, memorat Il. Δ. 3. et alibi, *ἀμβροσίαν* fere, ut cibum (Vid. Il. E. 777. Od. E. 93.), quamquam de hac dubitant VV. DD. ad Il. T. 347. 353.

v. 641 citat, ut Hesiodi, Chrysippus apud Galenum de Hippocr. et Plat. Dogm. III. 2. p. 300. K. (in Ed. Basil. T. I. p. 166.).

v. 642 Guyeto et Heynio insititius visus est, Goettlingio in priore Ed., mutato *δ'* in *τ'*, inter versum 639 et 640 transponendus. Conf. Varr. Lectt. Putat Hermannus in Cens. Goettling., duas fuisse recensiones, in quarum una versum 640 continuo exceperit versus 643, itaque *παρέσχεθεν* in v. 639. haud dubie ad Iovem pertinuerit; in altera post v. 639., *παρέσχεθεν* ibi passiva significatione sumto, fuerint vv. 641. 642. et in hoc *νέκταρ τ' ἐπάσωντο*. Equidem, neque versu 641 lubens caream, cum, ut recte in altera Ed. animadvertit Goettlingius, ibi causa indicetur, cur nectar et ambrosiam dederit Iupiter, neque sequente versu, cum oratio Iovis haud dubie decentius ad Centimanos habeatur post sumtum ab iis cibum, quod disertius indicatur hoc versu. Fateor tamen, iis servatis versibus, durius *παρέσχεθεν* ad Iovem referri: sed, quod Goettlingius in altera Ed. pro eo repositum vult *παρέσχεθον*, ea sic lenis medicina est, ut nihil nos iuuet: nam durius etiam memorati in v. 626. Dii intelligantur. Aequè lenis, sed efficacior mihi videtur prius ab eo proposita medicina, ut *παρέσχεθεν* exponatur *παρεσχήθησαν* et in v. 640. legatur *ἀμβροσίη*.

v. 653 sine dubio e duabus glossis (ad v. 651. 652.) conflatum ait Wolfius. Dubitare de hoc mihi liceat. *Ἡμετέρας διὰ βουλάς* omnino requiri videtur; ut appareat,

cuius *Φιλότητι* factum sit, ut liberarentur Centimani a vinculis, quae perpessi erant ὑπὸ Ζέφου ἠέρδεντος.

v. 664 seqq. Habere nos hîc fragmentum e vetere Titanomachia statuit Heynius ad II. Y. 64. et Φ. 395. Non repugno equidem, quominus fuerint de hoc argumento ante Hesiodum carmina, ex quibus proficere hic potuerit. Sed, quæ hîc leguntur, ut Hesiodo potius, quam antiquiori poëtae tribuamus, facit ipse loci splendor atque cultus.

vv. 671—673 uncinis inclusit Wolfius, utpote e versibus 150 seqq. repetitos. Sed recte iudicavit Goettlingius, hîc non praetermittendam fuisse Centimanorum mentionem.

v. 674. Τιτήεσσι κατέσταθεν, *stetere Titanibus oppositi ἐν δαίῳ λυγρῇ*, quod posterioribus magis est καθίστασθαι εἰς πόλεμον τινί. Sic Euripides in Herc. Fur. 1168. (1171.) εἰς πόλεμον ὑμῖν καὶ μάχην καθίσταται.

v. 676 Goettlingio ab interpolatore additus videtur, ne Titanibus suis derogaretur honor. Hermannus in Goettlingianae Censura tres fuisse statuit recensione; in una fuisse Οἱ τότε Τιτήεσσι κατεστάθεν ἐν δαίῳ λυγρῇ, Πέτρας ἠλιβάτους στιβαρῆς ἐν χερσὶν ἔχοντες Προφρονέως χειρῶν τε βίης θ' ἅμα ἔργον ἔφαινον Ἀμφότεροι — quae recensio nec verum 668 habuerit; in altera fuisse versam 676 continuo post 664—667.; in tertia defuisse v. 676, ut post v. 666 continuo fuerit v. 668 et in hoc finem habuerit certantium nuncupatio. Causam equidem nullam video, cur non locum, ita ut se habet, a poëta profectum putem. Post ἐτέρωθεν utique commode sequitur ἀμφότεροι i. e. Cronidae et Titanes. Ceterum v. 677. post Προφρονέως distinguendum et ego duxi cum Boissonadio.

v. 678. *περίαχε* per crasin dictum pro *περίλαχε* docet Choeroboscus apud Etym. M. p. 92. 9. seqq., citatis ex h. v., sed sine auctoris nomine, tribus postremis verbis. Conf. Muetzell. p. 170.

v. 681. *ῥιπή ὑπ' ἀθανάτων*, ab impetu Deorum, ut sunt *ἀνέμων ῥιπαὶ ventorum impetus*. *Μοχ* iungendam *αἰπεία τ' ἰὼ ἄσπέτου ἰωχμοῖο ποδῶν βολῶν τε κρατεράων*.

vv. 687—712 Goettlingio seriem narrationis turbare et postea, ne Jupiter honore suo fraudaretur, illati esse videntur. Mihi quoque videtur eorum auctor honori Iovis consulere voluisse: at nihil esse causae puto, cur Hesiodo consilium illud abjudicemus. Conf. infra v. 820. Significat autem poëta v. 687., Iovem antea vim suam quasi cohibuisse, ut illam omnem exsereret in hac postrema bellum conficiente pugna.

v. 691. *ἴκταρ — ποτίοντο*) Fulmina ita volabant, ut pervenirent, quo missa erant. Est enim *ἴκταρ* ab *ἴκω*, sive *ἴκω*. Conf. Ruhnkenius ad Timæi Lex. in v.

v. 697. *Τιτήνας χθονίους* *Terrae filios* interpretati sunt Guyetus, L. Barlaeus, Wolfius, I. H. Vossius, ut *χθονίους* Tragici saepe *τοὺς αὐτόχθονας* dixere. Sed *θεὸς χθόνιος*, infra v. 767., *Ζεὺς χθόνιος*, *Erg.* 465., dictus Hesiodo non ab origine, sed ab habitationis loco, et fortasse poëta etiam hic magis locum respexit, in quo tum Titanes versabantur, *de terra* adscensum in coelum et Olympum molientes, quamobrem, missis in hos de coelo atque Olympo fulminibus, ardere cum sylvis suis terra dicatur v. 689 seqq. 694 seqq.

ἠέρα δῖαν intellige nubes et caliginem procellae. Conf. II. E. 864. P. 644.

v. 700. καῦμα δὲ θεσπέσιον κάτεχεν Χάος) Iaculatus est Iupiter fulmina tanta cum vi, ut pervenirent etiam ultra terrae limites. Itaque incendium corripuit etiam Chaos, hoc est, immensum illud inane, quod est infra terram, inter eam ac fundum Tartari, quodque poëta mox describit v. 724 seqq. v. 740 seqq. Hinc v. 814. Titanes in imo Tartaro vincti degere dicuntur πέρην Χάεος ζοφεροῖο.

vv. 700—705. εἶσατο δ' ἄντα κ. τ. λ.) *Adspectu et auditu res ita videbatur se habere, ac si coelum et terram inter se colliderentur. Talis enim maxime futurus esset fragor, huius quidem elisae, illius vero desuper elidentis. Est εἶσατο δ' ὡς ὅτε* similiter Od. E. 281. Verba αὐτως, ὡς ὅτε κ. τ. λ. minus bene Basileensis et plerique hinc Interpretes reddere: *itidem, ut cum olim terra et coelum latum superne appropinquabat.* Poëtam enim de re non facta, sed quae fieri possit, locutum esse, arguunt sequentia τοῖος γὰρ κε μέγιστος δούπος ὀρώρει, non *excitabatur*, ut male vulgo versum est, sed *excitaretur*, ὀρώρει ἄν. Itaque ὡς ὅτε recte Schmidius, Heynius (in Ep. ad Wolf.), I. H. Vossius, Goettling. in pr. Ed. dictum censuerunt pro ὡς εἶ, ut sit *itidem, ac si terra et coelum latum superne appropinquarent.* Neque magis hic offendere debet ὡς ὅτε — πάλνατο, quam Od. Φ. 406. ὡς ὅτ' ἀνήρ — ἐτάνυσσε, *itidem, ut vir citharae et canendi peritus facile chordam super paxillo tenderet vel tendat, non tendebat.* Hermannus in Censura Goettlingianae duas fuisse recensiones statuit, quarum altera habuerit αὐτως ὡς εἶ γαῖα κ. τ. λ., dempto versu 705, altera αὐτως ὡς ὅτε γαῖα καὶ οὐρανὸς εὐρυς ὑπερβεν Ἀλλήλοις πάλναντο, μέγας δ' ὑπὸ δούπος ὀρώροι. Τῆς μὲν κ. τ. λ., quibus reiectis Goettlingius in altera Ed. mire satis εἶσατο ad Χάος retulit hac sententia: *Ipsum Chaos divinum arbitrabatur, iterum se amplexari Terram et Coelum (cf. 133.); nam, si*

vel corruerent coelum et tellus, non potuissent maiora fragora excitari, quam tum excitatus est, quam Dii et Titanes inter se pugnabant. E loco Aristidis T. I. p. 549. Iebb. ὡςπερ δὲ Ἡσίοδος ἔφη, τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς συμπεσόντων, μέγιστον ἂν γένεσθαι κτύπον liquet, eum quoque verba ὡς ὅτε κ. τ. λ. sic accepisse, ut acceperunt Schmidius ceterique supra laudati VV. DD.

v. 705 prorsus ex superioribus confictum censuit Heynius; uncinis incluserunt Gaisf. et Dind. Monet ille, exstare versum apud Homerum Il. Γ. 66. Sed ibi est τόσσοι ἄρα κτύποι ὥρτο θεῶν ἔριδι ξυνιόντων. Retinendum equidem versum cum Goettlingio censeam. Hermannus in aliqua recensione sic variatum eum fuisse putat: τόσσοι ἄρ' ἔπλετο δοῦπος αὐτῇ τε ξυνιόντων.

v. 706. Venti quoque ἐσΦαράγιζον, sonantes ciebant ἔνοσιν, agitationem rerum, puta nubium, sylvarum, paleae (conf. infra v. 880.) simulque pulverem movebant; ipsa quoque Iovis tela, fulmina atque tonitru maiore cum vehementia advehebant; denique in medium advehebant utrorumque pugnantium fremitum ac fragorem.

vv. 711—720. Cum prius aliquamdiu ἐμμενέως, sine remissione, pugnassent Dii et Titanes, ἀλλήλοις ἐπέχοντες, adversus se mutuo tendentes (conf. Od. X. 75.), tandem inclinata est pugna per virtutem maxime Centimanorum, qui per tot ipsorum manus missis frequentibus in Titanas saxi, sic denique, lapidibus obrutos, sub terram detruserunt, victosque duris in Tartaro compedibus ligarunt loco, qui a coelo esset remotissimus, quod poeta significat docendo, tantum a terra, subditum ei, Tartarum distare, quantum ipsa distet a coelo.

v. 715 seq. vertit pene Elias Cretensis ad Gregor. T. II. p. 382. qui *Titanas lapidibus obruerunt trecentis petris a robustis eorum manibus missis*. Memoratae ab ipso Gregorio Or. III. p. 104. A. νῆσοι, insulae, βέλυ ἕμου καὶ τάφοι τοῖς ἀπαντήσασιν sunt confundentis cum Hesiodois aliorum traditiones poetarum, ferentes, conditos sub insulis Gigantes. Gregorio adhaesit Nonnus f. 73. p. 517. C.

v. 720 seqq. Apud Homerum Il. Θ. 16. dicitur Tartarus esse τόσπον ἐνερθ' αἰδέω, ὅσον οὐρανός ἐστ' ἀπὸ γαίης, quo vastius sit spatium sub terra, nisi dicas, Homerum Haden s. inferos partem terrae habuisse. Minorem etiam a terra coeli distantiam, quam hāc Hesiodus (v. 722 seq.), indicare Homerus videtur Il. A. 591. Scilicet in his seum quisque poeta sequi potuit ingenium. Itaque etiam Virgilius Aen. VI. 577 seqq. ita hoc de Tartaro variavit, ut diceret, ab ore eius, quantum ab coelo esset, bis tantum ad inferos patere. Conf. ibi Servius. Versu 722—725. accuratius Hesiodo definitur coeli a terra, huius a Tartaro distantia. Aerea incus, res gravissima (nihil enim obstat, quominus ἀκμῶν de incude proprie sic dicta accipiatur), si de coelo demittatur in terram, decimo demum die illuc pervenerit: totidemque diebus opus fuerit, ut eadem incus e terra (per vastum, quod infra est, inane) descendat in Tartarum.

Versum 721 stolidi Grammatici emblemata censuit Ruhnkenius Ep. Crit. I. p. 98., cui suffragatus post Heyniam Wolfius versum uncinis inclusit. Hanc secuti Gaisf. et Dind. Visus etiam Goettlingio versus inanis esse et languere incredibiliter. At recte tuitus illum est Muetzellius p. 183 seq. tum, quod manifesto respicitur ab Io. Diacono p. 589. 16 seqq. tum, quod necessarius est ad absolvendum narrationis ambitum. Videlicet dixerat poeta, Titanas de-

trusos esse ὑπὸ χθόνος εὐρυδείης Τόσσον ἔνερθ' ὑπὸ γῆς,
 ἔσον οὐρανός ἐστ' ἀπὸ γαίης. Qualis vero his verbis de-
 scriptus esset locus, nisi hoc versu addito, constare vix
 poterat.

v. 723 et tres sequentes citat Leontius de Sphaera Arati
 p. 265. Ed. Buhlii.

Versibus 726—819 continetur descriptio Tartari et loco-
 rum supra iuxtaque Tartarum. Circa eum, Titanum car-
 cerem, erat ductum ex aere septum (v. 726.): a quo, non
 dicitur. Itaque fuisse videtur αὐτοφύεσ. Conf. infra v. 813.
 Sic facta erat tanquam immensae turris (Conf. Virgil. Aen.
 VI. 554.), circa cuius ad terrae marisque radices (v. 728.)
 elatum verticem (δειρῶν poeta dixit, ut est δειρᾶς montis
 vertex, ut dicitur collum lagenae) nox circumfusa erat
 triplici ordine (v. 727.), itaque densissima. *Triplicem Tar-*
tari murum maluit Virgilius VI. Aen. 549. "Ἐνθα, *ibi*, in
 Tartaro (v. 729.) sub illa nocte, ultra Chaos s. tenebras
 Tartari inanes (infra v. 814.), conditi erant Titanes, in imo
 Tartari fundo vinoti (supra v. 717 seqq.), unde ὑποταρτά-
 ριοι dicuntur infra v. 851. Conf. Virgil. ibid. 581 seq. Iis
 exitus inde non patebat, cum et faucibus Tartari portas
 aeneas obdidisset Neptunus (v. 732 seq.). Nam fuisse por-
 tas ad fauces s. ad δειρῶν, ubi initium χάσματος, tum
 versus infra docent 740 seq., tum quod iis adpositi custo-
 des habitare dicuntur ad terrae, Tartari, ponti, coelique
 πηγᾶς καὶ πείρατα, fontes s. initia et fines (v. 734 seqq.
 807 seqq.). Itaque poeta sibi informavit quasi cavernae in
 summo monte obditas ostio fores, sive stantes, sive incli-
 natas. Hoc quidem e versu 733 constat, sic adpositas fuisse,
 ut cohaerentem secum murum, seu parietem haberent. Ad-
 posuisse illas probabiliter dicitur Neptunus, magnarum vi-

rium Deus, quique, in maris fundo habitans, facilem accessum haberet ad Ὠκεανοῦ θεμέλια, quae fuisse a latere Tartarei septi intelliguntur, quod (v. 728.) supra septum illud et Tartarum fuisse dicuntur γῆς ρίζαι καὶ θαλάσσης, maris interioris, at non Oceani. Sic igitur in Oceani fundamento stans, Neptunius ostio fores obdidit, quibus foribus obversa Centimani δώματα habebant ἐπ' Ὠκεανοῦ θεμέλοις (v. 815.).

Versum 728 et infra vv. 738 seqq. respiciunt Aristoteles Meteorol. II. 1. pr. et ad eum Alexand. Aphrodis. p. 91. Olympiodorus p. 28. b., hi cum diserta mentione Hesiodi.

A versu inde 729 quae ad v. 745 sequuntur, Heynio iudice, passim a senioribus rhapsodis amplificata esse, suspicari licet, cum cohaereant tantum illa, quod *Tartarus muro cinctus est, eiusque pinnacula tenebrae obsident, supra eum vero terrae et mari fundamenta seu termini sunt* (v. 728.) eodemque in loco *Noctis domus* v. 744. 745., nec nisi mera repetitio ex superioribus sit in vv. 729—733. 736—744. Dindorfius diversa carmina diversorum auctorum agnoscere sibi visus est. Primum carmen ab Hesiodo profectum, in quo versus fuerint 720—735, excepto versu 731, item versus 820. 821; alterum, in quo versum 725 exceperint 740—745; tertium, in quo post eundem versum fuerint vv. 736—739. (807—810.); quartum, quod eodem loco interpolatos habuerit vv. 758—766; quintum, quod ibidem vv. 767—774; sextum, in quo de Styge locus, versibus 775—806; septimum, in quo versus fuerint 811—819; octavum, quod post v. 733 versus habuerit 746—757. Hermannus in Censura Goettlingianae, descriptionem Tartari non ab uno poeta profectam esse, tam liquere, ait, quam Theogoniae prooemium ex pluribus prooemiis constare. Idem autem Dindorfii conatus diversas in ea descriptione

recensiones definiendi non usque quaque censet probandos, quippe quibus obiici possit inter alia, quod nulla in iis ratio habita versus 731; quod versu 743. *δεινὸν δὲ καὶ ἀθανάτοισι θεοῖσι τοῦτο τέρας* nullo modo ad *θύελλα* referri potest; quod v. 746. Atlas haud satis congrue ante Tartari portas, praecedente v. 732, positus est. Ceterum Hermannus cum Dindorfio antiquissimum carmen habet vv. 720—735. Aliis autem posse ait videri post v. 719 collocandam descriptionem alteram vv. 736—742.; tertiam vv. 758—766.; quartam vv. 767—773.; quintam vv. 807—819. Videntur autem ipsi in loco de Styge fuisse vv. 775. 743—745. 731. 746—757., ubi tamen vv. 755—757 ab alio poëta positi fuerint pro versibus 752—754. Largior equidem, in hac Theogoniae parte multa inesse, quae interpolata videri possint, praesertim cum facilis ad interpolandum via fuerit per repetitum *ἔνθα*. Sed cum Goettlingio vel iis, quibus de facta interpolatione persuasum sit, difficile esse puto, certis rationibus definire, ubi sit interpolatum; necdum mihi in locis, ad quos Viri Docti offenderunt, de facta interpolatione satis constat. Certe repetitiones eorundem et per eas transitiones ad alia de iisdem narranda (ut v. 736 seqq.) nescio an non alienae censendae sint ab antiquioris saeculi et nondum excultae satis artis poëta. Tum, aut egregie fallor, aut in hac parte, ut nunc se habet, carminis alia aliis, diverso loco positis, ita lucem adfundunt, ut omnia ab eiusdem poëtae ingenio profecta videri possint. Quod autem Muetzellius p. 493. pleniorum ac rotundiorum a poëtae ore prodiisse locorum inferorum descriptionem coniicit, diversum eius arguere videtur a supra memoratis Viris Doctis iudicium, sed de arte poëtae paullo benignius, quam ut me consentientem habeat.

v. 736 seqq. "*ἔνθα* (v. 736.) quomodo accipiendum sit,

sequente *ἐξείης* (v. 737.) declaratur. Erant *Ταρτάρου πείρατα*, supremus Tartari ambitus, *δειρῆ* (v. 727.) proxime ad Centimanorum habitationem iis obversam. Erant *ὑπερθε*, super *δειρῆν* (Conf. v. 727. 728.), *γῆς*, ibi *δυοφερῆς*, *teuebricosae*, et *πόντου* sive *θαλάσσης*, maris interioris seu mediterranei, *πηγαὶ καὶ πείρατα*, ab inferiori parte fines, sive, ut dicuntur v. 728., *ρίζαι* *radices*; deinde terrae ad occasum versus noctem erant *οὐρανοῦ πείρατα*, coelo ibi initium ducente. Namque alterum coeli *ἡμισφαίριον ὑπὸ γῆν* sibi informasse Hesiodum, ut vult Leontius de Sphaera Arati, neque e verbis poetae colligi potest, neque vero simile videtur. Memorata autem v. 738. *πείρατα* poeta, sequente versu dicens *ἀργαλέ', εὐρώντα, τάτε στυγέουσι θεοὶ περ*, eximie Tartari fines, sive a superiori parte initium ac fauces, cogitabat. Itaque per appositionem subiecit *χάσμα μέγ'*, indicans, finem illum, sive initium Tartari, esse magnum hiatus; tum illa addidit, quibus simul *χάσμα* illud profundissimum (*βάθιστον βέρεθρον* similiter dixit Homerus II. Θ. 14.) et pene invium declararet, dicens, ne integri quidem anni spatio posse aliquem, si primum portas ingressus fuerit, ad eius hiatus fundum pervenire, impedientibus passim descendentis iter procellis, quibus huc illuc abripiatur: itaque horrendum illud esse vel immortalibus Diis prodigium.

Ceterum haec et infra vv. 808 seqq. respexit Aristides T. I. p. 201. Ed. Iebb. (T. I. p. 327. Dind.) *ἀτεχνῶς δὲ, ὅπερ Ἡσίοδος ἔφη, περὶ τῶν τοῦ Ὀκεανοῦ περάτων εἶναι τόπον, οὗ συντετρήσθαι πάντα εἰς μίαν ἀρχὴν τε καὶ τελευτὴν κ. τ. λ.*

v. 739 legitur etiam *Ἔργ.* 153. et apud Hom. Od. Y. 65., unde huc temere illatum censent Heynius et Wolfius. Poterat utique commode hinc abesse. Sed agnoscunt eum omnes Scripti.

v. 740, ut Hesiodi, citat Ioannes Philoponus in Aristot. Meteor. p. 92. A. ed. Aldin. a. 1551.

χάσμα Guyeto recte idem habitum *χάος*, quamquam *χάσμα* hic proprie dicitur, qua *χάος* infernum parte superiore hiat. Potest *χάσμα* Tartari ex h. l. recordatus videri Plato in Phaedone T. I. p. 111. C. 112. A. Ed. Serran.

v. 742. *Φέροι πρὸς ἰ. ε. προφέρει: procella eum procellae traderet una post aliam huc illuc abreptum.* Conf. Il. Z. 346. Od. γ. 63.

v. 744 seq. *καὶ Νυκτὸς ἐρεμνῆς οἰκία δεινὰ Ἔστηκέν* iungendum cum superiore *ἔνθα* v. 736., *atque ibi* (iuxta locum, ubi sunt Centimani) *terribilia sunt tenebricosae Noctis domicilia, nebulis tecta nigris.* Sic autem, cum e mente Hesiodi Noctis domus haud dubie fuerit ad Occidentem *γῆς καὶ πάντου πειράτων*, simul declaratur, poëtam quoque Tartari portas (v. 732. 741.) ad Occidentem spectantes sibi informasse, unde clarius etiam Centimanorum statio intelligitur.

vv. 743—745, iudice Goettlingio, mire languent; ineptissimum etiam *καὶ Νυκτὸς ἐρεμνῆς οἰκία δεινὰ*, quod prorsus non cohaeret cum sequentibus v. 746 seq. Itaque secluserit, utpote non profectos ab Hesiodo. Guyetus iungebat *Ἀργαλέη, ὅθι Νύξ τε καὶ Ἡμέρη ἄσπον ἰούσαι*, reiectis mediis omnibus, ut supposititiis. Nobis dissentire ab his liceat cum Muetzellio p. 101. Atlas in ultima terrae parte stans, idem recte ponitur in Noctis aedium confinio: *ὅθι* autem prorsus non potest iis iungi, quae versibus 743 et sequente continentur. Hermannus in *Censura Goettlingianae* verba *δεινόν τε καὶ ἀθανάτοισι θεοῖσι τοῦτο τέρας*, ut

commodum sensum habeant, referenda ad Styga putat. Itaque versus 743—745, 731 subiiciendos censet versui 775. Equidem non video, cur *χάσμα* illud procellosum, quod memoratur v. 740 seqq., minus recte dici *τέρας* possit, quam apud Pindar. Pyth. I. 49. prorumpentes ab Aetna flammæ et in eiusdem Pindari fr. apud Philon. de Corrupt. Mundi T. II. p. 511. Ed. Mang. enata subito e mari Delos et omnino quaevis res mira atque horrenda.

v. 746 seqq. *Ante haec Noctis domicilia (πείρασιν ἐν γαίης, πρόπιερ Ἐσπερίδων λγυφώνων v. 518. itaque ἐσχάτη πρὸς νυκτὸς v. 275.) coelum capite et manibus sustinet Iapeti filius, Atlas, quem poëta quasi testem facit alternantium vices Noctis et Diei. Scilicet illa aedibus suis exit, terram obitura, quo tempore haec aedes illas intratura est, sole occidente terras relinquens. Itaque se mutuo compellere solent, προσέειπον (v. 749.), more excubias agentium, obviae sibi factae in ipso limine Noctis aedium. Conf. Od. K. 82. Οὐδὲς ille χάλκεος (v. 750.) aerae firmitatis, ut omnia illic (v. 732. 810.). Ἔσω καταβαίνειν Dies dicitur, quod sunt Noctis aedes sub terra. Omnia autem hîc dicta ad occasum et vespertinum tempus pertinent. Neque enim censendus est poëta statuisset, iisdem foribus rursus exire mane Diem, sed existimandus potius, late sub terra patentium Noctis aedium etiam ad ortum fores cogitasse, per quas mane Nox intrarit, Die rursus exeunte, quamvis de eo nihil dicat, satis habens dixisse, numquam ambas simul in ea domo versari, sed certis semper vicibus fieri, ut altera intus sit in aedibus, altera super terram, ita ut suum utraque servet tempus (v. 751—754.). Describuntur porro Dies et Nox, adferentes super terram hominibus, Dies quidem Φάος πολυδερκὲς, manibus tenens tanquam facem (Conf. Od. Δ. 300.), Nox autem Somnum μετὰ*

χερσὶν (ἔχουσα), sive ita gestans, ut mater parvulum (Conf. Pausan. V. 18.), sive apprehensum manu comitem secum adducens. — Collatis in *Ἔργ.* v. 628. ὠραῖον μίμνειν πλόον, εἰσόκεν ἔλθοι, erit, ut v. 754. μίμνει τὴν αὐτῆς ὥρην ὁδοῦ, ἔστ' ἂν ἴκηται dicta videantur pro μίμνει, ἐς τ' ἂν ἴκηται ἢ ὥρα τῆς ὁδοῦ αὐτῆς, ut proinde non iungendum sit cum quibusdam ἔστ' ἂν ἴκηται, ἢ μὲν κ. τ. λ. *donec veniat in terras, illa quidem cet. sed potius ἢ μὲν* construendum cum antecedente μίμνει. Stant paratae haec cum face, illa cum Somno, suam utraque manentes horam. Vt Hesiodus *Ἔπνον κασὶγγητον Θανάτοιο* dixit v. 755., ita Homerus *Il. Ξ. 231.* *Ἔπνον καὶ Θάνατοι διδυμάονε.* Conf. *Il. Π. 672. 682.* Pausan. *III. 18. V. 18.*

Ad v. 746. Scholiasta, secundum Veteres Criticos, ut videtur, quaestionem hīc movet, quomodo, si novem diebus opus sit, ut de coelo lapsus ἄκμων in terram veniat, Atlas in terra stans coelum ferre possit. Nullam autem ipse λύσιν apponit. Dicendum est, coeli convexa respicientem ποῖταν, propiorem terrae ad Occidentem, ubi stabat Atlas, sibi informasse οὐρανόν, lapsum autem de supremo coeli vertice ἄκμονα.

vv. 755—757 uncinis inclusit Wolfius ad Heynii sententiam, quod minus bene cohaereant cum prioribus, nec satis recte respondeant sequentibus, simillimique sint versus glossemati, quod quis ad personas accuratius designandas adscripserit. Versus 757 Wolfio magis etiam reliquis claudicare visus. Wolfium secuti sunt Gaisf. et Dindorf., at non Goettlingius, quem eo nomine reprehendit Hermannus, ipse positos statuens hos versus ab alio ποῖτα pro vv. 752—754. Nos ab uncinis abstinendum etiam hīc duximus. Nam versus quidem 755 et 756 satis bene cohaerere nobis videntur cum prioribus, neque esse Hesiodo indigni. Ver-

sum autem 757 tametsi ipse quoque languidum esse fateor et existimationi poëtae consuli, si subiectus ab alia manu dicatur, quod non nego potuisse fieri, tamen illam non esse Hesiodicum haud satis e languore isto notataque ab Wolfio claudicatione mihi constat. Potest facta mentio *Θανάτου* poëtam induxisse, ut mentionem *Νυκτὸς ὀλοῆς* et tenebrarum eius subiiciendam putaret, atque harum quidem eo magis, quod Diei mentio, *Φῶς πολυδερκὲς* habentis, praecesserat. Quod autem Wolfius dixit, versus 755—757 non satis respondere sequentibus, animadvertere mihi liceat, vel remotis illis, non nimis arctum apparere nexum inter ea, quae praecedunt et vv. 758 seqq. tum vero, posse etiam, collatis inter se versibus 745 et 757 facile intelligi, sequens *ἔνθα* ex poëtae mente esse *eodem in loco*, sc. ubi sunt Noctis domus et tenebrae.

v. 758 seqq. *Ἐνθα* ibi (proxime ad Noctis aedes) habitant eius filii (v. 212.) *Ἵπνος καὶ Θάνατος*. Congrua haec fictio moribus Veterum. Similiter enim in Iliade Z. 242 seqq. memorantur aedibus Priami coniuncta liberorum domicilia: et est sane probabilior h^{ic} mythus, quam quo Somnus habitasse fingitur Lemni, ut quidem habitasse ibi colligitur ex Hom. II. E. 230 seqq. Nam dubito equidem, an sic recte colligatur, cum eo loco tantum dicatur Iuno Lemni offendisse Somnum, qui veniendi illuc varias habere causas potuit, tum, quas memorant Eustath. et Schol. ad eum locum, tum, quam ego fuisse conicio, quod Lemni cultus fuit Somnus.

Quod v. 759 dicitur Sol toto diurno suo cursu nunquam illos Noctis filios intueri, id in Somno quidem difficultatem non habet, quippe qui tum in suis illis infra terram aedibus degat, nec nisi per Noctem obeat terras. At *Θάνατος* tam die, quam nocte terras infestat obiens. Quo-

modo igitur Sol eum numquam videt? Dicendum vel *οὐ δέ ποτ' αὐτοῦς κ. τ. λ.* referendum esse ad eorum sub terra habitationem, vel poëtam *Θάνατον*, ut Noctis filium, ipsum quoque sibi informasse *ἤβρι καὶ νεφέλη κεκαλυμμένον*, qui proinde vel de die versari in terris possit, ita ut tamen a nemine, ne a Sole quidem conspiciatur.

v. 759 extr. 760 seq. Clericus imitationem esse censuit versuum Homeri de Cimmeriis Od. Λ. 15 seqq. Equidem potius credam e communi fonte, antiquiore quodam carmine, poëtam utrumque profecisse.

v. 767 seqq. *Ibi* i. e. iuxta aedes Noctis, Somni *Θανάτου*, domicilia stant Dei inferi *Ἄϊδω* et Proserpinae. *Πρόσθεν* (v. 767.) quo sensu dictum sit, docent v. 744 et 746; neque dubium est, quin ex Hesiodi sententia subter *γῆς πείρατα*, in quibus stabat Atlas et omnino sub terra, superque Tartarum, *δόμους ἠχήμεντας sonoras* i. e. alte concameratas, magnas (Conf. Od. Δ. 72.) habuerit Hades, *θεὸς* inde *χθόνιος* dictus h. l., ut *Ζεὺς χθόνιος* "Eργ. 463., idemque *ἐνέροισιν* in terra conditis imperans (infra v. 850.). Consentit Homerus II. Θ. 13 seqq., quamvis difficilius cum ea notione concilietur Vlyssis in Odyssea trans Oceanum ad inferos navigatio.

In *δόμους ἠχήμεντες* scrupulum obiicit neglectum digamma, quamquam *ἠχέω*, *ἠχῆ*, *ἠχῶ* fuisse possunt in iis, quae digamma modo habuerint, modo non. Certe, ut exempla sunt observati supra v. 42. "Eργ. 582. Sc. 279. 346. 438., ita neglecti infra v. 835. Sc. 393. Latinorumque fuit *Eccho*.

Versu 769 memoratus Canis, infernarum aedium custos, haud dubie idem est, versu 311 nominatus Cerberus, ne-

que obstat, quod ibi *πεντηκοντακέφαλλος* dicitur, hîc autem v. 771. eius binæ aures memorantur; nam possunt binæ intelligi cuiusque capitis.

Expressit hunc de cane inferorum locum, non sine *poëtae*, i. e. Hesiodi, mentione, Elias Cretensis ad Gregor. T. II. p. 383. B. Conf. idem p. 353. D. Nonnus ad Gregor. f. 49. p. 511. D. f. 73. p. 517. C. Ed. Montac. p. 144. Similia iis, quae hîc referuntur, nescio an ex Hesiodo deprompta, habent Lucianus de Luctu c. 4. Eudocia p. 255.

v. 775 seqq. *Ibi*, iuxta inferos (Conf. Il. Θ. 369. Od. K. 514.), in Noctis regione (infra 788. 806.), filia natu maxima vel maxime veneranda (supra v. 361.) Oceani, a fluxu et refluxu dicti *ἀψορρόου* (Conf. Il. Σ. 399. Od. Y. 65.), Styx habitat, Dea immortalibus invisâ, utpote *μέγα πῆμα θεοῖσι* (infra v. 792.). Habitat illa procul a Diis sc. Coelestibus (v. 777.) nec nisi raro fit, ut eorum nuncia Iris eo perveniat, ubi Styx habitat: quod tum demum accidit, cum, contentione inter Deos orta, ad dirimendam litem opus est iureiurando per Stygem (v. 780 seqq.). Inhabitat autem Styx *κλυτὰ δώματα*, aedes inclytæ magnificentiæ, ut sunt Neptuni, Il. N. 21., *κλυτὰ δώματα βένθεσι λίμνης*. Describuntur aedes Stygis (v. 778 seq.) ad coelum, i. e. maximam altitudinem, eductæ et concameratæ ingentibus saxis, sive rupibus (Conf. v. 786. 792.) fultæ undique columnis argenteis. Est similiter Il. Σ. 50. Nerei *σπέος ἀργύφρον* splendidi candoris. Iter Iridis ab Olympo, sede Iovis, ad Stygem et inde retro (*πωλείται* v. 781. est *it, redit*) peragitur super lata dorsa maris (mediterranei), ob naturam Iridis, de qua dictum ad v. 266. et quod iter est Occidentem versus ad *Ὠκεανοῖο κέρασ*. Venit Iris nuncia mandati Iovis, iubentis adferri Stygis aquam, super quam contentione inter Deos orta litigantes iurent. Scilicet Iu-

piter, simulac mendacium versari videt inter Coelites, statim etiam (Respondent sibi invicem ὅπποτ' ἔρις. — καί ῥ' ὅστις ψεύδ. et Ζεὺς δέ τε (v. 782. 3. 4.) Irin mittere solet (ἔπεμψε v. 784.), ut in aureo gutturnio adferat magnum Deorum iusiurandum, celebratissimam Stygis aquam. Conf. supra v. 400. infra v. 805. Hom. Od. E. 185. H. in Cer. 260. Apollon. Rhod. II. 291. Aqua illa destillat e rupe (τὸ κατειβόμενον Στυγὸς ὕδωρ dixit Homerus l. c.). Itaque frigida est. Fluit autem multa sub terram (v. 787.) διὰ Νύκτα μέλαιναν (v. 788.) per loca tenebrosa, ut sunt infera. Ipsa est Ὠκεανοῖο κέρασ (v. 789.) id, quod Latini dicunt *brachium*. Apollonius Rhod. IV. 1282. similiter Istrum vocat ὑπατὸν κέρασ Ὠκεανοῖο, ubi Scholiastes notat, omnes fluvios dici κέρατα Ὠκεανοῦ, quippe ortum ab eo ducentes. Cur ex eo multum fluat (v. 787.) hoc brachium, explicat poeta v. 789 seqq. (τοῦτω τῷ κέρατι) δεκάτη μοῖρα ἐπιδέδασται (τοῦ Ὠκεανείου ὕδατος) pars attributa est decima aquarum Oceani. Quippe (κατ') ἑνέα μὲν (μοίρας) εἰλεγμένος (ὁ Ὠκεανὸς) δίνης ἀργ. περὶ γ. τ. κ. εὐρ. ν. θαλάσσης (v. 790 seqq.) novem quidem suis partibus circa terram et mare (mediterraneum) volutus argenteis verticibus (Oceanus) εἰς ἅλα, in idem illud mare, πίπτει, incidit, ἢ δὲ μίη κ. τ. λ. (v. 792.) sed una (de decem partibus aqua Stygis) ex saxo fluit (versus inferos) magnum illa Diis damnum creans.

Oceani filia Styx ἱερὰ πῆγη κατὰ τὸν Ἡσίοδον ex hoc loco memoratur in Schol. AD. ad Il. O. 37. Quae leguntur autem in Etym. M. p. 731. 33. et Schol. A. ad Il. Θ. 369. ex Villois. Ed. ἡ Στύξ μία ἐστὶ τῶν Ὠκεανοῦ θυγατέρων, ἣν ὁ Ζεὺς Φρικωδέστατον ὄρκον τῶν θεῶν ἐποίησε, τιμῆσας αὐτῆν, ὡς Φησιν Ἡσίοδος ἐν Θεογονίᾳ. ἐστὶ δὲ κρήνη ἐν ἅδου: ea tum ad hunc locum pertinent, tum ad versus supra 361. 400.

Versu 781. receptum a nobis e maiori parte Codicum ἀγγελίη Buttmanus l. c. ita verum videri posse censet, si in locis Homeri, ubi exstant ἀγγελίης, ἀγγελίην, hi casus cum quibusdam Grammaticis flexi censeantur a nominativo ὁ ἀγγελίης nuncius, cuius fuerit femininum ἀγγελίη nuncia, ut est τοῦ ταμίης femininum ταμίη. Conf. Hesychius v. ἀγγελίης, Schol. D. ad Il. Γ. 206., cui Grammatico nominativus mascul. generis ἀγγελίης dicitur esse τῆς Ἰάδος διαλέκτου, ubi incertum, utrum esse voluerit Ionicum vocabulum pro ἀγγελος, an Ionicam formam pro ἀγγελίας. Fateor autem, mihi illud ὁ ἀγγελίης commentum videri seriorum Grammaticorum, cum apud antiquiores notatum invenissent ἀγγελίης, ἀγγελίην esse ἀντὶ τοῦ ἀγγελος, σημαίνειν τὸν ἀγγελον. Vid. Apollonius in Lex. p. 26. Etym. M. p. 30. 34. Schol. ad Il. Λ. 140. N. 252. O. 639. 640. Quos equidem cum Heynio Comm. ad Il. Γ. 206. voluisse opinor, ἀγγελίαν pro eo dici, qui nunciet, abstractum pro concreto, non vero, ut sit ὁ ἀγγελίας, potiorque mihi videtur habenda auctoritas Zenodoti, qui, teste Apollonio l. c. masculinum illud ignoravit. Impugnantem idem Tollium Excursu ad Apollonium p. 737. laudat hoc nomine Hermannus Opusc. T. I. p. 190. Est igitur, ut iure etiam de facto inde substantivo feminino dubitetur. In Odyssea quidem semper citra controversiam est ἀγγελίη pro re nunciata, vel nuncianda, ut ex. gr. Π. 334., ubi addita est praepositio ἔνεκα, quam in aliis Homeri locis et lectione Codicum nonnullorum atque Edd. omnium in hoc Hesiodi loco ἀγγελίης intelligendam statuit cum aliis Wolfius. Factum autem Hermanni praesertim disputatione, ut minus iam prompti sinnus ad ellipses huiusmodi admittendas. Itaque ἀγγελίης παλῆσθαι Goettlingius ita dictum vult, ut πρῆσσειν ὄδοῦ, θεῶν πεδίου, nuncio, qui perferendus est, cum via confuso, qua perfertur. Mihi praeferenda hic visa est

plurium Codicum lectio *ἀγγελίη*, non, ut sit femininum ab *ὁ ἀγγελίης*, sed ut accipiat ea ratione, qua accipiendum censuit Heynius ad Il. Γ. 206. confusa re denuncianda cum nunciante.

v. 783 spurium censuit Guyetus, nescio an constructione offensus, sed hanc bene expedivit Goettlingius: *καὶ ὅποτε τις ψεύδεται, ὅστις ποτ' ἐστίν, et, si quis mentiatur Deorum, quisquis ille fuerit.* Tum requiri versum ad universum narrationis ambitum, recte dicit Muetzellius p. 100.

v. 784. Tentabat Guyetus: *Ζεὺς δ' ὅτε Ἴριον ἐπεμψε*, non videns, esse hic *δέ τε* in apodosi; ut supra v. 609. Similiter est *δέ τε* post *ὅτε* Il. K. 360. 362. *τε* post *ὅστις*. Od. M. 41. 43.

vv. 786—792 damnavit, ut spurios Guyetus, ratione iudicii non reddita. Versum quidem 786 respicere videtur Philoxenus apud Orion. Etym. p. 45. 6. et apud Etym. M. p. 731. 20. coll. Gud. p. 513. 55.; eundem et sequentem versum Apollod. I. II. 5.; versum 789 seqq. Proclus in Timaeum V. p. 294. med. Sed Guyeto suspectum habendi locum causa fuisse potest obscurior et impeditior vv. 790—792. constructio. Qui Graeca hic verterunt Latine, verbum de verbo, male etiam *εἰλιγμένος intortus* vel *intortum* reddentes, nihil expediverunt. Eorum autem, qui poëtam adnotatione illustrarunt, plerique locum silentio transmiserunt. Nihil ad eum a Graevio notatum invenias, nihil ab Heynio vel Wolfio. L. Barlaeus ad *ἐννέα* adnotavit » sc. *μοιραῖς*”. Matthiae Gr. Gr. § 302. 1. *ἐννέα μοῖραι* dici videntur ipse Oceanus, quare subiectum ab Hesiodo sit *εἰλιγμένος*. Goettlingio non sine causa minus id placuit, qui, si sanus habeatur locus, construendum ait: *ὁ Ὀκεαν-*

νός ἑννέα μοίρας διναῖς ἀργυρέαις εἰλιγμένος (activi sensus) εἰς ἄλλα πίπτει. Equidem dubito, an possit εἰλιγμένος ea significatione accipi: sed acquiescendum mihi in illa constructione videtur, si εἰλιγμένος passivo sensu accipiatur et ἑννέα μοίρας accusativus adverbialis habeatur.

v. 793 seqq. Quisquis Coelitum, τὴν i. e. ταύτην τῶν Ὀκεανείων ὑδάτων μοῖραν (sive ταύτην τὴν Στυγὰ) ἀπολείψας, *delibata hac Stygis aqua*, peieraverit, is primum per annum integrum inanimis ac sine voce iacet, deinde novem annos a Deorum consiliis, epulis, coetibus exulat. Solebant homines iurantes ἀπολείβειν, sive, ut dicitur Od. E. 331. T. 288. ἀποσπένδειν. Hinc in Deorum iuramentis idem usu venire crediderunt: saltem, si Iove arbitro ad litem dirimendam iurarent, qui mos respicitur H. in Merc. 521. ubi Apollo dicit: ὄμοσσαι ἐπὶ Στυγὸς ὄβριμον ὕδωρ, ut hīc est v. 793. ἐπόμοσση. Sed crediti quoque Coelites saepe per Styga iurasse, cum ad manum aqua illa non esset. Exempla vide apud Homerum II. E. 271. O. 37. Od. E. 185. H. in Ap. 85. Apollon. Rhod. II. 291. ubi λοιβή Στυγὸς idem est, quod II. O. 37. τὸ κατειβόμενον Στυγὸς ὕδωρ. Conf. Nonnus XLII. 527. Adhibita autem Stygis aqua Dii iurantes ac libantes Stygi ipsi libasse censeantur. Sed quaeri potest, num iurantes Deos etiam bibisse Stygis aquam Graeci veteres putarint, sicut homo ἀποσπένδων idem quoque vinum bibebat. Fuerunt recentius, qui sic statuerent, atque ea, quae narrat poëta v. 759 seqq., rependa ab noxia Stygiae aquae natura ducerent, ut adeo Clericus illa conferret, quae leguntur Numer. V. de muliere adulterii suspecta. Sane Pausanias VIII. 18. aquam ad Arcadiae Nonacrin, Stygis dictam, hominibus pariter atque animalibus vim letiferam habere prodidit. Sed incertum est, utrum ex adpectu illius ad Nonacrin aquae, de prae-

rupta rupe stillantis, suam sibi poëtae Stygem informaverint, ut Homerum censet Pausanias l. c. an vero Nonacriam aquam Styga Graeci dixerint, quod, ut poëtarum fluvius, stillaret ab excelsa petra, quemadmodum similes ob causas apud Taenarum aquam Stygis dixerunt, teste Plutarcho de Primo Frigido p. 954. D. Certe diversam ab his aquam Stygis cogitarunt Homerus atque Hesiodus, ὑπὸ χθονὸς apud inferos fluentem. Itaque in Peneum, Thessaliae fluvium, aquam suam immittens Titaresius Homero dictus est Στυγὸς ὕδατος ἀπορρώξ, qui de terra quasi ab inferis prorumperet. Vid. Il. B. 751 seqq., quem locum rectius cepisse mihi videtur Lucanus VI. 375 seq., quam Plinius VII. 8. Letalem autem aquae Stygiae naturam diserte neque Homerus memorat, neque, ut, arbitror, Hesiodus. Nam, quod quidam eo traxerunt v. 786. ψυχρὸν, non habet necessario vim eam. Morbum autem, qui peierantes Deos afflixisse traditur v. 795 seqq., immittere potuit alia vis maior. Certe iurantes per Styga periurii poenam metuebant, quamvis non adesset aqua, ut constat ex Homeri Il. cc. Inhaerentem autem aquae vim noxiam, haustâ bibendo illâ, vel non peierans sensisset.

Esse in v. 793. ἀπολείψας ab ἀπολείβω, recte docuerunt Graevius, Boissonadius, Goettlingius. Ab ἀπολείπω ducentes, ineptissime Bas. Interpres reddidit *relictis*, aliquanto probabilius Mombritius *deprento crimine*. D. Heinsius quare ratione *lubens* verterit, non adsequor. Quod Wolfius ait, exponi posse *deserta fide*, recte verum esse negat Goettlingius.

v. 804 Guyeto delendus, ut spurius, visus est. Cur ita visus ei sit, non dixit. Mentio quidem sedis ἀθανάτων in Olympo hîc non magis otiosa, aut supervacua haberi debet, quam supra v. 794. Namque in re hîc memorata tum

ἀθάνατοι maxime Olympii sive Coelites spectantur, tum totius negotii scena est Olympus, unde ab Iove mittitur Iris, eo reversura, et erant in Olympo Deorum βουλή, δαίτες, εἶραι.

v. 805. ἔθεντο θεοὶ) supra v. 400. idem Iovi tribuitur. Sed facere id Iupiter potuit, consentientibus Diis.

vv. 806—816. Defluit Stygis aqua per locum asperum (v. 806.), scilicet illum, in quo sunt terrae, Tartari, ponti, coeli, deinceps omnium fontes s. initia et fines (vv. 807—810.); in quo item sunt μαρμαίρειαι πύλαι, ex splendente aeris materia portae (a Neptuno impositae v. 732.) limenque a natura factum aereum, immotum, altissime fundamentum (vv. 811—813.). Πρόσθεν autem, non ante, sed ultra illud limen (quippe ab Oceano ac fonte Stygis orsus poeta cogitatione fluentum eius sequitur sub terram supra Tartari χάσμα. Conf. v. 740. 787 seq.) habitant Titanes longe a ceteris omnibus Diis, πέρην χάσος ζοφεροῖο, trans χάσμα, descriptum supra v. 740 seqq., itaque in imo Tartaro (v. 813 seq.). Sed in fundamentis Oceani, ad Tartari limen et portas (conf. supra v. 732 seqq.) domicilia habent Centimani. Itaque de his poeta v. 617. suam orsus narrationem, quae simul Titanomachiam exponeret, cum inde in longiorem de Tartaro digressionem intidisset, denique eo redit, unde orsus erat, usus opportunitate, quam praebebat mentio Stygis, ad inferos iuxta illa defluentis loca, ubi erant Centimani.

Ἐγγύγιον (v. 806.) male Graevius cum ὄρκον iunxit, exposuitque magnum, citans Hesychii ὠγγύγιον παλαιῶ, ἀρχαίου, μεγάλου πάνυ. Rectius alii cum ἕδωρ iunxerant, quibus adsensus Wolfius apte contulit παλαιότατον ἕδωρ apud Callim. H. in Iov. 40.

vv. 805—819 non ab Hesiodo profectos putat Goettlingius, sed quae adfert *νοθείας* testimonia mihi parum idonea videntur. Singula expendam suo loco. De versibus quidem 807—819 durum exstat etiam aliorum iudicium, at non de versibus 805 et sequente, quos cur poëtae abiudicaverit Goettlingius, declarare neglexit. Vv. 807—810, quod sint repetiti e superioribus (vv. 736 seqq.), suspectos Guyetus, spurios habuit Wolfius, cui similem ob causam suspecta fuere etiam sequentium haud pauca. Itaque totum locum a v. 807—819. uncinis includendum duxit, quamquam ipse fassus, id se in postremis, ubi de Cymopolea traditur, non fuisse facturum, si minus arcte cum reliquis iuncti fuissent. Mihi in his antiqui et simplicioris aevi reliquiis vix unquam *νοθείας* indicium esse repetitio videtur; tum puto, fuisse hîc etiam poëtae causam repetendi mentionem locorum, iuxta quae positi erant Titanum custodes Centimani, scilicet, ut pararet sibi aditum ad novum quid de Briareo narrandum, quae narratio quidem ipsa, ut sensit etiam Wolfius, auctoris Theogoniae plane convenit ingenio. Maluit Heynius rhapsodis consilium tribuere, quod ego tribui posse poëtae ipsi censeo. Wolfium in apponendis uncinis secuti sunt Gaisf. et Dind.

v. 811. ad *μαρμάρει τε πύλαι* offendit Goettlingius ob memoratas supra v. 732 seq. *χαλκείας*. Sed *μαρμάρεις* apud Epicos non tam *marmoreum*, quam aliqua de causa *splendentem* notat. Vide (ut nihil dicam de locis Homeri II. Γ. 126. X. 441., ubi nunc *πορφυρέην* legitur pro antiquo ac fortasse veriore *μαρμαρέην*) II. Ε. 273. P. 594. Σ. 480. quo postremo loco *μαρμαρέην* (*άντυγα*) vix aliter explices, quam *aeream*. Itaque possunt hîc etiam esse memoratae supra v. 733. *χάλκεαι*.

Versûs 812 postrema quod vix verbo mutato apud Homerum Il. M. 134. exstant, item in causis fuere Wolfio, cur suspectum haberet locum. Sed primum verba Homeri *ρίζησιν μεγαλήσι διηκεέεσσ' ἀραρυῖαι* non sunt tam similia, quam Wolfius voluit, Hesiodois et sunt apud Homerum *ρίζαι*, proprie sic dictae, *radices arborum*, hoc autem loco translate *fundamenta liminis*, ut supra v. 728. *γῆς ρίζαι* fundamenta terrae. Similiter apud Apollon. Rhod. II. 320. de Cyaneis dicitur οὐ — *ρίζησιν ἐνήρηνται νεάτησιν*.

Versu 814. pugnare censet Goettlingius *αὐτοφυής* cum v. 732. Sed potest Neptunus imposuisse fores, ut tamen οὐδὸς fuerit *αὐτοφυής*. Offendit mox Goettlingius ad *πρόσθεν* et in v. 814. ad *πέρην χάεος ζοφεροῖο*, de quibus, quomodo accipienda videantur, supra dixi.

Versu 815. notandum visum etiam *ἔρισμαράγοιο* Goettlingio, quod utique non est inter solemnia Iovis epitheta, neque tamen non est ei conveniens. H. Hom. in Merc. v. 187. mentio fit *ἔρισμαράγοιο Γαιήοχου*.

vv. 817—819. Supra v. 734 seqq. dixit poëta, tres Centimanos coniunctim habitasse forium Tartari custodes, nec fortasse hîc aliud cogitavit, quamvis idem diserte de Cotto tantum et Gyge prodens, de Briareo peculiare quid referens, eum, a Neptuno generum allectum, uxorem accepisse filiam eius Cymopoleam. Nihil sane obstat, quominus eam Briareus domum duxisse censeatur. Sed certe saepe apud Veteres memoratur Briareus extra stationem illam suam occupatus. Sic Il. A. 403. traditur evocatus in Olympum a Thetide, ut auxilium ferret Iovi contra Iunonem, Neptunum, Palladem, quod, teste Schol. Apollon. Rhod. I. 1165. traditum similiter ab Ione in dithyrambo, ubi

Θαλάσσης filius dicitur Briareus. Referebant Corinthii, inter Solem et Neptunum, de regione eorum contententes, arbitrum Briareum fuisse. Vid. Pausan. II. I. 4. Quae postea dictae fuerint Herculis, prius dictas fuisse Briarei columnas, ex Aristotele refert Aelianus V. H. V. 3. Ex iis, quae notavit Eustathius ad Homerum l. c. colligitur Briareus habitus fuisse Deus marinus circa Euboeam et Aegaei maris insulas, quo facit etiam, quod apud Homerum d. l. alterum ei nomen fuisse traditur Aegaeon. Eum a Neptuno superatum alia traditio ferebat, quam ex Conone refert Schol. Apollon. Rh. l. c.; aliis eundem Neptunum atque Aegaeonem perhibentibus, teste Hesychio in *Αἰγαίων*. Videri potest in Aegaeonis locum et honores successisse Neptunus, ut in Croni locum Iupiter. Ex eodem Scholiasta Apollonii discimus, Eumelum in Titanomachia prodidisse Aegaeonem, Terrae ac Ponti filium (Conf. Serv. ad Aen. VI. 257.), in mari habitantem, a Titanum partibus stetisse. Memorat Briareum Callimachus H. in Del. 143. sub Aetna conditum, in eiusdem, ni fallor, societatis poemam. Hostem Iovi inducunt ferme etiam Latini poetae, Virgil. Aen. X. 565 seqq. Hor. Od. III. IV. 69. Ovid. III. F. 805. Seneca Herc. Oet. 167. Lucan. IV. 569. Statius II. Theb. 596. ubi vid. Lactantius. Mihi quidem ex collatis Veterum locis liquere videtur, antiquitus Briarei persona declaratam fuisse portentosam vim aestuantis maris, praesertim Aegaei: quo admissio videbitur non inepte hic fingi Neptuni gener Briareus, quem sic ille magis etiam fidum habiturus esset constitutis ab se Tartari foribus custodem. Versu 819. *Κυμοπόλειαν* Goettlingius item refert inter indicia, quibus locus hic *νοθείας* arguatur. Causa ei sic statuendi fuisse mythi insolentia videtur, de qua Wolfius iam egerat, quem tamen ob hunc ipsum mythum pene veritum videas locum uncinis includere:

v. 820 seqq. Post expulsos coelo Titanes Terra ex Tartaro Typhoeum peperit, cuius audacia ac viribus prope factum est, ut Iovi regnum eriperetur. In id filio favisse Terram, Hesiodus non dicit, contra semper faventem Iovi Terram inducens. Conf. supra vv. 471. 626. infra 882. 894. Tradit autem secundum seriores poëtas Apollodorus I. VI. 1 seqq. Titanum cladem indignatam, Terram primum peperisse ex Coelo Gigantes, atque hos Cronidis opposuisse; deinde, cum et hos Cronidae vicissent, magis iratam Terram ex Tartaro suscepisse, quem illis opponeret, Typhonem. At Hymno Hom. in Apoll. v. 306 seqq. dicitur Iuno, irata marito ob Minervam ex eius capite prognatam, a Terra Coeloque et Titanibus precando impetrasse, ut ipsa quoque seorsim ab Iove susciperet filium, nihil ei viribus cedentem; itaque peperisse Typhaonem, dracaenaque ad Parnassum educandum dedisse. Secutus id Stesichorus, teste Etym. M. p. 772. 50.

Typhaonem δεινόν θ' ὑβριστήν τ' ἄνεμον Hesiodus dixit supra v. 307.; infra autem v. 869. noxiorum eum Ventorum patrem facit. Ipsius autem vim noxiam praecipue repetit ab ardore. Namque, bellantibus ipso et Iove, καῦμα excitabatur ἀπ' ἀμφοτέρων, Iovis fulmine, Typhoei ignea vi πρηστήρων τ' ἀνέμων τε (v. 843 seqq.). Colligitur hinc mythica Typhaonis s. Typhoei persona declaratum a poëta fuisse igneae naturae ventum, ad quam naturam indicandam pertinet etiam, quod ei v. 826 seqq. flammantes oculi tribuuntur. Id Aeschylus sic accepit, ut in Prometh. v. 356. (364. Blomf.) diceret, Typhonem ἐξ ὀμμάτων ἀστράπτειν. Ceterum neque dubitavit idem v. 371. (379. Blomf.) ei, iam sub Aetna tumulto, βέλεα πυρπνῶου ζάλης tribuere. Ab aliis autem inductus Typhon, ἡμμένας βάλλων πέτρας ἐπ' αὐτὸν τὸν οὐρανόν. Vid. Apollod. I. VI. 3. § 5. Quod vero hinc fortasse quis colligat, fuisse Ty-

phonis imagine et mytho declaratos quoque ignes subterraneos, e montibus coelum versus editos, id nescio, an ex Hesiodicis non tam liquido sequatur. Congruit quidem cum ea notione, quod v. 820 seqq. Terrae et Tartari filius dicitur Typhoeus. Sed sic *μυθικῶς* denotari quoque poterunt *repentini flatus exhalante terra coorti*, (verba sunt Plinii, quem vide H. N. II. 49.) vel ex terrae cavernis cum mugitu prorumpentes venti. Vide v. 829 seqq. coll. Plinio II. 44. Πῦρ autem, cuius mentio fit v. 845., nihil impedit, quominus cum Scholiasta accipiamus *πρηστήρων τ' ἀνέμων τε*, vel *τὰς ἐκ τῶν ἀνέμων ἀναδύσεις ἐξημμένας*, qualis ardor etiam in alto sentiatur (v. 844. coll. Lucretio VI. 422 seqq.). Et vero montium incendia equidem in Hesiodico de Typhaone mytho non tam ipsius declarata imagine, quam indicata iis puto, quae ad debellandum Typhoeum facere Iupiter narratur v. 855 seqq. maxime v. 859 seqq. Potuit utique, nondum satis bene cognitis subterranei ignis, ex aliquo monte exundantis, natura atque causis, tribui ignis ille iactis in eum montem fulminibus, quasi ita compercente Iove exserentem se in iis locis malefici numinis Typhonis vim, quam cum damno suo homines experirentur aëris aestu, igneis ventis ac turbinibus, importuno terrae marisque motu. Notum enim saepe mala haec concurrere. Aetnam montem ab Iove Typhoni iniectum ex senioribus poëtis tradens, Apollodorus I. VI. 3. § 12. perhiberi addit, in eo *μέχρι δεῦρο ἀπὸ τῶν βληθέντων κεραυνῶν γίνεσθαι πυρὸς ἀναφυσθήματα*.

v. 824 seqq. Erant virili Typhoei formae centum imposita capita anguina. Ἐκατογκάρανον vel ἑκατοντακάρανον vocant etiam Aesch. Prom. 353. (361. Blomf.) Pindar. Pyth. I. 31. Magis monstrosam ex senioribus poëtis Typhonis imaginem exhibet Apollod. I. VI. 3. additis alis et

anguinis caudis, ad capita etiam barba et capillis. Causam attributorum Typhoni centum capitum satis indicant vv. 829 seqq., quibus mythico sermone varii declarantur Typhonis procellae soni.

Schol. Aeschyli l. c. *ἐκατογκέφαλον Τυφῶνα* dicit, *ἀπάντων θηρίων ἀγρίων ἔχοντα κεφαλὰς*, ibi memor magis eorum, quae sequuntur vv. 831—834, quam huius loci.

Versûs 826 fine scribendum Hermannus in Goettlingianae censura putat *ἐν δὲ οἱ ὄσσων*, ut sit *ἐν δὲ κεφαλῆσιν*: alterum autem *ἐκ δὲ* ex alia remansisse recensione, in qua pro versu seq. fuerit *ἐκ δὲ οἱ ὄσσων Πασέων ἐκ κεφαλῶν πῦρ καίετο δερκομένοιο*.

v. 827. *ὑπ' ὄφρυσι πῦρ ἀμάρυσσε*, ut Hesiodi, citat Etym. M. p. 77. 28. Conf. Guarinus p. 136. 50 seq.

v. 828 spurium censuit Ruhnkenius, cui suffragatus est Wolfius; uncinis inclusere Gaisf. Dind. Goettling. Muetzellio quoque p. 117. visus est nihil continere, quod proximis verbis non fuerit plenius et elegantius enunciatum, quare iudicium ille laudat Mombrittii, qui vertere neglexerit, atque ipse fere, ut Goettlingius et Hermannus, hinc de alia cogitandum recensione putat. Neque ego vehementius repugno, tametsi *πασέων* hinc videri possit maiorem prius dictis emphasin addere, ut voluerit poeta, quoties adspiceret Typhonem, ex omnium simul capitum eius oculis ignem erupisse.

v. 830 seqq. *ἄλλοτε δ' αὖτε κ. τ. λ.* Interdum ita sonum edebant (haec capita), ut Diis (liceret) intelligere. Itaque Deorum sermone utebantur. *Alias rursus* (sonitum edebant) *tauri valde mugientis; alias leonis omnia audentis; alias ca-*

tulis similia (sonabant); *alias serpentum more stridebant*. Apollodorus I. VI. 3. § 5. de Typhone: *μετὰ συριγμῶν ὁμοῦ καὶ βοῆς ἐφέρετο*. Conf. Aeschyl. Prom. v. 355. (366. Blomf.).

v. 831 Guyetus, ut spurium, damnavit. Mihi ad concinnitatem sententiae necessarium certe videtur, quod est in versûs principio *Φθέγγονθ'*. At sane difficultatem habet ὥστε θεοῖσι συνίμεν, cum dictum esse nequeat pro ὥστε θεοὺς συνίεναι (sive, ut Scholia exponunt, ὥστε γνωρίζεσθαι θεοὺς), neque probari possit, quae Goettlingio placuit, constructio *Φθέγγονται θεοῖσι, ὥστε συνίεναι αὐτούς*. Quod supplendum Heynius ait, *ἐξείναι*, iam pridem cogitaverant Interpretes, reddentes: ut *Diis intelligere liceret*, ellipsin per uncinos indicante Schmidio. Conf. Schaefer in Ell. Bos. ad *ἐξείναι*. Neque ego melius quid video. Codices nihil variant. Male Wolfius interpretatus est: *modo tam immanis erat contentio vocis, ut vel Di in Olympo eam audire, percipere possent*. Rectius I. H. Vossius: *Lautete jezť für die Götter verständliches*.

v. 832. ὄσσαν ἀγαύρου ex hoc, ut videtur, loco citat Etym. Sorbon. MS. a Gaisfordio laudatus ad Schol. h. l.

v. 836 seqq. *Καί νύ κεν ἔπλετο ἔργον κ. τ. λ. ac sane die illo*, quo se tali habitu, tantisque viribus in Olympum et Iovem ferens Typhoeus, monte conscenso (vid. infra v. 860.) viam sibi in Olympum et coelum moliebatur (ἐπ' οὐρανὸν ὀρμωμένον dicit Apollod. l. c. § 6.) *res evenisset, nullo postea remedio sananda, regnumque iste (Typhoeus) hominum ac Deorum obtinisset, nisi (molimina eius) confestim intellexisset Iupiter, suaque in portentum illud iaculatus esset fulmina, primum de sede sua, statim ab re animadversa (v. 839.),*

mox autem insurgens (v. 842 seqq.) sumtisque armis ab Olympo in Typhoeum irruens v. 855. Locus est praeclare a poëta tractatus.

v. 844 seqq. Ardor ab utrisque, Iove et Typhoeo, bel-
lantibus excitatus in pontum usque pervasit; quare, sicut
terra omnis et coelum, ita mare, correptum eo, fervere
coepit, aestuantibus iuxta ac circum litora vastis fluctibus.

In versibus 845. 846 simplicissimum videtur, ut poste-
rior habeatur explicatio prioris, ita ut per (καῦμα) πρη-
στήρων τ' ἀνέμων τε clarius significetur proxime ante me-
moratum καῦμα πυρὸς ἀπὸ τοῦ πελώρου ignis a portento
illo (Typhoeo excitatus); per καῦμα autem κεραυνῷ Φλε-
γέθοντος efficacius declaretur ardor βροντῆς τε στεροπῆς τε.
Quod si construere malis πυρὸς τ' ἀπὸ πρηστήρων τ' ἀνέμων
τε τ. πελ., hac quoque ratione, tametsi verborum ordo
suadere videbitur, ut sequentia κεραυνῷ τε Φλεγέθοντος
item ad Typhonem referantur, non repugnante etiam Ty-
phonis procellae natura (Vid. Plin. H. N. II. 49. 50.) ta-
men erit, ut ex perpetua poëtae consuetudine ad Iovem
potius referenda videantur. Hermanno in Cens. Goettling-
giana prioris statuenti, versum 846 esse alius recensionis
pro v. 845 adsentitur in altera Ed. Goettlingius, quod mi-
ror, cum idem mox propositae a Muetzellio traiectioni
versuum (Conf. Varr. Lectt.) longe praestare dicat vivi-
dam antiqui textus reciprocationem, in quo quidem me
prorsus consentientem habet, cum adiectum equidem ver-
sum 846 a poëta putem ad magis declarandum naturam
καύματος, quamobrem etiam κεραυνὸν Φλεγέθοντα ultimo
loco posuerit.

v. 849 seqq. Pugnantium tantus, tamque continuus erat
fragor, ut eo contremiscerent cum inferis Pluto (v. 850.),

ipsique in imo Tartaro Cronus et circa eum Titanes (v. 851.).

v. 851 spurium habuit Wolfius, quod obiter iniicitur mentio Κρόνου et similis versus est Il. Ε. 274. Equidem versu carere nolim. Scilicet post memoratos supra Titanes (i. e. Κρόνον, quondam Coeli regem, et socios eius) in Tartarum deiectos (vv. 717 seqq.) commode hîc memorantur iidem Titanes ὑποταρτάριοι, Κρόνον ἀμφὶς ἔόντες.

In v. 852 genitivos Hermannus in Cens. Goettl. habere negat, unde pendeant. Itaque vel quaedam excidisse putat ante hunc versum, vel locum ei post v. 844 fuisse in alia recensione, quae neque v. 845, neque v. 846 habuerit. Sed quidni possit hîc, ut infra v. 882. "Εργ. 329., intelligi aliquid, unde genitivi pendeant, si non ἔνεκα cum plerisque interpretibus, attamen aliquid; vel admitti, genitivos esse absolutos, et intelligi participium verbi absoluti? Goettlingio autem non ante, sed post hunc versum quaedam excidisse videntur, supplenda ex Apollodoro I. VI. 3. § 10. Verba enim (v. 853.) Ζεὺς δ' ἐπεὶ οὖν κέρθυνεν ἔδον μένος respondere Apollodori verbis: Ζεὺς δὲ τὴν ἰδίαν ἀνακομισάμενος ἰσχύον κ. τ. λ., itaque iis novum videri certamen indicari, ut apud Apollodorum. Mihi aliter videtur, dissentiente etiam Hermanno, recteque monente, Apollodorum in ceteris magis alios, quam Hesiodum expressisse.

v. 853 seqq. Iupiter, collectis suis evectisque ad summum viribus, sumtis armis ab Olympo in Typhoeum insiluit, eumque crebro fulminis quasi verbere (πληγῆσιν ἰμάσσας v. 857.) sic feriit, ut omnia monstri capita combureret. Typhoei mutilati casu terra ingemuit allisa (conf. supra v. 843.). Flamma autem, qua fulmine percussus ille ἀναξ

(solemni Deorum appellatione sic dictus Typhon) ardebat, late dissipata omnes montis, in quo ceciderat, saltus corripuit (v. 859 seqq.). Quaeras cuius montis? Aetnam intelligere quosdam, non mireris, praeceuntibus iam Pindaro Ol. IV. 12. Pyth. I. 29 seqq. Aeschylo Prom. 365. (373. Blomf.) mentionemque Aetnae alicubi ab Hesiodo factam docet Eratosthenes apud Strab. I. p. 23. (42. Almelov.). Attamen nihil hic quidem locus habet, quod de Aetna cogitare nos iubeat. Homerus autem Il. B. 782 seq. Typhoeum verbere Iovis percussum dicit εἰν Ἀρίμοις, ibique esse Τυφώεος εὐνάς et vero Hesiodus, Echidnam Typhaoni nuptam pariter εἰν Ἀρίμοισι degere, tradit supra v. 304 seq. Itaque secundum haec probabilius cogites de monte in Arimis. Sed Arimorum, sive Aramaeorum nomen latissime patuit (Vid. Strabo XIII. p. 626 seq. (p. 929 seq. Almelov.), cumque Syros etiam eo designatos fuisse constet, non citra aliquam veri speciem Clericus aliique recentiores, memorati ab Heynio in Comm. ad Il. l. c. montis Moabitidos et lacus Asphaltitis incendia in hoc mytho respici crediderunt. Attamen equidem potius cum Veteribus, Pindaro Pyth. I. 32. Aeschylo Prom. 351. (Blomf. 359.) Apollod. I. VI. 3. § 1. et 8. ab Homero designari putem Arimos Ciliciae. Verum enim vero, quamvis facile mihi persuaderi patiar, eam fuisse patriam Typhaonis, sive ibi natum esse de eo mythum, non item facile admittam, in hoc Hesiodi loco de Ciliciae monte agi, cum si, missis aliis, quae aliunde tenemus, simpliciter ad locum, ut est, attendamus, vix quidquam nobis in mentem venire possit, nisi hoc, montem a poeta indicari Olympo subiectum, vel ei certe vicinum. Et fuit sane haud longissime ab Olympo mons, Typhaonius dictus, cuius fit mentio in Scuto v. 32., quemque respicit Scholiasta Pindari Ol. IV. 12. P. I. 32., Typhoni superiectum montem Boeotiae, quosdam tradere signi-

ficans. Quamobrem allati in Graeciam ex Oriente mythi (sunt enim in Oriente maxime noxii *presteres, amburentes contactu pariter et proterentes*, pestemque navigantibus *typhones* primi experti sunt Phoenices) eius igitur a Phoenicibus in Graeciam allati mythi scenam apud se Cadmei transtulisse mihi videntur, montemque illum, sive veteris incendii vestigia servantem, sive maxime fulminis ictibus obnoxium, Typhaonium dixisse, quasi illum quondam ad oppugnandum Olympum, velut *δρμητήριον*, Typhoeus in-sedisset, ut prius Othryn Titanes; fuitque sane, ut Ascraeus poëta Boeotorum potissimum traditiones sequeretur.

v. 853. Ad *κόρθυεν* Gl. Par. *ᾠπλισεν, ᾠξυεν*. Rectius L. Barlaeus: »τὸ κορθύειν est colligere et quasi in cumulum »congerere; *κόρθυς* enim *cumulus, acervus*." Apud Homerum Il. I. 7. exstat *κορθύεται*, quod abunde illustrant Grammatici. Cognata sunt *κάρα, κόρση, κόρυς, κορυφή, κόρθυς, κορθύω, κορθύω*.

v. 861 seqq. Quod terra ignibus liquefacta esse dicitur ad plumbi candidi, vel ferri morem, sane eiusmodi est, ut exundantes e monte aliquo ardentis materiae rivos declinare videatur. Ceterum his versibus duo diversos metalla liquefaciendi seu fundendi modos indicat poëta. Fundebatur *κασσίτερος, plumbum candidum*, in catino, seu vase fusorio, congruum illi rei os, seu foramen, habente. Accedebat *τέχνη αἰζηῶν*, praesertim, ut videtur, in adhibendis tractandisque follibus conspicua. Conf. Hom. Il. Σ. 470 seqq. ibique Heyn. Ferri vena excoquebatur, ita ut aquae modo liquaretur ferrum. Conf. Plinius XXXIV. c. 14. s. 41. Fiebat hoc in vallibus sylvis, ubi plurima esset ligni materia. Definite poëta ad ornatum Vulcani fabricam memorat; neque tamen inde cum nonnullis *ἐν χθονὶ*

δίη (v. 866.) trahendum est ad Lemnum, vel Liparam. Fluebat liquefactum ferrum in terrae sulcum, ut fieret massa. Conf. II. Paralip. IV. 17. Δίη est epitheton simpliciter ornans.

v. 865 seq. Hermannus in Censura Goettlingianae variationem esse putat alterius recensionis pro versibus 863 seq.

v. 868. Victum confectumque plagis Typhoeum Iupiter ἀκάχων, iratus (vid. Varr. Lectt.), in Tartarum coniecit. Spurium versum censet Goettlingius, nescio an ex praeiudicata opinione, qua statuit, iam Hesiodum de Aetna, conditoque sub eo monte Typhoeo cogitasse. Sed traditionem de monte ei superiecto ignorasse Hesiodus videtur, ut neque Homerus eam diserte memorat. Itaque debetur haec senioribus, ut alia, quae vide apud Apollod. l. c., ubi conf. Heynius.

v. 869 seqq. Typhoeus ex se (solo, ut videtur, sine Echidna. Conf. supra v. 306 seq.) genus Ventorum edidit, longe diversum ab iis, quibus coelestis origo ex Astraeo atque Aurora (supra v. 378 seqq.). Quippe his; ut certis, confidere mortales et ex his utilitatem capere ad certos labores possunt (v. 870 seqq.); sed a Typhoeo Venti editi sunt incerti, vagi, μαψαῦραι (v. 872. 875.), iidemque procellosi (v. 869. 874.), ac proinde noxii, tum navigantibus (v. 873.), tum agricolis (v. 873 seq.): nam Ventorum istorum turbine attolluntur et quaquaversum σύρονται, raptantur, κόλα, ligna arida, sarmenta, virgulta, paleae, quibus excitatoque simul pulvere arva aliaque hominum opera implentur.

Hominum epitheton χαμαιγενέων (v. 879.) exstat etiam H. in Ven. 108., nusquam vero in Iliade vel Odyssaea.

v. 881 seqq. Vt recensensus Terrae filiorum Iovisque de regno adipiscendo laborum absolveretur, post Titanes memorandus erat Typhoeus. Ab huius autem mentione redit iam poëta ad Cronidarum historiam. Hi, labore exantlato, diremtaque viribus contentione, quam habuerant cum Titanibus, (ἐνεκα vel περι) τιμῶν, utri divinos honores obtinerent (conf. supra v. 112. 203. 413. 421 seqq.), regem sibi praeesse voluerunt Iovem, qui mox honores iis scite distribuit. Dicit poëta (v. 884.), fecisse id Cronidas de Terrae consilio. Scilicet, ut apud homines in Graecia, quamvis recepto Iovis et huius ordinis Deorum cultu, tamen Telluris Deae mansit religio (conf. supra dd. ad v. 132 seqq.), ita quoque eius apud ipsos illos recentiores Deos praecipua secundum poëtas veneratio et auctoritas fuit. Conf. Hom. II. Γ. 278. O. 36. T. 259. Od. E. 184. Hymn. in Terram omnium matrem.

v. 886 seqq. Iupiter, Deorum rex factus, primam uxorem sibi iunxit Μήτην, Oceani filiam (Th. 358.), consilio supra omnes Deos atque homines pollentem. Mox autem eam, ex se praegnantem, intra alvum suam recondidit, tum, ut, quam paritura primum erat, Deorum fortissimam ac prudentissimam Minervam, ea non a Metide, sed ipsius ederetur ex capite (v. 895 seq. 925 seq.), utque non posset altero partu Metis parere filium, quem Terra atque Vranus praedixerant, si in lucem ederetur, pro Iove regnaturum (v. 891 seqq. 897 seqq.): tum, ut indita ipsi Metis semper eum moneret, quid faciendum, quidque fugiendum esset (v. 900.). Mytho, quamvis agrestius enunciato, subest notio de supremo Deo non absurda. Quod Hesiodus v. 890. 899.° dixit ἐν ἐγκάτθετο νηδύν, Apollodorus I. III. 6. dixit κατὰπίνει, quam vim habere etiam Hesioidea censeas ex collatis supra vv. 467. 485. 497. E verbis autem my-

thi, iam non allegorica, sed propria significatione acceptis, fluxit, quod deglutiisse Metin Iupiter v. 889 seq. dicitur, δόλω Φρένας ἔξαπατήσας αἰμυλίοισι λόγοισιν. Traditum autem fuit, ut ex Apollodoro et Scholiis ad h. l. discimus, potuisse Metin varias formas induere, quod de Metide utique haud incommode finxerunt. Iam conicere nobis licet, insuper fuisse traditum, Iovem per blanditias et lusus persuasisse Metidi, ut in eam se verteret formam, qua nullo ipse negotio deglutire eam posset. Vaticinium, quod a Terra ac Coelo editum poëta dicit v. 891 seqq., Apollodorus uni Terrae tribuit. Antiquissima apud Graecos oracula memorabantur Terrae, cui proinde non incommode vaticinantis partes etiam in hoc mytho tribuuntur.

vv. 886—890, ut exstantes ἐν τῇ Θεογονίᾳ, subiecto cum aliqua variatione v. 900. ac deinde vv. 924—926., citat Galenus de Dogm. Hippocr. et Platonis L. III. c. 8. p. 349. Ed. Kuehn., de quo loco plenius dicendum erit infra ad v. 928. Πρώτον (sic) ἄλοχον θέτο Μῆτιν e v. 886 citat Schol. Vict. ad Il. Γ. 191.

Versibus 887 seq. de Metide prodita aut non attendit, aut nimia subtilitate elusit Schol. AD. ad Il. Θ. 31., negans memoratam ab Hesiodo Minervae matrem.

v. 900 uncinis inclusit Wolfius, obsecutus Heynio ad Apollod. I. III. 6. Sed firmatur versus citatione Galeni, quamvis ponentis eum post v. 890. Ceterum φράσσαιτο in illo versu Wolfio videbatur posse accipi pro ἐφράσατο, usu optativi pro indicativo, Atticis familiari. Itaque hunc versui sensum tribuebat: *Vt ei Dea (Terra) quid faciendum, quid cavendum esset, consuluerat.* Perperam omnino, si quid video.

v. 901 seqq. Venusto mytho Iupiter alteram coniugem duxisse Themis, filiasque ex ea suscepisse traditur Horas, Eunomian, Dicen, Irenen. De Themide supra dictum ad v. 135. Eam hic poëta *λιπαρὴν* vocat, ut mox *Εἰρήνην τεθαλυῖαν*. Matrem Horarum Themis habuerunt etiam Pindarus in fragm. apud Clem. Alex. Strom. VI. p. 731 seq. Ed. Pott. Apollod. I. III. 1. Pausan. V. 17. (ubi hic propinqua sibi invicem in Eleo Iunonis templo Themidis et Horarum signa memorat). Eunomia, Dice, Irene (bonae leges, Iustitia, Pax) hominibus *ἔργα* (ea, de quibus Hesiodi carmen est) *ῥεῦσους*, custodiunt ac tuentur, faciuntque, ut sui quisque laboris fructum percipiat. Hinc dictae Horae. Vid. Cornutus de N. D. c. 29. Has tres Horas agnoscit etiam Pindarus Ol. XIII. 6 seqq. Apud Homerum autem Il. E. 749 seqq. Θ. 393 seqq. 433 seqq. Coeli forium custodes memorantur Horae sine illarum numeri ac singularum nominis mentione. In summo Elei Iovis solio super Dei caput Phidias, Hesiodo consentiens, tres Horas fecerat, teste Pausania V. 11. Sed vetere Atheniensium religione duae tantum Horae colebantur, Carpo et Thallo dictae. Vid. idem Pausanias II. 20. In hoc quidem consenserunt omnes, felicem annum proventum *ἔργων* his praecipue Deabus acceptum esse referendum, sed ipsas Horas alii aliter interpretati sunt, cum utique hominibus ad percipiendum optatum e labore suo fructum haud minus adesse deberent faventium anni tempestatum, quam bonarum legum iustitiaeque et pacis commoda. Itaque etiam nomina sunt Horis alia ab aliis imposita ac similiter in earum numero variatum est. Tempestatum anni Deae sine dubio sunt *Διὸς Ὀραι* apud Homerum Od. Ω. 344. ac tales eas ferme sibi informarunt seriores. Vid. Theocr. Id. XV. 102 seqq. Pausan. I. 40. Ceterum Horas, sive tales, seu secundum Hesiodum tibi informes, facile apparebit, cur illae saepe

apud poëtas coniunctim cum Gratiis memorentur, ut iam in Hom. H. in Ap. v. 94., tum etiam, cur ab iis ornatum accepisse dicantur Pandora apud Hesiodum "Eργ. v. 74 seqq., Venus H. Hom. altero in Ven. v. 5 et 12.

vv. 901—903 exstant apud Stobaeum IX. p. 101., sed additi, ut videtur, a Gesnero. Versum 901 et sequentem citat Schol. Pindari ad Ol. XIII. 6. Respiciunt locum Eratosthenes Catast. 9. Hyginus P. A. 25. Schol. ad Germanic. 95.

vv. 904—906. Ex Iove, supremo Deo, et Themide natae quoque *Μοῖραι*, hominibus bona et mala (secundum iustitiam) distribuentes, apte utique finguntur. Abiudicandos tamen hos versus ab Hesiodo censuerunt Thom. Galeus ad Apollod. p. 6. Clericus ad h. l. Ruhnken. Ep. Crit. p. 91. ob traditam supra v. 217 seqq. aliam Parcarum genealogiam: at certum est, traditae hoc loco favere Apollodorum I. III. 2., cuius auctoritati Wolfius opponere non debebat illam Tzetzae ad Lycophr. v. 144., priores tantum versus genuinos habentis. Ceterum potius Wolfium sequar, stantem, alterutrum interpolatum esse locum, quam Virum Doctum in Misc. Obs. Vol. III. p. 80. et Robinsonum ad hos vv., qui, ut hos cum vv. 217 seqq. in concordiam redigerent, accusativum *Μοίρας* (v. 904.) regi voluerunt non a *τέχην* (v. 901.), sed a proxime praecedente verbo *ᾠρεύουσι*. Conf. supra dicta ad v. 217 seqq.

v. 907 seqq. Eurynome, Dea *latipasca*, opibus abundans, Iovi tres peperit Gratiis, quarum nomina, sicut ipsum nomen *Χάριτες*, manifesto pertinent ad declarandum magnificentiae bona, praesertim laute exceptis hospitibus vel convivis. Vide Od. I. 5 seqq. coll. Plutarcho: an Philosoph.

cum Principe p. 778. C. Tales etiam sibi Gratias informabat, qui Olympiae communem Bacchi et Gratiarum aram consecravit. Vid. Pausan. V. 14. extr.

Oceani filia Eurynome dicitur v. 908., ut supra v. 358. et apud Homerum Il. Σ. 399., ubi illa cum Thetide excepisse et oculuisse traditur eiectum coelo Vulcanum. Oceanine habita eadem etiam in illis Theogoniis, quae nuptam eam Ophioni cumque hoc ante Cronum et Titanas in Coelo regnasse perhibebant. Vid. Apollon. Rhod. I. 503 seqq. Lycophr. v. 1191. ibique Scholia. Habuit Eurynome templum apud Phigalenses, quamquam haec diversa fuisse Dea potest, ipsis Phigalensibus cognomen illud Dianae interpretantibus, hoc quidem nescio, an minus recte, si, quod perhibetur, simulacrum ibi Deae fuit, feminea forma usque ad summa femora, cetera piscis figura. Vid. Pausan. VIII. 41.

Gratiarum religio antiquissima fuit Orchomeni, ab Eteocle, Andrei vel Cephissi filio, constituta, qui tres consecraverat. Vid. Pausan. IX. 35. 38. Schol. ad Pindar. Ol. XIV. init. Schol. ad Theocr. Id. XVI. 104 seqq., quam religionem cum poeta noverit, teste Scholiasta ad Pind. l. c., mutuatus inde Gratiarum numerum videri potest: at non item nomina, quae, Pausania teste, nulla ab Eteocle indita Orchomenii noverant. Itaque nomina iis imposuisse Hesiodus videri potest, ut sane visus est Senecae de Benef. I. 3. Onomacriti de Gratiis traditionem Hesiodeae, tum in nominibus, tum in aliis consentaneam refert Pausanias d. l. Conf. H. Orph. LIX. 3. Gratia, Vulcani uxor, secundum Hesiodum (infra v. 945.) Aglaïa, ab Homero Il. Σ. 382. non addito nomine memoratur. *Χαρίτων μίαν ὀπλοτέρων Πασιθέην* Il. Ε. 275 seq. uxorem sibi ab Iunone paciscitur Somnus, unde quibusdam visus est Homerus alias etiam novisse *πρεσβυτέρας*. Lacedaemone duae ab anti-

quissimo tempore colebantur Gratiae, Cleta et Phaëno, Athenis item antiqua religione duae Auxo et Hegemone, quamquam vetus etiam trium ibi cultus fuit. Haec et varias insuper poëtarum traditiones habet d. l. Pausanias. Conf. Cornutus de N. D. c. 15. alique laudati a Schradero ad Musaeum Animadv. c. 9. — Versibus 910 seq. Gratiarum amabilis adspectus declaratur. Veneris filias quidam finxerunt, Veneris comites alii. Vid. Serv. ad Aen. I. 724.

vv. 907—910 respiciens Pausanias IX. 35. 5. Ἡσίοδος, inquit, ἐν Θεογονίᾳ τὰς Χάριτας Φησιν εἶναι Διὸς τε καὶ Εὐρυνόμης, καὶ σφισιν ὀνόματα Εὐφροσύνην τε καὶ Ἀγλαΐαν εἶναι καὶ Θάλειαν. Seneca etiam de Benef. I. 3. *Hesiodus Gratiis nomina, quae voluit, imposuit. Aglaïam maximam natu appellavit, mediam Euphrosynen, tertiam Thaliam, ubi Aglaïam maximam natu dixit, quod prima in v. 909. ponitur, nec recordatus est, illam infra v. 946. dici ὀπλοτάτῳ Χαρίτων.* Tres Charites earumque trium nomina memorari ab Hesiodo testatur etiam Schol. Pindari ad Ol. XIV. 21. Ignota Homero τὰ παρ' Ἡσίοδῳ ὀνόματα τῶν Χαρίτων dicit Schol. BLV. ad Il. E. 276. Memorat etiam Aristae-netus I. 10. tres Charites καθ' Ἡσίοδον. Conf. Eustath. ad Il. p. 533.

vv. 907—911 corrupte leguntur in Papiae Elementario, subiecta interpretatione Latina versibus hexametris.

vv. 912—914. In referendis Iovis ac Cereris nuptiis, nata hinc Proserpina, raptaque hac ab Aïdoneo, secutus est Hesiodus communem fere omnium Graecorum mythum et religionem, ut liquet ex Hom. H. in Cer., Pausania (maxime I. 38 seq. II. 35. VIII. 14 seq. 42.) aliisque laudatis ab Heynio ad Apollod. I. V. 1. Cuius mythi quamquam

haud sane absurda interpretatio est, a Cicerone de N. D. II. 26. aliisque prodita, qua Cererem eandem ac terram frugiferam, Coeli imbribus fecundatam, filiam autem Cereris, a Dite raptam, frugum semen esse volunt sub terra absconditum (Conf. *Ἔργ.* v. 465. H. Hom. in Cer. v. 400.), faventibus huic interpretationi Latinis Dearum nominibus: attamen Hesiodo certe *Δημήτηρ* diversum habitum est a Terra numen, videturque haec Dea potius ab inventis frugibus ostensove earum usu dicta esse *Δηῶ*, contracte *Δῆ* (unde Siculorum iusiurandum *οὐ δᾶν*) item *Δημήτηρ*, quam sic nominata esse pro *Γῆ μήτηρ*, casu immutata prima littera. Dicta autem *μήτηρ* respectu *κέρης*, filiae, quae Iove ac Cerere natae prior denominatio fuit. Coniugi factae Inferorum regis convenire demum altera potuit *Περσεφόνης*, quam, si Pausaniam audias VIII. 37., ante Homerum (et Hesiodum) ei Pamphus tribuit.

Versum 912 cum principio versûs 914, ut Hesiodi in Theogonia, citat Etym. M. p. 41. 51. Esse secundum Hesiodum Iovis ac Cereris filiam Proserpinam, scribit Servius ad Aen. IV. 511.

vv. 915—917. Ex Iove et Mnemosyne novem Musae. Conf. supra dicta ad v. 54 seqq.

Musae *χρυσάμπυκες*, aurea vitta redimitae, ut hîc in v. 916., dicuntur etiam a Pindaro Pyth. III. 158. Isthm. II. 2.

vv. 918—920. Iove et Latona genitos Apollinem et Artemin poëta convenienter receptae sua aetate religioni tradidit. Conf. Hom. II. A. 9. Φ. 499. 506. Od. Z. 106. Eam religionem a septentrione in Graeciam venisse colligas ex Herod. IV. 33. Callim. H. in Del. 291 seqq. Cic. de N. D. III. 23. Pausan. X. V. 4. Quae vero numina illi, apud quos

orta haec religio, praedictis nominibus significaverint, hodie minus liquet. Veterum quidem multi Apollinem eundem ac Solem habuerunt. Vid. Plato in Cratylo p. 405. Cic. de N. D. II. 27. III. 20. Cornutus de N. D. c. 32. Pausan. VII. 23. et sic in mysteriis fuisse traditum, diserte ait Heraclides p. 416., possuntque ad hanc opinionem firmandam etiam ex antiquioribus poetis argumenta peti, primo, quod mater Apollini datur *Λητώ κυανοπέπλος*, quâ vero simile videtur Noctem designari, ex qua Sol ortus dicatur, ut e Nocte Dies (supra v. 124. Conf. dicta ad v. 406.); deinde, quod Apollo passim *Φοῖβος* appellatur, item *Ἐκατός* a telis longe missis, quibus telis mythico sermone radios significari, probabile utique fit e notissimo Homeri loco II. A. 10. 48. 52., nec minus e Niobes liberorum historia, quos peste absumptos ait Pausanias IX. IV. 5., ita ut Sol *Ἀπόλλων* dictus videatur ab ardentis vi pestifera, praesertim caniculae diebus. Conf. II. X. 31. Quid, quod et luciferum Apollinis telum memoratur in Argonauticis? Vid. Apollod. I. IX. 26. § 2. 3. Apollon. Rhod. IV. 1716. Potest denique ad beneficam Solis vim referri, quod Apollinem cum Nymphis Oceaninis et fluviiis *ἄνδρας κουρίζειν* crediderunt (supra v. 346 seqq.). Quod si Apollo antiquitus idem ac Sol fuit, consequens est, ut etiam soror eius *Ἄρτεμις* eadem fuisse ac Luna censeatur, quod statuunt item Cicero et Cornutus II. cc., favetque huic sententiae nomen ipsum, cum *τὸ ἄρτεμῆς* maxime in Luna observetur, vices suas exactissime servante. Favet item, quod *Φωσφόρος* et *σελασφόρος* colebatur et effingebatur haec Dea (Vid. Pausanias I. 31. VI. 31. VIII. 36 seq.), quodque, ut Apollo *Ἐκατός* dictus est, sic inter *Ἄρτεμιν* et *Ἐκάτην* credita est necessitudo intercedere (Vid. Cornutus c. 32. et 34. Pausan. I. 43.), ut item inter *Ἄρτεμιν* et *Ἐκαέργην* (Vid. Branchus Milesius apud Clem. Alex. Strom. V. p.

570.); porro, quod ut telis Apollinis marium, ita sagittis Ἄρτεμιδος mulierum mortes subitae imputabantur (Vid. Il. T. 59. Ω. 606. Od. Λ. 171 seq. O. 409. 477.), et in primis parturientibus metuenda haec Dea credebatur (Vid. Callim. H. in Dian. v. 126 seq.); denique quod, ut Apollo κουρίζων, sic παιδοτρόφος et κουροτρόφος dicta est Ἄρτεμις. (Vid. Diod. Sic. V. 73. Pausan. IV. 34.). Sed quamvis haec vestigia censeantur exstare antiquissimae religionis, quâ culti priscis Hellenibus Sol et Luna sub Apollinis et Ἄρτεμιδος nominibus, certum est, iam Hesiodi et Homeri aetate religionem hanc eas apud Graecos mutationes subiisse, ut diversa numina viderentur Sol et Luna, Apollo et Ἄρτεμις, sicut certe diversa illa Homerus atque Hesiodus habuerunt. Vid. Od. Θ. 271. 323. supra v. 371. infra 956. Et vero Hesiodus, qui Latonae liberos ἰμερόβεντα γόνον περὶ πάντων Οὐρανίωνων vocet (v. 919.), certe non Apollinis e nomine pestiferum sibi numen, vel Dianam ad mulierum perniciem ἰοχέαιραν, sed potius e vulgari sui temporis religione Ἄρτεμιν κυνηγέτιν, Apollinem μαντικόν, musicum, medicum et omnino beneficum, χάρμα βρότοισιν (ut dicitur H. in Ap. 25.) informasse credendus est.

Memoratur Iovi nupta Latona ante Iunonem, quam uxorem λαισθοτάτην duxit Iupiter (mox v. 921.). Itaque Iunonis iram in pellicem Latonaeque hinc errores ac miserias ignoravit Hesiodus.

Locum hunc respiciens, Servius ad Aen. IV. 511. secundum Hesiodum, inquit, Diana (filia) Iovis et Latonae.

vv. 921—923. Ex Iovis et Iunonis matrimonio orti traduntur Hebe, Mars, Ilithuia. De Marte consentit Homerus Il. E. 892 seqq., qui similiter Heben Iovis et Iunonis filiam tradit, si modo ab ipso profectus sit versus Od. Λ. 604. Memorat eandem, sed sine parentum mentione Il. Δ.

2. 3. E. 905. Teste autem Pausania II. 13., Olen Lycius Hymno in Iunonem ortos quidem hac tradiderat Martem atque Heben, non vero Ilithuam, quam suo in eam Hymno vel Crono antiquiorem et Amoris matrem fecerat, teste item Pausania VIII. 21. IX. 27., quem vide etiam I. 18., ex quo loco colligas, Hesiodum hîc Cretensium secutum esse traditionem. Apud Homerum II. I. 118 seqq. item H. in Ap. 197 seqq. duntaxat obnoxia Iunoni Ilithûia significatur. Sed memorat idem plures Ilithuias II. A. 270. seq. et sic colebantur Megaris. Vid. Pausan. I. 44. Hebes praecipua religio fuit Phliunte. Vid. Pausan. II. 12. Ilithuia frequens per omnem Graeciam cultus. Vid. idem II. 22. 35. VI. 20. VII. 22. VIII. 48. Quod physici veteres, quos sequuntur Schol. ad h. l. et Eudocia p. 206., matrem Hebes, Martis, Ilithuiae, Iunonem i. e. aërem interpretati sunt, in Deabus aliquam veri speciem habet, cum utique ab aëris apta temperie procedant partuum felicitas et natorum vigor. Sed in Marte nullam probabilem rationem habet. Imo fuisse mythus hic videtur bellicosi populi, qui, summos Deos Iovem ac Iunonem agnoscens, hos crediderit bello populos committere, hos in bello virtutem ac successum dare, hos etiam ad bellum populi vires alere promovendo partuum felicitatem, floremque et vigorem iuventutis. Conf. *Epy.* 235. 242. Romani, bellicosus in primis populus, cum Marte item Iuventutem Deam et Iunonem Lucinam coluerunt.

v. 922 citat Scholiasta Pindari ad Nem. VII. 1., ubi, secundum Hesiodum, poëta Hebes et Ilithuiae, ut sororum, meminit.

vv. 924—926. Ex ipsius supremi Dei capite nata Dea sapientiae, praesertim bellicae (v. 925 seq. Conf. Sc. 197

seqq. 325 seqq.). Dicta illa poëtae hîc et supra v. 895., item Sc. v. 197. *Τριτογένεια*, sive a Bœotico vocabulo *Τριτώ*, caput significante (vid. Tzetz. ad Lycophr. v. 519. auctoresque citati a VV. DD. ad Hesychium v. *Τριτώ*) sive a Tritone, fluvio Boeotiae. Nam de Libyae lacu vix est, ut cogitaverit Hesiodus.

v. 924. *αὐτὸς* i. e. *μόνος*. Sic apud Homerum Il. E. 880. *αὐτὸς ἐγέναιτο παῖδ' αἰδήλον*. Conf. et Iunonis oratio in Hom. H. in Ap. v. 310 seqq. maxime v. 314 et 324., ubi tamen nata ex Iovis capite Minerva non dicitur. — Schol. Ven. ad Il. E. 880. Homeri verba occasionem Hesiodo dedisse ait hanc fingendi fabulam, cum *αὐτὸς* temere interpretatus esset *μόνος*. Quod si Schol. ad Il. Θ. 13. audias, hinc orta fabula, quod passim apud Homerum Iovis, tanquam patris Minervae, numquam matris mentio fit.

vv. 927—929. Quod poëta tradit, ex Iunone sola genitum Vulcanum, vulgo receptus Graecorum opinione mythus fuit, a quo dissensisse Apollodorus I. III. 5. Homerum notat, secundum quem Iovis et Iunonis filius fuit Vulcanus (Il. A. 572. 578. Od. Θ. 312.). Homerum sequitur Plato in Critia p. 109., Hesiodum plerique Veterum. *Τὸν Ἥφαιστον ἄνευ Χαριτίων* (citra concubitum) *ἐκ τῆς Ἥρας γένεσθαι*, dixit Pindarus apud Plutarchum T. II. p. 751. D. *Ἥρας υἷα κλυτὸν* vocat etiam Apollon. Rhod. I. 859. Consentit Hyginus p. 12. De femore Iunonis natum ait Servius ad Aen. VIII. 454. Apud Eustathium autem p. 987. alius refertur mythus, gravidam ex clandestino Iovis ante nuptias concubitu Iunonem, cum post nuptias Vulcanum pareret, conceptum ex se simulasse *δίχα μίξεως*, ex quo tamen perinde atque ex aliis, ibi relatis, Samiorum, ut videtur, mythis, nec minus ex Homericis locis Il. A. 590

seqq. Σ. 395 seqq. et fabula apud Pausan. I. 20. liquere existimo, fuisse antiquitus Vulcani religionem arctiore nexu cum Iunonis religione coniunctam, cuius rei nescio an haec causa fuerit, quod in Lemno aliisque maris Aegaei insulis, in quibus metalli fodinae ac fabrilia opera fervebant, praeter Vulcanum praecipua religione colebatur Dea Coeli regina, sive illa Phoenicia fuit, sive Pelasgica. Nam pariter Phoenices et Pelasgos illas insulas habitatoribus frequentasse constat, unde apparet etiam, cur Athenis non minus, quam Lemni, in honore fuerit Vulcani religio, cum Pelasgi Lemnii prodantur iidem fuisse, qui Athenas olim tenuerant. Vid. Il. A. 593 seqq. Od. Θ. 293 seqq. Herod. V. 26. VI. 47. Thucyd. IV. 109. VII. 57. Eustath. p. 234. 36. Natum autem ex Iove et Iunone, vel ex Iunone sola Vulcanum, probabiliter iam antiquitus ad coelestem ignis originem retulerunt, praesertim accedentibus fabulis, quae praecipitatum coelo Vulcanum ferrent. Vid. Cornutus c. 19. Heraclides p. 445. Porphyrius apud Euseb. Praep. Euang. III. 11. p. 112. A. Eustath. p. 151. 24 seqq. Serv. ad Aen. VIII. 414. Sed Hesiodus hîc in Vulcano non tam ignis Deum spectavit, quam prae ceteris Coelestibus *τεχνῆσι κεκοσμένον* (v. 929.), quem aemulatione ducta Iuno opponere voluerit Iovis filiae *ἔργωνῆ*, qualem Hesiodus Minervam item noverat. Vid. *Ἔργ.* 63. 428.

Versum 928 temere Wintertonus sequenti postponendum duxit, quem egregie refutavit Muetzellius p. 87., citatis similis vocabulorum collocationis exemplis Il. A. 150—153. Ω. 71 seq. Od. I. 25—27. supra 582—584. Est eo versu *ζαμένησε* inter *ἅπαξ λεγόμενα*.

Post versum 928 (non, ut dixi in Varr. Lectt. post v. 929.) dandus, sicubi forte, locus iis, quae apud Galenum

l. c. exstant ex Chrysippi de Anima libris servata, quae proinde iam integra hic apponam. Φασί δ' οἱ μὲν οὕτως ἀπλῶς ἐκ τῆς τοῦ Δίδος κεφαλῆς αὐτὴν (τὴν Ἀθηναίαν) γενέσθαι, οὐδὲ προσιστοροῦντες τὸ πῶς ἢ κατὰ τίνα λόγον· ὁ δὲ Ἡσίοδος ἐπὶ πλεόν λέγει ἐν ταῖς Θεογονίαις, τίνων μὲν ἐν τῇ Θεογονίᾳ γραφόντων τὴν γένεσιν αὐτῆς, πρῶτον μὲν Μῆτιδι συγγενομένου τοῦ Δίδος, δεύτερον δὲ Θέμιδι, τίνων δὲ ἐν ἑτέροις ἄλλως γραφόντων τὴν γένεσιν αὐτῆς, ὡς ἄρα γενομένης ἔριδος τῷ Δίῳ καὶ τῇ Ἑρᾷ γενήσκειν ἢ μὲν Ἑραδι ἑαυτῆς τὸν Ἡφαιστον, ὁ δὲ Ζεὺς τὴν Ἀθηναίαν ἐκ τῆς Μητίδος καταποθείσης ὑπ' αὐτοῦ ἢ μὲν γὰρ εἰς αὐτὸν κατάποσις τῆς Μητίδος καὶ ἔνδον τοῦ Δίδος τῆς Ἀθηναίης γένεσις κατ' ἀμφοτέρους τοὺς λόγους ἐστίν· διαφέρουσι δ' ἐν τῷ, πῶς ταῦτα συνετελέσθη — λέγεται δ' ἐν μὲν τῇ Θεογονίᾳ οὕτω (sequuntur versus 886—890. et 900.) εἶτα προελθὼν φησιν οὕτως· (sequuntur versus 924—926.) στήθεσι γὰρ αὐτοῖς ἔνδον εὐδηλον ὅτι ἀπέθετο τὴν Μῆτιν καὶ οὕτως φησὶν αὐτὴν γενῆσαι κατὰ τὴν κεφαλὴν· ἐν δὲ τοῖς μετὰ ταῦτα πλείω διεληλυθότος αὐτοῦ, τοιαῦτ' ἐστὶ τὰ λεγόμενα·

- Ἐκ ταύτης ἔριδος ἢ μὲν τέκε Φαίδιμον υἱόν,
 Ἡφαιστον, τέχνησιν, ἄνευ Δίδος αἰγιόχοιο,
 Ἐκ πάντων παλάμησι κεκλήμενος Οὐραϊῶνων.
 Αὐτὰρ ὄγ' Ὀκeanοῦ καὶ Τήθους ἠΰκόμοιο
 5 Κούρην νοσφ' Ἑρας παρεδέξατο καλλιπαρήου,
 Ἐξαπατῶν Μῆτιν καὶ περ πολὺ δινεύουσαν.
 Συμμάρφας δ' ὄγε χερσὶν ἐν ἐγκάτθετο νηδύν,
 Δείσας, μὴ τέξῃ κρατερώτερον ἄλλο κεραυνοῦ.
 Τουνεκά μιν Κρονίδης ὑψίζυγος, αἰθέρι ναίων,
 10 Κάππιεν ἔξαπίνης· ἢ δ' αὐτίκα Παλλάδ' Ἀθήνην
 Κύσατο, τὴν μὲν ἔτικτε πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε
 Πὰρ κορυφῆν, Τρίτωνος ἐπ' ὄχθησι ποταμοῖο.

Μήτις δ' αὐτε Ζηνὸς ὑπὸ σπλάγχθοις λελαθυῖα
 Ἴστο, Ἀθηναίη μήτηρ τέκνηνα δικαίων,
 15 Πλείστα θεῶν εἰδυῖα, καταθηγῶν τ' ἀνθρώπων.
 Ἐνθα θεὰ παρέλεκτο Θέμις παλάμαις περὶ πάντων
 Ἀθανάτων ἐκέαστο Ὀλύμπια δώματ' ἔχουσιν,
 Αἰγίδα ποιήσασα Φοβέστρατον ἔντης Ἀθήνη,
 Σὺν τῇ ἐγείνατό μιν πολεμῆϊα τεύχε' ἔχουσαν.

De his Ruhnkenius in Ep. Crit. »nusquam, inquit, *interpolatorum* manus licentius grassata est, quam in narratione de Metide. Vide enim, quid in suo *Theogoniae exemplo* legerit Chrysippus apud Galenum.” Tum, citatis versibus Ἐκ ταύτης ἔριδος κ. τ. λ. subiicit: »Haec, tametsi *adulterina*, tamen *ob vetustatem* digna sunt, quae emendatius legantur.” Hinc versus bene multis in locis corrigit. Wolfius autem in annot. ad versum Th. 927. »si quis adhuc dubitet, inquit, *maxime diversas olim inter se fuisse* *Editiones carminis Hesiodi*, videat, quaeso, quanto longiorrem hanc *ῥῆσιν* (de contentione inter Iovem et Iunonem) *ex libro quodam Chrysippi* exhibeat Galenus. — Vt ingenium exerceant iuvenes, *stribliginem*, sicut vulgo edunt, *adscribam*: Ἐκ ταύτης ἔριδος κ. τ. λ.” Neque postea alia prolata est a Wolfio sententia, cum in Prolegomenis ad Homerum p. CCXXXVI. *locum in Theogonia* (de Metide) 18 (19) *versibus auctum ex libro Chrysippi* dixit; neque verba haec cum Goettlingio sic accipienda, quasi voluerit Wolfius, temere versus illos affinxisse Hesiodo Chrysippum: qua damnata opinione Goettlingius *ex alio poeta* prolatos a Chrysippo versus statuit. Muetzellius autem p. 367. *duplicem*, inquit, Chrysippus memorat de ortu Minervae *narrationem*, alteram *ἐν τῇ Θεογονίᾳ*, alteram *ἐν ἑτέροις* *positam*: iam illustrat illam versibus 886—890. 900. 924 —926.; deinde pergit ad alteram fabulam recitandam his

»verbis ἐν δὲ τοῖς μετὰ ταῦτα πλείω διεληλυθότος αὐτοῦ·
 »*nempe posita haec narratio ab Criticis erat in carmine ali-*
 »*quo, quod in universa Hesiodeorum collectione post Theogo-*
 »*niam fuerat collocatum.*» Conf. idem p. 498 seq. Mihi ve-
 rior videtur Wolfii sententia, maxime diversas olim inter
 se fuisse editiones carminis Hesiodi, mihi que indicari id
 videtur verbis Chrysippi τίνων μὲν ἐν τῇ Θεογονίᾳ γραφόν-
 των — τίνων δ' ἐν ἑτέροις ἄλλως γραφόντων. Tum ad illas
 tam diversas inter se τῶν γραφόντων editiones vel recen-
 siones referenda puto Chrysippi verba: ὁ δὲ Ἡσίοδος ἐπὶ
 πλέον λέγει ἐν ταῖς Θεογονίαις, ex quibus ille Theogoniis
 unam prae ceteris τὴν Θεογονίαν dixerit, quippe quam ex-
 imie Critici ut Hesiodeam probassent. Verbis autem ἐν
 ἑτέροις quominus cum Goettlingio (si tamen hoc voluit)
alium poëtam indicari putem, obstare mihi videtur prae-
 cedens apud Chrysippum ὁ Ἡσίοδος, quodque sequitur ἐν
 δὲ ταῖς μετὰ ταῦτα πλείω διεληλυθότος αὐτοῦ: quominus
 autem cum Muetzellio ἐν ἑτέροις ad *aliud* referam in uni-
 versa Hesiodeorum collectione *carmen*, obstare, quod prae-
 cedit, ἐν ταῖς Θεογονίαις. Neque facile inter omnia, quae
 feruntur, Hesioidea aliud tibi carmen informes, ubi com-
 modam sedem habuerit haec de Metide narratio, quae pro-
 fecto commodam magis sedem vix inveniat, quam quo loco
 positam illam fuisse arbitrati sunt Ruhnkenius, Wolfius,
 Goettlingius: neque est, ut verba Chrysippi μετὰ ταῦτα
 potius cum Muetzellio explices *post Theogoniam in alio*
carmine, quam simpliciter *post illa, quae locum de nata Mi-*
nerva (vv. 924—926.) *excipiebant*. Sunt autem haec: Ἡρη
 δ' Ἡφαιστον κλυτὸν, οὐ Φιλότητι μιγεῖσα, Γείνατο, καὶ
 ζαμένησε καὶ ἤρισεν ᾧ παρακοίτη, in quibus, si recte vi-
 deo, illud ἤρισεν inepto poëtae occasionem praebuit, reiecto
 versu 929, subiiciendi ἐκ ταύτης ἔριδος κ. τ. λ. Ceterum
 esse haec, quae Chrysippus in suo quodam Hesiodi carmi-

num exemplo legit, seu post versum illa Th. 928., sive alibi sedem habuerint, *adulterina*, negaturum recte neminem opinor; *vetusta*, esse equidem sic statuam cum Ruhnkenio, quatenus certe antiquiora sunt Chrysippo: sed idem longe recentiora patem haud iis modo, quae citra controversiam ab omni antiquitate habita sunt Hesiodi, verum etiam Scuto et Catalogis, aliisque huiusmodi aetatis Epicae carminibus, de quibus, an essent Hesiodi, dubitasse videas Veterum nonnullos. Nam, me quidem iudice, Chrysippea ista colorem magis suis habent seculi, quo nata sunt pleraque Orpheo afficta. Sic, quod Μῆτις v. 14. dicitur τέκνην δικάων, plane Orphicum poetam sapit. Hominem eiusmodi, qui sua post Th. v. 929. interpolaverit, si Goettlingius alium poetam dixit, non est, quod ei refragemur. Adposuit autem Goettlingius Chrysippea emendatius edita partim ex Ruhnkenii sententia. Maluimus nos cum Wolfio prius locum, ut est apud Galenum depravatus, adponere, iamque hinc deinceps dicere de medela, quam corruptis adhibendam censuere VV. DD.

Verissime correxit Ruhnkenius v. 3. κεκασμένον, v. 5. Κούρη, νόσφ' Ἴρης, παρελέξατο καλλιπαρήω. Nam, quod Goettlingius cetera, ut sunt apud Galenum, relinquens, satis habuit καλλιπαρήων pro καλλιπαρήου scribere, vereor, ut probari possit, cum κούρη παρεδέξατο non habeat significationem, quae requiritur, coniugii et concubitus. Rectius idem Goettlingius v. 6. reliquit κáιπερ παλὺ διευούσων, pro quo Ruhnkenius legendum censuerat κáιπερ πολυύδρων εὔσων. Namque et audacior haec emendatio est, et fortasse non indiget emendatione locus, quamvis quid auctor verbo διευούσων indicare voluerit, haud satis constet. Heynius quidem Obs. ad Apollod. I. III. 6. explicat *repugnantem et elabi volentem*. Fortasse, quod Geelio meo in mentem venit, transponendi sunt versus 6 et 7, ut ἐξαπατῶν

non ad παρελέξατο pertineat, sed ad aliam traditionem, cuius, quamquam obiter et obscurius, mentio facta ab Hesiodo v. 889 seq. Minime quidem admittam, quod pro δινεύουσαν Orellius scriptum voluit ἀννεύουσαν. — Versus 9, notante Ruhnkenio, est ex Hom. II. Δ. 166. vel ex Hes. "Eργ. 18. In v. 14 correxit idem Ἀθηναίης μήτηρ. Lenior et elegantior est Goettlingii correctio Ἀθηναίη. Cur autem ille pro τέκτητα Galeni τέκταινα scripserit, haud adsequor. Versum 15 sumtum animadvertit Ruhnkenius ex Hesiodi v. 889; in v. 16. legendum censuit ἐκέκαστ' (ἐκέκασθ' Goettl.) οἱ Ὀλ. δ. ἔχουσιν v. 18. scribendum Ἀθήνη in dativo »ut sensus sit, inquit, *Metis aegidem Minervae in Iovis corpore (ἐντὸς) fecit.*" Reliqua (corrupta in v. 16.) quomodo corrigeret, nescire se fassus est. Welckerus autem in Trilog. Aeschyl. p. 278. in nota, versum 13 et seqq. in Chrysippeis divellendos putat a superioribus, utpote tertiam exhibentes de Metide narrationem, qua dicta haec fuerit τέκτητα δικαίων eademque Orphico sermone Θέμις, post quam vocem distinguendum, contra post versum antepenultimum tollenda distinctio sit: attamen fatetur asyndeton suspectum de corruptela v. 14 facere. Equidem corruptum haud dubie versum illum censeam, vel si ceterum probabilis habeatur Welckeri de tertia narratione, seriore illa atque Orphici generis, opinio. Corruptum versum censuere etiam Ruhnkenius, Goettlingius, Hermannus. Sed Ruhnkenio nihil, quo corruptelae mederetur, in mentem venit. Goettlingius in pr. Ed. scripsit "Ἐνθα θεὰ παρέλεχθ', ἢ μὲν παλάμαις περὶ πάντων Ἀθανάτων ἐκέκασθ', οἱ Ὀλ. δ. ἔχουσιν (in Ed. alt. ἐκέκαστο Ὀλ. δ. ἔχόντων). Sed μὲν eo loco stare nequit, et παρέλεχθ' explicatione duntaxat indigebat. Hermannus in Goettlingianae censura legendum statuit: "Ἐνθα θεὰ παρέδεκτο (sc. τὰ δίκαια), ὅθεν παλάμαις περὶ πάντων Ἀθανάτων ἐκέκαστο Ὀλύμπια δώματ' ἔχοντας, ubi cur in postremis a Ruhnkenii et Goettlingii lectione re-

cesserit, haud capere me fateor. Prior autem a Viro summo propositae correctionis pars hoc laborat incommodo, quod τέκνηνα δικαίων Metis vix dici potest illa ἔνθα (ibi in Iovis corpore) demum accepisse. Alia res fuerit, si θεὰ intelligi possit Minerva, ibi a matre Metide τὰ δίκαια accipiens. Sed quominus sic intelligas, vetat sequens ποιήσασα. Ceterum, vel admissa Hermanni locum emendandi ratione, malim equidem ὅθεν εὖ παλάμαις π. π., tametsi idem suspicor, Hermannum de industria παρέδεκτο ὅθεν, ἐκέκαστο Ὀλύμπια, vix dignos antiquis Epicis hiatus, probasse, quod totam ῥῆσιν senioris poetæ foetum haberet. Memorandae quoque hic duntaxat Orellii super hoc loco coniecturae τέκνηνα τε δηνέων (vel τευχέων) v. 14. et θεᾶ παρέλεκτο θέμις v. 16. Relictum expositumque a Ruhnkenio ἐντός Goettlingius correxit ἔντος, ipse notans rarissimum hunc usum nominativi singularis in eo vocabulo, citans tamen similiter in Archilochi fragm. LVIII. p. 150. Ed. Liebel. dictum ἔντος ἀμώμητον. Geellius coniiicit, poetam istum, cum animadvertisset, se nimia narrandi festinatione prius de nata Minerva dixisse, quam retulisset ea, quae partum proxime praecesserant, digna tamen, quae item referrentur, hinc post vv. 11. 12, relecto narrationis filo, subiecisse: Μῆτις δ' αὐτε κ. τ. λ. Tum versus 16 seqq. ita constituendos proponit Vir Cl. Ἐνθα θεὰ παρέδεκτο, ἔμεν παλάμαις περὶ πάντων Ἀνδρῶν τ' Ἀθανάτων θ', οἱ Ὀλύμπια δώματ' ἔχουσιν, Αἰγίδα ποιητὴν τὸ Φοβέστρατον ἔντος, Ἀθήνη, Συν τῇ κ. τ. λ. Ibi in corpore Iovis Dea Minerva accepit (a matre) aegidem fabrefactam, terribile illud scutum, ut omnes homines et Deos superaret fortitudine. Ex Iovis capite σὺν ὕπλοις prosiluisse Minervam primum a Stesichoro traditum observat Schol. ad Apollon. Rhod. IV. 1310 seqq.: quod si verum sit, esse Hymnum Homer. in Minervam (XXVI.) Stesichoro iuniorum, animadvertit Heynius ad Apollod. l. c. Itaque Stesichoro

iuniores etiam, quos Chrysippus habet; versus, quorum postremum confer cum praedicti Hymni vv. 4 et 5.

vv. 930—933. Ex Amphitrite et Neptuno natus Triton, Hesiodo magnus, validus, tremendus Deus, Homero prorsus silentio transmissus, sed cui locus fuit in Argonauticis. Vid. Herod. IV. 179. Pindarus Pyth. IV. 49 seqq. Apollon. Rhod. IV. 1588 seqq. Lycophr. 886 seqq. et ad hos poëtas Scholia: quam expeditionem cum item attigerit Hesiodus, ut ex Scholiis ad Apollon. Rh. IV. 259. 284. liquet, est, ut credat quis, eum ibi quoque Tritonem, atque insuper formam huius *διΦυῆς*, necnon buccinam seu concham, memorasse. Vetus Tanagraeorum mythus initiatas illic sacris Bacchi matronas a Tritonis e mari invadentis saevitia Bacchi ope defensas ferebat, teste Pausania IX. 20.; quo lecto de bellua marina cogites, aut certe Tritonem eiusdem ferme generis Deum censeas, cuius fuerunt Phorcus, Ceto, alii. Sed tamen potius est, ut per Tritonis personam declarata fuisse videatur ingens vis maris, cum sonitu fluctus suos et simul gravissima quaeque attollentis, perque litoris anfractus et cavernas mugientis. Namque huc ducit et ipsius et matris nomen, et quod vulgo ut buccinator inducitur. Vid. Virgil. X. Aen. 209. Ovid. I. Met. 333 seqq. *Εὐρυβέην Τρίτωνα* inter maris numina invocant Argonautae apud Orph. Argon. 337. (al. 339.). Eum vim suam exserentem ad detrudendas scopulo naves Aeneae inducit Virg. I. Aen. 144 seqq. Fuit Triton inter praecipua Macedonum numina. Certe coram Neptuno, Tritone et Marte factum inter Philippum Macedonem et Hannibalem foedus, quod refert Polybius VII. 9. Nerei filium Tritonem facit Lycophron l. c., Neptuni et Celaenûs Acesander apud Tzetzen ibid. et Schol. ad Pind. P. IV. 57. Hesiodum sequitur Apollod. I. IV. 6., sororem tamen Tritoni adiungens

Rhoden. Ignorat hanc, nostro consentiens, Hyginus p. 11. Ed. Stav. Tritonis mater Salacia apud Serv. ad Aen. I. 148. eadem est Amphitrite. Vid. Muncker. ad Hygin. d. 1.

Neptuni apud Aegas κλυτὰ δῶματα βένθεσι λίμνης χρύσεια, qualia hīc, etiam Π, N. 21 seqq. memorantur.

v. 933. χρύσεια δῶ) Gregorii Corinth. Codex Vat. de D. D. § 119. αἱ ἀποκοπαὶ ἴδιαι αὐτῶν εἰσὶ γίνονται δὲ κατὰ τέλος, Ποσειδῶνα, Ποσειδῶ, δῶμα, δῶ' ὡς καὶ Ἡσίοδος· χρύσεια δῶ. Sed potius dicendum, tales apocopas proprias fuisse sermoni minus culto. Conf. Valcken. ad Herod. p. 307. Koen. ad Gregor. l. c.

vv. 933—937. E Marte et Venere Terror, Pavor, Harmonia. De Terrore et Pavore, Martis filiis dictis, expedita res est. Φόβον Martis filium perhibet etiam Homerus II. N. 299. Harmoniam Iovis et Electrae filiam Samothracas ferebant, testibus Diodoro Sic. V. 48. et Schol. Apollon. Rh. I. 926. Sed ex Venere et Marte genitam cum Hesiodo Veterum plerique tradiderunt. Vid. Hygin. fab. 6. et ibi VV. DD. Fabulam physice interpretati sunt Heraclides p. 494. Plutarch. de Is. et Osir. c. 48. T. II. p. 370. D. A compositis per bellum rebus, ut Ἄρην, ita filiam eius Harmoniam dictam coniecit Cornutus de N. D. c. 21. Nugantur more suo Schol. et Io. Diaconus h. l. Fuit Harmoniae proprius locus in Thebanis fabulis, de quibus videndi Apollod. III. IV. 2. Pausan. IX. 12. Plutarchus in Pelop. c. 19. Itaque suspicari liceat, mythum de Harmonia ex Marte et Venere nata ortum duxisse ex composito per nuptias bello, nescio an illo, quod Phoenici advenae, fabularum Cadmo, fuit cum indigenis (Vid. Pausan. ibid. c. 5. Dercyllus apud Schol. ad Eurip. Phoen. v. 7. Palaephatus c. 7.), unde Harmonia dicta uxor Cadmi (v. 937. infra

v. 975 seqq.). Sic in mythos recepto Martis et Veneris coniugio, consequens fuit, ut Martis filii dicti, Terror et Pavor, iidem Veneris quoque filii haberentur. Illi, sicut hic cum Marte (v. 935 seq.), ita Il. Δ. 440. cum Marte et Minerva pugnam cedere dicuntur. In Scuto v. 195. Marti pugnam cienti iuxta currum adstant; v. 463. equos ei ad currum iungunt, quod faciunt etiam Il. O. 119. Per Martem, *Enyo καὶ Φιλαίματον Φόβον* iurant Septem contra Thebas apud Aeschylum v. 45.

vv. 938—944. Memoratae supra (vv. 886—992.) Deae, unde liberos Iupiter suscepit, vel eius deinceps fuerant iustae coniuges (v. 886. 901. 921.), vel certe haud furto cognitae. Memorantur iam Iunonis pellices, nataque inde Iovi proles, e Maia, Atlantide nymp̄ha, Mercurius (v. 938 seq.); e mortali Semele, Cadmi filia, Dionysus (v. 940—942.); ex Alcmena, item mortali, Hercules (v. 943 seq.). Fuit igitur, secundum Hesiodum, ex iunioribus Diis, ut Dionysus, ita Mercurius, quem et Hom. H. in eum v. 3 seqq. natum refert e furto Iovis, sopitam Iunonem fallentis. Et sane vix est, ut huius Dei religio per Graeciam invaluerit ante invecta in eandem initia cultioris vitae multarumque artium, quibus praeesse creditus Mercurius. Memorat hic quidem Hesiodus non nisi unum praecipuum eius munus, quod erat Deorum praeco (v. 939. Conf. et "Eργ. 84.). Sed tamen eundem etiam novit ἐριούμιον (supra v. 444.) callidumque et facundum ("Eργ. 67. 76.).

Quod v. 940. dicitur *Σεμέλη τέκε Φαίδιμον υἱόν*, arguit, ignorasse Hesiodum Semelem fulmine combustam et insutum Iovis femori Dionysum, de quo ceterum secutus est Veteres Thebanorum fabulas, Deum illum Thebis natam et Cadmeum genere ferentes, mytho, ut videtur, hinc orto,

quod apud primos Graecorum Thebanos peregre invecta, ibique per Cadmeos propagata esset Bacchi religio, qua in re praecipuae fuisse possunt partes Semeles, ut fuerunt Agaves, item Cadmeae, aliarumque mulierum. Dionysi matrem ex Iove Semelen agnoscit etiam Homerus II. ε. 323. 325.; super eius quoque partu consentiens. Conf. et H. in Dionys. I. 57 seqq.

vv. 938—941, ut Hesiodi, citat Clemens Alex. Strom. T. I. p. 382., hinc Eusebius Euang. Praep. X. p. 293.

v. 942. νῦν δ' ἀμφοτέροι θεοί εἰσιν) Apollod. III. IV. 3. ὁ δὲ (Διόνυσος) ἀναγαγὼν ἐξ ἄδου τὴν μητέρα καὶ προσαγορεύσας Θυώνην, μετ' αὐτῆς εἰς οὐρανὸν ἀνήλθεν. Conf. Diod. Sic. IV. 25. ibique Wessel.

Ad v. 943 Scholiasta: σημειωτέον, ὅτι δύο συλλαβῶν ἀποκοπαί εἰσιν. Ἄθετοῦνται ἐφεξῆς στίχοι ἑννέα· τοὺς γὰρ ἐξ ἀμφοτέρων θεῶν γενεαλογεῖν αὐτῶ προκεῖται. Cum autem in hodierna carminis forma nusquam compareant illic novem versus continui, in quos Scholiastae reprehensio cadat ex omni parte, Muetzellius p. 502. manca hic nos habere exemplaria statuit, quodque, ut prodita ab Hesiodo, referat Manilius II. 16. 17. *sub fratre viri nomen, sine fratre parentis, Atque iterum patrio nascentem corpore Bacchum*, excidisse hinc uberiores de Bacchi natalibus expositionem coniiicit. Mihi autem non apparet, quomodo hoc de Baccho iterum nato commode sequi potuerit post versus 940—942. Goettlingius ad h. l. »nisi fallor, inquit, Scholiasta »notavit versus 938—944. Illud enim σημειωτέον, ὅτι δύο »συλλάβων ἀποκοπαί εἰσι κ. τ. λ. quum magis pertineat »ad versum 938. propter δ' ἄρ', quam ad versum 943., »legendum videtur ἄθετοῦνται ἐφεξῆς στίχοι ἑπτὰ." At-

tamen, cum omnino requireretur in hoc carmine mentio, unde nati Mercurius, Bacchus, Hercules, mireris, quemquam remotos voluisse versus, quibus solis illa mentio contineretur. Accedit, quod natus Mercurius matre non mortali, sed Atlantis filia, Hom. Hymno in Merc. v. 4. 20. 230. Νύμφη, ἀθάνατος et ἀμβροσίη dicta. Itaque duntaxat versus 938 seq. reiicere ob causam ab Scholiasta indicatam haud facile quisquam potuit. Tum mihi non tam certum, ac Goettlingio, videtur, Scholiastam in priore annotationis parte ad δ' ἄρ' in v. 938. respexisse. Putem equidem potius cum Geelio, dicta ibi pertinere ad δῶ in v. 933. cum ibi revera sint δύο συλλαβῶν ἀποκοπαί. Sic autem sequens annotationis pars alio pertinere censenda est, cum ad illa, quae versûs 933 fine ac deinceps exstant, pertinere nequeat. Quorsum autem pertineat, ignorare nos, fatendum est.

v. 945 seq. Vulcani uxorem Homerus Il. Σ. 382. memorat Gratiam, Od. Θ. 267 seqq. Venerem. Itaque venustus mythus duplici ratione enunciatus fuit. Conf. Cornutus de N. D. c. 19. Hesiodus autem, cum ex Thebanis fabulis Venerem Martis coniugem agnovisset, hinc Vulcano uxorem non Venerem dedit, sed Gratiam, ac definite quidem minimam natu de Gratiis Aglaïam.

vv. 947—949. Memoratur hîc breviter Ariadnae cum Dionyso coniugium, sed fortasse in Catalogo plenius fuit ea res narrata post factam ibi perfidiae in Ariadnam Thesei, novo Panopëidos Aegles amore capti, mentionem, de qua constat ex Plutarcho in Thes. c. 20. Athen. XIII. p. 557. Certe dissensit Hesiodus ab Homero, quem si audias Od. Λ. 320., Ariadnam Theseus ex Cræta Athenas ἦγε μὲν, οὐδ' ἀπόνητο· πάρος δέ μιν Ἄρτεμις ἔσχε Δίη ἐν Ἀμφιρύτῃ, Διονύσου μαρτυρήσει, ubi ex Scholiis ad v. 325. discas, fuisse, qui traderent, Dionysum Ariadnam impietatis ac-

cusasse, quod in eius templo rem illa cum Theseo habuisset. Itaque ἔσχε, *detinuit*, illam Diana, scilicet mortem inferendo: detinuit autem sic in Bacchi gratiam, ac fortasse ibi quaerendus fons mythi, quo retenta illic ferebatur, ut Bacchi coniux esset. Conf. Sabinus Ep. II. 51 seq. Apud Homerum quidem d. l. non, ut coniux Dionysi, sed inter demortuas prodit heroínas. Facit etiam Aratus v. 72. eius, ut mortuae, mentionem, fueruntque omnino multae ac variae de morbo ac morte eius traditiones, quibusdam adeo mortuam eam post coniugium cum Baccho ferentibus (Vid. Plutarch. l. c. Pausan. II. 23. ex Pherecyde. Schol. ad Od. A. 320. et Eustath. p. 1688. 48.), quamvis vulgo magis Hesiodeam v. 949. traditionem secuti sint de facta in Bacchi gratiam immortalí Ariadna. Vid. Ovid. III. F. 510 seqq. Propert. III. XV. 7. ibique Broukh. Hygin. f. 224. ibique VV. DD. Videtur autem Hesiodus ita tradidisse, quod iam tum celebrarentur in honorem Ariadnae festa, quale celebratum apud Oenionas Locrenses fuisse, quo die fluctibus ad eos delatum Hesiodi cadaver, Auctor perhibet Certaminis Homeri et Hesiodi. Sed sacris cultam etiam a Cypriis et Naxiis Ariadnam ex Plutarcho l. c. discas; illaque, seu corona eius, quod in coelo luceret, dicta, ut videtur, Ἀρίδηλα Cretensibus, quae glossa est Hesychii. — Bacchi et Ariadnae filios, quos memorant Schol. Apollonii Rh. ad III. 996. et alii, ignorasse Hesiodus videtur.

Versu 947. dicitur χρυσακόμης Dionysus et ξανθὴ Ariadna. Scilicet flava coma pulchrior habebatur. Itaque et Amor χρυσακόμης dicitur apud Euripidem Iph. in Aul. v. 538. Mirationem igitur facit, quod Hom. H. in Bacch. v. 4. 5. huius Dei ἔθειραι κυάνεαι memorantur. Passim autem Bacchus a coma praedicatur. Sic εὐρυχαίταν dixit Pindarus Isthm. VII. 4 seq. Conf. Broukh. ad Tib. I. IV. 3.

v. 949. ἀθάνατον καὶ ἀγήρω θῆκε i. e. participem fecit divinitatis, cuius est naturae proprium non modo, ut immortalis, sed etiam ut senectutis expers sit. Conf. infra v. 955. Il. B. 447. Θ. 539. P. 444. Od. E. 136. 218. H. in Cer. 242., unde, secundum Heraclidem p. 448 seq., fabula de pocula Diis ministrante Hebe.

v. 950—955. Hercules, post exantlatos labores in Olympum inter immortales receptus, uxorem ibi duxit Heben. Retulit etiam Hom. Od. Λ. 601 seq. hunc mythum, quo vix aliud quidquam significatur, quam Herculem cum divinitate etiam in perpetuum ἥβην, iuventutem, esse adeptum. Fuere autem, qui insuper natos ex Hercule et Hebe liberos memorarent. Vid. Apollod. II. VII. 7. extr.

De relato in Deorum numerum divinisque honoribus culto Hercule nonnulla lectu digna habet Diod. Sic. IV. 39., ubi videndus etiam Wesseling.

v. 952 legitur etiam Od. Λ. 603. Vt hic v. 954. ἄλβιος Hercules, ita apud Pindarum Isthm. IV. 99. dicitur κάλλιστον ἄλβον ἀμφεπών. Vers. 954 seq. construe cum Heynio δε ἀνύσσας μέγα ἔργον ναίει ἐν ἀθανάτοισιν. Goettlingium, construentem ἀνύσσας μέγα ἔργον ἐν ἀθανάτοισι, recte reprehendit Hermannus in Censura, animadvertens, ineptum esse ναίει, nisi adiiciatur habitationis locus.

vv. 956—962. Solis progenies. Ex Sole et Perséide Oceani filia (supra v. 365.) Circe et Aeetes (v. 956 seq.). Consentit Homerus Od. K. 136 seqq., nisi quod ei Solis coniux non Περσηῖς, sed Πέρση dicitur, in quo Homerum secutus est Apollon. Rhod. IV. 59. Ἥλιον ἀκάμαντα indefessum (cursu) dici videas etiam Il. Σ. 239. Vt Oceani nam Soli coniugem darent, valuisse hoc potest, quod na-

vigantibus, ut mane oriri Sol e mari, ita vesperi in illud se recipere videtur. Dicebatur autem Veteribus Oceanus tam ad Orientem, quam ad Occidentem, maris pars remotior. Itaque Mimnermus apud Strabonem I. p. 47. memorat Αἰήταο πόλιν, ἔθι τ' ὠκέος ἡέλιοιο Ἀκτῖνες χρυσέω κείαται ἐν θαλάμῳ Ὀκεανοῦ παρὰ χεῖλεσ', ἦ' ὄχετο θεῖος Ἴήσων. Atque hinc facile intelligitur, quomodo dictus sit Aetes Solis ex Oceanina filius, eiusque coniux Iduia (v. 959.) item Oceani filia. Neque dispar ratio in Circe, si quidem Aeaeta et ipsa et insula, in qua degebat, Homero Od. I. 32. Λ. 70. dicta fuerit ab Aea, Colchorum urbe, seu regione. Sed difficultatem Circe facit, in illa Hesperii maris insula degens: unde fuere, qui duas Circas comminiscerentur, alteram Colchicam, alteram Hesperiam (Vid. Schol. ad Apollon. Rhod. II. 399. III. 311.), quod tamen manifesto refragatur Homeri atque Hesiodi sententiae, quorum uterque cognitam Vlyssi Circen Aetae Colchorum regis sororem facit (infra 1011 seqq. Od. K. 137.). Itaque alii varias causas commenti sunt, cur Circe Colchos suos reliquerit. Vid. Diod. Sic. IV. 45. Val. Flacc. VII. 120. 217 seqq. Eam patris curru devectam in mare Hesperium tradit Apollon. Rhod. III. 309., non Hesiodum ille in ea re, quod I. H. Vossio visum (Epp. Mythol. XV. T. II. p. 127.), sed in hoc secutus, quod Circen incolam maris Tyrreni insulae facit. Vid. infra 1015 seq. Sic enim accipienda verba Scholiastae ad Apollon. Rh. l. c. Sed fortasse Circen Hesperiam et hinc Solis filiam dictam poëtae γενεαλογούντες eam ob causam etiam Aetae sororem et sic origine Colchicam finxerunt, praesertim, quod iisdem, quibus Medea, artibus excelleret. Certum quidem est, etiam Hesperias Solis filias agnovisse Veteres. Sic Lampetien et Phaëthusam, patris Solis boves in insula maris Hesperii Trinacria pascentes, memorat Homerus Od. M. 131 seq.; sic

ad Eridanum ob casum Phaëthontis lugentes Heliades Apollon. Rhod. IV. 603. et alii: noveruntque Veteres haud dubie *Solis utramque domum*, quam dicit Ovidius Her. Ep. IX. 16., itaque etiam Hesperiam, sive Occidentalem, et ad illam Oceani partem Solis praedia, stabula, armenta. Vid. Apollod. I. VI. 2. ibique Heyn., a quo minus, quam videri vult, dissentit I. H. Vossius Epp. Myth. XIX. T. II. p. 155. ipse fassus p. 160., Nonnum Dionys. XII. 1 seqq. in describenda Solis regia Hesperia antiquiores secutum esse. Pro Persa, seu Perseïde, Aetae matrem Antiopen facit Eumelus apud Tzetz. ad Lycophr. v. 175., varia admiscens; matrem Circes Asteropen Pseudo-Orpheus Argon. 1222.; Dionysius Milesius Circes et Medeae patrem Aeten, matrem Hecaten Perseïdem, Sophocles Neaeram, unam Nereïdum, teste Schol. Apollon. Rhodii ad III. 200. 242. Aetae et Circes sororem Pasiphaën, Solis filiam, quam Apollodorus habet I. IX. 1. et III. 1. 2., Hesiodum ignorare hîc videmus.

v. 956 seq. respicit Eudocia p. 261.

vv. 958—962. Aetes θεῶν βουλῆσιν, Deorum consilio, Diis auctoribus, uxorem duxit Ἴδυίαν (*scientia pollentem*), quae filiam ipsi peperit, item a scientia consiliisque nomen nactam, Μήδειαν. Non memoratur hîc Aetae filius Absyrtus, quem, qui memorant, etiam diversa matre genitum perhibent, priore Aetae coniuge Asterodia, Caucasia Nympha secundum Apollonium Rhod. III. 242., Oceanina secundum alios, teste ibidem Scholiasta, qui versum hîc 958 cum v. 960 citat.

vv. 963—968. Poëta, cum in superioribus natos e Diis, certe maribus, Deos, praesertim Coelites recensisset, iam,

his de more valere iussis, Musas canere vult Dearum cum Viris mortalibus concubitus, vel nuptias, natosque inde Diis similes heroes.

v. 963 et seq. suspectos Wolfius habuit, Heynius duntaxat versum 964. Priores Interpretes ad eos offendisse non apparet. In Scholiis et Allegoriis silentio praetermittuntur. Mombritius vertit *Vos o, polus omnis Quos tenet et sedes gaudet regnare beatas, Salvete! tibi, Terra parens, tibi dico salutem Et quaecunque vago dispergeris insula ponto, ut haec ad cosmogonicam partem carminis referantur. Vide supra v. 106 seqq. L. Barlaeo νῆσοι sunt Insularum praesides Dii metonymice, ἤπειροι terrarum numina. Neutra explicatio facilitate se commendat, molestiam praesertim faciente ἔνδοθι, quod alio pertinere videtur, quam ad ἄλμυρος. Vt versus 963 retineatur, Ὀλύμπια δώματ' ἔχοντες ad Deos restringendum erit mares et maiores. Versum autem 964, ut hîc est positus, tuendi nullam equidem satis ex omni parte probabilem rationem video: nam mihi non magis, quam Wolfio, satisfaciat quis scribens: νῆσους τ' ἤπειρον τε καὶ ἄλμυρον ἔνδοθι πόντον. Goetlingii coniecturam: οἷσιν ὑπ' ἤπειροί τε καὶ ἄλμ. ἔνδ. πόντος, minus vero similem habens, Hermannus in Censura locum versui fuisse post v. 843. putat, ut sit ὑπεστενάχιζε δὲ γαῖα Νῆσοί τ' ἤπειροί τε κ. ἀ. ἔ. π. Mihi, ut fuisse post v. 963. positus censeatur, una probabilis ratio se offert, si statuamus, medios aliquot inter utrumque excidisse versus: tum autem est, ut interciderit iam antiquitus videantur. Facit enim, quod apud Dionysium Perieg. legimus v. 1181. Ὑμεῖς δ' ἤπειροί τε καὶ εἰν ἄλλι, χαίρετε, νῆσοι, ut iam illi obversatum hunc locum putes, qualem exstare nunc videmus.*

Goetlingio a versu inde 963 usque ad finem post He-

siodum scripta esse videntur. Rationem iudicii reddere neglexit; nec vero in eo satis ipse sibi constat. Vide enim quae notavit ad v. 986. 1015.

Ceterum habere nos hîc diversi a Theogonia carminis initium facile adsentimur Wolfio, Vossio, Creuzero, Hermanno, Muetzello: at non item Wolfio, lacinias quasdam Catalogi Hesiodi fortuito in hunc locum comportatas fuisse contendenti, non Vossio (Epp. Myth. I. p. 103.) et Creuzero (Ep. ad Herm. p. 223.), Eoearum nos hîc principium habere arbitratis. Convenit nobis potius cum Muetzello p. 503., diversam hanc heroogoniam fuisse a Catalogis, quamvis ei subnexis, diversam item ab Eoeis. Dicit Proclus in Praef. ad *Ἔργα*, opus illud *καινοουργῆσαι* (*Ἡσίοδον*) *μετὰ τὴν ἡρωϊκὴν γενεαλογίαν, καὶ τοὺς καταλόγους*. Itaque ille et carmina haec diversa ab se invicem et Catalogos heroogoniae subiectos novit. Catalogorum autem plures erant libri. Citantur a Veteribus varia ex primo et secundo Catalogo fragmenta: quamobrem non rectè Muetzelius p. 504. Eoeas *κατ' ἐξοχὴν Catalogi* nactas inscriptionem censet. Scuti initium, quod haud dubie Eoearum pars fuit, *ἐν τῷ δ' καταλόγῳ* fuisse, ex Scholio Aldino ad Scutum constat. Erant igitur Eoeae nactae non eximie Catalogi inscriptionem, sed quartum in Catalogis locum, satis longe illum ab heroogonia remotum, quam Theogoniae proxime subiectam novisse etiam Lucianus videtur, dicens Rhet. Praec. c. 4. *Ἡσίοδος — ἦδε θεῶν καὶ ἡρώων γένη*.

v. 969—974. Venusto mytho Ceres post coniugium cum Iasio in fertilis Cretae agro tertiato (Conf. *Ἔργ.* 456—460.), peperisse traditur Plutum. Conf. Diod. Sic. V. 77. Hunc mythum Homerus referens Od. E. 125. insuper Iasionem ob illum cum Cerere concubitum ab Iove fulmine percussum narrat. Neuter poëta Iasii sive

Iasionis genus habet, de quo varia recentiores tradiderunt. Cretem faciunt cum Nostro plerique. Vid. Apollod. III. XI. 1. ibique Heyn. Ovid. III. Am. X. 25 seqq. Itaque Cretensem mythen originem fuisse non dubito, quamvis cum Cereris religione ac mysteriis ad varios deinceps populos translatus et hinc variatus sit. Conf. Theocr. Id. III. 51. Diod. Sic. V. 49. Dicitur Pluti mater Ceres in Scolio apud Athen. XV. p. 694. C. — Ad fruges variis modis transvectas acquisitasque hinc divitias pertinere videtur, quod v. 972 seq. dicitur Plutus vadere per omnem terram et lata maris spatia. Sed cum Pluti, ut Dei, personam sibi informasset poeta, subiicit v. 973 seq. τῷ δὲ τύχοντι (L. Barlaeus τῷ ἀπαντήσαντι, I. H. Vossius *dem belegenden*) καὶ οὐ κ' ἐς χεῖρας ἵκηται, Τὸν δ' ἀφνειὸν ἔθηκε πολὺν τε οἱ ὤπασιν ἄλβον. Cum illo, quod de erratica Dei natura poeta habet v. 972., convenit alatum Pluti simulacrum apud Rhodios, de quo vide Philostratum Imagg. II. 27. Alas Pluto tribuit etiam Euripides in Meleagro apud Stobaeum 74. et in Ino apud eundem 105. Ad notionem autem, v. 973. expressam, respexerunt, qui in templo Fortunae Thebis simulacrum eius fecerunt, Plutum puerum manibus gestantis. Apud Athenienses Pax erat, similiter Plutum ferens, teste Pausania IX. 16. Memorat idem IX. 26. Minervae ἐργανῆ apud Thespienses adstantem Plutum.

vv. 969—971 respiciunt Eustath. ad Od. p. 1528. 7 seqq. Eudocia p. 233. Esse κατὰ Ἡσίοδου Iasionis ac Cereris filium Plutum scribit etiam Schol. Pal. Q. ad Od. E. 125. Priorem partem versûs 969, ut Hesiodi, citat Etym. M. p. 677. 16.

vv. 973 seq. Goettlingius in pr. Ed. recentius additos sibi

videri dixit. In altera tantum notat, negligenter additum *πάσαν* post interiecta vocabula *καὶ εὐρέα νῶτα θαλάσσης* et anacoluthiam, quae sequitur, *τῷ δὲ τύχοντι — τόνδ' ἀφνειὸν ἔθηκε πολὺν τε οἱ ὤπασεν ἄλβον*. Scilicet Hesiodo vindicare hos versus viderat in Censura Hermannum, cui tantum *πάσιν* reponendum visum pro *πάσαν* id enim et anacoluthon, ex hoc *πάσιν* ortum habens, et loci sensum arguere hunc: *omnibus hominibus; at illi, qui consecutus fuerit, hunc beatum reddit*. Mihi autem convenit cum Goettlingio, dici non posse Plutum ire *omnibus hominibus*. Notavit Wolfius ad h. l., posse cuiquam corrigendum videri *πάντη* seu *πάσης*. *Attamen*, inquit, *non sine exemplo sunt huiusmodi traiectiones verborum in vetustioribus poëtis*. Cf. *v. c. Il. X. 67, 69. (Th. 157 seq. 240 seq. 383 seq. "Erg. 405 seq.)*. *Ad eorundem morem pertinet quoque anacoluthon, quod in dativo τῷ τύχοντι hic animadvertitur*. Puto equidem in *τῷ τύχοντι* iam obversatum poëtae, quod sequitur, *πόλυν ὤπασεν ἄλβον*, factum autem currente sermone et interiectis mediis quibusdam, ut anacoluthon existeret. — *τόνδ' ἢ* ut vulgo Edd. (sic enim illae, non, ut in Varr. Lectt. vitiose scriptum, *τὸν δέ*) retinuit etiam in alt. Ed. Goettlingius.

vv. 974—978. Ex Harmonia et Cadmo Ino, Semele, Agave, Autoño Aristaei uxor, Polydorus. Hesiodum, ut in hoc Dearum (v. 965.) recensu locum hinc Harmoniae, infra (v. 992.) Medae tribueret, movisse praecipue hoc videtur, quod erat utrique genus divinius: Harmoniae quidem e maioribus Diis, Marte et Venere; nam vix est, ut eam ceterum pari loco habuerit, atque *ἀθανάτας*, quales erant Ceres, Venus, Aurora, Circe, Nereïdes, quamvis fortasse ignoraverit, aut non admiserit aliorum de illa in serpentem mutata, aut mortuae apud Illyrios sepulcro traditiones. Vid. Heyn. ad Apollod. III. V. 4. Vt autem poë-

tae non indigna loco, quem hîc ei tribuit, videretur, valuisse etiam hoc potest, quod honores ei tributos sciebat Thebis, ut Divae, qua de re constat tum ex Plutarcho in Pelop. c. 19., qui Thebanos eam urbi suae tutelarem Deam consecrasset refert, tum ex Scholiasta Pindari ad Pyth. III. 153., ubi, cum Cadmum omnium maxime Graecorum et ab hominibus et a Diis honoratum dixisset, *διόπερ*, inquit, *καὶ αὐτὸς ἀπεθέωθη μετὰ τῆς γυναικὸς Ἀρμονίης καὶ ἀπελθὼν ἐπὶ δρακόντων ἄρματος κατωκῆσεν ἐν Ἡλυσίῳ πεδίῳ, ὡς οἱ ποίηται καὶ οἱ μυθογράφοι παραδεδώκασιν ἡμῖν*. De vectos a Marte Cadmum et Harmoniam *μακάρων ἐς αἶαν*, Euripides auctor est in Bacchis v. 1283. Ed. Matth. — In referendis Cadmi et Harmoniae liberis secuti recentiores sunt Hesiodum. Vid. Apollod. I. III. IV. 2. extr. Diod. Sic. IV. 2. E filiarum Cadmi maritis unum poëta hîc Aristaeum memorat, insignioris utique famae. Vid. Pindar. P. IX. 104. Apollon. Rhod. II. 506. Diod. Sic. IV. 81 seq. Virgil. I. Georg. 14. IV. 317 seqq. Nonn. Dionys. V. 229 seqq. Memoraverat eum Hesiodus etiam alio loco, teste Servio ad Georg. l. c. Hîc (v. 977.) Pulcritudo eius a parte commendatur, unde praecipuum maribus etiam Diis decus. Sic Bacchus *χρυσοκόμης* dictus supra v. 947. Polydorus (v. 978.), Cadmi in regno successor, nomen nactus fertur a donis, quae Dii in Cadmi et Harmoniae nuptias contulerant. Vid. Schol. ad h. l. collatis Pindaro P. III. 165. Diod. Sic. V. 49. Nonno Dionys. V. 125 seqq. — Dicitur *ἑυστέφανος Θήβη* etiam apud Hom. II. T. 99.

vv. 979—983. Ex Callirhoë Oceanina et Chrysaore Geryoneus, quem occidit Hercules. Sed haud temere Clericus iam et Wolfius iniecta haec ab aliena manu censuerunt, cum et res iam supra fuerit narrata v. 287 seqq., et Chrysaor haudquaquam accenseri possit *θνητοῖς ἀνθρώποις*, de

quibus acturum se poëta dixit v. 967. Attamen colorem in his non multum ab Hesiodico diversum agnosco equidem cum Muetzellio p. 38., quem vide etiam p. 104.

v. 980. Dubitabat Wolfius, an Graece dictum esset ἐν Φιλότητι Ἀφροδίτης. Sed recte observavit Muetzelliuss p. 43 seq., eundem esse versum in fragmento Hesiodi apud Schol. Pindari P. IV. 35.

v. 981. Ad βροτῶν offendit Goettlingius. Attamen occisus ab Hercule Geryoneus aliquo iure βροταῖς accenseri potuit.

Versu 983 synizesin in βοῶν tuetur Spitznerus de Versu Heroïco p. 187. exemplo similium apud Hesiodum Ἔργ. 492. 607. Th. 28. 283. Conf. Muetzell. p. 38. Malim etiam ego synizesin hîc admittere, quam cum Goettlingio statuere, esse genitivum hîc pluralem βῶν a singulari βῶ, quo usum Sophoclem in Inacho testatur Antiatt. apud Bekker. Anecd. T. I. p. 84.

v. 984 seq. Ex Aurora et Tithono Memnon et Emathion. Auroram Tithoni coniugem novit etiam Homerus II. A. 1. Od. E. 1. H. in Ven. 219 seqq. Memnonis idem meminit Od. A. 521. ut heroum, qui ad Troiam venerant, pulcherrimi. Χαλκοκορυστήν eum dicit Hesiodus, item bellum respiciens Troianum, in quo Memnon, ductis ad Troiam Aethiopum auxiliis, Nestoris filium Antilochum occidit, ipse autem occisus est ab Achille, quod inter praecipua Achillis facinora aliquoties praedicat Pindarus. Vid. Pyth. VI. 41. Nem. VI. 83 seqq. Isthm. V. 51. VIII. 16., idem Aurorae filium Memnonem testatus Ol. II. 148. et Priamidis cognatum Nem. III. 111. Cum Memnon Aurorae filius

dicatur, Aethiopes Orientis populi intelligendi, ita ut propius ad veri similitudinem accesserint, qui Cissios seu Sussianos, vel Assyrios, quam qui Aegyptios interpretati sunt. Conf. Heyn. ad Apollod. III. XII. 4. et ad Aen. I. 751. in Exc. Orienti quoque vindicandus alter Aurorae filius Emathion, cui nomen adeo ab hac origine factum. Namque est ab ἤμαρ, ατος, Ἡμαθίων, cum sit eadem Ἡμέρα atque Ἡώς. Eum Apollod. II. V. 11. § 10. 11. caesum in Arabia tradit ab Hercule, illuc post lustratam Asiam veniente, quod item probabilius aliorum traditione, caesum ferente in Aethiopia ad Nilum Emathionem. Vid. Diod. Sic. IV. 27. Schol. ad Pindar. Ol. II. 148. Certe autem non, quod vult Schol. ad h. l., ab hoc Emathione dicta Emathia.

Locum hunc respiciens, Etym. M. p. 425. 50. Ἡμαθίων υἱὸς Ἡῶς καὶ Ἡσιόδου.

vv. 986—991. Ex Aurora et Cephalo Phaëthon, quem virum Iuvenem Venus rapuit, inque templorum adyta receptum δαίμονα δῖον, Deum inferioris ordinis, fecit. Cephalo non meminit Homerus, quamvis Procrin memorans Od. Λ. 320. Sed adamatum ac raptum ab Aurora Cephalum celebrant etiam Apollod. I. IX. 4. Ovid. VII. M. 701 seqq. Her. Epp. IV. 93 seqq. XV. 87 seq. Hygin. f. 189. Anton. Lib. I. 41. (ubi, quemadmodum apud Pausan. I. III. 1., dicitur Ἡμέρα, quae hinc Ἡώς) facilemque hic mythus explicationem habet, cum passim a laudatis auctoribus venator Cephalus dicatur. Tributum autem hinc et alibi Cephalo et Aurorae filio nomen, Φαέθων, fuit inter appellationes Solis. Vid. Hom. II. Λ. 734. Od. E. 479. Λ. 16. T. 441. X. 388. diciturque mythico sermone potuit, ut e Nocte Dies (supra v. 124.), ita ex Aurora Sol natus. Sic autem, cum e variis unius Dei appellationibus paullatim

diversae exstiterint personae, ut Hyperionem diversum videmus factum a Sole (supra v. 371. 374.), non est, quod miremur, diversum etiam habitum esse a Sole Phaëthontem, quo nomine memoratur item celeberrimus Solis ex Clymena filius etiam in Hesiodi fragmento apud Schol. Ambros. ad Od. Λ. 325. At vero, cum alius mythus natum ex Aurora Phaëthontem ferret, alius amatum raptumque ab Aurora Cephalum, potuit sic Hesiodus, sive primus, seu post alios, Phaëthontem Aurorae filium ex Cephalo facere. Phaëthontem equum cum altero Lampo Aurorae currui iungit Homerus Od. Υ. 245. seqq. Apud Eratosthenem autem c. 43. Phaëthon dictus fertur unus de planetis, ut apud Hygin. P. A. II. 42. Cephalo et Aurorae filius idem est Hesperus. At Hesiodus quidem vv. 988—991. talem sibi Phaëthontem non informavit, sed formosum iuvenem a Venere raptum, ipsique templorum factum *σύνναον*. Contulit iam Heynius ad Apollod. III. XIV. 3. locos Homeri Il. B. 547. Pindari Pyth. II. 31., in quibus simile quid de Erechtheo et Cinyra refertur. Conf. et de Virbio Virgil. Aen. VII. 733 seqq. Traditae autem hîc de Phaëthonte fabulae Cypriam originem indicare mihi videntur Apollod. d. l. Phileas apud Etym. M. v. Ἄως et Schol. ad h. l., quamvis Plinio XXXVI. 4. § 7. dicantur etiam Samothracum religione iuncti fuisse Venus, Phaëthon, Pothos.

Scripsit Pausanias I. III. 1. Κέφαλον, ὃν κάλλιστον γένόμενον Φασιν ὑπὸ Ἡμέρας ἀρπασθῆναι καὶ οἱ παῖδα γενέσθαι Φαέθοντα, καὶ Φύλακα ἐποίησε τοῦ ναοῦ. Ταῦτα ἄλλοι τε καὶ Ἡσίοδος εἴρηκεν ἐν ἔπεσιν τοῖς εἰς τὰς γυναῖκας. Itaque illis aliis debetur mentio Ἡμέρας pro Ἡοῦς et pulcritudinis laus Cephalo tributa; fortasse etiam, quod Φύλακα τοῦ ναοῦ sibi fecisse dicitur Ἡμέρα Cephalum, non Venus Phaëthontem, nisi dixeris, vel librariorum ibi turbasse,

vel negligentius usum Pausaniam Hesiodi testimonio, cum non esset ab eius lectione recens, unde errare etiam potuerit in citatione Carminis. Certe ad hunc locum potius, ubi nati e Deabus et Viris mortalibus memorantur, quam ad Carmen de Mulieribus, pertinuisse haec de nato ex Aurora et Cephalo Phaëthonte censenda sunt. Conf. Muetzell. p. 506 seq.

vv. 992—1002. E Medea, Aetiae filia, Solis nepti (v. 958 seqq.), et Iasone Medeus, quem Chiron educavit. Huius occasione genealogiae memoratur obiter magni, sed importuni regis, Peliae, superbia, iussuque eius suscepta Argonautarum expeditio, qua factum, ut Medea in Graeciam abduceretur. Vberius actum de expeditione illa fuisse in Catalogis, complura arguunt servata inde fragmenta. Apud Homerum Medae, quod mireris, mentio nulla exstat, quamvis invitante *venūtas* argumento, nisi ille quoque immortalē Medeam credidit cum Hesiodo (Conf. supra v. 965 seqq.), ut crediderunt etiam Pindarus P. IV. 18., Alcman, teste Scholiasta ad eum Pindari locum et Musaeus, teste Scholiasta ad Euripidis Medeam v. 9. Navis quidem Argūs et Iasonis meminuit Homerus Od. M. 69.; huius etiam Il. H. 469 seq.; Peliae quoque, sed sine contumelia, Od. A. 253. 255 seq. Quod hīc v. 993. Deorum consilio abducta Medea, quodque ex eius cum Iasone nuptiis nato filio Medeo perfecta Iovis voluntas dicitur v. 1002., nescio, an indicet, tum ignota Hesiodo fuisse, quae super Iasonis in Medeam perfidia posterī prodiderunt, tum ab ipso clarum inprimis habitum esse illum Iasonis et Medae filium Medeam, de quo tamen ceteri auctores tacent, tametsi multi Medum Medae filium agnoscunt, sed ex Aegeo, post Iasonis perfidiam, ab illa susceptum, qui cum matre deinde Colchos et Asiam repetiverit, ibique domitam ab se gen-

tem Medos vocaverit. Vid. Apollod. I. IX. 28. extr. Diod. Sic. IV. 55 seqq. Hygin. f. 27. ibique VV. DD. Iustinus XLII. 2., ubi est duntaxat forma nominis, Hesiodream referens, *Medius*. Illa autem de Medo fabula nata demum mihi videtur, quo tempore Graecis magis innotescere iam Medi coeperant, quod aetate Hesiodi multo est recentius. Itaque ille Medeam aliam ab causam clarum habuit, fortasse ob multarum in illo artium peritiam, quo duxerit eum tum matris exemplum, tum magistri institutio Chironis. Conf. II. Δ. 219. Od. Λ. 831. Orpheus Argon. 383 seqq. Chiron Philyrides (v. 1001 seq.), Philyrae (Oceaninae) et Croni filius dicitur etiam Pindaro Pyth. III. 1. IX. 50. et Apollonio Rh. I. 554., quem vide etiam II. 1231 seqq. Habitasse eum in monte Pelio disertius traditur in fragm. Hesiodi apud Schol. Pindari ad Nem. III. 92. Conf. Homerus II. Π. 143 seq. Eurip. Iph. in A. v. 695. Ed. Matth. Institutos a Chirone heroës recensens, Xenophon de Ven. pr. Medei non meminit, sed neque Iasonis, de quo tamen ex aliorum testimoniis constat.

Medeam ab Hesiodo immortalem habitam huius, ut videtur, loci cum versibus supra 965 seqq. collati argumento refert Scholiastes Pindari ad Pyth. IV. 18., consentiente Athenagora Legat. p. 14., ubi S. Petiti, Varr. Lectt. III. c. 3. pro *Ἡσίοδος* legentis *Καδούσιος*, emendatione nihil indigemus.

vv. 1003—1007. Nereïdum proles. Ex Psamathe (supra v. 260.) et Aeaco Phocus; ex Thetide (supra v. 244.) et Peleo (Aeaci f.) Achilles. Itaque Aeginetarum maxime et Aeacidarum mythis celebrata fuere Nereïdum cum heroibus connubia, quibus originem dedisse mythis potest susceptus Aeaco ex puella mari advecta filius, Pelei cum Argonautis navigatio, Achillis varia per mare itinera, venientis dein-

ceps Scyrum, Lesbum, Troiam. Certe, cum simili de causa Theseus, Aegeo patre natus, mythico sermone dictus sit Neptuni filius, potuit etiam Achilles, quamvis Polymela, Actoris Myrmidonum regis filia (Vid. Eustath. ad Il. p. 321. 4.), aliave matre natus, Thetidis Nereïdis filius perhiberi, cupide arripientibus mythum hunc poëtis. Pindarus Nem. V. 12. Ἐκ δὲ Κρόνου καὶ Ζηνὸς ἥρωας αἰχματὰς Φυτευθέντας Καὶ ἀπὸ χρυσεῶν Νηρηίδων Αἰακίδας ἐγέραρον. Memoratur ibidem v. 22 seqq. βία Φάκου κρέοντος Ὁ τᾶς θεοῦ, ἔν Ψαμάθεια Τίκτ' ἐπὶ ῥηγμῖνι πόντου. Congressum cum Nereïde invita formamque ideo mutante Aëacum Apollodorus tradit III. XII. 6. § 12., dissentiente Arnobio IV. p. 145. Dictus Phocus hinc *iuvenis Nereïus* Ovidio VII. M. 685. Interfecerunt eum Peleus et Telamon Aeacidæ ex Euclēide, Chironis filia. Vid. Ovid. XI. M. 380 seq. 397 seqq. Pausan. II. 29. Anton. Lib. f. 38. Phoci rerumque eius nulla fit apud Homerum mentio, Pelei, Thetidis et Achillis frequentissima. Vide e multis locis Il. Ω. 59 seqq., ubi Iuno datam ab se Peleo coniugem Thetin dicit, omnibus Diis illas nuptias celebrantibus. Harum autem nuptiarum uberius etiam mentio facta fuerat ab Hesiodo in Catalogis, non sine uberiore etiam Pelei rerum et generis mentione. Conf. Accius apud Gellium III. 11. Tzetz. ad Lycophr. in Prolegom. et ad v. 178. Achillem ῥηξήνορα, θυμολέοντα dixit etiam Hom. Il. H. 228.

vv. 1008—1010. E Venere et Anchisa natus in Idae montis vertice Aeneas. Consentit Homerus Il. B. 819 seqq., tradens insuper Il. E. 313., filium hunc Anchisæ βουκολέοντι peperisse Venerem. Congressæ etiam in monte Ida Venus cum Anchisa in huius stabulo traditur H. in Ven. 75 seqq. Dedisse autem videtur Aeneae pulcritudo ortum mytho, tot deinde fabularum fonti. Memorat Apollodorus

III. XII. 2. extr. alterum Veneris et Anchisæ filium Λύρον, sive, ut Heynius ibi legendum coniicit, Λύρρον.

vv. 1011—1015. Ex Circe Solis filia (supra v. 956 seq.) et Vlysse Agrius et Latinus, Tyrrhenorum reges. Ignoravit hos Homerus, quamvis multus in prædicando Circes in Vlysses amore. Alii fere Telegonum Circes et Vlyssis filium celebrarunt, sive solum, seu cum aliis, in quorum nominibus variant. Vid. VV. DD. ad Hygin. f. 125. Sed et Hesiodi Codd. h. l. quidam post Agrium et Latinum versu memoratum exhibent Telegonum, qua de re vid. Varr. Lectt.

Latini regis (v. 1013.) et Tyrrhenorum (v. 1015.) mentione declaratur, hos Italiae ad mare Inferum populos iam Hesiodi aetate aliquatenus Graecis innotuisse. Agrii, qui Rex ibi fuerit, nomen, alibi non exstans, referendum videtur ad feros horum populorum mores, ut fuisse videtur similem ob causam dictus etiam Agrius Centaurorum unus et item unus de Gigantibus, nisi forte quis suspicetur, Agrium hîc dici regem, qui apud Ovidium et alios in Latinorum regum recensu *Acrota* vel *Agrippa* dicitur. Τυρρηνοὶ praedones memorantur Hom. H. in Bacch. 8., sed hi quidem dubium, an Itali. Vid. Heyn. ad Apollod. III. III. 3. Hîc de Tyrrhenis cogitandum esse Italîs, manifesto satis ex adiectis liquet. Tyrrheniam autem dictam antiquitus omnem Occidenti obversam Italiam, auctor est Dionys. Halic. I. p. 20. Erat illuc e Graecia navigantibus iter praeter Siciliam aliasque insulas. Itaque non inepte dicuntur (v. 1014 seq.) Tyrrheni habitare *μυχρῶ νησῶν ἱερῶν*. Nec fortasse satis tum sciebant, essetne ipsa Italia insula necne. Νῆσοι ἱεράτ̄ variis de causis dici potuerunt, vel ob Deorum ibi domicilia aut pascua (ut fuisse feruntur Solis in Sicilia), vel simpliciter, quod essent magnæ. Conf. II. B. 626.

Versus 1011—1013, ut Hesiodi, citat Schol. Apollon. Rh. ad III. 120., ubi item est, ut in Codd. SS. omnibus, "Αγριον ἠδὲ Λατῖνον, pro quo Goettlingius h. l. restitutum voluit Γραικόν τ' ἠδὲ Λατῖνον, ob haec Laurentii Lydi de Mens. I. 4. p. 7. τοσαῦτον οὖν ἐπιξενωθέντων τῆς Ἰταλίας, ὡς περ ἐδείχθη, Λατίνους μὲν τοὺς ἐπιχωριάζοντας, Γραικοὺς δὲ τοὺς ἐλληνίζοντας ἐκάλουν ἀπὸ Λατίνου τοῦ ἄρτι ἡμῖν ρηθέντος καὶ Γραικοῦ τῶν ἀδελφῶν, ὡς Φησιν Ἡσίοδος: "Αγριον ἠδὲ Λατῖνον: quibus verbis adiectum fuerit in margine ἐν καταλόγοις: Κούρη δ' ἐν μεγάροισιν ἀγαυοῦ Δευκαλίωνος Πανδώρα Διὶ πατρὶ θεῶν σημαντόρι πάντων, Μιχθεῖσ' ἐν Φιλότητι, τέκε Γραικὸν μενεχάρμην. Equidem puto memoria lapsum Lydum, qui Latinum et Graecum fratres secundum Hesiodum habuerit, versus autem tam 1013 in., quam illos de Pandora, addidisse alium, qui, lectis illis Lydi, inquisiverat in Hesioidea de Latino et Graeco testimonia; tum certum duntaxat habeo, ista Lydi nihil movere nos debere, ut "Αγριον, quem et Eustathius agnoscit, locum cedere hīc iubeamus Γραικῶ.

Solem Ὑπεριονίδην ab Hesiodo dictum refert, versum hīc 1011 respiciens, Etym. M. p. 779 pr.

Ad v. 1013 in Parisini B. margine scriptum οὕτως λέγει ὁ Σέρβιος ἐν ἡ Αἰνέαδος (sic). Respicit Servii locum ad Aen. VII. 47., ubi ille Circes et Vlyssis filium dici ait ab Hesiodo Latinum, quod repetens ad Aen. XII. 164. traditum illud ait ab Hesiodo in ἀσπιδοποιία. Corruptum esse libri indicium apparet; quid restituendum sit, non item.

Versum 1015 respexisse videri potest Schol. Apollon. Rh. ad III. 311 seqq. scribens: τὴν δὲ Κίρκην ὁ Ἀπολλώνιος ἐν τῷ Τυρρηνικῶ πελάγει ἠκῆσαι Φησὶν, ἐπόμενος τοῖς θεθεμένοις, τὴν Ὀδυσσεὺς πλάγη ἐν ἐκείνῳ γεγονέναι πε-

λάγει, ὡν ἀρχηγὸς ἦν Ἡσίοδος. Tyrrhenorum meminisse Hesiodum tradit etiam Eratosthenes apud Strabonem I. p. 23.

vv. 1016 seq. Ex Calypsonē Oceanina (supra v. 359.) et Vlysse Nausithous et Nausinous. Liqueet nomina pertinere ad proprium Tyrrheni maris accolis studium rei navalis. Namque, ut Circes, ita Calypsus insulam in eo mari fuisse, multa credere nos iubent. Vide Apollodori fragm. Ed. Heyn: p. 421. Plinius III. c. 10. § 15. Prolem Homerus ex Vlysse et Calypsonē nullam memorat. Apud Hyginum f. 125. memoratur Vlyssis et Circes filius *Nausiphous*, corrupto nomine, quod Micyllus correxit *Nausithous*.

Versus 1013, 1017 seq. respiciens Eustathius ad Od. Π. 1796. 45. ἐκ Κίρκης υἱὸν καθ' Ἡσίοδον Ὀδυσσεῖ Ἄγριος καὶ Λατίνος· ἐκ δὲ Καλυψοῦς Νηυσίθοος καὶ Νηυσίνοος.

vv. 1018—1021. Absoluto carmine de natis e Dearum cum viris mortalibus congressu heroibus, transit poëta ad memorandum *γυναικῶν φύλον* s. ad *καταλόγους γυναικῶν*, in quibus equidem primum locum tributum fuisse puto Pandoraē, non quia movet me, quod Iriarte Catal. Matrit. p. 26. in Codice octavo, continente Theogoniam, Lascaris manu scriptam, post v. 1021. adiungi tradit quatuor versus hexametros (supra in Lydi loco memoratos), quorum primum adponit hunc: *κούρη δ' ἐν μεγάροισιν ἀγαυοῦ Δευκαλίωνος* (nam neque Catalogus initium ducere potuit a *κούρη δ'* et est, ut cum Muetzello p. 509. confictos recentius hos versus habeamus), sed quod ex Prometheo et Pandora genitum Deucalionem ab Hesiodo tradi *ἐν πρώτῳ καταλόγων* diserte dicit Schol. Apollonii Rh. ad III. 1086., quodque

rei naturae congruum erat, ut *φύλου γυναικῶν* mentionis initium fieret ab illa, ἐξ ἧς γένος ἐστὶ γυναικῶν θηλυτέρων (supra v. 590.). Prolatis apud Lydum versibus, si vel maxime Hesiodi censeantur, locus demum esse potuit post Deucalionem memoratum, cuius tum fortasse filia habenda mater illa *Γραικοῦ*, Pandora.

vv. 1020 seq. Goettlingius apparere dicit a poëta aliquo additos esse, qui transitum pararet ad Catalogum heroïnarum. Id quomodo appareat, non video. Nam quidni poëta ipse sic transitum paraverit?

CORRIGENDA.

p. 2.	Varr. LL. col. 2. versu 6 a fine	pro Ὀλμειδς	lege Ὀλμειος.
" —	" " versu 5 a fine	" <i>postremum</i>	" <i>postremam.</i>
" 4.	" col. 2. ad versum 19	" <i>Par. M.</i>	" <i>Par. H.</i>
" 12.	" col. 1. ad v. 93	" <i>lectio, Μουσίων</i>	" <i>lectio Μουσίων.</i>
" 16.	" col. 1. media	" <i>Stobaeus Edd.</i>	" <i>Stobaeus Ecl.</i>
" —	" " versu 8 a fine	" <i>Il. Σ.</i>	" <i>Il. Ξ.</i>
" 29.	" col. 1. ad v. 190	" <i>πολὸν C. D. E. F.</i>	" <i>πολὸν Flor. C. D. E. F.</i>
" 31.	" col. 2. versu 8 a fine	" <i>bene esse</i>	" <i>hinc esse.</i>
" 39.	" col. 1. versu 2 a fine	" <i>in eum locum</i>	" <i>in eius locum.</i>
" 51.	" col. 2. ad v. 360	" <i>Franckius. ad Call.</i>	" <i>Franckius ad Call.</i>
" 52.	" col. 2. versu 5 ab in.	" <i>Est λαμπρῆς</i>	" <i>Est λαμπρῆς.</i>
" 120.	" col. 1. versu 4 ab in.	" <i>τὸν δ' ἀφνειὸν</i>	" <i>τὸνδ' ἀφνειὸν.</i>
" 144.	Commentarii versu 10 ab in.	" <i>ψυμιζούσας</i>	" <i>ψυμιζούσας.</i>
" 157.	" versu 8	" <i>λειριόσσαν.</i>	" <i>λειριόσσαν</i>
" 203.	" versu 22	" <i>p. 504 seq.</i>	" <i>apud Löbeck. A-glaoph. p. 504 seq.</i>
" 208.	" versu 9	" <i>hic status</i>	" <i>hic status.</i>
" 280.	" versu 6	" <i>eriperet</i>	" <i>eriperent.</i>
" 372.	" versu 9 a fine	" <i>ποιητῆν</i>	" <i>ποιητῆν,</i>
" 375.	" versu 14	" <i>Iovi proles</i>	" <i>Iovi, Dūs accen-senda, proles</i>
" 384.	" versu 5 a fine	" <i>κατὰ Ἡσίοδου</i>	" <i>κατὰ Ἡσίοδον.</i>

Appellare, adponere pro appellare, apponere et huiusmodi alia perperam saepius in contextum irrepserunt.

Sumptibus JOANNIS MÜLLER prodierunt:

Boot, J. C. G., Notice s. l. manuscrits trouvés à Herculanum. 1841. gr. 8 ^o . f—	80
Cappelle, A. G. van, Commentatio de Regibus et Antiquitatibus Pergamenis. 1843. 8 ^o . maj.	" 2.20
Cobet, C. G., Observat. crit. in Platonis Comici reliq. 1840. 8 ^o . maj. "	" 2.50
Fontes tres jur. civ. rom. antiq. Legum XII tabul., legis Juliae et Pappiae Poppaeae et edicti perpet. fragm. 1840. 8 ^o . maj.	" 1.40
Greve, Fr. de, Oratio de Jona Dn. Meijero, Jurisconsulto de patria deque jurisprud. et nomoth. praecl. merito. 1839. 8 ^o . maj.	"—.75
Groot, A. D. Cornets de, Javaansche Spraakkunst, uitgegeven in naam en op verzoek van het Bataviasche Genootschap van Kunsten en Wetenschappen, door J. F. C. Gericke; tweede verbeterde en vermeerderde uitgaaf, gevolgd door een Leesboek tot oefening in de Javaansche taal, verzameld en uitgegeven door J. F. C. Gericke; op nieuw uitgegeven en voorzien van een nieuw Woordenboek, door T. Roorda. 1843. gr. 8 ^o	" 7.80
Hengel, W. A. v., Comment. perpet. in epist. Pauli ad. Philipp. 1838. 8 ^o . maj.	" 3.90
Heusde, Ph. G. v., Characterismi princ. philos. vett., Socratis, Platonis, Aristotelis. Ad. crit. philosoph. rationem commend. 1839. 8 ^o . maj. "	" 3.30
De school van Polybius of geschiedkunde voor de 19de eeuw. 1841. gr. 8 ^o	" 3.20
Karsten, S., Oratio de antiq. liter. doctrina c. philosophia conjung. habita A. D. VII Maji, A ^o . 1840, quum in Acad. Rheno-Traject. liter. hum. et philos. theoret. profess. solenni ritu auspiciat. 1840. 8 ^o . maj.	"— 50
Lelijveld, P. v., <i>περὶ ἀριμίας</i> . De infamia jure Attico. 1835. 8 ^o . maj. "	" 3.60
Lennepe, D. J. v., Illustris Amstel. Athen. memorabilia, prodita deinceps orat. J. P. d'Orville in centes. Athen. natal. et D. J. v. Lennepe in alt. Athen. saecul. Acced. Lennepii in utramq. orat. annot. 1832. 4 ^o . maj.	" 5.80
Muurling, G., Orat. de Wess. Gansfortii, Germ. theol., princip. atque virtut., etiamnunc proband. et sequend. 1840. 8 ^o . maj.	"—.60
Orientalia. Edidd. Th. G. J. Juijnbold, T. Roorda et H. E. Weijers. 1840. 8 ^o . maj. Vol. I.	" 7.80
Philosoph. Gr. vett., praesertim qui ante Platonem floruerunt oper. reliq. Rec. et illustr. S. Karsten. 1830—38. 8 ^o . maj. Vol. I. p. 1, 2; II.	" 12.50
<i>Singulis sub titulis:</i>	
Xenophanis Coloph. carm. reliq. De vita ejus et stud. dissert. fragm. explic. plac. illustr. S. Karsten. 1830.	" f 2.40
Parmenidis Eleatae carm. reliq. etc. 1835.	" 3.60
Empedoclis Agrigent. carm. reliq. etc. 1838.	" 6.50
Spiegel, L. P. J. van de, Résumé des Négociations, qui accompagnèrent la Révolution des Pays-Bas Antrichiens; avec les pièces justificatives. 1841. gr. 8 ^o	" 4.70
Tex, C. A. den, Encyclopaedia jurisprudentiae. In us. Lect. Academ. 1839. 8 ^o . maj.	" 5.75
Vriese, W. H. de, Hortus Spaarnbergensis. Enumer. stirp. quas, in villa Spaarnberg prope Harlemum alit A. v. d. Hoop. 1839. 8 ^o . maj.	" 2.90
Vrolik, W., Recherches d'anatomie comparée sur le Chimpanzé. 1841. gr. Fol.	" 24.75
Wilde, A. de, Nederduitsch-Maleisch- en Soendasch woordenboek. Benevens twee stukken tot oefening in het Soendasch, uitgeg. door T. Roorda. 1841. gr. 8 ^o	" 3.75

